جګړه او سوله

درېیم ټوک

لیف نیکولایوویچ تولستوی
ژباړن:
دوکتور لطیف بهاند

مسکو
۲۰۱۲

Ketabton.com

۱۳۶۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم:	جګړه او سوله
ليکوال:	ليف نيکولايوويچ تولستوی
ژباړن:	دوکتور لطيف بهاند
ټوک:	دريم
طرحه او ډيزاين:	سپين سهار
خپرندوی او مالي لګښت:	د ميـــدان وردګـــو ولايـــت والـــي محمد حليم فدايي
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
چاپکال:	۱۳۹۱ل/۲۰۱۲ز
د خپرونو لړ:	(۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ برخه

۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د ۱۸۱۱ کـال پـه وروسـتيو وختونـو کـې د لـوديزې اروپـا د پـوځي قوتونو سفري بری او ځای پرځای کېدل پيـل شـول او پـه ۱۸۱۲ کـال کـې ددغو پوځونو شمېر (له هغو لوژستيکي وګړو سره چې د دوی د خوړو، کالو او لېږدولو دنده يې لرله) له څو ميليونو تنو نـه واوښـته. دغـه پـوځ له لوديزه ختيځ ته روان او د روسيې پولو تـه يـې مخـه کړه. او دې تـه پـه ورته توګه په همدې ۱۸۱۱ کال کې د پولو له بلې خوا د روسيې پوځونو ځان د پولو په اوږدو کې ځای پر ځای کـاوه. د جون پـه ۱۲ مـه د لـوديزې اروپا په خوښه د روسيې پولې ماتې او جګړه پيـل شـوه. يعنـي هغـه څـه پـېښ شـول چـې د بشـري تعقـل او ټـول انسـاني طبيعـت ضـد دی، پـه ميليونو وګړو د يـو بـل پـه ضـد دومـره بـې انـدازې شرارت وکړ. دومـره دوکې، دومره خيانت، بربريت، دومره يې د يو بل پـر شـتمنيو تـالان ګـډ کړ، په بې ساري توګه يې يو بـل تـه جعلي اسناد او کوټـه روپـی جـوړې کړې، داسې چورونه يې وکړل، دومره اورونه يې واچول او دومره وژنې يـې وکـړې، هسـې خيانتونـه او جنايـاتونـه وشـول چـې تـر هغـه څـه نـه واوښتل چې د يـوې پېړۍ پـه اوږدو کـې د نړۍ پرخلکـو تېـر شـوي وو، خو هغو وګړو چې دغه جنايتونه يې کول، ځانونه يې جاني نه ګڼل.

دغه غير معموله پېښې ولې رامنځ ته شوې؟ د هغـو علتونـه څـه وو؟ مورخين پـه سـاده بـاور وايـي چـې ددغـو پېښـو علتونـه د الـدنبورګ پـر شهزاده ستم، پرسيمې، له لاسبرو قوانينونـه سرغړونه، د نـاپليون واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

پالنه، د الکساندر ټینګار، د ډیپلوماتانو تېروتنې او نور وو...

پـه دې توګه، کـه میتېـرنیخ او رومایـانځوف یـا تـالیران د کـومې مېلمستیا یا کتنې په اوږدو کې د زړه له کومې د پلټون لپاره د یو لیک لیکلو تکل کړی وای او په غوره توګه هڅه شوې وای او یا هم ناپلیون الکساندر ته لیکلی وای:

- زمـا ورور ټولواکـه ! زه چمتـو یـم د الدنبورګ سـېمې بېرتـه د هغـه ځښتن ته وروسپارم. که دا شوي وای، جګړه به پېښه شوې نه وای.

دا څرګنده ده چې د هغـو هممهـالو تـه هر څه همـدا ډول برېښـېدلي وو، دا ښکاره خبره ده چې د ناپلیون لپاره د جګړې علت (لکـه هغـه شـان یې چې د سنت هلن پـه وچـه کې ویلي و) د انګریزانـو دوکې وې، دا هم ښکاره ده چې د انګریزانـو د پارلمـان غړو بـه د جګړې علت د نـاپلیون واک پالنه ګڼلی وي، د الدنبورګ شهزاده ته د جګړې علت پـه ډاګه ده پر وړاندې شوی زور زیاتی برېښېده، سوداګرو تـه بـه د جګړې علت د اروپـا پـر وچـې هغـه لاسـبری قـانون برېښـېده، چې اروپـا یـې رنګوله، کېدای شي زړو سرتېرو او جنرالانـو تـه بـه د جګړې تر ټولـو غـوره علت دا برېښـېدلای و چې پـه دې چاره کې د دوی هنر تـه اړتیـا لیدله کېږي، د هغه پېر (زمانې) لژیتیمیـانو (د شاهي واک هغـه پلویـان چـې د بـوربن کـورنۍ تـه د واک د بېرتـه سـتنېدو غوښـتونکي وو) د پخواني نظم او قوانینو بیا راژوندي کول، د جګړې علت ښکاره شوی وی، د هغه وخت ډیپلوماتانو ته کېدای شي ددې ټولو پېښـو د رامنځ ته کېدو علت له ناپلیونه د روسیې او اتریش، د ۱۸۰۹ کال د ټرون راز، په پوره توګه پټ نه وی ساتل شوی او د ۱۷۸ شمېره یادښت پـه ترتیب کې لـه پـوره ځېرکتیـا نـه کـار نـه وی اخېسـتل شوای. دا څرګنده ده چې دغـه او نـور بـې شمېره ببلابـبل علتونـه، چې شمېر یې د هغـه وخت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو د اندونو د شمېرې په اندازه دي، هغه علتونه چې د هغه وخت او زمانې د وګړو لپاره د جګړې د پیل علت بلل شوی وی، خو زمونږ لپاره، د هغې زمانې د خلکو د پاتې شوونکو لپاره، چې د هغې سترې پېښې د پېښېدو جرړې په غوره او ځېرکتیا ځېړو، د هغې ساده خو وحشتناکه معنې تل تەورکېږو، د هغه د پیل لپاره پاس یادشوي دلایل پوره نه دي. هغه زمونږ لپاره د پوهېدو وړ نه دي چې په میلیونونو، عیسویان دې له دې امله یو بل ووژني او وزوروي، چې یا ناپلیون پر واک مین دی یا الکساندر په هر څه ټینګار کوي، یاانګریزان ځېرک او دوکه مار دي یا هم د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی. دا د پوهېدو وړ نه دي چې د دغه حالت او په ډاګه د وژنو او زورزیاتي تر منځ څه اړیکي شته دي؟ ولې د دې په پایله کې چې د الدنبورګ شهزاده خوابدی شوی دی، د اروپا له هغه پلوه په میلیونو وګړي راشي د سمولینسک (روسي ښار) او مسکو د ولایاتو خلک ووژني او هر څه یې تالان کړي. مونږ، اوسنیو څېړونکو لپاره چې تاریخ لیکونکي، نه، یو او د څېړنې سودا مو نه بې لارې کوي، د سلیم عقل له برکته مو سالم عقل، له تتوالي راوتلی، نو زمونږ لپاره د جګړې علتونه په بې توګه بې شمېره دي. هر څومره چې په خپله علتونو کې ژورېږو ،له داسې نورو نویو علتونو سره مخامېږو، چې د هغو هر یو یا یو شمېر، په ځانګړي ډول مونږته رښتیني یا د پېښې د پرتم پرورانديې په یوه کچه ناسم برېښي او د خپلې کمې اغېزې له امله یې (د نورو هممهاله علتونو له اغېزه پرته) د دغې سترې ډرامې په رامنځ ته کولو کې ونډه لرلې نه ده. زمونږ د اند له مخې د لهستان د ویسلا نومي سیند له غاړونه د ناپلیون له خوا د خپلو پوځونو د شاته کولو او د الدنبورګ خانانو ته د هغو د جایدادونو له بېرته سپارلو نه د غاړه غړولو علتونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.. د جګړې په پيل کې په هماغه اندازه ونډه لري، لکه يو فرانسوي پوځي مشر، چې له خپلې دندې سر غړولای وای. په فرانسوي پوځ کې که يوه مشر له سر تبری نيولي ،تر دلګی مشره، بيا تر پايه له خپلې دندې سرغړولی وای، بيا به په هغه پوځ کې چا د هغه واک ته غاړه نه ايښوده او په دې توګه به د هغه پوځ ورځ په ورځ کم شوی وای.

که ناپليون د ويسلا له سينده ،شا تګ ته د روسانو وړانديز منلی وای او خپلو پوځونو ته يې د پرمختګ قوماندە ورکړې نه وای، جګړه به پېښه شوې نه وای. .. که د الدنبورګ خان نه وای، که الکساندر هره چاره ځانته سپکاوی نه ګڼلی، که په روسيه کې استبداد واکمن نه وای، که په فرانسه کې انقلاب نه وای شوی. .. او نور ډېر. که نه وای. جګړه به پېښه شوې نه وای. که د دغو علتونو هر يو په خپل ځای نه وای، دا پېښه به رامنځ ته شوې نه وای. .. په مليارډو علتونه او دلايل سره يو ځای شول، چې دغه پېښه، پېښه شي، خو په دې علتونو کې د دغې پېښې د رامنځ ته کېدو لپاره يوه هم غوره والی نه لاره، ځکه دغه پېښې ځکه بايد پېښې شوای وای چې بايد پېښې شوې وای.

په ميليونو وګړي بايد له خپلو انساني احساساتو او خپل عقل نه انکار کړی وای، له لوديزه، ختيځ ته تللي وای، ځان ته ورته، وګړي يې وژلي وای. هماغه شان چې څو پېړۍ مخکې د وګړو سترې پرګنې له ختيځه، د لوديز لور ته تللې وې او خپل ځان ته ورته وګړي يې وژلي وو. د ناپليون او الکساندر کړه، چې ګواکې د هغو پربکړو د جګړې بهير ټاکه، دومره بې اغېزې وې لکه د هغو سرتېرو کړه چې د هغو له خوښې پرته ،د پچې(جلب) پر دود او زور پوځ ته لېږل شوي وو او له دې پرته بله لاره يې لرلای نه شوه. دې چارې بله چاره نه لرله، ځکه د دې لپاره چې د ناپليون او الکساندر پريکړې(يعنې د هغو کسانو اراده چې جګړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـو پريکړو پـورې اړه لرلـه) عملي شي، دې کـار ډېرو نورو هغـو بې شمېره پريکړو پـورې چې د هغـو لـه اغېزه پرتـه دغـه پريکړې ناشـونې وې، اړه پيدا کوله. ددې لپاره اړتيا ليدله کېدله چې په ميليونو نه تنـه، هغه وګړي چې رښتينی واک يې درلـود لکـه هغـه سرتېرې چې ډزې يې کولې يا خواړه.. کالي وسلې، توپونه او نور مهمات يې رسول، بايـد د دروغجنو واک لرونکو واک ته غاړه ايښې وای..

په تاريخ کې تقدير ته ځان سپارل د غيـر منطقي پديـدو (يعنې هغـه پديـدې چې عقـل سره اړخ نـه لګـوي) د آرامـی لپـاره حتمـي کـار دی. ځومره چې هڅه کوو د تاريخ دغـه شان پديـدې د عقـل پـه تلـه وتلو، پـه هماغه اندازه هغه زمونږ لپاره غير منطقي او ناپېژندلې پـاتې کېږي. هر انسـان د ځـان لپـاره ژونـد کـوي، د خپلـو ځـانګړو موخـو لپـاره خپلـې خپلـواکۍ. نـه ګټـه اخلي او پـه ډاګـه دا احساسـوي چې اوس کـوم کـار کولای شي وکړي او کوم کار نه شي کولای، خو همدا چې دا کار يې وکړ هغه کار په يوې ټاکلې شېبه کې سرته رسېږي، هغه بيا د تاريخ يوه برخه او نه راګرځېدونکې ده، نور يې نو د عملي کېدو امکان نه شته بلکې د تاريخ په يوه پـخوانۍ پېښې بدلېږي.

د هر انسان ژوند دوې برخې لري:

يوه يې د ژونـد خپلـه ځـانګړې برخـه ده، چې ځومره لـه نورو سره لـه اړيکو نه لرې وی، هومره آزاده وي او بله هغه، له نورو سره په اړيکـو او ټولنيز ژوند کې ده، چې په هغه کې دده ژوند، د هغو کړو تر اغېز لاندې دی، چې پـر ده زغمـل کېږي. انسـان پـه آګاهانـه بڼـه د ځـان لپـاره ژونـد کوي، خو په ناآګاهانه توګه بې له هغـه چې پـوه شي، د انسـاني ټولنې د اهـدافو د سـرته رسـولو لپـاره يـوه وسـيله ګرځـي. انسـاني کـړه ببرتـه راستنېدونکي نـه دي. د هغـه کـړه د نـورو ميليونـو وګـړو لـه کـړو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښېږي او نور نو تاريخي ارزښت پيدا کوي. انسان چې په ټولنيز ژوند کې څومره لوړ درېځ او له زياتو وګړو سره اړيکي ولري، په هماغه اندازه يې د واک اندازه زياته او په هماغه کچه يې د کړو اغېز او موخه څرګندېږي. يو روسي متل دی چې وايي:

د ټولواک زړه د خدای په لاس کې دی.

ټولواک د تاريخ مربی دی.

په بله وينا، تاريخ يا د وګړو ناآګاهانه، ډله ايزګله ايز ژوند، د ټولواکانو د ژوند هره شېبه د خپلو موخو د لاس ته راوړلو لپاره لکه يوه وسيله داسې په کاروی.

که څه هم ناپليون هغه وخت، په ۱۸۱۲ کال کې تر بل هر وخته داسې انګېرله چې (لکه هغه شان چې الکساندر په خپل وروستني ليک کې هغه ته ليکلي و) د خپلو خلکو وژل يا نه وژل دده په واک او اراده کې دي، خو تر بل هر وخته د هغو نالېکل شويو قوانينو په منلو محکوم (ده خپله تصور کاوه خپلواک دی) او دې ته اړ و چې د بشريت او د هغه د تاريخ لپاره هغه څه تر سره کړي چې بايد تر سره شي..

کله چې يوه منه پخېږي، هغه رالوېږي، د هغې د رالوېدو علت څه دی؟ له دې کبله چې د ځمکې جاذبه يې راکشکاږي؟ يا له دې کبله چې د هغه ډکی وچ شوی او ماتېږي؟ له دې امله چې منه درنه شوې، له دې کبله چې باد يې راغورځوي، يا له دې کبله چې تر هغې لاندې ولاړ ماشوم غواړي هغه وخوري؟

له دغو دلايلو نه يو هم د منې د رالوېدلو علت نه دی. دغه ټول، يوازې د هغو شرايطو مجموعه ده چې د هغو تر اغېز لاندې طبيعي ژوند خپل بهير وهي. هغه باغوان چې هيله مند دی، منه د هغې د ډکې د حجرو د خوسا کېدو يا نورو دغه ته ورته دلايلو له امله

(c) ketabton.com: The Digital Library

راولوېدلې ده، په هماغه کچه برحق دی، لکه هغه ماشوم چې تر هغې لاندې ولاړ دی او دعا یې کړې چې منه دې راولوېږي، چې دی یې وخوري..

په تاریخي پېښو کې تش په نوم ستړې څېړې، یوازې هغه کسان دي چې ځانونه یې د دغو پېښو اتلان ګڼلي او دوی هغه اتلان دي چې له بل هر چا نه کم دغې پېښې پورې اړه لري.

د هغو هر کړه، چې د دوی په تصور په خپلواکه بڼه تر سره شوي، د تاریخ په بهیر کې خپلواک نه دي بلکې د تاریخ د ټولنیز بهیر اړوند او له ازله یې د هغه تکل شوی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

نـاپلیون د مـې دمیاشـتې پـه ۲۹ مـه نېټـه لـه دریـزدین نـه، چې دوې اونـــۍ یـــې د دربـاریانو، خانانو، شـــهزادګانو، ټولواکانو او آن یـــو امپراطور په منځ کې هلته تېرې کړې، وخوځېد.

دغه ټولواک، تر دریزدین نه د مخـه، هغـه شـهزادګان، پادشـاهان او امپراطور چې ځان یې د ستاینې او پالنې وړ ښودلي وو، ونـازول، هغـه پادشاهان او شهزادګان چې دا وړتیا یې نه وه ګټلې، وغندل، داتـرېش ملکې ته یې مرغلرې او الماس (چې پـه زور یـې پادشـاهانونه اخېسـتي وو) ډالۍ کړل، د فرانس د امپراطور له لور ماری لوییزې، نـه یـې غـېر تاو کړه، (د هغه د تاریخ لیکونکي په وینا) همدغه ماری لـوییز، د هغـه بېلتانه سخته خواشینې کړې وه، ځکه که څه هم بنا پارت بله ښځه لرلـه، خو پـه پـاریس کـې پـاتې وه او مـاری لـوییز ځـان د هغـه مېـرمن ګڼلـه او داسې یې ښودله چې د هغه د جدایۍ زغم نه لري.

که څه هم دیپلوماتان لا د سولې ټینګېدو تـه کلکـه هیلـه لرلـه او پـه خورا مېړانـه یـې دغـه ارمـان تـه کـار کـاوه. ددې سره سره نـاپلیون لا پـه خپله الکساندر ته لیکونه لیکل او هغه یې، زمـا ورور ټولـواک بالـه، د زړه له کومې یې هغـه تـه ډاډ ورکـاوه چې د جګړې تکـل نـه لـري او د تـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره به هغه ورته ګران او د درناوی وړ وي، خو بیا هم له خپل پوځ سره یو ځای شو او په هر ځای کې به یې له لودیزه، ختیځ ته د پوځونو د چټکې خوځښت سپارښتنې ورکولې. هغه په خپله صحرایي ګاډۍ کې چې شپږو آسونو ځغلوله سپور و. غلام بچګانو، یاورانو او یوې سترې ډلې چوپړانو بدرګه کاوه او د هغې لارې نه چې د پوزین، تورن او دینیشک نه کورنیګزبیرګ ته رسېدله، مخکې روان و. له دغو ښارونو نه، په هر یوه کې په زرګونو وګړو په زغم او خوښۍ هغه ته هرکلی وایه.

پوځ له لودیزه د ختیځ پلو روان و او هغو شپږو آسونو چې دده ګاډۍ زغلوله، مزل په مزل بدلیدل، دی یې هغه ځای ته رساوه چې تکل یې شوی و. د جون په لسمه دی له خپل پوځ سره یو ځای شو او شپه یې په یوه کور کې چې د یوه پولنديې ګراف له خوا ورته برابر شوی و او د ویلوویسکی په جایداونو کې پروت و، تېره کړه. بله ورځ ناپلیون تر خپل پوځه هم مخکې شو، پولندي پوځي دریشي یې واغوسته او په ګاډۍ کې سپور د نی یه مان د سیند غاړو ته د سیمې د کتنې لپاره ووت.

د سیند پر هغې بلې غاړې په پرتې سترې دښته کې، چې د مسکو سپېښلی ښار یې په منځ کې ولاړ و، قزاقي سرتېری ولیدل، دغه ښار چې د لرغونو ساکانو ځمکو ته ورته و، د پراخه هېواد پلازمینې ته پاتې کېده، چې ده ته یې آسکندر مقدوني ور په یاد کړ او د ټولو د تصور بر خلاف یې، د ستراتیژیکو او دیپلوماتیکو خیالاتو برخلاف د پرمختګ فرمان ورکړ او بله ورځ یې پوځیانو له نی یه مان نه اوښتل پیل کړل.

د جون په دولسمه سهار د وخته، له هغې کېږدۍ نه چې د نی یه مان د سیند پر ځورنده او سر ښکته غاړې ورته درول شوې وه راووت او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوربين يا لرليد کې يې د خپلو هغو سرتېرو نندارە پيل کړه چې د ويکو ويسکي له ځنګل نه لکه مست سيند راوتل او د نې يه مان، پر سيند چې پر دريو جوړو شويو بېړنيو پلو، آپلو اونښتل. پوځيان چې سيمه ته د خپل ټولواک له راتګه خبر و، په ځيرو سترګو يې هغه لټاوه او چې هغه يې د غونډې پر سر د خپلې کېږدې په مخکې، د هغه له ملګرو نه په توپير لرونکو جامو او ځانګړې خولې کې ولېد، خپلې خولې به يې پورته اچولې او چيغې به يې وهلې:

- تل دې وي ټولواک !

په يوې يوستوې بڼه، لکه بې پايه سيند له هغه ستر ځنګله چې تر هغه وخته پورې يې لکه پټه خزانه داسې پټ ساتلې و، راوتلي او په درې ځانګو کې د پلو له سره آپلو تېريدل.

د ټولو سرتېرو له زلمو نه تر پخو او له پخو نه نيولې تر زړه پورې له هرې خوانه اوريدل کېده:

- دا وار سفربرې پيل شوه ! روانېږو !

کله چې يې خپله د چارې تکل کړی دی، هر څه کېږي.. زه به سر تر پې نه ځار کړم... خپله دی دی، ښه ورته وګورئ، خپله دی دی ! ژوندی دې وي ټولواک !.. هغه دي هغه آسيايي دښتې.. مګر بده خاوره ده، د خدای په امان المانه ! د مسکو تر ټولو ښکلې مانې به درته وساتم، د خدای په امان، بريالی اوسئ ! تا ټولواک وليد؟ هورا ! که زه د هند والي شم، تا به د کشمير وزير کړم، هغه دی، وګوره ټولواک هغه دی ! تا ته وايم وينې يې؟ ما هغه دوه واره داسې وليد، لکه تا ته چې ګورم. دا د ټيټ ونو مشر (فرانسويانو په خپل منځ کې ناپليون په دې نامه ياوداوه) ما يو وار کله چې هغه، يوه بوډا ته مډال ورکاوه وليد... هورا، هورا ! ژوندی دې وي ټولواک !

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو بشرو کې یو ګډه ننبه او هغه هم د جګړې د پیل له امله چې له پخوا ورته سترګې په لاره و ،راخرګنده او له هغه چا سره لږ والتیا او له هغه نه د سرغاړیدنې شوق او جذبه په هر چا کې لیدل کېده، چې خړې جامې په ځان د غونډې پر سر ولاړ و.

د جون په دیارلسمه یې ناپلیون ته یو اصیل وړوکی عربي آس راوست، هغه پرې سپور شو او د مستو کنډونکو چغو او په شراوشور کې، (چې ښکاریده دی دا ټول ځکه زغمي چې نه یې شو کولای د خپلو پوځیانو مینه او ناز، ونه منې) یرغه د نی یه مان، د یوه پله پلو ته لاړ. دغو چغو هرپلو هغه بدرګه کاوه او دده پا م یې د جګړیزو تکلونو نه چې له پوځ سره تر یو ځای کېدو نه وروسته، ده د هغه پریکړه کوله، بل پلوه اړاوه. هغه سپور پر یوه پله، چې په موقتي ډول پر جالو دریدلی او پرله پسې خوځېده او ږېږدیده، د سیند بل پلو واوښت، په چټکۍ او ناڅاپه کین پلو ته وګرځېد او په یرغه توګه د سوی کاونو پلو ته لاړ او د هغه ښکاري سواره ګارډ پوځیانو پسې چې له خوښۍ او جذبې نه الوتل، مخکې روان او ده ته یې په خپله ګنډه ګونډه کې د تلو لاره پرانسته، وړاندې لاړ. همدا چې د ویلنا پراخ سیند ته ورسېد، د پولندي اولان نومي غونډ تر څنګ چې د سیند پر غاړه مېشت شوی و، ودرید.

پولندیانو هم د فرانسویانو په شان په ولولو خوشالي کوله، د هورا ناړې یې وهلې، ژوندی دې وي، چغې یې وهلې، یو بل یې کښنکودل او خپلې کرښې یې ددې لپاره ماتولې چې هغه وویني.

ناپلیون د سیند ترنندارې وروسته، له آسه راکوز شو او د یوې ونې پر کُندې چې د ساحل پر غاړه پرته وه کښناست. هغه پرته له هغه چې څه شونډو پرانزي، اشاره یې وکړه او ده ته یې لرلید (دوربین) سره ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ده، دغـه دور بـين، د هغـه چوپړ پـر شـا چې پـه مسـتې لېوالتيـا ده تـه ورنېږدې شوی و، کېښود او د ويلنا د سيند د بل ساحل په څارنه بوخت شو. تر هغه وروسته يې د نقشې په کتنه چې پر ګنډې غـورګول شوې وه، پيل وکړ او بيا يې چې لـه هغـه نـه سر پورتـه کړ، کـوم څـه يـې وويـل او دووتنو ياورانو په ځغاسته د پولندې اولانانو (پوځيان) خواتـه ورمنډه کړه.

لـه دغو دووتنو نه، اولانو تـه د هغـه لـومړی کس پـه رسېدو سره، لـه ټولو کرښونه يو غږ پورته شو چې وې ويل: څه يې وويل؟ څه يې وويل؟

سپارښـتنه شـوې ده چې ګـودر پيـدا او بـل سـاحل تـه وروارووه، د پولند د اولانانو مشر يوه زړه راښکوونکی بوډا و، چې لـه ګېښې نـه پـه قار شو، وبنګېد او وې ويل:

-آيا اجازه شته، سړی خپله له ګودره پرته، له سيند نه وارووې؟

له ورايه څرګنديده چې خورا پريشـانه ده، کېدای شي دده غوښـتنه ونه منل شي، لکه يو ماشوم چې په زار زار يو هڅه کوي، پـر آس سپور شـو، ده هـم غوښـتنه کولـه چـې ده تـه اجـازه ورکـړل شـي د ټولـواک پـه مخکې پر څپو ورودانګي، ياور ورته وويل:

- تصور کوئ چې د ټولواک به دده، دغه زړورتيا خوښه شي؟

همدا چې ياور دا خبره وکړه، زوړ بريتور افسر چې څېره يې له شوقه غوړيدلې او سترګې يې لـه نيکمرغـۍ نـه ځلېدلې، خپلـه تـوره پورتـه ووهله او پر خپلو سړيو يې غږ وکړ چې ده پسې ودانګي، خپـل آس يې پـه خپله پونده، پـر ډډه وواهـه او د رود پلـو يـې چـو کـړل. کلـه چې د رود غاړې ته ورسېد، اوبو تـه ورکوز شو، داوبو د تل هغې برخې تـه، ورغـی چې ژورې او مستې څېې وې. په سلګونو اولانان هغه پسې ورغلل. اوبه سړې، ژورې او چټکې وې. اولانان يو بل تـه لاس تـر غـاړې شـول، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو چټکو څپو تر هغو لاندې،آسونه وړل، ځینې آسونه او یو شمېر خلک ډوب شول او پاتې هغو هڅه کوله چې په چټکۍ ځان بل ساحل ته ورسوي. که څه هم ګودر ته نیم ورست لاره پاتې وه، خو بیا یې هم په دې ویاړل چې د هغه چا پر وړاندې چې په ساحل کې پر کنده ناست دی او آن دوی ګوري هم نه،دوی له څپو سره غېږې لګوي، وړاندې درومي او یا هم ډوبېږي، کله چې یاور ناپلیون ته راستون شو او په یو شېبه کې یې زړه نا زړه وخت پیدا کړ، چې د ناپلیون پام هغو پولندیانو ته ور واړوي، چې دده د قدمونو په وړاندې دده په ویاړ سرښندنې کوي. دغه خړجامې، کمکي سړي پاڅېد او جنرال یې بیرته، خپلې خواته وروغوښت، د رود پر غاړه یې له هغه سره قدم وهل پیل کړل، هغه ته یې سپارښتنې ورکړې او کله ناکله به یې دده پام ،په نارضا غلچک هغه اولانانو ته چې له څپو سره یې غېږې لګولې، وراړاوه او طبیعت به یې ورختې کړ.

د هغه لپاره دا نوې خبره نه وه، چې په هر ګوټ کې له افریقا نه نیولې د مسکو تر جلګو او شیلو پورې،دده دیدن، په یو ډول پر خلکو داسې اغېز کوي چې عقل یې له سره والوزي او داسې یې سرسامه کوي، چې ځان تري هېروي.

هغه سپارښتنه وکړه چې دده آس راولي او دی خپلې قوماندانۍ ته لاړ شي.

کـه څـه هـم د ډوب شـویو مرسـتې تـه،جالۍ ولېږل شـوې ،خـو تـر څلویښت پـورې اولانـان ډوب شول. د هغـو زیـات شـمېر ببرتـه د سـاحل دې غاړې ته راستانه شول،خو یو څو تنو د ډګروال پـه مشـرۍ، لـه دېرو سـتونزو او هلـو ځلـو وروسـته ځانونـه د سـاحل هغـې غـاړې تـه ورسول،مګر همدا چې له اوبو نه ووتل، له لمدو کالیو سره چې اوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړې څخېدلې او هغه پلو ته يې چې څو شېبې مخکې ناپليون په کې ولاړ و ،خو اوس هغه هلته نه ليدل کېده، هورا او شر او شور پيل کړ ،بيا هم دوی هغې خواته کتل او ځان يې په هغې شېبه کې نيکمرغه ګانېه.

هغه ماښام ناپليون د هغو دوو فرمانونو تر منځ، چې يو د روسي جعلي پيسو د چټکو رسولو په اړه چې په روسيې کې دې بيا خورې شي او بل د هغه ساکسوني سرتېری په اړه چې له هغه سره د فرانسوي پوځونو د ځايونو په اړه ليک پيدا شوی و ، يو بل فرمان هم لاسليک کړی و او هغه پولندي ډګروال ته چې بې له هر ډول اړتياوو يې ځان د سيند څېو ته سپارلی و ، د لژيون دونو د نښان (هغه نښان چې دی په کې انځور شوی و) د بېنلو فرمان و.

هر هغه څوک چې وژنې عقل تړې اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

اوس نو یوه میاشت کېده چې روسي ټولواک، په ویلنا کې ژوند کاوه او په دې موده کې یې، کتنې او تطبیقات کول. د جګړې لپاره چمتوالی چې ټول ورته سترګې په لاره او ټولواک په هغه کې د ګډون لپاره، له پترزبورګه پولند ته راغلی و، هېڅ پته نه لګېده. د جګړې ټولیزه کړنلاره نه یوازې جوړه شوې نه وه، بلکې د وړاندې شویو کړنلارونه یوه هم غوره شوې نه وه، که څه هم ټولواک له یوې میاشتې راهیسې دلته و، خو تر ټولو نه د غوره کړنلارې غوره کول خورا ګرانه وه. د روسیې درې پوځونو، هر یوه خپل قوماندانلاره، خو د ټولو د لارښوونې ستر قوماندانلا تاکل شوی نه و او خپله ټولواک هم دغه مشري او دنده نه اخېسته. هر څومره چې په ویلنا کې د ټولواک د پاتې کېدو وخت زیاتېده په هماغه اندازه د هغې جګړې لپاره چې انتظار کېده چمتوالی کېده. له ټولواکه د ټولو چاپېر شویو، ټولې هڅې ددې لپاره وې چې پر هغه وخت ښه تېر شي او په د غو خوښیو کې وکولای شي دغه رارسېدونکې جګړه هېره کړي.

وروسته له هغه چې د پولند د چارواکو او درباریانو له خوا او هم د ټولواک په خپل هستوګنځي کې د سندرو، موسیقي او نڅاوو ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنډارونه جوړ شول. د جون په میاشت کې د پولنډ یو جنرال یاور ته دا خیال پیدا شو چې د ټولواک د پولندي ځانګړو یارانو له خوا د هغه په ویاړ د نڅا یوه ځانګړې مېلمستیا جوړه کړي. ټولو ددغه خیال خورا تورد هرکلی وکړ. ټولواک هم خپله خوښه څرګنده کړه. جنرال یاورد پیسو راټولولو لپاره یو نوم لیک جوړ کړ. دوی له هغه چا نه چې تر ټولو زیات د ټولواک پر زړه ښه لګېده هیله وکړه، چې کوربه شي. ګراف بینیګسین ته یې چې د ویلنا د ولایت یو ستر ځمکوال وړاندیز وکړ چې دغه جشن دی، ددې په کلیوالـه مانۍ کې جوړ شي. د جون دیارلسمه نېټه د دغې مېلمستیا لپاره چې نڅا، سندرې، اور لوبې او د سیند په جالو کې ګرځېدل په کې کېدونکي و، وټاکله شوه. دغه ټول څه، باید ددغه ګراف په زکرات نومي کلیوالي کور کې ترسره شوي وای.

هماغه ورځ چې ناپلیون د نی یه مان له سینده، د اوښتو فرمان ورکړ، ددې پوځ د روسي قزاقانو پوځ پر شاوتمباوه، هغه یې د روسیې له پولو واړاوه. الکساندر همدغه شپه د ګراف بینیګسین په کلیوالـه مانۍ کې تېرولـه او ددې بنډار په خوښیو او مستیو کې یې هر څه هېر کړي و.

له خوښیو او شر او شوره ډک جشن و، په جشن کې مخورو ګډو نکوونکو، ویل چې ډېر داسې کم په یاد لري، چې په یوه بنډار کې دې دومره ښکلې راټولې شوې وي. ګرافینه ببزاوخوفا، د نورو روسي میرمنو په ډله کې چې له پترزبورګه، ټولواک پسې، دلتـه ویلنا تـه راغلې وې، په دې بنډار کې ګډون درلود. هغې په خپلې درنې، روسي نومي ښکلا د پولندي ښکلاوو بازار مات کړی و. په دې بنډار کې د ټولواک هغې ته پام شو او له هغې سره یې په نڅېدا، هغه ویاړمنه کړه. باریس دروبتخکوی چې خپله ښځه په مسکو کې پرېښې وه لکه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله ویل د یو وزری (مجرد) په توګه په دې بنډار کې ګډون درلود، که څه هم هغه د جنرال یاور نه و، خو ددې بنډار په خرڅ کې یې ښه ونډه پرې کړې وه. هغه اوس خورا بډای، د واک لوړپوړو ته رسېدلی او نور د چا ځانګړي ملاتړ پسې نه ګرځېد. هغه د خپلو همزولو په منځ کې تر ټولو غوره دریځ خپل کړی او له ټولو سره یې سیالي کوله.

د شپې دولس بجې وې، خو نځا دوام درلود. ایلین چې هېڅوک یې له ځانسره د نځا وړ نه ګڼل، خپله یې باریس ته وړاندیز وکړ، چې له هغې سره د مازورکا نځا وکړي. هغوی د نځا لپاره درېیمه جوړه وه، چې د نځا د پیل په هیله څنګ په څنګ ناست و. باریس په خورا زغم، له زربخون کمیس، د پراخې زړې اوبدل شوی غاړې نه د هغه د راوتلو بربنډو ځلېدونکو اوږو نندارە کوله. له هغې سره یې د پخوانیو ګډو اندیولانو او آشنایانو په اړه خبرې کولې، خو سره له دې هم بې له هغه چې دی خپله پوه شي، یا د بل چا ورته پام شي، یوه شېبه یې هم د ټولواک له څارنې نه چې همالته و ستړګې نه لرې کولې. ټولواک نه نځېده، هغه د وره مخې ته ولاړ و، کله به یې یو او کله به یې بل دراوه او په داسې ښکلو او خوږو خبرو به چې یوازې ده کولای شوې، هغه نازول.

د هغه، د مازورکا د نځا په پیل کې دې ته پام شو، چې یاورجنرال بالاشوف د ټولواک یو له نېږدې محرمو کسانو نه، هغه ته ورغی او د شاهانه دود او دربار له ادبه لرې، هغه ته ډېر نېږدې ودرید، ټولواک، له یوې پولنډۍ ښځې سره د زړه خواله کوله او په پوښتنیزه غلچک یې هغه ته (ټولواک) وکتل. هغه له ورایه په دې پوه شو چې د بالاشوف له نزاکت دا لرې کړه، هرومرو کوم مهم دلیل لري. له درناوی سره مل په یوې خوځېدا له پولنډۍ مېرمنې رالرې شو او بالاشوف ته یې مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروړاوه، همدا چې بالاشوف هغه سره خبرې پیل کړې، د ټولواک پر بشړې د حیرت نښې راخورې شوې، بالاشوف یې له متې راونیو او له هغه سره مل د تالار پای ته لاړل. بې له هغه چې دده پام شي مبلمانه له دواړو خوا نه د درې ساژانو (یو ساژان= ۲/۱۲) په اندازه هغو ته لاره پرانسته، باریس ولیدل چې بالاشوف ته د ټولواک د ورنېږدې کېدو په وخت کې د آراکچییوف په څېره کې څنګه د ګڼې نښې راڅرګندې شوې. اراکچییوف چې ترسترګو لاندې ټولواک څاره، خپله سره پزه سغوله، هغه د مبلمنو له منځه د باندې راووت، داسې بربښېده چې ټولواک دی هم ځانته ور وغواړي. باریس په دې پوه شوی و، چې آراکچییوف، بالاشوف سره رخه کوي، ځکه هغه خبر چې خورا ډېر مهم دی، له ده پرته د بل چا له لارې، ټولواک ته رسېدلی و.

خو ټولواک او بالاشوف، اراکچییوف ته له پاملرنې پرته، د وتلو د دروازې له لارې څراغان شوي باغ ته ور ووتل. آراکچییوف چې خپله توره، لږ پورته خوځوله له غضبه په ډکو غلچکو، دې خواته، هغې خوا ته کتل او همداسې تر شلو قدمو پورې هغې پسې ورغې.

باریس چې لا د مازورکا نڅا ته دوام ورکاوه، خو یوه شېبه یې دا خیال له خیاله نه لرې کېده چې بالاشوف به ټولواک ته څه ډول خبر راوړی وي او دی باید څنګه تر ټولو نه د مخه له هغه خبر شي.

باریس په داسې یوه شېبه کې چې بله مېرمن یې د نڅا لپاره خوښوله، د ایلین په غوږ کې وویل چې، ګرافینه پوتوخکایا چې ګواکې، بالکن ته وتلې وه، ځانته خوښه کړې، دالان ته په رسېدو سره، د دروازې خوا ته لاړ او د باغ پلو وخوځېد، خو وې لیدل چې ټولواک او بالاشوف برنډې ته راوختل، دی یوه شېبه ودرید. ټولواک او بالاشوف د دروازې پلو خوځېدل. باریس داسې ګامونو تند کړل چې ګواکې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل وخت په دې نه دی بریالی شوی، له هغه ځایه تېر شي، هغه په دروازې ډډه ولګوله او په درناوي يې سرښکته واچاوه.

ټولواک دهغه چا غوندې چې ګواکې ښه سپک شوی دی، په ګډنې دا خبرې کولې:

- د جګړې له اعلانه پرته، د روسيې له پولو راتېر شوي ! تر هغه پورې چې يو وسله وال دښمن د روسيې په خاوره کې پاتې وي، زه روغه ونه منم.

باريس ته داسې وبرېښېده چې ټولواک ددغو خبرو له ويلو خوند اخلي. هغه د خپلو خبرو او خيالاتو له څرګندولو نه خورا راضي خو له دې چې باريس اوريدلي، خورا ناراضي برېښېده.

هغه تندی تريو او زياته کړه:

- هېڅشوک بايد ، له هېڅ شي نه خبر نه شي.

باريس په دې پوه شوی و ، چې ددې خبرې موخه دی، دی. ځکه يې سترګې پټې کړې او په کراره يې سر ښکته خوا ته وښورو. ټولواک ببرته تالار ته ننوت او نيم ساعت نور هم د نڅا په بندار کې پاتې شو.

باريس لومړنی څوک و چې د نی يه مان، له سينده د فرانسوي پوځ له را اوښتو خبر شوی و او ددې خبرتيا له برکته و چې څو تنه مخورو چارواکو ته وښيي چې دی له ځښنو داسې خبرو نه خبر دی، چې نور يې تصور هم نه شي کولای...

د نی يه مان، له سينده د فرانسويانو درا اوښتلو خبره په ځانګړې توګه هم د پام وړ و چې د يوې مياشتې انتظاره وروسته، هغه هم د نڅا د بندار په وخت کې رارسېدلی و.

الکساندر، د خبر د اوريدو په لومړيو شېبو کې د حيرت او ده ته په سپکاوي شوي حالت کې داسې کلمات پيدا کړي وو ، چې وروسته ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پـام وړ شـوي او دده هـم خـورا خوښـېدل. دغـه کلمـات پـه ده ډېـره ښـه لګېدل.

ټولواک چې کله د شپې پـه دوو بجـو د نڅـا لـه بنډارہ کورتـه سـتون شو، یو څوک یې خپل منشي شیتکوف پسې ولېږل او سپارښـتنه یې وکړه چې د وسـله وال پـوځ ټولـو قطعـاتو تـه ولیکـي او فیلد مارشـال شـهزاده سـالتیکوف تـه فرمـان ورکړي. هغـه دا غوښـتنه هـم وکړه چې هرومرو به دده دا خبرې هم په کې لیکي:

- تـر هغـه پـورې چې د فرانسـې یـو وسـله وال سرتېرى د روسـیې پـه خاوره کې پاتې وي، دی به روغـه ونه منـي.

بلـه ورځ د ناپلیون په نامه داسې لیک ولیکل شو:

زما ورور ټولواک ! پرون خبر راورسـېد چې زما لـه خوا، ټولواک تـه د ورکـړل شـوې ژبـې، د وفـاداری سـره سـره، بیـاهم د هغـه پوځونـه د روسـیې لـه پلـو را اوښـتي دي. همـدا شـببه لـه پترزبورګـه مـا تـه خبـر راورسـېد، چې ګراف لوریسـتن د همدې تېرې لـه کبلـه څرګنـده کړې ده چې تاسو اعلیحضرت لـه هغې شـببې نـه چې ګـراف کوراکین ببرتـه د خپل اګریمان غوښتنه کړې ده، لـه ما سره ځان لیکل شویو ټرونونو تـه اړ نه وینئ. هغه دلایل چې د هغه لـه مخې شهزاده باسانو لـه خپلو چارو نـه د ډډه کولو لپاره وړاندې کړي دي، هېڅکله به زما لپاره د منلو وړنـه وي. زه بـه دا ونه منم چې زمـا د سـفیر دغـه کړه د روسـیې پـر خاورې د یرغـل لپاره پلمه شي. البتـه لکه هغه شـان چې هغـه خپلـه هـم څرګنـده کړې ده، هغه هېڅکله د دغه شان کړو د سر تـه رسولو اجازه نـه لرلـه او مـا لـه دې پېښې نه د خبریدو سره سم، له هغه نه خپله ناخوښي څرګنده او هغـه تـه مې سپارښتنه وکړه چې پـه خپلـه دنده کې پـاتې شـي. کـه ټولـواک د دې تکل نه لري چې د دغې راز یـوې تېروتنې لـه کبلـه دې، د فرانسـویانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

روسانو ويني تويې شي او چمتو دی چې خپل پوځونه، د روسيې له خاورې په شا کړي، زه چمتو يم چې په شويو چارو سترګې پټې کړم. په دغه ډول زمونږ تر منځ د يوې روغې امکان شته دی او کنه زه به اړ وزم چې پر د هغه يرغل مخنوی وکړم چې بې له دليله پر مونږ کېدونکی دی. تاسو اعليحضرت لا دا وخت لرئ چې بشريت د نوې جګړې له بدمرغيو وژغورئ.

الکساندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

ټولـواک الکســاندر، د جـون پــه دیارلســمه دشــپې پــه دووبجـو بالاشوف ځانته وروباله ،هغه لیک یې ورتـه ولوست چې د نـاپلیون پـه نامه یې لیکلی و. هغه ته یې سپارښتنه وکړه چې لیـک بـه وړي او خپلـه به یې د فرانسې ټولواک ته سپاري.

ټولـواک د بالاشـوف د لېږلـو پـه وخت کې خپلـه دا خبـره یـو ځـل بیـا تکراره کړه چې ویلي یې و ،دی به تـر هغـه وختـه پـورې روغـه ونـه منـي، چې د دښمن یو وسله وال سرتېری د روسیې پـه خـاورې کې پـاتې وي. هغه بیا ټینګار وکړ چې دده دغـه خبره بـه هرو مرو نـاپلیون تـه ووایـي. ټولـواک دا خبـرې ځکـه پـه لیـک کـې نـه وې لیکلې، چې هغـه د خپلې ځانګړتیا له مخې دا احساسوله، پـه هغـه وخت کې چې د روغـې لپـاره وروستۍ هلې ځلې کېږي، ددغـه شان تورو لیکل په لیک کې، غوره نـه دي،خو بالاشوف تـه یې سپارښتنه وکړه چې هغه به هرومرو نـاپلیون تـه وایي.

بالاشـوف د جـون پـه څلورلسـمه شـپه لـه یـوه ټرمچـي او لـه دوو تنـو قزاقانو سره په سپېره داغ کې ځان د ریکانتي په کلي کې د نی یه مـان د رود پرغاړه د فرانسوي پرتو پوځونـو لومړیـو کرښـو تـه ورسـاوه. هغـه د فرانسوي سپرو پیره دارانو له خوا دریش کړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرانسوي پوځ سواره بريدګي چې ګلابي ډوله دريشي يې په ځان او لوړه وړينه خولې يې پر سر وه، پر هغه يې بيا د دريدو غږ وکړ، خو بالاشوف پرته له هغه چې غږ ته پام وکړي، وړاندې تګ ته دوام ورکړ. بريدګي په قهر شو، هغه ته يې ورمنډه کړې او خپل ټټريې د هغه د آس اوربوز ته وربرابر کړ، توره يې راووښته او په ښکنځلو، ښکنځلو يې پر روسي جنرال ورچغه کړې:

-کوڼ يې که څنګه چې دريش نه اوړئ. بالاشوف ځان ور وپېژاند او بريدګي يو سرتېرى د خبر لپاره خپل افسر ته ورولېږه.

فرانسوي بريدګي پرته له هغه چې روسانو ته پام وکړي، خپلو ملګرو سره يې د غونډې په اړه خبرې پيل کړې.

بالاشوف، چې تل يې په لوړو او پرتمينو دريځونو کې کار کړى و، په تېره بيا چې دې ساعته مخکې يې له ټولواک سره خبرې اترې لرلې، په ټولېز ډول ددې چارو له درناوي کولو سره رويه دى کړى و، له دې امله هک پک شو چې په خپله خاوره کې له داسې تربګنې سره مخامخ او سپکاوى ورته کېږي.

لمر تازه د وريځو له شا نه د راوتو هڅه کوله هوا هم د شبنم له برکته تانده تانده وه. له کلي نه په راوتلې لارې صحرا پلو ته يو رمه روانه وه.

مرغۍ په ترانو ترانو، داسې لکه چې پر ډنډونو حبابونه راخوره وي، همداسې هوا پلو الوتلې.

بالاشوف چې خپلې شاو خوا ته کتل، له کلي نه د افسر راتګ ته سترګې په لاره و. روسي قزاق ترُمچيان او د فرانسوي پوځي سواره سرتېرې ټول خاموش پاتې او کله ناکله به يې يو بل ته سره وکتل.

د سواره پوځ فرانسوي ډګروال چې دوو تنو بدرګه کاوه او داسې برېښېده چې ګواکې هماغه شېبه له برستنې راپاڅېدلى دى، پر يو خړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګي ښکلي مـاړه آس سـپور لـه کلي راووت، د افسـرانو سرتېرو او د هغـو د آسـونو لـه کـش او پـش نـه ځرګند بـده چې ټول خـورا غـوره او ځانستاینه کې دي.

دا لا د جګړې د پیل هغه لومړي شپې او ورځې وې، چې قطعـات لا د روغـې د وختونـو پـه شـان مـنظم، پـه پریـټ ډولـه جـامو کـې د پـوځي ځانښودنې په بڼه، کړه وړه یې له لېوالتیا ډک او آن کله ناکله له تربګنې نه ډک وو.

فرانسوي ډګروال په سختۍ د خپل اردۍ مخه نیوله، خو بې ادبه نه و او د اسې برېښېده چې د بالاشوف پر لوړ دریځ یې سر خلاصـېده، هغه یې د خپلو سرتېرو له څنګه د لومړۍ کرښې شاته بدرګه کړ او ورتـه وې ویل چې له ټولو اکه سره دده د لیدو هیلـه بـه ځکـه ژر پـوره کـړي چې دده په تصور، د ټولواک قوماندانې همدلته نېږدې چېرې پرته ده.

... نـور نـو لمـر راختلـی و او پـر شـنو شـنیلیو ځلېـده. همـدا چې پـر غونډۍ له پرتې کـافۍ نـه واوښـتل، وې لیـدل چې یـو ډلـه د غونډۍ له لمنې نه د دوی پلو مخ پورتـه راروانـه ده. د دغـې ډلـې تر مخې یـو جګ ونی سړی چې پـر تـور آس سـپور او خـورجین یـې تـر لمـر لانـدې ځلېـدلـه روان و. د هغه تورې کړۍ کړۍ څنګې د هغه له څټـه پـر اوږو راخـورې وې. په بڼکو ګانې شوې خولۍ یې پـر سـر او سـرې جـامې یـې اغـوسـتې وې. خپلې اوږدې پنښې یې د فرانسـوي پوځیـانو پـه دود، وړاندې را اچولې وې، دغـه سـپور چـې پـه تـراټ د بالاشـوف پلـو راغـې، د خـولۍ خوځېدونکې بڼکې، ګانې او وسلې یې د جون د میاشـتې تـر رانـه لمـر لاندې ځلېدلې.

بالاشوف د دغه سواره نه چې پـه بشـره کې یې د بـرې ځانښـودنه او غرور څرګند او پـر ټټـر، مړونـد او پـه غـاړه کې یې، تـوره، کتـار او نـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

واړه او غټ شیان راځړوند وو ، نور نو دوه آسه زیات واټن نه درلود چې والنر ،هماغه ډګروال چې دی یې بدرګه کاوه ، په غوږ کې ورته وویل:

- د ناپل شاه !

په رښتیا هم دغه سپور مورا ، و چې اوس یې د ناپل د شاه نوم ګټلی و. که څه هم دا څرګنده وه چې ولې او په کوم دلیل هغه د ناپل شاه په نامه نومول شوی و ، خو دی خپله هم په دې باور و چې په رښتیا د ناپل شاه دی او له همدې امله اوس تر هغه وخته ، چې دغه نوم یې نه درلود ، شاه ډوله او پرتمینه ډوله بڼه یې غوره کړې وه ، هغه په رښتیا دومره پر خپلې واکمنۍ باور درلود ، چې کله یې پرون له ناپل نه د خوځېدو په درشل کې د هغه ښار په کوڅو کې له خپلې ښځې سره چکر واهه ، څو تنو ایتالویانو د هغه په لیدو چغه کړې وو:

- ژوندی دې وي شاه !

هغه له خواشینۍ نه په ډکې موسکا خپلې مېرمنې ته کتلې او ویلې یې و:

- د دغو بدمرغونه ، یو هم نه پوهېږي چې سبا ته له هغوی نه جلا کېږم.

که څه هم هغه پوره ډاډمن و چې د ناپل شاه دی او له دې کبله له هغوی نه جلا کېږي ، پر خپلو خلکو یې زړه خوږېده ، خو په دې وروستیو وختونو کې چې ده ته پوځ ته د ستنېدو سپارښتنه شوې وه ، په تېره بیا په دانترنګ کې له ناپلیون سره تر کتنې وروسته ، د هغه په خول ویاړمن اوښي یې (دښځې ورور) (مورا په ۱۸۰۰ کال کې د ناپلیون له خور سره واده کړی و) ده ته ویلي و چې:

- ته په خپله خوښه او توان شاه شوی نه یې ، دا زه وم چې له تا نه مې شاه جوړ کړ ، چې زما په شان واکمني وکړئ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په ډېرې خوښۍ د خپلې خوښې کار پیل کړ او لکه ښه مور، خو نه څورب او نه تنبل آس، چې ځان ګاډۍ پورې ترلی احساس کړي، غاړه وغړوي او په نخا راشي. هغه به قیمتي جامې واغوستې، په ډول ډول ګانو به یې ځان وګانه، په خوښۍ به یې پولند ته پر تلونکي وات، پرته له هغه چې پوه شي چېرې ته او د څه لپاره روان دی، لکه آس په منډو شو.

د روسي جنرال په لیدو یې خپل سر چې کړۍ کړۍ څنې یې له څټه پر اوږو راخورې وې، په شاهي پرتم لوړ کړ او په پوښتنیز غلچک یې فرانسوي ډګروال ته وکتل. فرانسوي ډګروال په خورا درناوي د هغه شاهانه پرتم ته په پام، په ویاړ د بالاشوف (چې نوم یې سم یادولی نه شو) د استازیتوب د غوره والي په اړه حضرت مورا ته یادونه وکړه.

مورا، د خپلو غوڅو پریکړو له برکته، پر هغو ستونزو چې ډګروال د هغه آواری نه شو کولای، بریالی شو او وې ویل:

- ها! دوبالماشو!

او په یوې خوځېدا یې چې د شاهانه انداز ننښې په کې ښکاره وې، وې ویل:

- ښاغلیه جنراله، له تاسو سره له پېژندګلوی نه خوشاله یم.

خو همدا چې شاه په ځیرې ژبه او لوړ آواز خبرې پیل کړې، شاهانه پرتم یې یو په یو تری تم شو او بې له هغه چې خپله یې پام شي، په ساده او زړه خورې ژبه وغږیده، په خورا خواخوږۍ یې د بالاشوف د آس پر غاړه لاس وروا چاوه او وې ویل:

- ښه جنراله! داسې بربښې چې د جګړې زیری خوربږي!

د هغه ژبه او خبرې هغه چاته پاتې کېدې چې ګواګې افسوس کوي نه شي کولای د دغه حالت په اړه قضاوت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف وویل:

-ښاغلیه اعلیحضرتا ! لکه هغه شان چې ګورئ زما والاحضرت، د روسانو ټولواک د جګړې غوښتونکی نه دی..

که څه هم مورا، کله چې ښاغلي بالاشوف ته غوږ غوږ و، په څېره کې یې د حماقت نښې له ورایه څرګندې وې، خو بیا هم شاه و او لکه هغه شان چې د شاهي دربـار غوښتنه کوي، د ناپلیون د یوه غوره مل په توګه باید د الکساندر له استازي سره د سیاسي خبرو په اړه خبرې کړې وای. لـه آسـه راکـوز شـو او د بالاشـوف متـه یـې راونیولـه، لـه خپلـو ساتونکو نه چې په درناوي ده ته سترګه په لاره وو، څو ګامـه لـرې شـو، دا خوا، هغه خوا په ګرځېدا شو، هغه په ډېره غوره کې خبرې کولې. هغه یادونـه وکـړه چـې ټولـواک نـاپلیون د الکسـاندر لـه هغـه ګوابنـه چـې فرانسوي پوځونه، باید له روسیې نه ووزي خوابدی شوی دی. پـه تبـره بیا لـه دې کبلـه چې لـه دغـه ګوابنـه اوس ټول هېوادونـه خبر شوي او د فرانسوي دربـځ ته ډېر سپکاوی شوی دی. بالاشوف وویـل، چې پـه دې غوښتنه کې هېڅ ډول سپکاوی نـه شـته، ځکـه چې.. او مـورا یـې خبـره پریکړه او د زړه له کومې، خو په یوې احمقانه موسکا یې وویل:

- نو تاسو ددې پېښې علت ټولواک الکساندر نه بولئ؟

بالاشوف وویل:

هغه په ربښتیا فکر کوي، چې جګړه ناپلیون پیل کړې ده.

مورا بیا د هغه خبره پریکړه او وې ویل:

- ډېر ښه جنراله ! زه د زړه له کومې هیله لرم چې ټولواکـان سـره جـوړ شي، او دغه جګړه چې زما لـه ارادې پرتـه پیـل شـوې ده، ژر تـر ژره پـای تـه ورسېږي.

د هغـه د غږیـدا ژبـه هغـو چوپړانـو تـه پـاتې کېـده چـې د بـادارانو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیالۍ او دښمنۍ سره سره بیا هم غواړي سره دوستان واوسي. هغه خبره په بله واړوله او د مشر والاحضرت شهزاده څارووېچ د روغتیا پوښتنه یې وکړه او له هغه سره یې په ناپل کې د خپلو خوښیو او ګډو عیاشیو د تېرولو یادونه را تازه کړل... بیا ناڅاپه، ګواکې هغه ته بیا د خپل پاچاهتوب دریځ ورپاد شوی وي، وویل:

- ښه جنرالـه نور به مو نه ځنډوم، ستاسو د بریالیتوب هیله کوم!

هغه چې د سره بالاپوش د لمنې چورمې او د لوړې خولۍ بڼکې یې تر لمر لاندې ځلېدلې، د خپلو هغو چوپړانو خواته ور روان شو، چې ده ته په خورا درناوي سترګه په لاره ولاړ وو.

بالاشوف وړاندې لاړ او په دې هیله لکه هغه شان چې مورات یې تکل کړی و، چې ژر تر ژره یې له ناپلیون سره کتنه وشي، خو له ناپلیون سره د کتنې هیله ځندنۍ شوه او ددې کتنې پر ځای، په بل کلي کې د پلي پوځونو د مارشال داوو، د مخکښو سرتېرو هغه د لومړې کرښې د پېرې په نامه تر ډېرو پورې ودراوه، د پلي پوځ قوماندان یاور راوبلل شو او هغه یې په کلي کې مارشال داوو، پورې بدرګه کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

مارشال داوو، د ټولـواک نـاپلیون لپـاره هغـه دریـځ لاره، لکـه چې آراکچییوف د الکساندر لپاره. د نـاپلیون آراکچییـوف د الکسـاندر تـر هغه نه زړور، خو پـه ځارنـه او سـاتنه کې د هغـه پـه کچـه بې رحمـه و او خپل ټولواک ته سرښندنه او تر هغه ځاریدنه یې هغه ته، له نوروسره پـه همدې بې رحمۍ کې څرګندوله.

پـه دولتـي جوړښت کې ددغـه شـان سړیو شـته والـی تـه پـه هماغـه اندازه اړتیا لیدله کېږي، لکه لېوه ته، په طبیعت کې. دغـه کسـان تـل و او هر څومره چې د هغو شتوالی، د ولس مشر په شا اوخوا کې بې ځایـه وبرېښي، بیا هم هغوی شته او هلته پاتې کېږي. ددغه شان سخت زړو، بې رحمـو او بـې روزنـې اراکچییـو د شـته والـی او اړتیـا علـت چـې د بریتورو پوځیانو (په روسیه کې یو ډله لوړ ونې بریتور پوځیان و چې د ټولـواک پـه ګـارډ کـې د ښکلا لپـاره روزل کېـدل) بریـت یـې پـه ګوتـو شکول، درباري ځانګړتیاوو نه بې برخې و، د نـاتوانو اعصـابو لـه املـه یې د غم زغم نه لاره، خو بیا یې هم دغه شان بې پایـه واک لاره او کـولای شـول، د الکسـاندر غونـدې زړور، مهربانـه او نـرم طبیعـت ټولـواک تـر څنګ پاتې شي، هیڅ څوک نه شي ویلي چې هغه څنګه دلته پاتېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بالاشوف له مارشال داوو سره، په یوه کلیوالي سرای کې، چې پر یو لوی قوطي ناست و، په لیکنې لګیا و او حسابونه یې کول، مخامخ شو؛ یاور یې ترځنګه ولاړ و. دا کار شونی و چې د مارشال داوو، لپاره تر ډېرو نه خورا ښه ځای پیدا شي، خو دی د هغو کسانو له ډلې نه و چې په لوی لاس یې غوښتل دغه شان ناسم ځای او ناسم حالت کې، ځان ناسمه وبریښوي. دغه د زورولو لپاره، دې هم دې حالت له کبله تل ګبنې اخیستي او بوخت دي، د هغوی د بشړ ننبې وایي:

-ځنګه کولای شو، د ژوند د نیکمرغیو په اړه فکر وکړو؟ نه وینئ، چې زه په یوې ناولې کوټه کې پر یوه ناولي قوطی ناست یم او لګیا یم کار کوم؟ د هغو د ژوند تر ټولو غوره خوند په دې کې دی چې کله نیکمرغه خلک ووینې هغوی ته سمدلاسه د خپل بدمرغه او زورونکي ژوند تصویر انځور کړي. کله چې یې بالاشوف داوو ته بدرګه کړ، هغه د همدغه شان یو خوند انځور د بالاشوف مخې ته کښښود. کله چې روسي جنرال ددې کوټې ته رارسېدو، هغه لا په خپل کار کې ډوب شو، د خپلو عینکو له شا یې د بالاشوف، د سهار له مستو وړمو او د مورات له مرګې نه تاند او تازه شوي مخ ته وکتل، ونه درید او آن ونه ښورید، لا یې تندی تریو او د ملنډو زهر لړلې موسکا یې پر شونډو راخوره شوه.

خو کله چې یې د خپلو دې کړو غبرګون د بالاشوف په بشره کې ولید، داوو سر راپورته کړ او په سړه ژبه یې وپوښتل:

- څه غواړئ؟

بالاشوف تصور وکړ، چې له ده سره د داوو داسې کړه، کېدای شي له دې کبله وي چې هغه نه پوهېږي، چې دی د ټولواک الکساندر یاور دی او آن د هغه په استازیتوب له ناپلیون سره د خبرو لپاره راغلی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځکه يې ژر تر ژره خپل ځان او د خپل راتګ په اړه ورته وويل، خو داوو، دده د خبرو تر اوريدو وروسته لاپسې تندی تريو اوخبرې ترخې کړې او وې ويل:

- چېرې دی، ستا ليک چېرې دی؟ هغه راکړئ چې ټولواک ته يې ورولېږو.

بالاشوف وويل: ماته سپارښتنه شوی دی چې پيام په خپله ټولواک ته ورکړم.

داوو ځواب ورکړ:

- ستاسې د ټولواک سپارښتنې به ستاسې په پوځ کې ترسره کېږي، دلته به هغه څه کوئ چې تاسو ته يې سپارښتنه کېږي.

او ددې لپاره چې وښيي بالاشوف، اوس څومره دده د بې واکه واک تر اغېز لاندې دی، خپل ياور ته سپارښتنه ورکړه چې نوکريوال پسې ورشي. بالاشوف هغه ليک چې د ټولواک پيام په کې ليکل شوی و، راوويست او د هغه تر مخې يې پر ميز کېښود. (د هغه ميز له هغې ماتې دروازې نه جوړ شوی و چې چپ راسونه يې ځړېدل او پر دوو قوطيو ولاړ و) داوو ليک راواخېست او دهغه سرليک يې ولوست.

بالاشوف وويل:

- تاسو په خپلو کړو کې پوره خپلواک ياستئ چې ماته درناوی کوي يا يې نه کوي، خو يوازې غواړم يادونه وکړم چې زه د ټولواک د حضور د جنرال ياوری ويار لرم.

داوو، هغه ته په چوپه خوله ځير ځير وکتل او د بالاشوف په څېره کې د لږې ګډېنې او هيجان، د پيدا شويو ننبو نه خوند اخېست.

هغه وويل:

- تاسو ته به هغه درناوی وشئ، چې تاسو يې ورتيا لرئ، ليک يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جیب کې کښنود او لاړ وو.

یـوه دقیقـه وروسـته د مارشـال یـاور، ښـاغلی دوکـامتري راغـی او بالاشـوف یـې هغـه ځـای تـه چـې ورتـه ځـانګړی شـوی و، بدرګـه کـړ. بالاشوف په هغه ورځ له مارشال داوو سره په هماغه سرای کې د هماغـه ماتې دروازې پر جوړ شوی میز سهارنۍ وخوړله.

داوو، بلـه ورځ سـهار د وختـه لاړ، بالاشـوف وروغوښـت او پـه ګوانبمنه ژبه یې ورته وویل:

- دی، لـه ده نـه هیلـه کـوي چـې همدلتـه پـاتې شـي، لـه ښـاغلي دیکاستري نه پرته به، له بل هیڅ چا سره خبرې نه کوئ..

بالاشوف تر څلور ورځې زغم، خواشینۍ او پر خپلې ناتوانۍ له پوهېدو وروسته... د مارشال له بار او کوچ او فرانسوي سرتېرو سره چې هغه ټولې سیمې یې لاندې کړې وې، تر څو مزله وروسته د ویلنا د هماغـه تنګو لارو لـه لاړې نـه، چـې اوس د فرانسـویانو لاس تـه ورغلي وي، ببرتـه لـه هغـه ځایـه راووت چـې، دی څلور ورځې د مخـه لـه هغـې لاړې نه ورغلی و.

بلـه ورځ د نـاپلیون ځـانګړی یـاور، ښـاغلی دیتـورن، بالاشـوف تـه راغـی او هغـه تـه یـې د ټولـواک هغـه هیلـه چـې غـواړي دی حضـور تـه ومنې، وویله.

تر دې څلور ورځې د مخه، د پرابراژنسکي د غونډې سرتېري د دغـه ودانۍ شااو خوا ځارنه کوله، خو نن د فرانسوي ځانګړي پوځ سرتېري چې دشنو بخنو دریشو ټټرونه یې پرانستي وو، هلتـه ولاړ وو. د هغـوی لوړې پوستیني خولۍ چې بنکې پـه کې تمبل شوې وې، پر سر وې. د سـواره پـوځ یـوې ډلـې، د ټولـواک ځـانګړي چـوپړان او سـاتونکي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـاورانو ، اولانـان او جنـرالان چـې ځلېـدونکې او غـورې جـامې يـې اغوستې وې، د ټولواک د آس او د هغه، له يوه غـلام سره چې روسـتان نومېده دده شاوخواته ولاړ او د هغه وتلو تـه سترګه پـه لار وو. نـاپليون بالاشوف د ويلنا د ښارګوټي په هغـه ودانۍ کې ومانـه چې الکسـاندر دی له هغه نه، ده ته رالېږلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

کـه څـه هـم بالاشـوف د دربـار لـه پـرتم او رسـمیاتو سـره ښـه آشـنا او عـادت و ،خـو د ټولواک ناپلیون د دربار پرتم او قیمتي ښکلا دی حیـران کړ.

ګراف تیورین،هغه د انتظار یوې لویې کوټې تـه چې د پـر جنرالان، یـاوران او پولنـدي بـډاي مخـور هلتـه نـاپلیون تـه سـترګه پـه لاره وو ،بدرګـه کـړ. بالاشـوف لـه دغـو کسـانو نـه زیـاتره هغـه د روسـیې د ټولواک په دربارکې لیدلي وو. دیوروک، وویل چې ناپلیون بـه چکر تـه ،تر تګه مخکې روسي جنرال ومني.

تر څو دقیقو انتظاره وروسته،د انتظار لویې کوټې ته یـو نوکریـوال یاور، رانتوت، بالاشوف تـه یې د درناوي په توګه سر خم کړ او هغـه تـه یې بلنه ورکړه.

بالاشـوف،د انتظـار یـوې وړې کـوټې تـه چې دربـار تـه یـې دروازه ورخلاصېده ورننوت. د دربار هماغې کوټې ته چې روسي ټولـواک دی، دې استازیتوب ته لېږلی و.

بالاشوف، یـو دوې دقیقې انتظـار پـاتې شـو ، د دروازې لـه شـا نـه د ټینګو قدمونو غږ واوریدل شو ، په چټکی دروازه راخلاصه شوه، هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاور چې دروازه پرانسته په ویاړمن ډول په انتظار ودریدل ، شا او خوا چوپتیا لاس برې شوه او د دربار له کوټې نه د لا ټینګو او درنو ګامونو غږ واوریدل شو. دا ناپلیون و. هغه همدا شېبه د سورلۍ لپاره د خپلو ځانګړو کالیو له اغوستو نه وزګار شوی و .هغه شنې جامې (دریشی) او تر هغه لاندې سپین واسکټ چې دده ګرده ګډه پوښلې وه ،اغوستې وو. سپین تنګ پطلون ډوله پرتوګ چې څورب ورنو نه یې تر کرتۍ لاندې په هغو کې تنګ برېښېدل، داسې ښکاریده چې لنډې څنې یې همدا اوس ږمنځ شوي وي، خو کوده ویښته یې ښکته د هغه د پراخ تندی په منځې برخه کې راشېوه شوي وو. د هغه سپین او پرسېدلی څټ د دریشۍ د تور بخونې غاړې له چپې خوانه راوتلی و ، له هغه نه د ښې کلونیا بوی راته. د هغې له څوربې او لا ځوانې بشرې نه چې د ټولواکۍ پرتم تري برېښېده ، د ښکلا نښې څرګندې وې.

هغه راووت، چټک روان و ،په هر ګام کې یې سر شاخواته خوځاوه او ټول ځان یې خوځېده. د هغه په ټوله لنډه خو لږ څه څوربه ونه، پراخوا و څوربو اوږو ، دده له ارادې پرته راوتلې ټټر او ګیډه کې، یو ډول ځانګړې ځانښودنه چې د څلویښت کلونو وګړو ځانګړتیا ده، څرګنده وه. له دې ټولو خبرو سره سره داسې برېښېده چې د هغه طبیعت نن خورا جوړ دی. هغه د درناوی په نښه د بالاشوف خمېدو ته سر وښوراوه، د هغه خواته ورغی او د هغو کسانو په شان چې د خپل وخت د هر دقیقې ډېر درناوی کوي، ځان په دې نه عذابوي چې غږېدا ته مخکې له مخکې ځان جوړ کړي او په دې ډاډه وي چې هر وخت، چې هر څه ووایي، ویلی یې شي. سمدلاسه په غږېدا راغی:

- سلام جنرالـه ! ما هغه لیک ولید چې د ټولواک الکساندر نه مو راوړی و ، ډېر خوشاله یم چې تاسو وینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو غټو غټو سترګو يې په ځير د بالاشوف مخ ته وکتل او په هماغه شېبه کې د هغه نه آپلو وړاندې، يو ټکی ته په کتو شو.

داسې بربښېده چې د بالاشوف شخصيت ته هېڅ پاملرنه نه لري، دا څرګنده وه چې د هغه لپاره يوازينی څه، چې ارزښت لري، هغه څه دي چې دده په زړه کې تېرېږي، ټول دده په ارادې پورې اړه لري، هغه وويل:

- زه، نه د جګړې غوښتونکی وم او نه يم، خو زه يې دې ته اړ کړم. زه همدا اوس (پر همدا اوس يې ټينګار وکړ) چمتو يم، هرې هغې خبرې ته چې په دې اړه کېږي غوږ شم. هغه په لنډه او په ډاګه د روسي له دولته د خپلې خوابدی دعلتونو په ويلو پيل وکړ.

بالاشوف د فرانسې د ټولواک له ډاډمنې، آرامې او مينه ناکې ژبې نه په دې پوه شو چې هغه د سولې او روغې هيله لري او چمتو دی چې خبرو ته کيني. کله چې ټولواک ناپليون خپلې خبرې پای ته ورسولې، په پوښتنيز بڼه يې بالاشوف ته سترګې وروارولې او هغه څه يې چې له پخوا په زړه کې ساتلي و، وويل:

- اعلحضرتا ! معظم ټولواکه زما !...

خو د ناپليون ځير ځير کتو چې مخامخ يې دده سترګو ته کتل، دی لږ وارخطا کړ. ناپليون د بالاشوف دريشي او توره وخارله او په يوې پټې موسکا يې غوښتل چې هغه ته ووايي چې څومره ګېنې اخبستی يې، لږ آرامه شه ! بالاشوف ببرته زړه آرامه او خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ او وې ويل:

- ټولواک الکساندر د کوراکين له خوا د پاسپورت غوښتنه د جګړې د پيل لپاره پوره دليل نه بولي. د پاسپورت غوښتنه کوراکين په خپله او له ټولواک سره بې له کومې مشورې کړې ده. الکساندر، نه د جګړې تکل لري او نه له انګريزانو سره کوم ځانګړي اړيکي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون د هغه خبرې پرې کړې:

- لا تر اوسه یې نه لري.. ګواکې ډارېږي د خپلو احساساتو تر اغېز لاندې راشي، تندی یې تریو کړ، سر یې په نرمۍ وښوراوه او بالاشوف ته یې څرګنده کړه چې کولای شي خبرو ته دوام ورکړي. بالاشوف وروسته له هغه چې هغه ټولې ویل شوې سپارښتنې هغه ته وویلې، زیاته یې کړه:

- الکساندر د روغې هیله لري. هغه به هغه وخت روغې ته کینې چې، دده دا شرط...

په دې وخت کې د ټولو اک الکساندر هغه خبرې وریادې شوې، چې په لیک کې یې لیکلې نه وې، خو په هغو یې ټینګار کړې و، چې هرومرو به هغه فرمان کې راوړئ چې د سالتیکوف په نامه لیکل شوې وې او بالاشوف ته امر شوی و چې هغه به ناپلیون ته وایي. بالاشوف هغه خبرې وریادې کړې:

- تر هغه پورې چې یو وسله وال دښمن د روس په خاوره کې پاتې وي.. خو کوم ناڅرګند احساس، د هغه مخه ونیوله. که څه هم هغه د هغو خبرو د څرګندولو هیله لرله، خو نه یې شو کولای هغه ووایي. بالاشوف په چرت کې لاړ، په شک کې شو، خو وې ویل:

- په دې شرط چې فرانسوي پوځونه ببرته د نې یامان له سیند نه واوړي.

ناپلیون ددې وروستیو خبرو د ویلو په وخت کې د بالاشوف ګڼې او پریښانۍ ته پام شو. د هغه مخ ورڼدید او د کینې پښې ورون یې په منظمه بڼه په خوځېدا شو. پرته له هغه چې له خپل ځایه وښوري، تر پخوا په لوړ آواز او تُندې ژبې یې خبرې پیل کړې. بالاشوف د وروستیو خبرو په وخت کې څو واړې سترګې ښکته واچولې او بې له ارادې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون د کینې پښې د ورانه خوځېدا ته چې دده د خبرو د لوړیدو سره چټکېده، ځیر شو.

ناپلیون خبرې پیل کړې:

زه تر الکساندره زیات د روغې جوړې هیله مند یم، خو آیا دا زه نه یم، چې له اتلسو میاشتو راهیسې هڅه کوم، دغه روغه وشي؟ زه اتلس میاشتې کېږي چې څرګندونو ته سترګې په لاره یم.

پـه دې وخت کـې یـې وروځـې برنـدې شـوې، خپـل وړوکـی سـپین څوربـلاس یې په چټکی وخوځاوه او وې پوښتل:

- او اوس د روغې د خبرو د پیل لپاره له ما نه څه غواړئ؟

بالاشوف وویل:

- ټولواکه، د نې یه مان له سینده ستاسو پوځونه ببرته اوښتل.

ناپلیون تکرار کړه:

-د نې یه مان له سینده؟

- هغه چې مخامخ د بالاشوف سترګو ته ځیر و، تکراره یې کړه:

-ښه، اوس تاسو غواړئ چې د نې یه مـان لـه سینده ببرتـه راواوړو، یوازې د نې یه مان له سینده اوښتل؟

بالاشوف د تاییدا و درناوي په نښه سر خم کړ.

څلورمیاشتې پخوا لـه ده غوښـتل شـوي و، چې د یـومیراني سیمه پریږدي او اوس یـوازې د نـې یـه مـان لـه سـینده اوښـتل دي. نـاپلیون پـه چټکی راتاو او په کوټه کې په ګړځېدو شو.

- تاسو وایې چې د روغې د جرګې د پیل لپاره د نې یه مان لـه سـینده واوړو، خـو دوې میاشـتې مخکـې پـورې پـه همـدې ډول لـه مـا نـه د اودپرادفیسـلو لـه سـیندونونه د ببرتـه اوښـتلو غوښـتنه کـبده. پـه دې شرط تاسو له ما سره خبرو ته چمتویاستئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه پـه چوپـه خولـه د کـوټې لـه يـوه کنجـه بـل کـنج تـه راغـی او بالاشوف ته مخامخ ودريده. داسې بربښېده چې بشـره يې پـه تېرې بدلـه شوې وې او د کينې پښې ورون يې تر پخـوا نـه لا پـه چټکۍ ورپېـده. ناپليون چې د خپل کين ورون د غړو په رپېدو او خوځېدا خبر، و، وې ويل:

- زما د کينې پښې خوځېدا د ستر جشن زيری دی.

ناپليون داسې چې ده يې هم انتظار نه درلود، چغه کړل.

د اودر د سـيمې پربښـودل او د ويسـلا لـه سـينده اوښـتل، هغـه وړانديز دی، چې تاسې کولای شئ، هغه د عثماني امپراتوری شهزاده بادنسکي ته وکړئ، نه ماته ! که ما ته پترزبورګ او مسکو هم راوبښئ زه به دغه شرط ونه منم، تاسو وايي چې جګړه مـا پيـل کړه؟ خو لـومړي چا پوځ ته پناه ورورې؟ دا ټولواک الکساندر و، نـه زه؟ تاسو مـا تـه هغـه وخت د مرکې وړانديز کـوئ، چې مـا پـه ميليونونـو خرڅ کـړی دی او تاسو له انګريزانو سره يـو ځای شوي ياستئ. هغـه هم هغـه وخت چې ستاسو حال ډېر خراب او ګډوډ دی. تاسو چې مـا تـه د روغې او مرکې وړانديز کـوئ نـو بيـا لـه انګريزانـو سـره ولې يوځای کېږئ؟ انګريـز تاسو ته څه درکړي دي؟

ناپليون تند تند غږيده، داسې بربښېده چې د هغه تکل دا نـه و چې د سولې او روغې ستاينې وکړي، بلکې د هغه يو ازيني هيله دا وه، چې خپل حقانيت، خپل زور او د الکساندر تېروتنې او ناحقتوب څرګند کړي.

د خبرو په پيل کې د هغه موخه دا وه چې څرګنده کړي، د پوځي لاس بري سره سره دی روغې ته چمتـو دی، خو کله چې يې خبرې پيـل کـړې، څومره چې د هغـه خبرې زياتېدې، پـه هماغـه کچـه يې نـه شـو کـولای د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې ژبې مخه ونيسي. داسې برېښېده چې اوس نو د ټولو خبرو موخه داوه چې د ځان ستاينه او د الکساندر سپکاوی وکړي. هغه څه چې د خبرو په پيل کې يې غوښتل، خو بيا يې هم خپلې خبرې اداره کولای شوې، هغه وپوښتل:

- اوريدلې مې دي چې له ترکانو سره مو روغه کړې ده؟

بالاشوف د (هو) په نښه سر وښوراوه او وې ويل:

- د روغې ټرون لاسليک شوی دی...

خو ناپليون هغه ته د غږېدا وخت ورنه کړ، داسې ښکاريده، دی خپله غواړي وغږېږي او غږېدا ته يې دوام ورکړ، هغه هم په داسې ټُندې، نا اړونده ژبې او عصبيت چې ځېنې نازولي کسان غږېږي.

- پوهېږم چې تاسو له ترکانو سره پرته له هغه چې مولداويا او والاشي تر لاسه کړئ روغه کړې ده، حال دا چې دغه دوه ولايتونو ما، بايد ستاسو ټولواک ته وربښلی وای، لکه هغه شان چې فنلند مې وروبانبه، هغه دوام ورکړ:

- هوکې! ما له ټولواک الکساندر سره ژبه کړې وه او په خپله ژبه ولاړ وم، ملداويا او والاشي مې هغه ته ورکول، خو اوس به هغه له دغو دوو ښکلو ولايتونو نه بې برخې وي، هغه کولای شول دغه دوه ولايتونه خپلې امپراتوری پورې وټړي او د خپلې واکمنۍ لمنه د بوتني له سمندرګی نه د دانيوب تر غاړو پراخه کړي...

هغه د خپلې ژبې ټُوندوالی لا ټُونداوه، هغه چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، هماغه خبرې يې چې په تيلزيت کې خپله الکساندر ته کړې وې، ټولې اوس بيا بالاشوف ته تکرارولې، هغه وويل:

- ستړې کاترينې به هم له دې نه زيات څه نه وای ګټلې، هغه به له ما سره د دوستۍ له برکته دا ټول تر لاسه کړي وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څو ځله تکرار کړه:

څه واکمني به وه، څه واکمني ! هوکې څه واکمني !

ودريد او خپله د سرزړو تنباکمروړه يې له جيبه راوويست او په ژوره توګه يې هغه بوی کړه.

د الکساندر واکمني به څه پرتمينه شوې وای !

هغه په خواشينۍ سره بالاشوف ته وکتل او همدا چې بالاشوف بيا د څه ويلو تکل وکړ، په چټکۍ يې د هغه خبرې پرې کړې او وې ويل:

هغه به څه غوښتل او لټول، چې زما په دوستۍ کې به يې موندای نه شول؟

ناپليون، د شک او ګمان په نښه خپلې اوږې کښکودې او وې ويل:

-خو، نه، نه، هغه زما تر ټولو نه ستر دښمنان پر ځان راټول کړل، هغه هم څه کسان؟ هغه هم لکه شتاينوف، ارمفيلدوف، فينځينګېرد، بينيګسينوف. شتاينوف له خپل وطنه د خيانت په تورشړل شوی دی، آرمفيلدوف يو هوسباز دوکه مار دی، فينيځينګېرد د يو فرانسوي کډوال او بينيګسينوف يو څه تر نورو نښه پوځي (خو بيا هم ناپوهه سړی دی) په ۱۸۰۷ کال کې د هغه هېڅ له لاسه ونه شول او الکساندر ته بايد ترخه يادونه وريادکړي.. هغه دوام ورکړ.. يوازې باګراتيون د مېړانې او جګړې سړی دی، که څه هم هغه ځيرک نه دی، خو د نښې تجربې خاوند دی، هغه نښه سنجش لري او د غوځ تکل سړی دی.. يوه اونۍ کېږي چې جګړه پيل شوې ده، خو تاسو آن ددې توان نه لرئ چې د ويلنا ساتنه وکړئ. په آسانۍ مو وکولای شو، چې پوځ مو په دوو برخو جلا کړئ، د پولند نه مو وباسو او د پوځ غږ مو هم پورته نه شو.

بالاشوف په خوراسختۍ، هغه څه ياد ته وسپارل چې ده ته ويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل او تر هغه نه يې لا په سختۍ کولای شو نور نو دغو خبرو ته غوږ ونيسي، هغه وويل:

- اعليحضرتا ! زما پوځيان د جګړې له مستۍ نه ..

ناپليون د هغه خبره پرېکړه:

- زه په هر څه پوهېږم ! زه په هر څه خبر يم، زه ستاسو له پوځي ټولیو نه په هماغه شان پوره خبر يم لکه له خپلو نه. ستاسو د پوځ شمېر دوه سوه زرو ته نه رسېږي، خو زما د هغه درې برابر سرتېري دي. تاسو ته قسم خورم او په ډاګه وايم .. او هغه هېرکړي و چې د هغه قسم خوړل هېڅ اعتبار نه لري، قسم خورم چې د ويسلا د سيمې په شا اوخوا کې پنځه سوه ديرش زره پوځيان لرم. ترکان هېڅکه ستاسې مرستين کېدای نه شي، هغه مو هېڅ په درد نه خوري. هغوی دا خبره له تاسو سره د روغې د ټرون په لاسليکولو په ډاګه کړه، خو سويدنيان ! د هغو قسمت خدای داسې پيدا کړی دی، چې لېونې ټولواکان ولري، د هغو ټول پاچايان لېونيان وو. برنادت يې پاچا کړ، خو هغه همدا چې پر تخت کېناست لېونی شو. يوازې لېونې سويدنيان کولای شي، له روسانو سره ملګرتوب وکړي. ناپليون له زهره ډکه وموسېد او بيا يې تنباکمروړه پزه ته ونيوله او بوی يې کړه.

بالاشوف د ناپليون هرې خبرې ته ځواب لاره، غوښتل يې او کولای شول،

چې څه ورته ووايي خو هر وار يې ناپليون خبرې پرې کولې. بالاشوف، د ناپليون ددې دعوا په وړاندې چې سويدنيان لېونې دي، غوښتل ووايي چې سويدن د روسيې په ملګرتيا هغسې و چې پاتې کېږي، چې د هغه ايل کولو خورا ګران دی، خو ناپليون په خواشينۍ سره ددې لپاره چغه کړل، چې د هغه آواز خاموشه کړي، ناپليون د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عصـبانیت هغـه حالـت درلـود چې پـه هغـه کـې سړی د دې لپـاره بایـد وغږېږي، وغږېږي او وغږېږي او تر هغه وغږېږي چې ځان لپـاره دا ثابتـه کـړی چې دی برحقـه دی. بالاشـوف تـه ګرانـه تمامبـده، هغـه د روسـي ټولواک استازی و، له دې کبله ډاریده چې دی به په چوپتیـا خپـل دریځ ته تاوان ورسوي. هغه سخته دا وړتیا احساسوله چې ځواب ووایي، خو د یوه انسان په توګه یې له دې کبله چې سیال یې بې دلیله داسې له حالـه وتلـی دی، ځـان پـه لـوی لاس لـه نانـدریو نـه ژغـوره. هغـه پـه دې پوهبده، هغه څه چې اوس ناپلیون هغه وایي، هېڅ اهمیت نه لري او پـه دې یې هم باور درلود، چې لکه ناپلیون لږ څه په حال شي لـه خپلو دغـو خبـرو نـه بـه خپلـه شـرمېږي. بالاشـوف ودریـد، سـترګې یـې ښـکته واچولې، د ناپلیون دخوربې پښې خو ځبدو تـه یې کتـل، خو هڅـه یې کوله خپل غلچک له هغه سره مخامخ نه کړي. ناپلیون ویل:

-ښه نو، نو ستاسو ملګري چې هر څوک دي، وي دې، هغـه څه معنـا لـري؟ پولنـدیان لـه مـا سـره دي، شـمېر یې اتیـا زرو تـه رسـېږي، داسې جنګېږي لکـه زمریـان او کبـدای شـي شـمېر یـې دوسـووزرو تـه هـم ورسېږي.

هغه چې دا وویل، کبدای شي دی خپله، خپلې دې خبرې تـه حیـران شـوی وي، داسې برېښـبده چې هغـه رښـتیا نـه دي ویلي، کلـه چې یـې بالاشوف تر دې خبرې نه وروسته چوپـه خولـه او آرام ولیـد، واک یې لـه لاسه ورکړ، په چټکی او نابره شا تـه راوګرځبـد، مخـامخ بالاشـوف تـه ودریـد او تر مخې یې ودریـد، خپل سپین لاسونه یې په خورا چټکی او قهر خوځول او چغې یې وهلې:

- پـوهېږئ! کـه پـروس زمـا پـه وړانـدې ولمسـوي او هغـوی راوپاروي، د هغو نقشه به د اروپا له نقشې نه پاکه کړم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرې د ویلو په وخت کې یې رنګ تک سپین الوتی و ، پر څېرې یې د قهر کرښې راخوړې وې او خپل ښکلی لاس یې پر بل لاس ټکاوه:

- تاسو هم د دونیا او دني پیر له سیندو نه آپلو شاه ته تمبه کوم، بیا مې تر مخې پوله جوړوم، هغه پوله چې اروپا د هغه د جوړولو ځیرکتیا نه درلوده او جنایت یې وکړ چې هغه پوله ورانه کړي. له تاسو سره باید دغه شان معامله وشي. دا هغه ګټه وه چې زما له لرې کېدو نه مو تر لاسه کړې وه، ده دا خبرې کولې، څو واره په کوټه کې تاو راتاو شو، خپل د سرو زرو تمباکمروړه یې په جیب کې کېښوده، بیا یې هغه راووېسته، څو واړې پزې ته ورنږدې کړه او بیا بالاشوف ته مخامخ ودریدل. هغه چوپ شو، په ملنډو د بالاشوف سترګو ته ځیر شو او په کراره آواز یې وویل:

- او تصور یې وکړئ چې ټولواک مو کولای شول څه ښکلې واکمنې ولري !

بالاشوف چې ځواب ورکولو ته سخته اړتیا لیدله، وویل چې روسي ټولواک حالاتو ته داسې په خواشینۍ نه ګوري.

ناپلیون چوپ پاتې شو او همداسې په ملنډو بالاشوف ته ځیر و. داسې برېښېده چې اصلا د بالاشوف خبرې نه اوري. بالاشوف وویل چې په روسیه کې ټول د جګړې د بري هیله لري.

ناپلیون په درناوي سرو ښوراوه، ګواکې غواړي ووایي:

- پوهېږم ! تاسو دنده لرئ او سپارښتنه درته شوې ده چې داسې ووایئ، ولې خپله په دې پوهېږئ په هغه څه باور نه لرئ چې خپله یې وایئ، تاسو زما پر خبرو باور لرئ.

د بالاشوف تر خبرو وروسته ناپلیون بیا خپله تنباکمروړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووښته، هغه يې بوی کړه او په کومه نښه يې دوه واره، پښه پر ځمکه وډبوله. د ځمکې د ډبولو سره دروازه راپرانستل شوه او يو ياور په ډېر درناوي د هغه خولې او دستکش هغه ته راوړل او يو بل ياور هغه ته د هغه دستمال وروړاندې کړ. ناپليون پرته له هغه چې هغو ته وګوري خولې يې واخېسته او بالاشوف ته يې وويل:

- زما له خوا ټولواک الکساندر ته ډاډ ورکړئ، چې د پخوا په شان هغه ته وفادار يم... هغه ښه پېژنم او د هغه ښېګڼو ته درناوی لرم. نور نو تاسو نه ځنډوم، تاسو به د ټولواک په نامه زما ليک تر لاسه کړئ او ناپليون په چټکۍ د دروازې پلو لاړ. ټول هغو کسانو چې په تالار کې و، وړاندې وځغاستل او په چټکۍ پر زينو ورشېوه شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

تر ټولو هغو خبرو وروسته چې ناپلیون هغه ته ویلې وې، د دغه غضبناکه حالته، وروسته له هغو ترخو خبرو او سړو نه چې ده ته شوې وې:

- جنراله ! نور نو تاسو نه ځنډوم، د ټولواک په نامه به زما لیک تاسو ته درکړي.

نور نو بالاشوف پوه او په دې پاڼه شو چې ناپلیون نه یوازې د هغه د دیدن لپواله نه دی، بلکې هڅه کوي چې د دښمن دغه خوابدی استازی په تېره بیا دده د غضب او قهر شاهد ،ونه وینې، خو په تعجب او حیرت یې د ټولواک له خوا د دیورک له لاسه هغه بلنلیک تر لاسه کړ چې هماغه ورځ له ټولواک سره ډوډۍ ته وربلل شوي و.

هغې غرمنۍ ته، بس یر، کولن کور او بیرتیه هم وربلل شوي وو.

ناپلیون په ورین تندي او خوشالۍ د بالاشوف هرکلی وکړ. د هغه په کړو وړو کې نه یوازې د هغه د سهارنې غضب نه ډکو خبرو څه شرم او پرتیا نه لیدل کېده، بلکې هڅه یې کوله چې له بالاشوف سره خواخوږي وښیي. هغه له پخوا نه په دې پاڼمن شوی و چې دی له تیروتنو خالي او هر هغه څه چې کوي د ستاینې وړ دی، ځکه د هغه لپاره ټول هغه څه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده کول، نه له دې کبله ښه و چې د ښو او بدو لـه معیار وسره سم، بلکې له دې کبله چې ده سرته رسول.

ټولو اک ناپلیون له دې کبله په بې ساري توګه خوشاله و چې د ویلنا په ښار کې دده د ګرځېدو په وخت کې خلکو ډله ډله پـه مینـه دده تـود هرکلی او بیا بدرګه کړي و. د ټولو هغو کوڅو نـه چې دی تېریـده کړکۍ یې پـه قـایلینو ګانـل شـوي وې، بیرقونـه پـه کـې رپیـدل، دده ځـانګړې نښـې پـه کـې راځړونـدې وې او پولنـدي ښـځو دسـتمال پـه لاس ده تـه لاسونه ښورولي وو.

د غرمنۍ په وخت کې هغه بالاشوف تر خپـل څنګـه کښـاوه، لـه هغـه سره یې نـه یـوازې پـه نـاز او خواخـوږۍ خبرې کـولې، بلکې هغـه یـې ګـواکې د خپلـو هغـو درباریـانو لـه ډلـې ګانـه چـې دده کـړنلارې یـې احساسولې او باید دده له بریو نه خوشاله واوسي. د خبرو اترو په لړ کې هغـه د مسـکو پـه اړه هـم وغږیـد او لـه بالاشـوف نـه یـې د روسـیې د پلازمېنې پـه هکلـه پوښـتنې وکـړې، خـو نـه د یـوه ځیـرک او پلټونکي سیلاني پـه توګـه چـې د کـوم ښـار د کتنـو تکـل لـري بلکې داسې چې بالاشوف لکه د یو روس په شان باید پـه دې وویـاړي چې دده لـه هېـواد سره داسې لېوالتیا ښودل کېږي. ناپلیون وپوښتل:

-پـه ماسکو کې څومره خلک اوسئ؟ څه شمېره کورونـه لرئ؟ آیـا دا رښتیا دي چې مسکو سپېځلی ښار ګڼل کېږي؟ پـه مسـکو کـې څومره کلیساوې شته دي؟

د هغـه ځـواب پـه وړانـدې چـې پـه مسـکو کـې لـه دووسـوو زیـاتې کلیساوې دي، هغه وویل:

-ولې دومره بې شمېره کلیساوې؟

بالاشوف ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- روسان خورا دیندار خلک دي.

ناپلیون چې د خپلو خبرو د تصدیق په هیله پرله پسې، کولین کور ته ورکتل وویل:

- البته د کلیساوې او صومعو زیاتوالی تل د خلکو د بېرته پاتې والي نښه ده.

بالاشوف په درناوی ځانته اجازه ورکړی وه، د فرانسوي ټولواک دا خبره ونه منې او وې ویل:

- هر هېواد خپل ځانګړی دود دستور لري.

ناپلیون وویل: خو د اروپا په یوه هېواد کې ده ته ورته څه نه وینو.

بالاشوف وویل:

اعلیحضرتا ! زه ستاسو له حضوره بښنه غواړم، خو له روسیې نه پرته، په هسپانیا کې هم دې ته ورته صومعې او کلیساوې شته دي.

بالاشوف چې دغه ځواب یې په هسپانیا کې یې د فرانسویانو وروستۍ ماتې ته اشاره وه، کله چې یې بیا د الکساندر په دربار کې د هغه کیسه کوله د خورا ستاینو وړ وګڼل شو، خو د ناپلیون په غرمنۍ کې اوس له هغه سره لېوالتیا ونه ښودل شوه او هسې په بې پروایۍ تېر شو. د ښاغلي مارشالانو له بې پروایۍ او نه پوهېدنې نه داسې برېښېده چې هغوی هغې نازکې کنایې ته چې د بالاشوف په وینا کې راغلې وه، پام شوی نه دی او یا پرې پوه شوی نه دي. په بشره کې یې دا له ورایه څرګنده وه چې وایي:

- که په رښتیا دغه شان یو اشاره وه ،موږ پرې پوه شوي نه یو، یا بالکل هسې د نه اوریدو خیال و.

د بالاشوف دا ځواب هسې نا اوریدلی پاتې او ناپلیون آن هغه ته پاملرنه هم ونه کړه او په سادګۍ یې له هغه په دې اړه وپوښتل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو ته رسېدونکې لارې له کومو ښارونو نه تېرېږي. بالاشوف چې دغرمنۍ په ټوله موده کې په ځیرغوږو ځواب یې ورکړ:

- هماغـه شـان چې متـل دی او وایـي، ټـولې لارې پـر روم ورخـېژي، همداسې هم ټولې لارې مسکو ته رسېږي. یعنې ډېرې لارې او د هغـو لـه ډلې نه هغه لاره چې له پالتاوا نه تېرېږي او دا هماغه لاره ده چې دولسم شارل ټاکلې وه.

بالاشوف له خپل دې ځواب نه خوند واخېست او ناڅاپـه لږ پـه قهـر هم شو، خـو د خپـل ځواب وروسـتې کلمـه یـې لا نـه وه ویلې چې کولن کور، د پترزبـورګ نـه مسـکو تـه د تلونکې لارې د خرابـۍ پـه اړه خبرې پیل کړې او خپلې هغه خاطرې یې رایـادې کړې چې پـه پترزبـورګ کې پرې تېرې شوې وې.

تر غرمنۍ وروسته د قهوې د څکلو لپاره د ناپلیون کوټې ته راغلل. څلور ورځـې مخکـې دا کوټـه د ټولـواک الکسـاندر د ناسـتې کوټـه وه. ناپلیون کښاست او هممهالـه یـې د خپلې قهـوې پرچینایي پیالې چې پاریس ته نېږدې په سور نومي ښارګوټی کې د چینایانو لـه خوا جوړه شوې وه، لاس واهه، بالاشوف تـه یـې پـه خپـل څنګ کـې د ناسـتې بلنـه ورکړه.

په انسان کې د ډوډۍ تر خوړلو وروسته یو معلوم روحي حالت پیدا کېږي چې د بل هر عقلي دلیل نه اغېزمن او قوي دی چې بې له ارادې نـه هغه دې ته اړ باسي چې له ځانـه پـوره راضـي او خوشـاله واوسـي او نـور ټول هم خپل دوستان وګڼي.

نـاپلیون هـم لـه همـدې کبلـه پـه دغـه حالـت کـې و. هغـه تـه داسـې برېښېده، چې دی له ده نه چاپیر شویو خلکو ته تر لېونتوبه پـورې ګـران دی. هغـه دا بـاور هـم لاره چـې تـر غرمنـۍ وروسـته، بالاشـوف هـم دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګری او لېوالو دی. ناپلیون چې خوښه، نرمه او ځیرکه اوله ملنډو سره مـل موسکا یـې پـر شـونډو خـوره وه، بالاشـوف تـه مـخ وروړاوه او وې ویل:

د هغـو ویـنالـه مخـې چـې مـاتـه یـې ویلـي دي،دا هغـه کوتـه ده،چـې ټولواک الکساندر په کې اوسېده، عجیبه ده، همداسې نه ده جنرالـه؟

هغه دا خبره په داسې یوه ژبه وکړه چې بـاوریې لاره هغـه د بالاشـوف خوښه شي، ځکه هغې دا معنا لرله چې دا پر الکساندر د ناپلیون د بـري دلیل دی.

بالاشوف نه شو کولای د هغه ځواب ووایي او په پټه خولـه یـې سر وښوراوه. ناپلیون چې هماغه له ډاډ او ملنډو مل موسکا یې پر شونډو خوره وه، زیاته کړه:

-هوکې،څلـــورورځې دمخه،دلتـــه پـــه هـــم دې کوتـــه کې،وینځینګېږداوشتاین الکساند ر سره غږیدل،خو په یوه څه زه نه پوهېږم. هغـه دا چې څنګه الکسـاندر زمـا سـتر دښمنان پر ځان راټول کړي دي. په دې خبره... زما سر نه خلاصېږي. هغـه بیـا بالاشـوف تـه مـخ وروړاوه او وې پوښتل:

- خـو هغـه دا فکـر نـه دی کـړی، چـې زه هـم همداسـې کـولای شـم؟ او همدې خبرې، ده ته د سهار هماغه له قهره ډک حالت، چې په خیـالو کـې یې لاژوندی و، ور په یاد کړ.

ناپلیون پاخېد، له خپلې مخې یې خپلـه د قهـوې پیالـه لـرې کـړه، او وې ویل:

- پـرېږده چې هغه پوه شي،چې زه هم همداسې کولای شم،زه به د هغه ټـول خپـل خپلـوان لـه جرمنـي نـه وباسـم،د ورتمبرګ،دبادینسـکي او ویمارسکیان،هوکې دهغه خپلوان،ټول خپلوان بـه وباسـم، پرېږده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ټولو ته په روسیې کې ځای ورکړي.

بالاشوف سرښکته واچاوه، داسې بربښېده چې غواړي کوڼ شي او یوازې هغه له دې کبله غوږ ونیسي چې نه شي کولای هغه څه ته غوږ نه شي چې ده ته یې وایي.

ناپلیون د غه حالت احساسولای نه شو، هغه له بالاشوف سره نه د دښمن د یو سفیر او استازی په توګه، بلکې د داسې یو چا په توګه چې چور دده نه ځان ځاروي او د خپل پخواني بادار په سپکاوي او بربادۍ خوشاله شي.

- ټولواک الکساندر ولې د پوځ مشري واخېسته؟ دا ولې؟ جګړه زما مسلک دی او د هغه مسلک پاچاهي کول دي، نه د پوځ قوماندانی. ولې هغه داسې یو درونډ پیټی جګ کړی دی؟ ناپلیون بیا تنباکمروړه راواخېسته، څو ځله پټه خوله په کوټه کې وګرځېد او ناڅاپه بالاشوف ته وروړاندې شو او نرمه موسکایې پرشونډو خوره شوه، په چټکۍ سادګۍ او په دې ډاډ، چې بالاشوف ته نه ګوابښ، بلکې غوره کار کوي، خپل لاس یې د هغه څلویښت کلن روسي جنرال مخ ته ورپورته کړ، هغه یې له غوږ نه راونیو او په داسې حال کې چې موسکا یې یوازې پرشونډو کې پاتې وه، په کراره یې د هغه نیولی غوږ کېښکود. په فرانسوی دربار کې د ټولواک په نازکو لاسونو د غوږ کېښکودل د ناپلیون له خوا وړیامنو مهربانیو نه ګڼل کېدل.

ناپلیون وویل: ښه، دا څنګه او ولې پټه خوله یاستئ او څه نه وایئ، تاسو خو د الکساندر د دربار یو مخور او د هغه پالونکی یاستئ. د هغه ژبه داسې وه، چې د هغه په مخکې له ناپلیونه پرته د بل چا پالولنه، له چاسره لېوالتیا او یا ستایل خوړا د ملنډو وړ بربښېدل.

هغه بالاشوف ته د درناوۍ په نښه سر لږ ښکته کړ او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جنـرال لپـاره آسـونه چمتـو شـوی دی؟ زمـا د آسـونو نـه يې ورتـه ورکړئ، هغه لرې روان دی.

د بالاشوف په لاس راوړل شوی لیک، د نـاپلیون لـه خوا الکسـاندر ته وروستی لیک و. په هغه کې هغه ټولې وینـاوې راغلې وې چې ویـل شوي وې. او جګړه پیل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

سردار اندرې په مسکو کې له پېير سره تر کتنې وروسته، لکه هغه شان چې ده خپلو خپلوانو ته ويل د ځښنو چارو د سرته رسولو لپاره پترزبورګ ته وخوځېد، خو په اصل کې هغه غوښتل چې له شهزاده اناتول کوراګين سره چې ده يې ليدل د ځان لپاره ډېر وړ بلل، وګوري.

سردار اندرې، چې کله پترزبورګ ته ورسېد، کوراګين د هغه له راتګ نه مخکې له ښاره وتلی و. پېير خپل اوښي (کوراګين) ته خبر ورکړی و چې سردار اندرې دده په لټه پسې راروان دی. اناتول کوراګين د دفاع وزير له خوا مقرر او په ملداويا کې سرحدي قطعې ته تللی و. سردار اندرې په پترزبورګ کې خپل پخوانی قوماندان کوتوزوف، چې تل يې له ده سره خواخوږي لرله، ولېد. کوتوزوف چې د ملداويا د پوځ قوماندان ټاکل شوی و، له ده هيله وکړه چې له هغه سره هلته لاړ شي. سردار اندرې چې دغه ټاکنه تر لاسه کړه، د کوتوزوف ستړي قوماندانۍ ته ولېږديد او ترکيه ته لاړ.

سردار اندرې، ځانته دا ښه نه ګڼله چې کوراګين ته ليک وليکي او هغه ته د دويل بلنه ورکړي. هغه تصور کاوه که د وروستۍ پېښې له امله هغه دويل ته وغواړي، دا به ګرافينې رستوفې ته سپکاوی وي، نو ځکه مخامخ له کوراګين سره د ليدو په لټه و، چې د هغه په لړکې د دويل لپاره نوې شخړه او پلمه پيدا کړي. سردار اندرې په ترکيه کې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونـه شـو کـولای،د روسـيې پـه مېشـتو پوځونـو کـې کـوراګين پيـدا کړي،ځکه چې ترکيې ته د اندرې تر راتګه وروسته هغـه بېرتـه روسـيې ته ستون شوی و. سردار اندرې په نوي هېواد او د ژوند په نويو شرايطو کې ژوند ښه زغمه. د کوژدنې تر بې وفايۍ نه وروسته چې څومره ده پر دغې بې وفايۍ سترګې پټولې، پـه هماغـه انـدازه ددغـه درد زغـم ورتـه ګرانېده.. څومره به چې د هغه پخوانې يادونـه تتبـدل،هومره بـه دده لـه اوسنې ژوند سره مينه زياتېده. داسې تصور يې کاوه چې دغـه بې پايـه او لرې آسماني ګنبد چې پخوا به يې پر سر ولاړ و، ناڅاپـه پـه يـوه ټيټ او ټاکلي چت بدل شوی و،چې هغـه تـر هغـه لانـدې ځـان کېښـکودلی احساساوه.

هغه د کوتوزوف په قوماندانۍ کې د جنرال پـه بسـت کې پـه خورا مينې او لېوالتيا کار کاوه. کار تـه دده پـاملرنې او لېوالتيـا کوتـوزوف هم حيرانـاوه. کـوراګين يې پـه ملداويا کـې هـم پيـدا نـه کړ،ځکـه هغـه ملداويا ته د سردار په رسېدو سره هغه بېرته روسيې تـه تللی و. سـردار دا هم ښـه نـه ګڼلـه چې هغـه پسـې روسـيې تـه سـتون شـي.. هغـه دا هيلـه لرله، چې يو ورځ نه يو ورځ به هغه ووينې او دويل تـه يې وروبولي. دده تلوسه دداسې يوه چا لوړې ته ورته وه چې له لوړې مرګ تـه نېږدې وي، ډوډۍ ووينې او په لېوالتيا ځان پرې وانـه چوي. دهغـه پـه زړه کـې لا د غچ اخېستو او کرکې وينه اېشېده...

پـه ۱۸۱۲ کـال کـې چې لـه نـاپليون سره د جګړې خبـر بخارسـت تـه ورسېد(کوتوزوف له دوو مياشتو راهيسې هلته مېشت او شپه او ورځ يې له خپلې معشوقې سره تېرول) سردار اندرې، له هغه هيله وکړه چې دی لوديز جبهې تـه وګمـاري. کوتـوزوف چې د بالکـان پـه سـيمه کـې لـه خپلو کړو نه ستومانه شوی و، ډېر ژر يې سردار اندرې تـه چې د هغـه پـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅو او هاند ښه خبر و ، اجازه ورکړه چې هتله وګمارل شي.

سردار اندرې، مخکې تر هغه چې د مې په میاشت کې د دریسا ، په سیمه کې په لودیز پوځ کې مبشت شي، په خپله لاره کې، یو وار لیسه ګورې ته چې د سمولینسک د لارې په درې ورستې کې پرته وه، ورغی. هغه دژوند په تېرو درې کلونو کې دډېرو بدلونونو شاهد و او له لودیزه ختیځ ته په سفر کې یې خورا زیات څیزونه لیدلي او بې ساري احساسات یې په زړه کې رالمسېدلي وو ، خو لیسه ګورې ته په رارسېدو کې یې پام شو ، چې دلته په هماغه اندازه هر څه، تر خورا وړو شیانو پورې په خپل ځای او بې بدلونه پاتې دي. د هغو په ژوند کې هېڅ بدلون نه و راغلی. هغه دې حالت سخت حیران کړی و. کله چې هغه خپل جاید ادو ته پر داسې واټ چې دواړو خوا ته یې ونې ولاړې وې، ور روان شو د تیږو نه جوړې دروازې نه ورتېر شو ، داسې یې احساس کړه چې یو کوډ کړل شوي او خوب وړي ښارته ورننوتلی دی. په کور کې هماغه درناوی، هماغه پاکې او سپېڅلوالی، هماغه چوپتیا ، هماغه میزاوڅوکۍ ، هماغه دیوالونه، هماغه آوازونه، هماغه بوی، هماغه ویرونکې او خواشینې څېرې، خو لږې زړې شوې، ټول ټول هماغه وو. د شهزادګۍ ماریا ، ټوله هماغه شان ویرونکې نابنکلې، زړه پېغله، په ډار او ابدي ریاضت او په خپلو اندېښنو کې ډوبه وه او د خپل ژوند خورا ښکلي کلونه یې بې ګټې او بې لذته تېرول. بوري ین، هماغه د پخوا په شان مسته، چټه او زړه ورونکې وه. هغې چې د ژوند له هرې شېبې خوند اخېست. زړه یې له غوړونکو هیلو ډک و او نازونه یې کول. هغه په دې ډاډه شوې وه چې د اندرې تر سترګو تر پخوا ښه بربېنې. دوسال، هغه روزونکی چې ده له سویس نه د خپل زوی د روزنې لپاره له ځانسره راوستی و ، له روسي چوپړانو سره یې ګډه وډه روسي ویله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه روزونکی، هماغه شان، په هر څه پوه، اندیښمن او مهربانه پاتې و. بوډا سردار هم چې هماغه و، هماغه پاتې و، خو په دې توپیر چې بشړه یې له دې کبله بدله شوې وه چې د هغه دلویدلو غابنونو ځایونه د خولې له کنجه ښکاریدل، طبیعت یې د پخوا په شان و، خو یوازې یې کرکه او بدګمانۍ د هغه څه په وړاندې چې په نړۍ کې تېرېدل، زیات شوي وو. ددغو ټولو په مینځ کې یوازې نیکولای جان غوړیده او پریږده، مخ یې سور، څنې یې توریږ او ګونځې ګونځې او د هغه پاسنۍ شونډه د موسبدا او خندا په وخت کې بې له هغه چې دې خپله پوه شي، کټ مټ لکه د هغې د خدای بښلې مور، کمکۍ شهزادګۍ د ښکلې خولې د پاسنۍ شوندې په شان پورته کېده. یوازې دې و چې ددغه کوډو کړل شوي او خوب وړي ښار له قانونه یې سرغړونه کوله. که څه هم د هر چا او هر څه ښه هماغه د پخوا په شان و، خو ددغو خلکو معنوي کړه وړه له هغه وخته چې سردار اندرې هغوی نه ولیدلي، خورا بدل شوي و. د کورنۍ غړي په دوو ډلو ویشل شوي وو، چې په خپل مینځ کې یې پردیتوب او دښمني کوله، خو دده تر مخې به یې د خپل ورځنۍ ژوند بهیر دده لپاره بدلاوه. مشر بوډا سردار، بوري ین او معمار په یوه ډله کې وو او شهزادګۍ ماریا، دوسال، نیکولای جان، ټولې مینځې او چوپړان په بله ډله کې وو.

په ټوله هغه موده کې چې هغه په لیسه ګوري کې و، د کورنۍ ټولو غړو یو ځای ډوډۍ خوړله، خو د هغو ناآرامي په هر څه کې څرګند و. سردار اندرې هم داسې انګېرله چې په خپل کور کې مېلمه دی او دده تر مخې ټول دده له کبله د ژوند بهیر بدلوي. نو ځکه یې خپل شتوالی د ټولو پر اوږو پیټی ګانه. سردار اندرې لا لومړي ورځ په غرمنۍ کې دغه حالت بې له ارادې احساس کړ، خو چوپ پاتې شو او بوډا سردار د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـر دغـې غيـر طبيعـي چوپتيـا پـوه شـو. هغـه هـم پـه خواشـينې اوکـاړه اوربوز چوپ پاتې و او تـر غرمنـې سمدلاسـه وروسـته پاځـېد او خپلـې کوټې ته لاړ. سردار اندړې چې کله مـازديګر قضـا لـه خپلـې کـوټې نـه،د هغه ديدن ته ورغی او له هغه سره د خبرو د پيل په پلمـه د جګړې پـه اړه وغږيـد ،د ځـوان ګـراف کامنسـکي د پېښـې کيسـې يـې هغـه تـه وويلـه، بوډا سردار د هغې خبرې پرې کړې او ناڅاپـه يـې د شـهزادګۍ ماريـا پـه اړه خبرې پيل کړې، هغه يې د هغې د موهوم پالنې، له بوري ين (دده پـه وينـا دده يـوازينۍ رښـتينې پـالونکې او خواخوږې) سره د دښمنۍ لـه کبله سخته غندله.

بوډا سردار ويل:

- که هغه ناروغه دی، يوازې د شهزادګۍ ماريا له لاسه دی، هغه پـه لوی لاس دا زوروي او خپه کوي يـې، هغـه پـه خپلـو بـې ځايـه نـازولو او احمقانـه وينـاو کمکـی نيکـولای هـم خرابـه وي. بوډا سـردار پـه دې ښـه پوهېده چې خپله لور زوروي، د هغه ژوند کړکيچنـه وي،خـو پـه دې هـم پوهېـده چـې نـه شـي کـولای هغـه ونـه زوروي،ځکـه هغـه خپلـه لـور د زوريدو وړ ګڼله. بوډا سردار په زړه کې ويل:

- دا سردار اندړې چې دا ټول پـه خپلـو سترګـو وينـي، ولـې د خپلـې خور په هکله له ما سره نه غږېږئ ؟ څه فکر کوئ؟ هغـه څـه وايـي چـې زه ظالم او زوړ احمق يم،چې له کوم دليله پرته،خپله لور لـه ځانـه لـرې کـوم اودا فرانسـوي نجلـۍ ځانتـه رانېـږدې کـوم؟ هغـه نـه پوهېږي،نـو ځکـه هغې ته بايد په ډاګه شي،ورته وويـل شـي، بايـد ،چې هغـه واوري،هغـه لږ فکر وکړاو په دې يې پيـل وکـړ چـې ولـې نـه شـي کـولای،د خپلـې لـور موهوم اخلاق وزغمي.

سردار اندړې پرته له هغه چې پـلار تـه وګـوري (دا لـومړی ځـل و چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندرې خپل پلار په ډاګه غنده) وویل:

- که تاسو له ما غواړې چې په دې اړه وغږېږم، ما نه غوښتل چې په دې هکله څه ووایم، خو اوس چې تاسو له ما پوښتئ، غواړم په ډاګه د دې ټولو په اړه وغږېږم او ووایم:

-که تاسو او د ماشې (شهزادګۍ ماریا) تر منځ کومه خوابدي یا ګمان شته، زه په هېڅ ډول هغه ګناهکاره نه ګڼم. زه په دې پوهېږم چې تاسو هغې ته څومره ګران او تاسو ته څنګه درناوی لري. که تاسو له ما پوښتئ...

(له قهره په ډکه ژبه، په دې وروستیو وختو کې هغه تل په قهر یده)

سردار اندرې له قهره په ډکه ژبه دوام ورکړ:

- کولای شم یوازې یو څه ووایم، که ستاسو ترمنځ کومه خوابدي شته، د هغه دلیل دغه سپکه او ناسیاله ښځه ده، دغه بوري ین، چې باید له پیله زما د خور خورلنډه نه وای.

بوډا سردار لومړی په ناخوښۍ ونکو سترګو زوی ته کتل او د یوې لاسي موسکا له امله یې خوله وازه شوه، داسې وازه چې له ورایه یې د لویدلو غاښونو ځای راښکاره شو، هغه ځایونه، چې سردار اندرې یې لا لیدو سره عادت شوی نه و.

- کومه خورلنډه ګرانه؟ اخ؟ فکر کوم زیات وغږیدلې، پوه شوئ؟

سردار اندرې په سپین سترګۍ او له ملنډو په دکې موسکا وویل:

- پلارجانه، ما نه غوښتل قضاوت وکړم، خو تاسو په خپله دې کار ته وهڅولم او ما هم درته وویل او تل به یې درته ووایم، چې شهزادګۍ ماریا ګناهکاره نه ده... او ګناهکاره د غه فرانسوي ښځه ده.

بوډا سردار په کرار او هغه شان چې سردار اندرې ته وبرېښېده په شرم ډوله آواز وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو ، قضاوت دې وکړ، قضاوت !

-خو هغه، ناڅاپه ودانګل او چغه يې کړل:

- ځه ورکېږه ! وځه ورکېږه ! چې ارواح دې هم دلته ونه وينم.

سردار اندرې غوښتل چې هماغه شېبه لاړ شي، خو شهزادګۍ ماريا له هغه هيله وکړه چې يوه ورځ نور هم پاتې شي. سردار اندرې په هغه ورځ له پلار سره چې له خپلې کوټې نه راوت ونه ليدل، ځکه هغه له پېغلې بوري ين او تيغون نه پرته بل څوک ځانته نه ورپرېښودل، خو څو ځله يې وپوښتل آيا زوی يې تللی او کنه؟ بله ورځ سردار اندرې د خپل زوی ديدن ته ورغی. دغه رک روغ او د مور له خوا ګونځ څېنی ماشوم دده په ځنګنو کېناست، سردار اندرې هغه ته د شين ږيرې مشر، نقل راپيل کړ، خو هغه يې لا پای ته نه و رسولی چې په چرت کې لاړ، هغه په دې وخت کې نه د ماشوم په اړه چې په ځنګنو يې ناست و ،بلکې د ځان په اړه يې فکر کاوه. هغه له ځانه پوښتنې کولې، خو په حيرانۍ پوهېده چې د پلار له عصبي کولو پښيمانه نه دی. هغه په دې هم پښيمانه نه و چې د لومړي ځل لپاره له پلار سره تر ناندرۍ وروسته او خپه له کوره ځي، خو تر ټولو نه په زړه پورې لا دا وه چې هغه خپل زوی چې په ځنګانه يې کينولی و ،نازوه يې، مګر هغه پخوانۍ مينه او خواخوږي يې نه شو پيدا کوله.

زوی يې ويل: نېه، نو نقل راته کوه...

سردار اندرې د هغه ځواب ونه وايه، هغه يې له ځنګنو نه پاڅاوه او له کوټې نه ووت.

سردار اندرې همدا چې له خپلو ورځنيو چارونه وزګار شو ، هغه ته پخواني يادونه وريادشول، په تېره بيا چې هغه ته د خپل پخواني ژوند بهير، هغه بهير چې دی په کې نيکمرغه و ،وريادشو ،د ژوند غمونو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه خپل پخواني قوت له هغه چا پيرشول، نو ده له همدې يادونو نه د تښتېدو په هيله غوښتل چې ژر تر ژره کوم يو کار پيل کړي.

خو يې تر پې وپوښتل:

اندرې ! تا، نو په غوڅه پريکړه کړې ده، چې ځئ ؟

سردار اندرې وويل:

- د خدای شکر دی، چې تلای شم، خو افسوس کوم چې ته نه شې تلای.

شهزادګی ماريا وويل:

-ته ولې داسې وايې؟ نه، ته ولې داسې وايې، هغه هم په هغه شېبه کې چې ته دې وحشتناکې جګړې ته روان يې او هغه هم داسې عمر خوړلی دی.

-پيغلې بوري ين وويل چې هغه دې څو ځله پوښتنه کړې ده.

هغه وويل:

او خدايه ! اوه زما خدايه !

او بيا يې په قهر چې شهزادګی ماريا يې حيرانه کړه وويل:

-کله چې فکر کوئ، څوک، څنګه او کوم سپک خلک کولای شي، د خلکو د بدمرغۍ سبب شي.

او شهزادګی ماريا په دې پوه شوه چې د سپکو خلکو نه د هغې د ورور د يادونې موخه، نه يوازې پيغله بوري ين و چې دا يې (شهزادګی ماريا) بدمرغه کړې وه، بلکې هغه سړی هم و چې دده نيکمرغۍ يې هم وژلې وه. ماريا په ناز ورور ته لاس ورور، او له سترګو يې ځلېدونکې اوښکې را تويدلې، هغه ته په کتوکتو کې وويل:

- اندرې، زه له تا نه يوه هيله لرم، زاری درته کوم، زه په تا ښه پوهېږم (شهزادګی ماريا سترګې ښکته واچولې) فکر مه کوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلـک د غـم راوړونکـي دي، خلـک يـوازې د خـدای د خوښـې سـرته رسوونکي دي.

هغې د سردار اندړې له سره لږ پورته ځای ته په داسې ډاډمن او عادي غلچک ځيره شوه، لکه چې څوک کوم آشنا تصوير ته ګوري،

- غم د هغه د ارادې زېږنده ده، نه د خلکو د کړو پايله. خلک د هغه د خوښۍ د سرته رسولو وسيله دی، هغه ملامت نه دی. که تا ته بربښي چې څوک د تا په وړاندې ملامته دي، هغه هېر کړه او وې بښه. موږ د چا د جزا ورکولو حق نه لرو، وبښه او بيا د بښنې په نيکمرغۍ پوه شه.

سردار اندړې وويل:

- ماريا ! کـه زه ښـځه وای، مـا بـه دا کـار کـړای وای، دا د ښـځو خواخوږي او زړه سوی دی. خو نارينـه نـه بايـد څوک وبښـي او نـه يـې کولای شي.

که څه هم هغه تر دې شېبې پورې د کوراګين په اړه فکر نه کاوه، خو ناڅاپه د هغه په ګوګل کې کرکجنـه کرکـه راولمسـېده او پـه زړه کـې يـې وويل:

- که شهزادګۍ ماريا غواړي ما پـه دې قـانع کـړي، چې هغـه وبښـم، ما بايد له وخته هغه ته ښودلي وای، چې يو من څو پـتيرې کېږي. هغـه د شهزادګۍ ماريا ځواب ونه وايي او د هغه شېبې له کرکې او قهر نـه يـې خوند اخېست چې دی به له کوراګين سره مخامخ کېږي، هغـه کوراګين چې دی پوهېده چې په پوځ کې دی.

شهزادګۍ ماريا خپل ورورته زارۍ کولې چې يوه ورځ نور هم پـاتې شي، هغې ورته ويل که پلار سره له پخلاينې پرتـه لاړ شـي، پـلار بـه زر مات او بدمرغه شي، خو سردار اندړې ځواب ورکړ:

- شـايد ډېر ژر بـه، ببرتـه لـه پوځـه راسـتون شـي، هرومـرو بـه پلارتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیـک ولیکي او اوس چې څومره دلتـه زیـات پـاتې کېږي، پـه هماغـه اندازه به دغه خوابدی لا زیاتیږي.

هغه له خپلې خور نه د مخه ښې په شببه کې دا خبرې واوربدې:

- د خدای په امان اندرې ! خو دا په یـاد لـره چې بدمرغی له خدایـه راځي او هېڅکله په دې کې خلک ګناهکاره او ملامت نه دي.

سردار اندرې چې د لیسه ګورې نه پر وتلي وات روان و، لـه ځانسره سره وویل:

- افسوس ! پر هغې افسوس !

بوډا ښه پوهېږي چې ملامته دی، خو نه شي کولای ځان بدل کړي، زما زوی هم رالوېږي، هغه له ژوند نه خوند اخلي، هغـه بـه پـه دې ژوند کې د ټولو په شان یا غولېږي یا به دی نور غولـوي. زه پـوځ تـه روان یـم، ولې؟ زه خپله هم نه پوهېږم او هیله لرم هغـه سړی، چې خوار او سپک یې ګڼم پیدا کړم، هغـه تـه وخت ورکړم چې مـا ووژنـي، پـه مـا ملنډې ووهي او وخاندي. د ژوند شرایط پخوا هـم همدغـه شـان و، خـو پـه دې توپیر چې پخوا هر څه پـه خپـل منځ کې سره غوټه کېدل او اوس سره شلېږي. اوس ټولې او له هر ډول اړیکـو نـه پرتـه پېښـې، پـه پرلـه پسې توګه د سردار اندرې تصور ته ورتللې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

سردار اندړې د جون د میاشتې په پای کې د ستړې قوماندانۍ قرارګاه ته ورسېد. هغه لومړنۍ قطعه چې ټولواک او د هغه ملګرو دهغه څارنه کوله، د دریسا د رود پرغاړه په یوه ټینګه کلا کې ځای پر ځای شوې وه. دویمه قطعه چې ویل کېده، اړیکي یې د فرانسوي پیاوړي پوځ له خوا له لومړې هغې سره پرې کړل شوي و، د شا ته تګ په لړ کې یې هڅه کوله، بیا له هغه سره یوځای شي. په روسي پوځ کې ټول له ټولو جګړیزو کړو نه ناراضه و، خو بیا هم چا داسې تصور نه شو کولای چې د دښمن له خوا د روسیې د ولایاتو د لاندې کولو ګواښ شته دی او آن د چا په خیال کې هم دا نه ګرځېده چې جګړې دې د پولند لودیزو ولایاتو ته ورخوره شي.

سردار اندړې چې د بارکلي دوتولي، په قوماندانۍ کې ټاکل شوی و، هغه یې د دریسا رد سیند پرغاړه وموند. له دې کبله چې د مېشته پوځ په شاوخوا کې هېڅ کلی او لویه آبادي نه وه، یو زیات شمېر جنرالان او درباریان چې له ټولواک سره جبهې ته راغلي وو، په یوه سیمه کې چې لس ورسته له دې ځایه لرې و، د کلی په خورا ښو کورونو یا د رود پر هغه غاړه مېشت شوي وو. په هغه کور چې بارکلي دوتولي، په کې مېشت شوی و، د ټولواک د آستوګنځي نه یې څلور ورسته واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره. هغه د بالکونسکي ډېر سور هرکلی وکړ او په خپله جرمنۍ لهجه يې هغه ته وويل چې دی به دده د ټاکنې په اړه له ټولواک سره وغږېږي، چې ده ته ټاکلې دنده وټاکل شي او ده نه يې هيله وکړه چې تر دغې ټاکنې پورې دده په قوماندانۍ کې پاتې شي. اناتول کوراګين چې سردار اندرې د هغه د پيدا کولو هيله لرله، په پوځ کې نه و او پترزبورګ ته تللی و. بالکونسکي د دغه خبر له اوريدو نه خوشاله شو. د لويې جګړې په اړه فکر کولو د هغه ټول خيالونه بوخت کړي وو او په دې خوشاله و چې په دې توګه به يو څه موده له کوراګين نه چې دده ټول خيالونه يې تر اخبستي و، لرې کېږي. په لومړيو څلورو ورځو کې چې هغه ته هېڅ چېرې اړتيا نه ليدله کېده، بالکونسکي په ټوله قشله کې وګرځېده، د خپلې پوهې له برکته او له خلکو سره د غږيدا له لارې يې هڅه کوله د حالتو پوره او بشپړ معلومات تر لاسه کړي، خو د سردار اندرې لپاره دا خبره چې دا قشله ښه ده او که بده، هماغه شان ناآواره پاتې شوه. د خپلو جګړيزو تجربو نه په دې پوه شوی و چې کله کله د جګړې خورا ډېرې ښې نقشې چې په خورا ځير جوړې شوې وي، په درد نه خوري. (ده ته دا تجربه د اوسترليڅ په جګړه کې شوې وه). د هغه لپاره ټول دې پورې اړه درلود چې څنګه د دښمن د ناڅاپې برید مخه ونيول شي يعنې هر څه دی پورې اړه لرله چې د جګړه لارښود نه څنګه او د چا له خوا کېږي...

هغه وخت چې ټولواک لا په ويلنا کې و، وسله وال پوځ په درې برخوويشل شوي، وو:

دلومړي پوځ، مشري بارکلي دوتولي کوله، باګراتيون ددويم پوځ قوماندان و او د دريم پوځ لارښوونه تورماسوف، ته سپارل شوې وه. خپله ټولواک له لومړي پوځ سره و، خو نه د قوماندان په توګه. په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان کې چې په دې اړه ټولواک لیکلی و ، راغلی و چې پوځي چارې به دده تر څارنې نه تر قوماندې لاندې سره کېږي. دی به د دغه پوځ قوماندان وي، هلته لیکل شوي و ، چې دی به له لومړي پوځ سره وي. دغه راز ټولواک داسې قوماندانې چې دده وړتیا ولري هم نه درلوده، بلکې هغه قوماندانې خپل ګارد و. ددې دځانګړي پوځ قوماندانی جنرال شهزاده والکونسکي کوله چې د ټولو یاورانو قوماندان هم و ،دغه پوځ،له جنرالانو ، پوځي یاورانو ،ځانګړو یاورانو ،د دیپلماسۍ د چارو له مشاورانو او بې شمېره بهرنیانو نه جوړ و. دغه راز د دفاع پخوانی وزیر اراکچییوف،درستیزوال ګراف بینیګسین،والاحضرت شهزاده څیسارووېچ، کانستانتینوویچ پاوولویچ،د دفتر مشر ګراف رومانینځوف،د پروس پخوانی وزیر شتاین، سویدني جنرال آرمفیلد ،د جګړې د غوره کړنلارې خاوند پفول،مشاورجنرال پاولوچي، فولځیګین او نور ډېر مخور ددې ډلې غړي وو. که څه هم دغو کسانو هېڅ ډول رسمي دنده نه لرله، خو د خپل ټولنیز دریځ او نامه له کبله د خورا ډېر اغېز خاوندان وو. او د پوځ زیاتره قوماندانان او کله ناکله خو ستر قوماندان په دې نه پوهېده، چې د ساري په توګه بینیګسین یا والاحضرت، یا اراکچییوف، یا شهزاده والکونسکي د کوم دریځ او واک له مخې، له دوی پوښتنې یا سپارښتنې کوي، هغوی په دې نه پوهېدل چې د هغوی سپارښتنې د دوی خپلې ځانګړي دي او یا د دوی دغه سپارښتنه د ټولواک ده، چې دوی یې هغو ته اوروي... خو دا د خبرې ظاهري بڼه وه او د درباریانو له نظره (هر چېرې چې تولواک وي هلته ټول درباریان کېږي) هر څه په ډاګه او څرګنده و. ټولواک اعلی قوماندانې نه منله، خو په اصل کې ټولو پوځونو د هغه فرمانونو ته کتل، مل کسانو یې له هغه سره مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولـه، آراکچییـوف د نظـم څـارونکی او دهغـه ځـانګړی سـاتونکی و. بینیګسین د ویلن د ولایت د والي د دربار کوربه و ،داسې برېښېده چې د ټولواک او د هغه د ملګرو د هرکلی دنده یې لرله، خو هغـه پـه حقیقت کې ځیرک سردار، پر کـار پوه او یو خورا ګټور مشـاور و او ټولـواک هغه تل ددې لپاره چمتو ساتلی و چې د اړتیا په وخت کې یې د بـارکلي دوتولي پر ځای وګماري. ستر شهزاده ځکه هلتـه و چې د هغـه پـه خپلـه ګټه وه. پخوانی وزیر شتاین ځکه هلته و ، چې ښـه مشـاور و او ټولـواک د هغه ځانګړو ځانګړتیاو ته درناوی درلـود. آرمفیلد لـه نـاپلیون سره د سختې کرکې او په ځان ډاډمن جنرال چې تل یې پر الکساندر اغېزلاره. پـاولوچي، هلتـه ځکـه و چې زړور و او پـه ډاګـه یې هر څـه ویـل. یـاور جنرال ځکه هلته و ، چې چېرې ټولواک و ، هغه تـل او هرومرو هلتـه و او تر ټولـو لا غـوره پفـول ځکـه هلتـه و ، چې هغـه د نـاپلیون پـه وړاندې د جګړې خریطه او کړنلاره جوړه کړې او پر ټولواک یې دا منلې وه چې دده وړاندیز تر ټولـو ګټور منطقي او غـوره دی، نـو ځکـه دی د جګړې لارښـوونه کـوي. ولـشـوګین لـه پفـول سـره و. هغـه دهغـه خیالونـه او اند ښېنې په خورا غوره او سپینه توګه او آن تر پفول نه هم ښه څرګندول. مګر پفـول یـوازې پـه کوټـو کـې دا مهـارت درلـود او هـم یې د نـورو پـه سپکاوی کې خبرې کولای شوې.

دغه کسـان، لـه روسانو تـر پردیـو پـورې چې یـاد شـول (پـه تېـره بیـا پـردي او بهرنیـان چې دوی تـه یـې پـه ناآشـنا چاپیریـال کـې پـه خـورا زړورتیـا هـر ورځ نـوي خیالونـه او افکـار وړاندې کـول) بې شـمېره نـور کسان هم په پوځ کې و چې تر دوی نه یې کمـه غورتیـا لرلـه، خـو د جبهـو مشری یې کوله.

سردار اندرې د ټولـو دغـو اند ښـنـو او عقیـدو نـه چې پـه دغـو لویـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکراره او غوره ډلو کې یو له بل سره راټول او په سیالۍ کې و، جلا جلا بهیرونه او ډلې پیژندلې.

لومړې ډله، د پفول او د هغه د ملګرو ډله وه چې د جګړې د پوهې ډله وه. هغوی په دې باور درلود چې جګړه ځانته قانون لري او دا پوهه خپل نه بدلیدونکي اصول او هغه د پوهې او څرګندونې او دې ته ورته نور قوانین دي. پفول او ډله یې د غوره قوانینو پر بنسټ، خپلې خاورې ته وړاندې د ننه، د شاتګ غوښتنه کوله او د خپلې جګړیزې پوهنې له مخې یې، له خپلو نظریو نه اوښتل د وحشت، بربریت او جهالت نښې ګڼلې. شهزاده ولځوګین او وینځینګیورد او نور چې په خټه آلماني وو، له دغې ډلې نه ملاتړ کاوه.

دویمه ډله، د لومړنۍ هغې په وړاندې سیاله ډله وه، لکه تل چې همدا سې وي، د یو تند لارې په وړاندې د بل اړخ تندلاري راپیدا کېږي. د دغې ډلې پلویانو ویل چې د پخوا نه د کومې جوړې شوې خریطې او کړنلارې نه پرته، باید له هماغه ویلنا نه پر پولند یو تالانګر یرغل وشي. دوی نه یوازې زړورتیا ستایله، بلکې ناسیونالسته هم وو، نو ځکه دوی په خبرو اترو کې پېیلي (طرفدار) غږیدل. دا ډله روسان وو. باګراتیون او یرمولوف چې تازه یې پیژندګلوي پیدا کوله او ځښنې نور د همدې ډلې غړي وو. په هغو شپو ورځو کې د یوې ټوکې آوازه خپره شوې وه چې ویل یې، یرمولوف هسې له ټولواک نه هیله کړې ده چې هغه ته ویاړ وروبښي او هغه د المانې په نامه وپیژني. د دغې ډلې پلویانو د سوروف یادونې کولې او ویل یې چې په جګړه کې وخت او تفکر باید هېر نه شي، نقشې ونه ګنډو، باید په مېړانه سرښندنه وشي، د دښمن لښکر مات شي، د روسیې خاورې ته یې د راننوتلو مخه ونیول شي او د پوځ مورال خرابه نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربیمه ډله چې ټولواک له بلې هرې یوې نه پر هغه زیات باور درلود، هغه درباریان وو. دوی د دوو لومړنیو ډلو د نبردې والي غوښتنه یې کوله. د دې ډلې زیاتره غړي غیرپوځي کسان و، اراکچییوف هم له همدې ډلې نه و. دوی هغه کسانو ته ورته و چې ډېرې عادي خبرې یې کولې، هغه شان خبرې، چې عادي خلک یې کوي، هغه خلک چې عقیده نه لري، خو هیله لري داسې وښیي چې لري یې. هغوی ویل چې بې شکه جګړه هغه هم له دغه شان نابغه لکه بناپارت (هغو بیا هم هغه د بناپارت په نامه یاداوه) سره، د جګړې په پوهنې کې له ژور تفکر، غوره پوهې او ځیرکتیا نه پرته، ناشونې ده. او په دې برخه کې پفول خپله یو نابغه دی. نو له دې سره سره نه شو کولای ونه وایو چې تیوریتیکان زیاتره وخت یو ارخیزه فکر کوي. دهمدې دلیل له مخې باید په پټو سترګو هغو ته کارونه ونه سپارل شي. د هغو مخالفانو ته هم پاملرنه وشي، یعنې د پفول مخالفانو او نورو هغو کسانو ته چې د جګړې لپاره د عملي چارو پیاوړتیا په تبره بیا تجربه لري، غوره ونیول شي. سمه او غوره لاره باید د هغو په منځ کې ولټول شي..

دځلورمې ډلې ترټولو غوره استازی ولیعهد والا حضرت څاریوویچ و چې یوه شببه یې هم نه شو کولای د اوسترلیخ د جګړې ماته هېره کړي.. هغه په دې جګړه کې د دښمن پر لښکر داسې وردانګلي و چې ته به وایې پریټ ته روان دی، هغه غوښتل چې په یوه شبخون دښمن تالان کړي، خو ناڅاپه د جبهې له لومړۍ کرښې راوتلی او په خورا سختۍ یې ځان له هغې بدمرغۍ او د تښتېدلو کسانو له منځه ژوندی راوبستلی و. د دې ډلې غړي په خپلو کړو او عقایدو کې صداقت او رښتینتوب او هم نیمګړتیاوې لرلې. هغوی له ناپلیونه ډاریدل. ناپلیون یې قوي او ځان یې کمزوری ګاڼه. دوی دغه خبره په ډاګه منله. هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل:

- دا جګړه له ویر، غم، رسوایي او تباهۍ نه پرته مور ته بل څه نه راکوي. ویلنا مو دښمن ته ورپرېښوده، ویتیبسک مو هم پرېښود. دریسار به هم هغو ته ورکړو. یوازینی ښه کار چې مور اوس کولی شو، هغه د روغې د منلو لاره ده. هغه هم ژر تر ژره او مخکې له هغه چې مور له پترزبورګ پسې وانخلي. دغه نظر د پوځ په لوړپوړو چارواکو کې خورا ډېر پلویان لرل. په پترزبورګ کې یې هم پلویان کم نه و آن رومیانخوف د دفتر مشر، که څه هم د سیاسي عقایدو له مخې د سولې او روغې غوښتونکی و، خو بیا یې هم د دوی پلوي کوله.

پنځمه ډله د بارکلي دوتولي پلویان وو، هغه او د هغه نظر ته، نه د یو مخور بلکې د دفاع وزیر په توګه په درنه سترګه کتل کېدل. خلکو به ویل:

-هر څنګه چې وي (هغوی به خپلې خبرې داسې پیل کولې) هغه ښه او د ژبې سړی دی. او تر هغه ښه غوره څوک نه لرو. هغه ته رښتینی واک ورکړل شوی دی، ځکه جګړه تر رښتینیتوب او یوې مشرۍ نه پرته نه ګټل کېږي. هغه به وښئ چې څه واک او مهارت لري لکه هغه شان چې یې په فنلند کې وښودل. هغوی په دې باور درلود، که زما پوځ پیاوړی او منظم دی او دا توان یې لرلی چې له مرګ ژوبلې پرته تر دریسا پورې شاته لاړ شي، دا ټول، د بارکلي دوتولي له برکته دی. که اوس بینیګسین د هغه پر ځای قوماندانۍ ته وګمارل شي له ماتې او تباهۍ نه پرته به بل څه زمور په برخه نه شي، ځکه بینیګسین خپله ناتوانی لا په ۱۸۰۷ کال کې ښودلې ده.

شپږمه ډله د بینیګسین پلویان وو او دا عقیده یې لرله چې د پنځمې ډلې د نظر برخلاف به یې ویل چې تر بینیګسین نه پیاوړی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربه لرونکی بل څوک نه شته. هغه هره چاره هر اړخیزه څېړي. تر هغه بل غوره څوک به څوک پیدا نه کړي. د هغوی د دلایلو له مخې تر دریسا پورې د پوځ شاته راتګ تر ټولو ستره بې ننګي او د شرم وړ ماتې ده چې د پرله پسې تېروتنې پایله وه. هغه به ویل:

- څومره چې دغه تېروتنې زیاتېږي، هومره ګټه لري، ځکه له دې لارې لږ تر لږه ژر پوهېږی چې داسې نور نو هر څه ناشوني دي. د دوی د پوځ د مشرۍ لپاره کوم یو سړی لکه بارکلي په کار نه دی، بلکې داسې یو سړی په کار دی لکه بینیګسین، چې لا په ۱۸۰۷ کال کې خپله پیاوړتیا وښودله او خپله ناپلیون هغه برحقه وګانه د پوځ مشري باید هغه چا ته ورکړل شي، چې ټول یې په خورا لېوالتیا واک ته غاړه کېږدي او د غه شان سړی یوازې بینیګسین دی.

اوومه ډله هغه کسان و چې تل هر چېرې په تېره بیا د ځوان ټولواک او شهزادګانو په شاوخوا راټول وو. او د ټولواک الکساندر په شاوخوا کې خو داسې پریمانه وو چې مه کوه پوښتنه. هغه جنرالان او یاوران چې نه ټولواک بلکې په خپله له الکساندر سره، د هغه له صداقت او خواخوږۍ سره یې لېونۍ مینه لرله. لکه رستوف چې ۱۸۰۵ کال کې هغه ته د زړه له کومې درناوی کاوه، زړه یې پرې بایللی و، بلکې ټولې انساني ښېګڼې یې د هغه ځانګړې کولې. دغو کسانو کې څه هم د ټولواک هغه کمینې چې د پوځ د سترې قوماندانۍ له منلو نه یې ډډه کوله، ستایله، خو په کمینۍ کې یې د هغه زیاتوالی نه مانه. هغوی یوه هیله لرله او پر هغې ټینګار هم کاوه او هغه دا چې د دوی د زړه خوښې ټولواک پر ځان بې باورۍ پربږدي او په ډاګه ووایي چې دی د وسله وال پوځ ستر قوماندان دی. باید چې ستره قوماندانۍ جوړه او هر چېرې او له هر چا نه چې تجربه او وړتیا لري، مشوره واخلي، خپله د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشري واخلي، چې د نورو د لېوالتيا او لمسون سبب شي.

اتمه ډله خو د شمېر له مخې تر ټولو نه ګڼ شمېره ډله وه، چې په سلو کې ۹۹ يې جوړوله. دوی هغه وګړي و چې نه د جګړې لېوالە و او نه يې له روغې سره جوړه وه، نه د يرغل پلويان و او نه د دفاع غوښتونکي. نه يې د دريسا په سيمه کې د پاتې کېدو وړاندیز کاوه، نه د بل کوم ځای. نه يې بارکلي د پوځ د مشري وړ ګڼلە او نه ټولواک، نه پفول او نه بينيګسين، خو هغوی يوازې د يو څه ډېر هيله مند او هغه خورا د اهميت وړ و، هغه د ځان لپاره ډېره ګټه، خوند او لذت و. د ټولواک په اداره کې د فساد ،شوکو او دوکو داسې له تصور نه لوړې چارې تر سره کېدای چې په بل وخت او ځای کې يې چا تصور هم نه شو کولای. يو چا نه غوښتل خپل ګټور منصب له لاسه ورکړي، نن به د پفول تر څنګ ولاړ و او سبا به يې بيا د هغه د سيالانو خوا نيولې وه، بله سبا به يې بيا ويل چې په دې اړه کوم ځانګړی نظر نه لري، هغه هم له دې کبله چې کوم مسوولیت وروانه وړي او د ټولواک مينه هم تر لاسه کړي. بل به د دې لپاره چې ګټه تر لاسه کړي بيا داسې چغې وهلې، چې ځانته د ټولواک پام وروواړي. هغه څه به يې ويل چې ټولواک پرون هغه ته اشاره کړې وه. ټټر به يې ډباوه چې د ملت لپاره هرې سر ښندنې ته چمتو دی. درېيم به په شورا کې د سيالانو د ناسولې نه په ګټې اخېستو سره، د خپل خدمت ستاينه کوله او انعام به يې غوښته. هغه هم په داسې وخت کې چې پوهېده که همدا اوس کوم امتياز وغواړي، هرومرو يې ورکوي. ځلورم به بيا هڅه کوله چې له ټولواک سره مخامخ شي او ځان له کارونو ستومانه وښيي. پنځم به بيا د دې لپاره چې خپل ارمان تر لاسه کړي، په حق او ناحق هڅه کوله له ټولواک سره په غرمنۍ کې په ټينګار سره د نويو پيدا شويو نظريو حق او ناحق ثابت کړي او د دې کار لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې فکر ډېر قوي دلايل او لږ څه قوي دلايل راوړل.

ددې ډلې غړي ټول د پيسو ،زرو ، منصبونو پـه لاس تـه راوړلـو اختـه وو او د ټولواک لطف او مرحمت ته يې سترګې ګنډلې وې. دوی لکه د دربار خيرات خواره، دهغه د خير وړمې ته کتل او چې پام به يې شو چې د رحمت پله بله خوا اوښتې، دغو خيرات خورو به ټولو په هماغـه شـېبه کې بـل پلـو مـخ واړاوه، داسې اوښـتل چې د ټولـواک لپـاره بـه داسې بدلون ګران و. پـه هغـو ګډوډو پـوځي حالاتو ، ناڅرګندو او کړکيچنـو پېښو کې، چې له هر څه نه ګواښ ورپېښ و ، د دوکـو او ځانغوښـتنو پـه اړودوړ کـې او د ټولـواک پـر شـاوخوا د راټولـو شـويو کسـانو د ګټـو ، خيالاتو او احساساتو په ټکر کې چې هر چا يـو خيـال او جلا ژبـه لرلـه، دغـې ډلـې لـه خپلـو ځانګړو ګټـو نـه پرتـه د بـل څـه پـه اړه فکـر نـه کـاوه. هغـوی، دغـې بـې شـمېرې ډلـې هـر چيـرې اوبـه خړولـې او د هـرې چـارې لارې يې بې لارې کولې. هر کله به چې هره نوې خبره راپاڅېده ، پرتـه لـه هغه چې دوی پخواني شخړې آوارې کړې وای، دوی به لکه د مياشو يـا مچيـو پـه شـان پـه خـوړو ، داسې شروشور جوړ کړ چې پـه خپـل دغـه شروشور کې به يې د رښتينو کسانو د زيار او د کار آوازونـه تـت يـاچور چپ کړل.

کله چې سردارانـدرې پوځ تـه ورسـېد ، ددغـو ډلـو تـر څنګ يـوه بلـه ډلـه هم راپيدا شوه، نهمه ډله، هغې هم خپل غږ راپورته کړ. پـه دغـه ډلـه کـې زاړه، هوښيار په دولتي چارو کې د تجربې لرونکي او مـاهران و. دوی پرتـه لـه هغـه چې د نـورو ډلـو سـيالیو او نانـدريو تـه پـام وکـړي، د هغـو سـتونزو او خنډونو د آواری لپـاره هـر هغـه څـه ښـه ځېـړل چې پـه سـتره قوماندانۍ کې تېريدل.

ددې ډلې پلويانو په دې باور لاره چې په پوځ کې د ټولواک او د هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلاکارانو حضور، د اړ دوړ او بې نظمۍ سبب دی. دده حضور په پوځ کې هغه نالیکل شوې مشورې او خبرې دود کړي، چې په دربار کې د هغو اجازه شته، خو په پوځي چارو کې هغه پوځ ته خورا تاوان رسوي. ټولواک باید پاچاهي وکړي، نه د پوځ لارښوونه. ددې شخړې نه د ژغورنې یوازنۍ لاره دا ده چې ټولواک د پوځ نه ارګ ته لاړ شي. د هغه شته والی پوځ ځکه شنډ کړی دی چې یوازې د هغه د ساتنې او پالنې لپاره پنځوس زره سرتېري په کار لګیا دي.

د پوځ خورا ناپوه قوماندان که په خپلو چارواکو آزاد وي، تر هغه قوماندان نه چې د واک او ټولواک تر څارنې لاندې وي، ښه دی.

هغه وخت چې سردار اندرې بې له کومې ګمارل شوې دندې، په دربار کې وخت تېراوه، د ټولواک یو مشر وزیر شیتکوف او د دغې ډلې یو مشر، ټولواک ته یو لیک ولیکه. دغه لیک بالاشوف او آراکچییوف هم لاسلیک کړی و. هغه په دې لیک کې د هغه اجازې له مخې چې ټولواک ورته ورکړې وه، د چارو د ټولنیز بهیر په اړه خپل اند څرګند کړی و او په دې پلمه چې د ملت، د هېواد پالنې او په خلکو کې د جګړې د پارونې لپاره، دده حضور ته په پلازمېنې کې اړتیا لیدله کېږي، هغه ته په ډېر درناوي وړاندیز شوی و چې پوځ پرېږدي او پلازمېنې ته لاړ شي.

له هېواد نه د دفاع او د ملي ګټو د ستانې لپاره د خلکو او ملت هڅونه او لمسونه چاره ټولواک ته وسپارل شوه او همدغه هڅونه وه (څو ځله خو په مسکو کې دغه شان هڅونې او لمسونې د ټولواک په حضور کې تر سره شوې وې) چې د روسیې د بري اصلي علت شو. ټولواک هم د ببرته ستنېدو لپاره دغه وړاندیز ښه پلمه وبلله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

ټولواک ته لا لیک سپارل شوی نه و چې بارکلي د غرمنۍ په وخت کې، بالکونسکي ته خبر ورکړ چې ټولواک غواړي، دی، ددې لپاره ووینې چې د ترکیې د حالاتو جاج ترې واخلي،نو له دې کبله دی باید د مانبام په شپږو بجو د بینیګسین قوماندانۍ ته ورشي. په همدې ورځ د ناپلیون د نوې خوځښدا خبر چې کښدای شو، د پوځ لپاره خورا ګوانښمن وی، دربار ته رسېدلای و، خو وروسته څرګنده شوه چې دا خبر ناسم دی.

د هماغې ورځې پر سهار ډګروال میشو له ټولواک سره د دریسا په ښارګوټي کې، د سنګرونو او په هغه کې د استحکاماتو د کتلو لپاره تللی و. دغه ډګروال هڅه کړې وه چې دغه استحکامات چې د پفول د وړاندیزونو له مخې جوړ شوي او تاکتیکي شهکارونه ګڼل کېدل او د هغو د جوړونکي د وینالە مخې یې کولای شول د ناپلیون پوځ تالا والا کړي، یوه هسې خبره ګڼله او ویل یې چې دا به په خپله د روسیې د پوځ د ماتې سبب شي.

سردار اندرې د جنرال بینیګسین قوماندانۍ ته چې د سیند پرغاړه په یوه چندان نه لوی کور کې چې پخوا یې کوم خان پورې اړه لرله، ورغی. نه بینیګسین او نه هم ټولواک هلته نه و. د ټولواک یاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

چورنيشوف د هغـه هرکلی وکړ او ورتـه وې ويـل چې ټولـواک، جنـرال بينيګسين او مارکي دوپاولو، چې په ګډه د دويـم ځل لپـاره د دريسـا د مورچلونو د کتلو لپاره ځکه لاړل چې د دغـو مورچلونـو ګټورتوب ورځ په ورځ شکمن کېږي.

چورنيشوف، چې يـو فرانسـوي رومـان يې پـه لاس کې و، د لـومړنې کوټې د کړکۍ څنګ ته ناست و. داسې برېښېده چې دا کوټه پخوا کوم تالار و. په هغه کې يوه پيانو اينښې وه چې پر هغې څه قايلينې پرتې وې او په يوه کنج کې يې، د جنرال بينيګسين سفري کټ هم ولاړ و. خپله ياور هم همالتـه و. داسې ښکاريده چې د زيـات کـار او يـا هم لـه زيـاتو خوړو نه ستومانه شوی او په خپل غوچ او ټيټ کټ کې ناست او چرت يـې واهـه. دې تـالار دوې دروازې لرلـې، يـوه دروازه يـې مخـامخ مېلمستون ته وروتله او بله يې ښي څنګ ته يو دفتـر تـه ورخلاصـېده. د لـومړۍ دروازې لـه شـا نـه پـه المـاني ژبـه د غږيـدو او کلـه کلـه هـم پـه فرانسوي ژبې د غږيدا غږ راته. څو تنه چې په دغـو کړکيچونـو حـالاتو کې ټولواک دهغو دنظرياتو د اوږدلو لېواله و، خو نه د جګړيزې جرګـه ګـډ پـه نامـه (د ټولـواک ناڅرګنـد حـالات خوښـېدل) پـه پخـوانی مېلمسـتون کې راټول شوي وو. دا پـوځي جرګـه نـه وه، دا يـو ډول لويـه جرګه وه چې په هغه کې ځېنې سپين ږيري او مخـور د حالاتو د سپړنې او مشـورې لپـاره رابلـل شـوي وو. لـويې جرګـې تـه دورتـه شـورا غـړي سويدني جنرال آرمفيلد، ياورجنرال فالخوګين، جنـرال فينخينګيرود دي، چې ناپليون هغه فراري کډوال بلل، ميشو، چور غير پوځي سړی، ګراف شتاين او په پای کې خپله پفول، لکه هغه شان چې سردار اندرې اوريدلی و د واک اصلي سټه بلل کېدل. سردار اندرې وخت پيدا کړی و چې هغه ښه وګوري، ځکه ډېر ژر پفـول ده پسې مېلمسـتون تـه راغـی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودريد او يوه شېبه له چورنيشوف سره وغږيد...

پفول يو ټيټ ونى، خورا ډنګر خو غټ اډوکى و، تانده، خو له قهره ډکه څېره لرله. .. بشره يې ډېره ګونځې او سترګې يې لويدلې وې. د هغه څنې پر تندي او پر شقيقو په تلوار ډمنځ شوې او پاکې، خو د څټ هغه يې جړې وړې وې. په پريشانۍ او خواشينۍ يې دې خوا هاخوا وکتل او کوټې ته راننوت. داسې برېښېده چې هغه په دغې لويې کوټه کې له هر څه نه ډاربړي. په يوې ناڅاپه خوځېدا يې خپله توره لږ شاته پورته کړه او په المانې يې له چورنيشوف نه وپوښتل چې ټولواک چېرې دى. داسې برېښېده چې څومره ژر کېږي، سترې مشې خواره مشې پاى ته ورسوي، له کوټې نه تېر شي، د نقشې مخې ته هلته چې تر بل هر ځاى، نه ځان په کراره احساسوي کيني او خپل کار پيل کړي. په تلوار او د سر په ښوريدو يې، هغه څه ته چې چورنيشوف ورته ويلي و، ځواب ورکړ او ددې خبرې له اوريدو چې ټولواک ددې تر لاربښوونې او دده په خوښې جوړ شوي مورچلو نه کتلي، له ملنډو ډکه موسکا وکړه. په داسې ځيرې او ډډه ژبه لکه چې ځانستايونکي او په ځان ډاډمن المانيان غږيږي، له ځانسره وويل:

-حماقت، بلا ورپسې... اوس به يې ګورئ...

سردار اندرې څه وانه وربدل او غوښتل يې وړاندې تېر شي، خو چورنيشوف هغه له پفول سره آشنا کړ، ځکه په دې پوه شو چې هغه له ترکيې راغلى او هلته جګړه په نيکمرغۍ پاتې ته رسېدلې ده. پفول سردار اندرې ته وکتل، خو هغه ته يې داسې کتل، چې ګواکې نه ده ته، بلکې د هغه نه شاته ګوري، وې خندل او په المانې ژبې يې وويل:

- دا هم بايد همداسې واى، ښه تاکتيکي جګړه به وه.

په سپکاوى يې وخندل او هغې کوټې ته چې د غږيدا غږ تر اړاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ. پفول چې تل ملنډو او قهريدو ته چمتووالی لاره، نن په ډاګه په قهر برېښېده، ځکه ځېنو ځان ته دا حق ورکړی و، چې دده له حضوره پرته، دده له خوا د جوړشويو مورچلو کتنه او بيا پر هغو قضاوت وکړي. سردار اندرې د اوسترليخ له جګړې نه د خپلو يادونو په مرسته، له دغه سړي سره د لنډې کتنې په اوږدو کې، دځان لپاره د هغه د شخصيت يو تصور انځور کړ. پفول چې بدلون ته يې هېڅ هيله نه و، يو له هغو کسانو نه و چې په ځان ډاډمنتوب يې د شهادت د عذاب تر کچې رسولی و، هغه کار چې يوازې المانيان هغه شان کولای شي، ځکه يوازې المانيان دي چې په خورا ډاډ پر هغو وچو اندېښنو چې علم يادېږي، ولاړه دي او د هغه له برکته، ځان د بشپړې رښتيا خاوندان ګڼي.

فرانسويان ځان ځکه ډاډمن ګڼي چې هغوی نارينه او ښځې ځان له عقلي او جسمي پلوه په نه لاس ته راوړونکی بڼه، زړه راښکونکي ګڼي، چې دهغه په وړاندې تېنګېدای نه شي. په انګريزانو کې پر ځان د ډاډمنتوب احساس له دې کبله پياوړی دی چې هغه په نړۍ کې د يوه نيکمرغۍ هېواد هېوادوال دي او هغه هم له دې کبله چې هغوی د انګريز په شان تل په دې پوهېږي، چې بايد د يو انګريز په توګه څه وکړي، البته د يو انګريز په شان ډاډمن دي، چې هر څه کوي، هغه غوره دی. ايتالويان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې هغوی په خپلو احساساتو کې ډوب او په دې احساساتو کې هم ځان او هم نور هېروي. روسان له دې کبله په ځان ډاډمن دي چې په هېڅ نه پوهېږي او نه غواړي په څه پوه شي، ځکه هغه په دې ډاډ نه لري چې کله به په کوم شی پوه شي، خو د المانيانو پر ځان ډاډمنتوب ځکه تر ټولو ناوړه، تر ټولو د اندېښنې وړ او تر ټولو کرکجن دی چې هغوی تصور کوي چې رښتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې موندلې ده، پوهه يې پيدا کړې او يوازې دوی پورې اړه لري او رښتيا ددوی لپاره مطلقه ده. داسې ښکاري چې پفول هم همدغه شان يو الماني ځان ګانې. هغه پوهان و او د هغه پوهه د جګړيزې خوځښدا نظريات و چې د ستر فردريک د جګړو د تاريخ له څېړنې نه يې زده کړي وو، نو له دې کبله هر هغه څه سره چې په اوسني پوځي تاريخ کې ورسره مخامخېده هغه ته بې معنا، بربري، هسې ګډوډ او له اخ او ډبه ډک برېښېده. دغه جګړه، نور نو جګړه نه شوه ګڼل کېدای. ځکه هغه دده د نظرياتو په تله کې، تلل(وزن) کېدای نه شوه او په علمي څېړنو کې ورته ځای نه پيدا کېده. پفول په ۱۸۰۶ کال کې، د هغې جګړې د طراحانو له ډلې نه يو تن و چې په يونين او آورشت کې له ماتې سره مخامخ شوه، خو د دغې جګړې د ماتې سره سره يې په خپلو نظرياتو کې يو ټکی هم ناسم نه ګانې. برعکس، د جګړې د بايلو دو علت هغه دا ګانې چې روسانو دده نظريات په سمه توګه عملي کړي نه دي، لکه هغه شان چې دده د الماني ختې ځانګړتيا وه، په ملنډو ملنډو او خوښۍ يې ويل:

- ما خو ويلي و چې هر څه به تالاوالا او خراب شي!

پفول له هغو نظريه جوړونکو نه و چې خپلو نظريو به دومره ورته ارزښت لاره چې کله ناکله به يې له ډېر ګرانښته دخپلو نظريو موخه هم هېروله. هغه له خپلو نظريو سره د بې ساري مينې له کبله له هر ډول کړو سره کرکه لرله او نه يې غوښتل پر هغو يې سر خلاص شي. دی په دې لاره کې دومره تند لاری و چې د عملياتو له ماتې او ناکامۍ نه به ځکه خوشالېده چې هغه د خپلو نظرياتو سموالی او له هغو نه سرغړونه بلله.

هغه دروانې جګړې په اړه سرداراندړې او چورنيشوف سره څو خبرې وکړې، خو ژبه يې هغه چا ته ورته وه، چې ګواکې مخکې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې پوهېږي چې کار وران او دی د هغه له بهیر نه ناراضه دی. پر څټ جړې ګډوډې څنې او پر شقیقو په چټکی ږمنځ شوي ویښته یې په ډاګه دده د دغه نیت څرګندونه کوله.

بلې کوتې ته لاړ او د تګ سره سم له هغه ځایه دده د ډډ او بړبړ غږ، غږ و اوریدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سردار اندړۍ په کتو کتو کې لا پفول بدرګه کړی نه و چې ګراف بینیګسین کوټې ته راننوت. بالکونسکي ته يې سر وښوراوه، پرته له هغه چې په کوټه کې تم شي، دفتر ته ورتېر شو. خپل یاور ته يې څه سپارښتنې ورکړې. ټولواک هغه پسې را روان و خو بینیګسین ځکه مخې ته تللی و چې هلته کوم څه چمتو او بیا دده هرکلی ته راووزي. چیرنیشوف او سردار اندړۍ برنډې ته وروتل. ټولواک ستړی ستومانه له آسه راکوز شو. مارکیز پالوچي، ټولواک ته څه وویل. ټولواک سر کینې خواته واړاوه او په تریو تندي يې پالوچي، ته چې په خپلې خورا ځانګړې لهجه التیا غږیده، غوږ نیولی و. ټولواک په دې هیله چې خبرې پای ته ورسېږي، وړاندې وخوځېد، خو دغه ایتالوي چې خورا ګبنۍ اخښتی، احساساتي او په قهر و، له نزاکته لرې، بې له هغه چې خبرې پای ته ورسوي، هغه پسې روان و او ویل يې:

-د هغه چا لپاره چې د دریسا د پوځ وړاندیز يې کړی و...

په دې وخت کې چې ټولواک زینو ته رسېدلی و، سردار اندړۍ ته، چې لومړی يې نه و پېژندلی کتل. پاولوچي، چې نور نو له ګبنۍ نه سرسام و، دوام ورکړ:

- د هغه چا لپاره چې د دغه پوځ وړاندیز يې کړی و، د ټولواک لپاره به ښه وي چې هغه، هو زما په اند د هغه چا لپاره چې د دریسا د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندیز یې کړی و ، یا لږ ونتون او یا هم په دار څړول غوره کار دی.

خو ټولواک پرته له هغه چې د ایتالوي خبرې تر پایه واوري، یا یې اصلا هغه نه اوربدې، بالکونسکي وپښاند او په خورا ورین تندي او مهربانۍ یې ورته وویل:

- ستا له لیدو خورا خوشاله یم، هلته به لاړشئ، هلته چې راټول شوي دي او ما ته به سترګه په لاره شئ. ټولواک خپل دفتر ته لاړ. هغه پسې شهزاده پیتر میخایلوویچ، والکونسکي او بارون شتاین هم ورننوتل او دروازه یې ځان پسې وترله. سردار اندرې د ټولواک د اجازې نه په ګټه اخبستنې له پاولوچي، سره یو ځای، چې د ترکیې له وختونو راهیسې یې پیژاند ، مبلمستون ته چې د شورا غړي هلته راټول و ، ورغلل.

شهزاده پیتر میخایلوویچ والکونسکي د ټولواک په دربار کې ګواکې د لوی درستیز دنده لرله. والکونسکي له دفتره راووت، مبلمستون ته راغی، دهغه څو نقشې یې په لاس کې وې، هغه یې پر میز وغوړولې او راټولو شویو کسانو نه یې څو پوښتنې وکړې، دی ددې پوښتنو په هکله د هغو د خیال او اند د پوهبدو غوښتونکی و. خبره په دې کې و چې پرون شپه د ناپلیون د نوې خوځښدا خبر چې کښدای شو د دوی پوځ ته ګوابنمن واوسي، دربار ته رسبدلای و ، که څه هم وروسته ښکاره شوه چې هغه دروغ دی.

تر هر چا د مخه جنرال آرمفلد خبرې پیل او ناڅاپه یې د اوسنۍ ستونزې د آرامۍ لپاره چورنوی دریځ، چې په هبڅ ډول د منلو وړ نه و (ددغه دریځ د وړاندې کولو موخه دا و چې هغه هم کولای شي په دې اړه خپل دریځ ولري). د هغه د وړاندیز له مخې پوځ باید په هغو لارو کې چې پترزبورګ او مسکو ته غځبدلي دي، لرې، لرې ځای پر ځای شي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورپوځونه دې هم له هغو سره یو ځای او هلتـه دې د دښمن د رارسـېدو ځارنه وکړي .. دا یو لـه میلیونـو میلیونـو وړاندیزونو او دریځونـو نـه و چې خپل سموالی یې درلود او د جګړې د بهیـر لـه پوهېدو نـه وروسـته کېدای شوای وخپړل شي.

یو شمېر کسانو د هغه وړاندیز ته څه ګوت نیوکې وکړې او یو شمېر هم د هغـه ملاتړ وکړ. ځوان ډګروال تـول، پـه خورا احساساتي توګـه د سویدني جنرال وړاندیز غانده او د خبرو پـه لړ کې یې لـه خپـل څنګیز جیب نه یو له پیل نه تر پایه لیکل شوې کتابچه راووبسـته او اجازه یې وغوښته هغه ولولي. تول، یو بل وړاندیز چې چورد آرمفلد او د پفول د وړاندیزونو سره توپیر درلود ، وړاندې کړ. پـاولوچي، بیـا دغـه د تـول، وړاندیز د نـه منلو وړ وګانـه. هغـه یـو داسې وړاندیز وړاندې کړ چې تصـور یـې کـاوه دغـه د مـخ تـه تـګ وړاندیز کـولای شـي مـوږ لـه دغـه نامعلوم حالات او اېښودل شوي دام نـه (د هغـه موخـه د دام نـه د دریسـا استحکامات و) چې په کې راګیر یو وژغوري. ددغـو خبرو پـه اوږدو کې پفول او د هغـه ژبـاړونکی ولڅوګین (دغـه ژبـاړونکی دده او دربـار تـرمنځ د اړیکـو سـاتونکی هـم و) خاموشـه وو. هغـه (پفـول) یـوازې لـه ملنډو او سپکاوي نه په ډکه بڼه پخ وهل، شا اوخوا تـه یې سر اړاوه او په دې توګه یې غوښتل وښیي چې هغه به ځان هېڅکله دومره سپک نـه کړي چې ددغو چټیاتو ځواب ووایي، چې دلتـه یې اوس اوري، خو کلـه چې د غونډې مشر، شهزاده والکونسکي له هغـه نـه د خپـل نظر د ویلو غوښتنه وکړه، هغه دومره وویل:

- لـه ما نه څه پوښتنې کوئ؟ جنرال آرمفلد خورا ښه وړاندیز کوي او وایي چې د پوځ شا پرتـه لـه هر ډول دفاع نه خالي کړئ، یـا ددې ښـاغلي ایتالوي د یرغل وړاندیز ! خورا لوړ او پرځـای دی، یـا چـور شـاتګ، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم لوړ وړاندیز دی، له ما نه ولې پوښتئ؟ تاسو خو له مانه په هر څه خپله ښه پوهیږئ، خو کله چې والکونسکي په تریو تندي وویل چې هغه د ټولو اک له خوا د هغه د نظر غوښتونکی دی نو پفول پاڅېد او ناڅاپه یې په خورا پیاوړتیا او شور خبرې پیل کړې:

- هر څه یې سره خراب کړل، هر څه یې سره ګډوډ کړل، ټولو داسې ګنله چې ترما ښه او غوره پوهیږي، اوس راغلل او ما نه پوښتي چې څنګه یې راسمه کړو؟ د راسمبدو څه پاتې نه دي.

هغه چې په خپله نرۍ اډکویزې ګوتې میز ټکاوه، خبرو ته دوام ورکړ:

- ستونزه په څه کې ده؟ د ماشومانو لوبه. هغه نقشې ته ورنږدې شو، خبرې یې لا چټکې شوې، په وچو ګوتو یې نقشه ټکوله او دا یې ثابتوله چې هېڅ څه او کړه نه شي کولای د دیسارد مورچل سموالی له ګوابنس سره مخامخ کړي. په دې جبهه کې هر څه په هر اړخیزه ډول اټکل شوي دي. که دښمن له هغه د راتاویدو تکل وکړ، هغه به خپله تالاوالا شي. پاولوچي، چې په المانې نه پوهېده، له هغه یې په فرانسوي ژبه پوښتنې پیل کړې. ولځوګین د خپل مشر مرستې ته ځکه ورودانګل چې هغه په فرانسوي نه پوهېده. د پاولوچي، خبرې یې هغه ته وژباړلې. هغه په ژباړه کې وروسته وروسته پاتې کېده، ځکه پفول ژر ژر خبرې کولې او ثابتول یې چې ټول او ټول، نه یوازې هغه څه چې پښې شوي دي، بلکې هغه څه چې کېدای شي پښې شي، ټول او ټول دده په وړاندیز اټکل شوي دي او که اوس کومه ستونزه پیدا شوي وي، نو ټوله نیمګړتیا یوازې په دې کې وه چې ټول هغه شان چې باید په بشپړه او ځیر ترسره شوي وای، ترسره شوي نه دي. د هغه له ملنډو نه ډکه موسکا پرشونډو خوره وه، ثابتول یې او په پای کې یې په سپکاوی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ریاضي پوه په شان چې له یوې لارې یوه معادله حل او له نورو لارو د هغې لـه حـل نـه سـترګې پټـې کـړې، د خپلـو دلایلـو لـه ویلـو لاس واخیست. ولښوګین د هغـه پرځای ودریـد او پـه فرانسـوي یـې د هغـه د خبرو ژباړه پیل کړه، خو کله ناکله به یې هغه ته (پفول تـه) مـخ وړواړاوه او ورته وبه یې ویل: همداسې ده جلالتمابه !

پفول د هغه سیال په شان چې کله کله په جګړه کې له خپلو ملګرو نـه هم یو ګړز جګوي، له قهره چغه کړل او په المانې یې وویل:

- څرګنده ده چې همداسې ده، نو دا پوښتنې د څه لپاره؟

پاولوچي، او میشو، دواړه په ګډه پـه فرانسـوي ژبـه، ولښوګین تر بریـد لانـدې ونیـو. آرمفلـد پـه المـاني ژبـه لـه پفـول سـره غږیـده. تـول او شهزاده والکونسکي هر څه پـه روسـي ژبـې ویـل. سـردارانـدرې پـه پټـه خولـه هر څه اوریـدل او څـارل، خـو پـه دې ټولـو کـې تـر هر چا نـه زیـات پفول، په خپـل کـرکجن، غـوځ او پـر ځـان ډاډمـن دریـځ پـر سـردارانـدرې اغیز کاوه. هغه ددغو ټولو راټول شویو کسانو په منځ کې پفول یـوازنی څوک ګڼه چې د ځان لپاره څه نه غواړي، له چا سره د دښمنۍ پـه تکـل کې نه دی، هغه یو شی غوښتل او هغه دا و چې هغـه وړانـدیز چې دده د کلونو تجربو او رنځ پر بنسټ جوړ شوی دی، سم عملي شي. هغه د خندا وړ و او د خپلو ملنډو له کبله د کرکې وړ برښـیده، خـو سـره لـه هغـه یـې هم خپلو نظریاتو تـه د وفـاداری لـه املـه پـه انسـان کـې ځـان تـه درنـاوی راپاراوه. ددې ترخنګ له پفول نه پرته د ټولو ویناوالو، پـه ویناوو کـې، یوه ځانګړتیا، هغه ځانګړتیا چې لا ۱۸۰۵ کال راهیسې دود شوې وه او هغـه د نـاپلیون لـه جګړیـز نبـوغ نـه د هغـو یـو لبـونی او پټ وحشـت و، اوریدله کیده. ټولو د ناپلیون له پلوه هر څه شوني ګڼل، لـه هرې خـوا نـه یې د هغـه د راتـګ ګمـان کـاوه او د هغـه لـه نامـه وحشـت د دوی هر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندیز برباد اوه. یوازې پفول و چې ناپلیون یې د نورو هغو کسانو په څېر چې دده له نظر سره تربګنی کوي، تالانګر او بربر ګانه. پفول د سردارانو درې په زړه کې نه یوازې درناوی راپاراوه، بلکې پر هغه یې زړه هم خوږیده. له هغې ژبې نه چې درباریان له هغه سره غږیدل، له هغه څه نه چې پاولو چې، په زړورتیا دده په اړه ټولواک ته ویلي و او له ټولو نه لابده دا چې د هغه ناهیلی نه چې د پفول په خپلو خبرو کې احساسېده، چې دی او نور ټول پوهېږي، چې د هغه د راپرزیدو ورځې رالنډې دي. سره له هغه ډاډه چې ده پر ځان لاره، سره له هغه المانې ځانګړتیا نه چې خبرې یې له ملنډو او سپکاوی نه ډکې وې، سره له هغو ګنډو او ږمنځ شویو څېرو نه چې د هغه پر شقیقو راخورې وې، بشره یې ډېره د زړه خوږی وړ وه. د هغه د خواشینۍ اصلي علت په دې کې و چې ټولې نړۍ ته یې په لوی عملي ډګر کې د خپلې تیورۍ د آزموینې یوازینی وخت له لاسه ورکاوه، خو بیا هم ده هڅه کوله هغه د قهر او سپکاوی تر پردې لاندې پټه کړي.

خبرې اترې ډېرې اوږدې شوې وې او څومره چې اوږدیدې په هماغه کچه ترخې کېدې، دومره ترخې چې خبرې چغو او ښکنځلو ته رسېدې او ددې امکان چې له هغو نه کومه پایله تر لاسه شي، دم په دم کمېده. سردارانو درې دغه شورماشور، وړاندیزونو، پریو بل سپکاوي او چغو ته غوږ نیولی او حیران پاتې و چې هغوی یو بل ته څه وایي. هغه خیالونه یې پر ذهن راخوره شول چې د خپل پوځي خدمت په موده کې یې تجربه کړي و ،هغه خیالونه چې د هغو له مخې داسې وشي چې هغه جګړیز علم وګنډل شي، نه شته او نه شي کولای و اوسي، نو له دې کبله داسې شي چې هغه جګړیز نبوغ وګنډل شي، هسې بابیزه خبره ده. او دغه خیال دم په دم دده په ذهن کې د یو ډاګیزه حقیقت په شان ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

راخرګندا وه. په هغې چارې کې علم او تیوري له کومه پیدا کولی شو، چې شرایط او حالات یې ناخرګند او نه شي کېدای هغه مخکې له مخکې څرګند کړل شي. له دې لا د پام وړ خبره داده چې په هغه کې د جګړمارو توان خورا ناخرګند وي. نو بیا دلته څنګه څوک کولای شي د علم او تیوري خبرې وکړو؟ هېڅڅوک نه شي کولای په دې پوه شي چې زمونږ او د دښمن پوځ به سبا ته په څه حال او چېرې وي، هېڅڅوک نه شو کولای په دې پوه شي، چې ددې یا هغې ډلې ځای به چېرې وي، کله خو کوم ډارن مخکې شي او نارې وهي:

- زمونږ اړیکي پرې شوي دي !

او خپله وتښتي. یا برعکس یو خوشاله او زړور سرښندونکی ځوان وړاندې کېږي او چغه کوي:

- هورا !

یو پنځه زریزه ډله، بله هغه دیرش زریزه پیدا کوي، لکه هغه شان چې د شونګرابن په سیمه کې یې پیدا کړه او کله بیا پنځوس زري پوځ د دښمن له اته زریزه پوځه تښتي. لکه هغه شان چې او سترلیځ کې همدا سې تښته وشوه...

آرمفلد، وایي چې زمونږ اړیکي له هر چا سره شلیدلي دي، پاولوچي، بیا وایي چې دوی، فرانسوي پوځ له دواړو خواوونه په لمبو کې رااېسار کړی دی، میشو، بیا په دې باور دی چې د دریسا، مورچلو نه ځکه هېڅ د ګټې وړ نه دي، چې تر شایې سیند تېرېږي، حال دا چې پفول، بیا همدا سیند ددې مورچلونو د امنیت او استحکام اصلي ښه والی ګڼي. تول، یو وړاندیز لري او آرمفلد بیا بله نقشه. تول دغه وړاندیزونه هم ښه دي او هم بد. د یوه وړاندیز ښه والی او بدوالی هغه وخت په ډاګه کېږي چې کومه پېښه پېښه شي، نو ولې تول د

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړيز نبوغ په هکله خبرې کوي؟

آيا جګړمار نابغه هغه چا ته وايي چې خپل پوځ ته په خپل وخت ډوډۍ ورسوي او يا هغه چا ته چې ښې او چپې خوا ته لارښوونه وکړي؟ ځينو کسانو ته نابغه ځکه ويل کېږي، چې هغو ته ستر واک او پرتم وربښل شوی دی او نور دا چې غوړمان او ډارن د واک ستاينه کوي او د واک څښتن ته هغه ستاينې وړپيرزو کوي چې نه يې لري او بيا هغه نابغه ونوموي. برعکس هغه ښه جنرالان چې زه يې پېژنم، خورا احمق او پريشان حاله خلک دي. د هغو تر ټولو نه غوره هغه يې باګراتيون دی چې خپله ناپليون هغه ته درناوی لري، پوهېږي خپله بناپارت. زما، د هغه په ځان ډاډمنه او ځان خوښوونکې څېره چې د استرليڅ په دښته کې ليدلې وه، تر اوسه ښه په ياد ده. يو ښه جنګيالی نه يوازې نويو ځانګړتياوو او نبوغ ته اړتيا نه لري بلکې هغه بايد د انساني غوره ځانګړتياوو لکه مينه، د شعر احساس، تاندوالی، فيلسوفانه شک او ترديد نه هم بايد بې برخې اوسي. هغه بايد ډېر لنډ فکری او پر هغه څه چې دی يې کوي ډېر ډاډمن واوسي، چې دا ټول هغه، خورا اغېزمن دي، (کنه پرته له دې به دی د کارونو د پای ته رسېدلو حوصله ونه لري) يوازې په دغو حالاتو کې کېدای شي، هغه غوره جنګيالی واوسي. خدای دې نه کوي چې دغه شان څوک، په رښتينو انساني ښېګڼو ګاڼل شوی او څوک ورته ګران واوسي، يا يې پر چا زړه خوږ شي او يا خدای مه کړه د ښو او بدو يا عدل او ستم په اړه فکر وکړي. د تعجب وړ نه ده چې د نبوغ غير واقعي تيوري له پخوا دد غه کسانو د خوشالۍ لپاره رامنځ ته کړل شوې ده، ځکه دغه شان کسان د واک اصلي څېرې دي. په جګړه کې بری يا ماته د هغو کار نه دی، بلکې د هغو نوم ورکو کسانو کار دی چې په ټيټو کرښو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت کوي، ډارېږي او چغې وهي: کښې مو ماتې شوي، تښتئ ! يا هورا ! يوازې په دغو کښو کې کولای شی پر ځان ډاډمن واوسئ، او کېدای شي ګټور واوسئ.

سردارانو دې دغو سترو پوځيانو د خبرو اترو په وخت کې، په همدې خيالونو کې ډوب و او هلته را په حال شو چې پاولوچي، ورغږ کړ او دا هغه وخت و چې د جرګې غړي له غونډې نه وروسته سره وتل.

بله ورځ کله چې ټولواک د پريټ ننداره کوله له سردارانو دې نه يې وپوښتل: ستا څه هيله ده چې چېرې خدمت وکړئ؟

هغه د دې پر ځای چې ووايي چې د ټولواک په دربار کې د خدمت غوښتنه وکړي، وې ويل چې هيله لري په پوځ کې خدمت وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

رستوف (نیکولای) د جګړې تر پیله مخکې له پلار او مور نه یو لیک تر لاسه کړ. په دې لیک کې په لنډه توګه د ناتاشا د ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغه د کوژدنې د ختمولو (په دې لیک کې د دې ختمولو علت، د ناتاشې له خوا له دغو اړیکو سره ناهیله څرګنده شوې وه) خبر ورکړ شوی و.. په لیک کې له ده نه یو ځل بیا غوښتنه شوې وه چې له پوځ نه استعفا وکړي او کورته راستون شي.

نیکولای، چې دا لیک تر لاسه کړ، نه یې د رخصتۍ هڅه وکړه او نه یې استعفا وکړه. هغه، خپلې مور او خپل پلار ته په ځواب کې ولیکل چې د ناتاشا په ناروغۍ او له سردار اندرې سره د هغې د اړیکو په شلیدو خورا خواشینی دی او ډېره هڅه به وکړي چې د هغو هغه هیله چې دی له پوځه استعفا وکړی، تر سره شي. هغه سونیا ته جلا لیک ولیکه، هغه لیکلی و:

«د لمانځنې ورځ د زړه سرې! له ویار پرته، نه شي کولای، کلي ته د ستنېدو تکل وکړي. که د جګړې تر پیله مخکې مې خپله نیکمرغي د وطن له مینې ځار کړی نه وای، اوس به مې نه یوازې ځان د خپلو ملګرو په وړاندې بدمرغه ګاڼه، بلکې د وجدان ناآرامۍ به هم لېونی کړی وای، دا زموږ وروستی ببلتون دی. باور وکړه، هغه شېبه چې جګړه پای ته ورسېږي، که زه ژوندی پاتې شم، که زه لا تا ته ګران واوسم، هر څه پرېږدم او په خوښۍ خوښۍ به لکه مرغۍ دا سې ځکه درالوزم چې د تل لپاره تا په خپل اورني ګوګل کېکارم.»

په رښتیا هم یوازې د جګړې پیل رستوف په پوځ کې ساته، کلي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د هغه د ستنبدو مخنوی کاوه او نه يې پربښودل چې له سونيا سره د راګرځېدو او واده وعده پرځای کړي. د اترادنيا د کلي د مني ښکلا، د هغه په شاوخوا کې ښکار، ژمی، د نوي کال اخترونه، د سونيا مينه، د بډايانو له نيکمرغۍ، ارامۍ او خوشالۍ نه د ډک کليوال ژوند يادونه چې ده پخوا هومره خوند نه ترې اخيستە، په زړه ورخوريدل. ده ته وريادېدل او اوس يې هم دی په يادونو کې دځان خوا ته ورغوښت.، هغه په زړه کې ويل:

- ديوې ښکلې او مهربانې ښځې او ماشومانو تر څنګ ژوند کول، لس دولس تازي سپيان، جايدادونه، ګاونډيان او چېرته په خوښه ويارمنه کار، دا ټول څه ښکلي دي، خو اوس جګړه پيل شوې ده او زه بايد په پوځ کې پاتې شم.

له دې پرته، بله چاره هم نه وه. نيکولای رستوف د خپل طبيعت له مخې هم له دغه شان ژوند نه چې په پوځ کې يې درلود راضي و او وې کولای شول، دغه ژوند دځان لپاره لا په زړه پورې کړي.

د رخصتيو تر تبريدو وروسته چې راستون شو، ملګرو او اندېوالانو په خوشالۍ د هغه تود هرکلی وکړ. هغه يې کمکۍ روسيې (اوکراين) ته ولېږه او هغه له هغه ځايه بې ساري ښه آسونه چې هم يې دده ملګري خوشاله کړل او هم مشرانو وستايل، راوستل. دده د غيابت په وخت کې هغه ته د تورن يې رتبه ورکړ شوه او کله چې غوندۍ سفربرۍ ته چمتو شو هغه بيا د خپلو پخوانو سورو مشرو ټاکل شو.

د جګړې په پيل کې دهغه غوندۍ پولند ته ولېږل شو، دندې دوه برابره شوې، غوندۍ ته نوي افسران او سرتېري راغلل او د اسونو شمېر يې هم زيات شو، خو له ټولو نه غوره دا وه چې د جګړې د پيل خوښي او مستي هم پر پوځيانو راخوره شوه. رستوف سره له هغه چې ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېده، اول وي که وروسته، د پوځ پرېښودل يې تر مخه دي، خو په غونډ کې پر خپل ګټور دريځ ښه پوهېده او ځان يې ټول د پوځي خوندونو غېږې ته وسپاره.

پوځونو د ببلابېلو پېچلو دولتي، سياسي او تاکتيکي دلايلو له مخې، د ويلنالـه سـيمې پـه شـا شـوي وو. د شـاتګ هرګـام پـه سـتره قوماندانۍ کې د ګټو د کړکيچنو لوبو او د دلايلو له ټکر سره مـل و، خو د پاولګراد سواره پوځ تـه چې پوره خواړه او کـالي يې لـرل، دغـه شـاتګ د يـوه سـاده اوړنـي خـوښ سـفر بڼه لرلـه پريشـاني، خپتيـان او دوکه ماري يوازې او يوازې په سترې قوماندانۍ کې وو، د پوځ پـه زړه کې څوک په دې خيال کې نه و چې دا سفر چېرې او د څه لپاره دی؟ او که شاته تګ کومـه خواشيني رامنځ تـه کولـه، لـه دې کبلـه و چې بايد پرتمين کور پرېږدي او لـه نـازولې نـه جلا شي. کـه د چا طبيعـت پـه دې خراب شوی وي چې جګړيزې چارې خرابې روانې دي، هڅـه يې کولـه لکه هغه شان چې د زړورو پوځيانو او سردارانو ځانګړتيـا ده، طبيعـت جوړ او ځان خوشاله وښيي. د جګړې او پرخپلو ځانګړو چارو اخته شي. لومړی هغو په ويلنا کې په خوښۍ ځای پر ځای و. د پولند لـه بډايانو او مشرانو سره يې ګوتې خوږې کړې. ټولواک او لوړپوړو قوماندانانو تـه سترګې په لاره وو، خو بيا سپارښـتنه راورسـېدله چې د سـوينځين پلـو ته په شا او هغـه خـواړه کـالي چې نـه شـي کـولای، لـه ځان سره يوسي، همالتـه لـه منځـه يوسي. د سـوينځين خاطره د سـورو پوځيـانو لپـاره ځکـه نه هېريدونکې وه، چې د غه سيمې (د مستۍ د دبرې) پـه نامـه پېژنـدل شـوې وې. دا هغـه نـوم و چـې همـدې پوځيـانو هغـه تـه ورکـړی و. پـه سوينځين کې د پوځ له خوا، له ظلم نه د خلکو چغې اسمانو ته رسېدلې وې، ځکه هغوی د هغه فرمان د سرته رسولو لپاره چې د پوځ خواړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـالي بايـد پـوره شـي، پـه ګټې اخېسـتو سـره، د پولنـديانو، آسـونه، ګاډی، فرشـونه، کـالي او شـتمنی خپلـه شـتمني ګڼلـه او پـر هغـوی يـې تالان جوړاوه، خو رستوف ته د سوينځين سيمه ځکه د تـل لپـاره پـه يـاد پاتې شوه چې هلته د لـومړی ورځې پـه رسـېدو سره يـې، د سـورو مشـر بـدل کړ او د هغـو کسـانو مخـه يـې ونـه شـوه نيـولای، چې پنځـه قطـی (درجنـه) شـراب يـې پټ کـړي او ټول لـه نشـي نـه مسـت او لېـوني وو. د ويلنا نه د شاتګ په وخت کې له سوينځين نه هم تېر شول او دريسـا تـه لاړل. هلته هم پاتې نه شول، همدا سې يې تګ ته دوام ورکړ او د روسيې پولو ته نېږدې شول.

د جون په ديارلسمه د پاولګراد د سوروغونډ د لومړي ځل لپـاره پـه جګړه کې کېوت.

د جـون د دولسـمې نېټې پـه شـپې، يـوه شـپه د جګـړې نـه مخکـې، سخت باد او باران او هوا په بې ساري ډول توفاني وه. د ۱۸۱۲ کال اوړی ټول همدا سې له بادوباران او توفانونه ډک اوړی و.

دوسورو سرتېرو دکروندې په يوې ويالې کې، ځانونه پټ کړي وو، هلتـه د وربشـو کـودې د آسـونو او نوروځـارويو تـر پښـو لانـدې، لانـدې شوې وې. بې ساری بادو باران روان وو. رستوف له يـو ځـوان افسـر سره چې ايلين نومېده، دده ملاتړ او ملګرتيـا هم ورسره وه تـر يـوې څپـرې لانـدې چې په منډه يې جوړه کړې وه، پټ شوي وو. د غونډ، يـو افسـر چې ګڼ بريتونه يې تر غومبورو پورې رسېدلي، سترې قوماندانې تـه تللـی و او د راسـتنېدو پـه مهـال لـه تالنـدې او بـاران سره مخـامخ شـوی و، د دوی څپرې ته راننوت. هغه وويل:

-ګرافه ! زه له سترې قوماندانې نه را روان يم، تاسو د رايوفسـکي د سرښندنې کيسې اوريدلې دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سالتانوکا ، په سیمه کې یې د پښې شویو پښـو کیسې، هغه شان پیل کړه لکه ده چې خپله د هغو په اړه په قوماندانۍ کې اوریدلي و.

رستوف خپل باران وهلې غاړه په اوږو کې خښه کړې وه او پرته له هغه چې هغه ته پام وکړي، خپل پیپ یې ځښاوه او په څنګ کې ناست ځوان افسر ایلین ته یې کتل. دغه افسر یو شپاړلس کلن ځوان و چې نوی غونډ ته راغلی و ، هغه نیکولای ته داسې کتل، لکه هغه چې اوه کاله مخکې یې دینیسوف ته کتل. ایلین هڅه کوله په هره چاره کې، د رستوف پښې وکړي او لکه یوه ښځه په هغه مین شوی و.

د ګنډ بریتو خاوند افسر چې زدرژینسکي، نومبده په خورا خوند او رنګ او ځانښودنې یې ویل چې دغه تنګه، سالتانوکا د روسانو لپاره د لرغوني یونان د فرمو پیل (هغه تنګه دره چې تر وروستي پوځي پورې د هغه د دفاع لپاره ووژل شول) په تنګه بدله شوې وه. جنرال رایوفسکي خپله بې ساري زړورتیا د لرغوني یونان د پهلوانانو په څېر ښودلې وه. زدرژنسکي کیسه کوله چې رایوفسکي څنګه خپل دوه زامن، دښمن د ګوزارونو تر اور لاندې دغې تنګې ته بولي او په ګډه یې پر دښمن یرغل کړی و. رستوف د رایوفسکي د سرښندنو کیسو ته غوږ نیولی و ، نه یوازې دا چې د زدرژینسکي د مبړانو په اړه یې څه نه ویل، بلکې د هغه حالت داسې و چې له ټولو هغو خبرو نه چې اوري یې، شرمېږي. رستوف د استرلیڅ او د ۱۸۰۷کال د جګړې د تجربو نه داسې پوهېده چې هغه کسان چې د جګړې په اړه کیسې کوي، تل زیاتې وایي..

د ایلین دې ته پام شوی و ، چې د زدرژینسکي خبرې چنداں د رستوف نه خوښېږي، وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نور نو زه د دې زغم نه لرم، جورابې، کمیس او ټول ځان مې لوند شوی دی، ځم، کېدای شي تر دې نه د پټیدو کوم ښه ځای پیدا کړم. داسې بربښې چې باران کرار شوی دی. هغه د باندې ووت او زدرژینسکي هغه هم پربښود چې لرې شي.

پنځه دقیقې وروسته ایلین په خټو کې تر زنګنو ډوب خپلې وړې جونګړې ته راغی او وې ویل:

- هورا ! هورا ! رستوف، درځه ژر به ځو ! پیدامې کړه، پیدا. همدلته سل دوسوه ګامه وړاندې یو قهوه خانه شته، زمورږ هلکانو لا د وخته ځان ورسولی دی. لږ تر لږه ځانونه خو به وچ کړو، وای، ماریا ګنریخونا، هم همالته ده.

ماریا ګنریخونا، د غونډ د ډاکتر ښځه وه. هغه په خټه آلماني ښکلې ښځه وه چې د غه پولندي ډاکتر له هغې سره واده کړی و. ډاکتر یا له دې کبله چې د بې وزلۍ له کبله یې خپلې ښځې ته خرڅ نه شو رسولی او یا له دې کبله چې د واده په لومړیو وختونو کې نه شو کولای له هغې نه لرې پاتې شي، هغه یې تل ځانسره ګرځوله او هر چېرې به چې غونډ لږدیده، هغه به ورسره وه، خو له خپلې ښځې سره د ډاکتر رخه په ټول غونډ کې په یوه ټوکه بدله شوې وه.

رستوف کوټ په اوږو واچاوه، او لاورشکا ته یې غږ وکړ چې شیان یې ورسره واخلي او له ایلین سره وخوځېد. په تته تیاره، خټو او د باران د اوبو په ډنډونو کې، کاږه واږه خوځېدل، کله ناکله به د تالندې او بربښنا رڼا راخوره شوه، ایلین به غږ وکړ:

- رستوفه چېرې یې؟

او رستوف به چغه کړل:

- دلته، وینئ، څه تالنده او بربښنا لګي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

لـه هغـې کـافي نـه چې د داکتـر، ګـاډۍ ګوتې يـې ترمخـې ولاړه وه، پنځه تنه افسران ورسره يو ځای شوي وو. ماريا ګنريخوفنا څوربه، ژيړ څنې المانې ښځه، ارت کميس يې پرغاړه، خولې پر سر، په يوه ګونبـه کې پر پراخې څوکۍ ناسته او مېړه يې، هغه ډاکټر، د هغې تر شا ويده و. رستوف او ايلين چې کوتې ته راننوتل، ناستو کسانو په خوښۍ او بـې سـارې لېوالتيـا د هغـو تـود هرکلـی وکړ، رسـتوف چـې موسـېده، وويل:

اې، هوکې، ښه مسته ډله مو ده.

- او تاسو چېرې خوب وړې وئ؟

- ډېر ښه ! څنګه له هغه نه څاځکې څخېږې ! چې زمونږ مېلمسـتون رالوند نه کړي.

څو غږونه يو ځای واوريدل شول:

- چې د ماريا ګنريخوفنا کميس ورداغ نه کړئ.

رستوف او ايلين تلوار کاوه چې کومـه څنډه پيـدا کړي او پرتـه لـه هغه چې د ماريا ګنريخوفنا، حيا ته بې حيايي وکړي خپلې لمدې شوې جـامې، بـدلې کـړي. هغـوی د پـردې شـا تـه لاړل چـې هلتـه کـالي بـدل کړي، خو د قهوه خانې په تحويلخانه کې چې ډکه وه، درې افسره پـر يـوه خالي صندوق ناست او د يوې شمعې رڼا ته يې قطعې کولې. هلتـه هـېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تش ځای نه و او دغه افسرانو هم په هېڅ ډول د ځای د پرېښودو تکل نه لاره. ماریا ګنریخوفنا هغو ته یوه لمن ورکړه چې هغه د پردې په توګه وکاروي او تر شا یې جامې بدلې کړي. رستوف او ایلین د دغې پردې تر شا د لاوروشکا په مرسته چې له دوی سره یې د هغو کالي راوړي و، خپلې لمدې جامې ووېستې او وچې هغه یې واغوستې.

د قهوه خانې په ماته بخاري کې یې اور بل کړ. یوه ډوه یې پر ځمکه د آس په دو زینونو کېښوده، پر هغې یې د آس ځل آوار کړ، سماوار یې راوړ او چای یې سره دم کړ. نیم بوتل رم نومي شراب یې هم راوړل او له ماریا ګنریخوفنا ،نه یې هیله وکړه چې کوربنه او د میز مشره شي. ټول تري راټول شول. کوم یو پاک دستمال یې هغې ته ورکړ چې خپل ښکلي لاسونه پرې پاک کړي، یو بل خپل جمپر یې د هغې تر پښو لاندې آوار کړ چې په خاورو نه شي، هغه بل بیا خپل کوټ هغې ته نېږدې کړ کې ته ځړوند کړ چې باد پرې ونه لګېږي او ځلورم یې د مېړه له مخه مچان شړل چې راوېښ یې نه کړي.

ماریا ګنریخوفنا په خوښۍ او نیکمرغۍ، په احساس وویل: پرېږدئ، هغه دشپې تر شوګېرۍ او بې خوبۍ نه وروسته، داسې ښه ویده دی، راوېښ نه شي.

افسر ځواب ورکړ: نه، نه ماریا ګنریخوفنا ،باید د داکتر خواخوږي وشي، غم یې وخوړل شي، کېدای شي سبا ته زما لاس یا پښه هغه پرې کړي او په دې توګه د هغه زړه پر ما وسوځي.

ګیلاسونه درې دانې وو، اوبه داسې خړې او ناولې وې چې څوک نه پوهېدل چای ټینګ که نری دی. په سماوار کې هم له شپږو ګیلاسونو زیاتې اوبه نه ځاېیدې، خو سره له دې هم د ماریا ګنریخوفنا د پاکو ،څوربو، لنډو خو څه ناپاکو نوکونو لرونکو لاسونو نه، مشرکشر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په پام سره دګیلاس ترلاس کولو څه خوند کاوه. په هغه شپه داسې برېښېده چې ټول افسران په ماریا ګنریخوفنا مین دي. آن هغه افسران چې هلته یې پر صندوقونو په تحویلخانه کې قطعې کولې، خپله لوبه پرېښوده، د سماوار خواته راغلل او ځان یې د ټولو بنډار، طبیعت او مینتوب ته وسپاره او له ماریا ګنریخوفنا سره یې زړه رابښکوونکی خواخوږي پیل کړه.

ماریا ګنریخوفنا، چې دغه ښکلي، مست او لېوال ځوانان، دهغو خواخوږي او مهربانۍ ولیدلې، که څه هم د خپل خوبولی مېړه هرې خوځېدا هغه ناآرامولې، خو بیا یې هم نه شو کولای، د هغه نیکمرغۍ ځلا او خوښۍ پټې کړي، چې دې تر لاسه کول.

سره له هغه چې قند پریمانه و، خو د چای کاچوغه یوه وه، هر چا نه شو کولای، په خپل ګیلاس کې کاچوغه وښوروي، نو ځکه کوربنه دې ته اړیده چې په وار سره په ګیلاسونو کې کاچوغه وښوروي، رستوف ته چې د ګیلاس وار ورسېد، په چای کې یې لږ شراب ورګډ کړل او له ماریا ګنریخوفنا، نه یې هیله وکړه چې په هغه کې کاچوغه وښوروي.

هغه وموسېده، داسې برېښېده چې څه هغه وایي او نه وایي، خو دهغې ویلو د نورو له ویلو او ناویلو نه توپیر لري، د خندا وړ دی او له خپلې اصلي معنا نه کومه بله معنا هم لري، هغې رستوف ته وویل:

- هوکې، ستا چای خو بې قنده دی؟

- هوکې، زما لپاره قند په کار نه دی، زما لپاره چای همدا خوږه وي، چې ته خپلې ګوتې په کې وښوروې.

ماریا ګنریخوفنا ته دې خبرې خوند ورکړ او د کاچوغې په لټه شوه، ځکه هغه بل چا اخېستې وه.

رستوف وویل: کاچوغه ته اړتیا نه شته، که ته خپله ګوته په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښوروي، هغه به لا خوږ شي.

ماریا ګنریخوفنا چې له خونده تکه سره شوه وې ویل:

- ډېر سور دی.

ایلین پاخېد د اوبو سطل یې راواخېست، څوځاځکې رم نومي شراب یې په کې واچول، ماریا ګنریخوفنا ته ورستون شو او له هغې نه یې هیله وکړه چې خپله ګوته په کې وښوروي، هغه وویل:

- دا زما ګیلاس دی، که یو ازې خپله ګوته په کې وښوروې، زه به هغه تول وڅکم.

کله چې په سماوار کې اوبه خلاصې شوې چای څکل پای ته ورسېدل، رستوف قطعې راواخېستې او ماریا ګنریخوفنا ته یې وړاندیز وکړ چې د پاچا وزیر لوبه سره وکړي. هغو پچه واچوله، چې څوک به له ماریا ګنریخوفنا سره لوبه کوي، د رستوف په وړاندیز هر هغه څوک چې پاچا کېده، باید د ماریا ګنریخوفنا لاس ښکل کړي، او هر چا چې بایلوده هغه باید د داکتر لپاره چې راویښېږي، سماوار را ډک کړي او هغه ولګوي.

ایلین وویل: او که ماریا ګنریخوفنا ملکه شي؟

- هغه اوس هم ملکه ده، او فرمان یې چلېږي.

همدا چې لوبه پیل شوه، د ماریا ګنریخوفنا له شا نه د داکتر جړو څنډو سر راپورته کړ. داسې برېښېده چې هغه له پخوا راویښ شوی او هغه څه چې افسرانو ویلي دي اوریدلي او څرګنده وه چې د هغو په کړو وړو کې یې د خندا، یا خوښۍ او یا هم د خوند څه نه موندل. تندی یې تریو و، پرته له هغه چې له چا سره سلام ستړی مشي وکړي، د باندې وتلو اجازه یې هم ځکه وغوښته چې دده د وتلو مخه یې نیولې وه. د هغه د وتلو سره سم، افسرانو په لالوړه او کړس کړس وخندل، خو ماریا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګنريخوفنا داسې تکه سره شوه چې نېږدې وه له سترګو يې اوښکې يې راتويې شي،دې کار هغـه د افسرانو تر سترګ،لاپسې ښکلې او زړه رابنکوونکې کړه. داکتر چې ببرته راستون شو ،ښځې تـه يې (نور هغـه شان له خوښۍ نه نيکمرغه نه ځلېده، په ډار ډار يې مېړه ته کتل چې څه وايي) وويل چې باران وريدلی او ښه بـه دا وي چې خپلې څېرې تـه لاړ شي، کنه، د هغه ټول شته به تالا والا شي.

رستوف وويل: دا څه وايي ډاکټره ! غواړئ دوه پېره دار به درولېږم.

ايلين زياته کړه: زه خپله به ورته پېره دار شم.

داکتر په تريو تندی له ښځې نه لرې کېناست او وې ويل:

- نه ښاغلو ! تاسو خو ټولو ښه خوبونه کړي دي، زه دوه شپې کېږي چې ويده شوی نه يم.

افسرانو چې کله د داکتر تريو تندی او ښځې ته له قهره ډک غلچک ته کتل، له مخکې نه لاپسې خوشاله او په ټوکو شول، ځېنې خو لا د خپلو خندا وو مخنوی نه شو کولای او هڅه يې کوله د خپلې خندا لپاره پلمه ولټوي. کله چې داکتر لاړ، خپله ښځه يې هم له ځانسره بوتله. او په خپله څېری کې ځای پر ځای شول، افسرانو هم هر يو خپل لامده کوټونه په سروا چول او هر يو يوې خواته ولويدل. تر ډېرو پورې هغوی ته خوب ورنغی. کله به سره غږېدل، د داکتر ډار او يا د هغـه د ښځې له خوښۍ ډک او ورين تندی به يې سره رايادا وه او کله بـه يـو چا د قهـوه خانې تر زينو پورې منډه کړل او په هغه ځای کې لـه تېريدونکو پېښـو نـه بـه يې کوم يو خبر راوړ. رستوف چې سر په کوټ کې ومروړه، غوښـتل يې چې ويده شي،خو بيا به د کوم افسر ټوکود هغه خوب وتښتاوه، خبرې اترې به پيل شوې او يا به د ټولـو هسـې ماشـوم ډولـه او لـه خوښـۍ نـه د ډکې خندا آواز او کړسهارې خپور شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

د شپې تر دوو بجو نه اوښتې وې، خو هیڅ څوک لا یو څوک ویده شوی نه و. یو بریدګی راغی او ټولو ته یې د اوستروفانی سیمې ته د خوځېدا فرمان راوړ.

افسران هماغه شان په خندا، خوشالۍ خو په تلوار پاڅېدل چې ځان چمتو کړي، هغوی بیا په سماوار کې هماغه مرداري اوبه واچولې او هغه یې ولګاوه، خو رستوف پرته له هغه چې چای ته ستر ګه په لاره شي، خپلو سورو ته ورغی. سپېدې لګېدلې، باران وریدلی او وریځې په خوریدو وې. هوا تیاره او سړه وه، په تېره بیا له هغو لمدو جامو سره. رستوف او ایلین له قهوه خانې نه راووتل. دواړو د سپېدو په تته هوا کې د داکتر د ګاډۍ ګوتې خوا ته چې د باران او سپېدو له رڼا نه ځلېدله، په ګډه وکتل. د داکتر پښې د ربړینې پردې لاندې راوتلې وې، د ښځې خولۍ یې پر سپین بالښت له ورایه څرګنده او د ویدو شویو کسانو د سا ایستلو آواز تر غوږه کېده.

رستوف ایلین ته چې له ده سره یو ځای وتلی و، وویل:

- په رښتیا، هغه خورا مهربانه او ښکلې ښځه ده!

ایلین د شپاړلس کلنۍ ځوانۍ په احساساتو ځواب ورکړ:

- څه ښځه ده، څه ښکلې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیم ساعت وروسته سواره بیا په کرښو کې ولاړ وو. د قوماندې غږ تر غوږه شو:

- سپاره شئ !

سرتېرو پر سر او تېتر صلیبونو وویښل او آسونه ته یې وروځغاستل. رستوف مخې ته شو او قوماندې یې تر لاسه کړه: مارش، مارش

پـر لمـده ځمکـه د آسـونو د پښـو ټکهـاری او پـه هـوا کې د تـورو شرنګهاری پورته شو. سواره چې کرار کرار یو لـه بل سره غږیدل په څلور کسیزو کرښو کې ودریدل او پـه هغـه لارې چې دواړو خوا تـه یې چنارونه ولاړ وو، روانو، پلیو او توپونو پسې روان شول.

بادونه، سربخونې کنډک کنډک وریځې، چې د سپېدو لـه رڼا نـه لاپسې سره کېدې، تاوولې او راتاوولې. هوا کرار کرار رڼا کېده. ګونځ شوې وابنه او شینلې چې زیاتره د کلیو پـه لارو کې، دا خوا هغـه خوا پراتـه وو، د پرونـۍ شـپې د اوربـست نـه لامـده شـوې وو، لـه ورایـه ښکاریدل. د وحشي ونو له باده او بارانه په ډکو ونو بادونو لوبې کولې او رانه رانه څاڅکې تـرې څڅېدل. د سرتېرو څېرې دم په دم د لیدو او پېژندو کېدې. رستوف څنګ په څنګ له ایلین سره چې هېڅ نه تـرې لرې کېده، پـه هغه لاره چې د چنارونو د دووکتارونو پـه منځ کې غځېدلې وه، روان وو.

رستوف د عملیاتو په موده کې ځان تـه دا اجازه ورکوله، چې نـه د سورلۍ، بلکې پـر خپـل قزاقي آس سپورشي. هغـه چې خپلـه د آس د سورلۍ لېوال، آس پېژندونکي او ماهر ښکاري و، څو موده پخوا یې، ځانتـه، یـو اصـیل سپین یالی، مهربانـه، خـو د اور پـه شان الوتونکي (دونسکی = قزاقي) آس اخېستی و. کله به چې دی پـر هغـه سپور شو، بیـا نـو څوک پسې رسېدلی نـه شو. پـر دې آس سورلي د هغـه لپـاره پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوندونو کې زنګېدل و. هغه د آس، د شنه سهار او د داکتر د ښځې په خیالو کې ډوب و او د هغه ګوانې په اړه یې یو وار هم فکر ونه کړ چې ور د مخه و.

پخوا به تر جګړې نه مخکې د رستوف زړه ریږدیده، خو اوس یې هېڅ ډول ویرې زړه ته لاره نه کوله. هغه نه له دې کبله چې اوس له اوره او ګوانې سره ریږدی شوی و (ګوانې سره څوک هېڅکله نه ریږدی کېږي) نه ډاریده، بلکې له دې کبله چې هغه د ګوانې په وړاندې پر خپل روح لاسبری زده کړی و. هغه له دې سره ریږدی شوی و چې کله جګړې ته ځي، له هغه ګوانې نه پرته چې ده ته تر مخې ده، بل د هر څه په اړه فکر وکړي. د خدمت په لومړیو کلونو کې به چې څومره ده د خپل ډارنتوب له امله ځان ملامتاوه، بیا به یې هم نه شو کولای پر خپلې ویرې بریالی شي. ،خو د کلونو په تېریدو سره اوس دا کار خپله ترسره کېده. هغه اوس له ایلین سره اوږو په اوږو د چنارونو د کتارونو په منځ کې راون و ،کله ناکله به چې د ونې کومه څانګه په مخه ورغله، پاڼه به یې تر پې راوشکوله، کله به یې آس په پښه په ګېډه ووا هه، کله به یې په خورا بې غمۍ او آرامۍ پرته له هغه چې شا ته وګوری، خپل څنګول شوی پیپ ده پسې راروان سوا ره ته ورکړ، چې ګواکې چکر ته روان دی. کله به یې چې د ایلین خواشینې او له ډاره ډکې څېرې ته چې له غمه ډېر غږیده، وکتل، زړه به یې سخت پرې وخوږید. هغه د خپلې تجربې نه د هغه ډار او عذاب او د مرګ د ګوانې اټکل کاوه، چې د غه ځوان بریدګی ورسره لاس و ګریوان و، خو له هغه سره یې هېڅ ډول مرسته ځکه نه شوه کولای چې د وخت له تېریدو پرته، د غه درد، بل دارو نه لري.

همدا چې د افق په لمنه کې د شنه آسمان په برخه کې لمر راوځلېده، باد آرام شو. داسې بربښېده چې ویرونکې توفاني توري شپې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته هغه ددې توان نه لري چې دغه ښکلی اوږنی سهار خرابه کړي. ځاځکې له ځاځکو لا هماغه شان له ځانګو را ځځېدل او هر څه آرامه و. لمر ټول راهسک او د افق په لمنه کې رانښکاره شو، د اوږدې نرۍ وریځې لاندې راغی، خو څو شېبې وروسته لمر په لا زړورتیا د وریځو برسر کې غاړه وغړوله او له پخوا نه لا ځلېدونکي وځلېد. هر څه رانه او ځلېدونکي شول. دی همدې رنا او ځلېدونکې ځلا سره مل، چې هر څه یې رانه کړي و، ګواکې ددې په ځواب کې چېرته وړاندې د توپونو د ډزو غږ واوریدل شو.

رستوف ددې وخت پیدا نه کړ، چې فکر وکړي او د اورځای په ننبه کړي، ځکه د ویتیبسک له سیمې نه د ګراف اوستیرمن تولستوی یو یاور دده خواته په یرغه راروان و او د قوماندان هغه، فرمان چې په هماغه لاره به پر مخ ځي، ده ته وسپاره.

د پلي پوځ څو سپاره خپله چټکي لاپسې زیاته کړه، تر ټولو د مخه شول، د غونډۍ پر ټټر ورشېوه شول، هغوی له داسې یوې کنډوالې چې د ژوند نښه یې هم نه لرله وروا وښتل او بیا غونډۍ ته وروختل. آسونه یې له خولو لامده لامده او وګړي یې تک سره شوي وو.

د پوځ د لښکر د قوماندان غږ مخکې چېرې واوریدل شو:

- پر کرښې دریش ! مخ وړاندې یو قدم !

قوماندان زیاته کړه: چپه اوږه وړاندې ! یو قدم وړاندې !

سواره د پلیو له څنګه تېر شول، چې خوا ته لاړل او د اولانو شاته چې په لومړي کرښې کې ولاړ و، ودریدل. د هغو ښي لاس ته د پلیو د احتیاط څو ډلې ولاړې وې. له هغو بر، پر غونډۍ د افق په لمن کې د سباوون په پاکې هوا کې، د لمر تر رڼو شغلو لاندې زمونږ توپونه له ورایه ښکاریدل. وړاندې، د شپلی آپلو د دښمن پوځونه او توپونه لیدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدل. د درې په منځ کې زمونږ د پوځونو کرښې څرګندې او د هغو د ډزو زړه خوښوونکي آوازونه اوریدل کېدل.

رستوف په زړه کې د دغو ډزو له آوازونو نه، د اسې وپاریدا او د خوښۍ احساس یې وکړ چې کله له خورا خوښۍ ښېښونکې موسیقۍ نه، چې ډېره موده یې نه وي اوریدلې، خوند اخلي. ډزو ډوز، تړاق و تړوق، کله ژر او کله په ځنډ او کله هم پرله پسې اوریدل کېدل. کله به ډزې چور بندې شوې او کله به بیا څو پرله پسې داسې چاودنې تر غوږ شوې، چې ګواکې څوک په پتاقیو روان وي. سواره پوځونه د یو ساعت په اوږدو کې ځای پر ځای پاتې شول، توپونو هم په ډزو پیل وکړ. ګراف اوستریمن سره له خپلو چوپړانو د غونډې له قوماندان سره یو څو خبرې وکړې، بیا د سورو له شا تېر شو او د توپخانې پلو ته چې د غونډۍ پر سرځای پر ځای شوی و... وروا وښت.

د اوستریمن تر تګه وروسته د اولانانو له خوا د قوماندې غږ واوریدل شو:

- اوربل، پر پوځونو اوربل !

د هغو د مخې پلې ډلې ددې لپاره په دوو برخو وویشل شوې چې سورو ته لاره پرېږدي. اولانان وخوځېدل، د هغو د نیزو څوکې په ځلېدو شوې او په خورا یرغه او په چټکۍ د غونډۍ لمنو ته د فرانسوي سورو خواته ورشېوه شول.

همدا چې اولانان، د غونډۍ لمن ته ورسېدل، سورو ته یې قومانده ورکړه چې د توپچي قوتونو نه د ساتنې په خاطر غونډۍ ته ورپورته شي. کله چې سواره د اولانانو په موضع کې ځای پر ځای شول، د دښمن خطا او لرې ویشتونکې ډزې، چې له ډزو یې غوږونه کنېدل، دده له سره تېرېدې، د توپونه غړمباهاري چې ډېره موده یې نه وه اوریدلې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توپک له ټرک و ټروک چې تر دغو ډزو مخکې لوړې ورته برېښېدې، زیات د هغه په زړه کې د خوښۍ څپې راخورولې او هغه یې لا پسې پوځي مینې ته پاراوه. هغه غاړه لوړه کړه، ټټر یې ووېست او د جګړې ټولې اورنې لمنې ته چې دده شاوخوا او تر مخې غوړیدلې وه وکتل، ودرید، د هغه احساس د یرغل کوونکو اولانانو له احساس سره مل و. اولانانو د فرانسوي دراګانانو منځ ته لاره وکړه او هر څه په ګڼ لوګي کې ورک شول. پنځه دقیقې وروسته اولانان، ببرته په هماغه ځای کې چې ولاړ و، راستانه شول، خو نه پوره هغه ځای ته، بلکې لږ چپې خوا ته.

د نارنجي جامو اولانانو په منځ کې چې په سره بخونو آسونو سواره وو او د هغو شا ته د فرانسوي دراګانانو بې پایه ډلې چې شنې دریشې یې اغوستې او پر برګو آسونو سپاره وو، لیدل کېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

رستوف په خپلو ښکاري او ژر لیدونکو سترګو یو له هغو لومړیو کسانو نه و چې شین جامې د راګونان یې چې روسي اولانان یې پسې اخیستي و، ولیدل. ډله ډله اولانان او فرانسوي د راګونان چې پسې روان و یو بل ته نږدې کېدل.

اوس وګړي چې د غونډې په لمن کې واړه واړه ببنبېدل، په څرګنده ډول لیدل کېدل او ښکاریدل چې لاس او ګریوان و، پر یو بل یې یرغل کاوه، یو له بله مخکې کېدل، خپل لاسونه یا توري یې ښورولې.

رستوف هر هغه څه چې ترمخې یې پېښېدل له ځار ځایه، ځارل. د هغه زړه ورته ویل چې که همدا اوس له خپلو سورو سره پر دغو فرانسوي د راګانانو یرغل وکړي، هغو به ځان ټینګ نه شي کړای، خو که یرغل کېږي باید سمدلاسه وشي. همدا شېبه او که نه بیا به ناوخته شوې وي. هغه خپل شاو خوا ته وکتل، یو بریدګی یې تر څنګ ولاړ و او کټ مټ یې دده په شان فرانسوي سورو ته چې له ښکته خوا نه راروان و، کتل.

رستوف وویل: اندرې سیفاستیانیچ، ګورې به یې، مورږ به هغوی وځپوو.

بریدګي وویل: ډېره به ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف تر پایه هغه ته غوږ ونیو ، د آس له ډډه یې ګړز پورته کړ او د نورو سورو تر مخې یې وړاندې ودانګل او قوماندې یې لا پوره ورکړې نه وه چې ټولو سورو چې هماغه شان دده احساس یې احساساوه ، لکه بربښنا ده پسې مخ ښکته ور ودانګل. رستوف خپله هم نه پوهېده چې څنګه او د څه لپاره یې داسې وکړل ، داسې یې انګېرله چې ښکار ځای کې دی ، نه یې په دې اړه فکر کاوه او نه یې دلایل ویل ، هغه لیدل چې درګونان رانېږدې او په ګډوډو کرښو کې وړاندې را روان دي. هغه پوهېده چې هغوی به ځان ټینګ نه شي کړای ، هغه په دې پوهېده چې دی ټول یوه دقیقه وخت لري او باید هسې یې له لاسه ورنه کړي ، شا او خوا یې د ګولیو باران جوړ او د هغو شرنګهاری یې شور او مستي زیاتوله ، آس یې هم په لېونۍ مستۍ داسې وړاندې ځغاستل چې هغه یې راتېنګولی نه شو. هغه آس یرغه کړ ، هه یې کړل ، قوماندې یې ورکړه او په هماغه شېبه کې یې د شاو خوا د خپلو سورو د آسونو هغه شان غږ اوریده چې د هغو منظمې کرښې خوږېږي او په چټکۍ د غونډۍ له لمنې نه د دراګان خوا ته راخېژي ، څومره چې د غونډۍ لمنې ته نېږدې کېدل ، هومره چټکېدل .. دراګانان رانېږدې شوي وو ، هغه څوک چې مخې کې و ، د سورو په کتنه او بېرته په راستنېدو شول او هغه څوک چې تر شا و ، ودریدل. رستوف په هماغه احساس چې په ښکار کې ، د لېوه د مخې د بندولو لپاره یې وړاندې دانګل ، خپل اصیل دانځ نومي آس یې ددې لپاره یرغه کړ چې د فرانسوي بې نظمه شویو دراګانانو مخه بنده کړي ، یو اولان ودریدل ، بل هغه په ویاله کې وغځېد چې د آسونو تر پښو لاندې نه شي ، یو بې سواره پاتې آس له سورو سره یو ځای شو ، څه کم ټول فرانسوي دراګانان شا ته په تېښته شول. رستوف هغه یو تن چې پر آس سپور و ، په نښه او پسې ور ، هه کړل. څه لوړ بوټي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په لاره کې په مخه ورغلل، خو د هغه اصيل آس پرې ورو دانګل، د آس تر دې دانګلو وروسته چې نيکولاي ببرته په خپل زين ځان ټينګ کړ، پوه شو چې څو شيبې نور به خپل په نښه شوي آس ته ورسېږي. د دغه فرانسوي له دريشي نه داسې ښکاريده چې افسر وي. هغه پر خپل خړ آس ورخم شوی و او د توري په ګوابلو يې هغه چټکی ته هڅاوه. څو شيبې وروسته د رستوف د ټټر آس د دغه افسر د آس له ټټر سره ولګېد او نېږدې و چې هغه له پښو راوپرزوي. له دې سره هممهاله پرته له هغه چې رستوف پوه شي ولې يې خپله توره پورته کړې، فرانسوي ته يې ګوزار ورکړ.

همدا چې ده فرانسوي ته ګوزار وکړ، په همدې شيبه کې ناڅاپه د رستوف ټوله لېوالتيا ورکه شوه، فرانسوي ولوېد، خو د هغه لويدل هومره نه د توري له ګوزاره بلکې چې د آس له ټکانه او د ځان له ويرې و. رستوف خپل آس راونيو او هڅه يې کوله د خپل دښمن څېرې ته وګوري او پوه شي چې پر چا يې بری موندلی دی. د فرانسوي د اګان افسر يو پښه په رکاب کې بنده وه او بله هغه يې پر ځمکه څنګبدله، له وحشته يې سترګې راوتلې وې او د بل ګوزار ويره يې لرله. هغه چې له ويرې په وحشت کې له ښکته پورته رستوف ته ورکتل، رنګ الوتی بشره يې، په ختو ککړه وه، مګر، ژيړې څېې، ځلبدونکې شنې سترګې، د زنې مالګين غوچوړی، يوه يې هم د دښمنی نښه نه لرله او د جګړې او جګړه ماری سره يې نه لګېدله. د هغه ساده څېره زياته د کور د سړی ژوند ته ورته وه، مخکې له هغه چې رستوف پريکړه وکړي چې له هغه سره څه وکړي، هغه چغه کړې:- تسليم يم !

هغه تلوار درلود چې څومره ژر کېږي پښه له رکابه راخوشې کړي، خو نه يې شو کولای. شنې رنې سترګې يې همداسې رستوف ته نيولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې. روسي سواره راورسېدل، د هغه پښه يې راخوشې کړه او هغه يې ببرته پر خپل زين کښاوه. نور سواره په شاوخوا کې له دراګانانو سره لاس او ګريوان وو. يو تن ټپي و، له مخه يې وينې څڅېدې، خو خپل آس يې نه ورکاوه، بل تن د يوه سواره شاته پر آس ناست و او خپل لاسونه يې د هغه تر له ملا نه کړي کړي وو. درېيم بيا د يوه سواره په مرسته آس ته ورپورته کېده. فرانسوي پلي وړاندې راروان او پرله پسې ډزې يې کولې. روسي سورو خپل اسيران راپورته کول او په تلوار ببرته ستنېدل. رستوف هم له نورو سره مل راستنېده، خو خوا يې خورا شنه وه. د دغه فرانسوي د ټپي کولو او اسيرولو نه وروسته يوه ناڅرګند او زورونکی خواشينی غم چې دی هېڅ نه پرې پوهېده زوراوه.

ګراف اوستريمن تولستوی، راستانه شوي سواره وليدل او رستوف يې ځان ته وروغوښت، له هغه نه يې مننه وکړه او ورته يې ويل چې دده د غې مېړانې او سرښندنې خبر به ټولواک ته ورسوي او ده ته به د ګيورګي د نښان وړاندیز وکړي. کله چې يې هغه اوستريمن ته سره وروغوښت، هغه ته وريا د شول چې دده د غه يرغل خو د قوماندان له قوماندې پرته شوی دی، نو ځکه يې پوره باور درلود، چې هغه اوستريمن ځکه ورغوښتی، چې دده د دغو پر خپل سر کړو له کبله جزا ورته ورکړي، نو ځکه د غې مننې او د نښان وړاندیز بايد دی خوشاله کړای وای، خو دی هماغه ناڅرګند زورونکی درد، هماغه شان زوراوه، کله چې له جنرال نه ببرته راستون شو، په زړه کې يې له ځانسره وويل:- دا څه مې زړه زوروي؟ ايلين؟ نه هغه خو روغ رمټ دی. کوم بې شرمه کار مې کړی دی؟ نه، نه، کوم بېشرمه کار؟ نه، نه، کوم څه شوي دي. کوم بل شی مې زوروي، کوم د پښمانۍ کار؟ يا د دغه فرانسوي افسر له لاسه، د هغه د څنګلې د ټپي کېدو له املـه، ښه مې يادېږي چې پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مې د ګوزار لاس پورته کړ، لاس مې همداسې په نیمایي کې پاتې شو.

رستوف ولیدل، چې اسیران کومې خواته بیایي، هغو پسې یې ورمنډه کړه، خو هغه غوښتل خپل فرانسوي او د هغه د زنې غوچوړي وویني، هغه چې عجیبه غریب دریشی یې اغوستې وه، دیوه سواره سره پر آس ناست او په ناآرامۍ یې خپل شاوخوا ته کتل. د هغه د لاس ټپ هسې ټپ نه و، هغه چې رستوف ولید هغه ته یې یوه لاسي موسکا وکړه او د سلام په ننبه یې هغه ته لاس وښوراوه. رستوف هماغه شان نارامه او یو ناخرګند څه زوراوه.

همدا او بله ورځ د رستوف ملګرو دې ته پام و چې هغه که څه هم خواشینی او غمجن نه دی، خو چوپ، چرتې او خیالونو کې ډوب دی. شرابو ته یې زړه نه کښده او هڅه یې کوله چې یوازې پاتې شي او تل چرتې بربښنده.

رستوف د خپلې دغې سربښندنې او مېړانه په اړه فکر کاوه چې ده ته یې د ګیورګي په نامه ویاړمن ننبان ور په برخه کړی و. هغه خپلې دغې سربښندنې ته چې دی یې په یو زړور سړی مشهور کړی و، حیران و او په کوم څه شي یې سر نه خلاصېده، له ځانسره یې ویل:

- ښکاري چې هغه تر مورِ لازیات ډاربړي! ښه نو! دا، همدغه هغه څه دی، چې مېړانه نومبړي؟ خو هغه د زنې له خپل غوچوړی او شنو ځلېدونکو سترګو سره څه ملامت دی؟ څنګه هغه ډار شوی و! هغه فکر وکړ، چې زه هغه وژنم. زه ولې او په څه هغه ووژنم؟ لاس مې هسې په هوا کې وچ شو! او ما ته یې د ګیورګي ننبان راکړ، نه پوهېږم په هېڅ نه پوهېږم!

نیکولای چې لا په دغو خیالو کې ډوب و او نه یې شو کولای د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه علت پیدا کړي چې دی دا سې په زورونکي ډول زوروي، په خدمت کې هغه نیکمرغه کړي، لکه هغه شان چې زیاتره وخت پېښېږي، دده په ګټه یې چورلیدل پیل کړي و. د آستروفنسکي تر جګړې وروسته یې رتبه لوړه شوه، هغه ته یې د سورو د کنډک قوماندانۍ ورکړه او هر کله به چې کوم زړور افسر ته ارتیا پیدا شوه، دده سپارښتنه به کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶

ګرافینې رستوفې چې د ناتاشې د ناروغۍ خبر تر لاسه کړ، خپله لا پوره روغه شوې نه وه، له پیتیا او د کورنۍ له نورو ټولو غړو سره مسکو ته راوخوځېده. د خپلې کورنۍ نور غړي یې هم د ماریا دیمتریوفنا له کوره راوا خېستل او د مسکو په خپل کور کې مېشت شول.

د ناتاشا ناروغي داسې کلکه ناروغي وه چې د هغې د نیکمرغۍ او د هغې د کورنۍ د نیکمرغۍ په اړه او د ټولو هغو علتونو په اړه چې له کوژدنې سره یې ددې د اړیکو شلول وو، چور له ټولو هېر کړي و. هغه داسې کلکه ناروغه وه چې آن په دې اړه فکر کول چې هغه په دې پېښه کې څومره ملامته ده، هم ناروا و او له دې کبله چې هغې نه څه خوړل، نه یې خوب درلود، له ورایه ښکاریده چې خواره شوې، ټوخېږي او لکه څنګه چې ډاکټر ویل له ګوابښ سره مخامخ وه. یوازې په دې اړه فکر شوی و چې څنګه له هغې سره مرسته وشي. ډاکټران هر یو جلا جلا هغې ته ورتلل او بیا به ټولو په ګډه د هغې د ناروغۍ په اړه سره غږېدل. په فرانسوي، المانې او لاتیني یې خبرې کولې، یو د بل نظر یې نه مانه، ډول، ډول داروګان یې د هغو ناروغیو لپاره چې دوی پېژندل، لیکل، خو هغه ټول یوه څه زوروال او هغه دا چې دوی کېدای شي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې نا روغۍ په علت پوه نه شي، چې ناتاشه پرې اخته ده.. ددې نا روغۍ دهغو نا روغيو په ډله کې نه راځي چې په کتابونو کې يې علاج راغلی دی.. سونيا او ګراف به څه کولای شو ،څنګه به يې کولای شول کينې او ډنګر شوې او خوارې شوې ناتاشې ته وګوري.. ګراف به څنګه د خپلې ګرانې لور ناتاشې دا نا روغي زغملې وای.

مشرې ګرافينې څه کولای شول؟ هغې نه شو کولای ناتاشه له دې کبله ملامته کړي چې ولې د داکترانو سپارښتنې، ټولې نه پرځای کوي؟هغې لور ته ويل:

- که د داکترانو خبروته غوږ نه شي او خپل دارو درمل په خپل وخت ونه خوري، هېڅ کله به جوړه نه شي. نا روغي خو ټوکې نه دي، خو ته نه پوهېږئ چې د بډوډو د يخ وهلو امکان شته؟..

سونيا نو نور څه کولای شول چې ددې د نا روغۍ په پيل کې يې درې ورځې جامې له دې کبله نه بدلولې چې تل د داکترانو د سپارښتنو پر ځای کولو لپاره چمتو واوسي؟ آن خپله ناتاشا که څه هم ويل چې هېڅ ډول دارو به يې نا روغي جوړه نه شي کړای، د نا روغانو ټولې خبرې هسې اپلتې ګڼلې، خو کله يې چې ليدل، ټول ددې لپاره زور ښې او دې ته وايي چې دا هغه دارو څنګه او څه وخت وخوري، خوشاله وه او آن په دې هم خوشالېده چې دا خپله د داکترانو خبرې نه اوري، او داسې ښودله چې خپله نا روغي هسې نه جوړيدونکې نه ګڼي او نور له ژونده بېزاره شوې ده.

داکتر هره ورځ د هغې ليدو ته راته، د هغې د الوتي رنګ او ماتې بشرې سره سره يې د هغې نبض اندازه کاوه، ژبه يې ورته کتله او له هغې سره به يې ټوکې ټکالې کولې، خو کله به چې له کوټې نه ووت، مشره ګرافينه به هم په تلوار پسې ورووته، داکتر به ځان ډډ کړ، سر به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې وښوراوه، چرتي به شو او ويل به يې، که څه هم ګوانښ پاتې دی، خو بيا هم دی ددغو وروستيو درملو اغېز ته هيله مند دی، بايد صبر وکړو او وګورو، ځکه دا ناروغي زياتره روحي ناروغي ده او...

ګرافينې د سرو زرو سکه، داسې د داکتر لاس کې ورکېښودله چې ګواکې خپل دغه کړه د هغه او ځان نه پټ کړي او بيا به تر خپل دغه کار نه وروسته په آرام زړه ببرته ناروغې ته راستنه شوه.

د ناتاشې د ناروغۍ ننېې دا وې چې هغې لږ خوړل، خوب يې لږ و، ټوخېده، او تل مړاوې وه. داکترانو ويل چې ناورغ بايد بې طبيبو مرستو پاتې نه شي، نو ځکه يې هغه د ښار په تنګه او ناولې هوا کې ساتله. او له همدې کبله د رستوف کورنۍ د ۱۸۱۲ کال په اوړي کې کلي ته نه لاړل.

د خورا ترخو ګولیو، شربتونو، په بيلابيلو کوتيو کې د پودرونو تر څنګ، چې د مېرمن شوسن، خوښېدل او ناتاشې ته ورکړل شوي وو، سره له هغه چې ناتاشا د کلي له پاکې او سپېځلې هوا نه چې دا ورسره عادت وه، بې برخې شوې وه، د ناتاشا عمر او ځوانۍ خپل اغېز وکړ او د داکترانو پر کوډو بريالی شوه. د ناتاشا غمونه او اندېښنې کرار کرار د ژوند داغېز تر لاندې پټېدل، نور نو بې سارو غمونو دهغې پر زړه منګولې نه خښولې او دا دردونه په پرون او هېر شويو زمانو بدليدل او د ناتاشا ځان ببرته تانديده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

ناتاشا که څه هم آرامه وه، خو خوشالي تر پکډه شوې وه، هغې نه یوازې ځان له ټولو خوشالیو، د نځا له بندارونو، له چکرونو، کنسرتونو، او تیاتر نه بې برخې کړی و، بلکې هېڅ وار یې هم داسې نه و چې وخاندي او په هغه کې غم، د غم اوښکې او زوریدنې ننبې څرګندې نه وي. هغې نور نو سندرې ویلې نه شوې. که به هغې وخندل او یا کله چې به یې په یوازیتوب کې آواز سندریز کړ، د هغې خندا او یا سندریز غږ به په اوښکو کې ډوب شو. د پرېښانې اوښکې، د سادګۍ او معصومیت د هغه وخت د یادولو اوښکې چې نه راګرځېدونکی وې، د قهر او خواشینۍ اوښکې، د هغه قهر او خواشینۍ اوښکې چې، د خپلې ښکلې ځوانۍ د بربادولو له املې راتویدې، سندرې او خوشالۍ دې ته پر خپل غم ملنډې بربښېدې. د نازو نخرو په اړه یې یو وار هم فکر نه و کړی، نو ځکه یې د هغه د مخنوي هڅه هم نه کوله. هغې ویل چې هغه اوس ټول نارینو ته په هغه سترګه ګوري، لکه دې چې د خپل پلار، مینځې اناستیسیا ایوانوا، ته کتل. د هغې په وړاندې د هر ډول خوښۍ ټولې لارې ترلې وې. هوکې او له ژوند سره د هغې د ټولو پخوانیو لېوالتیاو نه هم څه پاتې نه و، د هغې د پېغلتوب د ببغمۍ نه چې ژوند ته یې په هیله مندو سترګو کتل، یوه ننبه هم نه لیدل کېده.، تر هر څه زیات او په خورا خواشینۍ هغې ته، د مني د فصل بادونه، په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اترادنیا کې د نیکولای تر څنګ ښکار، کاکاجان او د نوي کال جشنونه وریادیدل. هغـه چمتـو وه، ټـول هغـه څـه ددې بـدل کـې ورکـړي چـې د پخوانیو خوږو ورځو نه یو ورځ بیا ددې په برخه شي، خو دا ورځې د تـل لپـاره تللـې وې او بېرتـه نـه راستنېدې. هغـې دا احساسـوله او دې احساس دا نه دوکه کوله چې هغه آزادۍ، مستۍ او ټولې خوښۍ بیا نه راګرځېدونکۍ دي، هسـې ټوکـه نـه ده، خـو ژونـد بایـد دوام پیـدا کـړي وای.

دهغې اوس هم، دپخوا په شان دا نه خوښېده چې تصور وکړي چې هغه، نه تر ټولو غوره بلکې بده او تر ټولـو بـده ده، دا لا څه چې هغـه پـه دې پوهېده او له ځانه یې پوښتل:

ښه نور څه؟ خو نور څه نه و.

ژوند له ټولو خوښیو بې برخې او تېریدونکی و. داسې برېښـېده چې ناتاشا هڅه کوله، د چا د اوږو پېټی نه شي، چا تـه خنډ نـه وي، خـو دغان لپاره یې د هېڅ شي هیله نه لرله. لـه کمکـي ورور نـه پرتـه یـې، د کورنۍ له ټولو غړو نه یې ځان لرې کاوه، هغې یوازې له پیتیا سره ځان آرام ګانېـه. هغـې هڅـه کولـه تـر نـورو نـه زیـات وخـت لـه دغـه ورور سره واوسي، آن تر دې چې کله به هغه له ورور سره و، خندل بـه یـې هـم. هغـه هېڅ له کوره نه وتله او دهغو کسانو له ډلې نـه چـې هر څوک ددې دیدن ته راتله، یوازې د پېیر، له دیدن نه خوشالېده... تر پېیر بیزاوخوفه، لـه هغـې سره څوک، ښـه، مهربانـه او مینـه ناکـه او هـم مهالـه جدي نـه وه. ناتاشا پرته له هغه چې دې خبرې تـه زیـات پـام وکړي، دغـه مهربـاني او خواخوږي احساسوله او د هغه لـه زړه خوالې نـه یـې خونـد اخیسـت، خـو هغې د هغـه لـه دغـې خواخوږۍ نه د مننې تکل نـه لاره. هغـې تـه داسې برېښېده چې د پېیر پـه کـړو وړو کـې کـوم ځانګړي څه چې د قدردانۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره وي، نه شته، ځکه هغه له ټولو سره په کړو وړو کې همداسې دی. ناتاشا دا احساسوله چې هغه کله ناکله له دې سره په خبرو کې ځکه چوپېږي چې کومه داسې خبره چې ددې دشرمېدو سبب شي، ددوی په خبرو کې رایاده نه شي، هغه هم په هغه وخت کې چې هغه به دې ته کوم ښه څه کول، چې ناتاشې ته به د ترخو خاطرو د وریادیدو سبب شوی وای. وروسته له هغو خبرونه چې د ناتاشې په پریشانه او غمجنو شېبو کې یې بې ارادې هغې ته ویلي و، که دی آزاده وای، ددې په وړاندې به ځکه په ګونډو شوی وای، چې دی په خپله دځان لپاره د هغې ریبار شي، د واده او مینې غوښتنه وکړي. پېیر، نور هېڅکله د ناتاشې په وړاندې د خپل احساس په اړه نه غږیده، ناتاشا په دې باور درلود چې پېیر دې ته په هغو ترخو شېبو کې دغه خبرې یوازې له هغې سره د خواخوږۍ له امله کړې وې او هغه خبرې یوازې هسې دهغو په هوا تللیو خبرو په څېر دي، چې څوک یې د یوه ژړیدونکي ناآرامه ماشوم د آرامۍ لپاره کوي. دې هېڅکله دا تصور هم نه شو کولای چې له پېیر سره ددې اړیکي ددې له خوا له هغه سره په مینې بدل شي او په زړه پورې لا دا چې د پېیر له خوا ددې سره د مینې څرګندول او یا د ښځې او نارینه ترمنځ په داسې خواخوږۍ او شاعرانه کړو وړو پای ته ورسېږي، چې هغې یې څو ښلګې پخوا لیدلې وې. ددې دا نه تصور، نه له دې کبله و چې پېیر ښځه لرله، بلکې د هغه اخلاقي او روحي حجاب له امله و چې د ناتاشې او پېیر ترمنځ ولاړ و. هغه څه چې دې د ځان او کوراګین ترمنځ نه لیده.

د پتروفسکو د روژې (روسان څلویښت ورځې روژه نیسي) په پای کې د اترادنیا په کلي کې د رستوف د کورنۍ ګاونډۍ، ګرافینا ایوانوفنا بیلوفا، د سپېڅلو زیارتونو د لیدو لپاره مسکو ته راغله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له ناتاشې هيله وکړه چې له دې سره زيارتونو ته د دعاګانو لپاره لاړه شي.

سره له هغه چې داکترانو ، هغه منع کړې وه چې له کوره ووزي، خو بيا هم ناتاشا د هغې دغه بلنه په ورين تندي ومنله. ناتاشا په دې ټينګار کاوه چې دعا او لمانځنه بايد په غوره توګه، نه هغه شان چې دوی يې په کور کې کوي، تر سره شي. درې واره په کور کې دعا ولوستل شي. نه يوازې دوی ورته غوږ شي، بلکې دعا او لمانځنه بايد داسې وي، لکه چې ګرافينه ايوانوفنا يې کوي. ټوله اونۍ هره ورځ درې واره، سهار، غرمه او ماښام کليسا ته ځي او د سهار، ماسپښين او ماښام په لمانځنه او دعا کې ګډون کوي.

مشره ګرافينه، له مذهبي کړووړ سره د ناتاشې له دغې لېوالتيا نه خوړا خوشاله شوه او په زړه کې يې وويل چې د داکترانو د هغو ناکامو هڅو نه وروسته، د دعا له لارې خدای ته پناه وروړل به خوړا اغېزمن وي. که څه هم د ډاکترانو له ويرې نه يې دا خبره له هغو پټه کړه، د لور خبره يې ومنله او هغه يې ګرافينا ايوانوفنا بيلوفنا ، ته وسپارله. ګرافينا ايوانوفنا به هره شپه درې بجې د شپې راتله او له نيکمرغه به يې ليدله چې هغه ويښه ده. ناتاشا به ډاريده چې خوب يې يو نه سي او د سهارنۍ لمانځنې نه بې برخې نه شي. هغه به مخ او لاس پرې مينځل او له کمينۍ نه به يې خپل خوړا زوړ او بدرنګه کميس واغوست، تر ټولو نه په خوړا زاړه شال کې به يې سر ومروړه او پر اوږو به يې هم يو زوړ شال واچاوه. ناتاشا به له تشو کوڅو چې د سپېدې داغ پلوشو رڼا کولې تېريده. ناتاشا د ګرافينا ايوانوفنا په سپارښتنې دخپل کور نېږدې کليسا ته نه تله، بلکې هغې کليسا ته بو ورتله چې د هغې د وينا له مخې يې پاپ خوړا پرهيزګار او په ديني چاروکې خوړا ټينګ سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

و. په کلیسا کې به خلک تل کم و. ناتاشا او ګرافینا ایوانوفنا به د سپېځلي مریمې د شمایل په وړاندې چې د دعا لوستونکو تر شا راځړوند و، په خپل ځای کې دریدل. ناتاشا به چې په هغه شنه سهار کې، د سپېځلي مریمې سپېځلي خړ رنګه شمایل ته چې د سپېږده داغ پلوشې به له دریځو پرې رالویدې، کتل او د دعا ویونکو سندریزو دعاوو ته به یې غوږ نیو او هڅه یې کوله د هغو د دعاوو په کلمو ځان پوه کړي. کله به چې د دعا په کلمو پوه شوه، ددې ځانګړي احساسات به له دعا سره ګډ شول او کله به یې چې د دعا د کلماتو په معنا سرخلاص نه شو، احساس به یې لا په زړه پورې و، نو ځکه به یې په زړه کې ویل:

- پر ټولو څه د پوهېدنې هیله، د کبرخبره ده او زموږ د ناقص عقل لپاره د هغو پوهېدل ناشوني دي، یوازې پر خدای باید ایمان راوړو او هغه ته تسلیم شو. دا هغه څه و چې په هغو شېبو کې به هغې احساسوله او لوی خدای ته به یې ځان سپاره. هغې به پر ټټر او تندی صلیب ووېست. د شمایلو په وړاندې به یې سرټیټ کړ، کله به چې د کلماتو په معنا او موخه پوه نه شوه، د خواري احساس به یې کاوه، له خدای نه به یې بښنه غوښته، د ټولو ګناهانو، د ټولو په خاطر بښنه. ددعاګانو په منځ کې به دې، تر ټولو نه زیاته د پېښمانۍ او توبې دعاویله. هغه به چې هر شین سهار له کلیسا نه راستنېده، د کارګرو او له هغو کسانو نه پرته چې د کورونو مخې یې پاکولې بل څوک به په لارو کوڅو کې نه وو، د خلکو د کورونو څراغونه به ځکه مړه وو، چې ټول به لا ویده وو، دې به په زړه کې د ځان د سپېځلتیا نوی او تازه آزمایښت احساساوه، له عیبونو او ګناهانو نه د نوي ژوند لپاره، د ژغورنې احساس داسې احساس چې د پاک او نیکمرغه ژوند احساس و، احساساوه.

اونۍ ټوله په دې شان تېره شوه او دغه احساس ورځ تر ورځې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې کې زياتېده. له خدای سره د بيا وعدې، د ګرافينا ايوانوفنا په وينا، له پاک پروردګار سره ددې ټينګو اړيکو لپاره ور پرانستنه، د هغې لپاره دومره سپېځلي او ستر برېښېدل، چې هغه به د دغې نيکمرغۍ له نيکمرغۍ نه تر راتلونکې سپېځلې يکشنبې (د روسانو د روژې وروستی يکشنبې) پورې ژوندی پاتې نه شي.

خو دغه د نيکمرغۍ ورځ راورسېده. کله چې ناتاشا ددې لپاره په دغې نه هېريدونکې يکشنبې په سپين جالۍ نازک کميس کې له لمانځنې نه راستنه شوه، هغې تر څو مياشتو وروسته د زړه په تل کې د آرامۍ احساس وکړ او نور ژوند، د هغې لپاره پر اوږو بار پېټۍ نه و.

ډاکټر چې په هغه ورځ د هغې کتو ته راغی، د هغې تر کتنې نه يې وروسته يې سپارښتنه وکړه، هغه پودر چې دوه اونۍ د مخه ده، هغې ته ليکلی و، يو وار بيا تکرار کړي. هغه چې له خپلو کړو نه خورا ډاډه او راضي برېښېده وويل:

- هرومرو به يې د نسخې له مخې، سهار او مانښام هغې ته ورکوئ، خو تر پخوا لا په زيات پام سره. مشرې ګرافينې چې د سرو زرو سکه د هغه په رغوي کې ورکېښوده، هغه په خورا ځيرکتيا او مهارت يې ځای پر ځای کړه او بيا يې په ټوکيزې ژبې وويل:

- ډېر ژر به بيا په سندرو او نڅاوو راشي. هغه وروستي دارو يې چې ورکړل شوي دي، خورا اغېزمن او ګټور دي. هغه خورا تانده او تازه برېښي.

ګرافينې، د خپلو ګوتو نوکانو ته وکتل (روسان د شوګون په بڼه، له دې کبله نوکانو ته ګوري او بيا لاړې تو کوي چې خدای دې خير کوي چې نۍ ر نه شي) لاړې يې تو کړې، او په خورا ښه طبيعت او موسکا مېلمستون ته راستنه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

د جولای د میاشتې په سر کې د جګړې د پیل ګوابنمنې آوازې په مسکو کې ورځ تر ورځې زیاتیدې. ولس ته د هېواد د ساتنې د بلنې او له پوځ نه مسکو ته د ټولواک دراستنېدلو په اړه د خلکو په منځ کې خبرې روانې وې. د ملت په نامه جګړې ته د بلنې وینا لا د جولای تر یوولسمې نه وه رسېدلې، نو ځکه د هغې او د جګړې په اړه ډولاډول مبالغې خوریدې. ځینو ویل چې ټولواک ځکه له پوځ نه راستون شوی دی چې پوځ له ګوابنې سره مخامخ دی. ویل کېدل چې د روسیې د سمولینسک ښار لا د وخته تسلیم شوی دی. آوازې وې چې د ناپلیون د پوځ شمېر یو میلیون تنه دی او ویل کېدل چې یوازې یوه معجزه کولای شي روسیه وژغوري.

د جولای په یوولسمه د شنبې په ورځ وینا راورسېده. خو لا خپره شوې نه وه، پېیر چې د رستوفیانو په کور کې مېلمه و، وعده وکړه چې سبا ته د یکشنبې په ورځ، د غرمنۍ لپاره راستون شي، له ګراف راستوپچین نه د ټولواک خپره شوې وینا راواخلي او له ځانسره یې راوړي.

په هغې یکشنبې رستوفیان د رزموفسکي کره لاړل چې د دود سره سم د هغوی په ځانګړې کلیسا کې په په ګډه لمانځنه وکړي. د جون د میاشتې یوه معمولي توده ورځ وه. لا د سهار په هماغه لسو بجو چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رستوف د کورنۍ غړي د کلیسا تر مخې له ګاډۍ نه راښکته شول، په هغې تودې او سوځوونکې هوا کې او د سوداګرو له شروشوره نه په ډکه ګډه ګوډه کې د خلکو په نریو اوړنیو او رنګینو جامو کې، د واټونو د ونو په دوړو وهلو پاڼو کې، د یوه پوځي کنډک د سرتېرو موزیک انګازه کوله او د سرتېرو د سپینو پطلنونو په شغهار کې، په پریټ روان وو، پر واټ د فرش شویو تېرو ترسوځونکي لمر لاندې د ګاډیو او کراچیو د خوځېدا شروشور، په هرځه هرځه کې د اوړي سستي او ناتواني نغښتې وه، دغه خوند او ناخوندي په تېره بیا د ښار په هغه لمر او ځلېدونکې توده هوا کې ښه محسوسېده. د رزموفسکي د کورنۍ په کلیسا کې د مسکو له پېژندلو شویو مخورو او د رستوف د کورنۍ له آشنایانو نه ډکه وه (سږ کال خورا ډېرې بډایې کورنۍ د کومې پېښې د پېښېدو د ګوانښ له امله په مسکو کې پاتې شوې وې) ناتاشا او مور یې چې د ځانګړو جامو یو چوپړ پسې چې د خلکو په ګډه ګوډه کې یې لاره پرانسته، روان وو، هغوی د ناتاشا په اړه د یو ځوان پټه پټه غږیدا، چې هومره هم کراره نه وه، اوریدله:

- دا هماغه رستوفه ده، په خپله هغه..

- څنګه ډنګره شوې، خو بیا هماغه شان ښکلې...

هغې واوریدل یا یې داسې تصور وکړ چې چا د کوراګین او بالکونسکي نومونه یاد شول، لنډه دا چې هغې ته تل داسې برېښېده، هغې ته تل داسې برېښېده چې کله څوک دې ته ګوري، ټول یوازې په دې اړه فکر کوي چې هغې ته څه ورپېښ شوي دي. ګډه ګوډه تل د هغې لپاره روحي عذاب و. ناتاشا چې ځیګري وریښمین کمیس یې اغوستی و او توره چورمه او پتاري یې پرې ګانلې وې، د تل په شان داسې د ګنې ګونې په منځ کې په آرامو نخرو روانه وه چې یوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې کولای شي هسې روانې شي. هر څومره به يې چې زړه غـم لړلی او روح ناآرامه و ، په هماغه کچه به يې تګ آرامه او پرتمين برېښېده. هغـه پوهېده او تېر وتلې نه وه چې هغه ښکلې ده ، خـو اوس دې خبرې هغـه د پخوا په شان نه يوازې نه خوشالوله ، بلکې هغـه يې پـه دې وروستيو وختونو په تېره بيا د ښار د اوړې په دې تودو لمريزو ورځو کې لا پسې زوروله او په عذابوله. هغې ته وريادېدل چې تېره يکشنبې هم همدلتـه وه ، په زړه کې به يې ويل:

- بيا هم يوه بله يکشنبه ! يوه بله اونۍ هم پـای تـه ورسېده ، هماغـه ژوند چې مرګ تـه ورتـه دی ، هماغـه پخوانی حالت چې ژوند پـه کې خوند او آرامه و ! هغې به ويل:

- هو کې ، ښکلې يم ، ځوانه يم او اوس مهربانـه يـم ، مخکې سـاده وم خو اوس مهربانه يـم ، پـوهېږم ! او پـه دې ډول مې د ژوند خورا ښکلي کلونه ، هسې تېرېږي او هېڅ چا ته يې ګټه نه رسېږي.

د مور تر څنګـه يې ودريده او خپـل يـوه آشنا تـه يې ، چې هغـوی تـه نېږدې ولاړ و ، سر وښوراوه ، هغې د عادت له مخې د ټولو ښځو جامې ښې څارلې ، پـه زړه کې يې د هغې تر څنګ د ولاړې ښځې پـه صليب اېستلو چې د زړه لـه کومې نـه و ، نيوکې وکړې ، خـو بيـا پـه خواشينۍ وريـاد شول چې نور بيا ددې پر کړووړو نيوکې او قضاوت کوي ، دا هم له نورو نه توپير نه لري ، خو ناڅاپه يې د دعا د غږ پـه اوريدو د ځان لـه خوا نورو ته په سپکو کتنو او له دې کبله چې پخوانی سپېڅلوالی يې له زړه وتلی و ، وحشت وکړ.

مهربان او زړه رابنکونکي غمر خوړلي پاپ په داسې اخلاص او پـه داسې نرمۍ او پرتم لمانځنه تر سره کوله چې د ټولو لمنځګذارو زړونو ته يې آرامي ښښله. د هغه محراب دروازه چې پاپ پـه کې ولاړ و ، پـورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه او پردې يې په آرامۍ او کرار کرار رانښکته شوې، د دروازې لـه شـا نه چې د ويل کېدونکې دعا، چې په رازمنه ډوله ويل کېده غږ اوريدل کېده. د ناتاشا لپاره نه پوهېدونکي، اونښکې د هغې د زړه پر سر ولاړې وې، ګوګل يې تنګي کولـه، د خوښۍ او عـذاب پـه احسـاس سره يې خپله ګېنۍ احساسوله، هغې په زړه کې له خدای سره ويل:

- رازده کړه، راوښيه، څه وکړم؟ راوښـيه څنګـه ژوند وکـړم؟ څنګـه د تل لپاره ځان د خدای لارې ته سم کړم؟ د تل لپاره !

د پاپ مرستيال د موعظې محراب ته ودريد، پـه پراخو منګلو يې خپلې لورې ګنې څنې يې دخپل اوږده کمـيس لـه غـاړې راووېسـتې، پـر تېټر يې صليب وکېښ، په پرتم او لوړ آواز يې د دعا په ويلو پيل وکړ:

- په سپېځلو زړونو د لوی خدای لوی دربار ته دعا کوو !

ناتاشا په زړه کې وويل:

- ټول په ګډه په پاکو زړونو له دنيايي ګټو پرته، له ناولتيا او شر نـه په پاکو زړونو، په وروګلوی يو ځای لاس پورته کوو او دعا کوو.

- خدايـه ! زمـوږ نـاولي زړونـه پـه آسـماني رښاوو، روښـانه کـړې او زموږ دغه خوار روح وژغوره !

ناتاشا په زړه کې ويل:

- د ښاپېرو ملکو او ملکوتي ارواحو عالم ته مې ورلوړ کړه !

کله چې دعا جنګيالانو ته ورسېده، هغې ته نيکولای او دينيسـوف وريادشول، کله چې هغه لامبوزنو پوځيانو او مسافرانو تـه لاس پورتـه کړل، هغې ته سردار اندرې ورپه زړه شو، اندرې ته يې دعاوې وکړې او ځان ته يې له لويه خدايـه د هغـو بـديو لـه کبلـه ښښـنه وغوښـته چې دې د سردار اندرې پـه حق کـې کړې وې. خـدای تـه يـې زاری وکړې، چـې دا وښښي. کله چې وار هغـو کسـانو تـه ورسـېد چې مـوږ ورتـه ګـران يـو، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ غړي، مور او پلار او سونيا ته يې دعا وکړې او د لومړي ځل لپاره په دې پوه شوه چې د هغو په حق کې بدۍ کړي دي، دا د هغو د حق پورې يې ده او د خپلې مينې احساس يې د هغو په وړاندې احساس کړ او کله چې يې بايد خپلو سيالانو او دښمنانو ته دعا کړې واى، ځان ته يې دښمنان وانګېرل چې هغوى ته دعا وکړي، هغه د خپل پلار پورې يا هغه کسان چې په يو ډول نه يو ډول يې د دې له پلار سره کار درلود، د پلار سيالان يې ګڼل، هر وار چې به يې خپل دښمنان او هغه کسان چې کرکه يې ورسره لرله وريادول، دې ته به اناتول وريايده. هغه اناتول چې دې ته يې دومره بدمرغي ورپه برخه کړې وه. که څه هم اناتول له هغې سره کرکه نه لرله، خو دې هغه ته په خورا خوښۍ د دښمن په توګه دعا کولې. يوازې د دعا په وخت کې هغې کولى شو، چې سردار اندرې او اناتول په پوره او آرامه توګه ورياد شي، ځکه هغه احساس چې دغو دواړو په دغه وخت کې د دې په ګوګل کې راپارو، د هغه احساس تقوا او سپېڅلتيا په وړاندې له هېڅ سره برابر وه چې د دعا په وخت کې دې ته پيدا کېده. کله چې به يې سلطنتي کورنۍ ته دعا کوله، هغه په ځانګړي توګه تر وختـه زياتـه خمېده او پر ټټر او تندي به يې صليب وېست. په زړه کې به ويل چې که په ځېنو خبرو نه پوهېږي، هېڅ پروا نه لري هغه د زړه له کومې روحانيونو ته دعا کولې. کله چې دعا پاى ته ورسېده، د پاپ مرستيال، هغه پټاره چې د يوه شال په شان يې تر غاړې تاو کړې وه، پر ټټر لکه صليب داسې راتاو کړ او وې ويل:

- خپل ځان او خپله ټوله هستي، ټول د حضرت مسيح خداى ته بښم!

ناتاشا د زړه له کومې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هرڅه له خپله خدایه ځاروم، لویه خدایه خپل ځان ستا ارادې ته سپارم، نه څه غواړم، نه د څه هیله لرم، لویه خدایه ! ما ته لاربښوونه وکړه، چې څه وکړم، خپله اراده چېرې او په څه کې وکاروم؟ خدایه زما اختیار او واک ستا په لاس کې دی. ما هر څه تا ته سپارلي دي.

هغه په ګوګل کې په نه آرامېدونکې بې صبرۍ غږېدله، پر ځان یې صلیب نه وبسته، خپل نري لاسونه یې ځړولي وو، داسې بربښېده چې هغه یو ناڅرګند واک ور واخلي او له ځان نه له خپلو هیلو، له خپلو پښېمانیو، له خپلو عیبونو او خپلو ځانګړتیاوو نه وژغوري.

مشرې ګرافیني د دعا په لړکې څو واره، د خپلې لور څېرې ته چې د ایمان له رڼا او د زړه له خواخوږۍ نه ځلېده وروکتل او له خدایه نه یې شکر وکړ، چې له هغې سره یې مرسته کړې ده.

د دعاکوونکو له ډلې نه یو چوپړ ناڅاپه، د لمانځنې او دعا د مراسمو له دوده پرته هغو مراسمو چې ناتاشا له هغو سره ښه آشنا وه، یوه وړه لنډه څوکۍ، هماغه څوکۍ چې د لمانځنې او مذهبي جشن په وخت کې یې تر پښو لاندې ږدي، وړاندې راوړه او د محراب تر مخې یې پر ځمکه کېښوده، پاپ چې ګلابي بخملي خولۍ یې پر سر وه رانښوت، تر اوږو پورې اوږدې څنې یې راسمې کړې او په خورا سختۍ یې پر دغې وړې څوکۍ ګونډه ووهله. ټولو د هغه پېښې وکړې، خو په حیرت یې یو بل ته کتل. دغه کار د هغې دعا د ویلو د مراسمو لپاره شوی و، چې هماغه شېبه د روحانیونو شورا جوړه او د دښمن له یرغل نه یې د روسیې د ژغورنې هیله کوله.

پاپ په درانه، ځېږ، زړه راښکونکې او ځرګند غږ چې د ارتدوکسه کشیشانو ځانګړتیا ده او په حیرانوونکې ډول د روسانو پر زړه اغېز کوي، دعا پیل کړه او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- لويه خدايه ! د قدرتونو ربه ! زمونږ د ژغورنې خالقه ! نن په خپلې مهربانۍ او بې پايه رحم د خپلې دغې زمانې پريښانه بندګانو ته، چې مونږ يو، نظر وکړه او بندګانو ته د مهربانۍ له مخې زما زارۍ واوره، پر مونږ ورحمېږه او مونږ ته پناه راکړه. دغه بدمرغه تور دښمن چې ستا پر ځمکه شر خپروي او فساد کوي، نړۍ سوځي، پر مونږ رادانګي، دغه ياغيان چې ستا د نعمتونو د لاندې کولو لپاره راپاڅېدلي، ستا سپېځلی کور، پاکه روسيه دا زمونږ د ايمان ځالـه ورانوي، د هغه سپېځلي بريدونه ناولې کوي، ستا د لمانځنې سپيڅلي ځايونه راپرزوي، زيارتونه ته يې بې احترامي کوي، په خپل برکت دا له مونږ نه واخله. لويه خدايه ! تر څو به دغو ګنهکارانو ته نيکمرغي ور په برخه کوئ ؟ تر څو به هغو ته د قانون د ماتولو توان ورکوئ؟

پروردګاره ! زمونږ غږ او نارې چې له نياز او اړتيا سره ستا دربار ته وړاندې کوو واوره ! تا ته زارۍ کوو چې زمونږ له با تقوا، ستر واکمن همايوني ټولواک الکساندر پاولوويچ نه خپل رحم مه سپموه. هغه ته خپل سپېځلی قدرت او پياوړتيا وروبښه. خپله مهرباني، او محبت پر خپلو بندګانو چې مونږ يو پيرزو لره او د خپل رحمت سيوری د هغه له سره مه لرې کوه. د هغه پرېکړې مبارکې، مټې يې پياوړې او واک يې په خپل پياوړي واک سره بريالی کړه، لکه هغه شان دې چې موسی پر عمالیق او جدعون دې پر مديان او داوود دې پر جالوت بريالي کړي..

ای زمونږ د پلرونو پروردګاره ! مونږ ته رايـاد کړه چې خپل د رحمت او نعمتونو بې پايه باران دې له پيل نه په مونږ وروسته او تر ابده پورې به يې ور وروي. مونږ له خپله درباره مه شړه، مونږ په بدمرغيو کې يوازې مه پرېږده ! او په خپل بې پايه رحمت سره مونږ بدمرغه ګنهکاران وبښه، زمونږ زړونه په خپل ځلېدونکي نور پاک او په مونږ کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتينولی روح راوپاروه او زمونږ ايمان پرځان لاپسې ټينګ کړه..

پاکه پروردګاره ! مونږ په تا ايمان لرو، هيله مو تاسو ته ده، له خپلو ګناهونو نه مونږ شرمېدلي، له خپل رحمته مه بې برخه کوه، له مونږ نه د خپلې يارۍ او ملاتړ نښې څرګندې کړه چې زمونږ سيالان او هغه کسان چې زمونږ له پاکې وعدې نه سرغړوي، شرمساره او تالاوالا شي.. پاکه خدايه ! نن دې خپله د رحمت ملکه پر مونږ رانازله کړه، له مونږ نه د روغتيا نعمت مه سپموه..

په هغه حالت کې چې د ناتاشا روح مننې ته چمتو و، دغې دعا پر هغه خورا ښه اغېز وکړ.. هر څه يې د زړه په غوږو اوريدل، په خورا کمينۍ او د زړه له کومې يې د خدای دربار ته لاسونه پورته کول، خو په دې سمه نه پوهېده چې له خدای نه يې څه وغوښتل. هغې په ټول خلوص په زاريو غوښتل چې روح او روان يې د رحمت په رڼا رونړ او د رښتيا زړۍ يې په زړه کې زرغون، ايمان يې ټينګ او ځان يې په مينه کې ډوب اوسي، خو هغې نه شو کولای داسې دعا او ښېرا وکړي چې په هغه کې د دښمنانو پرزيدل، او تر پښو لاندې کولو کې له نورو سره يو ځای شي، ځکه څو شېبې مخکې هغې له خدايه غوښتي و، چې شمېر يې زيات شي، چې دا هغوی ته دعا وکړي او وکولای شي هغوی ورته ګران واوسي.

د تقوا او پرهيزګار، هغه د ګناهانو له جزا په تېره بيا د خپلو ګناهانو له جزا، د هغې په زړه کې ډار پيدا کاوه. له خدای نه يې د ټولو بندګانو او له هغه ډلې نه د ځان لپاره بښنه غوښته، هغې هيله لرله چې پر ټولو خلکو او پر دې هم د ژوند آرامۍ او نيکمرغۍ پيرزو شي او داسې دې ته برېښېده چې خدای يې هيلې او غوښتنې منلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

له هغې ورځې چې پېيرد رستوفيانو له کوره راوتلی و ، دناتاشا له مننې ډک غلچک وريادیده ، پـه آسمان کې يې هغـه ولاړ رښا ځړونکی لکۍ لرونکی ستوري ته وکتل ، داسې يې وانګېرله چې هغه ته څه نوي ورپه برخه شوي دي او نور نو هغه ، هغه عذاب او درد نه احساساوه چې د دنيـايي چـارو پـه اړه لـه پوښـتنو ده تـه پيـدا کېـده. هغـه ويرونکـي پوښتنې ، ولې؟ چې پخوا د هرې چارې په مـنځ کې ورتـه پيدا کېدې ، سره له هغه چې نه يې ځواب پيدا کړی او نـه يې بلې پوښـتنې تـه ځای پرېښی و ، هغه د ناتاشا خيال او تصور و. کله به يې چې چا ته غـوږ نيـوه يـا بـه يـې خپلـه لـه چاسـره خبرې پيـل کړې ، يـا بـه د چـا د دوه مخـۍ او حماقت نه خبر شو ، يا به له ده نه کومه ناوړه چاره ترسره شوه ، نور يې نـو د پخوا په شان اور نه اخېست ، وحشت يې نه کاوه او نه به يې ويل:

-دا خلک ولې داسې په تلوار او ګېنۍ کې دي ، حال دا چې دا ژونـد داسې لنډ او مرمـوزه دی؟ هغـه تـه بـه ناتاشـا وريادیـده ، هغـه شـان بـه وريادیده ، لکـه وروسـتی ځـل يې چې ليـدلې وه ، ددې لپـاره همداسې وه ، همدا يـاد و ، چې د شـک لمنـه يې لـه زړه ورتـولـه ، هغـه هـم نـه لـه دې کبله چې ناتاشې د هغـه ټولـو پوښـتنو تـه ځـواب وايـه ، چې دی ورسـره مخامخېـده ، بلکـې لـه دې کبلـه چـې د هغـه خيـال او تصـور د هغـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيـالونو څپې او شـببې بـدلولې. هغـه يـې د رڼا او روحـي آرامـي پلـو وربالـه او په يوه شېبه کې هغې دنيا ګې ته رسـاوه چې پـه هغـه کې د ښه او نابنه پوښتنې نه وې. هلته ښکلا وه، مينه وه، هغه څه چې ژونـد هغـه ته ښېل ارزيدل. که به کله په ورځنی ژوند کې کومې سترې نـاڅوانی او دغلی سره مخامخ شو، له ځانسره به يې ويل:

- څه وکړم چې پلانـی د دولت او باچا شـتمنی غـلا کـوي، دولـت او ټولواک ددې پر ځای چې هغه تـه جزا ورکړي، هغـه لاپسې پـالي، لويـه وي يې، پريږده، پريږده کوي دې.

هغه فکر وکړ:

-زما يې پر هغو څه ! هغې پـرون شـپه مـا تـه وخندل او لـه مـا نـه يې هيله وکړه چې ددې کورته راشم، هغه ماته ګرانه ده. داسې ګرانـه ده چې هېڅڅوک به هېڅکله له دې مينې نه خبر نه شي.

پېيـر هماغـه شان د اعيـانو بنډارونو تـه تګ راتګ کـاوه، ډېر يې ځکل، او وخت يې همداسې، پـه جشـنونو او کله کله پـه غفلتونو کې تېراوه. پرته له هغه وخته چې ده د رستوف په کورنی کې تېراوه، دې تـه اړ کړل شوی و چې له مسکوي ژوند سره، د هغو له دود سره، ځان ږدی او له هغو آشنايانو سره تـګ راتـګ وکړي چې ده پـه دې ښـار کې پيـدا کړي وو ،خو په دې وروستيو وختونو کې چې د جګړې ګوابنمن خبرونه ورځ پـه ورځ زياتېدل،لـه بلـه پلـوه د ناتاشـا د روغتيـا د ښـه کېـدو هيلـه زياتېـده او ددې پـه زړه کې يې د هغې پـه وړاندې د رحم او زړه خـوږي احساس نه راپـاروه، خو پـه دې کې تـر هغـه نـه لا ناڅرګند او کړکيچن خيالونه راپاريدل. هغه داسې انګېرله چې دغه حالت بـه زيـات دوام ونـه کړي. هغه رارسېدونکې بدمرغي احساسوله، داسې بدمرغي چې دده د ژونـد ټول بهيـر بـه بـدل کـړي، هـرې خـوا کـه يـې د دغې بـدمرغی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رارسېدو نښې لټولې. پېيرته يو ماسون له يوحينا نه د هغه فال خبرې په ډاګه کړې، چې د ناپليون په اړه يې راوېستلې وې.

د يوحناد ديارلسم څپرکی، په اتلسمه آيه (شعر) کې راغلی دی:

«دلته حکمت دی، نو که هر څو درک او عقل لري، هغه دې وحشي شمېر وشمېرې. ځکه شمېره انسان دی او شمېره يې شپږ سوه شپږ شپيته ده».

پنځم آيه هم په دې اړه داسې ده:

«او هغه ته خوله ورکړل شوه، چې په کبر او کفر وغږېږي او هغه ته يې واک ورکړ چې دوه څلويښت مياشتې کړه وکړي».

کـه د فرانسوي تورو الفبې ته هم د عبري الفبې په شان، شمېرنه ورکړو (ابجد) نهه لومړي شمېر نه يې يو ګړي او دويمه لسيزه هغه يې په ډول دو ګړي دي:

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v w x y z

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۲۰ ۳۰ ۴۰ ۵۰ ۶۰ ۷۰ ۸۰ ۹۰ ۱۰۰ ۱۱۰ ۱۲۰ ۱۳۰ ۱۴۰ ۱۵۰ ۱۶۰

کـه د Empereur Napoleon د کلماتو د حروفو اړوند شمېر وشمېرې، ټول ۶۶۶ کېږي او په دې توګه د ناپليون نوم، هماغه ځناور څارونی دی چې په يوحنا کې يې اټکل شوی و.

دغه راز که د quarante deux (دوځلويښت) نه هم شمېرنه وکړو (او دا هغه موده ده چې ځناور ته د کبر د ويلو واک ورکړ شوی دی) بيا هم ۶۶۶ کېږي. پايله يې دا ده چې دا ټول ۱۸۱۲ کېږي او دا هماغه کال دی، چې د ناپليون د بخت ستوری بايد ولوېږي او په دې کال دی ۴۲ کلن کېږي. دغه اټکل په بې ساري توګه د پېيرحيرت راوپاراوه، هغه تل په دې اند ښښنه کې و چې څه شی به ددې سبب شي چې دغه ځناور يعنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون راوپرزوي. هغه د همدې شمېرونو د الفبې د تورو او دهغه په بیا بیا شمېرنې هڅه کوله، چې خپلو پوښتنو ته ځواب پیدا کړي. ددې ځواب د پیدا کولو لپاره یې د «ټولواک الکساندر» او د «روس ملت» کلمې هم په دې ډول وشمېرلې، د هغو شمېرې وشمېره، خو هر وار د هغو شمېرې یا له ۶۶۶ نه ډېر زیات او یا هم خورا لږ و... له ناتاشې سره لېوالتیا، د دجال (ناپلیون) پیدا ایښت، د بناپارت د پوځ له خوا د روسیې لاندې کول، د لکې لرونکي ستوري پیدا ایښت، د ۶۶۶ شمېر... دا ټولې، په ګډه هغه څه وو، چې د وخت په تېریدو سره کرار کرار باید پاخه شوي وای. داسې پاخه، چې دده په ژوند کې په یوه بدلون او چاودنې بدل شوي وای، چې هغه یې د مسکو له لنډ پاري، کوډ کړل شوي او سپک کړل شوي چاپېریال نه چې ځان یې په هغه کې راګیر شوی ګاڼه، ځان یو لوی نیکمرغه او د سترې بري لارې ته برابر کړای وای.

د تېرې یکشنبې په درشل کې، چې په کلیسا کې دعا او لمانځنه تر سره کېده، پېیر رستوفیانو ته وعده ورکړه وه، چې له ګراف راستوپچین، د مسکو له قوماندان نه، د ټولواک هغه وینا راوړي چې د ملت او د نه د مسکویانو لپاره خپره شوې وه، دغه قوماندان دغه وینا پېیر ته ورکړه. پېیر د دغه وینا وو او سپارښتنو د لوستلو په لړ کې، ولیدل، چې هلته د مړو، ټپیانو، ترفیع کړو او نښانونو د ګټونکو نومونه راغلي وو، ده هلته د نیکولای نوم ولید. نیکولای د استروفسکي په جګړو کې د مېرانې او سرښندنې په خاطر د ګیورکي ۴ درجه نښان ګټلی و. په همدې پاڼو او فرمانونو کې یې لوستل چې اندرې بالکونسکي د ښکاري غوندې قوماندان ټاکل شوی و. هغه نه شو کولای د رستوف پر موروپلار او کورنۍ زیری ونه کړي، چې زوی یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نښـان اخښـتی دی، ویـنـاوې اود ټولـواک سپارښـتنې یـې لـه ځانسـره پربښودې، خو د نیکولای د نښان اخښتو فرمان یې سمدلاسه هغـو تـه ورولېږه...

په نورو ویناو کې، د جګړې هغه آوازې چې جاسوسانو خپرولې هم راغلې وې، هغه دا چې ناپلیون خپلو پوځونو ته وعده ورکړې ده چې تر مني مخکې د روسیې دواړه پلازمینې لاندې کړي...

پېیر له ډېر پخوا نه هیله لرله چې پوځ ته لارښي، که ده دوه ستونزې نه لرلای، ده به دا کار کړی وای. یوه ستونزه دا چې، هغه د فراماسون لـه ډلې سره ژبـه وه. دغـې ډلې د ابدي سولې او د جګړې د نـابودۍ خبـره کوله او بله د هغـو مسـکویانو یـاد و چې پـوځي جـامې یـې اغوسـتې، د هېواد پالنې خبرې یې کولې، خو پرته له هغه چې په وی، بیا شرمېږي، خو پوځ ته دده د تګ اصلي علت دا و چې دده نوم روسي بیزاوخوف د کلمې د شمېرنې شمېر هم د وحشي ځناور د شمېر ۶۶۶ سره برابریده. بلـه داچې د هغـه ونـډه ددغـه سـترې چارې یعنـې د وحشـي ځنـاور د واک د پای ته رسېدو په چاره کې چې په کبر او کفر غږېږي، له ازله ټاکل شوې وه، هغه حق نه درلود په خپل سر کوم کـار وکـړي. نوځکـه هغـه، هغـه څـه ته سترګې په لاره و، چې باید تر سره شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

د رستوف په کورنۍ کې دبلې هرې یکشنبې په شان یو نیم آشنا غرمنۍ کوله.

پییر، خورا وخته ځکه راغی، چې هغوی یوازې وویني.

پییر، سړکال نورهم څورب شوی و، که د هغه جګه ونه، پراخ ستر تټر، سوروې اوږې او قوت نه وای، چې د هغه ددې سترې څوربۍ پیټۍ یې وړی وای، هرومرو به یې اندام خورا بد برېښېدای. هغه چې پر زینه خوت، تر شونډو لاندې یې کوم څه ویل او بنګېده. ګاډیوان چې نور نو له هغه نه، نه پوښتل چې هغه ته سترګو په لاره شي او کنه؟ ځکه هغه په دې پوهېده چې کله پییر، د ګراف رستوف کورنۍ ته د غرمنۍ لپاره راځي بیا تر نیمو شپو پورې هرومرو هماغلته پاتې کېږي. چوپړانو په خورا خوشالۍ د هغه هرکلي ته ورودانګل. ،چا کوټ تړې اخېست ،چالکړه او چاخولۍ. هغه د عادت له مخې خپله لکړه او خولۍ په دالان کې پرېښودل.

د رستوف د کورنۍ له غړونه لومړی څوک چې پییر یې ولیده، هغه ناتاشا وه. مخکې تر هغه چې دی هغه وویني، ده لا په دالان کې د کوټ د اېستلو په وخت کې د هغې آواز واورېد. هغې په تالار کې سولفژ (د موسیقي آله) غږوله. پییر په دې پوهېده چې ناتاشا تر نارونۍ وروسته، بیا سندرې نه وې ویلې، نو ځکه د هغې د آواز په اوریدو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشاله شو او هم يې تعجب وکړ. د تالار دروازه يې په کراره راخلاصه کړه، هغه يې په هماغه ګلابي کميس کې چې په کليسا کې يې اغوستی و، ولیده. هغه په تالار کې ګرځېده او آواز يې وايه. کله چې پېير دروازه خلاصه کړه، ناتاشا دهغه خوا ته را روانه وه، خو کله چې هغې ناڅاپه مخ راواړاوه او د هغه څوربه او حيرت وهلې څېره يې ولیدله، تکه سره شوه او په چټکۍ هغه ته ورنېږدې شوه.

هغې وويل:

- غواړم بيا سندرې ويل وآزمايم.

داسې چې ګواکې له هغه نه ښښنه غواړي، زياته يې کړه:

- دا هم يو کار دی.

- خورا ښه کار دی.

ناتاشې، په هماغه پخوانۍ لېوالتيا، هغه ته، چې له ډېرې مودې راهيسې نه وه ليدلی، وويل:

- پوهېږئ څنګه، څنګه خوشاله شوم چې ته راغلې. نن ډېره نيکمرغه يم. پوهېږئ ! نيکولای د ګيورکي په نښان ويارمن شوی دی. زه په هغه ويارم.

- هوکې، پوهېږم څنګه نه پوهېږم، خو ما د هغه فرمان تاسو ته رالېږلی و.

هغه زياته کړه:

-ښه، نور نو مزاحمت نه درته کوم.

هغه غوښتل چې مېلمستون ته لاړ شي.

ناتاشا هغه وډراوه او وې پوښتل:

- ګرافه ! دا خو به ډېره سادګي نه وي چې زه سندرې وايم؟

تکه سره شوه او په پوښتنيز غلچک يې پېير ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، څه وایئ، ولې سادګي وي؟ برعکس.. مګر دا پوښتنه ولې له ما نه کوئ؟

ناتاشا په چټکۍ ځواب ورکړ:

- زه خپله هم نه پوهېږم، خو ما به هیله لرلای هېڅ هغه څه ونه کړم، چې ستاسو نه خوښېږي. زه په هر څه کې په تاسو باور لرم. تاسو نه پوهېږئ چې زه څومره تاسو ته درناوي لرم، تاسو څومره له ما سره مرسته کړې ده.

ناتاشا، ژر ژر غږېده، خو دې ته یې پام نه شو، چې پېیر ددې خبرو په اوریدو څنګه تک سور شو. پوهېږئ په هماغه پاڼه کې، هماغه د نیکولای د فرمان په پاڼه کې مې ولیدل، چې هغه، بالکونسکي (هغې په چټکۍ خو بنګن ډول دا کلمه وویله) بیا په روسیه کې دی او پوځ ته تللی دی. په ټُنده ژبه او په تلوارغږېده، داسې چې ګواکې ډاربېږي، ددې ټولو خبرو د ویلو لپاره یې زور نه شته، هغې وویل:

- تاسو څه فکر کوئ؟ داسې وخت به راشي چې هغه ما وبښي؟ آیا داسې وخت به راشي چې له ما نه کرکه ونه لري؟ تاسو څه فکر کوئ؟ تاسو څه فکر کوئ؟

پېیر وویل:

- زه فکر کوم.. د بښنې وړ څه نه شته، که زه د هغه پر ځای وای..

هغه په یوه شېبه کې د خپل خیال مرغه، هغو وختونو او پلو ته والوزو، چې ددې د آرامۍ او دلاسایني لپاره یې ویلي و:

که زه هغه څه چې یم، نه وای، او د نړۍ تر ټولو ښه سړی او آزاد وای، زه به ستا په وړاندې ګونډه شوی وای، ستا ریباري به مې کړی وای، او له تاسو نه به مې د واده هیله کړې وای.

او هماغه د رحم احساس او د مینې دمهرباني یې په څېره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځلېده او هماغه خبرې يې پرشونډو راخورې شوې، خو ناتاشا وخت ورنه کړ، چې هغه څه ووايي، هغې وې ويل:

- هوکې، تاسو، تاسو، هغې په يو خوند او ذوق د «تاسو» کلمه وويله او زياته يې کړه:

- تاسو، تاسو بله خبره ده.

دوام يې ورکړ:

- زه تر تاسو پاک زړی، لوړ، مهربانه او ښه سړی په نړۍ کې نه پېژنم او نه شته. که تاسو هغه وخت او اوس نه وای، زه نه پوهېږم، په ما به څه شوي وای، ځکه..

او ناڅاپه يې له سترګو نه اوښکې راشېوه شوې، هغه ببرته ستنه شوه، د موسيقۍ يادداښت راواخېست او سترګو ته يې ونيو، سندرې يې پيل او بيا په تالار کې په ګړځېدا شوه.

په دې وخت کې له مېلمستون نه په منډه منډه پيتيا راووت. پيتيا اوس پنځلس کلن ښکلی او تک سور زلمی و او ناتاشې ته ورته څورېې سرې شونډې لرلې. هغه پوهنتون ته د تګ لپاره چمتوالی کاوه، خو په دې وروستيو وختونو کې يې له خپل اوبولبنسکي نومي انډيوال سره سواره پوځ ته د ورتګ پريکړه کړې وه.

پيتيا، خپل هم نامه ته (پېير ته) د دې لپاره ورمنډه کړل، چې په دې اړه ورسره وغږېږي. هغه له هغه نه وپوښتل چې آيا دی به، دوی په سواره پوځ کې ونيسي.

پېير چې مېلمستون کې روان و، د پيتيا دا خبرې يې وانه اوريدې.

پيتيا، د دې لپاره چې د پېير پام ځانته راواړوي، هغه يې له لستونۍ نه راونيو او وې ويل:

- ښه زما کار څنګه شو؟ پيتر کيريلوويچ، د خدای لپاره! زما هيله

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ازې تاسو ته ده.

- هوکې، هوکې، ستا کار ! غواړئ چې سواره پوځ ته لاړ شئ؟

کېږي، درته وایم، وایم نن به درته ووایم.

مشر ګراف راورسېد او وې پوښتل:

- ښه ګرانه ! نو څه دې وکړل؟ څه خبرې؟ وینا دې پیدا کړه؟ زما نازولې ګرافینې خو د رزموفسکي دوی کورته د دعا او لمانځنې لپاره تللې وه، نوې دعاګانې شوې دي، وایي چې خورا ښې دعاګانې وې.

پېیر ځواب ورکړ:

- هوکې وینا مې پیدا کړه، را مې وړه، ټولواک سبا ته راځي. د مشرانو جرګه جوړېږي، وایي چې سرتېري ټولوي، له هرو لسو زرو تنو نه لس تنه لېږي، ښاغلیه ګرافه ! مبارکی درته وایم.

- هوکې، هوکې ! د خدای شکر دی، مننه، د پوځ په اړه څه اورئ؟

پېیر ځواب ورکړ:

- زموږ پوځ بیا په شا راروان دی. وایي د سمولینسک دښارځنډو ته رارسېدلی دی.

مشر ګراف وویل:

خدایه ! خدایه، وینا چېرته ده، تاسو ته وایم وینا؟

- د ټولواک وینا یادوې؟

او د خپلو جیبونو په لټول یې پیل وکړ، خو هغه یې پیدا کولای نه شوه. په داسې حال کې چې خپل جیبونه یې لټول، د راغلې ګرافینې لاس یې ښکل کړل او په خواشینۍ یې دا خوا هغه خوا څارل او داسې ښکاریده، چې د ناتاشا د راتګ لاره څاري. ځکه نور نو نه د هغې آواز راته او نه لا مېلمستون ته راغلې وه.

پېیر وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خدای پوهېږي چې وینا مې څه کړه؟

ګرافینې وویل:

- هوکې، تل هر څه ورک کوئ.

ناتاشا په نرمۍ، خو ګبنۍ اخېستې بڼه راننوته، کېناسته او په چوپه خوله یې ځیر ځیر پېیر ته کتل. د ناتاشا د راننوتو سره د پېیر ځېره چې تر اوسه یې هم جیبونه لټول، وغوړیده، څو ځله یې ناتاشې ته وکتل.

- خدای بڼه پوهېږي فکر کوم، بڼکاري چې په کور کې مې هېره کړې ده، باید ببرته لاړ شم..

- ناوخته ده، غرمنۍ ته رارسېدای نه شې.

- اخ، ګاډۍ هم تللې ده.

خو سونیا چې د کاغذونو لټول یې پیل کړي و، هغه په دالان کې د پېیر په خولۍ کې پیدا کړل. وینا په خورا ځیر مرورل شوې او په خولۍ کې اېښودل شوې وه. پېیر غوښتل هغه ولولي، خو مشر ګراف چې غوښتل له هغې لا بڼه خوند واخلي، وویل چې لومړی به غرمنۍ وخورو او تر هغه وروسته به بیا دا وینا واورو..

په غرمنۍ کې جامونه پورته شول او دا جامونه ټول، د ګیورګي د نښان د نوي ګټونکی نیکولای په ویاړ پورته کېدل. دغه راز شینشین، د نبار وروستي خبرونه رایاد کړل او د ګرجي زاړه شهزاده د ناروغۍ خبره یې وکړه او وې ویل چې میتیا له مسکو نه لا درکه شوی دی. هغه دا هم یاده کړه چې راستوپچین، ته یې یو المانې راوستلی، چې دا جاسوس دی (شینشین، ټینګار کاوه چې دا په خپله دراستوپچین خبره ده) خو راستوپچین ویلي، چې هغه پرېږدئ چې لاړ شي، ځکه هغه خلکو ته ویلي چې دا جاسوس نه دی، هسې زوړ عمر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوړلی مرخیږی دی.

ګراف وویل:

- نیول، نیول پیل شوي دي، خدای دې خیر کوي، ما هم ګرافینې ته وویل چې فرانسوي مه غږیږئ، اوس په فرانسوي ژبې دغږیدو وخت نه دی.

شینشین وویل:

- اوریدلي مو دي او کنه؟ شهزاده ګولیخین ته یې د روسي ژبې ښوونکی ګمارلی دی، روسي زده کوي، په کوڅو کې فرانسوي غږیدل، خورا خطرناکه شوي دي.

بوډا ګراف پیر ته مخ وروړاوه او وې ویل:

- ښه ګرانه پیتر کیریلییچ ! کله چې عمومي جلب پیل شي، تاسو هم باید ځان ته آس پیدا کړئ.

د دغې غرمنۍ په اوږدو کې، پیر چې او په خیالو کې ډوب و او هېڅ یې نه ویل، خو کله یې چې له ګرافه دغه پوښتنه واوریده، ګواکې چې په خبره یې پوه شوی نه وي، ږدږدې هغه ته وکتل، هغه وویل:

- هو کې، هو کې جګړه ! نه، نه زه او جګړه، خو عجبه ده، د دنیا چارې هم عجبي دي، هېڅ مې سر نه خلاصیږي، نه پوهیږم زه د جګړیزو چارو نه خورا لرې پاتې شوی یم، خو نن، سبا څوک د ځان واک لري؟

ګراف تر غرمنۍ وروسته پر خپلې څوکۍ کې ښه ځان جوړ کړ او په خورا زغرده یې له سونیانه، چې ټول پوهیدل چې هغه د لوستنې لویه ماهره ده وغوښتل، چې وینا ولولي.

- د مسکو، زموږ د لرغونې پلازمینې او سېدونکو !

دښمن له خپل لوی لښکر سره، د روسیې پر پولو تېری کړی دی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غواړي چې زمونږ ګرانه مېنه په کنډوالو بدله کړي.

ګراف سترګې تړلې وې، غوږونه یې غوږونو او سړه اسویلي یې وېستل.

ناتاشا نیغه ناسته وه، کله به یې پلار او کله به یې هم پېښیر ته کتل.

پېښیر د هغې کتل احساسول او هڅه یې کوله، هغې ته ونه ګوري. ګرافینې د وینا دهرې پارونکې جملې په اوریدو، په قهر او غندنې سر ښوراوه، هغې په ټولو دې جملو او خبرو کې یوه خبره موندله او هغه دا چې هغه ګوانښ، چې د دې زوی ورسره مخامخ دی، داسې ژر پای ته نه رسېږي. شینشین په یوې ملنډیزې موسکا شوند یې کېښکودلې وې او داسې برېښېده چې د دې لپاره ځان چمتو کوي چې کومې وړې خبرې یا د سونیا پر لوستلو، یا د ګراف پر څرګندونو او یا هم که کومه پلمه پیدا نه شي، د وینا په کوم یو ټکي وخاندي.

سونیا وروسته له هغه چې د وینا هغه ټکي چې روسیې ته د ګوانښونو او هغه هیلې چې ټولواک له مسکو، په تېره بیا د هغه د اعیانو او مخورو نه خبرې په کې راغلې وې ولوستل، داوریدونکو دزیاتې پاملرنې نه یې آوازپه ریږدیدو شو، خ د وینا وروستي ټکي یې داسې یاد کړل:

- مونږ به ډېر ژر په خپله، څه په دې پلازمېنه کې او څه د خپلې امپراطورۍ په نورو برخو کې، له ټولو جنګیالو سره د خبرو اترو او جرګو لپاره د خلکو مینځ ته ورشو، او له هغو جنګیالیو یوځای شو، چې همدا اوس د دوکمار او ظالم دښمن په وړاندې ولاړ دي او سرښندنه کوي او یا هغه چې په راتلونکې کې سره راټولېږي او پر دښمن وردانګي،. هوکې د هغو درناوي ته وردرومو. نه یوازې په دې هیله چې ټول په ګډه، د هغې بدمرغۍ مخنوی وکړي چې پر مونږ یې د راوستلو لپاره تکل شوی، بلکې ببرته دغه بلا پر هغو وروپرزوي، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـر نړۍ يـې د راوسـتلو تکـل کـړی دی، دغـه جنګيـالي بايـد اورپـا لـه مرييتوبه وژغوري او د روسيې نوم ستر او ويارمن کړي.

مشر ګراف چې لـه اوښـکو ډکې سـترګې پرانسـتې او پـه داسې غـږ چې ګواکې چا د هغه سپږمو ته د خورا تندی سرکې بوتل پرانستی دی، په ساندو ساندو پرې پرې وويل:

-آفرين، شـابس ! زمـوږ لپـاره همـدا بس دی چې ټولـواک شـونډې وښـوروي، مـوږ خپـل هـر څـه تـرې ځـارو او هـېڅ شـي نـه تـرې سـپمو. شينشين د ګراف پر هېواد پالنې د چمتو شوې ټوکې د ويلو لپـاره ځکـه وخت پيدا نه کړ چې ناتاشا له ځايه پاڅېده، د پلار خواته ورغله او هغه يې ښکل کړ او وې ويل:

- دغـه تـه پـلار وايـي ! زمـوږ پـلار جان جوړه نـه لـري. او بيـا يـې پـه همـاغې پخـوانۍ لـه نـاز ډکـه ادا او زړه رابنـکون غلچـک پېيـر تـه وروکتل.

شينشين وويل:

- دغـه ته هېواد پالنه وايي، وګورئ، هېواد پالنه !

ناتاشا په خواشينۍ ځواب ورکړ:

- د څه شي هېواد پالنه، خبره د هېواد پالنې نه ده... خو تاسې هم، پـه هر څه ملنډې وهې، خو اوس د ټوکو او ملنډو وخت نه دی.

ګراف وويل:

- د څـه شـي ټـوکې ! کـه ټولـواک يـوه خبـره وکـړي، مـوږ ټـول خوځېږو، موږ خو څه... المانيان نه يو...

پېير وويل:

-ستاسو پام شو، چې په وينا کې څه راغلي دي؟ د جرګې لپـاره څـه ويل شوي دي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هر څه چې وي، مور ورته چمتو یو..

په دې وخت کې پیتیا، چې هېڅچا هغه ته پام نه کاوه، راوړاندې شو، په تکه سره بشره، په ډډ او مالګین آواز وویل:

- پلار جانه ! اوس نو په ډاګه او په غوڅه وایم، مور ته مې هم همدا سې وایم، پرې مې ږدئ چې پوځ ته لاړ شم، ځکه نور نو نه شم کولای.. بس همدا.. هو کې همدا وایم..

ګرافینې سترګې آسمان پلو پورته کړئ، له خورا ناهیلۍ یې لاسونه وښورول، مېړه ته یې مخ ورواړاوه او وې ویل:

- ورته ګوره، زړه یې تش کړ.

خو ګراف په هماغه شېبه کې پر خپلې ګبنۍ لاسبری او آرام شو، وې ویل:

-دا دی یو بل جنګیالی ! سادګي پرېږده، ته باید زده کړې وکړې.

-سادګي نه کوم پلارجانه ! ته ګوره <u>فدیا او بالکونسکي</u> چې تر ما کمکی دی، جګړې ته روان دی. او بیا که ووایو، ددې خبرو وخت تېر شوی دی، تاسو خپله ووایئ، په دې حال کې زده کړې کېږي؟ پیتیا تر دې خبرو وروسته یوه شېبه چپ شو، تک سور واوښت، خولې یې پر بشړې راماتې شوې او زیاته یې کړه:

-په هر حال کله چې هېواد ته ګوانښ ورپېښ دی، زه نه شم کولی، زده کړې وکړم.

-دا پوره، پوره حماقت دی.

-تاسو په خپله همدا اوس ووایل، چې هر څه له هېواد ځاروو.

ګراف چې پرله پسې، خپلې رنګ الوتې او ګبنۍ اخبستې نښځې ته چې خپل کمکي زوی ته چرت وړې وه، کتل، چغه کړل:

-پیتیا تا ته وایم چپ شه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه هم وایم، او راځی دا پیوتر کیریلییچ وپوښتئ..

-درته مې ویل، ملنډې مه وایه، سادګي مه کوه، تر اوسه یې لا له خولې نه د شودو بوی راځي او دی غواړي جګړې ته لاړ شي. پریږده، درته ومې ویل چې خوله بنده او چوپ شه !

ګراف وینا پاڼې، چې ګمان کېده، یو وار بیا یې په خپله کوټه کې په کراره لوستل غوښتل، پورته کړې، د دروازې پلو وخوځېد او وې ویل:

-پیوتر کیریلییچ درځه چې، سګرت ووهو.

پېیر پریښانه او زړه نازړه و، ددې علت د ناتاشې سترګې وې، چې ده ته یې په غیر عادي ملال ملال او خوند خوند ورکتل او په بې ساري توګه یې دی دخپلو غلچکو په غېږه کې نازاوه.

پېیر وویل:

- نه، نه، ښکاري زه به کورته لاړ شم..

ګراف وویل: څنګه؟ ښکاري چې کورته لاړشئ، تاسو خو ویل چې مانښامنۍ به له مورې سره تېره کړې، دا زما نازولې.. په مهربانۍ یې ناتاشې ته اشاره وکړه او وې ویل:

- یوازې هغه وخت خوشاله وي، چې ته زمورې په کور کې وې.

پېیر په تلوار وویل: ما هېر کړي وو.. زه باید هرومرو لاړ شم، یو څه کارونه دي.. کارونه..

ګراف چې له کوټې نه وت، وې ویل: چې داسې ده، تر لیدو پورې !

ناتاشې، چې له بلنې نه په ډک غلچک د پېیر سترګو ته کتل وې ویل:

-ولې ځئ؟ ولې داسې ناآرامه یاستئ؟ ولې؟

پېیر غوښتل ووایي: له دې چې راته ګرانه یې !

خو پرته له هغه چې څه ووایي، تک سور شو او په سترګو کې یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې راپیدا شوې، هغه وویل:

-له دې چې باید تاسو کره لږ راشم، نه، نه، یوازې له دې کبله چې کار لرم.

ناتاشا په تینګه وویل: نه، ولې، ووایه، رښتیا ووایئ، ولې؟

خو ناڅاپه چوپه شوه، دواړو په ویرې او ګبنې یو بل ته کتل، پییر هڅه کوله وموسېږي، خو وې نه شو کولای، په موسکا کې یې غم نغښتی و. په چوپه خوله یې د هغې لاس ښکل کړ او ووت.

پییر له ځانسره خپله پریکړه وکړه، چې بیا د رستوف کورته لاړ نه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

وروسته له هغه چې د پیتیا وړاندیز په غوڅه چا ونه مانه، خپلې کوټې ته لاړ، ځان پسې یې دروازه وتړله، په کوټه کې پټ او په ساندو ساندو یې وژړل، خو کله چې تر دې نه وروسته، هغه په تریو تندی له ژړا نه په سرو سترګو او له خبرو ستړی، د چای لپاره راغی، ټولو داسې وښودله چې هغه نه چا لیدلی او نه یې اوریدلی دی.

بله ورځ ټولواک راورسېد، د رستوف د کورنۍ څو تنو چوپړانو اجازه واخیسته د پاچا د دیدن لپاره ورشي. پر دغه سهار پیتیا ډیر وخت په کالو اغستلو، د څنو په جوړولو تېر کړ او د کمیس غاړه یې لکه د لویانو په شان ولاړه او جګه جوړه کړه. د هیندارې تر مخې ودرید، په تریو تندي او بړوسې څېرې یې، په هیندارې کې وکتل، اوږې یې پورته پورته واچولې او پرته له هغه چې چاته څه ووایي، په پای کې یې خولۍ پرسر کړه او د دې لپاره چې د چا ورته پام نه شي، د ودانۍ د شا د دروازې له لارې د باندې ووت. هغه پریکړه کړې وه، مخامخ هغه ځای ته چې ټولواک مېشت شوی و، ورشي او په خپله په ډاګه د هغه د کوم یوه یاور ته (پیتیا داسې انګېرله چې له ټولواک سره مل څو تنه ملګري وي) ووایي چې دی، ګراف رستوف که څه هم تر اوسه پورې خورا زلمی دی، غواړي وطن ته د خدمت په هیله پوځ ته لاړ شي. دی هغوی ته ووایي چې ځواني او زلمیتوب باید له وطنه، د هغه د ځاریدنې او سرښندنې خنډ نه شي. پیتیا خپل دغه کار ته د چمتو کېدو په وخت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ويلو لپاره خورا ښې کلمې جوړې کړې چې بيا يې ياور ته ووايي. هغه له ځان سره تصور کړی و ، چې د ټولواک په وړاندې به دده د خبرو ځکه ښه ملاتړ وشي چې دی يوتنکی زلمی دی. (آن دا تصور يې هم کړی و چې دده زلميتوب به ټول حيران کړي) خو له دې سره سره يې خپل ګريوان، څنې او آن خوځېدا ځکه ښه جوړ کړل، چې وښيي چې دی ښه ځوان دی، خو څومره چې به وړاندې ته او د کرملين خواته تلونکو خلکو ته به يې کتل، مشرانو ته به يې د خپل ورته تګ، کالو او څنې حال هېراوه، کرملين ته چې ورسېد ، نور نو په دې غم کې و چې تر پښو لاندې نه شي او په غوڅه يې خپلې څنګلې دې ته اړم کړې، چې د ګڼې ګوڼې مخه ونيسي، په پوځي ډوله او جنګيالي تګ چې دهغه دټينګ تکل څرګندونه يې کوله، وړاندې روان و. خو د يوې کوڅې په ګرځنې کې هم د خلکو په داسې يوې ګڼه ګوڼې کې چې دده په ګوګل کې د هېواد پالنې له را الوتلی توفان نه خبر نه و ، او دا ګڼه ګوڼه په دې نه پوهېده چې له سپېځلو هيلو سره د کرملين پلو روان دی. دی، خلکو داسې د کرملين ديوال ته ور کېښکوده چې دده د ټولو هلو ځلو او غوڅ تکل سره سره يې پريکړه وکړه، غاړه کېږدي او ددې لپاره ودرېږي چې کرملين ته د روانو ګاډيو لپاره چې له چت لرونکو دروازو لاندې يې تېرېدو انګازې خپرولې، لاره پرېږدي. پيتيا د يوې ښځې، د هغې د چوپړانو او سوداګرو او پيره دارو سرتېرو په منځ کې راايسار شوی و. په ګرځنې کې تر څو شېبو دريدو وروسته، پرته له هغه چې د رسمي ګاډيو تېريدو ته ستر ګه په لاره شي، هڅه وکړه تر ټولو د مخه وخوځېږي، د خپلو څنګلو په خوځېدو يې په ګڼه ګوڼه کې ځان ته د لارې د پيدا کولو تکل وکړ، خو هغه ښځه چې دده ترڅنګه ولاړه وه، تر هر چا نه لومړی د پيتيا له څنګلونه په عذاب شوه او په خواشينۍ يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-څه در شوي زلميه ! څه زورونه وهئ ! ټول ولاړ دي، کومې خواته ځئ؟

چوپړ هم خپلې څنګلې وخوځولې، ځانته يې د لارې د پيدا کولو هڅه وکړه او وې ويل:

-ټول همدا سې زورونه وهي ! او پيتيا يې په يو وار پورې وهلو د دروازې يو ګوښې پلو، چې يو خوسا بوی تري راته، ورکښکود.

پيتيا هغه خولې چې پر مخ يې رارواني وې، په لاس پاکې کړې او د کميس هغه غاړه يې چې په کور کې په خورا زيار د مشرانو په څېر جوړه کړې وه او اوس د خولو له لاسه لمده او ګونځه شوې وه، بيا جوړه کړه.

داسې يې انګېرله چې ښه نه ښکاري او پريښانه و، که په دې حال ياورانو ته ور نېږدې شي، هغه به څوک ټولواک ته ورپرې نه ږدي، خو ګڼه ګونه داسې بې ساري وه چې هغه نه ځان جوړولي شو اونه کومې بلې خوا ته تلای شو... همدا چې ګاډی ټولې تېرې شوې، خلک په خوځېدا شول او د ګڼه ګونې په څپو کې يې پيتيا هغه لوی ډګر ته يوړ چې له خلکو ډک و، نه يوازې ډګر بلکې د هغه په شاوخوا غونډيو، د کورونو پر بامونو او په ټولو ځايونو کې د خلکو د ګڼې ګونې، د غږېدا شروشور او د کليسا زنګونو انګازې کولې او ده په ښه توګه د خلکو له خوښۍ نه ډک غږونه او د زنګونو آوازونه اوريدل. په کومه شېبه کې يې داسې وانګېرله چې مخه يې پرانستل شوې، خو ناڅاپه ټولو خولې له سره لرې کړې او وړاندې يې ودانګل. پيتيا يې داسې سره راايسار او کښېنکوده، چې ساه يې هم ابستلې نه شوه، خو خلکو چغې وهلې:

-هورا ! هورا ! هورا !

پيتيا د پښو پر منګلو دريده، پورې وهل کېده، کښېنکودل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېده، خو خپلې شا و خوا ته يې ټولاړو خلکو د ګڼې ګونې له کبله هېڅ څه لیدلای نه شو. په ټولو څېرو کې یوه ګډه ننبسه او یو احساس، له ټولواک سره د مینې او لېوالتیا احساس لیدل کېده. یو کسبګره ښځه چې د پیټیا تر څنګ ولاړه وه، ساندې یې وهلې او اوښکې یې له سترګو راڅڅېدې، هغې ژړل او په ګوتو اوښکې پاکولې، هغې ویل:

-زمونږ پلار ! زمونږ ملکه، زمونږ بابا !

له هرې خوا نه چغې نارې وې: هورا !

د یوې شېبې لپاره دا د خلکو څپه ځای پر ځای ودریده، خو وروسته بیا یو ځای وړاندې وخوځېدل.

پیټیا، خپله خپل ځان نه پېژانده، غاښونه یې سره کېنسکودل او سترګې یې لکه د ځناور راووتې، لاسونه او څنګلې یې وهلې او چغې یې پورته وې.

-هورا !

-هغه داسې چغې وهلې، چې ګواکې چمتو و، په هغه شېبه کې ځان او نور تر هر څه ځار کړي، خو د هغه له څنګ او شاوخوا نه، ده ته ورته نورو وګړو هم له وحشته په ډکو څېرو همداسې چغې او نارې وهلې او ویل یې:

- هورا !

پیټیا له ځان سره ویل:

-دې ته وایي ټولواک ! نه، نه هغه ته ورتګ، ورورانده کېدل، زما کار نه دی، دغه کار خورا زړورتیا غواړي، پیټیا د دې خبرو سره سره بیا هم هماغه شان په ناهیلۍ وړاندې زور واهه او هڅه یې کوله د خلکو په ګڼه ګونه کې ځان ته د مخ تګ لاره پیدا کړي. تر ده نه وړاندې ډلې، ترشا یې یو ځای تش ولید، په یوه شېبه کې یې د پراخې ځمکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوروالی ترسترګو شو ،خو په دې وخت کې د خلکو څپه وخوځېده او دشا پلو وتمبول شوه. (پولیسو خلک چې ټولو د ټولواک پلو یو بل پورې وهل، شا ته تمبه کړل او ټولواک له خپلې مانۍ نه د اوسپینسکي کلیسا ته ورغی). په دې وخت کې ناڅاپه د پیتیا پر ککرې څو سوتنې او ګوزارونه ولګېدل او داسې سرسام شو چې سترګې یې تورې او ببسده شو. کله چې ببرته په سد شو، یو روحاني سړی یې پر سر ولاړ و ،هغه چې اوږدې خړې کوخۍ یې له څټه ښکاریدې، اوږد ځانګړی شین بخون کمیس یې پرغاړه، ګمان کېده چې د پاپ مرستیال و. دغه سړي په یوه لاس هغه ،ترتخرګ لاندې ونیو او په بل لاس یې د خلکو د پورې وهلو مخه بنده کړه. دغه سړي وویل:

- دا زلمی مو لاندې کړ. دا څه حال دی، ترپښو لاندې شو، سا به یې وخېژي !...

ټولواک د اوسپینسکي کلیسا ته لاړ، د خلکو ګنډه ګوڼه ببرته لږ آواره غوندې شوه. هغه روحاني سړي، پیتیا چې سخت یې رنګ الوتی او په سختۍ یې سا ابستله، د هغه توپ خواته چې د کرملین مانۍ ته نېږدې ولاړ و (شاه توپ) یوور. د یو څو تنو په پیتیا زړه خوږ شو، خو ناڅاپه د ټولو خلکو پام وروا وښت او د هغه شاوخوا ته لویه ګنډه ګوڼه جوړه شوه. یو څوک چې نېږدې ورته ولاړ و، د هغه لاس راونیو اویو چا یې د کالیو تنۍ خلاصولې. هغه یې پر توپ کېناوه او د نامعلوم دښمن په نامه یې کوم چا ته چې دغه زلمی یې ترپښو لاندې کړی و، ښکنځلې پیل کړې.

یو چا ویل:

- هېڅ نه پوهېږئ چې څه کوئ؟ دا خو ارکی ماشوم یې لاندې کړی.. دا څه حال دی، وژل دي.. ورته ګوره ! رنګ یې سپین تښتېدلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیتیا ډیر ژر په سد شو ، اننګو ته یې وینه راورسېده. دردونه یې کم شول او ددې رنځونو په بدل کې یې د لوی توپ پر سر یې نښه ځای پیدا کړ ، هغه ځای چې له هغه نه یې غوښتل ټولواک چې اوس باید ببرته له کلیسا نه راستون شوی و ، وګوري. پیتیا نور ټولواک ته د خپل وړاندیز د وړاندې کولو حال هېر کړی و ، د هغه ټوله نیکمرغي په دې کې و چې لږ تر لږه یو وار ټولواک وویني. ..

د اوسپینسکي په کلیسا کې د ټولواک د راتګ په ویاړ ځانګړې دعا او له ترکانو سره د روغې د ترون له املې د شکر او مننې پر ځای کولو په وخت کې خلک لږ څه ، خواره واره شول. د کوآس (د اوربشو او ډوډۍ نه جوړې شوې شربت) او پتېرو خرڅوونکي ، چې د پیتیا هغه ډېرې خوښېدې ، په لوړ اواز د خرڅلاو غږ کاوه او کرار کرار لرې کېدل. یوې ښځې خپل څېرې شوی شال ښوده او ویل یې چې هغه یې خورا په لوړ بیه اخېستی و. .. بل ویل چې وریښمینې ټوټې. خو هسې هم ډېرې ګرانې دي. د پاپ مرستیال ، چې پیتیا یې ژغورلی و ، د هغه ورځې د لمانځنې په اړه خلکو ته غږېده. .. او څو ځله یې په خپلو خبرو کې داسې کلمې ادا کړې ، چې پیتیا نه پرې پوهېده. ..

ناڅاپه د رود له غاړې نه د توپ د ډزو آواز واوریدل شو. (دا ډزې له ترکانو سره د روغې په ویاړ کېدې) د خلکو څپه په تلوار او ګېنې سره د رود د غاړې پلو ور وخوځېده او ټولو دې ته کتل ، چې توپونه څنګه ډزې کوي. پیتیا هم هغه خوا د دانګلو تلوسه وکړه ، خو د پاپ مرستیال ، چې هغه یې تر څارنې لاندې نیولی و ، هغه پرې نښود. د توپونو ډزې لا همداسې روانې وې چې افسران ، جنرالان او یاوران په چټکۍ له کلیسا نه راووتل ، تر هغه نه وروسته ځېنې نور کسان ، خو نه چندان په چټکۍ. هغو پسې راووتل او هغه خلک چې د توپونو د ډزو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نند اړي ته تللي وو ، ببرتـه راسـتانه شـول. او پـه پـای کـې ځلـور تنـه نـور کسـان، چې دريشي يې اغوستې او پر ټټر يې نښانو او صليبونه ځړوند وو ، له کليسا نه راووتل او بيا يې نارې يې وهلې:

- هورا !هورا !هورا !

پيتيـا چـې غـږ يـې سـاندو اخيسـتی و ، لـه هغـو کسـانو نـه چـې دده شاوخوا ته ولاړ وو ، وويل:

- کوم يو دی؟ کوم يو دی؟ خو چا ځکه ځواب نـه ورکـاوه چـې ټول د ټولواک د ليدو په خيال کې ډوب وو. پيتيا چې سترګې يې د خوښۍ له اوښکو ډکې وې، د اوښکو د تتې پردې لـه شـا نـه يـې يـو تـن ځانتـه د ټولواک په ګمان په نښه کړ ، که څه هم هغه ټولـواک نـه و ، خـو خپلـه ټولـه لېوالتيا يې وروښنله او له شوق او لېوالتيا نه يې چغې وهلې:

- هورا !هورا !

هغه داسې چغې وهلې چې نور يې غږ خپل غږ ته ورته نه و ، هورا يـې وبسټلې او پريکړه وکړه چې بل ورځ به هرومرو پوځ ته ځي.

د خلکو څپې ټولـواک پسـې منډې وهلې، هغـه يـې تـر مـانۍ پـورې بدرګه کړ او بيـا سره خواره واره شـول. کـه څه هـم وخـت نـاوخـتـه و ، خـو پيتيا لا څکه هم نـه وه کړې، خـولې يـې لـه سـروځان نـه څخېـدلې، هغـه کورته نه لاړ او له هغو خلکو سره که څه هم څه يـې خواره واره شـوې وي خـو د پـاتې شـويو شـمېر هـم لا کـم نـه و ، د مـانۍ تـر مخـې، هلتـه چـې ټولواک د غرمنۍ لپاره ننوتلی و ، ودريـد او همداسې چې ګواکې کـوم څه ته سترګه په لاره وي، د مانۍ کړکيو ته کتل..

د غرمنۍ په وخت کې ولييوف، لـه کړکـۍ نـه د باندې وکتـل او وې ويل:

- خلک لا ددې هيله مند دي چې ستاسو مبارک حضور وويني !

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمنۍ پای ته ورسېده او شاه چې یوه پتیره یې په لاس کې وه، خوړه یې او برنډې ته ووت. خلک او د هغو په ډله کې پیتیا د برنډې خواته ورودانګل.

خلکو او له هغو سره پیتیا ناڑې وهلې:

- زمور ملکه ! زمور پلاره ! هورا باباجانه !

او بیا ښځو، څو تنو نارینو چې په زړه نري وو او پیتیا له نیکمرغۍ نه وژړل، د ټولواک په لاس کې د پتیره یوه لویه ټوټه چې ماته شوې وه، دغه پتیره د هغه له لاسه د برنډې په کټارې او له کټارې نه پر ځمکې ولویده. واسکټ پرغاړه ګاډیوان چې تر نورو نه نېږدې برنډې ته ولاړ و، هغې خواته ورمنډه کړل، ټولواک چې دا حال ولید، هیله یې وکړه چې د پتیرو قاب راوړي او هغه یې له برنډې نه ښکته واچولې، د پیتیا سترګې لکه وینې داسې سرې شوې وې، که څه هم دې ویرې چې بیا ترپښو لاندې نه شي پسې اخښتی و، خو بیا یې هم پتیرې پسې ورودانګل. هغه خپله نه پوهېده ولې، خو بیا یې هم دا غوره ګڼله چې د ټولواک د لاس پتیره تر لاسه کړي. هغه چې ودانګل، هغه د یوې بوډۍ پښه تر پښو لاندې کړه چې هڅه یې کوله، پتیره تر لاسه کړي. که څه هم ښځه پر ځمکې لویدلې وه، بیا یې هم د پتیرې د لاس ته راوړلو هڅه کوله. پیتیا په زنګانه د هغې لاس پورې واهه، پتیره یې راپورته کړه، او ګواکې له دې ډاریده چې ببرته پاتې نه شي، بیا یې په رمبړو چغې کړلې: هورا ! هورا !

ټولواک لاړ او تر دې نه وروسته، د خلکو زیاتره شمېر خواره واره شول. له هرې خوا نه د خلکو ببلابېل او په لوړ آواز غږونه اوریدل کېدل:

- ما خو ویل چې باید صبرو کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پيتيا که څه هم ډېر نيکمرغه و ، خو کورته د تګ او دې خيال چې د هغې ورځې نيکمرغۍ پای ته رسېږي، دده پر زړه د غم څپه راخوروله. نو هماغه و چې د کرملين نه وروسته دی،نه خپل کور بلکې د خپل اندیوال ۱۳ کلن ابولينسکي چې غوښتل يې پوځ ته لاړ شي، ورغی. خو کله چې خپل کورته ورسېد په ډاګه يې وويل که دی څوک پوځ ته پرې نه ږدي، دی به له کوره وتښتي. بله ورځ ګراف ايليا اندريوويچ سره له هغه چې لا پوځ ته د زوی غوښتنې يې پوره نه وې منلې، په دې لټه کې شو چې پيتيا د پوځ په داسې ځای کې، چې ګوابښ يې لږ دی وګماري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

درېیمه ورځ د میاشتې په ۱۵ مه نېټه د سلابود سکي مانې تر مخې بې شمېره ګاډی ولاړې وې.

د مانې صالونونه ټول ډک وو، په لومړی تالار کې په رسمیو دریشیو کې اعیان راټول وو، په دویم تالار کې شین جامې ږیرور سوداګر چې ټټرونه په ننبانونو ګاڼلي و، د اعیانو او مخورو په تالار کې خوځېدا او شروشور ډېر وو. لومړي کچه لوړ چارواکي، د ټولواک ترانځور لاندې، یوه ګرد میز شاوخوا ته په داسې څوکیو چې لوړې شایې لرلې ناست وو، خو د دغې ډلې زیاترو هغو په تالار کې چکر واهه.

ټول اعیان، هماغه کسان چې پېیر هره ورځ، یا په کلو کلو بیا هغه لیدلي وو، ټولو رسمي جامې اغوستې وې، ځینو یې د ایکاترینې د دربار، ځینو یې د پالاسکي د دربار، یوې ډلې بیا د الکساندر د زمانې او چا هسې درباري کالي اغوستي و. دغو یو ډول رسمي جامو (ټولو رسمي جامې اغوستې وې) د دغو سره ناورته او په عمر کې زیات توپیر لرونکو خو ټولو سره آشنا خلکو پرغاړه، هغو ته یو عجیب او پارونکې بڼه وربښله. د عمر خوړولو څېرې تر ټولو نه په زړه پورې وې. یو ړوند، بل بې غاښو، بل بیا تک شین سر، د بل تن بیا تکه ژیړه څېره، هغه دبل بیا پرسېدلې، خو رنګ الوتې بشره، یو نیم یې ډنګر او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ يې ګونځې ګونځې وو. د دوی زيا تره ناست او چپ وو ، يو نيم به ګرځېده راګرځېده او تر ځان نه له ځوانانو سره به غږيدل. دلته هم د ټولو په څېرو کې، لکه هغه شان چې پيتيا له کرملين سره د ولاړو خلکو په څېرو کې ليدلې وو ، يو ډول حيرانوونکی تضاد څرګند و. د کومې عمومي رسمي يا عادي پېښې د پېښېدو انتظار يا د باستون د لوبې د پرونۍ بايلودې خبره ، يا د آشپز پتروشکا غمونه، يا د زينايېدا د روغتيا خبرې او يا هم ...

پېير هم له سهاره ، هماغه د سرداري جامې چې نور نو ورته تنګې برېښېدې اغوستې وې او دده آزاده خوځېدا يې آزارولـه ، په هماغه تالار کې ګرځېده راګرځېده. هغه خورا ګڼې او ناآرامۍ پسې اخېستې و... د هغه پام ،ملت ته د بلنې په وينا کې، دې خبرو ډېر وراړولی و ، چې په کې ليکل شوې وې:

-ټولواک ددې لپاره پلازمېنې ته راځي چې له خلکو سره خبرې اترې وکړي.

دهغه دا خبره ډېره خوښه شوې وه. هغه د يوې سترې پېښې ، پېښېدو ته سترګه په لاره و ، هغه چې د ملت په نامه د ټولواک وينا ولوستله شوه ، شروشور ګډ شو او بيا ټول خواره او ډله ډله شول،هر ډلې په جلا توګه خبرې اترې پيل کړې. پېير ،ټول هغه څه چې ويل کېدل،اوريدل. له ورځنيو خبرو چې تېر شو ،دا خبره هم څېړل کېده ، چې د ټولواک درانتوتلو په وخت کې داعيانو مشران چېرې ودرېږي،د هغه په ويار جوړيد ونکی د نڅا بندار بايد په کومه نېټه جوړ شي،مېلمانه بايد په څو ډلو وويشل شي يا د مسکو ټول سرداران او مخورپه يوه ځای کې ودرېږي او داسې نورې نورې خبرې .. خو کله چې به خبره د جګړې شوه ، د هغه څه لپاره چې اعيان او مخور راټول شوي وو ، ټول به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو څرګندونو په څرګندولو کې حیران پاتې کېدل او یا به یې په خپلو خبرو کې شکمن او نا ټاکل کېدل، نو له دې کبله به دوی زیاتره هیله کوله ونه غږیږي او یوازې غوږ ونیسي.

د منځنۍ عمر یو سړي، مېړنی، ښکلی چې د سمندري پوځ د متقاعد افسر دریشي یې اغوستې وه، په یوه تالار کې ناست و، غږیده او پر هغه خلک ورټول شوي وو. پېیر همدغې ډلې ته ورنږدې او هغوی ته غوږ شو. ایلیا اندریوویچ چې د ایکاترینې د زمانې ځانګړې جامې یې پرغاړهوې، له ټولو سره آشنا و او د خلکو په منځ کې ښکته پورته ګرځېده، خوږه موسکا یې پرشونډو وه، همدې ډلې ته ورنږدې شو، همالته ودرید او د خپل عادت له مخې یې په ورین تندي او خوږه خندا د اوریدونکي خبرو ته غوږ ونیو، دمننې په نښه یې سر ښوراوه. د سمندري پوځ متقاعد افسر په زغرده او زړور غږیده، دغه حالت نه یوازې د هغه د اوریدونکو له بشرو نه څرګند و، بلکې د ځینو هغو کسانو له حالته چې پېیر په آرامۍ هغو ته کتل او هغوی په کرار یا مخ ترې اړاوه او یا ترې تلل هم له ورایه ښکارېده. پېیر د خلکو په ګڼه ګوڼه کې وړاندې لاړ. په خورا ځیر یې هغه ته غوږ ونیو او پوه شو چې ویناوال د لیبرال په اړه د هغه تصور نه چې ده درلود، بل ډول رښتینی لیبرال دی، دغه د سمندري پوځ متقاعد افسر په خپل سندریز صاف غږ چې اعیان یې لري، په هغې خوږې غږیدا چې د «ر» توری لږ څه غوړ ادا کوي او ځینې بیواک غږونه لنډوي غږیده. هغه شان چې دوی په کافي یا هوټل کې سپارښتنه کولې: (چای مې راوړه – پیپ مې ولګوه) او داسې نور. هغه په پیاوړي غږ او سندریزې بڼې چې دده خپل عادت و، غږیده او ویل یې:

- زمونږ یې څه چې د سمولینسک خلک ټولواک ته سړي ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر د سمولینسک خلک زمونږ برخلیک ټاکي که څنګه؟ که د مسکو نجیب اعیان وغواړي، کولای شي خپله سرښندنه په بل ډول ټولواک ته څرګنده کړي. آیا مونږ د ۱۸۰۷ کال د جنګیالو ټولول او لېږل هېر کړي دي؟ یوازې کشیش (هغه کشیشان په دې نامه یادیدل چې د سړو په ټولولو او جګړې ته لېږلو کې یې ګډون درلود) غله او تالانګران په دې بهیر کې خپلې مزې او ګټې کوي.

ایلیا اندریوویچ چې خوږه موسکا یې پرشونډو خوره وه، د مننې په ننښه یې سر ښورا وه.

- اوس نو ستاسو دغو داوطلبو جنګیالو سړو دولت ته څه ګټه رسولې ده؟ هېڅ ! څه ګټه، هغوی یوازې او یوازې زمونږ اقتصاد تالا والا کړ. تر هغو نه همدا خپل جلبیان ښه دي. ستاسو دا داوطلب جنګیالي چې ببرته راستنېږي، هغه به نه سرتېري وي او نه رعیت، یاغي باغي به وي او چوروتالان به جوړوي. زمونږ اعیان او مخور دې ته چمتو دي، چې تر خپل ټولواک نه ځان ځار کړي. مونږ خپله ځو او نوي سرتېرو راجلبوو، په خورا لېوالتیا او مینې یې وویل:

- ټولواک دې مونږ ته یوه اشاره وکړئ، مونږ ترې ځاریږو !

ایلیا اندریوویچ په خون، خوندلاړې تر ستونې تېرې کړې، پېیر یې پورې واهه، خو پېیر غوښتل خپله څه ووایي. هغه لږ وړاندې لاړ، مګر لا نه پوهېده چې ولې او له څه نه ځان پیاوړی احساسوي او څه ووایي. همدا چې هغه خوله پرانسته چې څه ووایي، یو سناتور چې یو غاښ یې هم په خوله کې نه و او دده تر څنګ ولاړ و او څېره یې ځیرکه او خواشینی ښکاریده، د پېیر خبرې پرې کړې. داسې بربښېده چې په اداره، خبرو اترو، لارښوونو، سپارښتنو، پوښتنو او ځوابونو کې پوره تجربه لري. هغه چې خوله یې له غاښو تشه وه، په آرام خو اوریدونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غږ يې وويل:

- ښاغلی جنابه ! زه داسې تصور کوم چې او سنيو شرايطو ته په پام، مور ددې لپاره دلته نه يو راغلي چې د دولت د ګټو په اړه وغږيږو او په دې هکلـه وغږيـږو چـې د کـوم پـوځ جـوړول ښـه دي، د داوطلبـو جنګيالو، که د عادي جلبي سرتېرو؟ مور دلته راغلي يو چې ټولواک ويار رابښلی او مور يې رابللي يو. پريکړه او قضاوت په دې اړه چې د پوځ پياوړتيا له کومې لارې او څنګه وشي، هغه خبره ده چې هغـه بايد لوړو چارواکو ته پرېږدو.

پېير، دخپلو تلوسو لپاره دځرګندولو لاره پيدا کړه او پرسناتور يې چې د اعيانو، ويناوو لپاره يې لاره جوړه کړې وه او غوښتل خپلې تند لارې اند ښښې پر نورو وروتپي، وروداندګل، وروړاندې شو او د هغـه خبرې يې پرې کړې. پېير خپله هم نه پوهېده چې څه غواړي ووايي، هغه چې خپلې کتابي روسي سوچه خبرې کله ناکله له فرانسوي سره ګډولې او په خورا شوق يې خبرې پيل کړې:

- جناب عالي به ما وبښي !

(پېير دغه سناتور ښه پېژاند، خو دلتـه يې ښـه وګڼله چې په خورا رسمي بڼه هغه ياد کړي) که څه هم زه ددغـه ښـاغلي دا خبرې نه منم (لږ وځنډيد، ځکه غوښتل يې ووايي، تر مانه دمخکې ښاغلي ويناوال) له دغه ښاغلي سره چې د هغه د آشنايۍ ويار نه لرم، موافق نه يم، خو په دې باور يم چې مور يوازې د خواخوږۍ او د احساساتو د څرګندولو لپاره دلته نه يو رابلل شوي، بلکې بايد هغـه خبرې وځېړو چې څنګه د خپل هېواد د ژغورنې لپاره د مرستې لارې ولټوو، هغـه پـه لا لېوالتيـا دوام ورکړ:

- زه داسې انګېرم چې ټولواک بـه خپلـه لـه دې راضـي نـه وای چې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورِ د رعیت او شتمنیو خاوندان یوازې هغه ته سړي برابر کړو ، هغه ته یې وسپارو ، توپونو ته یې غوښه برابره کړو ، بلکې ده ،مورِ مشورې ته راغوښتي یو.

د دغې ډلې ډیرو اوریدونکو چې د سناتور له ملنډو ډکه موسکا ولیدله، د پیر خبرې یې خورا آزادې وګڼلې، کرار کرار خواره شول، خو یوازې ایلیا اندریوویچ د پیر خبرې خوښې کړې، هماغه شان چې د سمندري پوځ د مانو خبرې یې خوښې شوې وې. د سناتور خبرې یې هم خوښې شوې وې، ځکه هغه د هر وینا وال، د وینا وروستې خبرې د خپل طبیعت سره برابرې ګڼلې.

پیر دوام ورکړ:

- زه په دې باور یم، مخکې له هغه چې د دې خبرو پـه اړه وغږیږو ، لـه ټولو اک نه هیله وکړو ، په خورا درناوي له ټولو اک نه پوښتنه وکړو چې زمورِ د پوځ اوسنی شمېر او حالت مورِ ته څرګند کړي او بیا هغـه وخت .. خو پیر خپلې خبرې ځکه پای ته ونه شوې رسولې، چې ناڅاپه له هرې خوا تر غندنې لاندې راغې. تر ټولو نه زیات پر هغه د هغـه پخـوانې ملګرې، د باستون د لوبو ښه ماهر، ستیپان ستیپانوویچ اپراکاسین، سخت ګوزارونه کول. هغه، تل له هغه سره ښه اړیکې او خواخوږې لرلـه. په هغه ورځ هغه رسمي دریشي اغوستې وه. هغه د دغې رسمي جامو او کـه د بـل کـوم څـه لـه املـه، داسې بـدل شـوی و چې پیر پـه هغـه کې د پخـوانې ملګرتـوب یـوه نښـه هـم پیـدا کـولای نـه شـوه. د سـتیپان ستیپانوویچ پر څېرې د زړښت ګونځې او د قهر پرده راخوره شوې وه او پر پیر یې همداسې چغې وهلې:

- تر هر څه لومړی ستاسو حضور ته غواړم څرګنده کړم، مورِ دا حق نه لرو چې له ټولو اکه پوښتنه وکړو. دویـم دا چې کـه د روس اعیـانو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخورو دا حق لرلای، ټولواک نه شو کولای مورې ته ځواب راکړي. پوځ تل په خوځښدا کې دی. د هغه خوځښدا د دښمن، خوځښدا پورې اړه لري، وژل کښږي، ټپي کښږي او نوي قوتونه ورته راځي...

یو بل غږ، داسې د څلویښتو کالو د یوه منځنۍ ونې سړی، چې پښیر، هغه پخوا هم د جټانو په کور کې لیدلای و، په دې پوهښده چې هغه د پاڼو په لوبه کې خورا سست دی، اوس یې رسمي جامې اغوستې او په ناپېژندونکي بڼه یې کړه وړه بدل شوي دي، د پښیر خواته راوړاندې شو، د اپراکسین خبرې یې پرې او په لوړ آواز یې وویل:

- هوکې ! اوس د خبرو اترو وخت نه دی، اوس د کړو وړ دی. جګړه روسیې ته راننوتلې ده. زمورږ دښمن د روسیې د وژلو په تکل راروان دی، راروان دی چې زمورږ د پلرونو ادیروته سپکاوی وکړي، راغلی دی چې زمورږ ښځې او ماشومان یرغمل او وتښتوي.

هغه خپل ټټرو ډباوه، د سترګې کاسې یې د اسې سرې وې چې تا به ویل له وینو ډکې دي، هغه چغې وهلې:

- مورږ به ټول پاڅو ! ټول به د پښو پر ځای پر سر وخوځیږو، ټول د ټولواک بابا په خاطر !

یو څو داسې آوازونه چې دغه خبرې یې منلې، له ګڼه ګوڼې نه واوریدل شول:

- مورږ روسان یو او خپله وینه، ځان او سر له ایمان، تخت او هښواد نه ځارو. که مورږ رښتیا د خپلې مېنې رښتینې بچیان یو، باید اپلتې پربږدو او ټولې اروپاته وښیو چې روسیه څنګه له روسیې نه ځان ځاروي، پاڅېږي او ساتنه یې کوئ.

پښیر، غوښتل چې ځواب یې ووایي، خو ونه یې کولای شو یوه کلمه هم ووایي. هغه داسې وانګېرله چې د هغه د وینا غږ، هره غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په کې ونغښتل شي، د دغه اعیان تر لېوالتیا نه ډکو ویناوو نه به سندریزه او لوړه نه وي.

ایلیا انـدریوویچ، د دغې ډلې شاته ولاړو او هماغـه شـان یې د ویناوال خبرو ته د مننې په نښه سر ښوراوه، ځښنو خو په خورا زړورتیا د ویناوال پلو ته مخ وررااړاوه او تر هرې خبرې نه وروسته به یې چغې کړې: سمه ده، همداسې ده !

پېیر، غوښتل ووایي چې دی چمتو دی خپله شتمني، خپل ځان او خپل وګړي او هر څه هر څه ځار کړي، خو د دغو مرستو لپاره لومړی باید پوه شي، حالات څنګه دي، خو هغه چا نه پرېښود وغږېږي. دې سره هممهاله ډېرو خلکو چغې وهلې او خبرې یې کولې، لکه هغه شان چې ایلیا اندریوویچ نه شو کولای ټولو ته سر وښوروي. خلک د دې ډلې خوا ته راټولیدل او ببرته خوریدل، بیا ټولیدل او بیا خوریدل، خو په پای کې د یو ستر شرو شور نه وروسته د خوځېدو په یوې چټکۍ څېړې د هغه لوی میز خواته چې په لوی تالار کې اېښودل شوی و، ورغلل. پېیر نه یوازې خپله هغه خبره چې غوښتل یې وکړي، ونه شو کړای، بلکې هر وار به یې چې د خبرو تکل وکړ، په تربګنۍ به یې د هغه خبرې پرې کړې او په کرکه کرکه به یې مخ ترې واړاوه. .. تر هغه اعیانه وروسته ډېرو ویناوالو وینا واورولې او ټولو په هماغه ژبې او د هغه په ملاتړ یې خبرې کولې. د هغه زیاترو خورا ښې او ځښنو خو ډېرې نوې خبرې کولې.

د «روسي ویستنیک» د مجلې مدیر ګینکا، (چې ځښنو هغه پېژندلی و، ځکه د خلکو له منځه دغږونو انګازه شوه، چې نارې یې وهلې: لیکوال، ها لیکوال !) وویل: د دوزخ ځواب باید په دوزخ ورکړو او یادونه یې وکړه چې ماشوم د تالندې د بربښنا لیدو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشالېږي او خاندي، خو موږ به د هغه ماشوم په څېر ونه اوسو.

د تالار په وروستيو کتارونو کې چا تکرار کړه: سمه ده، سمه ده، تالنده، د تالندې غږ !

د خلکو څپه، لوی میز ته چې رسمي دريشي کړي سپين ږيري، عمر خوړلي مخور اويا کلن چې څه کم د ټولو پر ټټرونو نښانونه يا صليبونه راځړوند وو، ناست وو. پېير نېږدې ټول يا د هغو په کورونو کې، يا له خپلو نوکرانو ياورانوسره، يا په کلوب کې او يا د باستون په لوبه کې ليدلي او پېژندل. د خلکو څپه نور چور ميز ته ورنېږدې او شروشور همداسې دوام درلود. ويناوال يو په بل او کله هم په ګډه غږيدل. شاته ولاړو ځېنو کسانو به چې کله د ويناوالو غږ وانه وريد او يا به پوه شول، چې خبره سمه ويل شوې نه ده، په تلوار به يې د ويناوال ناويل شوې يا ناسمه خبره تکرار کړه... پېير سخت په قهر او ګېنې اخېستی و... هغه که څه هم له خپل خيالـه منکر نه و، خو په زړه کې يې ځان ګنهکار انګېره، مګر بيا يې هم ځان برحقه ګاڼه. هغه داسې چغه کړه، چې ګواکې غواړي د نورو غږونو او چغو په منځ کې خپل غږ، ترخلکو پورې ورسوي او وې ويل:

- زما موخه يوازې دا وه چې، که موږ په اړتياو پوه شو، زموږ د شتمنيو او سرچاروں به لاګټور وي.

هغه ته نېږدې يوه بوډا هغه ته وکتل، خو سمدلاسه يې هغه بل غږ ته پام وروړاوه چې د ميز له بله سره راپورته شو. يو بل چغې وهلې:

- مسکو به تسليم شئ ! مسکو به د خپلو ګناهانو کفاره ورکوئ.

بل بيا چغې وهلې:

- هغه د بشر دښمن دی ! اجازه راکړئ خبره مې وکړم. هغه لا پسې چغې کړې ! ګورئ ! او ښاغلو ! پښو لاندې مو کړم !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

په دې وخت کې ګراف راستو پچين، چې جنرالي دريشي پرغاړه وه، صليب يې پر ټټرو، پليټونه او ستوري پر اوږو، په برند ځير ځير غلچک او په چټکو ګامونو د اعيانو په ډله کې، چې لاره يې ورته پرانسته رانښوت.، هغه وويل:

- ټولواک به اوس راورسېږي ! زه همدا اوس د هغه له حضوره راغلم. زه داسې تصور کوم، په هغه حالت کې چې اوس موږ يو، ډېرو خبرو ته اړتيا نه شته.

راستو پچين زياته کړه:

- ټولواک ويار رابښلی، موږ او سوداګر يې رابللي يو.

هغه چې د سوداګرو دا ټول شوي تالار ته اشاره کوله، وې ويل:

- له هغه پلوه په ميليونو نو پيسې راځي، زموږ دنده دا ده چې سړي او داوطلب ورکړو او سر او مال له هغه نه ونه ژغورو. لږ تر لږه دا هغه څه دي چې موږ يې کولای شو.

خبرې اترې يو ازې د هغو بوډاګانو ترمنځ چې د ميز شاوخوا ته ناست وو، پيل شوې، دغه مشورې او خبرې له هغه څه نه چې امکان يې لاره ،په چوپتيا او کراري کې وشوې. دغو مرکو ځکه غمجنه بڼه لرله، چې تر کوم غږ او شور نه وروسته به، کله ناکله کوم بوډا په لړزيدلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

آواز وویل:

-زه یې منم !

هغه بل به بیا ګواکې د نوښت لپاره غږ وکړ:

-زه هم داسې انګېرمه ! او داسې نور نور..

منشـي تـه سپارښـتنه شـوې وه. داسې پریکړه لیـک ولیکـي چې، مسکویان هم د سمولینسکیانو په څېر له هر زرو تنو نه لس تنه سړي، د هغـو د ټولـو اړوړتیـا سـره ورکـوي. پـه غونـډه کـې ناسـتو کسـانو د هوساینې لپاره خپلې څوکۍ سره وړاندې وروسته کړې، پاڅېدل او ګواکې د شخۍ د وېستلو لپاره پـه تـالار کـې وګرځېدل، یابـه یـو بـل تـه سره نېږدې شول، لاسونه به یې سره کېښکودل او خبرې به یې سره پیـل کړې.

ناڅا په په تالار کې ددې غږ انګازه خپره شوه:

- ټولواک ! ټولواک. او ټول د دروازې خوا ته وخوځېدل.

ټولواک په هغه لویه لاره چې اعیانو او مخورو د خپلو دوو کتارونو په منځ کې ورته پرانسته، تالار ته راننوت.

په ټولو څېرو کې د ویرې او هیله مندۍ ننبسې څرګندې وې. پېیـر لـه ټولواکـه پـوره، لـرې ولاړو او نـه یـې شـو کـولای د هغـه ټـولې خبـرې واوري، خو د هغو لږو خبرو نه چې هغـه اوریـدې، دومـره پـوه شـو چې ټولواک له هغه ګوابنه چې روسیه ورسره مخامخ ده او لـه هغـو هیلـو نـه چې دی، د مسکو اعیان او مخورې لري، لرې غږېږي.

یو چا ټولواک تـه هغـه پریکړه لیـک واوروه چې څو شـېبې مخکـې دغو اعیانو او مخورو، لیکلی و.

د ټولواک ریږدیدونکی غږ پورته شو او وې ویل:

- ښاغلو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شروشور چې په تالار کې خپور شوی و ، ببرته چپ او پېير د ټولواک له خونده ډک، انساني او اغېزمن غږ په ښه توګه واورېد ، چې وويل:

- ما هېڅکله د روس د اعيانو او مخورو پر مېرانه شک نه لاره، خو نن مېراني ته، ستاسو لېوالتيا تر هغه نه هم زياته ده چې ما يې هيله لرله. زه د وطن په نامه له تاسو نه مننه کوم. ښاغلو ! د کړو وخت رارسېدلی دی. وخت سره زر دي..

ټولواک چپ شو او خلک، لاپسې د هغه شاوخوا ته ورنېږدې شول، له هرې خوا نه د شعارونو ناري او غږونه پورته شول.

يوغږ د شا له کتارونونه واوريدل شو:

-هوکې ! تر ټولو ګران څه، د ټولواک خبرې دي.

ايليا اندريوويچ، هېڅ نه و اوريدلي، خو په خپله ښه په هر څه پوه شوی و.

ټولواک د اعيانو له تالاره د سوداګرو هغه ته ورغی. هغه لس دقيقې هلته پاتې شو. هغه شان چې وروسته څرګنده شوې وه، همدا چې ټولواک له سوداګرو سره خبرې پيل کړې وې، اوښکې يې له سترګو راشبوه شوې او د ژړا په حال کې يې خپله وينا اورولې وه. پېير ټولواک هغه وخت وليد چې له دوو سوداګرو سره مل له تالاره وت. د هغو يو تن چې څورب، خيټه ورو، پېير پېژانده او بل هغه يې خوار، ډنګر ژيړ مخی او داسې کوسه و ، چې ږيره يې يوازې د زنې پر سر وه. هماغه د سوداګرو د جرګې مشر و. دواړو وژړل. د ډنګر په سترګو کې اوښکې ښکاريدې، خو څورب هغه لکه ماشوم داسې ساندې وهلې او همداسې يې ويل:

- ستاسو اعليحضرت نه مو، مال او ځان قربان دي !

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير په دې شېبه کې له دې احساسه پرته چې چمتو دی، هر هغـه څه چې لري، ټول قربان کړي، بـل څه نه احساسول. ځان يې د خپلې هغې وينا له کبله چې څو شېبې مخکې يې کړی وه، لږ قانوني رنګ يې لاره ملامت ګانه او دې ته سترګه په لاره و چې د هغه کفاره وکړي. پېير چې د ګراف مامونوف، له دې پرېکړه چې يو غوندې به ټولواک تـه ښـي، خبر شو، همالته يې راستو پچين ته څرګنده کړه چې هغـه زر تنـه اربکي، د هغو له ټولو اړتياو او خرڅ سره برابروي.

بوډا ګراف رستوف، نه شو کولای بې له ژړا او ساندو هغه څه خپلې ښځې ته ووايي چې اوريدلي او ليدلي و، او سمدلاسه يې د خپل زلمي زوی هغه هيله چې پوځ ته ځي ومنله او په خپله لاړ چې هغه پـه پـوځ کې ځېره کړي.

ټولـواک بلـه ورځ لـه مسـکوه لاړ، اعيـانو ببرتـه رسـمي دريشـی او جـامې ووښـتې او ببرتـه پـه خپلـو کورونـو، بنـډارونو او کلوبونـو کې سره اختـه شـول او لـه هغـه سره هممهالـه يې، خپلـو سړو تـه د اربکيـو د راټولولو او لېږلو سپارښتنه وکړه او خپلـو هغـو کړو تـه هـک حيـران و چې دوی ترسره کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم کتاب

دویمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

ناپلیون له دې کبله له روسیې سره جګړه پیل کړه چې هغه نه شو کولای د درزدین سیمې ته له تګه ډډه وکړي. هغه نه شو کولای د هغه ویاړه مست نه شي، چې ده ته وربښل شوی دی، هغه نه شو کولای د پولیند د پوځي دریشي له اغوستنې ډډه وکړي او د اوړي سهارنۍ کوډو ته غاړه کینږدي او هغه نه شو کولای د کوراګین او بالاشوف، په وړاندې خپله کرکه ونه ښیي. ټولواک الکساندر، هېڅ ډول روغې ته ځکه غاړه نه کښښوده چې انګېرله یې ده ته سپکاوی شوی دی. بارکلي دیتولی، هڅه کوله په خورا ښه توګه د پوځ لارښوونه وکړي، خپلې دندې په ښه ښه ترسره کړي او ځان ته د غوره پوځي قوماندان نوم او ویاړنه وګټي. رستوف پر فرانسویانو په یرغل کې ځکه مېړانه ښودله چې نه یې شو کولای په آواره ځمکه او کراره ژوند آس یرغه کړي. په دې توګه په دې جګړه کې ټولو بې شمېره ښکیل کسانو د خپلو ځانګړتیاوو، ځانګړو عادتونو، خپلو موخو او شرایطو پر بنسټ خپلې هڅه کولې. هغوی ډاریدل، ځانښودنه او پېژندګلوي یې غوښته، خوښۍ کولې، په قهریدل، قضاوت یې کاوه او تصور یې کاوه چې هغوی په هغه څه پوهېږي، چې باید پوه شي او په خپله خوښه خپلو اهداف ته ور روان دي، حال دا چې دوی ټول د تاریخ په چوپړ کې بې ارادې وسیلې وې او هغه چارې یې سرته رسولې، چې دوی خپله هم نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې پوهېدل، خو مورټه، د اوسنۍ زمانې وګړو ته د پوهېدو وړ ده. دا د ټولو چارواکو نه بدلیدونکی برخلیک دی. هر څومره چې هغوی د واک په لوړو کچو کې ولاړ وي. په هماغه اندازه یې آزادي او خپلواکي کمه وي.

اوس، د ۱۸۱۲ کال چارواکي، لا پخوا پخوا له خپلو چارو نه او دریځونو لرې شوي، د هغوی د خپلو ځانګړو ګټو آن کومه نښه هم پاتې نه ده، خو یوازې د هغې زمانې نه راپاتې پایلې زمورټ مخې ته پرتې دي.

فرضا د اروپا وګړي باید د ناپلیون په مشرۍ د روسیې زړه ته ننوتلي وای. هلته مړه شوي وای او خپله یې پر ځان خپله بلا راوستې وای، د وګړو بې معنی او زورونکي کړه اوس زمورټ لپاره د دغې جګړې د ګډونکوونکو نیت نښه څرګندوی. تقدیر ټول دغه خلک دې ته اړول، چې هممهاله د خپلو ځانګړو ارمانونو د لاس ته راوړلو تر څنګ یوې سترې پایلې ته د رسېدو لپاره هم هڅې وکړي، هغه پایله چې له هغو یو هم (نه ناپلیون او نه الکساندر او نه بل هېڅ یو، د دغې جګړې له ګډونکوونکو نه) د هغې نه هېڅ تصور هم نه درلود. نن مورټ ته دا نښه په ډاګه شوې ده، چې په ۱۸۱۲ کال کې د فرانسوي پوځ د تالان او بربادۍ علتونه څه وو. هېڅوک له دې نه انکار نه کوي چې د فرانسوي پوځ د نابودۍ علت له یوې خوا خورا ناوخته، هغه هم بې له هر ډول چمتوالي په ساړه ژمي کې د روسیې په زړه کې د جګړې پیل و او له بلې خوا د روسیې ښارونو ته د اور اچولو اغېز او د هغه له کبله د خلکو په زړونو کې د دښمن په وړاندې د کرکې راپاریدل، و. خو هغه وخت نه یوازې چا دا اټکل نه شو کولای (هغه څه چې اوس څرګند دي) په نړۍ کې تر ټولو نه خورا ښه اته سوه زریزه، په غوره او ښو جنګیالو قوماندانانو سمبال پوځ به د روسیې پوځ په وړاندې، هغه خوار په جګړیزو چارو کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجربې، د شمېر له پلوه تر دښمنه دو واړه کم او ناپوهه قوماندانو پوځ په وړاندې ماته وخوري او تالا والا به شي. نه یوازې هغه وخت چا دا اټکل نه شو کولای، بلکې د روسانو له خوا ټولې هڅې ددې لپاره وې چې یوازې یو بری او چاره ولري او هغه دا چې څنګه روسیه وژغوري. د فرانسویانو هڅې د هغو د ټولې پوځي تجربې او ګوا کې له خپل پوځي نابغه ناپلیون سره سره، ټولې ددې لپاره وې چې د اوړي تر پایه مسکو ته راورسېږي، یعنې هغه څه وکړي چې د دوی پوځ تالا شي.

په هغو لیکنو کې چې د ۱۸۱۲ کال د تاریخي پېښو په اړه لیکل شوي دي، د فرانسوي لیکوالو دا ډېره خوښېږي چې ووایي، چې ناپلیون څومره دخپلو پوځونو د سیمې له پراخېدو نه ویره لرله، څومره د جګړې لېوالـه و او څنګه د هغه مارشالانو مشوره ورکوله، چې په سمولینسک کې پاتې شي. او نور دې ته ورته ډېر دلایل راوړي چې ثابته کړي، د جګړې ګواښ له هماغو لومړیو ورځو نه په هر څه لاس بری و. روسي لیکوال دوی نه لازیات ددې لېوالـه دي دا ووایي چې د جګړې تګلوره له پیل نه د سکیفسکي، د قبیلو د جګړې په بڼه جوړ شوی و (د روس د دولت د جوړېدو نه د مخه د سکیفسکی قبیلو د اوسنۍ روسیې او اوکراین پر زیاترو سیمو واکمني لرله او واک یې د داړومارو ډلو په شان، د غلچکو بریدونو له لارو ټینګاوه) دا په دې معنا چې دښمن وغولوي او د روسیې زړه ته یې ننباسي او بیا یرغل پرې وکړي. څوک تګلوره د پفول، تګلوره ګڼي، څوک یې په خپله د ټولواک الکساندر نوښت بولي او آن د خپلو نظریاتو د تایید لپاره ځېنې سندونه او لیکونه هم وړاندې کوي، چې په هغو کې د دغو شان جګړو د پېښېدو ننبـه موندی شو... خو که اوس د تاریخ بهیر بل پلو تللای وای او هغه څه چې پېښ شوي دي، نه وای پېښ شوي، نو دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشارې او ننبې به هم ټولې له مینځه تللي وای. هغه به هم د هغو زرګونو او میلیونونو اشارو او اټکلونو په څېر چې هغه وخت کېدې، ناسمې راوتلای او هېرې شوې وای. د پېښو د پېښېدو په اړه اټکلونو او اشارې تل دومره زیاتې او ډولا ډول دي چې پایلې ته له پامه پرته چې هر څه وي، داسې کسان پیدا کېږي چې ووایي، ما لا هماغه وخت ویلي و چې دا به همداسې وي، خو دوی دا هېروي چې د دوی د اټکلونو برخلاف هم بې شمېره اټکلونه وو... خو واقعیتونو ټول د هغه څه برخلاف دي چې روسانو او فرانسویانو د هغو اټکل کاوه، ځکه نه روسانو د ټولې جګړې په اوږدو کې د روسیې زړه ته د دښمن د راوستلو تکل لاره، ځکه هغوی د روسیې خاورې ته د فرانسویانو د رانغوتلو له هماغې لومړي شېبې نه هڅه کوله د هغو مخه ونیسي او ناپلیون نه یوازې د خپلو پوځونو د سیمو د زیاتوالي نه ویره نه لرله، بلکې د هغه برخلاف یې د خپل پوځ له خوا د هر نوي ګام خاورې د لاندې کولو په ویاړ جشنونه او بنډارونه نیول او له هغو نه خوړا خوښېده او د غه راز دا هڅه یې کوله چې د پخوا په شان له جګړو سره لاس او ګریوان نه شي.

د جګړې په پیل کې زمونږ پوځ ټوټه ټوټه شوې او زمونږ یوازینۍ هیله د هغو ټوټو یووالی و. هغه هم لږ تر لږه د دې لپاره چې په منظمه توګه شاته لاړ شو، خو که مونږ غوښتی چې د دښمن پوځ د خپلې خاورې زړه ته رانښاسو، نو د پوځ یووالی بې ګټې و. ټولواک هم د پوځ د لمسون او په سرتېرو کې د هېواد د مینې د راژوندي کولو لپاره جبهې ته راغلی و، نه د دې لپاره چې هغوی شاتمبولو ته وهڅوي. که روسانو د پفول د تکل له مخې، هغه ټول مورچلونه د دریسا پرغاړه جوړه کړل، نه د شاته راتګ لپاره بلکې د شاتګ د درولو لپاره و. ټولواک خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندانان د هر ګام شاته تګ له املې ښکنځل او غندل. د ټولواک په تصور کې خو آن د سمولینسک لاندې کېدل نه ځاییدل، بیا د مسکو سوځېدل خو څه کوې. کله چې پوځ یو والی پیدا کړ، ټولواک له دې کبلـه چـې سمولینسـک، پرته لـه زورورۍ جګـړې تسـلیم شـوی دی، سوځېدلی دی، سخته کرکه او نارضایت څرګند کړ.

ټولواک داسې انګېرل، خو د روسیې قوماندانانو او د ټول روسیې ملت، شرم د روسیې زړه ته د پوځ د شاته راتګ له املې له دې هم زیات و...

رښتیا او څرګنده خبره دا ده چې د مسکو پلو ته په خپل پرمختګ کې ناپلیون خورا لوی ګوابښ نه لیده، نه ټولواک الکساندر او نه روسي قوماندانانو یوه هم. الکساندر او روسي قوماندانانو هېڅکه دا تکل نه لاره، چې ناپلیون وغولوي او د روسیې زړه ته یې راوهڅوي. د ناپلیون بې لارې کول او روسیې ته د هغه راننوتل، بې له هر ډول تګلارې او تکله ترسره شول (هېڅ چا د دغې پېښې د پېښېدو اټکل نه کاوه) بلکې دغـه پېښـه، د پېچلو لوبو، کرکو، هیلو پـه جګړه کـې د خلکـو د ګډون کولو د ارمانو پایله وه، د هغو خلکو او جنګیالو چې له هر هغه څه نه ناخبره و چې وړاندې به پېښېدل، هغوی یې پـه هېڅ ډول اټکـل نه شـو کولای او په دې نه پوهېده چې د روسیې د ژغورنې لاره کومه ده. هر څه تصادفا پېښېدل. د پوځونو ترمنځ اړیکي له هماغـه پیلـه وشلېدلې او مورِ په څرګنده له دښمن سره د ننبتې او دهغه دیرغـل د مخنوي لپـاره د خپلو پوځونـو د یـووالي تکـل کـې شـو، خو دا چې د ښمن خورا زورور و، مورِ له جګړې مخ واړاوه او په چټکۍ شاته لاړوو او پـه دې توګـه مـو د سمیلیسک پلو ته د تګ لاره پرنسته...

... بارکلي دیتولی د روسي پوځ یو قوماندان له دې کبلـه چې بهرنـی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی په پوځ کې هومره ګران نه دی .. باګراتیون د روس دویم پوځ قوماندان له هغه نه کرکه لري .. او د هغه له هغو سپارښتنو نه چې پوځونه دې سره یو شي، سرغړونه کوي، شاته راځي ..

ټولواک جبهې ته راغلی چې په خپل پوځ کې د هېواد پالنې روحیه راوپاروي .. په پای کې هغه په دې پلمه چې د پلازمېنې خلک هېواد پالنې ته وهڅوي له جبهې نه ځي او مسکو ته روانېږي ..

روسان د راتلونکې جګړې لپاره په خپلو سیالیو، تکلونو، دوکو او چمتوالي بوخت دي، تر هغو چې هغوی، فرانسویان په هغو ځایو کې چې نشته لټوي، هغوی د نیکیفروفسکي پر قطعې برید کوي، هغه تالان او د سمولینسک دیوالونو ته رارسېږي.

باید د سمولینسک ناڅاپې جګړه ومنو، ځکه هغه ومنو چې لږ تر لږه دخپلو اړیکو رښتیاوالی ثابت کړو. په دې تو ګه جګړه پېښېږي او په هغې کې له دواړو خواو نه په زرګونه خلک وژل کېږي او ژوند له لاسه ورکوي. سمولینسک د ټولواک او د روس د ټول ملت له ارادې پرته دښمن ته تسلیمېږي، خو د هغه ښار خلک چې پوهېږي د دوی والي دوی غولولي او دوکه کړې یې دي، په خپل لاس ښار ته اور ورته کوي، پر خوار او زار حالت، تش لاس په داسې حال کې چې د خپلې ماتې او ورکو په اړه فکر کوي، له دښمن سره د کرکې احساس سره مل د مسکو پلو راخوځېږي. ناپلیون وړاندې او مور شاته درومو او هغه څه کېږي، چې ناپلیون باید د بري جنډه رپولې وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

سردار نیکولای اندریوویچ د خپل زوی تر تګه، یوه ورځ وروسته شهزادګۍ ماریا ځانته وروغوښته او هغې ته یې وویل:

- نو څنګه اوس دې زړه تش شو؟ له زوی سره دې واچولوم، خوشاله یئ؟ ښه رضایئ؟ زړه مې خوږږي، زورږږم زه زور، ناتوانه او تا داسې غوښتل. ښه ده، ښه ده، اوس نو خوشالۍ کوه، خوشالۍ !

تر دې وروسته د یوې اونۍ په اوږدو کې بیا شهزادګۍ ماریا له خپل پلار سره ونه لیدل. هغه ناروغه و او له خپلې کوټې نه د باندې نه راوت.

د شهزادګۍ ماریا په حیرانۍ دې ته پام شو چې په دې موده کې مشر سردار، پېغله بوري ین هم نه ده منلې او یوازې چا چې کوټې ته تګ راتګ ورسره کاوه، هغه تیخون و.

تر یوې اونۍ وروسته سردار بیا له کوټې راووت، او بیا یې خپل پخوانی ژوند پیل او په تېره بیا د ودانیو د جوړولو څارنه او باغوانې یې کوله. له پېغلې بوری ین سره یې ټولې پخوانې اړیکې شلولې وو. له شهزادګۍ ماریا سره یې په خبرو کې ژبه سړه او دا نښې په کې څرګندې وې چې ګواکې وایي:

- ګوره وینئ ! تا زما په اړه څه خبرې څه جوړې نه کړې؟ تا مې زوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندړي په اړه څه دروغجنې خبرې ونه کړې، چې ګواکې مـا لـه دې فرانسوي سره ګوتې خوړې کړي دي؟ له هغه سره دې خوابدی کړم، خو اوس ګورئ چې نه مې ته په کار يې نه هغه فرانسوي ګکې.

شهزادګی ماريا نيمه ورځ د خپل وراره، لـه نيکولای، جان سره په کوټه کې تېروله، د هغه سبقونه يې څارل، خپله يې هغه ته د روسي ژبې او موسيقۍ زده کړې ورکـولې، د هغـه لـه روزونکـي دوسـال سـره بـه غږيده او نيمه ورځ به يې خپل کتابونه لوستل، وخت به يې له بوډۍ مينځې او له هغو خدايي خدمتګارانو سره چې په پټه به د ودانۍ د شا له خوا نه، ددې ديدن ته راتلل، تېراوه. د جګړې په اړه شهزادګی ماريا هماغه شان فکر کاوه، لکه ټولې ښځې يې چې کوي. جګړې تـه د خپل تللی ورور له کبله خورا خواشينې وه. هغه له جګړې او د هغې له وحشت نه ډاريده او په دې نه پوهېده او دې ته حيرانه وه چې څنګه خلک په بې رحمۍ د يو بل وژلو ته اړباسي، هغه ددې جګړې په اهميت نه پوهېده او هغـه يې د پخوانيو جګړو په څېر يوه جګړه ګڼله. سره له هغـه چې دوسال، د هغـه هميشـنی مرکچي د جګړې په لېوالتيا د جګړې بهير څاره، په خورا شوق يې د هغې په اړه خپل عقايد څرګندول، سره له هغه چې ددوی ديدن تـه راتلونکي خدمتګارانو، پـه خـورا وحشـت، هـر يـو جلاجلا، په خپله بڼه د جګړې د آوازو او د پيدا شوي کـافر او عيسـويت ضد او روسيې ته د هغه د راتګ په هکله د خلکو خبرې او کيسې ورتـه کـولې او سره لـه دې چې ژولۍ، چې اوس پـه شـهزادګی دروبتخکايا بدله شوې وه او بيا يې له دې سره خورلندې پيل کړې وه او دې ته يې لـه مسکو نه د هېواد پالنې نه ډک ليکونه ليکل، بيا هم دې ته جګړه جګړه وه، هېڅ اهميت يې نه لاره او نه پرې پوهېده.

ژولی هغې ته ليکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته ګراني خورلنډې ! زه تاسو ته په روسي ژبه ليک ليکم، ځکه زه ټولو فرانسويانو او په هماغه اندازه د هغو له ژبې نه کرکه لرم. زه هغه نه ويلی او نه يې اوريدلی شم.

موږ مسکويان د خپل ټولواک له مينې نه چې د لمانځنې او بې ساري درناوی وړ دی، د مينې د اور په لمبو کې سوځو.

زما خوار مېړه د يهودانو په مسافرتونو کې د زوريدو او لوږو له زغم نه لېونی او ستړی شوی دی. دا لا څه کوي ،هغه خبرونه چې ما ته رارسېږي له دې مې لا زيات په عذاب اخته کوي.

هرومرو به مو د اريوفسکی د مېرانې او سرښندنې په اړه اوريدلي چې له خپلو دوو زامنو نه يې غېږ تاو کړې او ورته ويلی دي:

- له هغو سره به يو ځای مرم ا و بې پتې به نه منو... او په رښتيا چې د دښمن قوت دوه برابره شو ، خو موږ ورته سست نه شو. دا هم تېريږي خو د جګړې وختونه بايد لکه د جګړې د وختونو په څېر ومنو او تېر يې کړو. شهزادګی ايلينا او شهزادګی صوفيا ، ټوله ورځ راسره ناستې وي. موږ خواړې هغه کونډې يو ،چې مېړونه مو ژوندي، خو موږ کونډې يو ، په زغنو اوبدلو لګيا يو او په خوږو خوږو کيسو وختونه تېروو.

يوازې او يوازې زموږ تر څنګ ستاسو ځای تش دی .. او داسې او داسې نور دې ته ورته ليکونه. "

شهزادګی ماريا ،ځکه د دې جګړې په اهميت نه پوهېده چې بوډا سردار هېڅکله د هغې په اړه نه غږېده، هغه يې نه منله او کری ورځ به يې له دوسال سره چې ميز ته به ناست و ،او خدای خبر څه به يې ويل، خندېدل به او ژبه به يې داسې ارامه او ډاډمنه وه چې شهزادګی ماريا ته به د خبرو وخت نه پاتې کېده او د جګړې په اړه به يې د پلار جاج نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخېست.

د جولای د میاشتې په اوږدو کې بوډا سردار خورا ګرځنده او آن چې تاند و تازه و. د نوي باغ او چوپړانو ته د نوې ودانۍ جوړل یې پیل کړي وو. هغه یوازینی شی چې شهزادګۍ ماریا پرې زوریدله، هغه یې د پلار بې خوبي وه. هغه خپل دا عادت چې د خپل کار کوټه کې ویده کېده، بدل کړی و او هره شپه به یو بل ځای ویده کېده. یوه ورځ به یې سپارښتنه وکړه چې د هغه سفري پالنګ په لویه لاره کې کېږدئ، بله ورځ به د مبلمستون پر لویه لاستي لرونکي اوږدې څوکۍ پاتې شو او کله به د هرکلو په کوټه کې پروت و او پرته له هغه چې جامې وباسي سترګې به یې پټې کړې او د پېغلې بوری ین پر ځای به د هغه پتروشکا نومي چوپړ ،کتابونه ورته لوستل او همالته به هماغسې ویده شو. خو کله کله به یې بیا په خوړنتون کې شپې سبا کولې.

د اګست په لومړي نېټې د سردار اندرې دویم لیک راورسېد. په لومړی لیک کې چې د هغه تر تګ نه ژر وروسته رارسېدلی و، په خورا درناوي سردار اندرې له خپل پلار نه له دې کبله بښنه غوښتې وه، چې ځان ته یې اجازه وکړې وه، له پلار سره مخالفت وکړي او له هغه نه یې غوښتنه کړې وه چې په ځان کې د پلار د مهربانۍ احساس راژوندی کړي. بوډا سردار د زوی لومړی لیک ته په خورامینه ناکه ژبې ځواب لیکلی و او تر همدی لیکه وروسته و چې هغه، فرانسوي پېغله له ځانه لرې کړې وه. دویم لیک سردار اندرې د ویتبیک له څنډو، لیکلی و، هغه دا لیک، تر هغه وروسته لیکلی و چې د غه ښار فرانسویانو لاندې کړی و او د دغې جګړې په اړه یې په لنډه توګه هلته لیکلي او د هغه نقشه یې هم هلته انځور کړې وه. هغه د جګړې د راتلونکې په اړه هم خپل نظریات لیکلي وو. سردار اندرې په لیک کې پلار ته د هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزو په اړه چې د جګړې ډګرته دده د کور د نېږدې والی له امله ده ته ورپېښې وې، هم یادونې کړې وې. ده د جګړیزو عملیاتو د نېږدیوالي له امله ډېره خواشیني څرګنده کړې وه او پلار ته یې مشوره ورکړې وه چې مسکو ته لاړ شي.

هغه ورځ د غرمنۍ په وخت کې چې کله دوسال ویلي ویلي و چې:، د آوازو له مخې فرانسویانو ویتیبسک هم لاندې کړی دی. هغه د خپل زوی سردار اندرې لیک وریاد شو. هغه شهزادګۍ ماریا ته مخ ورواړاوه او وې ویل:

- نن د سردار اندرې لیک راغلی دی، هغه دې ولوست؟

شهزادګۍ ماریا په ډار وویل:

- نه بابا جانه !

هغې نه شوکولای هغه لیک ولولي، چې هېڅ څوک یې آن له رارسېدو هم خبر نه و.

سردار له ملنډو نه په ډکې موسکا په هغې موسکا چې اوس د دغې جګړې په اړه د یادونې په وخت کې تل دده پر شونډو راخوریده، وویل:

- هغه د جګړې په اړه، د دغې جګړې په اړه لیکلي دي.

دوسال وویل: باید ډېر په زړه پورې وي، هغه خو خپله په جګړه کې دی.

پېغلې بوری ین وویل: اخ، هوکې، باید خورا په زړه پورې وي.

بوډا سردار مخ پېغلې بوری ین ته ورواړاوه او وې ویل:

- پوهېږئ، د واړه میز پر سر، د اخبارونو تر دوسیې لاندې دي...

پېغله بوری ین په خوښۍ له خپله ځایه ودانګل.

بوډا سردار تندی تریو او چغه کړل:

- اخ، نه، نه ! میخائیل ایوانوویچ، ته لاړ شه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میخائیل ایوانوویچ پاڅېداو د هغـه دفتر تـه ورغی،خو همدا چې هغـه ووت، بـوډا سـردار پـه خـورا نـاآرامۍ دې خـوا ، هغـه خـوا وکتـل، کاغذي دستمال يې وارتېره، خپله لاړ او وې ويل:

- هېڅ څوک، هېڅ نه شي کولای. هر څه يې سره ګډوډ کړل.

دده تر راستنېدو پورې، شهزادګۍ ماریا ، دوسال، پېغله بوری ين او آن نیکولای جان په چوپتیا چوپتیا کې یو بل ته سره کتل.

بوډا سردار مخکې او میخائیـل ایوانـوویچ پسې چې لیـک او یـوه نقشـه يې پـه لاس کـې و ، پـه چټکـو چټکـو ګـامونو راسـتانه شـول. هغـه لیک او نقشه يې پر میز، تر خپل څنګ کېښودل او د ډوډۍ تر پایـه يې هغه چاته ورنه کړل، چې وې لولي. همدا چې مېلمسـتون تـه لاړل، هغـه لیک يې شهزادګۍ ماریا ته ورکړ او د نوې ودانۍ نقشـه يې تر مخې وغوړولـه، پـر نقشـې يـې سـترګې خښـې کړې او لـور تـه يـې سپارښـتنه وکړه چې لیک په لوړ آواز ولولي. شهزادګۍ ماریا د لیک لوسـتل پیـل او په پوښتنیز غلچک يې پلار ته وکتل.

ده خپله نقشې ته کتل، خو داسې ښکاریده چې په خپلو غمونو کې ډوب وي. دوسال ځانته دا حق ورکړ چې وپوښتي:

- سردار صاحب، تاسو په دې اړه څه فکر کوئ؟

بوډا لکه چې په بې خوندۍ له خوبه راویښ شوی و ، پرته له هغه چې د ودانۍ له نقشې نه سترګې بل پلو وغړوي، وویل:

- زه؟ زه؟ ډېر امکان لري، چې د جګړې کرښه دومره مودې ته رانېږدې شي چې...

سردار وویل:

- هـه، هـو ، هـه، د جګړې کرښـه ! مـا ویلي او اوس هـم وایـم، چې د جګړې ډګر په پولند کې و او دښمن به هېڅکلـه ونـه شـي کـولای، چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نی مان له سینده راتېر شي.

دوسال، په حیرانۍ بوډا ته ځکه کتل چې هغه د نی مان نه د نه را اوښتلو خبرې کولې، حال دا چې دښمن لا د وخته د نی پیر، سیند ته رارسېدلی و. خو شهزادګۍ ماریا چې د نی مان، جغرافیاوی موقعیت کې تېروتلې وه، داسې فکر کاوه چې پلار یې برحقه دی.

سردار چې برېښېده لا د ۱۸۰۷ کال د جګړو په خیالو کې دی او د هغې جګړې یادونه او پېښې ورته نوې برېښېدی، وویل:

- د واورو په ویلیدو سره به ټول د پولنډ په جبو کې ډوب شي، یوازې هغوی دي چې په دې خبره یې سر نه خلاصېږي. که بینیګسین، لا د مخه خوځېدلای او پروس ته ننوتلای وای او سنۍ چارې به په بل ډول وای.

دوسال په ویرې وېرې وویل:

- جنابه سرداره !

په لیک کې د وینیبسک خبرې کېږي او تاسو...

سردار په خواشنۍ وویل: په لیک کې، هو ! هو ! هو کې په لیک کې.

د هغه بشړې له خواشینۍ نه ګونځې ګونځې او خواشینۍ بڼه یې غوره کړه او چې شو او بیا یې وویل:

- هو کې، نو فرانسویانو د کوم سیند په څنډو ماته خوړلې ده؟

دوسال سترګې ښکته واچولې او په کراره یې وویل:

- جناب سردار ! په لیک کې هېڅ چېرې د فرانسویانو د ماتې یادونه نه ده شوې.

- آیا هغه نه دي لیکلي چې فرانسویانو ماته خوړلې ده؟ عجیبه ده ! نو ما خو، خپله داسې فکر نه شو کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ټول تر ډېرو پورې چوپ وو.

هغه ناڅاپه سر راپورته کړ، د نوې ودانۍ نقشې ته يې اشاره وکړه او وې ويل:

- ښه، ښه ! ښه ميخائيل ايوانوويچه ! راته ووايه، ته څنګه کولای شې دغه بدل کړئ؟

ميخائيل ايوانوويچ نقشې ته ورنږدې شو، يو څو شېبې سردار له هغه سره د نقشې په اړه وغږېد، بيا يې برند برند او له قهره په ډک غلچک شهزادګۍ ماريا او دوسال ته وکتل. او خپل دفتر لاړ.

شهزادګۍ ماريا خپل پلار ته د دوسال له حيرت نه ډک او پريشان غلچک ولېد، د هغه سکوت ته يې پام شو او خپله هم له دې نه په حيرت کې شوه چې څنګه يې پلار د اندرې ليک په مېلمستون کې د ميز پر سر هېر کړی و، خو هغه نه يوازې د دوسال د پرېښانۍ او سکوت د علت په اړه له هغه سره د خبرو نه، نه ويريده، بلکې د هغه په اړه فکر کولو نه هم ډاريده له.

مانبام، ميخائيل ايوانوويچ د سردار د سپارښتنې له مخې شهزادګۍ ماريا ته راغی او له هغې نه يې په مېلمستون کې د سردار اندرې د هېر شوي ليک غوښتنه وکړه. شهزادګۍ ماريا ليک هغه ته ورکړ.

که څه هم د هغې دا نه خوښېده، هغې ځان ته دا حق ورکړ چې ميخائيل ايوانوويچ نه وپوښتي، پلار يې څه کوئ؟

ميخائيل ايوانوويچ له درناوی نه په ډکې خوله ملنډو مل موسکا سره وويل:

- هسې خوځښې راخوځښې، دی د دې نوې ودانۍ له املې ډېر نا ارامه دی. يو څه وخت يې کتاب ولوست او اوس... ميخائيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایوانوویچ خپل آواز لږ تیټ کړ او وې ویل:

- میز ته ناست دی. باید په خپل وصیت لیک لګیا وي (په دې وروستیو وختونو کې له کاغذو سره بوختیا د سردار یوه له خورا غوره بوختیاوو نه وه. هغه کاغذونه چې تر مرګه وروسته ده نه باید پاتې شي، هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نوماوه)

شهزادګی ماریا ویې پوښتل:

-آلپانیچ سمولینسک ته استوئ؟

- البته چې، له ډېرې مودې راهیسې سترګه په لاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

کلـه چـې میخائیـل ایوانـوویچ لـه لیـک سـره دفتـر تـه راسـتون شو، سردار عینکې په سترګو، د عینکو کړۍ پر تندي د شمعې تر رڼا لاندې د میز شاته ناست و او له کاغذو (هغه کاغذونه چې ده وصیت لیک نومول او باید دده تر مرګه وروسته ټولواک تـه لېږل شوي وای) سره اخته و، هغه یې له سترګو لرې نیول او په خورا خوند یې لوستل. کله چې میخائیل ایوانوویچ راننوت، د هغه سترګو د هغو خاطراتو له لوستلو نه وروسته له اوښکو ډکې وې چې ده په ځوانۍ کې لیکلې وې او اوس یې لوستې. هغه د میخائیل ایوانوویچ نه لیک واخیست، هغه یې په جیب کې کښښود، کاغذونه یې یوې خواته کښښودل او الپانیچ یې چې ډېره موده ورته انتظار پاتې شوی و، ځان ته راوغوښت.

هغه پر یوې پانې هغه څه لیکلي و چې سمولینسک کې اړتیا ورته لیدل کېده، هغه په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده او هر وار به چې د الپانیچ له څنګه چې ده ته یې د دروازې تر څنګ انتظار وبست تېریده، هغه ته یې خپلې سپارښتنې ویلې:

- لومړی پوستي کاغذ، تاته وایم اوري، اته ګډې، د دغې ښلګې له مخې، زرین رنګ، دغه ښلګه یې یوسه، چې کټ مټ هماغـه واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیـا شـرش، مـوم، هـوکې د کاغـذونو د مهرولـو لپـاره د میخائیـل ایوانوویچ د وړاندیز له مخې.

هغه په کوټه کې وګرځېد ،خپلو یادښتونو ته یې وکتل او وې ویل:

بیا به د سرتېرو د جلب دغه لیک، والي ته سپارئ..

الپاتیچ ته د سردار سپارښتنو دوه ساعته وخت ونیو ،خو بیا هم هغه ته د سردار خبرې پای ته نه وې رسېدلې. هغـه کښناست، چرت کې لاړ، سترګې یې سره ورغلې، ویده شو او الپاتیچ وښورید.

- نو ، ځه خوځېږه ،خوځېږه ،که څه شی په کار و ، در وبه یې لېږم.

الپـاتیچ ووت. سـردار بېرتـه خپـل میـز تـه ورغی، خپـل میـز یـې وڅاره ،په خپلو کاغذونو یې لاس وواهه ،بیا یې د خپل میز جعبه وترلـه او د بل میز شاته کښناست او والي ته یې د لیک لیکل پیل کړل. کله چې یې لیک مهر کړ او پاڅېد ،وخت له وخته تېر شوی و. هغه غوښتل ویده شـي ،خو هغـه پوهېـده چـې خـوب نـه ورځـي او ګـډوډ لـه غمونـو ډک خیالونه یې خوب ته نه پرېږدي. هغه تیخون ته ورغړ کړل او لـه هغـه سره د دې لپاره بلې کوتې ته لاړ چې هغه ته ووایي، د هغه کټ چېرې کېږدي. هغه ګرد ګرځېده او کتل یې چې په کوم کنج کې یې کټ کېښودل شي. هره خوا هغه ته، ناوړه برېښېده ،خو له ټولو نه ناوړه ځای د هغه د کار په کوټه کې ا ښودل شوې لویه څوکۍ وه، چې پخوا دی پرې بیدیده. پر هغې څوکۍ ببدیدل، هغه ته په دې علت خورا وحشتناکه برېښېدل. دی له داسې خیالونو سره لاس او ګریوان شوی و ، چې دی یې ډېر زورولی و. په هېڅ څه یې تنده نه ماتېده، خو تر ټولو ښه ځای هغـه تـه د پیـانو تر شا ولاړ څوکۍ ښکاریده. هغه تر اوسه پورې هېڅکله هلتـه ویده شوی نه و.

تیخون د یو چوپړ پـه مرسـته د هغـه کټ راوړ او د هغـه پـه جوړولـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګيا شو.

سردار چغې کړل:

- نه، داسې نه، داسې نه، خپله يې يو لږ څه له ديوالـه نـه رادې خواتـه کړ او بيا يې ببرته څه ورنښړدې کړ.

سردار له ځانسره فکر وکړ: بالاخره مې هر څه بدل او جوړ کړل، اوس کولای شم ويده شم.

ودريد چې تيخون جامې تړې وباسي.

له هغه عذاب نه يې تندی تريو شو، چې له ده نـه د جـامو وبسـتلو پـه وخت کې تيخون پر ده زغملی و، پـه پـای کـې هغـه جـامې ووبسـتې، پـه سختی سره کټ کې پريوت او په شک او ګمان يې خپلو وچو ژيړو پښـو ته کتل. هغه پـه فکـر کـې نـه و تللی، بلکې د هغـه کړاو پـه وړاندې لږ کرار شوی و، چې دغه پښې څنګه راپورته او په کټ کې وغځوي.

هغه په زړه کې ويل:

-اخ، اخ چې څومره ګرانه ده، اخ، چې اوس ژر، ژر تـر ژره دا خـواري او عـذاب پـای تـه رسـېدلای وای او زه مـو پـه کـراره پريښـی وای. هغـه شونډې کښېکودې او د شلم وار لپاره يې هغـه بيـا کښېکـودې او هڅـه يې وکړه چې ويـده شـي، خو هغـه لا سـم پـه کـټ کـې غځـېدلی نـه و چـې ناڅاپـه، تر ده لاندې کـټ پـه يـوه ټاکلی ګـذار، وړانـدې او وروسـته پـه خوځـېدا شو، ګواکې دی پـه سـختی سـا باسـي او دانګـي. دغـه حال هر شپه تکراريده. هغه خپلې پټېدونکې سترګې وغړولې.

پـه خوراخواشينی يې خدا زده چاتـه پـه بنګـېدو بنګـېدو ښـکنځلې کولې اوويل يې:

- ويديدل ناشوني دی، لعنت دې وي پـر دوی ! کومـه د پـام وړ خبره وه چې ما ښام تـه مې، کټ تـه مې پريښـې وه، د قفلونـو خبره وه؟ نـه، نـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

قفلونـو چـاره خـو مـې وکـړه، نـه، د مېلمسـتون. ،کـوم شـی خـو و؟ شهزادګی ماریا وه چې کومه بې ځایه خبره یې وکړه. دوسال هم کومه څه وویل. دا احمق سړی ! کوم څه مې په جیب کې کښنودل، پروا نه لري، نه رایاد ېږي !

- تیشکا تـه ووایی، د غرمنی په وخت کې مو د څه پـه اړه خبرې کولې؟

- د سردار په اړه، د مخائیل په اړه...

سردار میز په سوک وواهه او وې ویل:

- چـپ شـه، چـپ شـه ! هـو کې پـوه شـوم، شـهزادګی ماریـا د سردار اندرې کیسـه، هغـه تـه ولوسته، دوسال د ویتیبسـک پـه اړه څـه وویل. اوس به یې ولولم. سپارښتنه یې وکړه چې تیخون دده له جیب نه، لیـک ده تـه ورکړي، لـه وړوکي میزسره د لیمو شربت او شمعې دده د کټ خواته راوړي. عینکې یې په سترګو کښنودې او د لیک لوستل یې پیل کړل. هماغه وخت و چې د شپې پـه چوپتیـا کې پـه داسې حال کې چې د چلچراغونو شنه رڼایي یې پر لاسونو خوریدلـه، ده لیـک ولوسـت او د لومړي ځل لپاره په یوه شېبه کې د هغه په معنا او ارزښت پوه شو.

فرانسویان په ویتیبسک کې دي، او دا امکان لري چې تر څلورو ګرځنو وروسته سمولینسک تـه ورسېږي او یـا کېـدای شي اوس هلتـه رسېدلي وي.

- تیشکا ! او تیخون له ځایه پاځېد. سردار چغې کړې:

- نه، نه، نه پوهېږم، دا ناشونې ده؟

لیک یې د شمعې تر ستنې لاندې پټ کړ، سترګې یې پټې کړې، دانیوب یې خیال ته راغی، او د لمر تر شغلو لاندې د هغه له نییونو ډک ساحل، د روسي پوځ، د هغه ځوان جنرال، چې دی خپلـه و، هغـه ځوان

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يوه ګونځه يې هم لا پر تندی نه لرله، مهربانه و ، سره ، غلبدونکې څېره ، چې د پاتيو مسکين (روسي جنرال) کېږدی ته ورننوزي، هغه ته ټولواکه، د خول خاونده مور، د روس دملت مهربانه انای، تر نظره ورغله، داسې تر نظره ورغله چې هغه ټيټ ونې او څوربه ده او ژېړ رنګه څېره يې لرله، له هغې سره يې په خپله لومړې کتنه کې خپله خوږه موسکا ، مينه ناکې او له خواخوږی نه ډکې خبرې وريادې کړې. او بيا يې هماغه څېره ، تر تابوت لاندې لويه درې چې د ګلو په درمندو کې ډوبه وه ، وريا ده شوه او بيا د تابوت تر څنګ له زوبوف سره د خول د ګراني خاوندې د لاس د مچولو د لومړيتوب پر حق ، ناندرې ور په ياد شوې. دا ټول او ټول سردار ته وريادېدل او وې ويل:

- څومره به ښه وه چې هغه وختونه بيا راستانه شوې وای ، کاشکې دغه ننني بې ننګه وختونه ژر تر ژره پای ته رسېدلی وای او ای کاشکې يې زه آرام سره پرېښی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

لیسه ګوري، د سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي ځمکې او باغونه د سمولینسک په شپیزه ورستي او مسکو ته د تلونکی واټ په دیرش ورستۍ، کې پراته وو.

په هماغه مانبام چې بوډا سردار، الپاتیچ ته خپلې سپارښتنې ورکړې، دوسال، له شهزادګۍ ماریا نه هیله وکړه چې دی د ځینو خبرو لپاره ومني. هغه په دې کتنه کې هغې ته وویل، له دې چې د مشر سردار روغتیا خورا کړکیچنه ده او دا د ځان د ساتنې او پالنې لپاره، هیڅ نه کوي او د سردار اندرې له لیکه هم څرګند ېږي چې په لیسه ګوري کې پاتې کېدل، هم لوی ګوابښ دی، نو هغه (دوسال) په خورا درناوي هیله کوي چې شهزادګۍ ماریا دې د والي په نامه یو لیک ولیکي. اوس چې الپاتیچ سمولینسک ته روان دی، هغه ته دې ورکړي، په لیک کې دې هغه ګوابښ څرګند کړي، چې د دوی کورنۍ ورسره مخامخ ده. دوسال په خپله دغه لیک کې ولیکل، شهزادګۍ ماریا لاسلیک کړ، الپاتیچ ته یې وسپاره، ورته وویل شول چې هغه والي ته وسپاري او د ګوابښ د زیاتېدو په وخت کې ژر تر ژره ببرته راستون شي.

آلپاتیچ چې دغه سپارښتنې او لیک تر لاسه کړ، د سپینو بڼو نه جوړه شوې خولۍ (دا د شهزادګۍ ډالۍ وه) پر سر، ارباب ته ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکړه په لاس د خپلې کورنۍ د غړو په بدرګه کې له کوره ووت، هغه ووت چې په هغه چرمینه ګاډۍ کې چې دوه سره بخون، تور یاله او اوږد لکۍ، آسونه ورته ترلي وو، سپور شي.

د آسونو په غاړه کې زنګونه ځړول شوي وو، زنګونه بیا په کاغذونو کې مروړل شوي، مشر سردار چا ته اجازه نه ورکوله چې په لیسه ګوري کې، د زنګونو غږ پورته شي، خو الپاتیچ په لرو لارو کې د زنګونو شرنګهاری ډېر خوښېده. د الپاتیچ چوپړانو، دولتي استازي، منشي، دوې مینځۍ توره او سپینه (په روسیه کې توري مینځې - کور پاکاوه او سپینې خواړه پخول) دوې بوډۍ، قزاق زلمي، ګاډیوان او د دربار نورو وګړو دی بدرګه کاوه.

د هغې لور، په چیټ پوښ بالښتونه، د هغه تر شا او ترپښو لاندې کښېنود. د هغې زړې نښې، یو دستمال په پټه په ګاډۍ کې وماندې. یو ګاډیوان هغه ترتخرګ لاندې ونیو او هغه یې په ګاډۍ کې کښاوه.

الپاتیچ بنګېده، په ګاډۍ کې کښاست او د سردار په څېر، ژر ژر وغږید او وې ویل:

-خدای مودې، ددې ترینو له دې شرو شور نه ساتي او خدای دې مورې ته ددې نښځو غم نه رانښیي.

وروسته له هغه یې د وړو کارونو په اړه، خپلو چوپړانو ته خپلې وروستنۍ سپارښتنې ورکړې. له خپل تک شین سر نه یې خولۍ پورته کړه (ددې دا کار په هېڅکله د سردار کارونو ته ورته نه دی) او درې وار یې پر ټټر صلیب رسم کړ.

د هغه نښځې په لوړ آواز وویل:

-میاکوف الپاتیچ! که کومه خبره وه... ته او تا خدای راستانه شئ، پر مورې رحم ولري، د هغې د نښې دغه زاری او هیلې له دې کبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې، چې د دغې جګړې آواز چې هر خوا خورې وې او لاپسې خوریدې.

الپاتیچ وخوځېد. دا خوا هغه خوا یې کتل او د شا خواته پرتې دښتې نندارې یې کوله. هغه تر شونډو لاندې وویل:

- ښځې، ښځې، خدای مو دې له ښځې ساتي ! د هغو له غمونو او خیالونو !

د تګ په لاره کې، یو ځای اوربشې مخ په ژیړې وې او چېرې یې لا وړې شنه وو، چېرې لا ځمکه تکه او توره او نوی کرنه په کې بیا پیل شوې وه. الپاتیچ روان و او د فصلونو پر پریمانۍ یې شاباسي وایه. د اوربشو پتیو او په هغه کې ولاړ فصل ته چې ځای ځای په کې لو پیل شوی و، کتل...

وروسته له هغه چې دوه واره یې په لاره کې آسونو ته وانښه ورکړل، د اګست په څلورمه ښارته ورسېد.

الپاتیچ په لاره کې، له پوځي کتارونو او ګاډیو سره مخامخ او یا هم تر هغو نه مخکې کښده. سمولینسک ته په نږدې کښدو سره له لرې لرې د ډزو غږ اوریدل کښده، خو د هغه له اوریدو یې تعجب نه کاوه، له هر څه زیات هغه دې خبرې حیران کړ چې پوځیانو د اوربشو په شنو پټو کې کښږدې درولې وې او سر تبرو دغه اوربشې د وښو په توګه خپلو آسونو لپاره کارولې، که څه هم دغه کار دده د تعجب وړ و، خو د هغه خپلو غمونو او خیالونو هغه بېرته په خپلو څپو کې ډوب او دغه حیرانتیا یې تر هېره کړه.

دا ده دیرش کاله کښدل، چې د هغه د ژوند هر څه د هغه د ارباب، سردار د هیلو له مخې وو او هغه هېڅکله د هغه له ارادې پرته بل څه نه کول. هر هغه څه چې د هغه د سردار سپارښتنو پورې اړه نه لرله، نه یوازې نه تر سره کښدل، بلکې اصلا یې دده لپاره شتوالی نه لاره..

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپـاتيچ، د اګسـت پـه څلورمـه مانبـام سمولينسـک تـه ورسـېد ، د دينيپر د سيند پر هغې غاړه کې د ګينچاسکي پـه سـيمه کې لکـه پـه دې وروستيو ديرشو کالو کې چې د هغـه عـادت شوی، پـه هغـه مسـافرتون کـې، چـې اوس يـې فيراپـانتوف، پـورې اړه لرلـه، واړاول. دغـه فيراپانتوف، چې پخوا سرايوان و ، دولس کاله د مخه دده په مرسته له سرداره يو ځنګلکوتی واخېست، د الپاتيچ د مهربانيو له برکتـه يې پـه هغه کې کار او ژوند پيل او دا دی اوس يې هلته يو کور، مېلمسـتون او د وړو خرڅولو يو دکان جوړ کړی دی. فيراپانتوف يو څورب، تورځنې، سور مخی څلويښت کلن کليوال و چې تورې شوندې، پراخه وتلې پـزه او همداسې پر تورو وتلو وروځو تندی او وتلې ګېډه لرله.

فيراپـانتوف، چـې واسـکټ او تـر هغـه لانـدې د چيټ کمـيس يـې اغوسـتی و ، د خپـل دکـان مخکـې تـه ولاړ و ، د الپـاتيچ پـه ليـدو د هغـه خوا ته راغی او وې ويل:

- باکوف الپاتيچ ! ټول خلک له ښاره تښتي او ته ښار ته راغلې.

الپاتيچ وويل:

- پوه نه شوم، څنګه له ښاره تښتي !

- زه هم وايم، خلک احمقه دي، ټول له فرانسويانو ډارېږي.

الپاتيچ وويل:

- د ښځو خبرې، د ښځو خبرې، د ښځو خبرې دي.

- زه هم همدا خبره کوم، ياکوف الپـاتيچ ! پـوځي فرمـان رارسـېدلی دی چې لاره نه ورکوو ، فرانسوي څوک نه پرېږدي، خلک داسې ګڼي. پسې اخېستي دي چې هر يو د خپلې ګاډۍ لپاره دري روبله غواړي، نـه عقيده پاتې ده او نه ايمان.

ياکوف الپاتيچ، بې پـروا هغـه تـه غـوږ ونـه. هغـه سـماوار او آس تـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

وښو غوښتنه وکړه. چای يې وڅښه او ځملاست.

تر سهاره پورې دده د مېشت ځای په وړاندې په کوڅه کې پوځونه تېريدل. الپاتيچ بله ورځ هغه کالي چې له ښاره پرته بل ځای نه اغوستل کېږي، واغوستل او د خپلو کارونو د سرته رسولو لپاره ښار ته ووت. لمر له سهاره ځلېده او د سهار له اتو بجونه ورځ ښه توده وه. الپاتيچ په زړه کې ويل:

- دغه هوا د غنمو لولپاره ښه ورځ ده، خو لا له سهاره د ښار له څنډو نه د ډزو غږ اوريدل کېده.

د سهار له اتو بجو نه د توپکو له ډزو سره د توپونو ډزې هم يو ځای شوې. په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګوڼه وه، خو دا نه څرګنديده، چې چېرې او کوم پلو تلوار کوي، سرتېرې هم ډېر ليدل کېدل. ګاډی هم بې شمېره وې، ښکته پورته روانې وې. سوداګرو او دکانداران د خپلو دکانونو مخې ته ولاړوو او په کليساوو کې لمانځې روانې وې. الپاتيچ د خپلو چارو د سرته رسولو لپاره، د مغازو، ادارو، ډاګځي او ولايت خواته ورغې. په بازار، په دکانونو، په ډاګځای او هر هر ځای کې د پوځ او جګړې خبرې وې. د دښمن خبرې، چې پر ښار يې يرغل پيل کړی و. ټولو يو له بله پوښتنې کولې او ټولو هڅه کوله يو بل آرامه کړي.

الپاتيچ د والي دکورمخې ته سخته ګڼه ګوڼه وليده، قزاقان، کارکوونکي، د والي ګاډيوانان، ساتونکي او نور ټول د هغه سړي اوچوپړان. الپاتيچ د کورمخې ته دوه اعيان وليدل، چې يو ده پېژانده. د هغه دغه پېژند ګلوی سړی د سيمې د پوليسو مشر و، چې خورا غوړ او ډډ غږيده او ويل يې:

- ګورئ ! دا څه ټوکې نه دي، اوس که يو څوک وای، يوازې وای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه او ماشومان يې نه لرلای، يا هسې ګدا ،سوداګر او يا وږی وای، بيا يې هم پروا نه لرله،يو سر يو يې غم،خو هغه څوک چې د کورنۍ غړي يې ديارلس تنه دي، لاس يې هم تش، اوس به څه کوي؟ دا څه چارواکي دي، په خلکو يې څه راوستي دي؟ ټول داړه مار او غله دي، چې دا خو يې په دار ځړولي وای !

بل وويل: څه وايې، نه پوهيږې چې...

د پوليس مشر ويل:

- زما يې څه، بلا پسې ! پرېږد ئ چې واورئ ! تر موږه سپي هم ښه دي

د الپاتيچ په ليدو يې زياته کړه: ياکوف الپاتيچ ته دلته څه کوئ؟

الپاتيچ په ويار سره سر پورته کړ، لاس يې د تل په شان د سردار د نوم د يادولو سره د تخرګ لاندې ونيو او وې ويل:

- د عاليجناب په سپارښتنه والي ته راغلی يم. سردار سپارښتنه کړې ده، اجازه راکړئ چې له حاله خبر شم.

هغه وويل:

- ځه لاړ شه، ځان خبر کړه، داسې حال يې راوستی چې يوه کراچۍ هم نه پيدا کيږي. هغې خواته يې اشاره وکړه چې د ډزو غږ ترې راته، او وې ويل:

- اورئ، دښمن له ښاره هومره لرې نه دی.

هغه زياته کړه:

- داسې حال يې راوستی دی، چې ټول به ووژل شي. غله، داړه مار !

دا يې وويل او پر زينو ورښکته شو.

الپاتيچ سر وښوراوه او پر زينو پورته وخوت. د انتظار په کوټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوداګر، دوکانداران، ښځې او مامورین هر څوک خورا بې شمېره وو. ټول چې ناست او یو بل ته یې سره کتل. د والي د کوټې دروازه چې راخلاصه شوه، ټول پاڅېدل، او وړاندې ورغلل. له دروازې په تلوار یو مامور راووت، له سوداګرو سره یې څه وویل، یو ځوان مامور چې صلیب یې پرغاړه کې پروت و، ځان پسې دفتر ته وروبالـه او ببرته د دروازې تر شا پناه شو.

له ورایه بربښېده چې ځان له هغو ټولو غلچکونو نه پناه کوي، چې خلکو هغه ته په ځیر ځیر او پوښتنیز ډول ورلېږل. الپاتیچ دروازې ته ورنېږدې شو. او کله چې دا وار دغه مامور بیا راووت، پاڅېد، خپل لاس یې د خپل ټټر په ټرلې تنې کېښود، مخ یې هغه مامور ته وراړاوه، لیکونه یې هغه ته وروړاندې کړل، په لوړ خو ډډ آواز یې وویل:

- د جنرال آنشوف سردار بالکونسکي (په فرانسوي آنشوف یعنې مشر قوماندان) له خوا، جناب بارون آش ته.

غږ یې داسې پرتم لاره، چې مامور ارشو هغه ته مخ وراړاوي او لیکونه یې تر پې واخېستل. څو دقیقې وروسته، والي الپاتیچ ومانه او په تلوار یې ورته وویل:

- سردار او شهزادګۍ ته ووایی چې زه له هېڅ څه نه خبر نه یم. او ما د لوړو چارواکو د سپارښتنې له مخې دا کار کړی دی، مهرباني وکړئ. هغه کاغذونه، الپاتیچ ته ورکړل او خپلو خبرو ته یې دوام ورکړ:

- خو له دې کبله چې د سردار روغتیا ښه نه وه، زما هغه ته مشوره دا ده چې مسکو ته لاړ شي. زه خپله همدا اوس خوځېږم، سردار ته هم ووایئ.. خو والي خپلې خبرې پای ته ونه رسولې. له سر تر پښو په خارو دوړو یو لړلی افسر راننوت او په فرانسوي ژبې یې والي ته څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل. د والي څېره له ډاره تکه سپینه شوه. سر يې الپاتيچ ته وښوراوه او هغه ته يې اشاره وکړه:

- ځه ! ژر کوه ! او له افسر نه يې پوښتنې پيل کړې. کله چې الپاتيچ د والي له کوټې راووت، د انتظار په کوټه کې د ناستو په تمه کسانو له ويرې او سترپانو ډکې هيله مندې سترګې ټولې هغه ته وروا وښتې. الپاتيچ پرته له هغه چې څک شي، نور د ډزو غږونو ته چې دم په دم زياتېدل او رانږدې کېدل، غوږ ږو، په تلوار او ګبنۍ د مبلمستون پلو ته ستون شو. د پوځي اعلاميې هغه پاڼې چې والي الپاتيچ ته ورکړې وې، داسې په کې راغلي و:

- تاسو ته ډاډ درکوم چې د سمولينسک ښار لا هېڅ دول ګواښ سره مخامخ نه دی او دا ګمان هم نه شته چې ښار ته دې ګواښ ورپېښ شي. زه له يوې خوا او شهزاده باګراتيون له بلې خوا د ښار مخې ته سره يو ځای کېږو او دا يو ځای کېدل به د مياشتې په دوه ويشتمه نېټه تر سره کېږي. دغه دوه پوځونه به د دغه ولايتو د اوسېدونکو په ملتيا چې تاسو ته پرېښودل شوي دي، تر هغه وخته به دفاع وکړي چې دښمنان په شا تمبول شوي او مات نه وي او يا زمونږ مېرنۍ سرښندونکي تر وروستۍ هغه پورې ځان قربان کړی نه وي. نو له دې کبله دا خورا پر ځای خبره ده چې د سمولينسک اوسېدونکو ته ډاډ ورکړ شي او ارام يې کړي، ځکه هغه کسان چې د ځان او دښمن د پوځ تر منځ د دوو پوځونو دغه شان کلک ديوال وينې، بايد په بري هم پوره ډاډ ولري.

(پوځي فرمان، د بارکلي دوتولي له خوا نه د سمولينسک والي بارون آش ته – ۱۸۱۲)

خلک پريشانه، او په کوخ کې لالهانده وو، خپل کېږي، ميزونه، څوکۍ او د کور ټول څه يې په کراچيو بار له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورونو نه راوتل او په کوڅو کې وړاندې تلل او ګڼه ګونه يې جوړه کړې وه. د فيرا پانتوف آستوګنځي په ګاونډ کې څو کراچۍ ولاړې وې او دښځو غږ ترې راته. عذر زاري او زګېروی اوريدل کېدل. يو ډنګر سپی پرله پسې غپيده او د ګاډيو د آسونو مخې ته تاويده راتاويده. الپاتيچ له خپل عادت نه په چټکو ګامونو د مسافر ځای انګړ ته راننوت او مخامخ د آسونو طويلې ته لاړ، ګاډيوان ويده شوی و. هغه يې راويښ کړ، او ورته وې ويل چې آسونه چمتو کړي او خپله د کور دالان ته ورتېر شو. د مسافر ځای د څښتن له کوټې د يو ماشوم د ژړا، د يوې ښځې د ساندو د فيرا پونتاف د چغو او غضب نه ډک آواز غوږو ته راتلل. کله چې الپاتيچ دالان ته راننوت، د آشپز ښځه له ويرې لکه ويريدلې چرګه ښکته پورته منډې وهلې.

- ښځه يې ووهله، داسې په مرګ يې ووهله، داسې يې ووهله او پر ډاګ يې کشوله.

الپاتيچ وپوښتل: ولې؟ د څه لپاره؟

- ښځې يې غوښتل چې له ده سره ګده لاړه شي. د ښځو کار دی. هغې ټينګار کاوه چې دا هم له ځانسره بوزي، هيله يې کوله چې دا او ماشومان مرګ ته مه سپاره. هغې ويل:

- ټول لاړل، او مور څه ګناه لرو؟ داسې داسې يې ووهله، داسې چې په ځمکه يې همداسې څښوله.

الپاتيچ، له هغه سره داسې سر وښوراوه، ګواکې ده د هغه خبره تاييد کړې وه او خپله يې له دې امله چې نه غوښتل نور، نوڅه واوري. د مسافر ځای د خاوند د کوټې مخامخ کوټې ته چې خپل اخبستل شوی شيان يې هلته ايښي و، ورغی.

په همدې شېبه کې يوه ډنګره، رنګ الوتې ښځه، چې ماشوم يې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غږ کې نیولی و ، دستمال یې له سره لویدلی، لـه دروازې را ودانګل، انګړ تـه تلونکـو زینـو پلـو یـې منـډه کړې او چغـې یـې وهلې، ظالمـه، وژونکیه !

فیرا پونتاف،د هغې پسې له کوټې راووت، خو همدا چې الپاتیـیچ یې ولید ،خپل واسکټ یې سم، لاس یې پر څنـو تبر، سټرې ستومانه برېښېده. هغه پسې کوټې ته ورننوت او وې پوښتل:

- الپاتیچه غواړئ لاړ شئ؟

الپاتیـیچ، د هغه پوښتنې ته ځواب ورنه کړ، پرته له هغه چې هغـه تـه وګوري، خپل اخبستل شوی شیان یط راواخبستل او وې پوښتل چې، کرایه یې څومره شوه؟

فیرا پونتاف وویل:

- بیا به حساب کوو ، څنګه والي ته ورغلئ؟ څه پریکړه وشوه؟

الپاتیچ ځواب ورکړ چې والي د پریکړې په اړه ده ته هېڅ ونه ویل.

فیرا پونتاف وویل:

- دا ژوند او کار چې مور یې لرو ، آیا کولای شو لاړ شو؟ کډه کول خو څه ټوکې نه دي؟. تر دارا ګابوژ پورې او ه روبله کرایه غواړي. دا چور له لاړې وتلی، ایمان یې پـه پیسـو بـایللی دی ! میلیوانـوف، ښـه اټکـل کړی و ، لا د پنجشنبې پـه ورځ یـې خپلـه د وړوو بـوجی پـه اوه روبلـه پـر پوځیانو وپلورله. هغه زیاته کړه:

- ښه نو ، ورکه وه یې، یو چای خو به وڅکې؟

تـر هغـه پـورې یـې چـې آسـونه، ګـاډیو پـورې تـړل، الپـاتیچ او فیرا پانتوف چای سره وڅکه، د غلې دانې په اړه سره وغږیدل او پـه دې اړه یې غوږې وکړئ چې هوا د فصلونو د راټولو لپاره خورا ښه ده.

فیرا پانتوف چې درې پیالې چای یې وڅکه، پاڅېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ډزې څه بندې غوندې شوې، ښايي زمونږ پوځ مخې ته لاړ، دوی ویلی دي چې دښمن به ښار ته نه پرېږدي، هرومرو به دوی پوهېدلي وي چې دومره زور لري چې داسې خبرې کوي. ...

الپاتيچ خپله سودا راواخېسته، هغه ګاډيوان ته يې ورکړه چې کوټې ته راننوت او د مسافر ځای له خاوند سره يې حسابونه خلاص کړل. د خوځېدونکو ګاډيو، د آسونو د سمونو او د هغو د غاړې د زنګونو د آوازونه شرنګهاری د کور د دروازې نه د وتلو يادونه کوله.

له غرمنۍ نه څو ساعته اوښتي و، سيورې د کوڅې تر نيمايي پورې راوړاندې شوي و، خو په پاتې نيمايي کې لا تود لمر ځلېده. الپاتيچ له کړکۍ نه د باندې وکتل او د دروازې پلوته ولاړ. ناڅاپه لرې بيادیو عجيب و غريب غږ، بيا ګړز پورته شو او تر هغه وروسته د ښار په فضا کې دتوپ دمرميو د لويدو او دډز غږمبهاری خپور او هينداري يې وربرېدولې. الپاتيچ کوڅې ته ووت. دوه تنو د پل خواته منډې وهلې. پر ښار د اوريدونکو مرميو، د هغو د لګېدو او چاوديدو غږونه له هرې خوا نه اوريدل کېدل، خو د غه غږونه د توپ د هغه غږونه په کچه چې له ښاره د باندې اوريدل کېدل او پر ښار يې مرمۍ راورولې، په هېڅ شمار وې. ددغو ډزو غږ د خلکو پام هومره ځانته نه وراړاوه، څه کم پنځه بجې ناپليون سپارښتنه کړې وه، چې ښار د توپو تر اور لاندې راولي، يو سلو دېرشو توپونو پر ښار ګولې ورولې. په لومړۍ سر کې خلک هک حيران او په دې ډزو يې سر نه خلاصېده.

هغه ګولې چې پر ځمکه لګېدې، چاوديدې، په لومړي سر کې د هغو چاودونو د خلکو پاملرنه راپاروله، د فيرا پانتوف ښځې چې ژړا او زارۍ يې تر هغه وخته پورې د ننه له کوره اوريدل کېدې، چېه شوه، ماشوم يې په غېږ کې د کور د دروازې پلو لاړه. او په پټه خوله يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو نندارہ او د هغو غږ ته غوږ غوږ وه.

آشپز او دوړوو، پلورونکي کارګر هم د وره پلو ته راغلل. ټولو په خـورا خوشـالۍ او ځـانګړې پـاملرنې هڅـه کولـه د هغـو پـه سـر د تېريدونکو ګولیـو نندارہ وکړي، خو پـه دې وخت کې څو تنـه چې په خورا مستۍ غږېدل، د کوڅې له یوه ګرځنې نه راتاو شول.

یوه وویل:

- دغه ته زور وایي، بام او د کور چت یې تالاوالا کړل.

بل تن بیا غږ وکړ:

-ته ګوره چې ځمکه یې څنګه چول چول کړه.

درېیم تن وخندل او وې ویل:

- ډېر ښه وشو، ډېر ښه وشو. ښه ده چې لږ دې شاته ودانګل کنه اوس به دې د غوښو ټوټې له خاورو او ایرو سره یو ځای وې.

خلک ټول په دلته راټول شول. هغو کیسه کوله چې څنګه تر دوی لږ وړاندې یوه ګولۍ په یوه کور کې ولګېده. په دې وخت کې هم ګولۍ پرله پسې د خلکو لـه پاسـه تېرېدلې... خو یـوه هم دوی تـه نېږدې نـه لګېـده، الپـاتیچ پـه کراچـۍ کـې سـپور شـو. د مسـافر ځـای خاونـد د دروازې په خوله کې ولاړ و. پر هغې آشپزې ښځې چې لسـتونې یې بـډ وهلي، سـره لمـن یـې اغوسـتې، خپـل بربنډ مړوندونـه یـې ښـورول او د هغې ډلې خواته چې په یوه کنج کې راټول شوي وو، ددې لپاره ور روانه وه چې د هغو خبرو ته غوږ شي، غږ وکړ:

- چېرې ځئ؟ څه دې ورک کړئ؟

هغې وویل: عجیب سړی دی؟

خو همدا چې د خپل بادار غږ یې واورید، بېرته راستنه او خپله بډوهلې لمن یې ښکته کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یو درونـد غږ خو دا وار دوی ته دېر نېږدې، لکـه د یـوه مرغـه چې ځـان ځمکـې تـه راوارتېـره، لـه آسـمان نـه راولویـد. پـه کوڅـه کـې اور ولګېد. چاودونه وشوه او په کوڅه کې لوګی خپور شو.

د مسافر ځای خاوند، د آشپزې پلو ورمنډه کړه او چغه یې کړل:

- بې رحمې، ته دلته څه کوئ؟ دا څه و؟

دې سره هممهاله د ښځو د ژړا او شروشور غږ لـه څو ځایـه واوریـدل شو، یو ماشوم په وحشت سره چغې وهلې، خو خلک پـه چوپـه خولـه او الوتو رنګونو د هغې آشپزې شاوخواته ورټول شول. په دې ګنډه ګوڼه کې د دغې بدمرغې ښځې آواز تر ټولو نه لوړ و.

- اوی، ګرانو، زما د زړه سرو، ځارم شم، قربان مو شم، مه پرېږدئ، مه پرېږدئ چې مړه شم، زما زړه ته ګرانو !

پنځه دقیقې وروسته په کوڅه کې هېڅڅوک هم پاتې نـه شـو. آشـپزه یـې چې ورون یـې د بـم لـه ټـوټې نـه ټپـی او مـات شـوی و، پخلنځـي تـه یووړه.

الپـاتیچ، ګـاډیوان، د فیرا پـانتواف ښـځه او ماشـومان سـره لـه څوکېداره پر ځمکې ناست او غوږونه یې ډزو اوریدو ته څک کړي وو، د توپونـو غړمبهـاری، د ګولیـو ټـک او ټـوک، د آشـپزې زورونکـي زګیروي، چې په نورو آوازونو کې لـه ورایـه څرګند و، یـوه شـېبه هم نـه آرامېدل. د مسـافرځی د خاوند د ښځې ماشوم چې کلـه بـه ډېر ناآرامـه شـو، پـه غېږ کې واخېسـت، هغـه بـه یې ښـوراوه او پـه خـوږو خـوږو او مهربانو خبرو به یې تسلاوه او کله ناکله به یې لـه هر هغـه چا نـه چې لـه کوڅې نه راته، د خپـل مېـړه چې پـه کوڅـه کې پـاتې و، جاج اخېسـت. د وړو پلورونکو کارګر چې څمڅې ته راغی، هغې تـه وویـل چې بـادار لـه نـورو خلکـو سـره یـو ځـای ددې لپـاره کلیسـاته تللی دی چې د مسـیح

(c) ketabton.com: The Digital Library

معجزه ښودونکی شمایل له سمولینسک نه ولېږدوي.

مانبـام د ټوپونو ډزې آرامې شوې. د الپـاتیچ کورنۍ لـه څمڅې نـه راووتـه اولـه دروازې سره ودریده. د مانبـام پخوانی آسمان چې تک شین و ،اوس لوګیو پوښلی و. سپوږمۍ راختلې وه او ددغـو لوګیـو د پـردو په منځ کې یې په زړه پورې ځلا لرلـه. د توپخانې د ډزو لـه هغـه وحشـته وروسته ښار په داسې یوې خاموشۍ کې ډوب شو ، چې یـوازې د پښـو د څښـولو ، د چټکـو ګـامونو د اخپسـتو ،زاریو او زګیرویـو ، د لـرو لـرو چغو او نارو او د اورونو دخړپهاري آواز هغه ماتولـه. د آشپزې زګیـروي اوس آرامـه شـوي وو. لـه دوو خـوا نـه دټینګواورونو ،دتـورو لوګیـو کندکونه پورته کېدل او په هوا کې خوریدل. په کوڅو کې سرتېري،نه په منظمو کرښو بلکې د مېرټونو په څېر په ګډه وډه او ګڼه ګوڼه کې په رنګارنګو دریشیو کې له ببلابیلو خواو تلل راتلل. ددغـو سرتېرو څـو تنو د الپاتیچ تر مخې، د فیراپونتاف انګړ ته ورمنډې کړې. الپـاتیچ د دروازې خوا ته ورغی. د کوم ځپل شوي غونډ سرتېرو چې شـاته تمبـول شوي وو ، لاره بنده کړې وه.

افسر چې هغه د دروازې په درشل کې ولید ، ورته وې ویل:

- ښار ورته تسـلیموئ، تښـتئ، ځی ووزئ. او افسـر پـر سرتېرو غـږ وکړ:

- زه به تاسو ته وښییم چې د خلکو کورونو ته ننوتل، څه معنـا لـري؟ الپاتیچ کورته راستون شو او ګاډیوان تـه یې وویـل چې ګاډی چمتـو کړي. تر الپاتیچ او ګاډیوان نه وروسته د فیراپونتاف د کورنۍ ټولې ښـځې هـم راووتې، ښـځې چې تـر هغـه وختـه پـورې، د لوګیـو او آن د اورونـو د شـغلو پـه لیـدو چـې د تیـارو پـه خوریـدو لاپسـې ښـې څـر ګندېدې، ناڅاپـه پـه ژړا او شروشـور یـې جـوړ کـړ. دې تـه ورتـه ژړا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

سانديې د کوڅې په بل سر کې چې ګواکې، له دوی سره د سيالۍ لپاره جوړې شوې، هم اوريدل کېدې. الپاتيچ او ګاډيوان چې لاسونه يې ربړديدل، د آسونو افسارونو جړې او غوټه شوې لرې راخلاصولې. کله چې د الپاتيچ ګاډۍ د انګړ له دروازې نه وتله، هغه د فيرا پونتاف د دوکان له خلاصې پاتې شوې دروازې نه وليدل چې څنګه لس دولس تنه سرتېرې د غنمو، وړوو او آفتاب پرست له دانو نه بوجۍ ډکوي. له دې سره هممهاله فيرا پانتوف له کوڅې نه راستون شو، د سرتېرو په ليدو يې غوښتل چغه کړي، خو ناڅاپه يې خپلې څټې په منګلو کې ټېنګې او په کړس کړس خندېدل يې پيل کړل. د هغه له خندا سره سانديې ملګرې شوې او وې ويل:

- هلکانو، وړيئ، تالان يې کړئ، دې ارمونو ته هېڅ څه پې نه ږدئ.

هغه خپله د وړو بوجۍ را اخېستې او کوڅې ته يې ور ارتېرلې. څو تنه سرتېرې چې ډار شوي وو، د باندې وتښتېدل، خو څو تنو نورو خپلې بوجۍ ډکولې. فيرا پانتوف چې الپاتيچ وليد، هغه ته يې مخ ورواړاوه او غږ يې پرې وکړ:

- د روسيې حال څرګند شو! روسيه تالا شوه! زه خپله اوس اور ورته ورته کوم، روسيه تباه شوه! او فيرا پانتوف کوڅې ته منډه کړه. په کوڅې کې د سرتېرو پرله پسې بهېر داسې روان و چې الپاتيچ نه شو کولای، آپلو واوړي، هغه دې ته اړو چې ودرېږي او صبر وکړي، د فيرا پانتوف ښځه او بچيان هم په ګاډۍ کې ناست او دې ته ستړګه په لاره و، چې لاره خلاصه شي.

شپه خوره او د تيارو لمن غوړيدلې وه. ستوري رابر شوي وو او ځوانۍ سپوږمۍ هم کله ناکله د لوګو شا نه، سترګکونه وهل. د الپاتيچ کراچۍ او د فيرا پانتوف د ښځې ګاډۍ، چې د سرتېرو د ډلو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه ګوڼه او دنورو ګاډيو او کراچيو په منځ کې نور نو وړاندې روانې وې، دې ته اړوتې چې د دنيپر دسيند د ساحل پرغاړه تم شي. څلور لارې ته نږدې چې لاره بنده شوې وه او ګاډي ټولې ولاړې وې، په يوې کوڅې کې يو يو کور او يوه دوکان اور اخښستی و، خو اور په مړ کښدو و. شغلې کله کراريدې او د تورګڼ لوګې په غږ کې پناه کښدې او کله به يې ناڅاپه لوړې شغلې پورته او په څلور لارو کې د ولاړو خلکو په څېرو يې له وړايه حيراني راڅرګنده کړه.

الپاتيچ چې د ځنډيدو له امله، له خپلې کراچۍ نه پلی شوی و، يوې تنګې کوڅې ته ورننوت، چې د اور ننداره وکړي. د اور اخښتل شوي کور تر مخې سرتېرو پرله پسې تګ راتګ کاوه، الپاتيچ دوه سرتېری وليدل، چې له هغو سره يو بل سړی چې شين بخون کوټ يې اغوستی و، د اور اخښتي کور نه اور اخښتی دستک راباسي، د لارې آپلو کورته يې وړل او ځينو نورو بيا هغې خواته وانښه وړل. الپاتيچ يو ډله خلکو ته چې د اور د شغلو په مخکې ولاړو، ورنږدې شو، اور د غنمو د انبار لوړ ديوالونه، ترشغلو لاندې کړل او تر هغو نه لوړ يې لمبې وهلې، او داور اخښتي چت لرګي د اور له کبله لاندې راليدل. داسې ښکاريدل چې خلک دې ته سترګې په لاره وو چې چت ټول راولوېږي. الپاتيچ هم همدې ته سترګې په لاره و.

يو آشنا غږ راغې او بوډا ته يې غږ وکړ:

- الپاتيچ!

الپاتيچ چې په هماغه تپه تياره کې د خپل ځوان بادار غږ پېژندلی و، ځواب ورکړ:

- پلار جانه! بناغليه، عاليجنابه!

سردار اندرې چې پوځي کوت يې پرغاړه او پر تور آس سپور و، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو له شانه الپاتیچ ته ځیر ځیر کتل او وې پوښتل:

- ته او دا ځایونه دلته څه کوئ؟

الپاتیچ چې سلګۍ وهلې ځواب ورکړ:

- ستاسو حضور عالیجنابه ! ستاسو حضور... مګر موږ ماتې خوړلې ده؟ پلار جانه... !

سردار اندرې بیا وپوښتل:

-ته دلته څه کوئ؟

په دې شېبې کې د اور لمبې لاپسې لوړې او زیاتې شوې او د الپاتیچ د ځوان بادار سترې او تکه سپینه څېره یې ښه ښکاره او څرګنده کړه. الپاتیچ هغه ته وویل چې څنګه سمولینسک ته استول شوی او په څه سختیو هغه تر دې ځایه راغلی دی.

هغه بیا وپوښتل:

-ستاسو حضور، څه فکر کوي، موږ جګړه بایلودې ده؟

سردار اندرې هغه ته ځواب ورنه کړ. هغه له جیبه د یادښت کتابچه راووېسته، په خپل زنګانه یې کېښوده، یوه پاڼه یې له کتابچې څېرې او په پنسل یې کوم څه لیکل پیل کړل.

هغه خپلې خور ته ولیکل:

- سمولینسک تسلیموي، یوه اونۍ وروسته به لیسه ګورې هم د دښمن لاس ته پریوزي، سمدلاسه مسکو ته وخوځېږئ، د خوځېدا سره سم یوریبار او سوباژ ته ولېږه، د خپل سفر حال سمدلاسه راته ولیکه.

کله چې یې لیک ولیکه او الپاتیچ ته یې ورکړ، هغه ته یې دا هم وویل چې څنګه د هغه د پلار سردار، د شهزادګۍ، کمکي سردار، د کمکي سردار ښوونکي، د تګ کړه وړه برابر کړي، څنګه د شویو کارونو په اړه ده ته سمدلاسه خبر ورکړي، خو هغه لا دغه سپارښتنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته نه وې رسولې، چې د سورو پوځونو د قوماندانۍ یو افسر او د هغه څو سرتېرو په خورا تلوار ده ته ځان راورساوه.

افسر په بهرنۍ لهجې، خو سردارانه ډې ته آشنا غږ چغه کړې:

- تاسو ډګروال یاستئ؟ د تاسو په مخ کې کورونو ته اور ورته کوي، تاسو ورته ګورئ او هېڅ نه وایي؟ دا څه معنا لري؟ تاسو به د خپلو دې کړو ځواب ووایئ !

دا ببرګ و. ببرګ اوس د لومړي پوځ د کین اړخ، د پلي پوځونو د قوماندان مرستیال و. هغه خپل دا منصب لوړ او خورا غوره ګانه، سردارانه ډې هغه ته وکتل، هېڅ یې ونه ویل، له الپاتیچ سره یې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او وې ویل:

- هیله ده هغو ته ووایی چې تر لسمې نېټې پورې ځواب ته ستر ګی په لاره یم، که تر لسمې پورې ستاسو د خوځښدا ځواب را ونه رسېږي، زه به دې ته اړ وزم چې هر څه پرېږدم او لیسې ګورې ته درشم.

ببرګ، چې سردارانه ډې پېژندلی و، وویل:

- سرداره ! زه دا خبرې ځکه کوم چې تل غواړم سپارښتنې پر ځای کړم، ځکه زه تل هغه په ټینګه سر ته رسوم، هیله لرم تاسو به ما وبښئ. دا ښکاره نه شوه چې هغه څه غوښتل.

د اورونو د شغلو له مینځه یو ګړۍ راپورته شو. شغلې د یو څو شېبو لپاره آرامې شوې. د لوګو تورې وریځې د چت لاندې راوخټېدې، د اور له مینځه بل یو ډارونکی آواز واوریدل شو او یو غټ شی راولوید.

د انبار د چت نه د رالویدلې دویمې غټې ټوټې آواز، واوریدل شو او له انباره د سوځېدلو غنمو د ډوډۍ بوی راته. د خلکو د ګڼه ګونې له منځه د شروشور او زګیروي غږ اوریدل کېده. لمبو او دهغو شغلو د آسمان پلو سرو پسته او د خلکو حیراني، ګونځې شوې او ګبنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخبستې څېرې يې چې د اور نندارې يې کولـه لـه ورايـه څرګندولې. هغـه سړی چې شين بخون کوټ يې اغوستی و ، لاسونه پورتـه ټـک وهـل او چغه کړل:

- خورا ښه دی، خورا هر څه تالان شول. زلميانو ، هر څه تالان شول.

يو څه غږونه پورته شول:

-د غنمو د انبار خاوند دی، په خپلـه دی دی. سردار اندرې، الپـاتيچ ته مخ ورواړاوه او وې ويل:

- ښه ! ښه ! ټولې خبرې به همداسې چې ما درته وويل، همداسې بـه يې ورسوې.

او پرته له هغه چې ببرګ ته چې دده تر څنګـه چوپـه خولـه ولاړ و. يـوه خبره هم وکړې، وخوځېد ، خپل آس ته يې متروکه ورکړه او په کوخه کې پناه شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

پوځونو ،له سمولینسکه،راوتلو ته دوام ورکړ او دښمن هم هغوی پسې را اخیستي او وړاندې را روان و. هغه غونډ چې د سردار اندرې تر قوماندې و، د اګست په لسمه په شا ته راتګ کې، د ونو منځ کې تېریدونکې لارې نه چې لیسې ګورې ته نېږدې تېریده، مخکې روان و. دا درېیمه اونۍ وه چې تودوخۍ او د اوبو نشتوالي دوام درلود. هره ورځ په آسمان کې کنډک کنډک او څپه څپه وریځې اوښتې را اوښتې او کله ناکله به یې د لمر تبۍ هم پټه کړه، خو د مازدیګر او مابنام تر منځ به بېرته آسمان تک شین شو. او لمر به د افق د سرو لړو تر شا ښکته ولوید. یوازې د شپې به شبنم په هوا کې اټنونه جوړول او ځمکه ته یې سپېڅلتیا ښبلله. ناریبل شوي غنم سوځېدل، وږي یې تویدل،. ډنډرونه یې وچېدل. څارویو ځکه له لوږې رمبارې وهلې، چې هغو په څړ ځایونو او په ځمکو کې نه شو کولای یو ډکی وابنه پیدا کړي. هوا ډېره توده او یوازې یوازې به د شپې له پلوه، تر هغه وخته پورې چې شبنم به خور و، په ځنګلونو کې به هوا لږه سړه وه،خو په هغو واټونو کې، په تېره بیا په هغو واټونو کې چې پوځیان به خوځېدل، آن په هغو برخو کې چې له ځنګلونو تېریدل، د کومې ښې هوا پته نه لګېده. شبنم به د سرتېرو له ګامونو نه.. د شګو او خاورو په پورته شویو دوړو کې ورکېده. همدا چې سهار وختي به د سرتېرو خوځېدا پیل شوه، د کراچیو او توپخانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان څرخونه، تر نیمایي په دوړو کې لړلي او پلي کسان به تر ښنګرو پورې په دغو دوړو او خاورو کې ډوب روان وو. د دغو ریګونو او شګو د دوړو یوه برخه به په پښو او څرخونو او بله برخه یې پورته په هوا کې، له وریځو سره ګډه، پر پوځونو ولاړه او ببرته به د هغو خلکو پر سترګو، څنډو، غوږونو، سپورمو، په تبره بیا ګوګل او زړونو راپریوته چې په دې لاره روان وو. هرڅومره به چې لمر پورته کېده، د دغو دوړو لوړتیا لا پسې لوړیده او د دغو سوځوونکو دوړو د نازکې پردې له شا نه، کېدای شو په ساده سترګو لمر ولیدل شي، لمر لکه د یوه لوی او وړین توپ په شان برښېده. هېڅ ډول باد او وړمه نه لګېده او خلکو په دې تنګه هوا کې په منځنۍ کچه سا اېستله. هغوی خولې تړلې او پزه نیولې وړاندې روان وو او هر وخت به چې کلیو ته رسېدل، ټولو به ځان ځاګانو ته رساوه. په اوبو به سره ورټول شول او د هرې ځاه اوبه به یې تر چیکړو پورې څکلې.

سردار اندرې، د غونډ قوماندان و. د غونډ چارې، د هغه د غړو ځارنه پالنه او د فرمانو اخېستل او ورکول د هغه ورځنۍ چارې وې. د سمولینسک د ښار اور اخېستل او د ښمن ته د هغه پرېښودل د سردار په ژوند کې یو ستر او نه هېریدونکی پړاو و. د ښمن په وړاندې د کرکې نوی احساس دې ته اړ کړی و، چې خپل ویاړونه هېر کړي. هغه ټول د غونډ په چارو کې ډوب او د خپلو سرتېرو او افسرو لوی خواخوږی او د هغو پالونکی و. په غونډ کې هغه، ټولو: زمور سردار، په نامه یاداوه. په هغه ویاړېدل او ورته ګران وو، خو د هغه خواخوږي او مهرباني یوازې دده سرتېرو او افسرانو یعنې تیموخین او نور لاس لاندې وګړو پورې اړه لرله. یعنې په غونډ کې نویو او یا له هغو کسانو سره چې ده یې نه پېژانده، خو کله به یې چې خپل کوم یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادوال، یا د قوماندانیو کوم آشنا ولید ،هماغه شېبه به هر څه بدل شول، تندی به یې تریو او ژبه به یې ترخه شوه. بیا هر هغه څه چې په دې کې به یې تېر وختونه رایادول،له هغه نه یې کرکه لرله. نه له دې کبله یو ازینې هڅه یې دا وه، چې د تېر ژوند په اړو تربګنې و نه کړي او لږ تر لږه د هغې په وړاندې خپل پور په صداقت پرې کړي.

خو رښتیا خبره دا وه چې سردار اندړې ته هر څه په یوې غم لړلې او خواشینې پردې کې نغښتي برېښېدل، په تېره بیا دغه حالت هغه وخت لا پسې غم لړی شو ، چې سمولینسک دښمن ته پرېښودل شو (هغه ښار چې د هغه په اند باید ساتنه یې شوې وای). وروسته له هغه چې د اګست په شپږمه د هغه ناروغ پلار، خپله د خوښې لیسه ګوري(هغه سیمه چې په خپلو لاسو یې ودانه کړې وه) او د هغه ګران اوسېدونکي، تالانګرو ته پرېږدي او د مسکو تښتېدو ته اړ وزي. سردار اندړې د خپل غونډ له برکته کولای شول، نه ددغو شخړو ، نه د ځان ژغورنې لپاره ،بلکې د بل څه په اړه فکر وکړي او دغه څه دده غونډ و. د اګست په لسمه هغه پوځ چې دده غونډ هم په کې و ، لیسه ګوري، ته ورسېد. سردار اندړې دوه ورځې مخکې خبر تر لاسه کړ چې دده پلار، خور او زوی مسکو ته ورسېدل. که څه هم سردار اندړې په لیسه ګوري کې هېڅ کار نه درلود ، خو د هغې تلوسې او د خپلو غمونو د ټپونو د تبلو لپاره، باید هلته ورغلی وای.

هغه سپارښتنه وکړه چې آس ورته زین کړي، چې دی لاړ شي او یو ځل د پلار مېنه وګوري. هغه ځای چې دی هلته پیدا شوی و ،خاپوړي یې په کې کړې وې او هلته یې خپل ماشومتوب تېر کړی و. له چې سپور، د کلي د چینو نه چېرې چې په لسګونو ښځو په مرکو جرګو کالي مینځل، تېر شو ، هلته یې هېڅوک نه لیدل. هغه دړې چې به تل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه چينـو سـره وهـل شـوې وې او د اوبـو مخـې تـه بـه ولاړې وې اوس خلاصې شوې او د اوبو منځ ته تللې او تر نيمايي په اوبو کې ډوبې وې. سردار اندرې د ساتونکو د کـوټې خواتـه ورغـی. د تيـرې ددروازې پـه خوله کې هېڅ څوک نه و او دروازه خلاصـه وه. د بـاغ پـه لارو کې، شـنه راپورته کبدونکي وو، آسونه او خوسکي په انګريز نومي پـارک کې څريدل. سردار اندرې ګلخونې ته ورننوت، د هغې کړکۍ او ښيښې هم مـاتې وې. د ګلخـونې د ځېنـو ګلـدانيو، ګلان وبسـتل شـوي او لانـدې پراته وو او ځېنې وچ شوي وو. هغه تراس، نومي باغوان ته ورغـې کړل، خو چا يې ځواب ورنه کړ. لـه ګلخونې ووت او وړاندې صفې تـه ورتېر شـو. وې ليدل چې لرګينې ستنې وهـل شـوي او تراشـل شـوي دي. او د زيتونو د راشکولو لپاره يې د هغې د ونـو څانګې هم راماتې کړي دي. زوړ بزګر (هغـه چې سـردار انـدرې بـه وړکتـوب کې، د دروازې مخکـې ليده) پر يوې شنه بخونې اوږدې باغي څوکۍ ناست و. هغـه کـونډه او د سردار اندرې په راتګ خبر نه شو. هغـه پـر هغـې اوږدې لرګينـې څوکۍ ناست و، چې د مشـر سـردار ناسـته پـرې خوښـده. سـردار انـدرې د کـور خواتـه ورغی، وې ليدل چې پـه پخـوانې بـاغ کې هـم د زيتونـو څـو ونـې وهل شوي دي. يوه برګه آسپه، سره له خپل بيهان سره د سروګلو په منځ کې سرګردانه وه. کور تړلی و، خو د لاندې پـوړ يـوه کړکۍ خلاصـه وه. د يـوه چـوپړ زوی د سـردار انـدرې د ديـدن لپـاره کورتـه ورمنـډې کـړل. الپاتيچ خپله کورنۍ کوم امن ځای ته لېږلې وه او خپله يـوازې پـه ليسـه ګورې کې پاتې شوی و. هغه په کور کې ناست و او سـپېځلی کتـاب يـې لوست. همدا چې د سردار له راتګ نه خبر شو، عـينکې په پـوزه پاځېـد، په داسې حال کې چې تنۍ يې تړلې، له کوټې ووت، په چټکۍ د سـردار خواتـه ورغی، او پرتـه لـه هغـه چې څـه ووايـي د سـردار انـدرې زنګـون يـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته مچ کړ.

بيا يې مخ واړاوه، او له خپلې ناتوانۍ نه په شرم شرم کې يې، هغه ته د حال جاج ووايه. هر هغه څه چې قيمتي و او د ارزښت وړ و، باګو چاروا ته لېږدول شوي وو. په سلو کې څلورمه برخه غنم هم وړل شوي و. وچ وانبه او پسرلنۍ غلې دانې (الپاتيچ په وينا په هغه کال يې حاصل هم بې ساري و) سرتېرو لاشنه ريبلي او وړي وو. ولسي خلک تالاوالا او ديوالي شوي وو. ځينې باګو چاروا ته کډه شوي او ځينې هغه هم، خورا لږ شمېر همالته په ليسه ګورې کې پاتې وو.

سردار اندرې، تر پايه د هغه خبرو ته غوږ نه شو او وې ويل:

- څه وخت يې پلار او خور لاړل، او ښکاره خبره ده، چې څه وخت مسکو ته لاړل؟ الپاتيچ تصور کاوه چې د سردار موخه باګو چاروا ته د هغو د تک وخت پوښتنې، وويل چې د اګست په اوومه او ښېرته يې د جايدادونو، ځمکو او باغونو په اړه خبرې پيل او په دغو چارو کې يې د لارښوونې غوښتنه وکړه. الپاتيچ وپوښتل:

- اجازه راکوئ چې د يادداښت په بدل کې سرتېرو ته وانبه ورکړم؟ له موږ سره لا خورا ډېر وانبه پاتې دي.

سردار اندرې، د دغه بوډا تک شنه سر ته چې د لمر تر شغلو لاندې ځلېده او د هغه د بشرې، حالت ته وکتل او په دې پوه شه، چې بوډا هم د خپلو پوښتو پر بې ځايتوب پوهېږي، خو بيا هم هغه يوازې د خپل غم د سړولو لپاره کوي، په زړه کې يې وويل:

-زه به هغه ته څه ووايم؟

-ښه ده، ښه ده وريې کړه !

الپاتيچ وويل:

-که تاسو باغ داسې تالاوالا ګډوډ وينئ، په دې کې موږ ملامت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ، هېڅ چاره نه وه ، پوهېږئ ، دري غونډه له دې ځایه تېریدل او د شپې همدلته تم شول ، په تېره بیا درګانان. ما د هغو د قوماندان نوم او رتبه لیکلي ، چې ښښنه وغواړي.

سردار اندري ترې وپوښتل:

- ښه ! اوس ته بیا څه کوئ؟ که دښمن راشي او دا ځای لاندې کړي ، بیا څه کوئ؟

الپاتیچ سردار اندري ته مخ وروړاوه ، هغه ته ځیر شو او په خورا پرتم یې لاسونه د آسمان پلو لوړ کړل او وې ویل:

-زما ساتونکی هغه دی ، هر څه چې د هغه اراده یې ، هغه به کېږي.

یوه ډله کلیوال او چوپړان چې خولی یې له سره پورته کړې وې ، په شنیلو کې مخ وړاندې را روان او سردار اندري ته نېږدې کېدل.

سردار اندري د الپاتیچ خوا ته ورخم شو او وې ویل:

-ښه د خدای په امان ! خپله هم ځه ، هر څه چې وړې ، وړه یې او نورو خلکو ته هم ووایئ چې ووزي او لاړ شي ، یا دې د ریزان ښار ته لاړ شي او یا هم د مسکو څنډو ته. الپاتیچ د سردار اندري پښه راونیوله او په ژړا شو. سردار اندري هغه په نرمه پورې واهه ، خپل آس یې وخوځاوه او همداسې چټک او یرغه د باغونو پلو ورشېوه شو.

کانه بوډا هماغه شان له راغلي غم نه بې خبره ، لکه پر ګران مړی ناست مچ ، ناست و او مخې ته ولاړه ګُنده (د ونې ښځ) ته یې ګوزارونه ورکول.

دوو نجونو چې لمن یې له ګلخونې نه د راټولو شویو الوچو نه ډکې وې او له هغه ځایه لرې کېدې ، له سردار اندري سره مخامخ شوې. مشره نجلی د سردار اندري په لیدو سخته وډاره شوه ، د خپلې کمکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورلنډې لاس يې ونيو او پرته له هغه چې له لمنې نه تويې شوې الوچې راټولې کړې، له هغې سره د چنار د ونې شاته پټه شوه.

سردار اندرې په چټکۍ له دې ډاره، له هغو نه مخ واړاوه چې هغوی پوه نه شي، چې ده هغوی ليدلی دی. دده پر دغو ښو، خو ډار شويو نجونو خورا زړه خوږ شو. هغه له دې ډاريده چې هغو ته ور وګوري، خو هم مهاله يې ډېر زړه کيده چې هغوې ته ور وګوري.

يو نوی خوښونکی او ارامـه ونکی احساس پر ده لاس بری شو، يو چور پردی خو په هماغه کچه ده ته د انساني ګټو آشنا احساس، هغه څه چې دغو نجونو کول. دا څرګنده خبره وه، چې دغو نجونو يوه هيلـه لرله او هغـه دا چې دغـه شـنې آلـوچې وخـوري او څـوک هغـوی ونـه وينـي. سردار اندرې له هغوی سره خواخوږی و او پـه دې چاره کې يې د هغو بری يې غوښته. هغه نه شو کولای هغو ته ور ونه ګوري او بيا يې هغو تـه وروکتل.

نجونو چې ځان له ګوابښ لرې وګاڼه، له خپل څار ځای نه راووتلې، په نازکو آوازونه يې مرکه پيل، لمنې يې په منګلو کې کلکې، پـه خورا خوښۍ، لوڅې بربنډې لمر وهلې پښې پـه شنيليو کې منډه کړل او لـه هغه ځايه لرې شوې.

سردار اندرې لـه دې کبلـه چې، د سرتېرو د تېريدو د لـويې لارې لـه دوړونـه لږ لـرې شـوی و، ځان آرامـه احساسـاوه، خو کلـه چې لـه ليسـه ګورې نه لږ لرې شو، بيا يې ځان دغې لارې ته ځکه برابر کړ چې لږ آرامـه شي، ځان يې خپل غونډ ته چې په يوه دره کې د يوې چينې خوا تـه ديره شوی و، ورساوه.

د ورځې يوه بجه او څو دقيقې وې، دلمر د سرې تبۍ شغلې لـه دوړو په نه زغمېدونکي ډول د خلکو پر تندی لګېدې او د هرچا شا يې ان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالیو لاندې سوځوله، دوړې همداسې زیاتې د ولاړو پوځیانو پر مرکو او غږېدا ، کېږدی درولې وه، باد نه لګېده. سردارانډرې د اوبو د بند له څنګه د تېریدو سره، یو بوی احساس کړ او د ډنډونو سره هوا یې په څېره ولګېده. زړه یې غوښتل ولامبي، هېڅ پروا یې نه لرله چې اوبه څنګه ککړې وي. د سیند نه د راجلا کېدونکو اوبو ډنډ ته یې وکتل او هلته یې د لوړو خندا او کړسهارې او د چغو غږ واورېد. د ککړو اوبو او د نهرو شنو اوبو لوړتیا د لامبوونکو د شمېر د زیاتوالی له کبله لا لوړه شوې وه. د سرتېرو سپینو بربنډو ځانونه، د هغو لمر وهلي لاسونه، مخونه او څنګونه، چې له دې امله تک سره شوي وو، له ورایه په اوبو کې ښکاریدل.

یو ځوان ژبړ څنګې سرتېری، چې د درېیم ټولي و، سردارانډرې هم هغه پېژانده. هغه چې د ښنګري نه یې تسمه ترلې وه، پر ټټر یې صلیب ووېست. د دې لپاره چې ښه ودانګي، شاته لاړ، منډه یې کړل او اوبو ته یې ورودانګل. یو بل افسر چې تورې ،خو تل جړې پریشانه څنګې یې لرلې او تر ملا پورې په اوبو کې ډوب و، خپل ځان یې کوږ وږ کاوه او په خپلو تر مړوندو تورو لاسونه یې پر ځان اوبه شیندلې. ..

افسر تیموخین چې سره پزه یې لرله، د نهر پرغاړه ولاړ و او ځان یې په ځان پاک وچاوه، که څه هم د سردار په لیدو وشرمېده، خو بیا یې هم وکولای شو، هغه ته مخ وروړوي او ووایي:

- سخت خوند کوي، حضرت عالي، مهرباني به مو کړي وای.

سردارانډرې تندی ګونځ کړ او وې ویل: ککړې دي.

- سمدلاسه به یې درته پاکې کړو.

او تیموخین چې لا جامې نه وې اغوستې، منډه یې کړل چې نهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک کړي، هغه وويل:

- حضرت سردار غواړي ولامبي.

څو آوازونه پورته شول:

- کوم؟ زمونږ کوم سردار؟

ټولو ډېر تلوار او الـه ګولـه جوړه کړه، چې سـردار خپلـه اړوت پـه سختۍ هغوی په کرار کړي. هغه دا ښه وګڼله چې همالتـه پـه سـرای کې پر ځان اوبه واچوي. هغه چې خپلو بربنډو غـړو تـه وکتـل، ورېږديد ،خو دغې رېږديدا ته، نه د سړوله وحشت او کرکې، چې د ناخرګند حالتـه پـر ده راخوره شوې، بلکې د هغو بربنډو ځوانانو له لیدو نه و، چې پـه هغـو ککړو اوبو کې لمبیدل، هغه په زړه کې وويل:

- د توپونو د خولې غوښې !

د اګسـت پـه اوومـه نېټـه شـهزاده بـاګراتیون لـه خپـل تـم ځـای، د میخائیلوفسکي له کلي نه چې د سمولینسک پر لاره پروت دی، داسې لیکلی و:

- ښاغلی عالیجناب ګراف الکسـې آراکچییـوف !(هغـه لیکنونـه د اراکچییوف په نامه لیکل، خو په دې پوهېده چې هغه هرومرو ټولـواک هم لـولي، نو ځکـه ده پـوره هڅـه کولـه، چې هغـه پـه خـورا ځیـر او پـوره پاملرنې وليکي).

- تصور کوم، چې وزیر بـه پـر سمولینسـک د ولکې د درول راپـور ورکړی و. د غم او خواشینۍ وړ او پوځ خورا نـاهیلی دی چې دغـه شـان غوره ښار په داسې آسانۍ دښمن ته پرېښودل شوی دی. ما پـه خپـل وار سره هڅه وکړه، چې هر څنګه کېږي هغه پـه دې قـانع کـړم،آن ورتـه ومـې لیکل، مګر هغه هېڅ خبرې او دلیل قانع نه کړ. زه پـه خپـل وجدان قسـم خورم چې ناپلیون هېڅکله داسې له ستونزو سره مخـامخ شـوی نـه و او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هغه خپل نیم پوځ هم قربان کړی وای، بیا یې هم نه شو کولای پر سمولینسک داسې آسانه ولکه ټینګه کړي، زمونږ پوځونه داسې جنګېدل او داسې جنګېږي، چې هېڅکله داسې نه و جنګېدلي. مالـه پنځلسو زرو سرتېرو سره، ۳۵ ساعته د دښمن د وړاندې تګ مخه ونیوله، او همداسې مو د هغو مخه نیولې وه او جنګېدو، خو هغه ۱۴ ساعته هم د چا مخه ونه نیوله. دا زمونږ د پوځ لپاره د شرم او بې ننګۍ خبره ده. ما ته داسې برېښې چې هغه هم باید ژوندی پاتې نه شي. که هغه ویلي چې مرګ خورا ډېر و، دروغ وایي، کېدای شي ۴ زره تنه وژل شوي وي، نه زیات، خو که مرګ ژوبله لسو زرو ته هم رسېدلای وای، رسېدلي دې وای، نو څه، جګړه ده، که زیات شوي وای د دښمن مرګ ژوبله به هم بې ساري شوې وای. څه کېده چې یو دوه ورځې نورې یې هم دفاع کړې وای؟ دا په ډاګه خبره وه، چې هغوی به خپله تېښتې ته اړ شوي وای. هغوی نه د څکلو او نه آسونو ته د ورکولو اوبه لرلې. هغه سهار ژبه کړې وه، نه به تسلیمېږي، خو ناڅاپه یې سپارښتنه راورسېده چې په شا کېږي به. په دې حال جګړه نه شي کېدای، که داسې وي ډېر ژر به دښمن د مسکو په کوڅو کې وګورئ...

داسې آوازې خپرې شوي دي، چې تاسو د روغې جوړې خبرې کولې، خدای دې نه کوي. تر دومره قربانیو او تر دومره، شرموونکي شاته تګ نه وروسته به روغه ټوله روسیه ستاسو پر وړاندې ودروي او مونږ ټول به د پوځي دریشي له اغوستلو نه شرم کوو. او که په بله یې ووایو چې خبره داسې شوه، نو باید وجنګېږو او تر هغه وجنګېږو چې روسیه او د هغې خلک د دریدو توان لري.

مشري باید د یوه تن پرغاړه وي، نه د دوو تنو، ستا دا وزیر به کېدای شي وزیر وي، خو هغه نېسه قوماندان نه دی، نه یوازې نېسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندان نه دی، بلکه ډارن او بد قوماندان دی. تاسو هغه ته د خپل وطن برخلیک ورسپارلی دی، خو رښتیا خبره دا ده چې زه له غمه لېونی کېږم، تاسو به ما له دغو سپوغو او سپیرو خبرو نه چې لیکم یې وبښی. دا ښکاره خبره ده چې هر هغه څوک چې سوله غواړي او هممهاله وزیر او ستر قوماندان واوسي، هغه ته نه یوازې ټولواک ګران نه دی، بلکې چې مورِ ټول به تالاوالا کړي. زه تاسو ته رښتیا رښتیا لیکم. تاسو اربکي چمتو کړئ، ځکه داسې برېښې چې وزیر غواړي خپل مېلمانه په خورا ځیرکتیا ځان پسې، پلازمېنې ته راولي. د هغه یاور جنرال ولځوګین د ټول پوځ بد ایسي او شک پرې لري. خلک وایي چې هغه تر مورِه زیات د ناپلیون خواخوږی دی، حال دا چې وزیر د هغه له مشورې پرته، بل هېڅ څه نه کوي. که څه هم زه تر وزیره مشر یم، خو په ټولو کړو وړو کې، د یو سرتېري په شان د هغه خبرې او سپارښتنې اورم. دا خبره خورا زورونکې ده، خو څه وکړم، ما ته مې خپل ټولواک ګران او بله چاره نه لرم. مګر دا د خواشینۍ خبره ده چې زمورِ ټولواک دغه شان ویاړمن پوځ، دغه شان یو چا ته سپارلی دی. تاسو یې تصور کولای شی، چې مورِ څه شمېر خلک یوازې له ستړیا نه له لاسه ورکړل او تر ۱۵ زرو تنو پورې مو، شا ته تګ ته اړ کړل. که شا ته تګ نه وای، دا یوه خبره به هم نه وه. ستاسو دې په خدای قسم وي، ووایئ، روسیه زمورِ مور، زمورِ وطن، که ووینئ چې مورِ داسې په ډار او بې غیرتۍ، هغه داسې یو شمېر احمقانو او لېونیو ته سپارو او د خپلو وګړو په زړه کې د کرکې زړې کرو، څه به ووایی؟ ولې او له چانه وډاربرو؟ زه ملامت نه یم چې وزیر، ډارن، ساده، وخت له لاسه ورکوونکی او تر ټولو بدې ځانګړتیاوې لري. ټول پوځ ژاړي او هغه ښکنځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

د ژوند د ټولنیز بې شمېره ویش لپاره چې کومې ډلبندۍ په پام کې نیول شوي دي، یوه ډله هغه ده چې منځپانګه یې پیاوړي او بله یې هغه ده چې په هغو کې اډانه او بنه غوره وي. د پترزبورګ په تېره بیا د هغه د اعیانو ژوند کېدای شي، په دویمه ډله کې وشمېرل شي، ځکه د هغو ژوند د کلیو، باندو د ښارونو او آن د مسکو د بندارونو د ژوند په کچه بدلون او پر مختګ نه لاره.

مورِ له ۱۸۰۵ تر ۱۸۱۲ کاله پورې څو ځله له ناپلیون سره روغه وکړه او بیا سره ونښتو. اساسي قوانین مو ومنل او بیا مو ببرته لغو کړل. د اناپاولوفنا او د ایلین بندارونو د یو دوو کالو پخوا په شان هماغه شان چې وو، هماغه دي. په هماغه شان د اناپاولوفنا، په بندارونو کې د بناپارت له بریو کرکه څرګنده ده، د هغه بری او هغه ته د اروپا د شاهانو تسلیمي او لاس په نامه دریدل، هغه لویه دوکه بلله کېده چې یوازینۍ موخه یې د هغه وګړو زورول او په قهرول و چې د اناپاولوفنا په مشرۍ یې له دربار سره اړیکي لرلې. کټ مټ همدغه شان د ایلین په بندارونو کې چې رومیانځوف به ځان د هغه وړ او تل به په کې ښوریده، ایلین به یې بې ساري ښکلې او هوښیاره ښځه بلله، په ۱۸۱۲ کال کې هم د ۱۸۰۸ کال په شان کټ مټ د ستر ملت، د ستر مشر په اړه غږېدل او له فرانسې سره یې د اړیکو په شلولو خواشیني څرګندوله او له هغې سره یې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغې هیله لرله.

په دې وروستیو وختونو کې له جبهې نه د ټولواک تر راګرځېدو وروسته په دې دواړه ډلو کې څه ناآرامي پیدا شوې وه او دواړه خواوو یو بل غندل او څه سپکې سپورې یې سره ویلې وې، خو د هغو لارې هماغه چې وې، وې.

د اناپاولوفنې په کړیو کې یوازې تند لارو لیژمینانو لاس بری لاره. دغه راز په هغو کې د هېواد پالنې خیالات خورا پیاوړي، ژور او ویل به یې چې باید فرانسوي تیاتر ته لاړ نه شو، ځکه د یوه تیاتر ساتنه لکه د یوه پوځ د ساتنې په اندازه خرڅ غواړي. دوی د جګړې حال احوال په خورا ځیر څاره او د خپل پوځ په پلوي به یې آوازې خپرولې. د ایلین او رومیانځوف په بندارونو کې د فرانسوي پوځیانو د تالان او وژنې په اړه هومره خبرې نه کېدې، بلکې د هغه په پلوي، د ناپلیون د سوله ایز دریځ او د سولې لپاره د هغه د هلوځلو په اړه خبرې کېدې.. د ببلبین وینا چې د ایلین د کور همیشنی مېلمه و (اوس په پترزبورګ کې هر هوښیار او ځیرک سړی د ایلین کور ته د تګ راتګ ویاړ موندلی و) اوس خورا دود شوې وه. هغه ویلي و:

- اوس نه باروت بلکې د هغه مخترعین به د جګړو لارې ټاکي. په دې ډله کې له ټولواک سره د مسکویانو د لېوالتیا په خبره چې له ټولواک سره ګډ پترزبورګ ته رارسېدلي وو، په خندا، مګر په احتیاط ملنډې وهل کېدې.

د اناپاولوفنا، په ډله کې، برعکس په داسې خوښۍ دغو چارو هرکلی کېده لکه پلوتارک چې د لرغونو زمانو نه کاوه. شهزاده واسیلي چې په دولتي چارو کې خورا لوړې چارې لرلې، ددغو دوو ډلو د پیوند کړۍ جوړوله. هم د خپلې آشنا اناپاولوفنا کورته ورته او هم د خپلې لور

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیپلوماتیک صالون ته دغو دوو مخالفو بنډارونو ته تګ راتګ به دی کله ناکله زړه نا زړه کړ او په پریکړو کې به تېر وتو ،چې چېرې کومه خبره وکړي هغه د اناپاولوفنا په کور کې هغه ډول خبرې کولې چې باید د ایلین په کور کې یې کړې وای او یا هم برعکس.

پترزبورګ ته د ټولواک،ترراستنېدو نه لږ وروسته، شهزاده واسیلي د اناپاولوفنا په بنډار کې د جګړې په اړه د خبرو په لړ کې بارکلي دوتولي، ښه غندل، خو حیران پاتې شوی و ، چې د هغه پر ځای څوک د جګړې ستر قوماندان وټاکل شي. له مېلمنو نه یو تن چې په خورا مخورتوب پېژندل کېده، وویل ده نن دخزانه داري په ودانۍ کې د پترزبورګ د وسله والو اربکیو ټاکل شوی مشر کوتوزوف لیدلی چې د داوطلبو اربکیو د غونډې مشري یې کوله او څرګندونه یې کړې ده، چې هغه د دغې مشرۍ لپاره غوره ځانګړتیاوې لري.

اناپاولوفنا ، چې یو غمجنه موسکا یې پر شونډو خوره شوه، یادونه وکړه چې: کوتوزوف لا تر اوسه له بدنامیو پرته ټولواک ته نور هېڅ کړي نه دي.

شهزاده واسیلي یې خبرې پرې کړې او وې ویل:

- ما د اعیانو په غونډه کې ډېر ټینګار وکړ،خو چا مې خبره وانه اوریده. ما وویل چې د اربکیو د مشر په توګه د هغه ټاکل به د ټولواک خوښ نه شي. هغو زما خبرې وانه اوریدلې.

یوه شېبه حیران پاتې شو ،آن هېره یې شوه چې د ایلین په کور کې باید د مسکویانو پر هېواد پالنې وخاندې او د اناپاولوفنا په هغه باید برعکس د هغو ستاینه وکړي. هغه زیاته کړه:

- ټولې همدا د سیالۍ خبرې، خو دا سیالۍ له چا سره؟ خو په هماغه کې یې خپلې تېروتنې ته پام شو او زیاته یې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آیا د روسیې تر ټولو مشر او سپین ږیری جنرال ګراف کوتوزوف ته دا ښایي چې لاړ شي، په خزانه داری کې کینې او هلې ځلې یې هسې هدر لاړې شي؟ آیا دا امکان لري هغه څوک د پوځ ستر قوماندان وټاکل شي، چې پر آس هم کښاستی نه شي او د جګړې په جرګه کې یې خوب وړي؟ هغه څوک چې د خورا ناوړه اخلاقي ځانګړتیاوو خاوند دی. ښه ده چې په بخارست کې یې ځانته ښه نوم ګټلی دی. زه نه غواړم د هغه د جنرالی د ځانګړتیاوو په اړه څه ووایم، خو آیا دا ښایي چې زموږ په اوسني حالت کې دغه شان عاجز او ړوند بوډا د ټولو پوځونو ستر قوماندان وټاکل شي؟ هو کې چور ړوند؟ ړوند جنرال چا لیدلی؟ هغه هېڅ شی نه وینې. هغه به د پټ پټوني لوبه کوي، ځکه هغه خو څه نه وینې، هېڅ چا له دې خبرې سره مخالفت ونه ښود.

د جولای په څلورویشتمه دا خبرې ټولې رښتیا وې، خو د جولای په ۲۹ کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ وروښل شو. کوتوزوف ته د شهزاده د نامه ویاړ وروښنه، کبډای شوه ددې لپاره و، چې هغه لرې او پوځ تړې بې غمه کړي. که څه هم هغه په خپل نظر ټینګار نه کاوه، خو بیا هم د هغه په اړه د شهزاده واسیلي قضاوت دوام درلوده.

داګسټ په اتمه دفیلدمارشالانو جرګې د سالتیکوف، آراکچییوف، ویازمیتینوف، لوپوخین او کوچوبیه په ګډون غونډه وکړه او په هغه کې د جګړې پر بهیر خبرې اترې پیل شوې. ددغو خبرواترو او څېړنو پایله دا وه چې د جګړې د ماتې علت په قوماندانی کې، دوه واکیز او له کوتوزوف نه د ټولواک خوابدي وه، خو بیا هم تر لنډو څېړنو او خبرو اترو نه وروسته هغو کوتوزوف د پوځ د ستر قوماندان په توګه وټاکه. او په هماغه ورځ کوتوزوف د ټول پوځ د اعلی قوماندان او ټولو هغو سیمو مشر وټاکل شو، چې پوځ هلته مېشت و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست په نهمه سردار واسیلي، د اناپاولوفنا په کور کې بیا له هغه پېژندل شوي مخور سره مخامخ شو. هغه پېژندل شوي سړي هڅه کوله، ځکه اناپاولوفنا خوشاله وساتي چې غوښتل یې د ښځینه ښوونځی مدیر وټاکل شي. شهزاده واسیلي په ورین تندی خوشاله او مست لکه د هغه نیکمرغه په شان چې خدای یې ټولې غوښتنې منلې وي، تالار ته راننوت او وې ویل:

- تاسو خبر شوئ، نوی خبر مو واورید، کوتوزوف فیلد مارشال شو. ټولې سیالۍ پای ته رسېدلې دي. پوهېږی څومره نیکمرغه او خوشاله یم.

هغه په تالار کې ټول ناست کسان په ځیر ځیر وڅارل او وې ویل:

- بالاخره هغه څوک مو چې غوښته پیدا شو. دغه هماغه څوک دی.

هغه پېژندل شوی مخور، سره له هغه چې د نجونو د ښوونځی مدیریت ته د رسېدلو لېوالتیا یې لرله، خو ونه یې شو کولای، سردار واسیلي ته د کوتوزوف په اړه د هغه پخوانۍ خبرې وریادې نه کړې. (دغه خبره هم د سردار واسیلي، هم د اناپاولوفنا او هم د کوربنې لپاره چې د کوتوزوف د خبرله اوریدو نه خورا خوشاله و، یو ډول سپکاوی و، خو بیا هم مخور سړي، ونه شو کولای، هغه ونه وایي).

هغه سړي د دې لپاره چې سردار واسیلي ته د هغه خبرې وریادې کړي وي، وویل:

- وایي چې هغه ړوند دی؟

سردار واسیلي په درانه ډډ غږ په تلوار او لاسي توخي، هغه ټوخي چې تل به یې د هغه په مرسته خپل دغه شان ستونزې آوارولې، وویل:

- دا چټیات دي، هغه پوره وینې، باور وکړئ، پوره، هغه تکرار کړه:

- هو کې چټیات دي، هغه پوره وینې، هر څه وینې، باور وکړئ. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې زما د لا خوشالۍ سبب کېږي، دا ده چې ټولواک هغه د ټول پوځ اعلی قوماندان او د ټولو هغو سیمو چې هلته پوځ مېشت دی، واکمن کړی دی. دا هغه واک دی، چې هېڅکه، هېڅ چا ته او یو قوماندان ته هم ورکړ شوی نه و. هغه خپلې خبرې له بري نه په ډکې یوې موسکا پای ته ورسولې او وې ویل:

- هغه اوس یو مطلق سلطان دی.

اناپاولوفنا وویل:

- د خدای شکر ! د خدای شکر ! خدای دې د هغه ساتندوی واوسي !

پېژندل شوي سړي، چې ښکاریده نوی یې دغو بندارونو ته تګ راتګ پیل کړی دی او د دغو محافلو له کړووړو سره ناآشنا بربښېده، اناپاولوفنې ته په چوغلۍ چوغلۍ او ددې لپاره چې خپل پخوانی اند هم بدل کړی، وویل:

- سره وایی چې ټولواک زړه نا زړه دغه شان واک کوتوزوف ته سپارلی دی. ځکه وایي کله چې کوتوزوف ته دغه خبر ورکول کېده، چې ټولواک او هېواد، دغه شان ویاړ هغه ته وربښلی دی، د هغه پېغلوتې په شان تک سور شو، چې د ژوکوند کیسه یې اوریدلی وي.

اناپاولوفنې ځواب ورکړ:

- دې خبرې کې به څه زیاتی شوی وي.

سردار واسیلي په چټکۍ او خوند سره د اناپاولوفنا خبره تاییده او وې ویل:

- نه، نه، اوس ټولواک ته تر کوتوزوف نه نېږدې څوک نه شته. د سردار واسیلي په اند، کوتوزوف نه یوازې په خپله بې ساري قوماندان و، بلکې خلکو هم د لمانځنې تر کچې هغه ستایه. هغه زیاته کړې ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دا خبره ناشونې ده، هغه ته لا پخوا او تل ډېره پاملرنه لرله.

اناپاولوفنا وویل:

- شـکر د خـدای دی، زه اوس لـه خدایـه یـوازې دا هیلـه لـرم چـې کوتوزوف په رښتیا ټول واک تر لاسه کړي او هېڅ چا تـه دا حق ورنـه کړي چې دهغه د چارو خنډ شي.

سردار واسیلي په هماغه شېبه کې پوه شو، چې دغه هېڅ چا، څوک دی او په بنګهاري یې وویل:

- زه په دې پوره خبر یم، چې کوتوزوف د پوځ مشري په دې شرط منلې ده، چې د ټولواک ولیعهد به په جبهـه کې نـه پاتېږي. پوهېږئ؟ هغه ټولواک ته څه ویلي دي؟ او د سردار واسیلی هغـه خبرې یې تکرار کړې وې، چې کوتوزوف به ګواکې ټولواک ته کړي وې:

- که تېر وتنه وکړئ، زه نه شم کولای هغه ورټم او که ښه کـار وکـړي، هغه ستایلی او ویاړلی نه شم.

شهزاده کوتوزوف، خورا ځیـرک سړی دی، زه هغـه لـه ډېر پخـوا نـه پېژنم.

هغه پېژندل شوي مخور چې لا د اعیـانو په بنډارونو کې لـه خبرو کولو سره آشنا نه و، وویل:

- ښاغلی مبارک دا شرط هم وړاندې کړی و چې خپله اعلیحضرت ټولواک دې هم باید جبهې ته نه ورځي.

همدا چې دغه خبره یې وکړه، په هماغه شېبه کې سردار واسیلی او اناپاولوفنا له هغه نه مخونه واړاول، په خواشینۍ او ساړه اسویلي یې د هغه سادګۍ ته د حیرانۍ په نښه یو بل ته وکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

هغه وخت چې په پترزبورګ کې د غه پېښې تېرېدې، فرانسویان له سمولینسک راواوښتل او کرار کرار د مسکو خواته رانېږدې کېدل. د ناپلیون مورخ، تې یر، د نا پلیون د نورو مورخینو په شان چې د خپل اتل د کړو برحق والی هڅه کوي وایي چې د مسکو د دیوالونو زړه رابنکون نا پلیون بې اختیاره د ځان لپواله کړی و. هغه د نورو هغو مورخینو په شان چې د تاریخي پېښو پېښېدل د یو تن د ارادې پایله ګڼي، په خپل دغه قضاوت کې برحقه دی. هغه د روسي مورخینو په شان چې وایي ناپلیون د مسکو زړه رابنکون ته روسي سردارانو لپواله کړی و، برحقه دی. دلته له هغو قوانینو نه پرته چې ټولې پخوانۍ پېښې د اوسنیو پېښو سریزې بولي، د پدیدو د خپل منځي اغېز ونډه چې هر څه سره ګډ وده وي، هم په کار ده. د شطرنج نښه لوبغاړی چې لوبه بایلی، د زړه له کومې ډاډمن دی چې د هغه د لوبې د بایلو دو علت هغه تېر وتنه ده، چې د لوبې په پیل کې یې کړې ده، خو هغه دا هېره وي، چې د ټولې لوبې په بهیر کې د هغه په هر ګام کې د غه شان تېر وتنې وې او یوه خوځېدا یې هم بې له تېر وتنو نه وه، مګر هغه تېروتنه چې دی هغه ته پام ورا روي، هغه ده، چې سیال یې له هغه نه ګټه اخېستی ده.

خو د جګړې لوبه که څه هم په ځانګړو ښکاره زماني شرایطو کې روانه وي، خو تر دې هغې ځکه خورا پېچلې ده چې په شطرنج کې بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځايه د يوه تن په ارادې، دانې وړاندې وروسته کېږي، خو په جګړه کې بې شمېره ارادې، د ګڼ شمېر ارادو په لاښوونه سره ټکر کېږي.

ناپليون، ترسمولينسکه وروسته غوښتل لومړی د دارګابوژ او يازوما د لاندې کولو او بيا په ځاريوا-زايمشه کې له روسي پوځ سره وجنګېږي، خو تقدير داسې راوسته چې روسان د زياتو ډولاډولو ټکرونو تر اغېز لاندې، د بارادينا تر سيمې پورې چې د مسکو په يو سلو شل روستي کې پراته ونه شو کولای، له ناپليون سره مخامخ شي. ناپليون په يازوما کې خپلو پوځونو ته سپارښتنه او فرمان ورکړ چې مخامخ مسکو لور ته لاړ شي.

مسکو، د دغې سترې امپراتورۍ آسيايي پلازمېنه، د الکساندر د خلکو سپېځلی ښار، مسکو له خپلو بې شمېره کليساوو سره چيني معابدو ته ورته ښار، دغه مسکو د ناپليون خيالونه زنګول او هغه يې ناآرامه کړي و. ناپليون چې پر خپل توربخن سپين يال لرونکي آس سپور و، د ويازما له سيمې نه د ځارو زايميشو، د واکمنۍ پلو ته روان و. هغه، د هغه بې شمېره ګارډ، ساتونکو، ياورانو او پاڼانو( )بدرګه کاوه.

د هغه د ګارد قوماندان جنرال بريته، ددې لپاره شاته پاتې شوی و، چې په خپله د هغه روسي اسير پوښتنه وکړي چې د فرانسوي سورو منګلو ته ورغلی و، د هغه تر پوښتنې وروسته يې له خپل ژباړونکي (لونرم ديده ويل) سره ځان د ناپليون حضور ته ورساوه او په ورين تندي او خوشاله بشرې د هغه تر څنګ ودرېد. ناپليون وپوښتل:

- ښه، څه خبرې دي؟

د پلاتوف د پوځ يو قزاق وايي چې دده پوځي ډله غواړي، له لوی پوځ سره يو ځای شي. بله خبره دا ده چې ويل کېږي، کوتوزوف د پوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلی قوماندان ټاکل شوی دی، خورا ځیرک او باټو سړی دی.

ناپلیون وموسېد او وې ویل چې دغه قزاق ته یو آس ورکړئ او دده حضور ته یې راولي، هغه هیله څرګنده کړه چې خپله دې ورسره وغږېږي. څو تنه یاوران یرغه ولاړل او یو ساعت وروسته لاورشکا، هغه چوپړ چې دینیسوف نیکولای ته پرېښی و، هغه چې د ینشځکوی نومي جمپر یې پرغاړه، د فرانسوي سورو پوځونو پر یو آس سپور، په ورین تندی موسکا پرشونډو، چې په بشړه کې یې د مستۍ او نشې نښې څرګندې وې، ناپلیون ته راوستل شو. ناپلیون حکم وکړ چې د هغه تر څنګه روان شي او له هغه نه یې پوښتنې پیل کړې:

- تاسو قزاق یاست؟

- هوکې قزاق یم، جلالتمابه، مهربانه !

تې یر، ددې ږېښې په اړه لیکي:

قزاق نه پوهېده، د چا په رکاب کې پر آس سپور دی، ځکه د ناپلیون بشړه دومره ساده وه چې د ختیځ تخیل خاوند نه شو کولای، د هغه په دیدن تصور وکړي چې دا یو ټولواک دی. هغه په خورا ساده او خوږه ژبه له دغه قزاق سره د رښتنې جګړې په اړه خبرې کولې.

رښتیا هم لاوروشکا، یوه ورځ د مخه پریمانه شراب څکلي و، سخت نشه شوی و، خپل ارباب یې وږی پرېښی و، بیا یې ښه وهل خوړلي او کلي ته د چرګانو د رانیولو لپاره لېږل شوی و. هلته ده د چرګانو د غلا کولو تکل کړی و او د فرانسویانو لاس ته ورلویدلی و. لاوروشکا له هغو ځیرکو، چالاکو، دوکمارو چوپړانو نه و چې د ژوند ډېرې خوږې ترخې او کړکیچونه یې لیدلی و. دی د هغو کسانو له ډلې نه و، چې په هره چاره کې ځان دوکماره وي، له ټولو چارو نه خبر وي او د بادار د هرې سپارښتنې سرته رسولو ته چمتو اوسي،... خو کله چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپليون سره مخامخ شو ، هغه يې ډېر ژر او په آسانۍ وپېژاند ، په هېڅ ډول ګڼې وانه خېست، هغه پوهېده او هڅه يې کوله چې خپلو نويو بادارانو ته ځان وښيي او دهغو پام ځانته وروړوي. هغه په دې ښه پوهېده چې دا خپله ناپليون دی، خو هغه شان چې له رستوف يا دلګی مشرنه ډارېده ،له ناپليونه ،ځکه نه ډاريده ،ځکه ده هسې څه نه لرل چې ناپليون به يا دلګي مشره به يې تري واخلي.

هغه چې هر څه ويل دروغ و ، هغه به چوپړانو ته غوږ نيو او د هغو خبرې به يې بيا بيا کولې، اپلتې به يې ويلې، خو کله چې ناپليون له هغه وپوښتل، روسان څه فکر کوي، چې آيا ناپليون هغوی ماتولي شي او کنه؟ لاوروشکا سترګې ګونځې کړې او په چرت کې لاړ، هغه په دې پوښتنه کې يوه نازکه ځيرکتيا او دوکه وليدله، داسې چل او دوکه، چې د لاوروشکا په څېر خلک يې تل، هر چېرې او هر څه کې لټوي، لږ وځنډيد او وې ويل:

- څه وايم، کـه جګړه پيـل شـي، دا چټکتيـا پـورې اړه لـري، دا همداسې ده، که سمدلاسه جګړه پيل شي، تاسو يې ګټئ او که درې ورځې تېرې شي او بيا جګړه پيل شي، نو بيا به کړکيچ رامنځ ته شي.

ليولـورګين ديلاديول، وموسـېد او دا خبـرې يـې نـاپليون تـه داسې وژباړلې:

- کـه جګړه د درې راتلونکـو ورځـو پـه لړ کـې پيـل شـي، هغـه بـه فرانسويان وګټي، خو که تر درې ورځو وروسته پيـل شـي، نـو خدای پوهېږي چې څه به پېښ شي.

که څه هم د ناپليون طبيعت خورا ښه و ، خو ونه موسـېد او حکـم يـې وکړ چې دغه خبرې بيا ورته وژباړي.

د لاوروشکا دې ته پام شو ، خو ددې لپاره چې ناپليون وخندوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان يې په ټګۍ ووا هه چې ګواکې ناپليون نه پېژني او وې پوښتل، دا څوک دی؟

هغه زياته کړه:

- مورِ پوهېږو چې تاسو بناپارت لرئ، هغه ټوله دنيا لاندې او ماته کړ، خو بايد ووايم چې زمورِ خبره بله ده. او خپله هم پوه نه شو، چې خبرو يې په پای کې د هېواد پالنې رنګ پيدا کړ. ژباړن د هغه خبرې کټ مټ ناپليون ته وژباړلې. او ناپليون وخندل او دې ځوان قزاق ناپليون دې ته اړ کړ، چې وخاندي.

ناپليون څو ګامه وړاندې لاړ، مخ يې جنرال بيرتيه ،ته وروړاوه او وې ويل:

- غواړئ چې د دن (ښار) د دغه ځوان بچي هغه احساس ووينې، چې کله پوه شي، له ده سره خپله ټولواک غږېږي، هماغه ټولواک چې د هغه ابدي او تل له بريو سره مل نوم، پر ابدي اهرامونو ليکل شوی دی.

لاوروشکا ته يې وويل چې دی له ناپليون سره غږېږي.

لاوروشکا چې پوه شو، دا کار هغوی د دې لپاره لاسي کړی دی چې دی حيران کړي (او ناپليون تصور کاوه چې هغه يې حيران کړي) د خپلو نويو بادارانو د خوشالۍ لپاره، ناڅاپه وښوده چې حيران او هک پک شوی دی. سترګې يې وغورولې او څېرې يې هغه ښه پيدا کړه چې تل به يې د متروکو وهلو لپاره د وتلو په وخت کې پيدا کوله.

تې ير ليکلی: کله چې د ناپليون ژباړن خبرې پيل کړې، قزاق هک پک شو. نور له خبرو پاتې شو. د تګ وړاندیز يې وکړ. سترګې يې د هغه چاله ليدو، نه چې نړۍ لاندې کړې وه او آواز يې د ختيځ له ډاګونو نه لرې، تر ده پورې رارسېدلې او پر دې يې اغېز کړی و، برندې برندې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور يې له ناڅاپي هيبته خبرې نه شوې کولای او د هغه ټول احساس د سادګۍ په ستاينو او چوپتيا بدل شو. ناپليون هغه ته يوه ډالۍ ورکړه، ازاد يې کړ، داسې يې آزاد کړ، لکه هغه مرغه چې د خپلې لمنې غټرۍ ته ورالوزي..

ناپليون مخکې روان و. د هغه مسکو په خيالونو کې ډوب و، چې دده ذهن يې لاندې کړی و، خو هغه، لکه هغه مرغه چې د خپلې مينې غټرۍ ته پرېښود ل شوی و، د روسي پوځ مخکښو مورچلونو پلوته يې ورودانګل. هغه، هغه داستانونه او کيسې جوړولې چې پېښ شوي نه و، هغه يې ددې لپاره جوړول، چې بيا يې خپلو انډيوالانو ته ووايي. هغه د هغو څه نقل نه کاوه چې په رښتيا پېښ شوی و، هغه رښتيا نه و، هغه د ويلو وړ نه برېښېدل. هغه خپلو قزاقانو ته ورغی. هغه د خپل غونډ چې د پلاتونوف د پوځ برخه و، پوښتنه وکړه چې چېرې دی. ماښام و چې خپل بادار، نيکولای رستوف يې چې د بانکووا په سيمه کې دريدلی و، پيدا کړ. رستوف په هماغه شېبه پر آس سپور شوی و، چې له ايلين سره د هغې سيمې کليو ته د چکر لپاره لاړ شي. رستوف لاوروشکا ته بل آس ورکړ او هغه يې هم له ځانسره بوت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

دهغه څه برخلاف چې د شهزادګۍ ماریا ورور، سردار اندرې تصور کاوه، دامسکو ته نه وه تللې او له ګوابنه ژغورل شوې نه وه.

لـه سمولینسـکه د الپـاتیچ تـر راسـتنېدو وروسـته، مشـر سـردار ګواکې ناڅاپه له خوبه راویښ شوی وي، سپارښتنه وکړه چې له کلیو نه اربکي راټول او وسله ورکړ شي. هغه ستر قوماندان ته لیک ولیکه، هغـه تـه یې خبر ورکړ، چې ده پربکړه کړې ده، تر پایـه پـورې د لیسـه ګورې ساتنه او د روس د یـوه ویـاړمن سـپین ږیـري پـوځي قوماندان د اسارت یا وژل کېدو د مخنوي پریکړه یې هغـه تـه (سـتر قوماندان تـه) پرې ایښې وه او خپلې کورنۍ ته یې هم سپارښتنه وکړه چې پـه لیسـه ګورې کې به پاتېږي.

که څه هم دی خپله په لیسه ګورې کې پـاتې شـو، خـو سپارښـتنه یې وکـړه چـې شـهزادګۍ ماریـا، دوسـال او کمکـی سـردار (ددې لمسـی د اندرې زوی) بـه لـومړی باګوچاروا او لـه هغـه ځایـه مسـکو تـه لاړ شي. شـهزادګۍ ماریـا چـې د پـلار پـه تنـد او شـوګیرو نـه ډک طبیعـت ښـه پوهېده او پـه دې هم پوهېده چې پلار یې پـه چارو کې هغـه پخـوانۍ کراري پریښې، نـه شـو کـولای هغـه یـوازې پرېږدي، نـو لـه دې کبلـه پـه ژونـد کـې یـې د لـومړي ځـل لپـاره ځـان تـه اجـازه ورکـړه او دهغـه لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنې نه يې غاړه وغړوله.

هغې له تګ نه ډډه وکړه، خو هماغه و چې د پلار د قهر او غضب ترسختو ښکنځلو او سپکو سپورو لاندې راغله. بوډا سردار هغې ته ټولې هغه ناروا يې وريادې کړې چې ده خپله پر هغې کړې وې او ورته وې ويل چې شهزادګۍ په خپلو کړو هغه ډېره زوروي او عذابوي. هغې ته يې وويل چې هغې، دې له زوی سره خوابدی کړی دی. دا يې هم ورته وويل چې پر دې شک او ګمان لري او دا چې ده ته يې پرته له رنځ او ستونزو په ژوند کې بل څه نه دي رسولي. هغه يې له خپل دفتر نه ووښته او ورته يې ويل چې که ځئ که نه ځئ، دا ددې لپاره هېڅ د پام وړ خبره نه ده. هغه دا هم وويل چې بيا يې اصلا نوم ونه واوري او ګوانښ وکړ چې هېڅکله بيا ورسره مخامخ نه شي. خو ښه دا و چې ونه يې ويل چې هغه له کوره وشړل شي او په زوره ولېږدول شي. شهزادګۍ ماريا، د دومره ملامتۍ له امله چې پردې راغلې، ډېره ډاريده چې له کوره يې ونه باسي، نو ځکه ددې خبرې په اوريدو چې بيا يې پر مخه ورنه شي، خوشاله شوه. هغه پوهېده چې دغه حال ددې ښودنه کوي چې پلار يې د زړه په تل کې په دې خورا خوشاله دی چې هغه له ده سره پاتې او تللې نه ده.

د نيکولای جان تر تګ نه يوه ورځ وروسته، بوډا سردار خپله پوځي رسمي دريشی واغوسته، ټول مډالونه او نښانونه يې پرې وتمبل او ستر قوماندان ته يې د تګ تکل وکړ. ګاډۍ لا د مخه چمتو شوې وه. شهزادګۍ ماريا، کتل چې څنګه يې پلار په پوځي جامو، نښانو او مډالونو کې له کوره، باغ ته ووت او د خپلو وګړو، ساتونکو، بزګرانو او چوپړانو چې ټول يې وسله وال کړي و، پريټ وګوري. شهزادګۍ ماريا په کړکۍ کې ناسته وه او د پلار هغه غږ ته چې له باغ نه يې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټو پلو انګازې کولې غوږوه. په دې وخت کې ناڅاپه څو تنه له وحشت او ډاره په ډکو څېرو د باغ په لاره کې په منډو راښکاره شول.

شهزادګۍ ماریا، برنډې ته او له هغه ځایه د ګلو په منځ کې له جوړې شوې لارې نه د باغ لارې ته ورمنډې کړې. ماریا ته مخامخ د اربکیو او د دوی د چوپړانو یوه ګڼ شمېره ډله را روانه وه او د هغو په منځ کې څو تنو، زوړ او ډنګر بوډا چې پوځي دریشي اغوستې، نښانونه او مډالونه پرې تمبلي و، د تخرګ او لاسونو نه نیولی راکشکارۍ یې. شهزادګۍ ماریا هغه ته ورمنډه کړې خو د الوچو د ونو د ګنو څانګو او پاڼو نه د لمر د شغلو په منځ کې یې چې دده پر څېره ځلېدله نه شو کولای د هغه د بشرۍ بدلون ووینې. خو هغه یوازینې څه چې دې ولیدل هغه دا و چې د هغه په څېرې کې د هغه دپخوانې جدي او غوڅ حالت ځای، اطاعت او تسلیمۍ نیولی و. د لور په لیدو یې بې ځایه شوندې وښوریدې او په خرهاری شو، خو د پوهېدو وړ نه و، چې څه یې غوښتل. هغه یې له تخرګ او لاسونو ونیو او راپورته یې کړ، خپلې کوټې ته یې یووړ او پر هغه کټ یې وغځاوه، چې دی په دې وروستیو وختونو کې ډېر تړې ډاریده.

هغه ډاکتر، چې دده کتنې ته یې راوستی و، د هغه د مراندو تر کتنې وروسته یې وویل چې د سردار ښې پلو سکته کړې ده.

په لیسه ګوري کې ژوند شېبه په شېبه ګوانښمن کېده. له سکتې یوه ورځ وروسته چې سردار یې باګو چاروا ته یوړ. ډاکتر هم ورسره یو ځای و. کله چې هغوی باګو چاروا ته راورسېدل، تر هغه د مخه، کمکی شهزاده او د هغه ښوونکی مسکو ته خوځېدلي و.

په هر حال، حال نه ښه او نه خرابیده او بوډا سردار درې اونۍ په داسې حال کې چې شنډوالي له خوځېدا اچولی و، په باچاګورووا کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندړې په نوی جوړ شوی کور کې پاتې شو. بوډا سردار ببسده او لکه مړی داسې پروت و. هغه پرله پسې شونډو لاندې څه غوښتل ویل، کله یې وروځې ښورولې او کله یې شونډې ژولې، خو په دې پوهېدل ګران و چې هغه په دې پوهېږي چې څه کېږي او څوک ورته ولاړ دی، مګر یو څه ښکاره و او هغه دا و چې دی زوریده او هڅه یې کوله، چې لا هم یو څه ووایي، خو هغه څه وه؟ هېڅ څوک په دې نه پوهېدل. دا څه و؟ آیا د هغه ورځني نازونه او پلمې وې؟ آیا ورځنیو خبرو او چارو پورې یې اړه پیدا کوله یا د کورنۍ کومه خبره وه؟ هېڅڅوک نه پوهېدل.

داکتر ویل چې د ناروغ ناارامي او خوځېدا هېڅ معنا نه لري او د هغه د ناروغۍ علت دی، خو شهزادګۍ ماریا فکر کاوه چې (د هغه تر څنګ ددې شته والی هغه تل ناارامه و) دې ویل، هغه غواړي دې ته څه ووایي. خو دا ښکاره خبره وه چې د هغه ناآرامۍ، روحي او هم روغتیایي علت درلود.

د رغېدو تمه یې نه وه. وړل یې ناشوني و او که دا کار شوی وای او بیا په لاره کې مړ شوی وای، بیا څنګه کېدل؟ کله ناکله به شهزادګۍ ماریا فکر کاوه:

-دا به ښه نه وای چې هر څه پای ته رسېدلي وای، چور پای ته.. هغې شپه او ورځ، له خوب او ارامۍ پرته، د هغه څارنه کوله، ویل یې ګران دي، خو د هغې څارنه ددې په هیله نه وه چې د ښه والي او روغتیا نښه په کې ووینې، بلکې هغې هیله لرله چې په هغه کې د پای نښې ووینې.

که څه هم په شهزادګۍ ماریا کې ددغه احساس راپاریدل ګران و، مګر بله لاره یې نه لرله، نو ځکه یې دا احساس په زړه کې و، خو تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې نه شهزادګۍ ماریا ته وحشتناکه دا و چې د پلار د ناروغۍ له پیل نه (لا کبدای شو وایو تر هغه لاد مخه، آن هغه وخت چې د کومې پښې سپینبدو ته سترګه په لاره، دواړه یوازې پاتې شوي وو) د هغې په زړه کې خپلې ځانګړې ویدې شوې هیلې او خیالونه په راوښبدو شوي وو. هغه هیلې او ارمانونه چې کلونه کلونه ددې په خیال کې هم نه وو. د پلار له ابدي ډاره د آزاد ژوند خیال، آن د مینبدو او کورنۍ د جوړونې هیله او نور لکه شیطاني تلوسه ددې په زړه او خیالونو کې څپې وهلې. هغې به چې څومره هڅه کوله، په دې اړه فکر ونه کړي، خو بیا هم دې خیالونو نه پرښوده، چې تر دغې پښې وروسته به خپل ژوند څنګه جوړوي، خو شهزادګۍ ماریا په دې پوهبدله، چې دا ټولې شیطاني وسوسې دي. هغه په دې پوهبده چې ددې رنځ یوازینی دارو، دعا ده، خدای ته پناه وروړل دي. هغې هڅه کوله دعا وکړي، هغې به لاسونه پورته کول، سپبځلو شمایلو ته به یې کتل، دعا به یې ویله، خو د زړه له تله به یې دعا کولای نه شوه. هغې داسې انګېرله چې اوس د هغې لپاره بل ژوند پیل کېږي، د ورځنی ژوند نوی بهیر، د هڅې او هاند ژوند، هغه ژوند چې ددې تر پخوانې ژوند نه به چې په معنویت او روحانیت کې را ایساره وه، ډېر تو پیر لري. له هغې وینا نه چې د هغې هر څه پر دعا ولاړو، هغې نه دعا کولای شوه او نه یې ژړلای شو. د ورځنۍ ژوند خورا ناوړو شیانو د هغې پر زړه اغبز کړی و، په باګوچاروا کې یې هم ژوند ناشونی او ګوانبمن کبده. د فرانسې پوځیانو د رانبرد کبدو خبرونه او آوازې هر پلو خپرې وې. د باګوچاروا په ۱۵ ورستي کې فرانسوي ډاره مارو د یوه خان کور تالا کړی و.

داکتر ټینګار کاوه چې سردار دجګړې له سیمې بلې خوا ته یوړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. د ښار د اعیانو مشر، خپل استازی شهزادګی ماریا ته وروا ستوه چې هغه دې، خپل پلار ژر تر ژره له دې ځایه بلې خوا ته بوزي. د سیمې د پولیسو مشر چې باګا چاروا ته راغلی و ،هم په دې خبره ولاړ و او ویل یې چې فرانسوي پوځ د دوی ۴۰ ورسته ته را رسېدلی دی. هغوی په کلیو کې د خبرتیا پاڼې خپرولې او شهزادګی ماریا ته یې خبر ورکړی و که د میاشتې تر پنځلسمې پورې له هغه ځایه لاړ نه شي او بیا کومه پېښه وشي. دوی به خپله ملامته وي.

بالاخره شهزادګی پریکړه وکړه چې د میاشتې په پنځلسمه نېټه وخوځېږي. د هغې، پوره یوه ورځ سفر ته د چمتووالي او د هغو سپارښتنو په اورولو تېره شوه، چې ټول یې اوریدلو ته ستړګه په لاره وو. له څلورلسمه، پنځلسم ته ټوله شپه هغې د تل په شان هماغه شان ورځنی جامې پرغاړه په هغې کوټې کې چې تر څنګ یې د پلار کوټه وه، تېره کړه، څو واره راویښه او د پلار زګیروی یې واوریده، د پلار د زګیروی تر څنګ د تیخون د ګامونه څښتاری او د داکتر غږ چې دده پلار یې اړخ په اړخ اړاوه، راته. شهزادګی ماریا ویده کېدای نه شوه او څو واره د پلار د کوټې شا ته ورغله او غوږ غوږ شوه. هغې غوښتل چې کوټې ته ورننوزي، خو زړه یې نه شو کولای. که څه هم زوړ سردار غږېدای نه شو، خو شهزادګی ماریا په دې پوهېده او لیدل یې چې پلار له دې نه ډېر ناارامه دی چې نور د هغه له کبله نا آرامه وي. د شهزادګی دې ته ښه پام کېده، چې د پلار کوټې ته د هغې بې وخته او یا د شپې ورتګ څومره هغه نا آرامه وي.

د هغې هېڅکله پر هغه داسې زړه خوږ شوی نه و ،هغه، هغې ته هېڅکله داسې وحشتناکه نه و... لکه د پلار له لاسه وتل. هغې ته له هغه سره خپل ټول ژوند ورياد شو ،د هغه هره خبره، د هغه په هره خبره او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرو کړوکې يې له ځانسره د هغه خپله مينه موندله. ددغو يادونو په لړ کې به کله ناکله ناڅاپه شيطاني تلوسې راوپاريدې، په هغو کې: هغه تصور چې د هغه له مرګه وروسته به ددې نوی ژوند څنګه شي؟ خپل خوار ژوند. هغې دغه شيطاني خيالونه،له دغو کرکو هغو سره د کرکې په ښودلو له سره وپستل. د سپېدو په لګېدو سردار آرام او شهزادګۍ ويده شوه.

شهزادګۍ هغه ورځ ناوخته راوښه شوه... د راوښېدو سره يې غوږ پر دروازې کېښود ،د هغه د زګيرو او سا وپستلو غږ يې واورېد ،سوړ اسويلی يې ووپست او په زړه کې يې وويل

- حال يې هماغه دی، چې و.

هغه په داسې حال کې چې له ځانه يې کرکه راتله چغې کړې:

- څه دې غوښتل؟ څه ته سترګه پرلاره وې؟ تاسو څه ويل؟ څه وشي؟ د هغه مرګ دې غوښته؟

کالي يې واغوستل، ځان يې وميندځ، دعا يې وکړه او برنډې ته ووتله. د برنډې مخې ته يې آسونو او ګاډۍ ولاړې وې. په هغو کې يې يو رنګه کالي بارول. سهار تود ، خو خړو. شهزادګۍ ماريا په برنډه کې ولاړه وه، هماغه شان له خپلو شيطاني خيالونو سره لاس او ګريوان وه، هغې هڅه کوله ناروغ ته تر تګ نه د مخه، خپل خيالونه او اندېښنې له سره جوړ کړي.

داکتر په زينو کې راښکته ،هغې ته ورنږدې شو او وې ويل:

- نن لږ ښه دی،زه تا لټوم. له هغه څه نه چې وايي يوه نيمه خبره يې د پوهېدو ده،ذهن يې لږ څه سم دی،ورشه ،تاسو غواړي.

د شهزادګۍ ماريا ،زړه ددې خبر په اوريدو سخت خوږ شو ،دهغې رنګ والوت، نوځکه يې دروازې ته ډډه ولګوله چې ونه لوېږي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ټول ګوګل او روان يې، په شيطاني ولولو او تلوسو لړ شوی و، د خپل روح له ناولتيا نه په وحشت کې وه، د هغه ليدل، د ريدل او هغه ته کتل، نه يوازې هغې ته په زړه پورې نه و بلکې له هغه نه ډاريده هم.

شهزادګۍ ماريا د پلار کوټې ته ورننوته او د هغه کټ ته ودريده، هغه لوړ پر شا پروت و. د هغه واړه اډوکيز لاسونه چې د مرانده نيلي رنګه غوټو پوښلي وو، پر پټو (څادر) پراته وو. د هغه چپه سترګه مخامخ کوم ځای ته ځير او بې هغه يې کړه شوې وه. وروځې او شونډې يې بې له خوځښدا پاتې وې، هغه ټول ډنګر، وړوکی او سخت د رحم وړ و. د هغه بشره تا به ويل چې يا وچه شوې يا ويلې شوې او ډېره وړه شوې وه. شهزادګۍ ماريا ورنږدې شوه او د هغه لاس يې ښکل کړ. پلار د هغې چپې منګولې، د هغې لاس يې د اسې کلک کښېنکود چې ښکاريده، له ډېره وخته ورته سترګې په لارې پاتې شوي دي. د هغې لاس يې د ځان پلو ورکش کړ. د هغه د شونډو اووروځو ښوريدا د هغه د زړه تنګۍ ښودنه کوله.

هغې په وېرې پلار ته کتل او هڅه يې کوله پوه شي، له دې نه څه غواړي، کله چې هغې ځای بدل کړ او د اسې ودريده چې څېره يې د پلار کينې سترګې ته برابره شوه. د سردار بشره ارامه او د څو شېبو لپاره يې له هغې نه سترګې لرې نه کړې. وروسته يې شونډې او ژبه وښوريدل، يو غږ واوريدل شو او هغه څه وويل، هغه، لور ته په خورا کمينۍ، زاريو او هيله مندۍ ځکه کتل، چې ډاريده، کېدای شي، لور يې د دې په خبرو پوه نه شي.

د شهزادګۍ ماريا په ټول قوت هغه ته پام و او ورته کتل يې. شهزادګۍ د ژبې د ښورولو لپاره د هغه د بې ځايه او بې پايه هڅو زغم ونه شو کړای، سترګې يې ښکته واچولې او هغه سانديو او ژړا يې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ستوني کې را ایسارې کړې وې، راڅرګندې او په ژړا شوه. سردار څه وویل او څو واره یې هغه تکرار کړل، خو شهزادګۍ ماریا نه پوهېده چې هغه څه وایي. هغې هڅه کوله د پلار د خبرو تصور وکړي او په پوښتنیزه توګه یې د هغه خبرې تکرارولې.

هېڅوک د هغه په خبرو نه پوهېدل. داکتر تصور وکړ، چې دی د هغه په خبرو پوه شوی دی او وې ویل، د هغه خبرې یې تکرار کړې او وې پوښتل:

- شهزادګۍ ډارېږي؟

هغه د (نه) په نښه سر وښوراوه او بیا یې هماغه څه تکرار کړل.

شهزادګۍ د خپل تصور له مخې وویل:

- زړه (روح) زړه زړه دی، خوږېږي؟

د سردار له ګوګله، د هو غږ راپاڅېد. د هغې لاس یې راونیو او د خپل ټټر پر بیلابیلو ځایو یې داسې کېښکود، چې ګواکې غواړي تر ټولو غوره ځای ورته پیدا کړي.

وروسته له هغه چې په دې ډاډه شو، چې دده په خبرو پوهېږي تر پخوا نه نښه او څرګند غږېده، هغه وویل:

- زما ټول خیالونه د تا په اړه دي، خیالونه...

شهزادګۍ ماریا خپل سر د هغه پر لاسونو ورمنښه او هڅه یې کوله خپله ژړا او ساندې پټې کړې.

هغه، د شهزادګۍ په څنګو کې منګولې ښورولې او وې ویل:

- ما ټوله شپه تا پسې ناړې وهلې.

شهزادګۍ ماریا په ژړا ژړا وویل:

- کاشکې زه پوهېدای.. زه ډاریدم ستا کوټې ته راشم.

هغه د هغې لاس لاپسې کېښکود او وې ویل: ویده نه وې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګی ماریا وویل:

- نه، ویده نه وم. او د نه، په ښه یې سر وښوراوه. اوس یې بې ارادې پلار ته ورته غږېده، هر څه یې د هغه په شان داسې په اشارو او نښو ویل، چې تا به ویل هغه هم په آسانۍ ژبه ښورولی نه شي.

سردار وویل: د زړه سره !زما روحه !

شهزادګی نه شو کولای پوره پوه شي، چې هغه څه وایي، خو د هغه د بشړې او کتو له حالت نه دومره پوه شوه چې د نازولو او ګرانښت کومه خبره کوي، هغه خبرې چې هغه هېڅ کله نه کولې. هغه وویل:

- ولې رانغلئ ؟

شهزادګی ماریا وویل:

- او ما یې مرګ غوښت.

-او هغه چپ شو.

د هغه له سترګو اوښکې راشبوه شوې او وې ویل:

- له تا نه مننه ! لورکۍ، ګرانې، زما د زړه سره، له هر څه، له ټولو ټولو له هر څه نه... ما به وبښئ... مننه، وبښه... مننه ! او همداسې یې له سترګو اوښکې راروانې وې. او ناڅاپه یې وویل:

- اندرې ته ورغږ کړئ.

او ددې هیلې سره هم مهاله یې په بشره کې ماشوم وزمه ناهیلۍ او نه ډاډ راخور شو. داسې برېښېده چې دی خپله پوهېده چې دده دا هیله بې معنا ده. که داسې نه وه، لږ تر لږه شهزادګی ماریا یې داسې تصور وکړ، چې همداسې ده.

شهزادګی ماریا ځواب ورکړ:

- ما ته یې یو لیک رالېږلی دی.

هغه په حیرانتیا خو ویرې وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هغه خپله چېرته دی؟

- پلار جانه ! هغه په سمولینسک کې دی.

هغه ډېر ځند چپ و. سترګې یې پټې کړې بیا یې د تاییـد په نښه ګواکې خپل شک او ګمان ته ځواب موندلی، په هر څه پوه شوی او هر څه وریاد شوي، سر وښوراوه او سترګې یې پرانستې، هغه په ډاګه، خو په کراره وویل:

- روسیه قرباني شوه ! هغه یې سره ووژله !

هغه بیا په ساندو شو او اوښکې یې له سترګو راشپوه شوې.

شهزادګی ماریا هم، نورځان ټینګ نه شو کړای، پلار ته یې کتل او په ژړا ژړا یې ژړل.

سردار بیا سترګې پټې کړې. ژړا یې ودریده، په لاس یې د سترګو پلو اشاره وکړه. تیخون پوه شوه او د هغه اوښکې یې پاکې کړې...

هغه لور ته وویل:

- خپل سپین کمیس واغونده، زما هغه خوښېږي.

شهزادګی چې د پلار په خبره پوه شوه، لاپسې ژړا واخیسته، داکتر هغه له څنګلې ونیوله، له کوټې یې د باندې برنډې ته بدرګه کړه، هڅه یې کوله چې آرامه یې کړي او هغه ډاډه او سفر ته چمتو کړي. تر هغه وروسته چې شهزادګی ماریا د سردار له کوټې ووتله. هغه بیا د زوی، د جګړې او د ټولواک په اړه څه وویل. له قهره یې وروځې برنډې او تندې تریو کړ، خپل غږ یې چې خرپهاري یې کاوه، لوړ کړ او د هغه پر زړه دویم ګذر راغی او دا وروستی ګذار و. شهزادګی ماریا په برنډه کې ودریده، ټکنده غرمه و، لمر او تودخه وو، هغه د پلار له مینې پرته، په بل څه نه پوهېده، نه یې فکر کاوه او نه یې څه احساسول. هغې ته داسې برېښېده چې دې خپله هم دغه شان مینه نه پېژانده. په ژړا ژړا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې دباغ پلوته منډه کړل، لـه هغـې نرۍ لارې نـه چې سـرد اراندړې نـوې جوړه کړې او دواړو خواوو ته يې د الوچـو ونې کينـولې وې، د دروازې پلو ته مخه کړه.

- هـوکې، دا زه وم، زه، زه، زه.. زه.. زه وم. مـا د هغـه مـرګ غوښـت. هوکې ما غوښت چې ژر تر ژره هر څه پای ته ورسېږي. ما غوښتل چې زه ارامه شم.. اوس به څه کوم؟ اوس چې هغه نه وي، زما آرامه بـه څـه وي؟ له ځانسره په لوړ آواز بنګېده. هغه چټکه چټکه پـه بـاغ کې ګرځېدلـه او په لاسونو يې ټټر ډباوه، هغـه ټټر، چې پـه تلوار او ګېښې ساندې تـرې راوتلې. په باغ کې تر هغه پورې ګرځېده او راګرځېده، تر هغه چې ببرتـه کورته راورسېده. هغې ولېدل چې دې تـه مخـامخ پېغلـه بـوری يـن (هغـه په باګو چاروا کې پاتې وه او له هغه ځايه يې د تګ تکل نـه لاره) يـو نـا آشنا سړي سره رارواندې ده. دا دسيمې د اعيانو د جرګې مشر و چې خپلـه شهزادګۍ ماريا ته ددې لپاره راغلی و چې هغې ته له دې ځايه د هغـې د سمدلاسـي تـګ اړتيـا څرګنـده کـړي. شـهزادګۍ ماريـا د هغـه خبـرې اوريدې، خو په هېڅ څه نه پوهېده. هغه يې کورته بدرګه، چای يې ورتـه راوړ او له هغه سره کښاسته. بيا يې له هغه نه ښښنه وغوښته او د پـلار د کوټې خواته ورغله. داکتر په تلوار او خورا خواشينۍ وروړاندې شو، د هغې مخه يې ونيوله او وې ويل:

- شهزادګۍ، اجازه نه شته، درځئ لاړه شئ !

شهزاده ماريا، ببرته باغ ته ستنه شوه. د غونډې پـه لمـن کې د يـوې چينې تر څنګ پر شنيلو، په داسې ځای کې کښاسته، چې چا نـه ليـده. هغه په دې نه پوهېده چې څومره وخت به هلته پاتې شي. د يو چا د پښـو د ښځينه ګامونو د منډې غږونو هغه را په حال کړه. پاځېده او وې ليـدل چې دوينا شا، ددې ځانګړې مينځـه دا لټوي او د هغې پـه ليـدو ناڅاپـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودريده. داسې برېښېده چې د خپلې مينځې په ليدو هک حيرانه شوې وي.

مېنځې په ژړيدونکي مات غږ وويل:

- شهزادګۍ مهرباني.. سردار !

شهزادګۍ هغې ته وخت ورنه کړ، چې خپله خبره پای ته ورسوی او وې ويل:

- همدا اوس، درغلم، درغلم. هغې د کور پلو داسې منډه اخېستې وه، چې ګواکې دوينا شا يې هېڅ نه يې ليدلې.

د اعيانو د سيمه ايزو جرګې مشر، دروازې ته نېږدې د هغې مخې ته راووت او وې ويل:

- هر څه چې د خدای رضا وي، هغه به کېږي، تاسو بايد هر څه چې له خدايه وي د هغو منلو ته چمتو واوسئ.

شهزادګۍ له قهره چېغه کړې:

- پرې مې ږدئ.. دا دروغ دي، اپلتې دي، د نه منلو وړ نه دي.

داکتر غوښتل هغه ودروي، خو هغې هغه پورې واهه، د پلار د کوتې پلو يې ورودانګل او له ځانسره يې وويل:

- دا خلک ولې داسې ګېنې اخېستې او په ډار ډار ما دروي؟ هېڅوک زما په کار نه دي. دوی دلته څه کوي؟ دروازه يې خلاصه کړه او په هغې کوټه کې چې څو شېبې مخکې نيمه تته وه، دلمر پيدا شوې ځلېدونکې رڼا د هغې سترګې وبرېښولې. هلته څو ښځې او ددې مېنځه ولاړ وو. هغوی ټول له کټه لرې او دې ته يې لاره پرانسته. هغه هماغه شان پر کټ پروت و. هغه، د پلار دخبرې نه خوځېدا، خو تندوالي وويروله او له دروازې سره نېږدې ودريده.

شهزادګۍ ماريا په زړه کې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- نه، هغه مړ نه دی، دا ناشونې ده، مړ نه دی. هغه ته ورنږدې شوه. په خپلې ویرې لاسبرې شوه او خپلې شونډې یې د هغه پر اننګو ورکښښودې، خو سمدلاسه تري رالرې شوه. په یوې شېبه کې یې له هغه سره د مینې هغه پیاوړی احساس چې لاره، تري تم شو او د هغه ځای، هغه وحشت ونیو چې د خپلو سترګو په وړاندې یې لیدلی و. هغې وویل:

- نه، هغه نور نو نه شته ! هغه نه شته، خو شته، پر هغه ځای چې څو شېبې مخکې و، یو پردی، دښمن، کوم وحشتناک، ډارونکی له ځانه شړونکی راز پروت دی.

پر لاسونه یې مخ پټ کړ او د داکتر پر لاس چې ده ته یې د مرستې لپاره راغځولی و، ورولویده.

د تیخون او داکتر تر مخې، ښځو، هغه څوک چې څو شېبې مخکې بوډا سردار و پریمینځه. د هغه سر یې د دې لپاره په دستمال وتاړه چې خلاصه پاتې شوې خوله یې وچه نه شي او د هغه پښې یې چې سره جلا کښدې په بل دستمال وترلې. بیا یې هغه ته، د هغه پوځي دریشی وروا غوسته، ننبانونه، مډالونه یې پرې وروټمبل او د هغه وچه وړوکې ځنازه یې پر میز کښښوده. خدای پوهېږي چې چا او څه وخت دا ټول کارونه وکړل، خو دا ټول تا به ویل، په خپله تر سره شوي دي. د شپې د تابوت تر شا و خوا نه شمعې لګښدې او په سر یې شال وروغړاوه. پر ډاګ یې دهغې ونې پانې شېندلې وې چې ښه بوی یې خوراوه. تر وچ او وړوکی شوي سر لاندې یې چاپ شوې دعاوې کښښودې او په یو کنج کې یو پاپ ناست و او سپېځلی کتاب یې لوست. لکه هغه شان چې آسونه له لویدلي، وژل شوي آسه مخ اړوي، ترهېږي، سره ټولېږي او شنهاری کوي، همدغه شان، د سردار د هرکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې خلک، خپل او پردي، د اعيـانو د سيمه ايزو جرګې مشـر، مخور او سپين ږيري، مشران او ښځې ټول په تابوت راټول او لـه وبـرې په ډکو سترګو هک پک پاتې، په ډار ډار يې پـر ټټر او تنـدی صـليبونه وبسـتل او پـه خـورا درنـاوي يـې د سـردار وچ شـوي او سـاړه لاسـونه ښکلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

باګوچاروا ،تـل او مخکـې لـه هغـه چې سـردار اندړې هلتـه مېشـت شي، د خاوندانو په غياب کې ځارل کېده او ددې سيمې او سېدونکو خلـق خـوی د ليسـه ګـورې لـه هغـې خـورا تـوپير درلـود. د دغـې سـيمې دخلکو هم خبرو ، هـم کـالو او هـم کـړو وړو تـوپير درلـود او هـم يـې هغـه صحرايي ګڼل هغوی به چې کله ليسـه ګورې تـه د فصـلونو د ټولولـو ، د غنم لو ، د ويالو د پاکولو ، د نهرونو جوړولو ته راتلل. مشـر سـردار بـه د هغـو کاراوزيـار او لا زغـم خوښـېده، خـو تنـدوالی او وحشـت يـې نـه خوښېده.

سـردار په باګوچـاروا کـې دخپلـې اسـتوګنې پـه لومړيوورځـو کې،هلته د ښوونځي او روغتون دجوړولو او پر بزګرو د بادار د ګټې او بېګارې کمولو لـه املـه، هـم ونـه شـو کـولای،د هغـوی دغـه تنـدوالی او ځېړوالـی بـدل کړی،بـرعکس هغـه څـه چې مشـر سـردار ددغـو خلکـو صحرايي ترهېدل والی ګانې، لا زيات شوی و. تـل بـه د هغـو تـرمنځ ډول ډول او عجيبې و غريبې آوازې خپريدې، لکه دا چې هغوی کـومې نـوې عقيـدې پـورې تـړل شـوي دي، يـا ټـول د قزاقـانو قـام ګڼـل شـوی يـا د ټولـواک د کـومې ناخرګنـدې وينـا پـه اړه او کلـه لا پـه ۱۷۹۷ کـال کـې د اربابانو هغه ژبـه چې پـاول پتـروويچ تـه يـې ورکړې وه (ويـل يـې چې د مرئييو آزادي، هغـه وخت منل شوې وه، خو بادارانو ونـه منلـه) او يـا بـه يې ويل چې اوه کاله وروسته به پيترفيدرويچ بيا پر تخت کيني او ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرئيي به آزاد کړي او هر څه به آزاده او داسې ساده شي چې مې کوه پوښتنه. د جګړې او بناپارت او پر روسيې د هغه د يرغل آوازې د هغو تر منځ په داسې ناڅرګندو ويناوو لکه د ژوند پای، د دجال پيدا ايښت او پوره آزادي بدلې شوې وې.

د باګوچاروا په څنډو کې يو کلی و چې هلته يو شمېر مخور او ځښې هم بډايان مېشت وو. د هغو بډايانو شمېر چې په خپلو جايدادو کې مېشت وو، خورا کم وو، نو له دې کبله د هغو د چوپړانو او په هغو کې په لوست ليک د پوهېدو کسانو شمېر خورا کم و. هغه مرموز او ناڅرګند دودونه چې د روسيې د خلکو په ژوند کې وو او د هغو سرچينې او معنا د اوسنيو وګړو لپاره د پوهېدو وړ نه دي، تر نورو ځايو زيات د دغې سيمې د کليوالو تر منځ دود وو. ددغو خبرو په منځ کې يوه هغه اوازه وه چې شل کاله مخکې ددغو کليوالو په منځ کې پيدا شوې وه او هغه دا چې دوی د يوه تاوده سيند خواته ورکډه کېږي، خو دا څرګنده نه وه چې دغه سيند چېرته دی. د باګوچاروا په سلګونو کورنيو يوه ورځ ناڅاپه، خپله ټوله شتمنی او څاروي وپلورل او له خپلو ښځو او ماشومانو سره سهيل لوديز پلو وخوځېدل. دغو کليوالو لکه د مرغانو د کتارونو په څېر هڅه کوله، د سمندرګي په پلو چېرته سهيل لوديز ته، له ښځو او ماشومانو سره، هلته چې دوی يو هم تر اوسه نه و تللي، روان وو. د هغو ځښنو، کاروانونه جوړ کړل او يا يوازې خوځېدلي وو. په هغو کې بيا ځښنو ځانونه بېرته واخېستل او يو شمېر يې د جرمو په تورونو سايبريا ته وشړل شول. ډېرو يې د لوړې، تندې او سړو له لاسه په لارو کې ژوند له لاسه ورکړ او چا وکولای شول په خپله خوښه بېرته خپلو کليو کوڅو ته راستانه شي. د خوځېدا او کډو دغه بهير هماغه شان چې په خپل سر او له دليله پرته پيل شوی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغه شان په خپل سر او بې دليله ببرته کرار او چپ شو ،خو په دغو خلکو کې ټولنيز پټ بهيرونه هماغه شان پاريدل او خوټيدل او دې ته چمتو کېدل چې کوم وخت په نوې پياوړتيا ناڅاپه او عجيب ډول لا په قهرجنه بڼه راڅرګند شي. په ۱۸۱۲ کال کې هر هغه چا چې له دغو خلکو سره نېږدې اړيکي او پېژندګلوي لرله، په دې پوهېدل چې دغه پټ خوځون به ژر بيا رابنکاره او راولمسېږي.

الپاتيچ چې د مشر سردار تر مرګه څو موده مخکې، باګوچاروا ته راغی، د خلکو دغه خوځون او لېوالتيا يې احساس کړې وه او دليسه ګوري، د کليو او باندو برخلاف چې له دې ځايه شپېته ورسته لرې پرته وه دلته نه څوک تښتېدل، نه يې کورونه خرڅول، نه يې شتمنی پرېښوده او هر څه يې دقزاقانو تالان ته سپارل. ويل کېدل چې د باګوچاروا دځنډو په دښتو کې، کليوالو ،له فرانسويانو سره اړيکي پيدا کړي دي او ځېنې پانې د هغو تر منځ ويشل شوې دي او د نورو برخلاف يې خپل کلي نه دي پرېښي. هغه ته دخپلو هغو چوپړانو له خوا چې ده ته وفادار پاتې و ،خبر را رسېدلی و ،چې د کليوالو له ډلې نه يو څوک د کارپ په نامه يو چا دهغو په منځ کې يې ښه اغيز درلود ،څو ورځې دمخه يې ديو دولتي کاروان مشري کړې او هغه يې خپل ځای ته رسولی دی، ببرته راستون شوی دی او خبر يې راوړی دی چې قزاقان کلي غلا او تالان کوي، خلک له هغو تښتي، او ددې برخلاف فرانسويان نه ولسي خلک او نه د هغو مالونو ،له هېڅ شي سره کار نه لري. هغه په دې هم پوهېده چې د ويسلا اوخوا په نامه يوه کليوال له يوه فرانسوي جنرال له داسې يوه اعلاميه راوړې چې په هغه کې خلکو او کليوالو ته دا ډاډ ورکول کېده چې هغوی ته به نه يوازې کوم تاوان نه رسېږي، بلکې هر هغه څه چې دوي فرانسويانو ته ورکوي، دوی به دهغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیسې تر لاسه کوي. . له ټولو نه د پام وړ لا دا وه چې الپاتیچ پوهېده او خبر شوی و چې په هماغـه ورځ چې ده د چوپړانو او ولسي مشرانو تـه سپارښتنه کړې وه، د شهزادګۍ د کالیو او کډې د وړلو لپاره ګاډی برابرې کړې. دغه کلیوال سره جرګه شوي وو او پربکړه یې کړې وه چې د هغې کالي ونه لېږدوی او دې تـه سترګه پـه لارې پـاتې شي او وګوري چې څه کېږي، خو وخت نـه درېده، د سیمه ایزې جرګې مشر، د مشر سردار د مرګ په ورځ، د اګست په پنځلسمه ټینګار کاوه چې سمدلاسه وخوځېږي، ځکه حالات دم په دم ګوابښمن کېدل. دغه چاروا کي ویل چې که تر شپاړلسمې نېټې وروسته څه پېښ شي، دی به په هغه کې ملامت نه وي، سردار د مرګ د ورځې په مابنام هغه تـه لاړ او وې ویـل چې سبا به ځنازې ته راشي، خو بله ورځ هغه نه شو کولای راشي، ځکه هغـه خبر تر لاسه کړ چې فرانسویان ناڅاپه راوړاندې شوي او هغـه یـوازې وکړی شول چې کورنۍ او ځېنې قیمتي ګاڼې او شتمنی ولېږدوی.

څه کم دیرش کاله، د باګو چاروا مشري، د درون په نامه یو چا، چې مشر سردار له نازه درون جان باله، کوله.

درون، یـو لـه هغـو کلیـوالي تکړه مېړنـو نـه و چې لـه زلمیتوبـه ږېره پرېږدي او آن کله چې له شپیتو اویا کلونه هم واوړي، نه لاس پرې وهي او نه یې کوم ویښته سپینېږي او غاښونه یـې بشـړ وي. دغـه کسـان پـه شپیته کلنی کې د دیرشو کلونو په شان وي.

درون د تودو اوبو د سیند پلو ته، تر هغـه عجیب سفر نـه وروسـته، چې دی هم له کوډو بې برخه پاتې شوی نـه و، پـه باګو چاروا کې مشر شوی و او له هغه وخته تر اوسه پورې یې دادی پوره درویشت کاله دغه مشـري کـړې ده. کلیـوال تر بـل هر بـادار نـه، لـه هغـه نـه زیـات ډاریـدل. اربابانو، مشر سردار، د هغه زوی او نورو مشرانو د هغـه درنـاوی کـاوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ټوکو ټوکو يې هغه وزير باله. درون د خپلې مشرۍ په ټوله موده کې نه يوه ورځ نشه کړې وه، نه ناروغ شوی و، نه د سختو شوګيرو نه وروسته ستومانه ښکاريده، تروروځنيو ګرانو کارونو وروسته هم همداسې و، هغه چې نه په ليک پوهېده او نه لوست، خو د خپلو پريمانه غلو دانو د خرڅلاو په حساب کې يې يو ټکی هم نه ترې زياتېده، نه کمېده، د باګوچاروا د کروندو، د غنمو يو دانه هم بې ځايه نه تله او د بادارانو په حسابونو کې يې هېڅکله تېروتنه نه کوله.

الپاتيچ چې کله د تالان شوې ليسه ګورې نه، باګوچاروا ته راغی، د مشر سردار تر خښولو يوه ورځ وروسته يې، درون ځانته راوغوښت او هغه ته يې سپارښتنه وکړه چې له باګوچاروا نه مسکو ته د شهزادګۍ او د هغې د شيانو د لېږدولو لپاره دولس آسونه او اتلس ګادۍ چمتو کړي. که څه هم د باګوچاروا سړي مريي نه و، او هر کال يې بادار ته جبري حاصل ورکاوه، خو بيا هم الپاتيچ فکر کاوه چې د دغې سپارښتنې سرته رسول به، کومه ستونزه رامنځ ته نه کړي. ځکه د باګوچاروا کليوالو تر دوسوو پورې بارو رونکي څاروي لري او خوار هم نه وو، خو د هغوی مشر درون چې کله دغه سپارښتنې واوريدې، چپ شو او سترګې يې ښکته واچولې. الپاتيچ هغه کليوال چې پېژندل، نومونه يې ياد کړل او وې ويل چې ګادۍ يې ترې واخلي.

درون ځواب ورکړ چې د دغو کليوالو آسونه په کار کې بند دي. الپاتيچ د نورو کليوالو نوم واخېست، خو درون ځواب ورکړ چې هغه آسونه نه لري. د درون د وينا له مخې د ځېنو آسونه يې بېګاری ته ګمارلي وو، ځېنې آسونه خوار او د کار توان يې نه لاره او ځېنې هم وړي وو. هغه وويل چې نه يوازې د بار بلکې د ګادیو لپاره هم نه شي کولای آسونه پيدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ په ځیر درون ته وکتل او تندی یې تریو کړ، کـه څـه هـم درون یو غوره کلیوال بزګر و او د هغو مشر و، الپاتیچ هم شل کاله د سردار د جایدادونو او حسابونو اداره کړې وه او په خپلو چارو کې به بې ساري توګه بریالی و. هغه له خلکو سره د خپل کار له برکت کولای شي، د هغـو په نیت او روان ښه پوه شي. هماغه شېبه درون ته په کتلو پـوه شـو چې د درون ځوابونـه، د هغـه د زړه خبرې نـه دي، بلکې د باګوچاروا د ټولـو کلیوالو د خیـال خبرې دي، چې دی یې تر خپـل اغـېز لاندې راوسـتی. الپاتیچ په دې هم پوهېده چې اوس کلیوال له درون نه ځکه ببزاره شـوي دي چې بډای شوی دی. هغه په دې هم ښه پوهېده چې لـه دې کبلـه درون بایـد ددغـو دوو ډلـو تر منځ زړه نـازړه واوسي. الپـاتیچ ددغـه شـک او تردید نښې د هغه په سترګو کې ولیدې، تندی یې تریو کړ او درون تـه وروړاندې شو او ورته وې ویل:

- ګوره ! درون جانه ! واوره ! ته ماته اپلتې مه غـږوه، د هغـه حضـور جناب سردار اندرې نیکولایوویچ ته سپارښتنه کړې ده چې ټول کلیـوال بایـد وخـوځېږي او پـرې نـه ږدو چې د دښـمن لاس لانـدې پـاتې شـي. د ټولواک فرمان هم همداسې دی. هر هغـه څوک چې د ټولـواک فرمـان نـه مني، هغه فرمان ته خیانت کوي، اورئ؟

درون چې سترګې هماغه شان ښکته اچولې وې، وویل:

- اورم !

الپاتیچ چې ددرون دغـه ځواب خوښ نـه شـو، سر وښـوراوه او وې ویل:

- واک او خوښه ستاسو ده.

الپاتیچ خپـل لاس د تخرک لاندې راووښت او پـه یـوې ګوانښـمنې خوځېدا یې خپلو پښو لاندې ځمکه وروښوده او تکرار یې کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تا ته وایم، درونه ! پرېږده دا کارونه ! زه نه یوازې ستا د زړه بلکې ستا تر پښو لاندې تېرید ونکي حال باندې هم ښه پوهېږم.

هغه چې دا خبرې کولې د هغه پښو لاندې ځمکې ته یې کتل.

درون وشرمېد، په سرګردانو سترګو یې الپاتیچ ته وکتل او بیا یې سترګې ښکته واچولې.

الپاتیچ وویل:

-ته دا دوکې پرېږده، ټولو ته ووایئ چې چمتو شي، کورونه پرېږدئ او د مسکو پلو ته وخوځېږئ. دا هم ورته ووایئ چې سبا ته د شهزادګۍ د کور مخې ته ګاډي چمتو ودروي. او خپله هم نور نو هغو ته ورنه شي، وادې وریدل؟

درون ناڅاپه د هغو پښو ته ورولوید او وې ویل:

-یاکف الپاتیچ ! ما له دندې وشړه، ومې شړه ! دغه کیلیانې واخله او د خدای په خاطر ما له دندې نه وشړه او رخصت مې کړه.

الپاتیچ په غوڅه وویل:

-پرېږده ! او تکرار یې کړه: زه ستا تر پښو لاندې دري آریش (د اندازه کول حجم) دا یې وویل، ځکه پوهېده چې د انګبینو د غومبسو په روزلو، د کرنې د وخت د الوچو د کینولو او شل کاله له مشر سردار سره د هغه جوړښت له برکته ده د کلیوالو په منځ کې د کوډګر نوم ګټلی و...

درون، له ځمکې راپاڅېد او غوښتل یې څه ووایي، خو الپاتیچ هغه ته وخت ورنه کړ:

-دا څه نخرې دې پیل کړې دي؟ څه فکر کوئ؟ په موږ دې د څه ګمان کړی دی؟

درون وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه له دې خلکو سره څه وکړم؟ ټول له شرابو لبونې دي. هر څه چې وایم څوک یې نه اوري.

الپاتیچ په لنډه ډول وپوښتل: تصور یې مې کاوه، نشه کوي، که څنګه؟

-هو کې الپاتیچ یاکوف ! ټول مست دي، تر لبونتوبه پورې. دا دویم خم دی، چې دوی یې څکي.

-بنه ده، ما ته غوږ شه ! زه ځم، د پولیسو مشر ته ورځم، ته له هغو سره وغږېږه او هڅه وکړه چې سم شي، خپلې دا ملنډې پرېږدي او ګاډی چمتو کړي.

درون ځواب ورکړ:

-اطاعت کوم.

نور نو الپاتیچ یاکوف ټینګار ونه کړ، هغه کلونه کلونه د کلیوالو اداره کوله او په دې بنه پوهېده چې د خلکو د ایلولو او اطاعت د پارولو لپاره تر ټولو غوره چاره دا ده چې هغوی په دې پوه نه شي چې د هغوی په ایل کولو کې شک لري.

کله چې له درونه، هغه د اطاعت کوم خبره واوریدله، الپاتیچ نه یوازې په دې شک لاره بلکې په دې یې باور لاره چې د ګاډیو ارابې به د وسلوال زوره پرته ونه خوځېږي.

په رښتیا هم مانبام شو، خو د ګاډیو پته نه وه، کلیوال بیا د کلي په میخانو کې ګڼه ګوڼه جوړه او پرېکړه یې وکړه چې آسونه څنګل ته خوشې او ګاډی بادار ته ورنه کړي. الپاتیچ پرته له هغه چې ددې پېښې په اړه شهزادګي ماریا ته څه ووایي، سپارښتنه یې وکړه چې خپل بارونه او پټتی چې له لیسه ګوري نه آسونه راوړي و، ښکته، آسونه یې د شهزادګي ګاډیو پورې وترل او خپله پولیسو ته ورغي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

د پلار تر خښېدو وروسته، شهزادګۍ ماریا خپلې کوټې ته لاړه، هغه يې ځان پسې وتړله او هېڅوک يې نه منل. د هغې يوه مينځه راغله او وې ويل چې الپاتيچ راغلی او د خوځېدو سپارښتنه يې کړې ده (دا خبره د الپاتيچ او درون ،تر خبرو اترو نه مخکې شوې وې) شهزادګۍ ماریا چې پر خپل کټ غځېدلې وه، راکښاسته او د هماغه تړلې دروازې له شا نه وويل چې هېڅکله، هېڅ چېرې نه ځي، او هيله لري چې دا په کراره پرېږدي.

د هغې کوټې کړکۍ چې شهزادګۍ ماریا په کې غځېدلې وه، د لوديز پلو پرانستل شوې وه. هغه پر کټ داسې پرته وه چې مخ يې د ديوال خوا ته او د چرمي بالښت تنې يې په ګوتو مښلې او ددې بالښت نه پرته بل څه يې نه ليدل. د هغه ټول خيالونه د مرګ په نه راګرځېدونکې لارې او دخپل تور روح په اړه ،په فکر کولو اخته وو. په هغه خيال چې دا لا تر هغه وخته له هغه نه خبره نه وه. دا يوازې د پلار تر مرګه وروسته پر هغه پوه شوه، زړه يې غوښتل دعا وکړي، خو ونه يې کړای شول. هغې ځکه دعا ونه شوه کړای چې روحي حالت يې دې ته چمتو نه و چې خدای ته پناه وروړي. هغه تر ډېرو پورې همداسې په همدې حال پر کټ کې پاتې شوه.

لمر د کور بلې خواته تللی و او د لمر لويد کېږې وږې پلوشې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاصې کړکۍ نه د ننه کوتې ته د چرمي بالښت په یوې برخې، چې دې هغې ته کتل، ځلېدې. د هغې د خیالاتو بهیر ناڅاپه ودرید. هغه بې ارادې پاڅېده، څنې یې سمې کړې، وخوځېده او کړکۍ ته ورنېږدې شوه او پرته له هغه چې دې یې تکل کړی وی، د مانښام سړه وږمه یې ګوګل ته تېره کړه.

هغې له ځانسره وویل:

- هوکې ! اوس دې چې هر څنګه زړه غواړي کولای شئ، کولای شئ د مانښام لـه پـرتم او ښـکلاوو نـه خونـد واخلـې. هغـه لاړ، اوس بـل هېڅوک نه شته چې ستا خند شي.

هغې پر څوکۍ ډډه ولګوله، سر یې ښکته ولوید او تندی یې د کړکۍ په تادۍ کېښود.

کوم چا په خوارۍ او نرم او له خواخوږۍ نه په ډک آواز د باغ له خوا نه پر هغې غږ وکړ او څنې یې ورته مچ کړې. شهزادګۍ سر ورپورته کړ. هغه پېغله بوري ین وه چې د ماتم په پټارې ګانل شوی تورکمیس یې اغوستی و. هغه په ارامۍ شهزادګۍ ماریاته ورنېږدې شوه، تر یو ژور اسویلي نه وروسته یې هغه ښکل او سمدلاسه په ژړا شوه. شهزادګۍ ماریا هغې ته وکتل، د هغې ټول پخواني کړه وړه، له هغې سره د دې رخه او ترخه یادونه وریاد شول. هغې ته دا هم وریاد شول، چې څنګه یې په دې وروستیو وختونو کې له دې سره د پلار کړه وړه بدل شوي وو او نور یې د پېغلې بوري ین د لیدو زغم نه لاره. هغې د خپلو کړو داسې پایله واخېسته چې دا د خپلې مینځې بوری ین په وړاندې په خپلو کړو وړو کې برحقه نه وه، په زړه کې یې وویل:

- ایا ما چې، ما چې د هغه د مرګ هیله لرله، دا حق لرم چې د کوم چا پر کړو قضاوت وکړم؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغې يې زړه خوږ شو ، په خورا خواخوږۍ او پوښتنيز غلچک يې هغې ته وکتل او لاس يې ور اوږد کړ. پېغله بوري ين، بيا په ژړا شوه، د هغې د لاس ښکلول يې پيل او د هغه غم او مصيبت په اړه يې خبرې کولې چې دی هم ځان په کې ګډ ګانه. هغې وويل:

-ددې د زړه يوازينۍ خواخوږي به دا وي که شهزادګۍ ماريا ته حق ورکړي چې ځان له دې سره په دې غم او ماتم کې ګډه وګڼي. هغې دا هم وويل چې بايد تېرې خوابدۍ، ددغه لوی غم او ماتم په زوريدو او عذاب کې هېر شي. هغه د ټولو په وړاندې ځان پاک ګڼي او سردار له هغې دنيا نه ددې شاهد دی چې دا څومره له دوی سره خواخوږې او حق پېژندونکې ده.

پېغلې بوري ين تر لږ ځنډ ه وروسته وويل:

- ستاسو حال دوه اړخيزه ګران او ستونزمن دی. زه پوهېږم چې تاسو نه شوکولای او نه کولې شي د ځان په اړه فکر وکړي، خو زه د هغې مينې له کبله چې له تاسو سره يې لرم، دنده لرم ستاسو په اړه فکر وکړم. .. الپاتيچ دلته تاسو ته راغی؟ هغه د تګ په اړه له تاسو سره وغږيد ؟

شهزادګۍ ماريا ځواب ورنه کړ، هغه نه پوهېده چېرته، څوک بايد لاړ شي. ايا دا ددې وخت دی چې د کومې چارې يا سفر په اړه فکر وشي؟ ايا دا خبره زما د پاره بې تفاوته نه ده؟

پېغلې بوري ين وويل:

- ګراني ماريا !آيا پوهېږئ !ايا پوهېږئ چې زمونږ ژوند له ګوابښ سره مخامخ دی؟ ايا پوهېږئ چې مونږ فرانسويانو محاصره کړي يو؟ او اوس له دې ځايه وتل او خوځېدل ګران دي. که اوس مونږ لاړ شو، کېدای شي اسير شو او خدای پوهېږي. ..

شهزادګۍ ماريا خپلې خورلنډې ته کتل، خو په دې نه پوهېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه وايي.

-اخ، کاشکې څوک په دې پوهېدای چې ټول، ټول زما لپاره بې تفاوته دي. زه په هېڅ ډول د دې هیله نه لرم چې له هغه لرې شم .. الپاتیچ زما د تګ په اړه کوم څه وویل .. ته خپله ورسره وغږېږه، زه، زه نه د څه هیله لرم او نه څه غواړم ..

پېغلې بوري ین وویل:

-زه له هغه سره وغږیدم او هیله لرم چې سبا ته وخوځېږو، خو زه داسې تصور کوم چې ښه به دا وي چې اوس خو همدلته پاتې شو، ګرانې ماریا ! په لاره کې د فرانسوي یا یاغي کلیوالو لاس ته لویدل، خورا ګران کار دی. او له خپلې لاسي کخوړې نه یې د فرانسوي پوځي جنرال رامو، یوه خبرپاڼه (د هغې کاغذ غیر روسي او شهزادګۍ ته ډېر د پام وړ و) راووبسته. او هغې ته یې ورکړه. په دې پاڼه کې د کلیو اوسېدونکو ته ویل شوي و، چې خپل کورنو پرې نه ږدي او سپارښتنه شوې وه چې فرانسوي واک به له هغو سره لازمه مرسته او دهغو ساتنه وکړي.

پېغلې بوري ین دوام ورکړ: زه داسې انګېرم، ښه به دا وی چې له همدې جنراله د مرستې هیله وشي او زه هیله لرم، چې هغه به تاسو ته د پام وړ درناوی وکړی.

شهزادګۍ ماریا خبره پاڼه ولوسته او پر بشړې یې دغم، او بې له اونبکو د ژړا نښې راخرګندې شوې او وې ویل:

-دا خبرپاڼه تاسو ته چا رارسولې ده؟

پېغله بوری ین تکه سره شوه او وې ویل:

-کېدای شي له نامه نه مې پوه شوی یې چې زه فرانسوۍ یمه.

شهزادګۍ چې خبرپاڼه یې په لاس کې وه، د کړکۍ له څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپاڅېده، په الوتې رنګ له کوتې نه ووته، د سردار اندرې پخوانۍ کوتې ته ورغله او وې ویل:

-آدونیاشا ! الپاتیچ یا دردنوشکا یا بل کوم یو ته ووایه چې ما ته راشي، خو چې کله یې د پېغلې بوري ین غږ واورید ، زیاته یې کړه:

- خو امالیا کارلونا ته ووایئ چې ما ته رانه شي.

له ځانسره یې وویل:

-ژر تر ژره باید لاړ شو. ژر تر ژره.

دې وحشتناکو خیالونو چې د فرانسوي پوځیانو منګولو ته ورشي او اسیره شي، سخته زوروله. باید ژر تر ژره لاړ شو.

دې فکر، که سردار اندرې خبر شی، چې دا د فرانسوي واکمنو لاس ته ورغلې، دې خیال چې د سردار نیکولای اندریوویچ لور، ځې له فرانسوي جنرال بنـاغلی رامو ، نه مرسته او خواخوږي غواړي، او له فرانسویانو نه د پناه هیله کوي، دا سخته په وحشت کې اچولې وه. ددې حالت انګېرنې نه ورېږدیده، تکه سره شوه، د قهر او ویار داسې یوې څپې چې پخوا یې نه وه لیدلې، پرې راخوره شوه. ټولې سختۍ او تر هغه هم لا بد تره ځان ته سپکاوی، چې هېڅکله یې تصور هم نه کاوه، تر مخې ولیدل. له ځانسره یې وویل:

-هغوی، فرانسویان، راځي او په دې کور کې مېشتېږي، فرانسوي جنرال بنـاغلی رامو به د سردار اندرې په کوټه کې کېنـي، د خپلې ساتېرۍ لپاره به د هغه لیکونه او کاغذونه را اخلي او لولي به یې. پېغله بوري ین به د هغې هرکلی کوي او زمونږ د باګو چاروا مېنه به هغو ته جلا جلا ښیي. او له ما سره د خواخوږۍ په نامه به کومه کوټګۍ ما ته راکوي، سرتېري به زما د پلار تازه قبر ددې لپاره رالټوي، چې له هغه نه صلیب او نښانونه وشکوي، هغوی به ما ته پر روس د خپلو بریو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیسې کوي او د دوکمارو په څېربه له ما سره زما په ماتم کې خواخوږی نښیي.

شهزادګی ماریا اوس داسې فکرونه کول چې خپل یې نه و ،هغې بې ارادې داسې احساسوله، چې اوس نو دې ته اړه ده چې د پلار او ورور په څېر د چارو په اړه فکر وکړي. اوس به یې،بې ارادې دا فکر هم کاوه چې که هغوی، پلار او ورور یې وای، اوس به یې څه کول او څه به یې ویل، دا هم باید هماغسې ووایي او هماغسې وکړي. د سردار اندرې کوټې ته ورغله، هڅه یې وکړه ،دهغه خیالات په ذهن کې ځای پر ځای او د حالاتو په اړه فکر وکړي.

د ژوند هغه اړتیاوې چې نور د پلار له مرګ سره هغې تالا والا ګڼلې، ناڅاپه او یو وار بیا ، په نوي او ناپېژندل شوي قوت د شهزادګی ماریا تر نظر راځرګندې او د ددې پر زړه لاسبري شوې. ګڼې اخېستې او تکه سره اوښتې په کوټه کې ښکته پورته ګرځېده ، کله به یې الپاتیچ، کله به یې معمار میخائیل ایوانوویچ یا درون ځانته راوبلل. دونیاشا ، مینځې او نورو نجونو یوې هم نه شو کولای ورته ووایي چې تر کومې کچې پورې د پېغلې بوري ین خبرې سمې دي. الپاتیچ په کور کې نه و ، ځکه هغه د سیمې مشرانو ته ورغلی و. معمار میخائیل ایوانوویچ یې چې رابللی و ، په خوبولو سترګو راغی. خو ،نه یې څه ویلی شو او نه یې کومه لارښوونه کولای شوه. هغه پوره هماغه شان د منلو له هماغې موسکا سره چې پنځلس کاله ورسره ږدې او پرته له هغه چې خپله عقیده څرګنده کړي د مشر سردار د پوښتنو په وخت کې به یې پر شونډو خوریده ، د شهزادګی ماریا پوښتنو ته یې هم ځوابونه وویل، خو د هغه له ځوابونو کومه ځانګړې معنا نه ترلاسه کېده. د سردار بوډا او ځانګړی چوپړ تیخون چې هم راغوښتل شوی و ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ماته او خوبولی ځپره چې ټوله بشره يې په نه تسلا کېدونکي او ژور ماتم کې ډوبه وه، د شهزادګی ماریا ټولو پوښتنو ته يې يوازې، داسې ځواب وايه:په ستر ګو ! له دې نه، پرته يې بل څه ځواب نه درلوده. يوازې او يوازې يې خپلې بادارې شهزادګی ماریا ته کتل او د خپلې ژړا مخه يې نيولی نه شوه.

او په پای کې د کليوالو بزګرو مشر درون هم کوټې ته راننوت، د شهزادګی ماریا چې په کوټه کې ګرځېده راګرځېده، دهغې په وړاندې تر ملا خم او د دروازې په خولې کې ودريد.

شهزادګی ماریا درون ته د يورښتيني دوست په توګه پېژانده. داهماغه درونوشکا جان و چې هر کال بل کال به يې د بازار په ورځو، د راستنېدو په وخت کې د ويازمو له لوی بازار نه، دې ته ددې د خوښې د زنجفيلو پتېرې راوړې، په خندا خندا به يې دې ته ورکولې، شهزادګی راغله او هغه ته يې وويل:

- درونوشکا ! اوس نو، زمور له دې بدمرغی نه وروسته .. هغې چې خبرې پيل کړې، داسې يې وانګېرله چې نور نه شي کولای، هغو ته دوام ورکړي.

درونوشکا ژوره ساه ووښتله او وې ويل:

-زمور ټولو همدغه لاره ده، دواړه يو څو شېبې چپ پاتې شول.

-درونوشکا ! الپاتيچ چېرته تللی دی، زه له بل هېڅچا نه، نه شم کولای ،وپوښتم، دا رښتيا دي چې ما ته وايي، چې زه نه شم کولای لاړه شم؟

درون وويل:

- ولې نه شې کولای، لاړه شئ، حضرتې شهزادګی ! کولای شئ لاړه شئ، خو وايي د دښمن له ګوانبه دا کارنه شي کېدای، د زړه سره،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوانښ دی، نه څه کولای شم او نه مې په څه سر خلاصېږي، زه یوازې او یوازې یم، هېڅڅوک له ما سره نه شته، زه غواړم یا نن شپه او یا سبا سهار د وخته هرومرو لاړ شم.

درون چپ پاتې شو او په ګوانښمن غلچک کې یې تر سترګو لاندې هغې ته وکتل او وې ویل:

- آسونه، نه شته، ما داخبره یاکوف الپاتیچ ته هم کړې ده.

شهزادګی وپوښتل: ولې آسونه، نه شته؟

درون وویل:

- دا ټول د خدای اراده ده، خدای موږ ته زموږ د کړو جزا راکوي. یو څو آسونه وو، هغه یې پوځ ته بوتلل، څه په خپله له پښو ولویدل، سږ کال دا کال، کوم ډول بد مرغه کال دی، آن وابنه هم نه شته، چې آسان یې وخوري، نو ځکه، یو څو هغه یې له لوږې نه نور تلای نه شي. کله ناکله خو دري ورځې هم څه پیدا کولای نه شو چې هغوی یې وخوري، کادانونه تش دي او موږ یې حیران او خوار کړي یو.

شهزادګی ماریا په ځیر سره هغه څه، چې دې ته ویل کېدل اوریدل. هغې وپوښتل:

-ښه، کلیوال بزګر خوار شوي دي او د خوړو څه نه لري.

درون وویل:

- هغه له لوږې مري او دوی له هغو نه آسونه او ګاډی غواړي.

-نو تا ولې هېڅ نه ویل، ګرانه درونوشکا ! موږ خو دلته یو، مرسته مو ورسره نه شو کولای؟ زما چې هر څه له لاسه وشي، هغه به کوم..

شهزادګی ماریا، نه شو کولای دا فکر وکړي چې اوس په دغه وخت کې چې دا په داسې غم او ماتم اخته ده، ځینې کسان بډای او ځینې خوار واوسي، هغې دا تصور نه شو کولای چې بډایان دې، په داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال کې لاس تر زنې کینې او له خوا رانو سره مرسته نه کوي. هغې یوازې اوریدلي و چې ناداران غنم لري او هغه بیا کلیوال بزګروته ورکوي، هغه په دې پوهېده چې نه به د هغه پلار او نه ورور په دې حال کې د دغو خوارو بزګرو کلیوالو د اړتیا په پوره کولو کې، خپله مرسته سپمولې نه وای، خو هغه یوازې له دې ډاریده په هغو خبرو کې تېر وزي، چې د دغو غنمو د ویش په وخت کې یې له دغو وګړو سره کوي. هغه په دې خوشاله وه چې د دې په دې خواشینو او ماتمي ورځو کې دې ته یوه پلمه پیدا شوې چې له هغوی سره د هغو د ستونزو په اړه وغږېږي. هغه چاره چې دا د وجدان له عذابه پرته تر سره کولی شي. په دغې خواخوږۍ کې وکولای شي لږ څه خپل غمونه هېر کړي. هغې له درونوشکای نه د کلیوالو د اړتیا او د بادار د ګوچاروا په ګډامونو کې د غنمو د اندازې او د هغو د ډولونو په اړه پوښتنې پیل کړې، هغې وپوښتل:

- ګوره، هغه د باداري، زما د ورور غنم خو شته.

درون په غرور وویل:

-د باداري ټول غنم پر خپل ځای دي. زمونږ سردار خو د هغو د خرڅلاو نه و ویلي؟

-ښه ده، وریې کړه، د هغو له ډلې چې هر څوک هرڅه اړتیا لري، هغوی ته یې ورکړه، زه د ورورله خوا تا ته وایم، چې هغه وویشه.

درون یوازې یو سوړ اسویلی ووېست، خو ځواب یې ورنه کړ.

-دغه غنم هغو ته ور وویشه، کاشکې د هغو اړتیاوې پوره کړي، ټول ورکړه.. او هغو ته ووایه چې زمونږ هر څه د هغو دي. دا هم ورته ووایې چې مونږ به له هغو نه خپل هېڅ شی ونه سپمو. همدا سې ورته ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه چـې پـه ځيـر ځيـر شـهزادګۍ څارلـه، د هغـې د خبـرو مـنځ تـه ورننوت او وې ويل:

-زما ادکې ! په خدای قسم درکوم، چې ما له دغه کاره لرې کړئ، دا کلۍ او قفل واخله او پرې مه ږدئ، چې خپل ژوند وکړم. درويشت کاله مې چوپړ وکړ، هېڅ بد مې نه دي کړي، اوس هيله لرم مـا لـه دې جنجالـه خلاص کړئ، او چا ته ووايی چې دغه کلۍ رانه واخلي.

شهزادګۍ ماريا په دې نه پوهېـده چې هغـه لـه دې نـه څـه غـواړي او ولې هغه غواړي چې له دې کاره خلاص شي. هغې ځواب ورکړ چې هغـه يوه شېبه هم د هغه په وفاداری کې شک نه لاره او هغه دده او د کليوالو بزګرو لپاره هر ډول سرښندنې ته چمتو ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

تر دغې خبرې یو ساعت وروسته، دونیاشا شهزادګۍ ته راغله او ورته وې ویل چې درون او ټول کلیوال بزګر ددې په سپارښتنه راغلي، د انبارونو تر مخې ولاړ دي او هیله لري چې له اغلې شهزادګۍ سره وغږېږي.

شهزادګۍ ماریا وویل:

-ما خو هېڅکله هغوی نه و راغوښتي، ما یوازې درونوشکا ته ویلي و چې هغو ته غنم ورووېشي.

دونیاشا وویل:

-د خدای لپاره زما شهزادګۍ ! ادکې ! ورته ووایه چې هغوی له دې ځایه وشړي، چې ته هم په هېڅ ډول ور ونه وزې. دا ټولې دوکې دي. کله چې یاکوف الپاتیچ راشي، باید لاړ شو، خو قسم درکوم چې تاسو ور ونه وزی. ..

شهزادګۍ ماریا په حیرانتیا وپوښتل:

-دوکې، دوکې یې لا څه وي؟ کومې دوکې !

-هوکې، زه خو پوهېږم، یوازې زما خبرې ومنه، د خدای لپاره، د خدای لپاره ! لږ تر لږه له مینځو نه پوښتنه وکړئ، وایي چې تاسو سپارښتنه کړې ده چې کلی پرېږدئ، خو هغوی نه غواړي چې خپل شته او ژوند پرېږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګی ماریا وویل:

-ته کوم بل څه وایې، ما هېڅکله چا ته دتګ سپارښتنه نه ده کړې، درونوشکا ته ورغړ کړئ !

درون راغـی او د دونیاشـا خبـرې یـې تاییـد کـړې او وې ویـل چې کلیوال بزګر د شهزادګی په سپارښتنې راټول شوي دي.

شهزادګی وویل:

-ما خو هېڅکله نه و ویلي چې هغوی دې دلته راشي، داسې بربښـي چې تا هغو ته زما خبره بله ډول رسولې ده، ما یوازې دومره ویلي و چې ته هغو ته غنم وویشه.

درون، سوړ اسویلی وکړ، ځواب یې ورنه کړ او وې ویل:

-که تاسو ووایئ، هغوی به له دې ځایه لاړ شي.

شهزادګی ماریا وویل:

-نه، نه، زه خپله هغوی ته ورځم.

د دونیاشا او مینځې له ټینګار سره سره، شهزادګی ماریا برنډې ته وروتلـه. درون، دونیاشـا، مینځـه او میخایـل ایوانـوویچ هغـې پسـې روان وو.

شهزادګی ماریا فکر کاوه او له ځان سره یې ویل:

-کېدای شي هغوی فکر کوي، زه دوی ته له دې کبله غنم ویشم، چې هغوی دلته پاتې شي او خپله ځم. دوی فرانسویانو ته پرېږدم. زه هغو تـه وعده ورکوم چې هغوی تـه میاشـتنی خرڅ وټاکم او د مسـکو پـه څنډو کې یې مېشت کړم. زه په دې ډاډه یم، که سردار اندرې دلتـه وای، لـه دې نه زیاته مرسته به یې ورسره کړې وای. شهزادګی ماریا دغو خیـالو کې په زنګېدو زنګېدو د لمر لوید د مابنامنی تیارو په منځ کې، هغې ګڼه ګوڼې ته چې د انبار تر مخې پټې کې ولاړه وه، ورنږدې شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیوال بزګر وخوځېدل، سره راټول شول، خولې یې له سره پورته کړې، شهزادګۍ په ښکته سر او له واکه وتلو پښو، چې په لمن کې یې نښتلې، هغوی ته ورنږدې شوه. ددغو خلکو ګڼه ګونه، زاړه واړه دومره زیات وو، څېرې یې دومره ډول لا ډول وې، چې مه کوه پوښتنه، ټولو هغې ته داسې کتل، چې شهزادګۍ ماریا نه شو کولای آن د یوه څېره هم سمه وپېژني، خو باید له ټولو سره هممهاله وغږېږي، نه پوهېده، څه وکړي، نو بیا ورپه یاد شول چې دا د پلار او ورور استازې ده او همدې خبرې دې ته قوت ورکاوه، نو هغې په زړورتیا خبرې پیل کړې او وې ویل:

-زه ډېره خوشاله یم، چې تاسو راغلئ ! سر یې ښکته واچوه او زړه یې ږېږدیده. هغې زیاته کړه:

-ما ته درونوشکا وویل چې تاسې جګړې تالان او خوارکړي یاستئ. دا زمونږ ګډ غم دي، زه به له ستاسو سره په مرسته کې خپل هېڅ څه ونه سپمووم، زه خپله ځم، ځکه دلته نور نو ګوابښ خورا ډېر شوی دی. دښمن رانږدې شوی دی... نو ځکه زه تاسو ته، هر څه درکوم، زما ملګرو. زه له تاسو هیله کوم چې ټول واخلئ، زمونږ ټول غنم، تاسو باید اړ نه شئ، او که چا تاسو ته ویلي وي چې زه تاسو ته له دې کبله غله دانه درکوم چې دلته پاتې شئ، دا خبره رښتیا نه ده. برخلاف زما هیله دا ده چې تاسو خپل هر څه، شتمنی او څاروي واخلئ او زمونږ د مسکو په څنډو کې پرتو جایدادونو ته لاړ شئ. هلته زه تاسو ټولو ته د غنمو رسول په خپله غاړه اخلم او ژبه درکوم چې تاسو یو به هم اړ نه شئ. تاسو ته هلته خواړه او کورونه درکوي. شهزادګۍ ماریا چپه شوه، او د ګڼه ګونې نه له سړو اسویلو نه پرته بل غږ پورته نه شو.

بیا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه دا نه له خپل نامه، بلکې د خپل خدای ښښلي پلار له نامه، چې ستاسو ښه بادار و او زما د ورور او د هغه د زوی اندرې له نامه نه، تاسو سره کوم.

هغه بیا چپ شوه او هیڅچا د هغې چوپتیا نه ماتوله.

هغې ترخپلې مخې ولاړو څېرو ته په کتو کتو کې وویل:

-زمونږ غم یو غم دی، ګډ غم دی، هغه به په ګډه زغمو، زه چې څه لرم، هغه ستاسو دي.

ټولو هغې ته په یو ډول کتل، هغه کتل چې شهزادګۍ ماریا په هغې نه پوهېده، هغه نه پوهېده چې د صداقت او وفاداری کتل دي او که د وحشت او ډار؟ هر څه چې و، په ټولو بشرو کې یو ډول بربښېدل.

یو غږ له شا نه واوریدل شو:

-ستاسو له مهربانۍ نه ټول مننه کوي، خو زمونږ د بادار غنم په کار نه دي.

شهزادګۍ ماریا وپوښتل:

-ولې، ولې مو په کار نه دي؟

هېڅ چا ځواب ورنه کړ او شهزادګۍ ماریا د دغو خلکو ګڼې ګوڼې ته په کتو کتو کې پام شو، دغه سترګې چې دا ورسره غږېدله، ټولې ښکته لویدلې وې.

هغې بیا وپوښتل:

-تاسو نه پوښتم، ولې، ولې غنم نه غواړئ؟

او بیا چا ځواب ورنه کړ.

شهزادګۍ ماریا له دغې چوپتیا نه، په حیرت او ناآرامه شوه، او هڅه یې کوله د هغو د کوم یوه، له سترګو سره سترګې مخامخ کړي. هغه بوډا ته چې د لرګي پر یوې لکړه یې ډډه لګولې او د ډې تر مخ ولاړو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ ور واړاوه او تري وپوښتل:

-ولې نه غږېږئ؟ آیا تاسو فکر کوئ، چې تاسو څه ته اړتیا نه لرئ. همدا چې د هغه پام یې ځانته راواړه، زیاته یې کړه:

-تاسو ووایئ هر څه چې غواړئ، هغه به درته وکړو. یو بودا ګواکې چې له دې حاله لا پسې خفه شوی او په قهر شوی وی، سرښکته واچاوه او ویې ویل:

-زه به څه ووایم، هغه ستاسو غنم دي، زمونږ یې پرې څه.

د ګنې ګونې له مینځه آوازونه راپورته شول:

-له مونږه څه غواړئ؟ ولې خپل هر څه پرېږدو او لاړ شو؟ مونږ نه غواړو، که څه هم پر تاسو مو زړه خوږېږي، خو نه ځو. که غواړئ چې لاړه شئ، ځئ یوازې لاړه شئ.

او بیا د ټولو پر بشرو هماغه یو رنګه حالت راخور شو، خو دا وار یو څه څرګند و، چې دا وار یې د هغو په څېرو کې نه پلټنه، نه پوښتنه او نه حق پېژندنه، بلکې له هغو سره مل قهر را څرګند و.

شهزادګۍ ماریا په خواشینې موسکا وویل:

-داسې تصور کوم چې زما په خبرو څوک پوره پوه شوی نه دی، ولې نه غواړئ لاړ شئ؟ زه تاسو ته ځای او خواړه درکوم، که دلته پاتې شئ، دښمن رائي او هر څه چې لري، هغه به تالا والا شي. ،خو د هغې غږ د هغو په شرو شور کې ورک شو.

-مونږ نه غواړو، پرېږدئ چې تالان شي، خپل غنم دې، ستا وي، مونږ هغه نه غواړو.

شهزادګۍ ماریا بیا هڅه وکړه، په ګڼه ګونه کې د کوم چا سترګو سره سترګې برابرې کړي، خو یو غلچک هم هغې ته ور وانه وښت. داسې بربښېده چې ټولو سترګو د هغې له سترګو نه ځان پناه کاوه. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرې او وحشت پسې اخېستې او پر زړه يې ګڼې ننوته، نه پوهېده څه وکړي. له هرې خوا نه رنګارنګ آوازونه اوريدل کېدل:

-بيا ورسره ځه، بيا يې مريې شه، کور او ژوند دې پرېږده، آزادي دې تالا والا کړه، ډوډۍ درکوي، ځای درکوي.

شهزادګۍ سر ښکته واچوه، د هغو له ډلې نه راووتله او کورته يې مخه کړه. خپله سپارښتنه يې بيا درون ته وويله چې سبا ته آسونه چمتو واوسي. او بيا خپلې کوټې ته لاړه او په خپلو خيالونو کې له خيالو سره ډوبه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

شهزادګی ماریا هغه شپه تر ډېرو پورې د خپلې خلاصې کړکۍ خوا ته کښاسته او د کلیو ،خوارو بزګرو کلیوالو د غږیدا او شروشور راتلونکو آوازو ته غوږ و ، خو نور یې د هغو په اړه فکر نه کاوه. داسې یې انګېرله چې څومره د هغو په اړه فکر کوي، په هماغه اندازه دا نه پرې پوهېږي. هغې د یو شي، هغه هم د خپل غم او ماتم په اړه فکر کاوه، هغه اوسنی غم چې تر لږ ځنډه وروسته، اوس پخوانی شوی دی. هغې نور نو کولای یې شو هغه رایاد کړي، کولای شو ، پر هغه غم اوښکې تویې کړي او یا دعا وکړي. د لمر لوید سره، باد هم ویده شوی و ، شپه کراره او هوا ښکلې وه. د شپې له پخېدو او نیمایي سره، د کلیوالو بزګرو غږونه هم په کرار کرار په کرار شول. کوم چرګ آذان وکړ او دالوچو ددانو له شا نه سپوږمۍ سر راهسک کړ. سپین رنګو شبنم ورونکو لړو فضا ونیوه او د سکوت برسټن پر کلیو او د هغې پر کور راخوره شوه.

وروستۍ نېږدې تېرې شوې پېښې یو په بل پسې هغې ته وریادېدې، د پلار ناروغی او د هغه د ژوند وروستۍ شېبې، هغې ته په خوښۍ ،خوله خواشینۍ سره په ګډه دغه تصویرونه له سترګو تېرول او په هغو کې یې یوازې د پلار د مرګ تصویر له هغه ځانه لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله، ځکه داسې يې انګېرله چې آن د ډار په دې خيال او د شپې په دې آرام او رازمن وخت کې هم د هغه د ليدو زغم نه لري. هغې ته ښه څرګند وريادېدل چې لومړی پلار څنګه سکته وکړه او هغه يې تر تخرګ لاندې نيولی او له باغ نه يې په کشولو کشولو کورته راوست. هغې ته دا هم وريادېده چې پلار يې هغه وخت هڅه کوله چې څه ووايي، خپلې سپينې وروځې يې سره ګونځې کړې او په ناآرامه او حيا يې هغې ته څه وويل. هغې په زړه کې وويل: آن هماغه ورځ هغه غوښتل ما ته هغه څه ووايي چې ده د مرګ په ورځ ماته وويل. هغه تل د هغه څه په اړه فکر کاوه چې ما ته يې ويل غوښتل. هغې د پلار له سکتې نه مخکې يو شپه د مخه پر پلار راتلونکې بلا احساس کړې وه او د پلار د خوښې برخلاف چې غوښتل يې دا له ليسه ګوري نه لرې کړي، هغه يې يوازې پرېښنبود. هغه شپه ويده نه شوه، نيمه شپه پاڅېده، د پښو د منګولو په سر ښکته لاړه، دهغې ګلخونې شا ته ورنږدې شوه چې پلار يې هلته ويده و او د هغه غږ ته يې غوږ ونيو. پلار يې په سترې، ستومانه او مات آواز له تيخون سره خبرې کولې. هغه غوښتل په هغه شپه د زړه خواله وکړي. هغه ولې په هغه شپه زه ورنه غوښتم؟ ولې هغه زه ور ونه غوښتم او د تيخون پر ځای له ما سره ونه غږيد؟ شهزادګۍ ماريا هغه وخت او اوس داسې فکر کاوه، نور نو هغه اوس او هېڅکله نه شي کولای، هغه څه ووايي چې هغه وخت يې په زړه کې و. بيا به هغه وخت هېڅکله راستون نه شي چې په هغه کې، هغه ما ته ټول هغه څه چې هغه يې د ويلو غوښتنه لرله، ووايي. زه خو تيخون نه يمه، ما به اوريدلي وای او پوه شوې به وای، ولې زه هغه وخت کوتې ته ور ننوتلم؟

هغې په زړه کې وويل:

-کېدای شو، هغه په هماغه ورځ غوښتل ما ته هغه څه ووايي چې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرګ په ورځ ما ته وویل. هغه، هغه وخت له تیخون سره په خبرو کې دوه ځله زما نوم یاد کړ. هغه غوښتل ما ووینې او زه د دروازې تر شا ولاړه ومه. د هغه لپاره ګرانه او د خواشینۍ وړ و چې له تیخون سره، له هغه چا سره چې دده په خبرو نه پوهېده، د زړه خواله کوله. ښه مې یادیږي چې هغه له تیخون سره د دلیزا په اړه داسې غږیده چې ګواکې ژوندی وي. هغه هېره کړې وه چې هغه مړه ده. تیخون هغه ته وریاده کړه چې هغه نه شته. او هغه چغه کړل. احمقه ! هغه ته خو را ډېره ګرانه وه. ما د دروازې له شا واوریدل چې کله هغه پر کټ وغځېد، په زوره زوره یې چغه وهلې: او زما خدایه !

ولې هغه وخت زه کوټې ته ورننوتلم؟ که ورننوتلې وای، څه به شوی وای؟ کېدای شي، هغه وخت به زما په ورتګ هغه کرار شوی وای، او ما ته به یې د زړه خبره کړې وای. شهزادګۍ ماریا په لوړ آواز هغه خوږې خبرې چې د ه د مرګ په ورځ هغې ته کړې وې، تکرار کړې: زما نا... ز.. ولې.. ! هغې دا خبره تکراره کړه، وېې ژړل او په ساندو ساندو یې خپل زړه تش کړ. د هغې تر سترګو د هغه څېره همداسې ګرځېده راګرځېده. نه هغه څېره چې دې د خپل یادښت له لومړی شېبې نه په یاد وه، نه هغه څېره چې دې تل له لرې لیدله، بلکې هغه خواره، ډنګره څېره چې د ژوند په وروستۍ ورځې دا د هغه پر خولې ورخمه شوه چې هغه څه واوري، چې هغه غوښتل دې ته یې ووایي، او دا لومړی ځل و چې دې له نېږدې هغه، د هغه له ټولو ګونځو او د زنې لاندې پیدا شویو غوښو سره یې ولید، هغې بیا د هغه خبره وریاده کړ:

-زما... نا... ز... و... لې ! زما... رو... حه

ناڅاپه یې په زړه کې دا پوښتنه وګرځېده، کله چې هغه دا خبره کوله، څه فکر یې کاوه؟ او اوس څه فکر کوي؟ او ددې پوښتنې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب کې يې د هغه، هغـه څېره تر سترګو راځرګنده شوه چې هغـه پـه تابوت کې و، ژامې يې تړلې وې، بيا يې پر زړه د هغه وخت هغه ويـره او ډار ورننوت چې دې هغـه مـچ کړی و او پـوه شـوه، هغـه څـوک چې پـه تابوت کې دی، هغه نه يو ازې ددې پلار نه دی، بلکې له رازونـه ډک، لـه ځانه لرې کوونکی او نا آشنا څوک دی. هغې غوښتل د بل څه په اړه فکر وکړي، هغې غوښتل دعا وکړي، خو نه يې شو کولای. هغې په پرانسـتو غټـو سـترګو د سـپوږمۍ شـغلو او تيـارو تـه کتـل او هـره شـېبه دې تـه سترګې په لاره وه چې د هغه څېره وويني او د اسې يې احساسوله چې راخوره شوې چوپتيا، کور په منګولو کې نيولی دی او پـر هغـه لاسـبرې ده.

هغې تر شونډو لاندې وويل:

-دونياشا !

او بيا يې په لوړ او رمبړ وزمه آواز چغې کړې:

- دونياشا !

او په دې چغه يې د سکوت کړۍ ماتې او د مينځـو د کوټې پلـو تـه چې چوپړانو او مينځو ددې خواته منډې وهلې، ورودانګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګسـت ۱۷ مـه نېټـه وه چـې رسـتوف، ایلـین او د هغـو مـل چوپړ، د سواره پوځ سرتیری لا روشکا تازه له اسارته راستون شوی و، له خپلې قوماندانۍ د یانکووانه، له سیمې چې د باګوچاروا په پنځلس ورستۍ کې پرته وه، د آسونو په سورولۍ ددې لپاره ووتل چې هغه آس و آزمایي چې ایلین نوی اخیستی و. دوی غوښتل دا پته هم ولګوي چې په شاوخوا کلیو کې وانښه پیدا کېږي او کنه؟

په وروستیو درې ورځو کې، باګوچاروا، د دوو دښمنو پوځونو ترمنځ راغلې وه، هغه هم داسې چې، د روسي پوځ وروستۍ او د فرانسوي پوځ لومړۍ کرښې له دغه سیمې نه څه کم په یوې اندازې وې. دواړو پوځونو کولای شول چې په آسانۍ دغې سیمې ته ورننوزي، نو له دې کبله رستوف د یوې پیاوړې ځیرک او د خپل پوځ د سورو په غم کې لېونې قوماندان په توګه، غوښتل له فرانسویانو نه مخکې هلته ورسېږي چې کېدای شي په باګوچاروا کې څه وانښه او خواړه پاتې وي.

رسـتوف او ایلـین دواړه خـورا خوشـاله، تانـد او تـازه وو. د باګوچاروا پـه لاره کـې، چـې یـو آبـاده، د شـهزادګانو داوسـېدو ا د بادارانو دکورونو سیمه وه، دواړو هیله لرله چې بې شمېره چوپړان او مېنځې به د ښکلو نجونو په ملګرتیا د دوی هرکلي تـه راووزي. پـه لاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې يې د لاوروشکا نه هيله کوله چې د ناپليون کيسې ورته وکړي، پر هغه ټوکې وکړئ او پرې وخاندي او کله کله به يې ددې لپاره د آس زغلولو لوبه جوړه کړه چې د ايلين آس و آزمايي.

رستوف، نه پوهېده او تصور يې هم نه کاوه چې دغه کلي ته چې دی ورروان دی، هماغه او دهماغه بالکونسکي جايداد دی، چې دده د خور کوژدنی و.

رستوف او ايلين باګو چاروا ته د تلونکي غونډې پر سر خپل آسونه د وروستي ځل لپاره يرغه کړل. رستوف له خپل سيال نه مخکې شو او تر هغه نه وړاندې د کلي کوڅو ته وروړسېد.

ايلين چې بشره يې له ځغاستې تکه سره اوښتې وه، وويل:

-تا وګټله !

رستوف پر خپل دون (د روسيې يو ښار دی) نژاده آس، چې له خولو نه لوند خيشت و، لاس تېر کړ او وې ويل:

-هوکې، هر چېرې يې ګټم، هم په دښته کې او هم دلته.

لاوروشکا چې له شا را روان و، وې ويل:

- که ستاسو درناوی نه وای، ما به ددې خپل فرانسوي په مرسته، له دواړو نه ګټلې وای (هغه خپل آس د فرانسوي په نامه ياداوه)

په کراره د هغو وګړو خواته چې د غنمو د انبارو مخې ته راټول شوي وو، ورنېږدې شول.

ځېنو کليوالو له سره خولې پورته کړې او ځېنو هماغه شان خولې پر سر د رانېږدې کېدونکو کسانو څارنه کوله.

دوه بوډا لوړونې کليوال چې مخونه يې ګونځې ګونځې او ږېرې يې کوسه وې له يوې ميکدې نه راووتل، کاږه واږه او خندېدل، خوځېدل او په داسې حال کې چې يوه نه پوهېدونکې بې وزنه سندره يې ويله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

افسرانو ته ورنږدې شول.

رستوف په موسډو موسډو وویل:

-آفرین، ګورئ وانبه لرئ؟

ایلین وویل: څنګه ټول یو بل ته ورته دي.

یوه کلیوال چې نیکمرغه موسکا یې پر شونډو خوره وه، دا سندره ویله:

-زما... ښا... سینه... ام... ام...

یو کلیوال بزګر چې له ډلې رابیل، د رستوف خوا ته ورغی او وې پوښتل:

-تاسو د کوم پوځ یاستئ؟

ایلین په خندا ځواب ورکړ:

-مونږ فرانسویان یو... لاوروشکا ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

-دا هم په خپله ناپلیون دی.

کلیوال بیا وپوښتل: ښه نو روسان یاستئ؟

بل کلیوال چې لنډه ونه یې لرله، هغو ته ورنږدې شو او وې ویل:

-شمپر مو زیات دی؟

رستوف ځواب ورکړ:

-خورا زیات، خورا! اوس تاسو د څه لپاره دلته راټول شوي یاستی، اختر دی، جشن دی، که بل څه خبره؟

یو بزګر چې له هغو نه لرې کېده، وویل:

-نه اختر نه دی، دلته سپین ږیري راټول شوي دي، چې د کلی کار جوړ کړي.

په دې وخت په لاره کې د ارباب له کوره دوې ښځې او یو سړی چې سپینه خولۍ یې پر سر وه، رانښکاره شول چې د افسرانو پلو ور روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

ایلین دونیاشا ته چې په ټینګو قدمونو د دوی خواته راروانه وه، اشاره وکړه او وې ویل:

-هغې چې ګلابي کمیس اغوستی دی، زما ده، ورته ګورې به نه.

لاوروشکا ایلین ته سترګه کښېکودله او وې ویل:

-زمورږ به شي.

ایلین چې موسېده، وې ویل:

-څه دي، زما ښکلې، څه په کار دي؟

-شهزادګۍ سپارښتنه وکړه چې وپوښتو، تاسو د کوم غونډ او نومونه مو څه دي؟

-دا ګراف رستوف، د سورو پوځونو قوماندان او زه ستاسو خاورې ایلین نومېږم.

یو نشه بزګر چې هماغه نه پوهېدونکې سندره یې ویله.. ز.. ما.. ښه ک.. د زړه له کومې یې خندل، ایلین ته چې یوې نجلۍ ته یې کتل، په کتو و. د الپاتیچ چې له لرې نه خولۍ (روسان کله چې درناوی کوي، خولۍ له سره جګه وي) لا لرې له سره پورته کړې وه او تر دونیاشا وروسته رستوف ته ورنېږدې کېده، د درناوي په نښه یې لاس پر ټټر کېښود، په خورا درناوي خو په څه نه پرتمینې ژبې یې، چې هغه هم د رستوف د ځوانۍ له کبله و، وویل:

-ستاسو ښاغلي په اجازه، ځان ته حق ورکوم چې ستاسو د ناآرامۍ سبب شم، زما باداره، د همدې میاشتې په پنځلسمه د نومیالي جنرال سردار نیکولای اندریوویچ بالکونسکي لور ددغو خلکو له لاسه.. او کلیوالو ته یې اشاره وکړه، له سختو ستونزو سره مخامخ شوې ده، تاسو نه د مرستې هیله کېږي، غواړئ چې تاسو ،هغه ووینئ، او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

الپاتیچ له خواشینۍ نه ډکه موسکا وکړه او وې ویل:

-کـه مهربـاني وکړئ یـو څـو ګامـه هغې خواتـه لاړ شـو، ځکـه ددغـو خلکو په مخ کې« الپـاتیچ هغـو دوو کلیوالـو تـه چې د دوی شـاوخوا تـه لکه مچ د آس په شاوخوا کې ګرځېدل راګرځېدل، اشـاره وکـړه» او دوام یې ورکړ:

-ددغو خلکو په مخ کې، خبرې کول ګرانې دي.

بزګر چې د زړه له کومې خندیدل، نارې یې وهلې:

-آه، الپاتیچ، اها... اوهوم. یاکف الپاتیچ ډېر غوره... د خدای لپـاره بښنه غواړو، خورا غوره...

رستوف دغو نشه یانو ته کتل، او خندل یې.

الپاتیچ وویل:

-ځـان تـه حق ورکـوم، تاسـو تـه عـرض کـوم، دغـه بزګـر کلیـوال نـه غـواړي چې زمـا بـاداره لـه دې ځایـه ووزي او دوی لـه ګـاډیو نـه آسـونه خلاصوي، که څه هم لاسهار بارونه او آسونه ټرل شوي و، خوشهزادګۍ نه شي کولای وخوځېږي.

رستوف چغه کړل:

- دا امکان نه لري.

الپاتیچ تکرار کړه:

-څه مې چې درته وویل، دا ټول ربنتیا دي.

رستوف له خپل آس نه کوز شو او خپل آس یې خپل څاروان ته ورکړ.

هغه له الپاتیچ سره د کور خوا ته لاړ. کورته، تر رسېدو پورې یې له هغه څو پوښتنې وکړې، الپاتیچ د څو تبرو ورځو ټولې پېښې هغـه تـه وویلې... او زیاته یې کړه، چې په ربنتیا کلیوالو ویلي چې څوک له کلي وتلی نه شي او کنه دوی به آسونه له ګـاډیو راخلاص کړي... شـهزادګۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بايد پرې نښودل شي..

په هغه شېبه کې چې رستوف، شهزادګي ماريا ته د ورتګ لپاره له دالان نه تېريده، د زاريو او عذرونو غږ اوريدل کېده چې ويل يې:

-زما پلار جانه ! مورږدې ټول له تانه ځار شو، پاک خدای ته زمورږ ژغورنې ته رالېږلی يې.

کله چې رستوف، شهزادګي ماريا ته بدرګه کېده، هغه په سالون کې هکه پکه او حيرانه ناسته وه، هغه په دې نه پوهېده چې هغه څوک دی، څه لپاره راغلی او په دې به څه راځي. شهزادګي د هغه د روسي بشرې په ليدو، تګ او د غږيدا له لومړيو خبرو نه پوه شوه چې خپل سړی او ددې سيال کېدای شي. په ملال غلچک او ځلند و ستړګو يې هغه ته وکتل او په لړزيدلي او ګېنې اخبستي آواز يې له هغه سره خبرې پيل کړې. رستوف سمدلاسه په دغې کتنې کې، څه مينه ناکې شېبې پيدا کړې.

رستوف هغې ته په کتو کتو کې، غورږ هم ورته نيولی و او له ځانسره يې ويل:

-دا بې پناه نجلۍ، د پلار غم وژلې، يوازې، يو شمېر ياغي او ځيرو کليوالو ته په لاس ورغلې، کوم عجيب و غريب قسمت زه ددې ژغورنې ته را استولی يم. ددې څېره، د هغې ادا څومره مهربانه او حالت يې څومره له خواخوږي نه ډک و.

کله چې هغې ويل چې دا پېښه د هغې د پلار تر مرګه يوه ورځ وروسته وه، آواز يې ورېږديد، هغې مخ واړاوه او وروسته تا به ويل له دې نه ډاربېږي چې رستوف فکر ونه کړي چې ددې دا خبرې د هغه د خواخوږۍ د راپارولو لپاره دي، هغه ته يې په ډار او پوښتنيزه ادا وکتل. د رستوف په ستړګو کې اوښکې رانښکاره شوې. د شهزادګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماريـا دې خبـرې تـه پـام شـو او دهغـې لـه مننـې ډکـې سـترګې داسـې وځلېدې، چې د هغې د بشرې نابښکلاوې يې په دغې ځلا کې ومرومړلې.

رستوف پاڅېد او وې ويل:

-آغلې شهزادګۍ ! هېڅ نه پوهېږم په کومې ژبې درتـه ووايـم چې زه له دې نه ځومره نيکمرغه يم چې ناڅاپه قسمت دې خوا تـه راوسـتی يـم، غواړم ووايم چې زه ستا هر چوپړ ته چمتو يـم هيلـه لـرم، چې وخـوځېږو او زه قسم خورم چې هېڅ ځوک به ونه شي کولای ستا د تګ خنډ شي او يا تله اسو سره دښمني وکړي، خو په يـو شـرط چې اجـازه راکړئ چې زه ستا د تګ کاروان بدرګه کړم.

او په هغه درناوي چې د شاهي کورنۍ دود وي، د هغـه پـه وړانـدې خم شو او د وره پلو وخوځېد.

داسې بربښېده چې رستوف، په دې درناوي او ادب غوښتل چې کـه څه هم له شهزادګۍ سره پېژندګلوی ته خورا درناوی کـوي، ځـان لـه دې املـه نيکمرغـه ګڼي، خو نه غـواړي د هغـې لـه دې خـواريۍ او نـاتوانۍ نـه ګټـه واخلي او له هغې سره ډېر نېږدې شي.

شهزادګۍ ماريا هم په دې پوه شوه، د هغه ددې کار قـدر يـې وکړ او په فرانسوي ژبه يې وويل:

-زه له تاسو نـه ډېـره مننـه کـوم. او هيلـه لـرم چې دا ټولې خبـرې هسې يوه تشه تېروتنه او په هغه کې ځوک ملامتـه نه وي.

شهزادګۍ ناڅاپه په ژړا شوه او وې ويل:

-ما به وبښئ !

رستوف تندی تريو کړ، يو ځل بيا د درناوي په ننـه تر ملا تېټ او له کوټې نه ووت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

ایلین چې د رستوف مخ ته کتل، وې وویل:

-نو څنګه ګرانه؟ نه وروره، هغه زما ګلابي رنګه خورا ښه ښکلې او نوم یې دونیاشا ده.

او وې لیدل چې د هغه د اتل قوماندان، حالت او خیالونه نور دي.

رستوف په قهر ایلین ته وکتل، پرته له هغه چې د هغه ځواب ووایي، په چټکو ګامونو د دروازې پلو روان شو او له ځانسره یې په بنګېدو بنګېدو وویل:

-زه به یې هغو ته وښېیم، زه به یې حق ور کړم، دا غله او دوکمار !

الپاتیچ په پراخو، چټکو خو نرمو ګامونو په سختۍ ځان رستوف ته ورساوه، خو همدا چې ورورسېد، ورته وې ویل:

-د څه پریکړې، اجازه مو ورکړه؟

رستوف ودریدو، سوکونه یې غوټه کړل او په ګوابن ګوابن یې الپاتیچ ته ور ودانګل او چغه یې کړل:

-پریکړه؟ کومه پریکړه؟ زړه ګنهګاره ! تا کومې خواته کتل؟ تا ته وایم؟ کلیوال بزګر پاڅون کوي او ته یې اداره کولی نه شئ؟ ته خپله خاېین یې. له ټولو به پوستکی وباسم .. هغه ګواکې له دې وېریده چې د قهر لمبې یې سړې نه شي، الپاتیچ یې پرېښود او په چټکو ګامونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې لاړ. الپاتیچ د رستوف له ښکنځلو په خپتیان سترګې پټې کړې، په هماغه پراخو چټکو خو نرمو ګامونو رستوف پسې وخوځېد او هغه ته یې له هغو نه د اخبستل شوی غچ جاج اوروه. هغه ویل چې دغه کلیوال بزګر سخت لمسېدلي او له وسلوال ملاتړ نه پرته به ښه نه وي، له هغو سره ټکر وشي. بیا یې وویل ښه به دا نه وي چې لومړی وسلوالو سړیو پسې خلک ولېږل شي؟

نیکولای چې له قهره لېونی او د دغه لېونتوب د هېرولو لپاره یې د ځناور په شان رمباړې وهلې او ژوره ژوره سا یې وېستله، هغه ته وویل:

-وسلوال سړي؟ زه خپله وسلوال یم؟ پرته له هغه چې پوه شي چې څه غواړي، په چټکو ګامونو په ټینګ تکل د ګڼه ګوڼې خوا ته ورغی. هر څومره چې هغو ته نېږدې کېده، په هماغه اندازه الپاتیچ داسې احساسوله چې د هغه بې تدبیره کړه به، خورا بد پای رامنځ ته کړي. کلیوالو بزګرو چې دغه شان چټکو، چټکو ټینګو او غوڅو ګامونو او تریو تندی ته کتل، د همداسې بد پای تصور یې کاوه.

کلي ته د سورو د رسېدو او شهزادګۍ ته د رستوف د ورتګ سره سم، د کلیوالو بزګرو په منځ کې اړو دوړو او بې اتفاقي رامنځ ته شوه... هغو ځښنو ویل چې دغه نوي رارسېدونکي سړي، روسان دي، او که څوک د شهزادګۍ د تګ مخنوی وکړي، کېدای شي، دوی به په دې خپه شي. درون هم د همدې ډلې په شان فکر کاوه هغه همدا خبره وکړه، خو کارپ او څو تنه کلیوال بزګر د پخوانۍ مشرۍ (درون) په وړاندې ودریدل.

کارپ چغه کړل:

-تا خو ټول تالا کړي دي، ته یې څه پروا لري، خپلې پیسې دې کوته کړي، را وبه یې باسې، لاړ به شې، زمونږ که کورونه ورانېږي، ستا پې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه؟

یو بل چغې کړې:

-نظم باید وساتل شي، هېڅڅوک حق نه لري چې څوک یا کوم شي له کلي وباسي، بله خبره نه شته. همدا پریکړه ده.

یو زوړ خوار بوډا چې ناڅاپه د ننه رادانګلي و، وویل:

-اوس وار د تا د زوی دی، چې بیګار ته لاړ شي، خو ستا په خپل نازولی زړه خوړ شه، او زما په وانکای دې سر وخریه (پوځ ته دې ولېږه) اخ له تا سره خو به ټول تباه شو.

-هو کې ټول به مړه شو.

درون وویل:

-زه خو د کلیوالو روغه غواړم.

-روغه غواړې، له ټندې ګډې نه یې ښکاري.

دوو لوړونو مستو نشه نارینو، چې له چا سره یې څه کار نه لاره او خپلې خبرې یې کولې. همدا چې رستوف یې دایلین، لاوروشکا او الپاتیچ په ملتیا د خلکو خواته په تګ ولید، کارپ ګوته د خپل ملاوستې لاندې ومنډله او په داسې یوه موسکا چې پرشونډو یې ورکېده وړاندې لاړ. برخلاف درون، د خلکو د وروستیو کرښو پلو ته ورغی او ګنډه ګونډه لاپسې سره راټول شوه.

رستوف په داسې حال کې چې په چټکو ګامونو ګنډه ګونې ته ورنږدې کېده، چغه کړل:

-اها ! ستاسو مشر څوک دی؟

کارپ وپوښتل:

- مشر مو څه په کار دی؟

خو هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې چې له ککړې نه یې خولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو خوا کړه شوه، او سر یې د څپړې له زوره بلې خوا ته وچورلیده.

د رستوف ځیږ او په ټول توان لوړ غږ پورته شو:

-خولې مو لرې کړئ !خائینانو !مشر مو چېرې دی؟

د هغه آواز د لېونتوب تر کچې بدل شوی و.

له څو ځایونه، د اسې غږونه چې د اطاعت او غاړه ایښودلو ننبې په کې څرګندې وې، پورته شول:

-مشر غواړي .. درون زاخارویچ چېرې دی؟ درونـه !ولې غږ نـه کوئ؟

او خولې یې له سرونه لرې کړې.

کارپ وویل:

- دلتـه څوک یـاغي شـوي نـه دي، مـوږ دلتـه یـوازې نظم سـاتو. او هممهاله د ګڼه ګوڼې له وروستیو کرښو نه څو غږونه پورته شول:

-هر څه چې مشران ووایي، دلته مشران ډېر شوي دي.

رستوف، کـارپ لـه ګرېوانـه راونیـو او لـه قهـره یـې نـه پوهېدونکې چغې وهلې:

-له ما سره ژبه کـوئ؟ پـاڅون !تـالانګر !خائینـان !وتړئ !لاسونه یې سمدلاسه وتړئ !

همدا سې یې چغې وهلې:

- وتړئ، خو له لاوروشکا او الپاتیچ نه پرته بل څوک نـه و چې د چا لاسونه وتړي.

لاوروشکا د کـارپ پلـو ورودانګـل، هغـه یـې لـه لاسـونو راونیـو او چغه یې کړل:

-غواړئ، لاړ شم او خپل سړي خبر کړم؟

الپاتیچ کلیوالو بزګرو ته مخ وروړاوه، د دوو تنو نوم یې واخیست

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ورته وې ویل: چې د کارپ لاسونه وتړي، رابلل شوي کسان په داسې حال کې چې سرونه یې ښکته اچولي وو، له ګڼې ګوڼې نه راووتل او د خپلو ملاوستو په پرانستلو یې پیل وکړ.

رستوف چغه کړل:

-مشر چېرې دی؟

درون، په الوتې بڼې او ګډبډې اخبستی ډول له ګڼې ګوڼې نه راووت.

رستوف داسې چغې وهلې چې ګواکې دده له سپارښتنې څوک سر نه غړوي!

-مشر ته یې؟ لاوروشکا وې ټړه! په ربښتیا هم د هغې له سپارښتنې چا سر ونه غړاوه. دوه کلیوالو د مشر د لاسونو ټرل پیل کړل او مشر هم له هغو سره د مرستې په ننبه خپل ملا وستی، خپله خلاص کړ.

رستوف کلیوالو بزګرو ته مخ وروړاوه او ورته وې ویل:

-ټول غوږ شئ! سمدلاسه به سرونه ښکته اچوئ، له شروشوره پرته به ځئ خپلو کورونو ته چې غږ مو وانه اورم.

له هرې خوا د ځان د ملامتۍ غږونه پورته و:

-مورږ خو د بدۍ تکل نه لاره، هسې له حماقت او سادګۍ نه مو دا کارونه کول.. له اپلتو نه ستړي شوي وو... او یو بل یې سره ملامتول.

الپاتیچ چې بیا خپل واک لیدلی و، وویل:

- ما خو تاسوته ویل، ګورئ هلکانو! دا ښه کار نه دی، بیا غږونه پورته شول:

-یاکوف الپاتیچ! زمورږ حماقت وو، او هغه سره مل، ګنه ګوڼه خوره او خپلو کورونو ته لاړل.

دوه لاس ټرلي یې د بادار کره بوتلل او دوه مست او نشه کلیوال هغو پسې روان و. د دغو نشیانو نه یو کارپ ته په کتو کتو کې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-اخ ! چې همداسې مې درته کتلای !

بل ویل:

- آیا څوک خپل بادار سره داسې کوي، چې تا وکړل؟ تا څه فکر کاوه؟

لومړی وویل:

-احمق دی، په ربښتیا چې احمق دی !

دوه ساعته وروسته ټولې ګاډۍ د بادار د کور مخې ته چمتو کتار ولاړې او کلیوالو بزګرو په خورا لېوالتیا د بادارانو شیان راوبستل او په هغو کې یې بارول او ټرل یې. درون چې په یوه کوټه کې زنداني، خو دشهزادګۍ ماریا په سپارښتنه ببرته پربښودل شوی و، د کور دانګړ په یوه کنج کې ولاړ او کلیوالو بزګرو ته یې سپارښتنې کولې، چې څه وکړي او څه ونه کړي.

یو تن چې لوړه ونه او ګرده خندنۍ بشره یې لرله او د یوې مېنځې له لاسه یې د ګانو صندوقچه اخیستې، وویل:

-دا، داسې بې پروا مه ږده، ګوره پیسې پرې تللي. هسې یې ارتیږې یا یې رشمې پورې تړې، هغه خو له کاره لوبړي. زما داسې نه خوښږي. انسان باید هر کار د زړه له کومې او دود سره سم وکړي. دغه شان یې باید وکړي، داسې یې ږدې، د پانو لاندې، وانښه یا پانې پرې اچوي، دغسې، اوس سم شو !

یو بل ته چې د سردار اندرې د کتابونو الماری را اخیستې وه، وویل: او، څه کوې؟ داسې یې مه جګوه، درانه دي، خو ګوري هلکانو، عجیبه کتابونه دي. هغه لوړونی کلیوال چې ګرده خندنۍ څېره یې لرله، سترګه یې کښکوده او هغه سیند (قاموس) ته چې د ټولو کتابونو پر سر پروت و، اشاره وکړه او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، بې ځایه یې وخت نه دی تېر کړي. کتابونه یې لیکلي دي.

رستوف ددې هیلـه نـه لرلـه چې پـر شـهزادګۍ خپلـه پېژنـدګلوي وروتپي،نو له دې کبلـه هغـه پـه کلي کې پـاتې شو ، هغې تـه ورنغـی او همالته د شهزادګۍ د ګاډیو راتګ ته انتظار پاتې شو. کلـه چې د هغې مـل ګـاډۍ راورسـېدلې، رسـتوف تـر هغـه ځایـه پـورې چې د روسـي پوځونو تر ولکې لاندې و او تـر باګوچاروا پـورې یې دولس ورسـتي واټن درلود بدرګه کړې، کلـه چې هغـو د یـانکوا سیمې تـه ورسـېدل، د دغې سیمې د رباط په مېلمستون کې تم شول. همدلته رستوف په خورا درنـاوي لـه هغې سره مخـه بنـه وکړه او د لـومړي ځل لپـاره یې ځان تـه اجازه ورکړه، د هغې لاسونه ښکل کړي.

د رستوف مخ چې تک سور اوښتی و او د شهزادګۍ ماریـا د مننې پـه بـدل کې چې هغـه خپـل ژغـورونکی ګڼلی و (د هغـه کـړه یـې خپلـه ژغورنه ګڼله) وویل:

-تاسو ولې داسې خبرې کوئ، که تاسو لـه هر سـاتونکي نه دا هیلـه کـړې وای، هغـه بـه لـه تاسو سره دا مرسـته کـړې وای. کـه یـوازې زمـوږ کلیوالو بزګرو په جګړې کې ګډون کړی وای، دښمن بـه دومـره وړاندې زمـوږ خاورې ته نه وای رانوتلای.

کلـه چې یې دا خبره وکړه، خدای زده لـه څه وشرمېـده، هڅـه یې وکـړه چې خبره په بلـه واړوي، او زیاتـه یې کړه:

-زه پـه دې نیکمرغـه یم، چې لـه ستاسو سره مې د پېژندګلوی ویـاړ را په برخه شـوه، د خدای پـه امـان شـهزادګۍ !ستاسو د نیمکرغـی او آرامتیـا هیلـه منـد یـم او ددې هیلـه لـرم، چې بیـا پـه کومـه نیکمرغـه او خوښه شېبه کې سره وګورو. که غواړئ چې زه لـه شرمه تک سور نه شم، لـه تاسو نه هیلـه کـوم، چې د مننې خبرې پرېږدئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم شهزادګۍ نور له هغه نه د مننې یوه خبره هم ونه کړه، خو د هغې د ځلبدونکې څېرې حالت ټول او ټول د مننې او درناوی څرګندونه کوله .. شهزادګۍ په دې باور درلود که رستوف نه وای، هغه به یا د یاغي کلیوالو بزګرو او یا د فرانسوي پوځیانو په اخ او ډب کې نابوده شوې وای. رستوف ددې لپاره چې هغه وژغوري، په ډاګه ځان د وحشتناک ګوابښ منګولو ته سپارلی و، د غه راز هغې په دې کې شک نه لاره چې رستوف د داسې عالي روح خاوند و، چې کولای شو د هغې غم او حالت په بشپړه توګه احساس او درک کړي.

کله چې شهزادګۍ د خپل ویر په اړه له رستوف سره خبرې کولې، د هغه په سترګو کې اوښکې راشبوه شوې، د غه له اوښکو ډکې سترګې هغې نه شوې هېرولې.

شهزادګۍ ماریا چې له هغه سره خدای په امانې وکړه، ناڅاپه یې احساس کړه چې سترګې یې له اوښکو راډکې شوې دي او په همدې شېبه کې یو ځل بیا د زورونکې پوښتنه په خیال ورغله چې آیا په رښتیا هغه ورته ګران دی؟

سره له هغه چې مسکو ته، په تلونکې لاره، د شهزادګۍ حالت د خوښۍ وړ نه و، خو دونیاشا چې له هغې سره په ګاډۍ کې ناسته وه، څو ځله دې ته پام شو چې کله به یې د غم او کله به یې د خوښۍ موسکا پرشونډو راخوره شوه.

شهزادګۍ ماریا وویل:

-نو څه پروا به یې لرله، که هغه ما ته ګران وای؟

هغه له دې نه ډېره شرمېده چې د لومړي ځل لپاره هغه څوک ورته ګران شوی دی چې په ژوند کې به دا ورته ګرانه نه وي. هغې په دې خیالونو ځان آرامه چې هېڅکله له دې نه خبر نه شي. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار هغه په چا مینه شوه، بیا به د ژوند تر پایه پر بل چا مینه نه شي، که دغه حال چاته ونه وایي، دا کومه ګناه نه ده.

شهزادګۍ ماریا په زړه کې ویل:

- ولې هغه په دې وخت کې باګو چاروا ته راغی؟ ولې د هغه خور زما د ورور کوژدنتوب پربښود؟ دا به هم هماغه شان شي. هغې په دې ټولو پښو کې د تقدیر لاس لیده.

شهزادګۍ هم پر رستوف خورا په زړه پورې اغېز کړی و. نیکولای به چې هر وار هغه یادوله، پر هغه به د خوښۍ څپې راخوریدې. کله چې د هغه ملګري هغه ته په باګو چاروا کې له ورپښې شوې پښې نه خبر شول، رستوف ته به یې په ټوکه ټوکه ویل چې دی باګو چاروا ته وښو پسې لاړ، خو هلته یې د روسیې تر ټولو بډایه ناوې ور په برخه شوې ده. هغه به په دې ټوکه خپه او په قهر کېده چې وښو پسې لاړ، خو هلته یې د روسیې تر ټولو بډایه ناوې په برخه شوه، اوله دې نه هم، هغه زیات په دې په قهریده چې له مهربانۍ او کمینې او د بې پایه شتمنې له خاوندې شهزادګۍ سره واده کولو خیالونو او هیلې بیا بیا د هغه خیال ته راتلل. خپله نیکولای هم تر شهزادګۍ ماریا د غوږې او ښې ناوې هیله نه شوه کولای. له شهزادګۍ سره واده به نه یوازې دده مور مشره ګرافینه نیکمرغه کړې وای، بلکې د پلار اقتصادي ګډې وډې چارې به یې هم ورسمې کړې وای.

نیکولای دا هم احساسوله چې دغه واده به شهزادګۍ ماریا هم نیکمرغه کړي، خو سونیا؟ او هغه ژبه چې هغې ته ورکړ شوې وه؟ یوه له هغه ټوکو او خبرو نه وه چې کله به د رستوف ملګرو او انډیوالانو هغه ته وریادوله، دی به سخت پرې خپه کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

کوتوزوف، چې د سترې قوماندانۍ قوماندې ترلاسه کړه، هغه ته سردارانډرې وریاد او امر یې ولیکه چې قوماندانۍ ته راشي.

سردارانډرې، په هماغه ورځ او په هماغه وخت چې کله کوتوزوف دځوریوا-زیمش په سیمه کې د لومړي ځل لپاره د خپلو پوځونو پریښ کوت، سترې قوماندانۍ ته ورغی. سردارانډرې، په کلي کې د پاپ د کور مخې ته چې د ستر قوماندان ګاډی ولاړ وه، کښناست. دکلي تر شا په ډاګ کې به کله ناکله د پوځي مارش او کله هم د ګڼې ډلې د هورا او ژوندی دې وي، نارې چې د نوي ستر قوماندان په ویاړ ویل کېدې، واوریدل شوې. په همدې انګړ کې د دروازې مخې ته لس ګامه له سردارانډرې، نه لرې، د کوتوزوف دوه ساتونکي، یو یاور او یو چوپړ، د خپل قوماندان له نشته والي او تودې ورځې نه په ګټه اخېستنې، کرار ولاړ و. د سورو پوځونو یو توربخون، لنډ ونی ډګرمن چې بشره یې په ګڼو بریتو او ږیرې پوښلې وه، پر آس سپور و، د دروازې خولې ته ور نېږدې شو، سردارانډرې ته یې وکتل او وې پوښتل:

-آیا د والاحضرت کور همدلته دی؟ ژر به راشي؟

سردارانډرې ځواب ورکړ، دی د والاحضرت د قوماندانۍ د افسرانو له ډلې نه دی او خپله هم نوی دلته راغلی دی. سواره ډګرمن د کوتوزوف یو ساتونکي ته چې ښکلې جامې یې اغوستې وې، مخ وروړاوه، خو هغه د ساتونکو له ملنډو نه په ډکې ځانګړې ژبې ځواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکړ:

-څه شی؟ والاحضرت؟ باید راشي، څه یې کوئ؟

ډګرمن د ساتونکي وینا ته له ملنډو نه په ډک غلچک وکتل، له آسه راکـوز شـو، آس یـې خپـل سـاتونکی تـه وسـپاره او پـه درناوي، بالکونسکي ته ورنږدې شو. بالکونسکي پر ناستې څوکۍ لږ هغې خوا ته شو او هغه تـه یې تر خپـل څنګه د ناستې ځای ورکړ او ډګرمن یې تر څنګه کښناست.

د سواره پوځ ډګرمن، له سردار اندرې سره خبرې پیل او وې ویل:

- تاسو هم د ستر قوماندان راتګ ته ستر ګه په لار یاست؟

وایې چې هغه په ورین تندي ټول منې، شکر د خدای دی، مخکې له دې مو، له هغه کالباسه (وچه غوښه) خواره سره څه حال لرو، بې ځایه نه ده چې یورمولوف، غوښتل المانې شي، اوس کښدای شي روسان هم نظر ورکړي او وغږږي. خدای خپله ښـه پـوهږي چې تر دې د مخـه، پـه ستره قوماندانۍ کې څه تبریدل، ټول شاتګ او شاتګ و، د هغـو لـوی هنر دا و چې څنګه په جبهو کې شاته تګ وشي. هغه لـه سردار اندرې نـه وپوښتل:

-تاسو خپله په جګړه کې ګډون کړی و؟

سردار اندرې، ځواب ورکړ:

-په جګړه کې مې د ګډون ویاړ درلود، نـه یـوازې دا چې پـه شاتګ کې مې ګډون درلود، بلکې هر هغه څه چې په ژوند کې تر ټولـو نـه راتـه ګـران و، هغـه مـې هـم پـه دې جګـړه کـې لـه لاسـه ورکـړل، ځمکـې، جایدادونه او به او کور خو څه چې پلار مې هم له غمه مړ شو، زه پـه سمولینسک کې وم.

ډګرمن د سردار اندرې لاس په خورا مهربانۍ او لېوالتیا کښنکود،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مینه د بالکونسکي څېرې ته ځیر شو او وې ویل:

-تاسو سردار بالکونسکي یاست؟ ستاسو لـه پېژندګلوی نه خورا خوشـاله یـم ! زه ډګـرمن دینیسـوف یـم. پـه پـوځ کـې مـې انـډیوالان د وآسکا په نامه یادوي.

هغه تر یوې شېبې چوپتیا وروسته یې په خواخوږۍ وویل:

-هـوکې، مـا ستاسـو د خـورا سـتر غـم پـه اړه واوریـدل او د زړه لـه کـومې خواشـیني څرګنـدوم. دغـه راز د سیکوسکي، د جګړې پـه هکلـه مې هم اوریدلي دي. داټول سم دي، خو نه د هغو کسانو لپاره چې په ناوړو چارو اخته وي. نېه، نېه نو تاسو سردار بالکونسکي یاستئ؟ سر یې ونېوراوه او په یو غـم لړلـې موسکا یـې ییـا د هغـه لاس کېنېکود او زیاته یې کړه:

-ډېر ډېر خوشاله یم، ستاسو له پېژندګلوی نه خورا ډېر خوشاله یم.

سردار اندرې، دینیسـوف دهغـې دخـور ناتاشا، دسـتاینو لـه مخې، پېژانـد. دینیسـوف د هغـې د خـور لـومړی غوښـتونکی و. دغـه یادونه خواږه، خو هممهاله هغه زورونکي او ترخه یادونه چې څو مـوده د مخه یې دده ذهن په ځان اخته کړی و، خو اوس یې په ګوګل کې ویـده و، ببرتـه راژونـدوي کړل. او پـه دې وروسـتیو وختونـو کـې نـورو ډېرو پېښـو، لکـه دروسـي پوځونـو لـه خـوا دښـمن تـه د سمولینسـک پرېښودل، د ورانې ویجاړې لیسه ګورې لیدل او د پلار د مرګ خبر هغه داسې مات کړی و، چې نور نو ډېره موده کېدله چې دغـه شان یادونـه د هغه په ذهن کې نـه راویښـېدل او کـه راویښـېدل هم، د هغـه پر ذهـن یـې هـومره اغېـز نـه کـاوه... دانـدرې پـه لیـدو دینیسـوف تـه هغـه خـاطرې وریادېدې، چې خورا لرې او د هغـه د شـاعرانه زمـانو وې. هغـه خـاطرې چې یو مانېام یې د ناتاشا د دغږ په اوږدو داسې ځان هېر کړی و چې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـنځلس کلنې نجلی نـه يې د واده غوښتنه کړې وه، دهغـه لرې زمـانې خاطرې او له ناتاشې سره يې خپله مينه هېره کړه او سمدلاسه هغو خبرو ته راغی، چې اوس دده خيالونه او فکر پرې اختـه و. دا د جګړې خبرې وې. دا د جګړې هغـه نقشـه وه چې ده د لـومړی کرښې د خـدمت او د پوځونـو د شـاته تـګ پـه وخت کې جـوړه کړې وه. دا نقشـه ده بـارکلي دوتـولي تـه ښـودلې وه، او اوس يـې هيلـه لرلـه چې هغـه کوتـوزوف تـه وروښيي. دا نقشه په دې ولاړه وه چې د فرانسويانو د جبهې د پراخوالي له امله،له هغو سره د مخامخ کېدو يا د هغو د مخې نيولو پر ځای به ښه دا وي چې د هغو د پوځ د بيلابيلو ډلو تر منځ بايد اړيکي پرې شي. هغه د خپلې همدې نقشې پـه اړه سردار اندرې تـه خبرې پيـل کړې. .. هغـه دغلچکي ګزارونو(پارتيزني) په جګړې ټينګار کاوه.

-هغوی نه شي کولای ددې پراخې جبهې ساتنه وکړي. دا لـه توانـه لرې خبره ده، زه وعده کوم چې د هغـو ټول اړيکي پرې کړم. پنځـه سوه تنه راکړئ، يوازې پنځه سوه تنه. زه پـوره ډاډ لـرم، تـالاوالا بـه يې کړم، هوکې يوه خبره ده او هغه دغلچکي ګوزارونو جګړه ده. ..

دينيسـوف پاخـبدا و د لاسونو ،سر او ځـان پـه خوځـبدا يـې خپلې نقشې بالکونسـکي تـه ښـودلې. دوی پـه خپلـو مرکـو لګيـا ،وو چې. .. د پوځيانو مارش او د ترانو غږ، د پريټ د ځای له خوا واوريدل شو.

پـه دروازه کې ولاړ ځوان غږ وکړ:

- دی خپله دی، را روان دی.

بالکونسـکي او دينيسـوف پاخـبدل او د دروازې خـوا تـه چـې يـو شـمېر سـاتونکي پـه يـوه کرښـه کـې هلتـه پـه خـورا درنـاوي ولاړ وو ، ورنېږدې شول. هغوی وليدل چې کوتـوزوف پـر برګ آس سـپور، داسې آس چې منځنی. ونه يې لرله، را روان دی. يو شـمېر زيـاتو جنرالانـو هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کاوه. بارکلي دوتولي له هغه سره څنګ پر څنګ روان و. یو ډله افسرانو یې شاو خوا ته منډې وهلې او د ژوندۍ دې وي، چغې یې وهلې. یو شمېر یاوران د هغه نه مخکې انګړ ته رارانوتل. کوتوزوف په خورا آرامۍ پر خپل آس سپور و، د هغه له درندوالی نه د آس تګ لاپسې کرار شوی و. خپل آس به یې کله په خپله وسپنیزه پونده وواهه، پرله پسې یې د سلام په ننبه سر ښوراوه او خپل لاس به یې په سر د سواره پوځ سپینې خولۍ ته ورپورته کاوه، خو همدا چې د ځوانو زړوروو، سورو ګرینادارو پوځیانو ګارډ ته ورورسېد، ګارد درناوی وکړ، دی یو شېبه چپ پاتې شو، د قوماندان په څېر ځیروړمه غلچک هغو ته ځیر شو، ښه ېې وکتل او مخ یې هغو ګڼ شمېر جنرالانو او افسرانو ته وروړاوه چې دده شاوخوا ته تاو شوي وو، د څېرې حالت یې ناڅاپه بدل او ښکلې شوه، اوږې یې پورته واچولې او په حیرانۍ یې وویل:

-له دغه شان زلمیانو سره سره بیا شاته لاړو او بیا شاته لاړو او شاته لاړو ! او تر یوې شېبې چوپتیا نه وروسته یې زیاته کړه:

-د خدای په امان جنراله !

خپل آس یې وخوځاوه او دهغې دروازې له څنګه چې سردار اندرې او دینیسوف ولاړو، تېر او انګړ ته ورننوت.

د هغه پسې غږونه پورته شول:

-هورا ! هورا ! هورا !

له هغه وخته چې اندرې، کوتوزوف نه و لیدلی، هغه لاپسې څورب شوی او څه وازدې یې زیاتې شوې وې، خو د هغه د سترګو وچې کاسې، د شقیقو حالت، د بشرې همیشنۍ ستومانې، چې سردار اندرې لپاره ښه اشنا وو، هېڅ بدل شوی نه وو. دریشي یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان او يـوه نـرۍ ښـکلې متروکـه يـې پـر اوږې ځړولـې وه. څـورب او درومند ، سپور ، متې متې له خپل ښکلي او زغـم لرونکي آس سره انګړ ته راننوت.

د هغه آرام غږ لرونکی غږ متې او ريدل کېده ، په څېره کې يې د هغـه چـا حالـت څرګنـد و چـې د پريـټ لـه سـتومانه کوونکـو تشـريفاتونه وروسته ، مخکې له مخکې د هوسايۍ په هيله خوشاله وي. خپله چپه پښه يې له رکابه راووېسته او خپل ټول ځان يې پر زين وچورلوه. له دغه کړاوه د پيدا شوې ستونزې نه يې پر ځنګانه زور واچاوه ، پښـه يې لـه زين نه راواړوله او په يوه زګيروي يې ځان د قزاقـانو او بدرګـه کوونکو يا ورانو لاسو ته چې دی يې نيولی و ، وروسپاره.

ځـان يـې نيـغ کړ ، سـترګې يـې برنـدې او شـا وخوا يـې وکتل ، سـردار اندرې يې وليـد ، لـه ورايـه ښکاره وه چې هغـه يې ونـه پېژاند. په درنو درنو ګامونو د زينو خوا تـه لاړ ، پـه کـراره او آرامـه يې شکيلی يې واهه او بيا يې هغه تـه وکتـل ، د سـردار اندرې د څېرې يـاد ، نـه سمدلاسـه ، بلکې څـو شـېبې وروسـته (هغـه شـان چې د عمـر خـوړو کسانو له منګ سره برابر وي) د هغه پـه ذهـن کې راژوندی شو ، مخ يې وروړاوه او په داسې يو غـږ چې سـتومانې پـه کې څرګنده وه ، هغـه تـه وويل:

-اها ! دا ته يې؟ سلام سرداره ! سلام ګرانه ! درځه چې ځو !

او پـه درنـو درنـو ګامونو پـر هغـو زينـو چې دده تـر پښـو لانـدې يې شغهاری کاوه ، مخ پورتـه لاړ. خپلې تنې يې خلاصې کړې او پـر هغې څوکۍ ګوتې کېناسته چې پر هغه اينښې وه.

-ښه پلار دې څنګه دی؟

سردار اندرې په لنډه وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- پرون شپه يې د مرګ خبر راورسېد.

کوتوزوف له ډاره په ډکو اوسره بېرته شويو سترګو، سردارانډرې ته وکتل، خولې يې پورته کړه، پر ځان يې صليب ووېست او بيا يې وويل:

-خدای دې جنتونه ځای کړي، دا د خدای اراده ده، پر موږ ټولو راتلونکې ده.

هغه په ټول قوت سره يوه ژوره سا ووېسته او چپ شو. هغه ما ته ګران و، ما د هغه درناوی لاره او د زړه له کومې تا ته خواشيني څرګندوم. هغه له سردارانډرې نه غېږ تاو کړه، هغه يې په خپلې څورب ټټر کېښکود او تر ډېرو پورې يې هغه هم داسې کلک غېږ کې نيولی و. کله چې يې هغه پرېښود، سردارانډرې ولېدل چې د کوتوزوف له واکه وتلې شوندې رېږدي او سترګې يې له اوښکو ډکې شوې دي، هغه ژوره سا ووېسته، دواړه لاسونه يې پر څوکې د ډې لپاره تکيه کړل، چې پاڅي.

کوتوزوف وويل:

- ښه ده، درځه درځه چې ځو، بايد خبرې وکړو، خو په دې وخت کې دينيسوف په هماغه زړورتيا چې د دښمن په وړاندې يې لرله، پرته له هغه چې له ستر قوماندان نه حيا وکړي. پرته له هغه چې د زينو په پيل کې ولاړو ياورانو چغو ته پام وکړي او هغه يې وړاندې تګ ته نه پرېښود، په سپين سترګي او ټينګو ګامونو، داسې ټينګو چې د وسپنيزو پوندو غږ يې د زينو په سر انګازې جوړې کړې وې، برنډې ته راوخوت. کوتوزوف لاسونه پر څوکې کېښودل او په ناخوښۍ يې دينيسوف ته کتل. دينيسوف ځان وروپېژاند او وې ويل چې د والاحضرت ستر قوماندان لپاره داسې يو خبر لري، چې د هېواد د ژغورنې لپاره خورا مهم دی. کوتوزوف له ستومانۍ نه په ډک غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته وکتل او په داسې یوې خوځښدا چې د خواشینۍ څرګندونه یې کوله. لاسونه یې له څوکۍ راپورته، سر پر سر یې په ګډې کښنوډل او د دینیسوف خبره یې تکرار کړه:

-د هېواد د ژغورنې لپاره؟ښه وایه، څنګه او څه خبره ده؟

د دینیسوف بشره لکه د یوې پېغلې د بشړې په څېر تکه سره شوه، (پر هغې بریتورې، پخې او تل مستې څېرې، دغه سوروالی خورا عجیبه برېښېده) هغه په ډېرې زړورتیا د سمولینسک او ویازما د ښارونو تر منځ د ځایونو او حالتو په اړه کوتوزوف ته خبرې کولې، دینیسوف په دې سیمو کې ژوند کړی و او له هغو سره یې ښه آشنایي لرله. د هغه نقشې، د هغه د ډاډ او عقیدې له مخې چې هغه درلودې، خورا ښې او پر ځای برېښېدې. کوتوزوف خپلو پښو ته ځیر او کله ناکله به یې د ګاونډ د کور انګړ ته داسې وروکتل، چې ګواکې له هغې خوا کومې بدې پېښې ته سترګه په لاره دی. په رښتیا هم هغه وخت چې دینیسوف غږېده، یو څوک چې یو بکس یې ترتخرګ لاندې نیولی و، له هغه ځایه راووت.

کوتوزوف د دینیسوف د خبرو په منځ کې هغه ته وویل:

-څنګه؟ دې کار ته چمتو یې؟

یو جنرال ځواب ورکړ:

-هوکې ! والاحضرته ! چمتو یم ! کوتوزوف سر وښوراوه او په زړه کې یې وویل: څنګه کېدای شي یو تن دغه چاره ترسره کړي او بیا دینیسوف ته غوږ شو.

دینیسوف وویل:

- د رښتینې روس پوځي په څېر قسم خورم چې د ناپلیون اړیکي له پوځ سره تالا والا کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف د هغه خبرې پرې کړه او وې پوښتل:

-دغه کیریل اندریوویچ دینیسوف ستاسو څه کېږي؟

-والا حضرته ! هغه زما تره دی.

کوتوزوف په خوښۍ وویل:

-هغه زما ملګری و ، ښه دی، ښه دی، ته به همدلته په قوماندانۍ کې پاتې شئ، بیا به سبا ته سره وګورو. هغه د خدای په امانۍ په نښه سر وښوراوه، مخ یې واړاوه او لاس یې هغه کاغذ ته وراوږد کړ چې کانونیخین راوړی و.

د امنیت د ساتنې جنرال په ناخوښۍ آواز وویل:

-والاحضرت به مهرباني ونه کړي، چې دفتر ته لاړ شي؟ باید هلته نقشې وګوري او ځینې لیکونه لاسلیک کړي. یو یاور راووت او خبر یې ورکړ چې هر څه په کوټه کې چمتو دي. خو داسې برېښېده چې کوتوزوف غوښتل لومړي هر څه خلاص او بیا کوټې ته ورننوزي. کوتوزوف تندی تریو کړ او وې ویل:

-نه، ګرانه ! چا ته وویله چې یو میز دلته راوړي، هر څه به دلته وګورم. بیا یې سردارانډرې ته مخ وروړاوه او زیاته یې کړه. څه چېږې ته لاړ نه شئ ! سردارانډرې همالته په برنډې کې پاتې شو او د امنیت د ساتنې جنرال ته یې غوږ نیولی و.

د امنیت د جنرال د خبرو په وخت کې سردارانډرې څو ځله یو ښځینه غږ او د وریښمینو کالیو شغهاری د وره له شا نه واورید. څو ځله یې هغې خوا ته وکتل، هلته یې یو څورب، سره سپینه ښکلې ښځه چې ګلابي کمیس او د وریښمینو ځیګري تیکری یې پر سر و ، ولیده ، هغې چې یو قاب په منګلو کې نیولی و ، داسې برېښېده چې د دروازې تر شا د کوتوزوف راتګ ته سترګې په لاره وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف یو یاور په خورا ټیټ غږ، سردار اندرې ته وویل:

-دا ښځه کشیشه او د کوتوزوف کوربنه ده، هغه غواړي په مالګې او ډوډۍ د والاحضرت هرکلی وکړي. مېرۍ یې په کلیسا کې د صلیب په ښورولو او دا په کور کې د مالګې او ډوډۍ په وړاندې کولو د هغه هرکلی کوي. بیا یاور په خندا وویل:

- خورا ښکلې ښځه ده !

کوتوزوف ددې خبرې په اوریدو مخ واړاوه، د جنرال ګزارش ته (چې د هغه اصله موخه د ټولواک زایمیشیچ غندنه وه) یې هماغه شان غوږ نیولی و، لکه څو شېبې مخکې یې چې دینیسوف او اوه کاله مخکې یې په آسترولیخ کې د جګړې جرګه کې ته غوږ نیولی و. هغه یوازې له دې کبله د ویناوالو ویناو ته غوږ نیوه چې اوریدونکی غوږونه لري، که څه هم په یوه غوږ کې یې سمندري ریښکې ایښې وه. خو هغه اړو چې واوري. داسې برېښېده چې هر هغه څه چې جنرال وایي نه یوازې د هغه د تعجب وړ نه دی، بلکې دی له پخوا نه په هغو خبر هم دی. هر هغه څه چې دینیسوف ویلي و، ځیرکانه او عاقلانه او هر هغه څه چې جنرال ویلي و تر هغه هم خورا ځیرکانه او خورا عاقلانه و، خو دا له ورایه ښکاریده چې کوتوزوف نه د خبرو منځپانګې او نه د ویناوال ځیرکتیا او پوهې، یوه ته هم پاملرنه نه کوله، هغه د غه دواړو ځانګړتیا غوره نه ګڼلې، ځکه هغه د پېښو د آواز لپاره یو بل څه ته ډېره پاملرنه کوله او هغه، هغه څه دی چې عقل او ځیرکتیا سره یې هېڅ اړه نه لرله. سردار اندرې په خورا پام د ستر قوماندان څېره څارله او هغه یوازینې څه یې چې د هغه په بشره کې لیدل هغه غم او هغه په زړه پورتیا او ځپرکتیا وه چې د دروازې شاته د ولاړې ښځې د کالیو له شغهاري سره یې لرله او دده پاملرنه چې په کړو وړو کې یې له ټولو سره کوله. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ښکاره وه چې کوتوزوف د دینیسوف ځیرکتیا او آن هېواد پالنې ته په بې پروایۍ کتل، خو دا له دې کبله نه وه چې د هغه دغه ځانګړتیاوې یې د خپلو کړو په اندول، بې ارزښته ګڼلې (ځکه هغه هېڅکله د خپلې پوهې، ځیرکتیا او هېواد پالنې ښودنه نه کوله) بلکې دهغه دې بې پروایۍ بل دلیل درلود. هغه ته دا ټول ډده د زیات عمر او د پاخه عمر د تجربو د زیاتوالي له کبله و، د خپل جنرال تر خبرو وروسته، د هغه یوازینۍ سپارښتنه د روسي سرتېرو د دارمارۍ په هکله وه. جنرال د خپلو خبرو په پای کې په خپل لاسلیک کوتوزوف ته داسې وړاندیز کړی و، چې هغو سرتېرو ته جزا ورکړ شي چې د یو سړی لخوا عرض او دعوا پرې شوې وه. دا عرض ددې لپاره و، چې د هغه نارسېدلې اوربشې روسي پوځیانو ریبلې دي او په دې کار کې روسي پوځیان ملامت دي.

کوتوزوف شونډه په غاښ کړه، سر یې وښوراوه او په دې اړه یې ټولې خبرې واوربدې او وې ویل:

-دا وړاندیز دې بخارۍ کې اورته واچاوه، یو وار خو د تل لپاره درته وایم، ښه غوږ شه، دا وروستی ځل دی، باید تل دغه شان شکایتونه اورته وارتیږئ. د ټولو دغو شان پانو ځای اور دی. پرېږده چې څومره غنم او اوربشې ریبي ودې ریبي، لرګي غوڅوي، غوڅوي دې، سوځي یې، سوځي دې. زه نه غواړم چې هغوی داړې جوړې کړي، خو دا اجازه هم نه ورکوم چې څوک پوځیانو ته جزا ورکړي، جګړه، جګړه ده، چاره څه ده؟ څوک چې اور بلوي، سپخنکې هم الوزي او دلوګي زغم هم باید ولري.

یو ځل بیا یې خپلې مخې ته، ابنوډل شوي کاغذ ته وکتل، سر یې وښوراوه او وې ویل:

-آه !آه !د المانینو ځیرکتیا !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

کوتوزوف چې وروستۍ پاڼه لاسلیک کړه، وې ویل:

-نو، اوس تر ې خلاص شو.

په خورا سختۍ پاځېد، خپله څوربه سپینه ګونځې ګونځې غاړه یې هسکه کړه، په ورین تندي او خوشاله ښه د وره پلو ته وخوځېد.

کشیشې ښځې چې څېره یې تکه سره شوې وه، په تلوار قاب راواخېست او د ټول پخواني چمتووالي سره سره یې ونه شو کولای په هماغه شېبه کې چې ستر قوماندان رانغوزي، د هغه مخې ته ونیسي، بیا یې هم بې ساري درناوی وکړ او قاب یې د کوتوزوف مخې ته ونیو.

د کوتوزوف ښاڼه سره ورغلل او په موسکا موسکا یې د هغې ښځې زنې ته لاس ورووړ او وې ویل:

-واه واه، څومره ښکلې ده !ګرانې ډېره مننه !

هغه د پطلانه له جیبه، د سرو زرو څو خښتې راووېستې او د هغې ښځې په قاب کې یې ورکېښودې.

کوتوزوف د هغې کوتې خواته چې ورته جوړه شوې وه، وخوځېد او وې ویل:

-ښه نو، ژوند دې څنګه دی؟

کشیشه ښځه چې خوږې موسکا یې پر سروشویو اننګو کې غوچولي جوړ کړي وو، ده پسې سمدلاسه رانغوته. د کوتوزوف یاور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـردار اندرې پسـې چـې لا پـه برنـډه کـې ناسـت و ، راغـی او هغـه يـې سـهارنې چـای تـه ورو بالـه. نـيم سـاعت وروسـته سـردار اندرې بيـا کوتـوزوف تـه ور وبلـل شـو. کوتـوزوف هماغـه شـان خلاصـې تنې پـر څوکې ډډه لګولې وه، يو فرانسوي کتاب يې پـه لاس کـې و ،همدا چې سردار اندرې کوټې ته راننوت،يو چاکو يې دنبنې په توګه په کتاب کـې کښنود ،هغه يې وتاړه او پر ميز يې کښنود. سردار انـدرې د کتـاب نـوم ولوست. هغه د مېرمن ژنليس د (هيلښو شهسواران) نوی رومان و.

کوتوزوف وويل:

-کينه ! دلته کينه ! راځه چې د زړه خواله وکړو. د خواشينې وړه ده، ډېره د خواشينې وړه ده، خو تـه بايـد پـه يـاد ولـرئ، ګرانـه ! داسـې يـې وګڼه چې زه دې پلار يم، يو بل پلار.

سردار اندرې، په هر هغه څه چې د پـلار او د هغـه د مـرګ پـه اړه،دد ليسه ګوري او له هغه ځايه د تېريدو په وخت کې د هغـه د سـيمې پـه اړه پوهېده، ټول او ټول کوتوزوف ته وويل.

کوتـوزوف چـې ګـواکې د سـردار اندرې لـه خبرو نـه د روسـيې حالـت ځانته څرګند کړی و ، له ګبنې نه په ډک آواز وويل:

-ته ګوره، ښه وګوره ! چې ژوند مو دوی څنګه کړ؟

څېره يې لا پسې وخوټيده او تکه سره شوه.

-وخت، وخت راکړئ، وخت راکړئ !

داسې برېښـېده چـې نور هغـه نـه غوښـتل، دغـو خواشـينو خبرو تـه دوام ورکړي، نو وې ويل:

-ما ته ددې لپاره راغوښتی يې، چې ماله سره دلته پاتې شې.

سردار اندرې په داسې يوه موسکا چې له کوتوزوف نه يې پټولی نـه شوه، وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستاسو والاحضرت له مهربانۍ نه مننه کوم، خو زه په دې ډاریږم چې نور به زه د قوماندانۍ په درد ونه خورم.

کوتوزوف په سترګو کې له هغه و پوښتل.

سردار اندرې ځواب ورکړ:

-خو تر هغه لا غوره دا ده چې ما په غوندۍ کې، له خدمت سره عادت کړی دی، افسران راته ګران دي، او داسې انګېرم چې زه هم خپلو سرتېرو او افسرانو ته ګران یم. زه به ډېر خواشینی شم که خپل غوندۍ پریږدم. که ستاسو د خدمت له ویاړه تېریږم، علت یې دا دی..

ځیرمنې، مهربانې او هم مهالـه لـه ملنډو سره مل یې موسکا د کوتوزوف څېره روښانه کړه، کوتوزوف د بالکونسکي خبره پرې کړه او وې ویل:

-بښنه غواړم، ته به زما ډېر په کار وای، خو ته برحق یې، برحق یې، د ښو کسانو ځای ستره قوماندانې نه ده. مشاوران تل ډېر دي، خو په پوځ کې د خدمت کسان خورا لږ دي. که دغو ټولو مشاورینو په پوځ کې لکه د تا په شان خدمت کولای، زمونږ پوځ به دغه حالت ته نه وای رسېدلای. ما ته خو ته د اوسترلیځ (پخوانی جبهه) له وختونو یاد یې، ښه مې یاد یږئ، یاد یږئ مې، یاد یږئ مې چې لویدلې جنډه دې پورته کړه او مخکې لاړې.

د کوتوزوف له خوا د دغو یادونو رایادول، د سردار اندرې څېره له خوښۍ نه تکه سره کړه.

کوتوزوف سردار اندرې له لاسه راونیو. خپل غوسه بوډا په سترګو کې اوښکې ولیدې. که څه هم سردار اندرې په دې پوهېده چې کوتوزوف ډېر زړه خوږی او اوښکې یې ژر راتویږي او د ده د پلار د مړني له امله، له ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ډېره خواخوږي ښـيي، خو بيـا هـم هغـه پـه دې ډېر خوشـاله شـو او ويارېـده چې د اوسـترليځ پـه جګړه کې دده مېرانـه د هغـه پـه يـاد ده. کوتوزوف هغه ته وويل:

-ځه !پر خپله لاره ځه، خدای دې مل شه !زه پوهېږم ستا لاره د ويار او غرور لاره ده. هغه يوه شېبه چپ پاتې شو او زياته يې کړه:

-په بخارست کې چې وم، څو ځله مې ياد کړې، ته مې يوه ماموريت تـه پـه کـار وې. وروسـته يـې بيـا د خبـرې د بـدلولو لپـاره د عثمـاني امپراتورۍ سره جګړه او د روغې خبره رايادە کړه او وې ويل:

-هغه کسان چې ما ملامتوي کم نـه دي، هـم مې د جګړې لـه املـه او هم مې د روغې له املـه غندي، خو دا دواړه په خپل وخت تر سره شول. هم جګړه او هم روغه. کوتوزوف زياته کړه:

-هغـه څـوک چې د انتظـار هنـر لـري، هغـه تـه هـر څـه پـه خپـل خـت رارسـېږي. او بيـا د مشـاورينو خبـرو تـه چې دده پـام يـې ډېر ځـان تـه ورګرځولی و، راستون شو، هغه دوام ورکړ:

-او هلتـه هـم د مشـاورينو شـمېر تـر دې ځايـه کـم نـه و، اوف، اوف، توبه، توبه، ددې مشاورينو لـه لاسـه !توبـه !کـه مـې ددغـو مشـاورينو ټولې خبرې اوريدلې وای، اوس به په ترکيـه کې وای. روغـه بـه نـه وه او جګـړې بـه دوام درلـود. ټـول غـواړي، چې هـر څـه پـه تلـوار پـای تـه ورسوي، خو په تلوار کار ځنډېږي. که کامنسکي مړ شوی نه وای، هغـه به دې مشاورينو وژلي وای، هغه ددېرش زرېز پـوځ پـه مرسـته، پـر کـلا يرغل کاوه، د کلا نيول ګران کار نه دی، ګران کار د جګړې ګټل دي. او د جګړې د ګټلو لپاره يرغل او غلچکی ګوزار په کار نه دی، د جګړې د ګټلو لپاره زغم او وخت په کار دی. کامنسکي د روشچوک لاندې کولـو تـه پـوځ واسـتاوه، خـو مـا يـوازې دغـه دوه (زغـم او وخـت) ورولېـږل، تـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کامنسکي نه مې زياتې کلاګانې لاندې کړې او ترکان مې دې ته اړ کړل چې د آس غوښه وخوري. هغه سر وښوراوه، خپل ټټر يې وډباوه او په خورا لېوالتيا يې وويل:

-او فرانسويان به هم د خپلو آسونو د غوښې خوړلو ته اړ کړم، ته ډاډه اوسه او زما په خبرو باور وکړه. او بيا يې سترګې له اوښکو ډکې شوې.

سردار اندرې وويل:

-خو له دښمن سره جګړه هم بايد هرومرو وشي.

-بايد وشي ! که ټول دا غواړي بله چاره نه شته، خو ګرانه ! تر دغو دوو سرتېرو زغم او وخت نه، نور زورور سرتېري نه شته. دغه دوه سرتېري له هر کړاو سره سيالي کولی شي، خو دا خبره هېڅ مشاور نه اوري او لويه بدمرغي په همدې کې ده. يو يې غواړي بل يې نه غواړي، سړی څه وکړي؟ هغه داسې غږيده چې ګواکې د ځواب اوريدل غواړي، بيا يې وويل:

-ښه، ته څه په کې وايئ؟ او د هغه په سترګو کې د ژورې ځيرکتيا او پوهې ځلا وځلېدله، خو سردار اندرې چې ځواب ورنه کړ، ده وويل:

-اوس به زه درته ووايم چې بايد څه وشي، څه وشي او زه څه کوم، که په څه کې دې شک پيدا کړ، ګرانه، هغه مه کوه. لږ شېبه چپ شو او بيا يې په ټينګه، خو جلا جلا تورو وويل:

- مه يې کوه.

هغه سردار اندرې ته ووېل:

-خو ګوره ! دا په ياد لره، چې زه له تاسره د تا په ويرکې د زړه له کومې ګډ يم، دا په ياد لره، چې ستا لپاره زه نه والاحضرت يم، نه شهزاده، نه سردار، نه د پوځونو ستر قوماندان، زه ستا پلار يم. که

(c) ketabton.com: The Digital Library

کومه ورځ دې څه ارتیا پیدا شوه، مخامخ به ما ته راځئ، د خدای په امان د زړه سره ! هغه بیا له اندرې نه غږ ې تاو کړه، هغه یې کښېنکود او ښکل کړ. او سردار اندرې لا له کوټې نه وتلی نه و چې کوتوزوف د زغم یو ژور اسویلی ووښت او بیا د مېرمن ژنلیس، د هیلیو شهسوارانو نومي رومان چې نیمګړی یې پرې ایښی و، راواخیست.

سردار اندرې، خپله هم په دې نه پوهېده چې څنګه او له څه داسې پېښې شول، خو دومره پوهېده، چې له کوتوزوف سره تر دغې کتنې وروسته چې دی خپل غونډ ته راستون شو، د جګړې له بهیر او دا چې واک چاته سپارل شوی دی، آرامه شو. هر څومره به چې د دغه بوډا د ځانګړو ځانګړتیاو په نشته والي پوهېده او لیدل به یې چې ځیرکتیا (یعنې د پېښو ډلبندي او د هغو پایلې) خپل ځای د چارو کرار په کرار ځارلې ته پرېښی دی. دی به لاپسې آرامېده او په دې به ډاډمن کېده چې کارونه او چارې به هماغه شان چې ښایي، تر سره کېږي.

سردار اندرې به فکر کاوه:

د هغه په چارو کې به هېڅ شی دده خپله خوښه نه وي، هغه به هېڅ نوښت ونه کړي او هېڅ تکل به ونه لري، خو د ټولو خبرې اوري، د ټولو خیالونه، خیال ته سپاري، هر څه او هر څوک په خپل ځای برابروي، د هېڅ ګټور خیال مخنوی نه کوي او هېڅ زیانمن خیال ته اجازه نه ورکوي. هغه په دې پوهېږي چې دده تر ارادې یو بل قوي او پیاوړی شی شته او هغه د پېښو نه راګرځېدونکی بهیر دی. هغه کولای شي هغه ووینې، کولای شي د هغو په معنا پوه شي، د پایلو اټکل وکړي، کولای شي په دې پېښو کې له ګډون نه ځان وژغوري، په دې پېښو کې د خپلې ارادې سرته رسول ونه غواړي او هغه بلې خوا ته وګماري. او دا تر ټولو غوره ځانګړتیا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندړې له ځانسره دا هم ویل:

-ولې پر هغه باور کېږئ؟ دا له دې کبله چې هغه روس دی. سره له هغه چې هغه د فرانسوي میرمنې دوژنلیس رومان لولي، فرانسوي متلونه په خبرو کې کاروي، خو بیا هم کله چې وایي: ته ګوره چې زمونږ پر پوځ یې څه راوستل، د هغه غږ ریږدي او کله چې ژبه کوي: او فرانسویان به هم د خپلو آسونو د غوښو خوړو ته اړ کړم، سترګې یې له اوښکو راډکېږي.

د همدې احساس پر بنسټ څه لږ اوزیات په تته بڼه، د ټولو داحساساتو، د ولسي یووالي او پیرزوینې له مخې، د دربار د مخالفت سره سره، کوتوزوف د ټولو پوځونو د ستر قوماندان په توګه وټاکل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

لـه مسـکوه د ټولـواک، تر راسـتنېدو وروسـته، د مسـکویانو ژونـد خپـل پخـوانی دا سې دودیزې بڼې تـه ورسـتون چې پـه هغـو کې د څـو ورځـو مخکې هېواد پـالنې او لـوړ روح د پیدا ایښـت تصـور هـم ګـران و. هغو تـه دا پـه رښتیا ګرانه وه دا ومنې، چې روسیه پـه رښتیا لـه ګوابښ سره مخـامخ او د انګلیسـي کلـوپ غـړي هـم ددې هېواد زامـن دي او د هغې(روسیې) پـه ویاړ هر ډول سرښـندنې لپـاره چمتـو دي. هغـه څـه چې پـه مسـکو کې د ټولـواک د اسـتوګنې پـه وخـت کې د ټولـو هېوادپالنـه رایادولـه، هغـه لـه ټولو نـه د سرښندنې (د سړو او پیسـو ملاتړ) غوښـتنه وه، چې متـې د ټولـواک د یـادولو سـره یـې رسـمي، قـانوني او سـرته رسېدونکي بڼه پیدا کړه.

مسـکو تـه د دښـمن د لا رانېـږدې کېدو لـه املـه، د خلکـو روحیـه لا پیاوړې نه شوه بلکې برعکس، لکه هغه شان چې د ګوابښ لاندې خلکـو حالت وي، هغوی لاپسې بې پروا شول. د ګوابښ په رانېـږدې کېدو، هـم مهاله او په یوه کچه دوه غـړه پـه انسـاني روح کې انګازې کـوي. یـو غـړ، غـړ کوي چې باید د ګوابښ کچه اټکل شي، وپېژندل شي او لـه هغـه نـه د ژغورنې تکل وشي، هغه دویم یې چې تر لومړنې هغـه لاپسې معقـول دی، وایي چې، د ګوابښ په اړه فکر کول خورا ګران او عذابوونکی او د ګـوابښ د رامـنځ تـه کولـو د سـببونو او لـه هغـو د ژغـورنې د لاروچـارو لټول، له انسـاني توانه لوړه ده، نو ځکه ښه بـه دا وي چې لـه دغـه عذابـه مـخ واړول شـي او د هغـه تـر تېریـدو پـورې، د کـوم ښـه او ښکلي څـه یـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپه اړه فکر وشي. انسان په یوازیتوب کې زیاتره وخت لومړي غږ ته غوږ دی او په ټولنیزو خوځښتاووکې، دویم هغه غږ اوري. د مسکویانو ژوند هم اوس همداسې و. هېڅکله د هغو ژوند داسې له خوښیو او مینو ډک نه و، لکه سړکال چې و.

د راستو پچین، اعلامیې (د هېوادپالنې په اړه ځانګړې پانې چې پر سر یې د ښار د ښه خوړنځای او د هغه د خاوند کاریوشکا چیګیرین تصویر خپور شوی و) او د واسیلي لودیچ پوشکین نظمونه یې لوستل، د غه کاریوشکا چیګیرین د مسکو له کمکیو بډایانو نه و چې په خپله خوښه یې پوځ ته د تګ تکل کړی و، ځان یې په څکلو مست کړی و، خو همدا چې پر مسکو یې د بناپارت د یرغل اوریدلي و، له ډېره قهره لېونی شوی و او فرانسویان یې په داسې ژبه، په داسې ښکنځلو کنځل، چې ساري یې نه لاره، هغه له خوړنځی نه د باندې راوتلی او دګریت، تریو تصویر لاندې چې د پرتم او غرور ننبسه وه، ولاړ او هلته یې د راټول شویو وګړو لپاره نظمونه لوستل.

د کلوپ غړي د دغې اعلامیې د لوستلو لپاره د کلوپ په یوې کوټې کې راټولیدل او د ځښنو دا خوښبدل چې څنګه کاریوشکا، غږیده او پر فرانسویانو یې ملنډې وهلې، هغه ویل چې کله فرانسویان روسي کرم وخوري، بادونه پرې کوي، که روسیې اش وخوري پرسږی او روسي سوپ یا شوراو هغوی تنډوي..

... هغوی ویل چې ټولې دولتي اداري له مسکوه د باندې لېږدوي او دې خبرې پسې یې د شینشین دا ټوکه زیاتوله چې ویلي و:

ددې لپاره چې مسکویان د دولتي ادارو له ستونزو و ژغورل شي، هغوی ټول باید له ناپلیونه مننه وکړي.. خو ددې خبرو په لړکې تر ټولو په زړه پورې دا وه چې بیزاوخوف، تکل لري خپله پوځي جامې

(c) ketabton.com: The Digital Library

واغوندي، پر آس سپور شي، تر ټولو مخکې جګړې ته روان شي او د خپل دې کار په بدل کې له چا، کومه پیرزوینه هم ونه غواړي. ژولیه دربتخکایا، یو ټوکر خپلو ښکلو او له ګانو نه ډکو منګولو کې مرورلی او ویلي یې و:

-تاسو په هیڅ چا رحم نه کوئ.

ژولي بله ورځ، له مسکوه د وتلو تکل وکړ او په دې ویاړ یې د خدای په امانۍ لپاره، لویه مېلمستیا جوړه کړه.

هغې ویل:

-بیزاوخوف د خندا وړ دی، خو هغه دومره پاک زړی او دومره مهربانه دی چې پر هغه ملنډې هم خپل خوند لري.

هغه ځوان چې د اربکیو جامې یې اغوستې وې، ژولي هغه د خپل شهسوار ساتونکي په نامه یادوه او بله ورځ له هغه سره د نیژني ښار ته تله، وویل:

-جریمه ! ناغه !

د ژولی په بندارونو کې لکه د مسکو د نورو بندارونو په شان داسې یو دود و چې یوازې په روسي ژبې به خبرې کېدې او که چا له روسي ژبې پرته په بله ژبه خبرې کولای او یا یې په وینا کې په تبروتنې کومه فرانسوي کلمه راشي، باید ناغه ورکړي. د دغې ناغې راټولولو ته یوه جرګه ګې جوړه شوې وه.

د دوی په ډله کې یو ناست روسي مېلمه چې لیکوال و، وویل:

-او یو بله جریمه د فرانسوي ترکیب (خواخوږۍ لرل) د کارونې له امله..

ژولي، پرته له هغه چې د دغه لیکوال خبرو ته پاملرنه وکړي.. په دې وخت کې په ورین تندي پېیر ته هرکلی ووایه او د بندارۍ ښځو په شان

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په ډېرې سپېنې سترګې زياته کړه:

-همدا اوس مو ستا خبرې کولې، او ويل مو چې ستا غوندې به د مامونتوف تر هغه خورا ښه وي.

پېيير چې د کوربنې لاس ښکلول، د هغې تر څنګ کېناست او وې ويل:

-اخ ! زما د غوندې په اړه به خبرې نه کوئ، د هغه په اړه د فکر کولو نه هم بېزاره يم.

ژولي له دوکې او له ملندو نه په ډک غلچک اربکي ځوان ته وکتل او له پېيره يې وپوښل:

-داسې برېښي چې قوماندانې به يې هم خپله کوي؟

اربکي چې نور نو دپخوا په شان د پېيير تر مخې په زړورتيا نه غږيده، د ژولي موسکا او له ملندو سره مل غلچک حيران کړې و، نه پوهېده چې څه ووايي، ځکه پېيير له خپلې ټولې سادګۍ او بې پروايۍ سره، داسې شخصيت و چې چا نه شو کولای د هغه تر مخې ځانته د ټوکو او ملندو اجازه ورکړي.

هغه، خپل څورب او غټ ځان ته يې وکتل، وې خندل او وې ويل:

-په دې غټوالي د فرانسوي نښه ويشتونکو لپاره، ښه نښه کېدای شم، له دې نه پرته له دې هم ډاريږم چې پر آس به هم په آسانۍ ور دانګلی نه شم.

ددې او هغه په اړه د خبرو په وخت کې، يو وخت خبرې د رستوف کورنۍ ته ورسېدې، ژولي د هغو په اړه وويل:

-وايي چې کاروبار يې خورا خراب دی، دخپله ګراف هم مزه نه شته، د رزموفسکي کورنۍ غوښتل چې د مسکو په څنډو کې د هغو کور واخلي، خو دا معامله هم همداسې ځنډ پرې، ګراف يې بيه لوړوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو چا وویل:

-نه، نه، داسې بربښي چې نن سبا به دغه معامله جوړه شي، خو په دې ورځو په مسکو کې د څه شي اخبستل، هسې لبونتوب دی.

ژولي وویل:

- ولې؟ تاسو ربښتیا فکر کوئ چې مسکو له ګوابښ سره مخامخ دی؟

-نو تاسو ولې له مسکو نه وزئ؟

-زه؟ تاسو عجیبې خبرې کوئ ! زه ځکه .. زه ځکه ځم او وزم، چې ټول روان دي، زه ژاندارکه یم، نه یو آمازوني سپور.

-ښه، ښه همداسې ده، یو بل زور ټوکر هم راته راکړئ.

اربکي خبره بیا د رستوفیانو خواته واړوه او وې ویل:

-که هغوی دغه معامله وکړي، کولای شي خپل پورونه پرې کړي.

ژولي وویل:

-هغه یو زړه پاکی بوډا دی خو مزه یې نه شته.

ژولي له دوکې نه په ډکه موسکا پیر ته وکتل او وې پوښتل:

-ولې هغه دومره اوږده موده په مسکو کې پاتې شول، هغو خو لا پخوا غوښتل کلي ته لاړ شي، ښکاري ناتاشا هم اوس روغه شوې ده.

پیټرووویل:

- هغوی خپل کمکي زوی ته سترګه په لاره دي. هغه د قزاقانو له پوځ سره یو ځای شوی او سپینې کلیسا ته تللی دی. هغه یې اوس زموږ غونډ ته رابدل کړی دی، هره ورځ د هغه راتګ ته سترګه په لاره دي. ګراف لا پخوا غوښتل چې لاړ شي، خو ګرافینې به په هېڅ ډول تر هغه وخته چې زوی یې را نه شي، له مسکو نه ونه وزي.

-ما پرون نه، هماغه بله ورځ د آرفاروف په کور کې هغوی ولیدل،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا بیا ښکلي او خوشاله برېښېده، یوه ښکلي مینه ناکه سندره یې بلله. په ځښنو خلکو هم ژوند څومره ښه تېریږي.

پېیر په ناخوښۍ وپوښتل: څه شی تېریږي؟

ژولي له خندا شنه شوه او وې ویل:

-تاسو پوهېږئ ګرافه ! لکه دتاسو په شان مېړنو ځای یوازې د مېرمن سوزا په سندرو کې وي.

پېیر چې تک سور اوښتی و، وپوښتل: کوم مېړنی؟ ولې داسې خبرې کوئ؟

-ښه ده، ګرانه ګرافه ! په دې خبره ټول مسکویان پوهېږي، خو په هر حال زه تا ته حیرانه یم.

اربکي وویل:

- جریمه ! جریمه !

-ښه ده، دا مه وایه، هغه مه وایه، ډېره د خواشینۍ خبره ده.

پېیر پاڅېد او په خواشینۍ یې وویل:

-ټول مسکویان په څه پوهېږي؟

-ښاغلیه ګرافه ! ته خپله ښه پوهېږئ.

پېیر وویل: زه په هېڅ نه پوهېږم.

-زه پوهېږم چې تاسو له ناتالیا سره دوستي لرله او له همدې کبله..

-نه، خو ما ته تل ویرا ګرانه وه، زما مهربانه ویره.

پېیر په هماغه خواشینی غږ دوام ورکړ:

-نه آغلې ! ما هېڅکله د پېغلې رستوفې د څارونکي دنده نه لرله، او زه دا یوه میاشت کېږي چې آن دهغو د کور خوا ته هم نه یم ورغلی، خو زه ستاسو په دغه بدنیت نه پوهېږم.

ژولي وموسېده او په خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- څوک چې ښښنه غواړي، هغه ملامتيږي هم .. هغې خبره بدله کړه او وې ويل: رښتيا خبر يئ؟

هغه خواره شهزادګۍ ماريا پرون مانښام مسکو ته رارسېدلې ده، تاسو اوريدلي، د هغې پلار مړ شوی دی؟

پېير ځواب ورکړ:

- دا څه وايئ؟ نه، چيرې ده؟ زه يې ډېر د ليدلو هيله لرم.

-زه پرون مانښام ورسره وم، هغه نن يا سبا له خپل وراره سره يو ځای د مسکو څنډو ته روانه ده.

پېير وپوښتل:

- ښه، نو هغه څنګه ده؟

-هېڅ، يوازې په ماتم کې ډوبه ده، ګوره ! پوهېږئ هغه چا ژغورلې ده.. دا لوی داستان دی، نيکولای رستوف. هغه يې سره ايساره کړې وه، غوښتل يې چې هغه ووژني، سړيان ټپيان شوي وو، نيکولای د هغې مرستې ته ورداننګلي او ژغورلې يې ده.

اربکي وويل:

- ډېر ښه، يو بل داستان، رښتيا، رښتيا دغه ټولیزې ننښتې ټول دې ته اړ کړي دي، چې ټولې زړې پېغلې په مېړو شي، لومړی يې کاتيا وه او دا ده دويم يې شهزادګۍ بالکونسکايا !

-تاسو پوهېږئ؟ زه په رښتيا تصور کوم چې شهزادګۍ ماريا، څه لږ لږ په دغه ځوان (نيکولای) مينه شوې وي. (دا وروسته خبره يې په فرانسوي وويله)

اربکي غږ کړل:

-جريمه، جريمه، جريمه

-نو دا به په روسي څنګه ووايو؟..

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

کله چې پېيـر کـور تـه راسـتون شـو ، هغـه تـه يـې د راسـتوپچين، د خبرتياوو دوه پانې چې په هغه ورځې يې راوړې وې، ورکړې.

ددغـو خبرتيـاوو پـه لـومړی هغـې کـې راغلـی و چـې د ګـراف راسـتوپچين لـه خـوا لـه مسـکوه د وتلـو د بنـديز آوازې رښـتيا نـه دي، بلکې برعکس ګراف راستوپچين په دې خوشالېږي چې مېرمنې او د سوداګرو ښځې له مسکو نه ووزي. په خبرتيا کې يادونه شوې وه چې څومره ډار کم وي، په هماغـه کچـه بـه آوازې کمې وې، زه پـه خپـل ژوند دا ضمانت کوم چې دجال ته به مسکو ته د ننوتلو اجازه ورنـه کړل شي.

دغو خبرو د لومړي ځل لپاره پېير ته دا څرګنده کړه چې فرانسويان بـه مسـکو تـه راننـوزي، پـه دويمـه خبـري پانـه کـې يادونـه شـوې وه چې زمـوږ سـتره قومانـداني پـه ويازمـا کـې مېشـته شـوې ده او ګـراف ويتګنشتاين، فرانسويانو ته ماته ورکړې ده او دا چې د مسکو زيات اوسېدونکي غواړي وسله وال شي، نو ځکه پـه وسلتونونو کـې زيات شمېر توري، تومانچې او توپـک چمتـو شـوي چې خلک کولای شي، هغـه پـه خـورا ارزانـه بيـه تـر لاسـه کـړي. ددغـو خبرتيـاوو ژبـه د هغـو پخوانيـو دچيګرين د خبرتيـاو پـه شـان تـوکيزه او لـه ملنډو ډکـه نـه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير ددغو خبرتياوو په اړه فکر کاوه. داسې برېښېده هغه له تالندونه ډک دريځ چې ده يې د زړه له کومې د رارسېدو هيله لرله او هم مهاله يې د هغه په روح کې ډار او وحشت راپاراوه، هو، هغه دريځ رارسېدونکی و.

د سلم وار لپاره يې له ځانه دا پوښتنه وکړه:

-عسکری ته لاړشم، له پوځ سره يوځای شم او که صبر وکړم؟.

د هغه مخې ته پر ولاړ ميز، پرتې قطعې يې راواخېستې او د فال په ليدو يې پيل وکړ.

هغه چې قطعې ګډولې، لاس کې يې نيولې، پاس يې چت ته کتل، نيت يې کاوه او له ځانسره يې ويل:

-که دا وار همداسې راشي، که راشي، نو څه؟

ده لا خپلو پوښتنو ته ځواب نه و ويلی، که راشي، څه معنا به لري، چې د دروازې له شا نه د مشرې ګرافې غږ واوريدل شو:

-اجازه ده چې درننوزوو؟

پېير ځان ته وويل:

-که راشي، معنا به يې دا وي چې بايد پوځ ته لاړ شم.

هغه، مشرې ګرافينې ته د ځواب په نښه زياته کړه:

-راځئ ! راځئ !

(هغه يوه له خورا مشرو ګرافينو نه وه چې لوړ تېتر او د تېرو په څېر بشره يې لرله او لا تر اوسه پورې يې د ګراف په کور کې ژوند کاوه، تر هغې، دروکو چنيو هغو يې واده کړی وه).

په خورا ملامته او له ګبنۍ نه په ډکه ژبه يې وويل:

-وبښئ کاکازويه ! وبښئ چې تاسو ته راغلم، بايد يوه پريکړه وکړو، خدای پوهېږي چې څه به پېښېږي ! ټول خلک له مسکوه روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، ټول یاغي شوي دي، مورږ ولې پاتې یو؟

پېیر له مشرې ګرافینې سره په خبرو کې له ټوکو نه په ډکه ژبه وویل:

-برعکس د کاکا لورې، هر څه په خیر تېریږي ! په خیر !

ګرافینې په پېغور وویل:

-په خیر، ډېر په خیر ! خورا په خیر ! نن وارا ایوانوفنا راته وویل چې زمورږ پوځونه څنګه له نورو نه تو پیر لري. اوس څرګنده شوه چې ویاړ او مېړانه څه ته وایي ! خلک راپاریدلي، چوپړان نور خبره نه اوري، آن زما خپل چوپړ سرغړونه پیل کړې ده او نېږدې ده چې مورږ ووهي. په کوڅو کې تګ راتګ ګران شوی دی، او تر ټولو نه لا بده دا چې نن سبا فرانسویان رارسېدونکي دي، نه پوهېږم مورږ څه ته ستر ګه په لاره یو او څه وکړو؟

ګرافینې زیاته کړه:

-د کاکا زویه، زه له تاسو نه یوه هیله لرم، سپارښتنه وکړئ، چې ما پتر زبورګ ته ورسوئ. دا دعوا نه لرم چې زه یو څوک یم، خو زه نه شم کولای د بناپارت تر واکمنۍ لاندې ژوند وکړم.

-د کاکا لورې، بس کړئ، بس کړئ، نه پوهېږم دا خبرونه تاسو ته څوک رارسوي؟ هر څه په بل ډول دي، خو...

-زه بـه ستاسـو نـاپلیون تـه غـاړه کینږدم، نـور چـې هـر څـه غواړی، غواړی دې، که تاسو نه غواړئ له ما سره دا مرسته وکړئ...

-ولې نه غواړم، سمدلاسه به زه سپارښتنه وکړم...

داسې بربښېده چې د ګرافینې خواشینې له دې کبله وه چې هغه څوک نه لري، چې خپل زړه ورته تش کړي، هغه وبنګېده او ببرته پر څوکۍ کېناسته...

پېیر وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو ته چا ناسمې خبرې دررسولې دي. په ښار کې کراره کراري او هېڅ ډول ګوابښ نه شته، ما همدا اوس خبرتیا لوستله، او پېیر هغې ته خبرتیا ورونښوده او وې ویل:

-ګراف تضمین کوي چې که د ژوند په بیه هم وي، اجازه به ورنه کړي، فرانسویان مسکو ته رانښوزي.

ګرافینه په قهر شوه او وې ویل:

-اخ څه وکړم، دا ستاسو ګراف ! هغه دوکه مار او هر څه دده له لاسه دي. ده خپله خلک یاغیتوب ته ولمسول. آیا دا هماغه نه دی، چې په خبرتیا کې یې ولیکل، پر هر هغه چا ب چې ګماني شي، له ویښتوبه یې راونیسي، پر ځمکه به یې کشکاړي (دا څه حماقت دی) او زندان ته به یې کړي. هر هغه څوک چې داکار وکړي، هغه به ویاړګټي، دا د هغه مینه او هېوادپالنه ده. وارواړې ایوانوفنې،وویل چې هغې یو دوه خبرې په فرانسوي کړې وې، نېږدې و چې خلک هغه ووژني. ..

پېیر چې د قطعو پانې یې په لاس کې وې، اچول شوې هغه یې راټولې کړې او وې ویل:

-ګوره، داسې نه ده، هر څه ته داسې په سختۍ مه ګورئ !

که څه هم د هغه فال د پوځ تګ ته راووت، خو پېیر پوځ ته لاړ نه شو. هغه له هیلو او ډاره په ډک زړه او هم مهاله د کومې بدې پېښې په تمه، په مسکو کې چې ورځ تر ورځې له خلکو نه تشیده، پاتې شو.

بله ورځ مازدیګر ناوخته، مشره ګرافینه پترزبورګ ته لاړه او پېیر ته د هغه د چارو څارونکی راغی او خبر یې ورکړ چې د هغه پوځي غونډ ته د وسلو او مهماتو د اخېستو لپاره دده د یو څه جایدادونو د خرڅولو پرته پیسې پوره کېدای نه شي. د پېیر د اداري چارو مشر دا ګوابښ هم وکړ چې د غه پوځي چارې، د غونډ جوړول او د لښکرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلوال کول به دی دیوالي کړي.

پېير چې په سختۍ کولی شو خپله موسکا پټه کړي، د خپل اداري چارواکي خبرو ته غوږ و او وې ویل:

-ښه ده، باید همدا سې شي، خرڅ یې کړئ، خپله خبره خو، بېرته اخېستي نه شو.

څومره به چې د پېير چارې، په تېره بیا د هغه مالي چارې خرابېدې، په هماغه اندازه به دی خوشاله برېښېده او په هماغه اندازه دا اټکل کېده هغه بدمرغي چې دی ورته سترګه په لاره دی، رانېږدې کېدونکې ده. نور نو د پېير یو خپل یا ملګری په ښار کې پاتې نه و. ژولي لاړه، شهزادګۍ ماریا لاړه، د هغه د آشنایانو له ډلې نه، یوازې رستوفیان په مسکو کې پاتې وو، خو پېير د هغو کور ته نه ورته.

په دغه ورځ پېير د ورنځوف کلي ته لاړ چې پام بدل کړي او د هغې لوېې هوایي پوقانې ننداره وکړي چې لیېخ، د دښمن د وژلو لپاره جوړاوه. د دغې پوقانې آزمایښتي بڼه سبا هوا ته لېږل کېدله. دغه پوقانه لا جوړه شوې نه وه، خو پېير په دې خبر شوی و، چې هغه د ټولواک په خوښه جوړېږي. ټولواک راستوپچین ته د دغې پوقانې په اړ لیکلي و:

((همدا چې لیېخ چمتو شو، یو ډله ځیر او د ډاډ ور خلک د دغې پوقانې یا بالن د سورلۍ لپاره وټاکې. د کوتوزوف د خبرتیا لپاره به هم یو استازی ورولېږئ. ما په دې اړه هغه لا د مخه خبر کړی دی. هیله کوم چې لیېخ ته سپارښتنه وشي چې د هغه ځای په ټاکنه کې خورا ځیرک او محتاط اوسي چې د لومړي ځل لپاره هلته راکوزېږي. نه باید تېروتنه ونه شي او د دښمن منګولو ته ونه لوېږي، ده ته ښایي چې خپل بهیر او خوځېدا د ستر قوماندان له بهیر او خوځېدا سره برابر کړي)).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورنځوف له کلي نه د راستنېدو په وخت کې، کله چې د بالوتنوی له ډګر نه تېرید ،وې لیدل، چې یوه ډله خلک د پانسې د سیمې سره راټول دي. له خپلې ګاډۍ نه کوز شو. ده ولیدل چې فرانسوي آشپز یې د جاسوسۍ په تور په متروکو واهه. وهل هماغه شېبه پای ته رسېدلي و، جلاد، یو څورب، پیاوړی سړی چې خرمایي ږیره یې لرله، آسماني جورابې یې په پښو ،شین وآسکت یې په ځان او سخت زګیروي کول، د وهلو له تختې نه راخلاص شوی، یو بل ډنګر او رنګ الوتی جاني هم همالته ولاړو. له بشرو یې څرګندیدل چې دواړه فرانسویان دي. پېیر په ډارن او رنځېدلي حالت چې د هغه ډنګر او رنځور فرانسوي حالت ته ورته و، په ګڼه ګونه کې خلک دا خوا ،هغه خوا پورې وهل، وړاندې لاړ او وې پوښتل:

-څه شوي دي؟ څوک دي؟ ولې؟ خو د ټولو خلکو، مامورینو، سوداګرو، کلیوالو بزګرو یا پوستین پرغاړه ښځو پام داسې د وهلو ځای ته وراوښتی و، چې چا ،د هغه ځواب هم ورنه کړ. هغه څورب فرانسوي پاڅېد، تندی یې تریو او اوږې یې ددې لپاره پورته واچولې، چې وښیي په خپل تکل کې ټینګ دی، پرته له هغه چې شاوخوا وګوري، د جامو په اغوستو یې پیل وکړ، خو ناڅاپه یې شونډې وربړ دېدې، په ځان خپله په قهر شو ،د هغه ژړا د پخو خونې کسانو ژړا ته ورته وه. ګڼه ګونې په زوره زوره چغې وهلې او خبرې یې کولې، خو پېیر ته داسې برېښېده چې خلک په دغو چغو نارو کې، د خپلې خواخوږۍ احساس آرامه وي.

یو تن وویل:

-دا د یو شهزاده آشپز دی.

یوګونځ مخی منشي چې د پېیر ترڅنګ ولاړو ،د فرانسوي د ژړا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدو یې وویل:

-ښاغلی (په فرانسوي ژبه ښاغلی) داسې بربښي چې روسي سرکه په فرانسوي خوله کې خورا تروشه ده ! غاښونه یې پځوي.

منشي ددې خبرو تر ویلو وروسته، شاوخوا ته په دې هیله وکتل، چې د خپلې ټوکې د ستاینې هیله یې لرله، خو چاوخندل او چا په ډار جلاد ته چې له بل فرانسوي نه یې جامې وبستلې، کتل.

پیر پزه سوغ وهله، تندی یې تریو کړ او په چټکی راستون او ځان یې خپلې ګاډۍ ته ورساوه، پرله پسې بنګېده او له ځانسره یې څه ویل. د لارې په اوږدو کې څو واره وریږدید او داسې یې چغې کړلې چې ګاډیوان اړوت تري وپوښتي:

-څه مو فرمایل؟

کله چې ګاډۍ د لوبیانکا ډګر ته ورسېده، پیر پر خپل ګاډیوان غږ کړ:

-چېرې روان یې؟

ګاډیوان ځواب ورکړ:

-تاسو وویل چې سترقوماندان ته ورشم.

پیر چې هېڅکله یې خپل ګاډیوان نه ښکانځه، چغه کړل:

-احمقه ! خره ! ما درته وویل چې کورته لاړ شه. ژر ځه، د کور خواته، احمقه !

او له ځانسره یې زیاته کړه:

-همدا نن باید وخوځېږم.

پیر ددغه فرانسوي د وهلو او د هغه د نندارې لپاره د راټولې شوې ګڼې ګوڼې په لیدو په غوڅه پربکړه وکړه چې نور نو په مسکو کې پاتې نه شي، په هماغه ورځ باید پوځ ته لاړ شي. هغه داسې انګېرله چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې اړه يې يا خپل ګاډيوان ته ويلي دي او يا به هغه خپله دده په دې پربکړه پوره پوه شوی وي.

همدا چې پېير خپل کورته ورسېد ،خپله په هر څه پوه او د هرې چارې کوونکي ته، ګاډيوان ته، يوستانوويچ ته، چې ټول مسکو هغه پېژانده سپارښتنه وکړه څنګه چې دی په همدې شپه د موژآسيک سيمې ته روان دی چې له پوځ سره يوځای شي، نو ژر تر ژره دده ښه آسونه هم بايد هلته ولېږل شي،خو يوستانوويچ، هغه ته څرګنده کړه چې دا د يوې ورځې کار نه دی او پېير هم دې ته اړوت چې خپل سفر سبا ته وځنډوي، چې آسونه هم په کاره هلته ورسېږي.

د مياشتې په څلورويشتمه نېټه ،ترخورا بدې هوا نه وروسته، آسمان لږ څه شين او لمر رابنکاره شو. پېير هم تر غرمې وروسته له مسکو نه وخوځېد. د پيريخواشکاو په سيمه کې، چې د شپې پېير هلته د ګاډي آسونه بدلول، خبر شو چې په هغه شپه سخته جګړه پېښه شوې ده. پېير خبر شو چې هغه ماښام سخت اخ و ډب پېښ شوی دی، ده ته وويل شول چې آن دلته د پيريخواشکا په سيمه کې هم د ډزو له زوره او ګړزهاري نه ځمکه ريږديدلې وه، خو د پېير دې پوښتنې ته چې جګړه چا ګټلې ده، هېڅ چا ځواب پيدا نه شو کړای. (دا هماغه د څلورويشتمې نېټې جګړه وه چې په شواردينو کې شوې وه) بل ورځ په سپېدو کې پېير موژآسيک ته ورسېد.

د موژآسيک په کور کې، ټول او هره خوا پوځيان مېشت وو. د کور ددېرې مخې ته چې آسوان او ګاډيوانان دده هرکلي ته راوتلي و، ټولې کوټې او دالانونه له افسرانو ډک او د پښو اېښودلو ځای هم نه و.

په موژآسيک او دهغه په شاوخوا سيمو کې يا پوځيانو دمه او يا په خوځېدا کې وو. هرې خواته به يې چې کتل،يا قزاقانوو يا پلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتېري يا سواره، يا ګاډی او کراچی يا توپونه او يا نور پوځي مهمات. پېيړ تلوار کاوه چې ژر تر ژره مخکې شي. څومره به چې له مسکو نه لرې کېده او د پوځيانو په دې سيند کې به د ننه ننوت په هماغه اندازه يې په زړه کې ډار او بې پايه خوشالی راپاريدلې. دغه احساس، هغه احساس ته ورته و چې د سلاباد سکې مانی ته د ټولواک د راتګ په وخت کې ده ته پيدا شوی و. د يوې پرېکړې د کولو او د يوې قربانی او سرښندنې د ورکولو احساس. هغه، هغه ښکلی احساس احساساوه چې ټول هغه څه چې خلکو ته نيکمرغي او آرامي راوړي، يعنې شتمنی، جايدادونه او آن خپله ژوند، داسې يو بې معنا شی دی او څومره ښه ده چې دغه له يو بل څه سره پرتله او له يو څه ځار شي. او دا څه شی دی، چې دا ټول تر ې ځار شي؟ پېيړ نه شو کولای ځانته دغه ځواب پيدا کړي، او هڅه يې هم نه کوله چې دا څرګنده کړي له څه شي او له چا نه دا ټوله ښکلا ځار کړي. هغه په دې خيال کې نه و چې ولې او چا لپاره دا ښښنه او سرښندنه کوي، بلکې په خپله سرښندنې، په هغه کې د خوښی يو نوی احساس راپاراوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

د میاشتې په څلورویشتمه په شوادینسکي کې جګړه وشوه. په پنځه ویشتمه نېټه له یوې خوا، یو ډز هم ونه شو، خو په شپږویشتمه د بارادینو جګړه پېښه شوه.

په شواردینو او بارادینو کې د جګړې اوربل څنګه او چا وکړ؟ ولې په بارادینو کې جګړه پېښه شوه؟ دغې جګړې نه فرانسویانو او نه روسانو، دهیڅ چا لپاره هیڅ ډول ارزښت او معنا نه لرله. د دغې جګړه پایله د روسانو لپاره دا وه او باید همداسې وای چې دوی د مسکو لویدو ته نېږدې شول (هغه څه ته چې په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) او د فرانسوي لپاره د دغې جګړې پایله دا و چې هغوی د خپل ټول پوځ تالاوالا کېدو او تباهۍ ته نېږدې شول (او دا هغه څه و چې هغه هم په ژوند کې تر هر څه زیات ترې ویریدل) دا پایله لا د مخکې څرګنده وه، خو ناپلیون بیا هم د یرغل او کوتوزوف هم د هغه په وړاندې د دریدو فرمان ورکړی و.

که د پوځونو قوماندانانو، د عقل او منطق پر بنسټ ولاړې پرېکړې کړې وای، باید ناپلیون ته څرګنده شوې وای، که له دوه زره ورست واټن نه وروسته، جګړې پیل کړي، هغه به هرومرو دده د پوځ د څلورمې برخې وژنه وي او د کوتوزوف لپاره دا څرګنده شوې وه چې په دې جګړه کې به نه یوازې دی د خپلو پوځونو څلورمه برخه، بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکو به هم له لاسه ورکړي. سره له دې هم باتجربه، ځیرک او هوښیار کوتوزوف په جګړه کې ګډون وکړ. ناپلیون هم چې نابغه جګړه مار نومول کېده، هم یرغل پیل کړ او خپل څلورمه برخه پوځ یې وواژه... کولای شو ووایو چې هغه داسې انګېرله چې د ویانا په شان، د مسکو پرلاندې کولو سره به هم جګړه ختمه شي، خو ددې خبرې پر ضد ډېر دلایل شته دي. د ناپلیون د تاریخ ډېر لیکونکي، خپله څرګندوی چې ناپلیون د سمولینسک تر نیولو وروسته تکل درلود چې نور وړاندې لاړ نه شي. هغه د خپل پوځ د تیت و پرک کېدو په ګوابن پوهېده او په دې هم پوهېده چې د مسکو لاندې کول به د جګړې پای نه وي. ځکه هغه لا په سمولینسک کې په دې پوه شو چې روسان خپل ښارونه په کوم حال پرېږدي، هغه په دې هم پوه شو، چې ددې د روغې او خبرو یو وړاندیز هم ځواب ونه موند.

کوتوزوف او ناپلیون د برادینو په جګړه کې، دې په دفاع او هغه په یرغل کې، یوه هم په خوښه او هوښیارتیا عمل نه و، کړی. دواړه بې معنا چارې او بې باکې کړې وه، خو تاریخ لیکونکو وروسته له دغه کاره، متې راونغاړلې او په لسګونه دلایل یې راوړل چې دغه دواړه پوځیان نومیالي، څنګه ځیرک، هوښیار او بې ساري نابغه دي، او د ا څرګنده کړي چې دغه قوماندانان، تر نورو تاریخي پېښو نه د جبر اسیر او له خپلواکۍ او ارادې نه بې برخې دي.

زمونږ نیکونو مونږ ته خورا ډېرې حماسي افسانې پرېښې دي، داسې افسانې چې هلته د تاریخ ټوله مېړانه او ویاړ د اتلانو پرغاړه دی. او مونږ لا تر اوسه دا زغملی او منلی نه شو چې زمونږ په انساني زمانه کې، دغه شان تاریخ بې معنا ښکاري.

د بلې پوښتنې یعنې دا چې د برادینو تر جګړې نه مخکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشواردینو جګړه څنګه پېښه شوه، هم، ځوابونه خورا بشپړ، خو زموږ په ذهن کې ډېر ناسم ځای پر ځای شوي دي.

ټول مورخین په دې اړه داسې لیکي:

((روسي پوځ له سمولینسکه تر شاتګه وروسته، د ښې جګړې لپاره پرله پسې د خورا ښه مورچل د پیدا کولو په لټه کې و، دوی دغه ځای او مورچل په بارادنیو کې پیدا کړ.

روسانو دغه ځای له مسکوه، سمولینسکه ته دتلونکې لارې په کینې خوا کې، څه کم له بارادینوا تر اوتیځا پورې، په هغه ډګر کې چې وروسته جګړه پېښه شوه، پیدا کړ، هلته یې ځان ټینګ او مورچلونه یې جوړ کړل.

ددغه سنګر او مورچل تر مخې ګواکې د دښمن د کړو او خوځښدا د څارنې لپاره د شواردینو د غونډې پر سر سنګرونه اوځارځایونه جوړ شول. د میاشتې په څلور ویشتمه ګواکې ناپلیون ددغه مورچل په لومړیو کرښو یرغل پیل، هغه یې لاندې او په شپږویشتمه نېټه یې د روسیې پر ټول پوځ چې په بارادنیو کې ځای پر ځای شوی و او هلته یې دهغو پر جوړو شویو سنګرونو برید وکړ)).

دا هغه څه دي چې په تاریخونو کې راغلي او په بشپړه توګه رښتیا نه دي. دغه نه رښتیاوالی به هر هغه چاته، په آسانۍ څرګند شي، چې پېښو ته لږ ځیر شي.

روسانو د ښو سنګرونو د لاندې کولو خیال نه درلود، بلکې برعکس، هغوی د شاته تګ په وخت کې تر بارادنیو، له لا ښه مورچلو نه تېر شوي او په هغو کې نه و پاتې شوي. ځکه لومړی خو کوتوزوف نه غوښتل داسې دریځ او ځای چې دوی نه دی خوښ کړی، هغه غوره کړي یا دا چې لا تراوسه پورې د ولسي خلکو سرښندنې ته پوره اړتیا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیـدل کېـده او بلـه دا چـې لا مـیلارادوویچ لـه خپلـو اربکیـو سـره رارسېدلی نه و او دزیاتو نورو نایادو شویو دلایلو له امله دا ښکاره خبره ده چې د بارادنیو نه مخکې ځایو او مورچلو نه غوره او بارادنیو (هغـه ځای چې د جګړې لپـاره تاکـل شوی و) نـه یـوازې تر نورو ځایو غوره نه و بلکې د روسیې په امپراتوری کې تر بل هر ځایه چې آن کـه پـه پټو سترګو دې غوره کړای وای، څه ښه والی نه درلود.

روسانو نه یوازې د بارادنیو د دښتې د چپ واټ د مخامخ کنج لارې لاندې (یعنې په هغه ځای کې چې جګړه پېښـه شوه) مورچلونـه او ځـان پیاوړی او ټینګ کړې نـه و ، بلکې د ۱۸۱۲ کال د اګست د میاشتې تر پنځه ویشتمې پورې یې په دې اړه آن فکر هم نه و کړی چې جګړه به دلته پېښېږي. په دې اړه شواهد کم نه دي:

-نه یوازې د میاشتې په ۲۵ مـه نېټـه دلتـه کـوم مورچـل نـه و بلکې د میاشتې په ۲۵ مه ددغو مورچلونو جوړول پیـل شوي وو او پـه ۳۲ مـه د هغـو جوړیـدل پـای تـه ورسـېدل. بـل شـهادت د شـواردینو د مورچلونـو حالت و ، دا مورچلونه د هغه ځای تر مخې چې هلتـه جګړه پېښـه شـوه ، بې معنا و. دا څرګنده نـه وه چې دغـه ځایونـه ولې تـر نورو هغـو نـه ډېر تقویه شوي وو ؟ ولې د ۲۴ مې نېټې د شپې تر نیمایي پورې ددغـه ځـای د ساتنې لپاره ټول قوتونه هڅول شوي وا و د شپږو زرو تنـو پـه شـاوخوا کـې د هغـې پـه دفـاع کـې ووژل شـول ؟ حـال دا چـې ددښـمن د کـړو او خوځېدا د څارنې لپاره، یـوه قزاقـي ډلـه هـم بس وه. درېیم دلیـل دا چې جګړه په هغه ځای کې پېښه شوه چې د جګړې لپاره یې اټکل نه و شوی او د شواردینو مورچلونه د جګړې لومړې کرښې نه وې، دا چې بارکلي دیتولي او باګراتیون د اګست په ۲۵ مه نېټه د شواردینو د جګړې کینې خوا ، لومړې کرښه ګڼلې وه او آن کوتوزوف چې ترجګړې نه وروسته پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار یو ګزارش لیکلی و ، د شواردینو کینه خوا یې د جګړې لومړې کړنه ګڼلې وه.

... ناپلیون لکه هغه شان چې په تاریخونو کې راغلی دی، د اګست په ۲۴ مه نېټه د والیوو پلو وخوځېد ،خو هغه له اوتیځا نه نیولې، بیا تر برادنیو پورې د روسي پوځونو کوم مورچل او سنګر ونه لید. (هغه دغه مورچلونه نه شول لیدلی، ځکه هغه نه و). .. ځنګه چې زمونږ پوځونو د اګست د ۲۴ مې نېټې پر شپه یا ونه شو کولای یا یې نه غوښتل، لویه جګړه پیل کړي، نو ځکه جګړه د ۲۴ مې نېټې په ورځې پیل شوه. د بارادنیو لومړې او خورا لویه جګړه د اګست په ۲۴ مه نېټه پیل شوه، نو ځکه اوس پوځونو هم په دغې او په هغې جګړه کې چې د اګست په ۲۲ مه وشوه، ماته وخوړله.

کله چې د ۲۵مې نېټې پر سهار شواردینو دفرانسویانو لاس ته ورغله، د جبهې کین اړخ بې ساتنې پاتې شو او مورډې ته اړوتو ، چې له هغه ځایه شاته راووزو او په تلوار سره مو چې هره ځای کېدل، سنګرونه جوړ کړل،خو د اګست پر ۲۲ مه روسي پوځ نه یوازې ټینګ مورچلونه نه لرل،په ورانو ویجاړو سنګرونو کې جنګېدل، بلکې یوه بله ستونزه هم پر دغو نیمګړتیاوو ورزیاته شوه او هغه دا چې روسي قوماندان، د یوه بل ترخه حقیقت نه (یعنې د کین اړخ د مورچلونو له لاسه ورکولو او کینې خواته د نېږ اړخ د قوتونو له لېږدولونه) هم خبر نه و.. نو ځکه، د بارادنیو جګړه لکه هغه شان چې د روسي قوماندانانو د تېروتنو او نیمګړتیا د پټولو او د خلکو د ویاړونو د کم ښودلو لپاره انځوریزې، نه وه پېښه شوې، دا جګړه داسې پېښه شوه چې هلته نه مورچل ټاکل شوی و ، نه مورچلونه ټینګ شوي وو ، نه له دښمنه د کم شمېر پوځیانو د درلودلو له امله، بلکې د شواردینو د مورچلونو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس وتو له امله، په آوارو او نه ساتونکي دښته کې، چې نه يې مورچل درلود او نه يې سنګر، د دښمن د دوبرابرو زياتو پوځونو په وړاندې پېښه شوه. هغه هم په داسې حال کې چې آن د دې تصور هم نه کېده چې زمونږ پوځ دې وکولای شي لس ساعته جګړې ته دوام ورکړي، بلکې د دې تصور چې بې معنا و چې آن زمونږ پوځ وکولای شي، په دې ساعتو جګړه کې تالا، مات او ونه تښتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

پېير د پنځه ويشتمې نېټې پر سهار له موژآسيکه وخوځېد. له ښاره پر لوړو غونډيو کړه وړه وتونکې لاړې، د غونډۍ پر ښۍ خوا د ولاړې کليسا نه چې زنګونه يې غږيدل او لمانځنه په کې روانه وه، تېر شو. پېير له ګاډۍ کوز او پلي وخوځېد. هغه پسې يو ډله پوځي سواره او د هغو مخکې د موزيک يو ډله پر غونډۍ ورکوزيدل. هغوی ته مخامخ يو کتار کراچۍ چې د پرون شپې د جګړې ټپيان يې راوړل، پورته روانه وه. کليوالو کراچيوانو د متروکو په وهلو او د چغو په شروشور، آسونه د واټ له يوې خوا بلې خواته زغلول. کراچۍ چې په هر يوه کې يې درې يا څلور ټپيان ناست يا پراته وو، پر دغه وران ويجاړ واټ کې، پر پرتو شګو او کانړو کړې وړې مخ ته روانې وې. ټپيان چې خپل ټپونه د زړو ټوکرو په ټوټو تړلې وې، رنګ الوتي، وچې چاودېدلې شونډې، تريو تندي، چې منګولې او لاسونه يې د کراچيو په لاستيو او څوکيو کې ټينګ کړې وو، د ورانې لاړې له املې د ټکانونو نه دا خوا آخوا اوښتل، څه کم ټولو، په خورا ځير او ماشوم وزمه لېوالتيا د پېير سپينې خولۍ او شنې واسکټ ډوله کرتۍ ته کتل.

د پېير ګاډيوان د ټپيو وړونکو کراچيو په کراچيوانو په قهر او غضب چغې وهلې، چې د واټ په يوې خوا کې وخوځېږي. هغه سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د موزیک ډله یې مخکې روانه وه، د پېیر ګاډی ته راوړاندې شول، د هغه مخه یې بنده کړه. پېیر ودریدا او په دغه واټ کې وهل شوی سنګر د یوال ته تکیه شو.

لمر د غونډی د څوکو د مخنوي له امله، لا نه شو کولای پر واټ چې نری سړه ورمه په کې چلېده، لمن نه شوه غوړولې. د پېیر لپاره د اګست د سهار هوا ښکلې او زړه راښکوونکې وه. د کلیسا د زنګونو آوازونو پر زړه، خورا خوندور اغېز کاوه. د ټپیانو یوه کراچی، د لارې په خوا کې د پېیر تر څنګ خپله کراچی ودروله او د دغه څورب په تمېدا تمېدا او تلوار له خپلې کراچی نه وچورلید یوه تیږه یې د کراچی تر وروستې ارابې لاندې کېښوده، او د خپل ولاړ آس دځل او یال په سمولو لګیا شو.

یو بوډا ټپي سرتېری چې یو لاس یې پرغاړه کې پروت و، کراچی پسې پلی روان و، جوړ لاس یې په کراچی کېښود، پېیرته یې وکتل، وې ویل:

-ګوره! وطن اره! مور همدلته څملوئ او که مسکو ته ځو؟

پېیر داسې په خپلو خیالونو کې ډوب و، چې دغه پوښتنه یې وانه وریده، کله به یې هغو سورو ته چې اوس د ټپیانو د کراچیو کتار ته ورسېدلي وو، کتل، کله به یې هغې کراچی ته کتل چې اوس یې دی تر څنګه ولاړ، دوه ټپیان په کې ناست او یو په کې ویده و.

په کراچی کې له ناستو ټپي سرتېرو نه یو تن، چې پر مخ سخت ټپي و، ککړه یې په زړو ټکرو کې مروړلې وه او غومبوري یې داسې پرسېدلي و چې تا به ویل د ماشوم سر دی، پزه او خوله یې یوې خواته کاږه شوي وو، د کلیسا پلو یې کتل او پرځان یې صلیب وښته. هغه بل ټپی زلمی، نوی سرتېری و چې د وښو په څېر ژېړې زرینې څنې یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرلې. مخ يې وچ کلک او لکه د سپورمۍ هسې تک سپين و. تا به ويل چې يو څاڅکی وينه يې په ځان کې نه شته. هغه په خوږه موسکا پېيرته کتل. درېيم هغه يې پر مخ پروت او بشره يې نه ليدل کېده. دموزيک سپره ډله، د کراچۍ له څنګه تېريده او دغه سندره يې د نڅا په موسيقۍ کې غږوله:

-اخ، سر يې پرې وښانده، ژوند لا پردي وطن کې دی.

د کليسا د سترو زنګونو وسپنيزو انګازو، په شروشور کې د سندرو آواز بل ډول پژواک لاره او د سندرو انګازې يې په خپلو کې ډوبولې...

هغه سرتېری چې د کراچۍ تر څنګ ولاړو، مخ پېير ته وروړاوه او په خواشينۍ موسکا يې وويل:

-سرتېري څه کوئ، چې نن کليوال اربکي هم لرې نه وو، نن د هېڅ چا پروا نه کوي، ټول ټولوي او ليرې يې. دوی غواړي ټول ملت پر دښمن تباه کړي. لنډه به يې درته ووايم، د ټول مسکو د خلکو په اندازه سرتېري راټول شوي دي، دوی غواړي په يو وار کار پای ته ورسوي.

که څه هم د سرتېري خبرې ناخرګندې وې، خو بيا هم، د پېير پر هغو سر خلاص شو او د تاييد په نښه يې سر وښوراوه.

کله چې لاره خلاصه شوه، پېير د غونډۍ تر لمنې پورې پلی لاړ، بيا پر آس سپور شو او لاړ. هغه په ګاډۍ کې وخوځېد، د لارې دوو خواو ته يې په دې هيله کتل، که کوم آشنا څېره وګوري، خو هغه ته ټول نا آشنا کسان په مخه ورتلل. ټول نا اشنا پوځيان، د ببلابېلو پوځونو، هغه ليدل چې ټول د هغه سپينې خولۍ او شنه کوټ ډوله واسکټ ته په حيرانتيا ګوري، مګر دی څوک نه پېژني. کله چې هغه څلور ورسته وړاندې لاړ، لومړنۍ آشنا څېره يې وليده او هغه ته يې مخ وروړاوه. دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

آشنا څېره یو مشر طبیب و چې په یوه ګاډۍ کې ناست او ده ته مخامخ راروان و. همدا چې پېیر یې وپېژاند ، خپل قزاق ته چې د ګاډیوان پر ځای ناست و ، وویل چې کینې.

ډاکټر وپوښتل:

- جنابه ګرافه ! ښاغلیه ! دلته څه کوئ؟

-هو ! راغلم چې لږ څه ننداره وکړم.

-هو کې، هو کې، د ننداړې لپاره هر څه پیدا کېږي.

پېیر له ګاډۍ راکوز او له ډاکټر سره یې د زړه خوا له پیل کړ، هغه ډاکټر ته وویل چې غواړي په جګړه کې ګډون وکړي.

ډاکټر، بیزاوخوف ته خوښه ورکړه چې مخامخ باید عالیجناب والاحضرت ستر قوماندان ته ورشي. هغه خپل ځوان ملګري ته وکتل راوکتل او وې ویل:

-په دې ډاګونو او غرورغو کې ګرځېدل او راګرځېدل او له هر څه بې خبره پاتې کېدل څه ګټه لري؟ والاحضرت سترقوماندان خو تا پېژني، تا به په خورا خواخوږۍ ومني. هو کې پلارجانه ! همدا کار وکړه او مخامخ هغه ته ورشه. ډاکټر چې سترې بربښنېده، تلوار هم درلود.

پېیر وویل:

-تاسو داسې فکر کوئ، ما لا غوښتل چې له تاسو دا پوښتنه هم وکړم چې زمونږ پوځونه چېرې پراته دي؟

ډاکټر وویل:

-پوځونه چېرته دي؟ زه هېڅکله له دې نه خبر نه یم. تاسو تاتارینو ته ورشئ، هلته سنګرونه وهي، هلته، هلته د غونډۍ د پاسه ورشئ. له هغه ځایه هر څه له ورایه ښکاري.

-له هغه ځایه هر څه لیدل کېږي؟ که تاسو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ډاکټر د هغه خبره پرې کړه، کراچۍ ته ورنږدې شو او وې ویل:

-ما کولای شو تاسو هلته بدرګه کړم، ولې خدای ښه پوهږي چې (لاس یې په دې نښه چې په چارو کې ډوب دی، ستوني ته یوړ) همدا اوس باید په منډه قوماندان ته ورشم ګورئ زموږ کارونه څنګه دي؟ تاسو پوهږئ ګرافه ! سبا ته جګړه ده، په سلو زرو پوځیانو کې تر سلو زرو هغو پورې یې ټپیان ګڼه. موږ آن د شپږو زرو ټپیانو لپاره نه کراچۍ لرو، نه صحرایي کټونه نه روغتیا پال او نه ډاکټران. دا رښتیا ده چې لس زره کراچۍ لرو، خو نورې هم په کار دي، اوس دې نو زړه خپل، هر څه چې کوئ، هغه کوه یې.

پښیر دغو خیالونو، چې له دغو زرګونو ژوندیو، روغو، ځوانو او زړو خلکو نه، دهغو خلکو له ډلې نه چې په خوښۍ او حیرانۍ یې دده خولۍ ته کتل، شل زره به یې یا وژل کېږي او یا به ټپیان کېږي (هغه کسان دي چې ده ولیدل) سخت حیران کړی و.

هغه په زړه کې ویل:

کېدای شي دغه کسان سبا ته ومري، نو ولې له مرګه پرته د بل څه په اړه فکر کوي؟ او ناڅاپه یې په خیال کې د موژآسیک په غونډیو کې، له ټپیانو نه د ډکو کراچیو تت یادونه، راژوندي او د کلیسا له خوښۍ نه ډکې انګازې، د لمر ځلېدونکې شغلې او د پوځیانو ترانې او سندرې یې پر زړه وروریدې.

سوارہ زلمیان جګړې ته ځي، ټپیان په مخه ورځي، خو یوه شېبه هم د هغه څه په اړه فکر نه کوي، چې دوی ته سترګه په لاره دي، د دغو ټپیانو او مړو تر څنګ تېریږي، په خندا خندا هغو ته سترګه کېښکاږي، د دوی له ډلې نه شل زره تنه به یا وژل کېږي یا به ټپیان کېږي، خو هغوی په حیرانتیا زما خولۍ ته ګوري، د تعجب ځای دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېښور په همدې خیالونو کې د تاتارینو لارې ته ځان برابر کړ.

د واټ کینې خوا ته د یوه ارباب د کور مخې ته، زیاتې بارورونکې کراچۍ او ګاډۍ ولاړې او بې شمېره ساتونکي او ګمارل شوي کسان راټول شوي وو. والاحضرت ستر قوماندان هم همدلته مېشت و، خو کله چې پېښور دلته راورسېد، قوماندان هلته نه و، د هغه د قوماندانۍ هېڅڅوک هلته نه وو. ټول د لمانځنې لپاره کلیسا ته تللي وو. پېښور مخ وړاندې، د کورګي پلو وخوځېد. د هغه ګاډۍ پر غونډۍ ورپورته شوه، یو واړه کلي ته ورسېده او د لومړي ځل لپاره یې کلیوال اربکي ولیدل چې سپین کمیسونه یې پرغاړه او پر خولیو یې صلیبونه انځور شوي و. هغوی د زړه له کومې، په کړس کړس خندیدل او غږیدل. هغوی په خورا لېوالتیا د شنې پراخې غونډۍ د لارې ښۍ خوا ته په کوم کار اخته وو.

چا په بیلونو غونډۍ کې څمڅې وېستې، چا په کراچیو کې د اېستلو شویو ځایونه خاورې وړې او ځینې هم هسې ببکاره ولاړ وو او هېڅ څه یې نه کول.

دوه تنه افسران پر غونډۍ ولاړ وو، د هغو لارښوونه او څارنه یې کوله. پېښور ته د دغو دوو افسرانو په لیدو، چې برېښېده له خپل نوي پوځي درېځ نه خوند اخلي، بیا په موژآسیک کې ټپیان وریاد شول. دی، د هغه سرتېري په خبره اوس په وه شو چې هلته یې ویلي و. دوی غواړي چې ټول ملت پر دښمن تالا کړي. د دغو ږیرورو کلیوالو نند اړې چې د جګړې په ډګر کې په کار لګیاوو، هغه کلیوال، چې زاړه یا تنګ بوټ یې په پښو و، هغه کلیوال چې د چا له اورمېږ او غاړې نه خولې روانې وې او یا د چا تنې او یا یې ګریوان شلیدلی و، او له څېرې ګریوانه یې لمر وهلي وچ اډوکې ښکاریدل، پر پېښور تر هغه څه نه چې ده د دغه شان شېبې د پرتم او ویاړ په اړه اوریدلي و، زیات اغېز وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

پیبیر له ګاډۍ راکوز شو او د هغو اربکیانو له څنګه چې په کار لګیا و ، تېر او هغې غونډۍ ته وروخوت چې د ډاکټر په وینا د جګړې ډګر ترې لیدل کېده.

د سهار یوولس بجې وې، لمر د پیبیر، کینې خوا ته لږ کوز ځلېده او د سهار په نښکلې او سپېڅلې هوا کې د صحرا لمن چې د پراخې منظرې په څېر د دوی په وړاندې بند بند غوړیدلې وه، روښانوله.

د سمولینسک لویې لارې د دغه صحرا په زړه کې لاره وهله، د هغې کینې خوا ته تاویده، بیا پورته تللې او د بارادنیو له کلي نه چې سپینه کلیسا یې لرله او د دغې غونډۍ له لمنې نه یې پنځه سوه ګامه واټن درلود، تېریده.

د کلي لاندې لار، له یوه پله تېریده او د زیاتو لوړو ژورو نه وروسته، همدا سې پورته او پورته تله او د والویوو کلي ته چې شپږ ورسته لرې لیدله کېده او ناپلیون اوس همالته مېشت و، رسېده او په هغه ځنګله کې چې د افق لمن یې ژیړوله، ورکېده. دا ځنګل د چنارونو او نښترو ځنګل و. د لارې په نښې خوا کې لرې لرې تر لمر لاندې د کولوځکا د کلیسا زنګونه او صلیب په ځلا ځلېده. د دغه شنه ډاګ پر ټوله پراخه غېږه کې، د ځنګل او واټ نښې او کینې خوا او ته د خپلو او پردو سرتېرو د بل شویو اورونو د لوګیو او ناڅرګندې تیارې توره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وريځ ليدله کښده. ښې خوا ته د کالوچا او دمسکو د سيند په بهير کې، ډبرو غونډيو او شيلو دغه دښته نا آواره کړې وه، خو د بژروبووا او زاخارينو کلي د دغو غونډيو په مينځ کې له لرې ليدل کښدل. د دغې دښتې کينه خوا صافه او د غنمو کروندې د دغې دښتې لمن پوښوله او د سميونوفسکايا له سوځېدلي کلي نه، لا تر اوسه هم لوګي پورته کېدل. هر هغه څه چې پېښېر ليدل، که ښې خوا ته که کينې خوا ته، ناڅرګنده وه، که هغه د دښتې ښې خوا ته و که کينې خوا ته، له هغه څه سره چې ده يې د ليدو هيله لرله، نه ليدل کښده. هرې خوا ته ډاګونه، ځنګلونه، په ځنګلونو کې ميدانونه، نغري، د نغريو نه پورته کېدونکي لوګي، پوځونه، کلي، غونډۍ، نرۍ نرۍ ويالې او کرې وړې لارې. هر څومره به چې پېښېر هڅه کوله، کتل يې کتل يې، خو په دغه ژوندۍ دښته کې يې نه شو کولای، د جګړې د مورچلونو او ډګر نښې پيدا کړي او آن هغه نه شو کولای خپل پوځونه د دښمن له هغو توپير کړي.

هغه په زړه کې وويل:

- بايد له خبرو او پوه کسانو نه وپوښتم.

په دې هيله يې له يو افسر نه چې په ځير يې دده څورب ځان، لوړې ونې او غير پوځي جامو ته کتل، مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

-که اجازه راکړئ وپوښتم، دغه مخامخ کلی څه نومېږئ؟

افسر له خپل ملګري نه وپوښتل:

-څه نومبده؟ باردنيو؟ که څه نومبده؟

بل افسر د خپل ملګري، خبره ورسمه کړه او وې ويل: نه باردينو، بارادنيو !

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاريده چې افسر له دغو خبرو اترو خوند اخلي، هغه پېير ته ورنږدې شو.

پېير وپوښتل:

-هغه زمونږ دي؟

افسر ځواب ورکړ:

-هوکې ! خو هغه وړاندې فرانسويان دي، هلته وړاندې ګوره ! ښکاري، هغه دي.

پېير وپوښتل:

-چېرې؟ چېرې؟

افسر هغه لوګي چې د سيند کينې خوا نه پورته و ،د لاس په غځولو وښودل او وې ويل:

-هغه ده، چې لږ ځير شئ، وينې يئ.

هغه زړورتيا ،لېوالتيا او جديت چې پېير ، په هغه ورځ د ډبرو په څېره کې ليدلی و ، ددغه افسر په بشره کې يې هم وليد.

پېير د غونډۍ کينې خوا ته چې هلته سرتېرې راکوتې شوي و ، اشاره وکړه او وې پوښتل:

-ښه دا خوا فرانسويان دي او هغه؟

-دا زمونږ دي.

-ښه !ښه ! دا خو مونږ يو او هلته؟

پېير د غونډۍ بلې، لرې خوا ته چې لويه ونه په کې ولاړه وه اشاره وکړه. ددې غونډۍ په لمنې کې يو کلی ليدل کېده، او له کلي نه د بل شويو اورونو لوګي پورته روان وو ،هغه بيا اشاره وکړه.

افسر وپوښتل:

-دا بيا هغه دي (دا د شواردين مورچلونه دي) پرون دا کلی زمونږ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولکه کې و او اوس د هغو جنډه پرې ولاړه ده.

-ښه، ښه، زمونږ موضع چېرې ده؟

افسر له خونده ډکه په یوې موسکا وویل:

-زمونږ موضع؟ دا هغه څه دي، چې یوازې زه کولی شم، تاسو ته په ډاګه ووایم، ځکه ما په خپل لاس څه کم ټول دا مورچلونه جوړ کړي دي، هغوده، هغه وینئ زمونږ د پوځونو زړه، په بارادنیو کې (هغه، د دوی مخې ته هغه کلی چې سپینه کلیسا په کې ولاړه وه، ورونښوده) هغه دی، هغه هم د کالوچا د سیند ګودر، هغه وینئ، پر هغه ځای کې چې لا یو کتار ربړ شوي وانښه پراته دي، وینئ؟ هلته نږدې یو پل دی. دا زمونږ د پوځ زړه دی. اوس پوه شوې چې زمونږ د پوځ ښی کرښه چېرې ده (په چټکی یې خپل لاس یوې لرې شیلې پلو وراوږد کړ او خپلې ښی خوا ته یې اشاره وکړه) او وې ویل:

-هلته د مسکو سیند دی، او هلته مونږ دې ډبر قوي مورچلونه جوړ کړي دي، خو چپه کرښه، (په دې شېبه کې افسر ځنډنی شو)... پوهېږئ د دې خبرې یادونه ګرانه ده... پرون مو کینه کرښه، هغه وینئ، هلته وه. په شواردینو کې، وینئ! هلته چې د څېړې ونه ولاړه ده. او اوس مونږ شاته تللي یو، هلته کینې خواته. اوس هلته، هاغلته، وینئ هغه کلی او لوګي، وینئ! دغه سیمه سیمیونوفسکه نومېږي، هو، هغه (هغه د رایوفسکي غونډې ته اشاره وکړه) هغه دلته رارسېږي. خو د جګړې د پېښېدو امکان هلته خورا لږ دی. افسر زیاته کړه:

-هغه خپل پوځیان هلته ځکه لېږلي دي، چې مونږ تېر باسي، هغه هرومرو د مسکو له ښی خوا نه راتاوېږي، خو په هر حال، جګړه چې هر ځای پېښه شي، سبا به مرګ ژوبله خورا زیاته وي.

یو بوډا بریدګی چې د خپل قوماندان د خبرو په وخت کې رانږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی او په دې هیله چې ولاړ، خبرو ته غوږ ږو، چې د قوماندان خبرې پای ته ورسېږي، خو په پای کې یې زړه تنګ شو، د هغه خبرې یې پرې کړې او په خورا ناراحته ژبه یې وویل:

-د مورچلونو لپاره باید د ښاخونو او لښتو پسې لاړ شو.

افسر ګواکې لږ څه وشرمېد او ګواکې پوه شو په دې اړه باید فکر وشي چې سبا ته به مرګ ژوبله خورا لوړه وي، خو په دې اړه باید په ډاګه یادونه ونه شي، هغه په تلوار وویل:

-ښه، ښه ده، درېیم ټولی ببرته ورپسې ولېږئ.

او مخ یې د پېیر خوا ته وروګرځاوه او وې پوښتل:

-او تاسو څوک یاستئ؟ ډاکټر یاست؟

پېیر ځواب ورکړ:

-نه، نه، زه هسې !

او همداسې، د غونډې لمن ته ورشېوه او بیا د اربکیو له څنګ تېرشو.

افسر هغه پسې جوخت پر غونډې راشېوه شو او د اربکیو له څنګه د تېریدو په وخت کې سپږمې ټینګې کړې او وې ویل:

-لعنت دې وي پر تاسو، اخ ! اخ !

ناڅاپه له هرې خوا، د افسرانو، اربکیانو او سرتېرو غږ او شروشور پورته شو، ټول مخ وړاندې وخوځېدل او نارې یې وهلې:

-هغه دي ! رایې وړل ! هغه دي، اوس رانوزي.

بوډا او کلیسایي وګړي و چې د بارادنیو نه راپورته کېدل.

تر ټولو نه د مخې، پلي سرتېري، لوڅ سر، ټوپک مخ ښکته، په خورا منظم ډول، په دوړنه لار او خاورو کې مخ وړاندې را روان وو. د سرتېرو شا ته، د کلیسایي نعتونو غږ اوریدل کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرلوڅي سرتېرې او کليوال اربکيان تر پېيره، ځان مخکې کړ او ددغې کليسايي ډلې هرکلي ته يې ورودانګل.

يوتن چغې کړل:

-ادکه يې راوړې ده !(کليسايي شمايلونه او انځورونه) د قيامت شفاعت کوونکې، اينورسکي هغه يې راوړې ..

هغه بل يې خبره ورسمه کړه:

-نه، د سمولينسک سپېڅلې مور يې راوړې ..

دکلي اربکيو او هغو چې د توپخانې په شاوخوا کې کار کاوه، ټولو، ببلونه وارتېرل او د کليسايي ډلې هرکلی ته يې ورودانګل.

د پلي ټولي پسې، له دوړو خاورو نه په ډکه لاره، کشيشان، يو ډنګر خوار سپين ږيری چې يوه ځانګړې خولۍ يې پر سر وه، له سندرغاړو سره تر ټولو د مخه راروان وو. تر هغو وروسته يو ډله سرتېرو او افسرانو يو ستر توربخن شمايل چې په سپين چوکاټ کې ايښودل شوی و، وړ. دا هماغه شمايل وو چې له سمولينسک نه رالېږدول شوی و او له هماغه وخته تر اوسه پورې تل له پوځ سره و. يوې ډلې سرلوڅو پوځيانو ددغه شمايل تر مخې تر شا او دواړو څنګو ته، منډې وهلې، د هغه په وړاندې په ګونډو کېدل، خمېدل او سرونه يې پر ځمکه وهل .. يو شمېر ډېر پېژندل شوي افسران .. د کشيشانو پسې .. ولاړ وو.

.. پېير چې ددغو کليوالو په منځ کې ولاړ و، د مخورو کسانو له ډلې نه خپل څو تنه ياران، اندېوالان وپېژندل، خو هغو ته يې نه کتل. د هغه ټول پام د سرتېرو افسرانو او ناپېژندل شوي کسانو جدي څېرو ته وراړول شوی و، چې ټول هم مهاله او په لېوالتيا شمايل ته ورکتل. د کشيش مرستيالانو په خورا ستومانۍ دعا (شل واره دعا تکرارله)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیل کړه:

-د عیسی سپېځلي موږ ! خپل بندګان دې له بدمرغۍ نه وژغوره ! پر موږ رحم وکړه.

کشیش له خپلې خوا ورغږ کړل:

-موږ ټول ستا دربار ته پناه دروړو ځکه ته زموږ یوازینۍ ملاتړ او لارښوونکې یې !

پر ټولو بشرو بیا هماغه د پرتم او لوړتیا حالت چې د موژآسیک د غونډۍ په لمنه کې ده لیدلی و، را خپور شو. هغه ځلا بیا د ډبرو په مخونو کې لیدل کېده، ډبر سرونه د عذر په ننبه ښکته کېدل، څنې لاپسې ریږدیدې او جړیدې. د عذروزاریو غږ او پر تندي او ټټر د صلیبونو انګازې لاپسې زیاتېدې.

د شمایل شاو خوا ته راټول شوي خلک ناڅاپه تیت و پرک شول او پېیر یې سره پورې واهه. یو څوک چې په تلوار را روان و او شمایل ته ورنږدې کېده او د ټولو له خوا هغه ته د لارې له پرانستلو دا ښکاېده چې خورا مخور سړی دی.

دا سړی کوتوزوف و چې د جګړې سنګرونه یې کتلي او تاتارینوو ته د راستنېدو په لاره، دلته راغلی و. ده غوښتل په دغې لمانځنه کې ګډون وکړي. پېیر په هماغه لومړی شېبه کې کوتوزوف، د هغه د بشرې د ځانګړتیاوو نه چې له نورو یې توپیر لاره وپېژاند. هغه چې اوږده دریشي اغوستې، په څورب پیاوړی ځان، خمې ملا، لوڅې ککرې، وتلو سپینو سترګو، پرسېدلې بشرې او درنو ګامونو، د شمایل شاو خوا ته راټولې شوې ګڼه ګوڼې منځ ته ورګډ او د کشیش شاته ودرید. هغه د دود له مخې پر ځان صلیب ووېست، ملایې خمه، لاس یې ځمکه پورې ورساوه، ژورې ساه یې ووېسته او خپل سپین سر یې ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچاوه. د کوتوزوف پسې بینیګسین او د هغه ملګري ولاړ وو. کـه څه هم د کوتوزوف راتګ د ټولو جګ پوړو چارواکو پام ځان تـه وروړاوه، خـو اربکیـو او سرتېرو پرتـه لـه هغـه چې هغـه تـه پـام وکـړي، خپلـې لمانځنې ته دوام ورکړ.

کلـه چې لمانځنـه او دعـا پـای تـه ورسـېده، کوتـوزوف شـمایل تـه ورنېږدې شو، په ګونډو کېناست، په خاورو ولوید او تر ډېرو پورې يې له ډېر درونده والي او ضعیفوالي ،نـه شـو کـولای پـاځېږي. د هغـه سـپین سر له ډېره زوره ریږدیده. پـه پـای کې هغـه پاځېـد ، او پـه ماشـوم وزمـه سـادګۍ يې خپلـې شـونډې شـمایل تـه ورنېږدې، بیـا خـم او ګـوتې يې ځمکې تـه ورسولې. جنرالانو هم د هغه پېښې کولې، بیا نورو افسـرانو او بیا هغو پسې اله ګوله اخېستي سرتېري او اربکي چې یو بل يې سره پورې وهل او ګېنې اخېستي وو ، د شمایل په شـاو خـوا کې پـر ځمکې لویدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په ګنه ګونه کې را ایسار شوی پېیر، چې هرې خوا ته پورې وهل کېده، خپل شاو خوا ته کتل.

د چا غږ یې واوریده چې نارې یې کړې:

-پیتر کیریلوویچ ! تاسو دلته څه کوئ؟

پېیر سر وروړاوه.

باریس دروبتخکوی، چې خپل په خاورو ککړ شوی زنګون یې پاکاوه (داسې برېښېده چې هغه هم د شمایل په وړاندې ګونډه شوی وي) په موسکا موسکا پېیر ته ورنېږدې کېده. باریس ښکلې جامې، چې په پوځي ننبانونه ګانډل شوې وې، اغوستې وې.

هغه اوږده پوځي دریشي اغوستې وه او د کوتوزوف په شان یې خپله متروکه پرغاړه کې ځړولې وه.

په دې لړ کې کوتوزوف یوه کلي ته رسېدلی و او هلته د لومړي کور سیوري ته پر یوه څوکۍ چې یو قزاق په منډو ورته راوړې او بل قزاق قالینه پرې غورځولې وه، ناست و. د هغه د پام وړ بې شمېره چوپړان شاو خوا پرې راټول شوي وو.

شمایل چې ګنه ګونې بدرګه کاوه، مخ وړاندې وخوځول شو. پېیر دیرش ګامه لرې له کوتوزوفه ولاړ او له باریس سره یې د زړه خواله کوله.

پېیر په جګړه کې د تکل او د جګړې د لومړیو کرښو د کتنې په اړه خپل نیت باریس ته څرګند کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باریس وویل:

- پوهېږی څه وکړئ؟ زه به تاسو په جبهه وګرځوم، خو تر بل هر ځایه ښه، ته کولای شئ هر څه له دغه ځایه، چېری چې ګراف بینیګسین و، ښه وویني. زه هم له هغه سره خدمت کوم. زه هغه ته دا ووایم. که غواړئ مورچلونه وګورئ. ځه چې له هغه سره ولاړ شو، مورږ د کرښې کینه خوا ګورو بیا به راستانه شو او زه له تا نه هیله کوم چې د شپې به هم له ما سره پاتې شئ. کېدای شي مېلمستیا جوړه کړو. هو رښتیا! تاسو خو له دیمیتري سرګیوویچ سره پېژند ګلوی لرئ؟ هغه، هلته مېشت دی. هغه په غونډیو کې درېیم کور ته اشاره وکړه.

پېیر وویل:

-ما غوښتل چې ښی کرښه وګورم، وایي چې ښه کلک مورچلونه لري. ما هیله لرله چې د مسکو د سیند له لارې ټول سنګرونه وګورم.

-ولې، دا کار وروسته کولای شئ، خو مهمه یې کینه کرښه ده.

پېیر وپوښتل:

- دا د سردار بالکونسکي قطعه چېرته ده؟ هغه راته ښودلای نه شئ.

-اندرې نیکولایوویچ یادوئ؟ مورږ یې له څنګه تېریږو، زه تاسو هغه ته وروړم.

پېیر بیا وپوښتل:

- ښه، د کینې کرښې په اړه راته ووایئ.

باریس لکه کوم راز چې سپرې، آواز ټیټ کړ او وې ویل:

-که رښتیا تاسو ته ووایم، خبره دې زما او ستاسو تر منځ وي، خدای خپله پوهېږي، چې زمورږ کینه کرښه په حال ده. ګراف بینیګسین بل وړاندیز درلود. هغه چور بل وړاندیز درلود او هغه ویل چې باید هغه غونډۍ پیاوړی شي. باریس اوږې پورته واچولې او دوام یې ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-خو والاحضرت ونه منله او یا هم چا څه ورته ویلي، له دې خبرې نه یې اړولی دی. ځکه چې..

هغه خپله خبره ونه شوه کړای، ځکه په دې وخت کې د کوتوزوف یاور قیصروف پیښ ته راغی.

باریس د ملګرتیا یوه موسکا وکړه او قیصروف ته یې وویل:

-آه، پایسي سرګییچ ! ما ښاغلي ګراف ته د کرښې او سنګرونو په اړه خبرې کولې. د حیرانتیا خبره ده چې څنګه او په څه ځیرکتیا والاحضرت د فرانسویانو د تکل او خیال پوره تصور کړی و.

قیصروف وپوښتل:

-تاسو د کینې کرښې په اړه غږیږئ؟

-هوکې، هوکې، کټ مټ د کینې کرښې په اړه، زما او تاسو کینه کرښه اوس خورا پیاوړې ده.

که څه هم کوتوزوف دخپلې قوماندانۍ نه زیات کسان شړلي وو، خو بیا هم باریس په دې بریالی شوی و چې په ستره قوماندانۍ کې پاتې شي. هغه ګراف بینیګسین په دفتر کې ځان ته کار پیدا کړی و.

ګراف بینیګسین د ټولو هغو نورو کسانو په څېر چې باریس له هغو سره کار کړی و، ځوان سردار دروبتخکوی یو ښه او پیاوړی افسر ګاڼه.

په ستره قوماندانۍ کې دوې، خو خورا توپیر لرونکې ډلې وې. یوه د کوتوزوف د سترقوماندان ډله او بله هغه د بینیګسین ډله چې دقوماندانۍ مشرو. باریس د همدې دویمې ډلې غړی و. هېڅ چا د هغه په شان نه شو کولای کوتوزوف ته د مرییتوب درناوي سره سره، ټولو ته دا څرګنده کړې چې د ستر قوماندان، د زاړه بوډا مزه نه شته او د چارو ټول واک له بینیګسین سره دی. نور نو د جګړې ټاکونکې شببې رارسېدلې وې. دغې جګړې یا باید ناپلیون وهلی او واک یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینیګسین ته لېږدولای وای او یا که کوتوزوف جګړه هم ګټلې وای، باید ټولو داسې فکر کړای وای چې دا بری، د بینیګسین د پوهې له برکته دی، خو په هر حال، د سبا ورځې پېښو هر څه ټاکل، باید لویې جایزې، لوړې رتبې او نوي خلک رامخ ته کړي. له همدې کبله د دغې ورځې د رارسېدو په هیله پیاوړی، خو ګڼې اخېستل شوی برېښېده.

تر قیصروف نه وروسته، د پېیر نور آشنایان هم راغلل. هغه نه شو کولای د مسکو په اړه د هغو ټولو پوښتنو ته چې په بې شمېره توګه یې له ده نه کولای، ځواب ووایي او یا هغه څه ته چې هغوی یې ده ته وایي ورته غوږ شي. په ټولو بشرو لېوالتیا او هم مهاله ګڼې او ډار خپور و، خو پېیر ته داسې برېښېده چې د ځښنو وګړو پر بشره خوره ګڼې زیاتره د هغو د ځانګړو بریاوو له کبله دی. دهغه له خیاله دا خبره هم نه لرې کېده چې ده د نورو پر بشرو لیدله. ددغو څېرو حالت د ځانګړو غوښتنو له امله نه، بلکې د مرګ او ژوند او ټولیزو پوښتنو لپاره د ځواب د پیدا کولو له امله وي. کوتوزوف د ګڼه ګوڼې په منځ کې، د پېیر غټ ځان او لوړ ونه ولیدله او وې ویل، چې:

-ما ته یې راوغواړئ.

د کوتوزوف یاور د والاحضرت ستر قوماندان غوښتنه پېیر ته ورسوله. پېیر د کوتوزوف پلو ته چې پر اوږده څوکۍ ناست و، وروخوځېد، خو تر ده مخکې یو اربکی سرتېری کوتوزوف ته ورنېږدې شو. دا اربکی دولوخوف و.

پېیر وپوښتل:

- دا دلته څه کوي؟

هغه یې ځواب ورکړ:

-دا ځیرک دوکمار هر چېرې، منډې وهي. هغه نه رتبه اخېستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې وه او اوس غواړي هغه ببرته واخلي. پوهېږئ، خدا چې څه تکل لري، څه لارې يې جوړې کړي او د شپې په تيارې کې يې آن د دښمن د کرښو تر شا ځان رسولی و، پر هغه دې آفرين وي.

پېير له سره خولې پورته کړه او په خورا درناوي د کوتوزوف په وړاندې خم شو.

دولوخوف وويل:

-ما داسې پريکړه وکړه، که زه تاسو والاحضرت ته خپل عرض وکړم، يا به ما وشړئ، يا به راته ووايئ چې په خبرو کې مې څه نوی وړاندیز نه شته، خو په هر حال، زه څه له لاسه نه ورکوم..

-ښه، ښه.

-خو که زه برحقه يم، خپلې خاورې او هېواد ته به خدمت وکړم، داسې خدمت چې تر هغه نه ځان ځارولو ته هم چمتو يم.

-ښه، ښه..

-نو اوس که د والاحضرت داسې څوک په کار وي، چې له مرګه هم ويره نه لري، نو ښه به دا وي چې ما درياد کړئ.. کېدای شي زه ستاسو والاحضرت په کار شم..

کوتوزوف چې په موسکا او تنګو سترګو پېير ته کتل، بيا وويل:

-ښه،.. ښه، ډېر ښه..

په دې وخت کې باريس له خپل درباري خواخوږوالي سره، د پېير په څنګ کې د ستر قوماندان تر خوا، په داسې خورا نرمه ژبه چې ګوا کې خبره يې نيمايي کړې وي، پېير ته وويل:

-دا اربکيان يادوم، سر له همدا اوس يې تک سپين کميسونه اغوستي، هغوی مخکې له مخکې ځانونه مرګ ته چمتو کړي دي، آفرين څه مېړني کارونه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

باریس دا خبره پېښیرته کوله، خو موخه یې دا وه چې هغه والاحضرت ستر قوماندان هم واوري. هغه پوهېده چې کوتوزوف دغو شان خبرو ته پاملرنه کوي او په رښتیا هم والاحضرت باریس ته مخ وروړاوه او وې پوښتل:

-تا د اربکیو په اړه څه وویل؟

-د والاحضرت حضور ! هغو ځان چمتو کړی دی چې سبا ته ومري، نو له نن یې سپین کالي اغوستي دي.

کوتوزوف وویل:

-آه څه افسانوي ملت دی، ساري نه لري.

کوتوزوف سترګې پټې کړې، سر یې وښوراوه، سایې وویسه او وویل:

-څه بې ساری ملت دی. هغه پېښیر ته وویل:

-نېه، غواړئ باروت بوی کړئ؟ هوکې، نېه بوی دی، ویاړلرم چې ستاسو د ښځې له لېوالو نه یو لېواله یم، څنګه ده هغه ؟ زما دا ځایګوتې ستاسو په چوپړ کې دی.

دا یې وویل او لکه څنګه چې تل پوخ عمرو ته ورپېښېږي. سرسام یې، داسې یې دې خوا هغې خوا ته کتل، چې ګواکې هېر کړی یې و، چې څه یې غوښتل ووایي یا یې وکړي.

داسې برېښېده هغه ته ورياد شول چې څه یې لټول، هغه د خپل یاور ورور اندرې سرګیيوویچ قیصروف، ځان ته راوباله او وې ویل:

-څنګه، څنګه، څنګه، هغه د مارینا شعرونه څنګه وو ؟ شعرونه څنګه وو ؟ هغه د ګیراکوف په اړه څه لیکلي و ؟ ته به په پوځ کې نبوونکی شئ..

داسې تصور کېده چې کوتوزوف د زړه له کومې د خندا تکل لري،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر هغه يې ټينګار وکړ او وې ويل:

-وايه ! شعرونه وايه !

قيصروف شعرونه لوستل او کوتوزوف شعرونوته غوږ، او سر يې ښوراوه.

کله چې پيير له کوتوزوف نه راجلا شو، دولوخوف هغه ته ورنږدې شو، د هغه لاس يې راونيو او پرته له هغه چې د پردو خلکو خيال وساتي، په ځانګړې او پرتمين غږ يې ورته وويل:

-ښاغليه ګرافه !د زړه له کومې خوشاله يم چې تاسو مې دلته وليدلئ. د هغې ورځې په درشل کې چې خداى پوهږي زموږ کوم يو به تقدير ژوندى پرېږدي، خوشاله يم، بخت ياري راسره وکړه، له تاسو نه د هغو تېروتنو له امله ښښنه غواړم چې زموږ تر منځ پېښې شوې وې. له تاسو نه مې غوښتل چې له ما نه خوابدى ونه اوسئ او هيله لرم چې ما وبښئ.

پيير موسبده، دولوخوف ته يې کتل، خو نه پوهېده چې هغه ته څه ووايي. دولوخوف چې سترګې يې له اوښکو راډکې شوې وې، له پيير نه غږ تاو کړ او هغه يې ښکل کړ.

باريس خپل قوماندان ته کوم څه وويل، ګراف بينيګسين پيير ته مخ ورواړاوه، هغه ته يې ورانديز وکړ چې د جبهې د لومړيو کرښو د کتنې لپاره، له دوى سره لاړ شي او وې ويل:

-دا به ستاسو لپاره ډېره په زړه پورې وي.

پيير ځواب ورکړ:

- هوکې، ډېره به په زړه پورې وي.

کوتوزوف نيم ساعت وروسته د تاتارينو پلو وخوځېد. بينيګسين له خپلو چوپړانو سره چې پيير هم، له هغو سره و، د جبهې کتنې ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

بینیګسین له غونډې نه راشبوه او د لوبې لارې نه، هغه پله ته ورورسېد چې دهماغې غونډې له سره یو تن افسر پېښ ته ورښودلی او دغه ځای یې د روسي پوځونو زړه ګنډلی و، د دغه مرکز څنګ ته نېږدې، د سیند په خوا کې د نویو رېبل شویو وښو یو کتار، چې بوی یې په هوا کې خپور و، د ځمکې پر مخ لیدل کېده. له پله نه واوښتل او د بارادنیو کلي ته ورسېدل او له هغه ځایه کینې خواته تاو شول، بیا د بې شمېره سرتېرو او توپونو له منځه پر هغې لوړې غونډې ورو ختل چې اربکیانو هلته مورچلونه جوړول. دا هغه مورچلونه و چې لا تر اوسه یې نوم نه درلود، خو وروسته هغو د رایوفسکي د مورچلونو نوم وګاټه.

پېښ دغو مورچلو ته ځانګړې پاملرنه ونه کړه، هغه په دې نه پوهېده چې دغه ځای به د هغه لپاره د بارادنیو د ډګر تر ټولو نه، نه هېرېدونکی ځای کېږي. بیا هغوی له یوې شیلې نه تېر شول او سیمیونوفسکایا سیمې ته چې سرتېرو د هغو له کورونو او انبارونو نه وروستي لرګي او دستکونه راوښتل او وړل یې ورسېدل او تر هغه وروسته یې ډېرې لوړې ژورې ووهلې، دکروندو له منځه تېرشول.. او په پای کې نیمه جوړ شویو سنګرونو ته ورسېدل.

بینیګسین، د مورچلونو پر سر ودرید او د شواردینو مورچلونو ته چې پرون له مورِ سره او اوس څو سواره هلته ګرځېدل، کتل. افسرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل چې دا د ناپلیون او یامیورات، پوځیان دي. ټولو په کرکې او ځیر هلته کتل، پیر هم هغو سورو ته کتل او هڅه یې کوله، په شي، د هغو سورو نه، چې متې لیدل کېدل، کوم یو ناپلیون دی، خو په پای کې سوارې له غونډې نه ور شوه او له سترګو پناه شول.

بینیګسین، له هغه جنرال سره چې ده ته ورنږدې شو، خبرې یې پیل او زمور د سرتېرو په اړه یې هغه ته معلومات ورکول. پیر، په خورا ځیر د بینیګسین خبرو ته غوږ غوږ و او څومره یې چې کولای شول، هڅه کوله، دې خبرې ته پام وکړي چې د پېښېدونکې جګړې پر ماهیت ځان پوه کړي. خو هغه دا ډېره کمه احساسوله چې د هغه ذهني توان د دغو خبرو له پوهېدو نه عاجز دی. د بینیګسین همدا چې پام شو چې پیر د هغه خبرو ته غوږ نیولی دی، لږ ځنډنی شو، هغه ته یې مخ وروارۅاوه او ناڅاپه یې وویل:

-داسې فکر کوم، چې ستاسو لپاره به په زړه پورې نه وي.

پیر چې له خبرو نه یې د نه صداقت غږ راته، وویل:

-اخ ! برعکس، ډېرې په زړه پورې دي.

... هغوی لا پسې وړاندې لاړل .. په ځنګله کې، تر دوو ورستو مزله وروسته، هغې دښتې ته ورسېدل چې د توچکوف قطعه په کې ولاړه وه. دغو پوځیانو د جبهې د کینې خوا د څارنې او ساتنې دنده لرله.

دلته، د کینې کرښې په وروستۍ برخه کې، بینیګسین ډېر خو په خورا لېوالتیا وغږېد او پیر ته داسې وبرېښېد چې له پوځي پلو یې سرتېرو ته خورا اغېزمنې سپارښتنې وکړې. د توچکوف د سرتېرو مخې ته، یوه غونډۍ پرته وه، دغه غونډۍ پوځونو لاندې کړې نه وه، بینیګسین دغه کار تېروتنه بلله او په لوړ آواز یې د هغه غندنه کوله چې ولې، هغه غونډۍ لاندې شوې نه ده، چې د عملیاتو پر سیمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاسبری ده. هغه ددې غونډې نه نیول او د هغې په لمنه کې یې د سرتېرو مېشتول، لېونتوب ګاڼه، څو تنو جنرالانو هم همداسې فکر کاوه، د هغو یو تن لا په خورا ځیرې ژبه ویل چې په دې کار سره مورې په لوی لاس سرتېري وژلو ته برابروو. بینیګسین په خپل مسوولیت سپارښتنه وکړه چې پوځیان دغه غونډې لاندې کړي.

پېیر د جبهې په کینې کرښې کې، ددغو چارو په لیدو، د جګړیزو چارو په اړه په خپلې پوهې لاشکمن شو. د بینیګسین او د هغو جنرالانو دخبرو په اوریدو چې د غونډې په لمن کې یې د پوځیانو مېشتېدل حماقت ګاڼه، پوه شو، چې دی هم ددغه نظر پلوي کوي. کله چې په دغې خبرې پوره پوه شو، هک حیران و چې څنګه چا او ولې، دغه شان لویه تېروتنه کړې ده.

پېیر، په دې نه پوهېده چې دغه سرتېري د بینیګسین د تصور برخلاف نه د دغې غونډې د ساتنې، بلکې د هغې غونډې ترشا ددې لپاره پټ ساتل شوي وو چې د دښمن د رارسېدو او نېږدې کېدو په وخت کې پر هغو ناڅاپي شبخون ووهي. بینیګسین په دې نه پوهېده او پرته له هغه چې ستر قوماندان د خپل دې کار نه خبر کړي، پوځ یې د خپل ځانګړي نظر له مخې پر غونډې ځای پر ځای کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

سردار اندريې د اګست د مياشتې پر پنځه ويشتمه ورځ په مانښام د کښارکووا د کلي، په يوه کنډواله شوي سرای کې، په خپل جوړ شوي مورچل کې غځېدلی او پر خپلې څنګلې يې ډډه لګولې وه. هغه د سرای د ديوال لـه سوري نـه د ديوال څنګ تـه د هغـو ولاړو ديـرش کلونـو چنارونو کتار ته کتل، چې د لاندنۍ برخې څانګې يې وهل شوې وې، په پراخو کروندو کې د ربيل شويو اوربشو پرتو کودو او هغـو ونـو تـه چې لـه منځـه يې د سرتېرو لـه خوا د پخولـو لپـاره د بـل شـويو اورونـو لوګی پورته کېده.

هر څومره به چې ژوند ورته تريخ او د ټولو لپـاره ځـان ورتـه بې ګټې ښکاريده، خو بيا هم د اوو کالو پخوا پـه څېر، د اوسـترليځ د جګړې د وخت په شان به يې زړه په ولولو اوله احساسه ډک و.

د سـبا ورځـې د جګـړې د اوربـل فرمـان يـې ترلاسـه کـړی او خپلو پوځيانو ته يې په دې اړه لازمي سپارښتنې ورکړې وې. هغـه نور نو هېڅ کار نه درلود، خو ډېرو ساده خيالونو، روښانه فکرونو او له هغه سره هم مهاله وحشـتناکو يـادونو هغـه پـه کـرار نـه پرېښـود. هغـه پـه دې پوهېده چې د سبا ورځې جګړه به تر ټولو هغو جګړو نـه چې لا تـر اوسـه ده ګډون پـه کـې کـړی دی، زوروره او وحشـتناکه وي اود لـومړي ځـل لپاره و چې د مرګ اندېښنې دی پسې اخېستی و. د غې اندېښنې، پرتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هر ډول اړیکو ، دا خیال چې دغه مرګ به نه یوازې پر نورو څه اغېز ولري، بلکې دده د خپل ځان په وړاندې چې له ده سره به څه پېښېږي، د هغه روح به څنګه کېږي، ژوند به یې څه رنګه وي، په خورا یقیني،خو په ساده ډول دده په ذهن کې څېپې وهلې .. ناڅاپه یې .. ټول ژوند لکه یوه کوډیزه شمعه تر پامه ورغلی و او تر ډېرو پورې یې د دغې شمعې رڼا ته د خیالي هیندارې له شا نه کتلي و ، ، ، خو اوس یې د ژوند دغه تصاویر له جادویي هیندارې پرته ،د ورځې تر رڼایي لاندې لیدل. هغو ته یې کتل .. هغه یې د مرګ د اندېښنو په رڼا کې څارل او ویل به یې:

-هغه دی، هغه خیال او ذهن ته نه راتلونکي دروغجن تصاویر، هغه تصاویر چې زما زړه یې لمساوه، په ځان یې مینوولم، زه یې زورولم. دا هغه تصاویر و چې ښکلي او له رازونو ډک وو. د ویار، ټولنیز دریځ، لوی نوم، له ښځې سره مینه، هېواد ، خاوره، ځومره ما ته دا تصویرونه ستر او نه هېریدونکي برېښېدل. ځومره ماته ګران او پرتمین وو ، او ددغه سهار، ددغه سپین سهار په سړه وږمه کې چې زه یې پر ځان راخوریدلې احساسوم، اوس ځومره بې رنګه او بې خونده دي.

د ژوند دې سترو غمونو چې په ځانګړې توګه یې دده پر ژوند اغېز کړي و ، دده پام ځانته وراړاوه.

-له ښځې سره مینه، د پلار مرګ او پر روسیې د فرانسویانو یرغل او د هغې نیمایي لاندې کول. مینه ! دغه نجلۍ چې ما ته د رازمینې جذبې سرچینه برېښېده، څنګه راته ګرانه وه ! ما د مینې په هکله شاعرانه تکلونه کړي و ، له هغې سره دنیکمرغۍ تکلونه. هغه په ترخه او لوړ آواز وویل:

-مینه ! آه مهربان ماشومه ! څنګه ما په داسې یوې رښتینې مینې باور درلود ، چې زما د یو کال مودې په نشته والي کې ما ته وفاداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاتې شي ! ما تصور کاوه چې زما په نه شتوالي کې به هغه د ښکلې سپينې کوترې په شان د ببلتون سندرې وغږوي، خو هر څه ډېر ساده وو... هر څه وحشتناکه ساده او کرکجن وو.

پلار مې په لیسه ګورې کې آبادي کوله او فکر یې کاوه چې دا دده هېواد، دده جایداد ونه، دده ځمکې، دده مریي، کلیوال بزګر دي، خو ناپلیون راغی، څوک د هغه شتوالی نه وینې، هر څه لکه د یوې ښکې په شان تالاوالا شول. د هغې لیسه ګوره او ټول ژوند په دې توپان کې لکه دیوې ښکې په شان ټوټې ټوټې او تالا والا شول. شهزادګی ماریا وایي چې دا د لوی خدای اراده ده چې مورږ آزمایي، خو دا آزموینه د څه او چا لپاره ؟ چې هغه نور نه شته او هېڅکله به بیا نه وي. نو دا ازمایښت د چا په کار دی؟ د وطن؟ مسکو خو ولوید... سبا به ما ووژني، هغه هم نه یو فرانسوي، بلکې کوم خپل، لکه هغه شان چې پرون یو سرتېرى زمورږ له غورږ سره توپک تش کړ. فرانسویان به راشي، له پښو او سر نه به مې ونیسي، کومې کنډې ته به مې وروا چوي، چې زما ډډوز بوی یې سپورږمو ته ورنه شي. د ژوند شرایط بدلېږي او د ژوند نوي شرایط به د نورو لپاره همداسې دودیزه او ورځنی شي، لکه او سني، زه به نور نو له هغو نه خبر نه شم او خپله به هم نه یم. هغه د ن چنارونو د ونو کتارونو، د هغو سپینو ژیړو نا خوځېدونکو تاجونو او د هغود پوټکي سپینوالي ته، چې د لمرتر شغلو لاندې ځلېدل، کتل او له ځان سره یې وویل:

-مرګ، سبا ته به ما ووژني، زه به نور نه یم.. دا ټول شیان به وي او زه به نه یم. په څرګنده یې دا ژوند له خپل ژونده پرته تصور کړ. دا د چنار ونې، د هغو دروند سیوري، دا کنډک کنډک سپینې وریځې او دا د سرتېرو د نغریو لوګي، دا ټول د هغه پر شاوخوا کې، دا ټول شیان ده ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحشتناکه او ګوانښمن وبرېښېدل. سړه لړې يې پر ځان راخوره شوه، په چټکۍ پاڅېد، له انباره ووت او په ګړځېدو شو. د انبار له شا د غږيدا آوازونه راتلل، سردار اندرې غږ وکړ:

-څوک دي؟

تيموخين ددولوخوف دډلې تورن، اوس دافسرانو دکموالي له امله دکنډک قوما ندان شوی و، په حيا او ډار راننوت او د کنډک محاسب او ياور هم ورپسې ورننوتل.

سردار اندرې په چټکۍ پاڅېد، او هغه څه يې چې افسرانو ددندې له مخې ده ته وويل، واوريدل. ده هغو ته سپارښتنې وکړې، له هغو سره په خدای په امانۍ کې و، چې د باندې د يو آشنا غږ انګازه واوريدل شوه، د يو چا غږ چې له کوم شي سره ټکر شوی و، پورته شو !آخ، بلا دې درپسې وي.

سردار اندرې، له انباره د باندې وکتل او وې ليدل چې ده ته پېښر راروان دی او پښه يې په څه شي کې بنده او نېږدې و چې ولويږي. سردار اندرې ته د خپلو آشنايانو په تېره بيا د پېښر ليدل ځکه خورا ګران تمامېدل چې هغه ته يې ټولې هغه بدې خاطرې وريادولې، چې ده ته د مسکو په وروستۍ سفر کې ورپېښې شوې وې. هغه وويل:

-ښه داسې ! دلته څه کوئ؟ قسمت خپل کار کوي؟ هېڅ مې دې د ليدو انتظار نه درلود.

کله چې يې دا خبرې کولې، د هغه له سترګو او بشړې نه، نه يوازې بې پروايي بلکې کرکه وريدله. پېښر، سمدلاسه په دې خبره پوه شو. پېښر به چې هرکله د سردار اندرې ديدن ته راته، طبيعت به يې ښه او مينه ناک و، خو کله چې يې اوس د سردار اندرې څېرې ته وکتل، د هغه خوښۍ او لېوالتيا په خواشينۍ بدل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:

-زه راغلم .. پوهېږئ .. راغلم .. ما ته په زړه پورې ده.

پېير، هغـه ورځ، څـو ځلـه، دغـه خبره، چې ده تـه پـه زړه پـورې ده، تکراره کړه. ما غوښتل چې د جګړې نندارې وکړم.

سردار اندرې له پيغوره په ډکه ژبه وويل:

-ښـه ! ښـه ! رښـتيا د ماسـون ورونـه ددې جګړې پـه اړه څـه وايـي؟ څنګه د هغې مخه ونيسي؟ او بيا يې لږ په ځيرې ژبه وويل:

-ښه د مسکو راته ووايه؟ زما خپل خپلوان څنګه وو؟ په پای کې مسکو ته راغلل؟

-هو کې، راغلل ! ژولیا دروبتخکایا ما تـه وويـل چې راغلل. زه د هغو ديدن تـه ورغلم، خـو ومې نـه شـو ليـدلای، ځکـه هغـوی، ببرتـه لـه مسکو د باندې کلي ته لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

افسرانو غوښتل لاړ شي، خو سردار اندړي نه غوښتل چې له خپل ملګري سره يوازې پاتې شي، هغوی ته يې بلنه ورکړه چې کيني او چای وڅښي.

څو څوکی او چای يې راوړل. افسرانو په خورا تعجب د پيير څورب او غټ ځان ته کتل، د مسکو او زمورې د پوځونو د ځايونو په اړه يې چې ده خپله ليدلي وو، د هغو کيسو ته غوږ غوږ وو. سردار اندړي چپ و او بشړه يې داسې له خواشينۍ ډکه وه چې پيير د هغه پر ځای، د کنډک بل مهربان قوماندان، تيموخين ته مخ ورواړاوه او له هغه سره يې خبرې کولې.

سردار اندړي زياته کړه:

-څنګه د پوځونو ټول مورچلونه دې وکتل؟

پيير وويل:

- هوکې ! خو بايد وګورئ چې څنګه؟ د يو غير پوځي په توګه نه شم کولای ووايم چې هر څه مې وکتل، خو بيا هم د پوځونو په ټولیز موقعيت او ځای پوه شم.

سردار اندړي وويل:

-خو په هرحال، تر بل هر چا نه ته ښه پوهېږئ.

پيير د عينکو له شا نه سردار اندړي ته کتل او وې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-آه ! اوس تاسو دا راته ووایئ چې د کوتوزوف د ټاکنې په اړه څه وایي؟

سردار اندرې وویل:

-زه په دې ټاکنه ډېر خوشاله شوی یم، خو تر دې زیات څه ویلی نه شم.

-ښه ورکه وه یې، ته دا راته ووایه چې ستا نظر د بارکلي دیتولي په اړه څه دی؟ خدای خبر په مسکو کې یې د هغه په اړه څه ویل. تاسو د هغه په اړه څه قضاوت کوئ؟

سردار اندرې افسرانو ته اشاره وکړه او وې ویل:

- له هغو نه وپوښته !

پیر په مهربانه او له درناوی نه ډکې موسکا چې له تیموخین سره یې د خبرو په وخت کې بې ارادې پرشونډو وه، هغه ته وکتل.

تیموخین په درناوي او په داسې حال کې چې د خپل غونډ قوماندان ته یې کتل، وویل:

-که اجازه راکوئ چې ووایم، پر مورږ توره شپه وه، خو د والاحضرت په ټاکنې سره شپه سبا شوه.

پیر وپوښتل:

-څنګه، څنګه داسې؟

-څه درته ووایم، لومړی خو دا د لرګیو او وښو خبره درته ووایم، مورږ چې کله د سوینځیان له سیمې شاتګ راپیل کړ، هیڅچا دا زړه نه شو کولای آن د ځنګل ونو یا وچو وښو ته وګوري. مخ یې سردار ته وروارړاوه او وې ویل:

- ښه کله چې پوځ شا ته درومي، د دغو شیانو ګټه هغو (دښمن) ته رسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا یې سردار ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

-داسې نه ده عالیجنابه؟ مورږ هېڅ نه شو کولای، زمورږ په غوښو کې یې دوه تنـه پـه همـدې ډول جرمونـو محکمـې تـه ولېږل، خـو اوس چې والاحضرت وټاکل شو دا کارونه خورا آسانه شول. رنا راخوره شوه...

-ښه ولې یې په دې کارو بندیز لګولی و؟

تیمـوخین ډېـر وشـرمېد، دې خواتـه، هغـې خواتـه یـې وکتـل. نـه پوهېده چې څنګه ددې پوښتنې ځواب ووایي. پېیر لـه سردار اندرې نه همدا پوښتنه وکړه:

سردار اندرې په خواشینۍ او ملنډو وویل:

-ددې لپاره چې تالان شوې او ورانې شوې ځمکې دښمن ته پرې نه ږدو. دا ډېره جدي خبره ده، بایـد اجازه ورنـه کـړو، چې وطـن تـالان او پوځیان غـلاوو تـه وهڅـوو... د جګړې ګټل هېڅکله، نـه مورچل او نـه دریـځ، نـه د وسلو کیفیـت او آن نـه د سرتېرو د شمېر پـورې، هـېڅ شي پورې اړه نه لري...

-نوڅه پورې اړه لرئ؟

-هغه احساس پورې چې زمـا او د بـل هر یـو سرتېري (تیمـوخین تـه اشاره وکړه) په زړه کې رالمسېږي.

سـردار اندرې، تیموخین تـه چې خپـل قومانـدان تـه یـې لـه حیرتـه او وحشـته پـه ډکـو سـترګو کتـل ځیـرو، وروکتـل. د پخـوانۍ آرامـۍ او چوپتیا پر ځای، اوس ګبنۍ اخېستې او ناآرامه و. داسې برېښـېده چې هغه نه شو کولای هغه څه ناڅاپه چې خیال ته ورځي، ونه وایي:

-جګړه هغـه څوک ګټي چې د هغـې د ګټلو ټینګه پریکړه یې کړې وي. ولې مورږ د اوسترلیڅ پـه څنډو کې جګړه بـایلوده؟ مـورږ چې مـرګ ژوبله مو تر فرانسویانو زیاته نه وه، خو ډېر ژر او پخوا مو ځان ته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مور په جګړه کې ماته خوړلې ده، نو ځکه موبایلوده. او مور ځانته ځکه داسې وویل چې هلته د سرښندنې لپاره ځانته څه نه و غوره کړي، مور غوره ګڼلي وو چې ژر تر ژره د جګړې له ډګره ووځو. مور ځانته ویل:

-جګړه مو بایلوده، باید وتښتوو ! او مور وتښتېدو. که په هغه ورځ مو تر مابنامه د تېښتې او ماتې خبره نه وای کړې، خدای خبر دی چې څه به پېښ شوي وای، خو که سبا مور دغه خبره ونه کړو، او تر یوې شېبې چوپتیا نه وروسته یې وویل:

- ته وایې زمور د لومړۍ کرښې کینه خوا ضعیفه او ښې هغه یې پراخه او اوږده ده. دا هسې ملنډې دي، تشې خبرې دي، سبا مور له څه سره مخامخ کېږو؟ څه مو په انتظار دي؟ سل میلیونه ډولاډول تصادفونه چې په یوه شېبه کې هلته پېښېږي. په دې پورې اړه پیدا کوي، چې هغوی وتښتي یا د تښتې خیال ورشي، یا زمور سرتېرې دي چې د تېښتې خیال ورته پیدا شي. یا د هغوی یا د دوی څوک ووژل شي، خو هغه څه چې اوس تېریږي، دا ټول یوه لوبه ده. رښتیانې خبره داده، له هغو کسانو سره چې ته د جبهې د لومړیو کرښو د کتنې لپاره لاړې، نه یوازې د جګړې ټولیز بهیر ته ګټه نه شي رسولی، بلکې هغه ته خنډ هم پېښوي. هغوی یوازې د خپلو کوچنیو ګټو په خیال کې دي.

پېیر په کرکجنه ژبه وویل:

-په دغه شان شېبو کې؟

سردار اندرې تکرار کړه:

-هو کې په دغه شان شېبو کې، د هغوی لپاره دغه یوازینې شېبې دي چې د خپل سیال، تر پښو لاندې نقبووهي او خپله دیو بل نښان یا صلیب یا کوم بل ویاړ تر لاسه کړي. زه تصور کوم سبا ته به هم چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې وي:

سل زره روسي او سل زره فرانسوي پوځيان به سره لوبږي، دا يو حقيقت دی، چې دوه سوه زره سرتېري به سره وهي. هر هغه څوک چې بې ډاره او په زړورتيا سرښندنه او جګړه کوي، هغه به بری ګټي. غواړي درته وايم، څه به پېښ نه شي. څومره به هغوی پورته اوبه خړې نه کړي، سبا ته مورږ جګړه ګټو، سبا ته چې هر څه کېږي او هر څه پېښېږي، مورږ جګړه ګټو.

تيموخين وويل:

-دغه ده ستا حضور والاحضرت ! دغه رښتيا او حقيقت دی. اوس به په ځان ډاريږو ! زما د کنډک سرتېري، باور کوي او کنه، هغوی خپل شراب هم ونه څکل. هغوی وايي چې اوس د دې خبرو وخت نه دی، او ټول چپ شول.

افسران پاڅېدل، سردار اندرې له انباره له هغو سره ووت او د کنډک يا ور ته يې وروستې سپارښتنې ورکړې. کله چې افسران لاړل، پېير، سردار اندرې ته ورنږدې شو، همدا چې غونډتل يې سردار اندرې ته څه ووايي، د انبار خواته په لاره کې يې د درې آسونو د پښو غږ واورېد. سردار اندرې هغې خواته وکتل، ولځوګين، کلاورويځ يې چې يو قزاق يې ملګرتيا کوله وپېژندل. هغه رانږدې او غږېدا ته يې دوام ورکړ. سردار اندرې او پېير بې له ارادې د هغو خبرې چې په ماني غږېدل، واورېدې، يو تن وويل:

-د جګړې ډګر بايد لاپسې پراخ شي، په دې اړه چې څومره وغږېږو، لږ مو ويلي دي.

بل غږ ځواب ورکړ:

-همدا سې ده ! اصلي موخه د دښمن ضعيفول دي، نو ځکه د ولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلکو وژلو ته هم باید پام ونه شي.

لومړي غړي د هغه خبره تصدیق کړه:

-هوکې ! همدا سې ده !

همدا چې سواره تېر شول، سردار اندرې له قهره ډکه په ملنډ یزه موسکا ، د هغو خبرې تکرار کړې:

-هوکې ! د جګړې ډګر باید پراخ شي. هو ! زما لپاره د جګړې ډګر لیسه ګورې دی او هلته ما ته له پلاره، زویه او خوره پرته بل څوک پاتې نه دي، خو دغه ښاغلی دغو کارو ته هېڅ پام نه کوي، هماغه شان چې ما تا ته وویل.

-سبا ته به دا پردي نه وي، چې زموږ د بری خنډ کېږي، دغه دوی دي، چې د چارو د کړکیچنوالي لپاره، څومره یې چې له لاسه کېږي، هڅه کوي، ځکه د دوی المانې تفکر یوازې هغو دلایلو پسې ګرځي، چې هسې دلایل دي. د هغوی زړونو له هغه څه نه تش دي، چې زموږ زړونه یې غواړي او دا هغه څه دي چې د تیموخین، په زړه کې څېې وهي. هغوی، ټوله اروپا په خورا درناوي هغه ته وسپارله او اوس راغلي موږ ته هېواد پالنه رازده کوي. څه بې ساري استادان !

د هغه غړي بیا له قهره تېره شوی و.

پېیر وویل:

-نو تاسو فکر کوئ چې موږ د سبا په جګړه کې بری ګټو؟

سردار اندرې په خورا پریشانۍ وویل:

-هو ! هو ! خو که پرېکړې ما پورې اړه درلودای، ما به اسیران نه نیول. اسیر یعنې څوک؟ دا دغیرتیانو خبرې دي.

فرانسویانو زموږ کور تالان کړ او اوس به مسکو تالان کړي، ما ته یې سپکاوی وکړ، پر ما یې تېری وکړ او تر دې وروسته هم چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپبه وغواړي، کولای شي. هغه زما دښمن دی او زما له نظره هغوی جانیان دي. تیموخین او نور ټول هم همدا سې فکر کوي. هغوی باید اعدام شي. که هغوی زما دښمنان دي، هغوی زما دوستان کېدای نه شي او هغه خبرې چې هغو یې په تیلیزیت کې کړې وې، هسې تشې اپلتې دي.

پېیر، چې سترګې یې له حیرانتیا ځلېدلې، سردار اندرې ته کتل او وې ویل:

-هو ! هو ! زه په پوره توګه ستا خبرې منم.

هغه څه چې د موژاسیک په غونډې کې ټوله ورځ دی پریشانه کړی و، اوس ټول ورته په ډاګه شوي و، هغه اوس د دغې جګړې په اهمیت او په ټولیزه توګه د سبا ورځې د ټبتې په ځانګړتیا ښه پوهېده. د هغو څېړوالی او په سلو ژبو غږېدونکي له معنا نه ډک حالت چې لکه بربښنا دده له سترګو تېر شوي و، اوس ورته روښانېده. دده اوس د جذبې او فزیکپوهانو په وینا نغښتې هېواد پالنې په معنا چې د ټولو خلکو په زړونو کې راخوټېدله، پوره سرخلاصېده او په دې پوهېده چې ولې په داسې ورین تندي، زغم او آرامې آرامې بې پروایي ته ورته دی، مرګ ته ځان چمتو کوي.

سردار اندرې دوام ورکړ:

- باید څوک اسیر نه کړو. د اسیرانو نیول د جګړې ځانګړتیا بدلوي او د هغې وحشت راکموي. د اسیرانو په نیولو مو د جګړه په لوبه بدلوو، د رحم او ښېنې په یوه لوبه او داسې نور او همدا رحم دی چې کار خرابوي. زمو د مهربانۍ او رحم دغه احساس د یوې ښځې د مهربانۍ او رحم هغه احساس ته ورته دی، چې د یوه خوسکی په وژلو یې هم زړه خوږېږي. هغه داسې مهربانې او خواخوږې وي چې د وینو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیدو زغم نه لري، خو د همدې خوسکي غوښه بیا له مرچو او مالګې سره په مزه مزه خوري. او مورِ د جګړې او جګړه مارو د حق، د ښېنې او سخاوت، د ریبارانو د ساتنې او له بدمرغیو سره د مرستې لپاره هڅوي. دا ټولې اپلتې دي. ما په ۱۸۰۵ کال کې دا ټول حقوق، ښېنې او مرستې لیدلي، مورِ یې غولولو او مورِ هغوی غولول. د ولسي خلکو کورونه غلا او تالانه وي، جعلي پیسې خپروي او له ټولو نه لا لویه بدمرغي دا ده چې زمورِ ماشومان وژني، زما پلار وژني او بیا د حقوقو خبرې کوي، د جګړې د حقوقو او پر دښمن د رحم او مهربانۍ. نه، اسیران باید ونه نیول شي. باید ووژل شي او خپله د مرګ هرکلی وکړي. په هرچا چې زما غوندې حال راغلی وای، هماغه شان به زوریدلی و لکه زه چې زوریدلی یم..

سردار اندرې، چې فکر یې کاوه، نور یې ددې پروا نه لرله چې فرانسویان به پر مسکو ولکه کوي او که به یې نه کوي. ناڅاپه چپ شو، یوه درانه غم یې ستونی کېښکود. په همدې چوپتیا کې څو واره دا خوا هغه خوا لاړ، خو د هغه تبجنې سترګې ځلېدلې، کله چې یې په خبرو پیل وکړ، شونډو یې رېږدیدې:

-که ستر دروغجن په جګړه کې نه وای، مورِ به یوازې هغه وخت او هغه هم د یو څه لپاره جګړې ته تللو چې لکه دنن په شان یې د ځاریدنې ارزښت لرلای. نور به نو نه له دې کبله چې پاول ایوانوویچ، له میخائیل ایوانوویچه خپه شوی، جګړه به پېښېدله، که هغه وخت جګړه داسې جګړه وي، لکه اوسنۍ هغه، بیا به د جګړه مارو سرښندنه هم بې ساري وای. هغه به بیا دغه وستافالڅیان، ګیسنڅیان او المانیان چې اوس ناپلیون پسې روان دی، روسیې ته نه وای راغلي. مورِ به هم اتریش او پروس ته نه تلو او په هغې جګړې کې به مو سرښندنې نه کولې چې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهېږم د چا او د څه لپاره دی. جګړه خو اخوږي او مهرباني نه ده، داد ژوند تر ټولو بدمخي او بده چاره ده، بايد په دې پوه او له هغې سره لوبه ونه کړو. بايد ددې اړتيا بايد په تريخ حقيقت په ټينګه او په زغرده پوه شو. ټوله خبره په همدې کې ده، چې دروغ بايد له رښتيا نه جلا کړو، په جګړه کې بايد داسې واوسي لکه په جګړې کې، نه داسې، لکه په لوبه کې چې وي، حال دا چې اوس جګړه د بيکاره او بې عقلو کسانو په کار بدله شوې ده. پوځيان د ټولنې تر ټولو لوړه او ويارمنه پاړکه ده. جګړه څه شی ده؟ په جګړيزو چارو کې د بري لپاره څه ته اړتيا شته؟ او د پوځي ټولنې اخلاق څنګه دي؟ د جګړې موخه، انسان وژنه او وسله يې جاسوسي، خيانت او خيانت ته لمسول، د خلکو بدمرغه کول او په هغو تالان ګډول دي، د سرتېرو د مړولو لپاره د هغو د شتمنيو غلا کول، دروغ ويل، او دوکه کول. په دوکې او دروغو د پوځي ځيرکتيا نوم اېښودل دي. د پوځيانو اخلاق يعنې د آزادۍ وژل. دې ته وايي پوځي نظم ځان پالنه، ناپوهي، بيکاري، ظلم، بد اخلاقي، نشه، دې ته وايي پوځي اخلاق، خو سره له هغه هم پوځيان د ټولنې تر ټولو غوره او لوړه طبقه ده، له چينه پرته ټول شاهان پوځي جامې اغوندي او هر هغه څوک چې تر ټولو زيات خلک ووژني، هغه تر ټولو زياتې ډالۍ او جوايز تر لاسه کوي. سبا ته هم د يو بل د وژنې تکل سره سره کوي، د يو بل د وژلو او نابودولو سيالۍ جوړېږي او په سلګونه زره خلک يا له ژونده او يا هم له روغتيا نه بې برخې کوي. او بيا د مننې او لمانځنې مراسم جوړوي، چې خدای دوی ته د زياتو وګړو د وژلو قوت ورکړی دی. (دوی د وژلو شويو شمېر په لاسي لاپسې زياته وي). د بري جنډې او چغې پورته کوي، ويارې غواړي او په دې توګه هر څومره چې يې زياتې وژنې کړې وي، په هماغه کچه خپل خدمت او ويارنه زياته ګڼي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار اندرې له رنځه په نرۍ خو قهر جنه چغه وويل:

-څنګه لوی خدای له هغه ځایـه دوی تـه راګـوري، او د هغـوی خبـرې اوري. آه ! د زړه سـره ! پـه دې وروسـتیو وختونـو کـې ژونـد ډېـر راتـه زورونکـی شـوی دی. زه ویـنم چې کـرار کـرار پـه ډېـرو شـیانو پـوهېږم. انسان باید د خیر او شر د پېژندنې او پوهې ونې ته ورنېږدې نـه شـي او میوه ونه څکي. هغه زیاته کړه:

-ښه، ډېر ښه، وخت هم ډېر پاتې نه دی. تا ته هم خوب درځي، زه هم باید ویده شم.

ناڅاپه یې وویل:

- ځه، د ګورکي ښارګوټي ته لاړ

پېیر په ډار خو له خوا خوږې نه په ډکو سترګو هغه ته کتل او ځواب یې ورکړ:

-آه، نه !

سردار اندرې بیا وویل:

-ځه، ځه لاړشه، تر جګړې مخکې باید خوب پوره شي.

هغه په چټکۍ پېیر ته ورنېږدې شو، له هغه یې غېږ تاو او ښکل یې کړ او چغه یې کړل:

-د خدای په امان، درځه، خوځېږه ! هـېڅ نـه پـوهېږم چې بیـا بـه سـره وګورو او کنه !

په چټکۍ راستون شو او انبار ته ننوت.

هوا تکه تیاره وه او پېیـر نـه شـو کـولای د سـردار اندرې د مـخ حالـت وویني، چې هغه خواشینی، قهرجنه او که خوښ او تاند و.

پېیر یو څو موده هک حیران او چپ ودرید او فکر یې کاوه چې هغـه پسې ببرته او که کورته لاړ شي، خو په پای کې یې ځانته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-نه، نه هغه ما ته اړتیا نه لري او زه پوهېږم چې دا زموږ وروستی دیدن و، هغه یو لوړ ژور اسویلی ووېست اود ګورکي سیمې ته خپل کورته لاړ.

سردار اندري، چې انبارته راستون شو، په خپل کټ کې پریوت، خو خوب چېرته و.

هغه ستر ګې وترلې، یو خیال په بل بدلیده، خو ده ته خوب نه ورته. په دغو خیالونو کې یوه هغه، دې ډېر په ځان اخته کړ. هغه ته په پترزبورګ کې، خپل یو ماښام داسې وریاد شو لکه پرون. دا هغه ماښام و چې د ناتاشا بشره له خوښۍ او لېوالتیا نه لکه اور داسې ځلېدله او ده ته یې نقل کاوه چې څنګه تېر اوړی دا دمرخیږیو د ټولولو لپاره یوه لوی ځنګله ته تللې او هلته ورکه شوې وه. هغې په ګډوډو خبرو کې، د ځنګل چوپتیا، خپلو احساساتو او له هغه بوډا سره چې د شاتو مچۍ یې ساتلې وې، خپلې خبرې اترې انځورلې. هغې په هره شېبه کې خپلې خبرې پرې کولې او ویل به یې:

-نه، نه شم کولای، زه نه پوهېږم چې تا ته یې سم نقل وکړم. نه شم کولای، ټول هغه څه کټ مټ درته ووایم، لکه څنګه چې و، نه نه ته نه پوهېږئ!

سره له هغه چې سردار اندري هغه آرامولې چې دی پوهېږي، په ټولو هغو خبرو چې هغه یې وایی، پوهېږي، خو بیا هم ناتاشا له خپلې وینا نه ناراضي وه. هغې غوښتل د خپل ګوګل د هغې ورځې شاعرانه احساسات څرګند کړي، خو هغې نه شو کولای:

- ته نه پوهېږئ. هغه بوډا څه ښکلی و او هغه ځنګل څه تت او تیاره. .. د هغه داسې مهربانه .. نه، نه زه نه شم کولای درته وې وایم.

هغه لاپسې سره کېده او لاپسې ګېنۍ اخېسته. سردار اندري اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسبده، هماغه موسکا چې په هماغه ورځ د ناتاشې د نقل کولو په ورځ، د هغې سترګو ته په کتو کتو کې دده پرشونډو راخوره شوې وه، بیا راخوره وه، له ځانسره یې وویل:

-زه د هغې په خبرو پوهېدم، نه یوازې پوهېدم، بلکې هغه احساس چې د هغې ګوګل یې لمساوه، پر هغه صداقت او د هغې د روح پرښتینتوب او سادګۍ چې په هغې کې نغښتي و، هغه مې هم احساسول او پرې پوهېدم. دا هغه څه و چې ددې روح او ځان یې سره نښلول. دا هغه روح و چې زه پرې مین وم او راته ګران و، څه بې ساري او څه د زړه کومې او لېونۍ مینه، څنګه نیکمرغی وم. او ناڅاپه وریاد شول چې دغه مینه څنګه پای ته ورسېده. هغه، اناتول کوراګین، دغو احساساتو، هو، له دغو احساساتو او خیالونو نه یوه ته هم اړتیا نه لرله، هغه دغه شیان نه لیدل او نه پرې پوهېده، هغه په ناتاشا کې یوازې یوه تانده ښکلې پېغلو تې لیدله، چې آن له هغې سره خپل قسمت یو کړي او زه؟

... او هغه لا تر اوسه ژوندی او خوشاله ګرځي.

سردار اندرې، داسې چې ګواکې چا اور پرې ورایښی وي، په چټکۍ پاڅېد او دانبارتر مخې بیا په ګرځېدو راګرځېدو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

د اګسـت پـه ۲۵ مـه نېټـه د بـارادنیو تـر جګړې د مخـه، مسـیو دوبوسـیت، د ټولـواک د دربـار د تشـریفاتو مشـر او ډګـروال فابویر، لومړی له پاریس او دویم هغـه لـه مادریده لـه ټولـواک نـاپلیون سره د کتنې لپاره والویوا، ته راورسېدل.

دوبوسـیت، جامې بـدلې او دربـاري کـالي یـې واغوسـتل، بیا یـې سپارښتنه وکړه، هغه غوټه چې ده له پاریس نه ځانسره ټولواک ناپلیون ته روانه کړه، ده مخکې له مخکې د ټولواک کېږدۍ ته وروړې او خپله د کېږدۍ لومړې برخې ته ورننوت. هلته یې د ناپلیون له یـاورانو سره چې په ده راټول شول، خبرې یې پیل کړې او خپلې غوټې په خلاصولو شو.

فـابویر، لاکېږدۍ تـه تـر ننوتلـو د مخه، لـه هغـو جنرالانـو سـره چـې پېژندګلوي درلوده، خبرې اترې پیل کړې. که څه هم ټولواک لا دځان په جوړیدو و او کالي یې اغوستل، خو لا د خپل خوب په کوټې کې و. کله بـه یـې پـزه ګرولـه او کلـه بـه یـې سـتونی خلاصـوه، وبـه چورلیـد، را وبـه چورلید، او د چوپړ برس ته د برابرۍ لپاره به یې کله څوربـه مـلا او کلـه هـم غـوړ ټټـر هغـه تـه وربرابـر کـړ. یـو بـل ځـانګړی چـوپړ چـې د ادکلن(کلونیا) د بوتل پر خولې ګوته وراینبې او د هغه په نازک بدن یې عطر ورشیندل، داسې یې ښودله چې ګواکې یوازې دی، دی چې پر کوم ځای او څومره عطر پر هغه وروشیندي. د ناپلیون لنډې څنې لمدې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پر تندی را پرتې وې.

د هغـه بشـره کـه څـه هـم پرسـېدلې او ژبـړه وه، خـو د نیکمرغـۍ او خوښۍ ننبې تري وریدې. ځان یې رابرابروه، ستونی یې خلاص، آواز یې ډډ او خپل چوپړ ته چې په ده یې برس واهه وویل:

-ټینګ، لږ نور ټینګ.

هغه یاور چې دده کېږدی ته راغلی او د پرونې شپې د جګړې په لړ کې یې د نیول شویو اسیرانو خبر ورکاوه، دخوب د کوټې تر مخې په دې هیله ولاړ و چې د ننوتلو اجازه واخلي.

ناپلیون تندی تریو کړ، تر سترګو لاندې یې خپل یاور تـه وکتـل، د هغه خبره یې تکرار کړه او وې ویل:

-اسـیران مـه سـاتئ، هغـوی مـوږ دې تـه اړوي چې ویـې وژنـو. واه د روس د پوځ په حال ! او خپله ملا یې خمه او څوربې اوږې یې د چوپړ تر برس لاندې وربرابرې کړې او غږ یې پرې وکړ:

-ټینګ، ټینګ، لا ټینګ !

بیا یې وویل:

-بس دی، نور بس دی ! په سر یې یاور ته اشاره وکړه او وې ویل:

-ښاغلیو دوبوسیت او فابویر ته ووایئ چې راشي.

یاور ځواب ورکړ:

-ښه دی ټولواک !

او د خوب د کوټې له دروازې ووت.

دوو چوپړانـو اعلیحضـرت ټولـواک تـه دریشـي وروا غوسـته او ټولـواک د ګـارد آبـي رنګـه دریشـي پرغـاړه پـه چټکـو ګامونو د هرکلـو کوټې ته ورووت.

ښـاغلي دبوسـو، هغه سـوغاتونه چې د ملکې لـه خـوا راوړي و، پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلوار د ټولواک د راوتلو د ځای پر مخامخ مېز کېښودل، خو ناپلیون په دومره چټکۍ کالي اغوستي او داسې ژر راوتلی و چې دوبو سو، وخت نه و پیدا کړی، کارونه داسې جوړ کړي چې د ناپلیون لپاره نوی والی ولري..

ناپلیون .. د خپلې څېرې جدیتوب څه نرم کړ او وې ویل:

- نېه په پاریس کې څه حال و؟

دوبو سیت، باید هغه شان چې ښایي ځواب ورکړ:

-معظم ټولواک ! پاریس بې له تا نه په غم کې ډوب دی.

کـه څـه هـم نـاپلیون پـه دې پوهېـده چـې دوبو سـیت، بـه دغـه ډول یـو ځواب ورکوي او هغه هم د نېه تفکر په وخت کې په دې پوهېده چې دغه شـان ځوابونـه ناسم دي، خـو بیـا هـم د دوبو سـیت لـه ژبې نـه د دغـه شـان خبرو په اوریدو خوشاله، له هغه سره یې خواخوږي وښوده او وې ویل:

-ډېر خواشینی یم، چې تاسو مې تر دې ځایه ځان پسې راوستئ.

-اعلیحضرتا ! ما له دغې ورځې پرته، د بل څه انتظار نه درلود چې تاسود مسکو په دروازو کې وګورم.

ناپلیون وموسېد او په پریشانۍ یې سر پورته کړ او ښۍ خوا ته یې وکتل. یو یاور په نرمو او خښېدونکو ګامونو راوړاندې شو او هغـه تـه یې یوه زرینه تنباکمروړه ورکړه، ناپلیون هغه واخېسته.

تنباکمروړه یې پزې ته ونیوه او وې ویل:

-تاسـو خـو پـه عـذاب نـه شـوئ، سـفر مـو خوښـېږي، درې ورځـې وروسته به، مسکو وګورئ. زه پوهېږم تاسو د دې هیله نه لرلـه چې دغـه آسیایي پلازمینه وګورئ، خوندور سفر به وي..

د ناپلیون پام شو چې ټول درباریان د پردې لاندې پټ شوي شي تـه ګوري، وې پوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دی؟

دوبوسیت، له درباري دود سره سم، پرته له هغه چې ټولواک ته شا وروارړوي، دوه ګامه شاته ولاړ او د پردې د لوړولو په ترڅ کې یې وویل:

-د اعلیحضرت ټولواک حضور ته د ملکې ډالۍ !

دا د ناپلیون دهغه ماشوم رونې او ښکلی، تصویر و، چې د اتریش د امپراتور له لور نه پیدا شوی، هغه د ژوار، نومي نقاش له خوا انځور او خدا زده ولې د روم د پاچا په نامه یادیده، ښکلی ماشوم و چې ګڼې کړۍ کړۍ څنې یې درلودې، د هغه غلچک او کتل د مور په غېږ کې د مسیح کتو ته پاتې کېدل..

ناپلیون په یوې ښکلې شاهانه خوځېدا، تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-د روم باچا، خورا ښکلی دی. د ایتالویانو د ښکلایز مهارت په ډول یې خپله څېره بدله کړه، په مینه مینه تابلو ته ورنږدې شو او داسې یې وښودله، چې ګواکې په فکرونو کې ډوب دی. هغه داسې احساس کړه، هر هغه څه چې دی ووایي یا یې وکړي، هغه خپله تاریخ دی. هغه ته داسې وبرېښېده چې تر ټولو ښه کار چې دی کولای شي، خپل پرتم، واک او ځانغوښتنې ته په پام سره، چې د هغه زوی به د هغه له برکته، له نړۍ سره د (بیلبو)لوبه وکړي، هغه ددې لپاره چې د دغه پرتم، واک او ځانغښتې برخلاف، باید بل څه په ځان کې څرګند کړي او ځان د نړۍ تر ټولو ساده او مهربان پلار وښیي. سترګې یې له اوښکو راډکې شوې، تصویر ته وروړاندې شو، څوکۍ ته یې وکتل (سمدلاسه یې څوکۍ د هغه مخې ته کېښوده) هغه پر څوکۍ مخامخ تصویر ته کېناست. د هغه یو اشاره ددې لپاره بس و چې ټول په پښو پاڅي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ووزي او دغه ستر انسان له خپلو احساساتو سره یو ازي پرېږدي.

ښه ډېره موده چې هغه د تصویر په وړاندې پاتې شو، پرته له هغه چې خپله پوه شي، پر هغه د رڼا پرتې شغلو ته یې ګوتې وروړې، بیا پاڅېد، دوبوسیت او د څارنې ساتونکي یې راوغوښتل او سپارښتنه وکړه چې دغه تصویر ددې لپاره د باندې وباسي، چې د کېږدۍ د باندې شاوخوا راټول شوي کسان د روم باچا د تصویر له نیکمرغه کتنې او د خپل ګران ټولواک او لارښود د زوی او راتلونکي واکمن له لیدو نه بې برخه نه شي.

له هغه شا ن چې ده هیله لرله، په هغه موده کې چې ده له خپل دولتي مشاور دوبوسیت، سره سهارنۍ خوړله (هغه ویاړ چې د دوبوسیت په برخه شوی و) د کېږدۍ په وړاندې د افسرانو او د زاړه ګارډ د سرتېرو د منډو او شروشور یوه هنګامه چې د تصویر د لیدو هڅه یې کوله، پورته شوه.

له هغه سره هم مهاله له لېوالتیا نه ډکې چغې اوریدلې کېدې:

-ژوندی دې وي ټولواک ! ژوندی دې وي د روم باچا ! ژوندی دې وي ټولواک !

تر سهارنۍ نه وروسته، ناپلیون ددوبوسیت، تر مخې خپل منشي ته وویل چې د پوځ په نامه دده فرمان ولیکي:

خپل فرمان یې یو ځل بیا له تېروتنو پرته او ښه لیکل شوې ښه ولوست او وې ویل:

- هوکې ! لنډ او هر اړخیز !

په فرمان کې راغلي و:

-جګړه مارو نومیالو ! داده هغه جګړه چې مورږ دومره ورته ستړګه پـه لاره وو، ددې جګړې بـرۍ تاسو پـورې اړه لـري. بـرۍ زمـورږ لپـاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرومرو دی. هغې ته موږ زیاته اړتیا لرو. بری به موږ ته هر څه راکړي. د ژمي لپاره تاوده او آرام کورونه او بېرته خپلې مېنې ته راستنېدل. هغه شان چې په اوسترلیځ، فریدلاند، ویېتکس او سمولینسک کې وجنګېدئ، دلته هم وجنګېږئ. وجنګېږئ چې راتلونکي په خورا غرور او مېړانه ستاسو د سرښندنې یادونه وکړي. هغوی چې ستاسو د هر یو په اړه غږېږي، وایي به چې ده، د مسکو په لویه جګړه کې ګډون کړی و.

ناپلیون د خپل فرمان وروستۍ خبره بیا وویله: هو، د مسکو په جګړې کې!

اوښاغلي دوبوسیت ته یې، چې د سفر خورا لېواله و، بلنه ورکړه چې له هغه سره په ګرځېدا کې ملګرتیا وکړي. بیا له کېږدی نه ووت او د زین شویو آسونو خواته وروخوځېد.

دوبوسیت له ټولواک سره د ګرځېدو لپاره، له هغه مننه وکړه او وې ویل:

-ستاسو اعلیحضرت حضور پر ما خورا مهربان یاستئ.

هغه له آسه هم ډاریده، خوب هم ورته، او سورلی یې هم زده نه وه.

خو ناپلیون د سفر دغه لېواله ته سرونښوراوه او دوبوسیت، اړو چې باید له هغه سره تللی وای. کله چې ناپلیون له کېږدی نه ووت، د کېږدی تر مخې دده د زوی د تصویر په وړاندې دګارډ د راټول شویو پوځیانو چغو او نارو لاپسې قوت واخېست، خو دناپلیون تندی تریو شو، په یوه شاهانه خوځېدا یې تصویر ته اشاره وکړه او وې ویل:

-یوسئ، له دې ځایه یې یوسئ! لا تر اوسه پورې وخت دی چې هغه د جګړې ډګر وویني.

دوبوسیت، سترګې وټرلې او سر یې ټیټ کړ او دا ددې نښه وه چې ترکومې اندازې پورې د ټولواک خبرې احساسوي او پرې پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

لکه هغه شان چې د هغه تاریخ لیکونکي وایي، ناپلیون د اګست په ۲۵ مه نېټه له سهاره تر مابنامه پورې پر خپل آس تېره کړه.

هغه، ځایونه او سیمې کتلې او څارلې، پر هغو سپارښتنو چې د هغه مارشالانو ورته ورکړې وې کول، خبرې اترې کولې او خپلو جنرالانو ته یې خپل ځانګړي وړاندیزونه سپارل:

-د اګست په ۲۴ مه نېټه، د شوارډینو دمورچلونو تر نیولو وروسته، د روس د پوځ لومړي کرښې د کالوچا، د سیند د غاړو په اوږدو کې ماتې او یوه برخه، یعنې کینه خوا یې شاته اوښتې وه. په دغې برخه کې نه کوم سنګر او نه کوم څارځای و. سیند هم د دښمن د پوځونو د یرغل په وړاندې کوم خنډ جوړولای نه شو او یوازې همدا برخه وه چې مخې ته یې پراخه ډاګونه پراته وو. هر څارونکی او لیدونکی، پوځي یا غیر پوځي په لومړي کتنې او لیدنې کې په دې پوهېده چې د فرانسویانو یرغل به له همدې ځایه پیل کېږي. داسې برېښېده چې د دې خبرې په اړه فکر کول په کار نه دي او د ټولواک او مارشالانو لپاره دا د پریشانۍ او زیات غم خبره نه وه. هغوی په دې اړه نه ځانګړې پلټنې ته اړتیا لرله او نه ځیرکتیا ته، په تېره بیا چې اوس دغه پیاوړتیا د نبوغ نوم ګټلی و او ټولو هڅه کوله هغه د ناپلیون حق وګڼي، خو هغو تاریخ لیکونکو چې وروسته دغه پېښې لیکلي، دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راز د ناپلیون مل کسانو او یا خپله ده، په دې اړه بل نظر درلود.

نـاپلیون، پـر دغـه ډاګونـو وګرځېد ،پـه خـورا ځیـر یـې ټـول ځایونـه وکتل،خپلـه یـې لـه خپـل ځـان سره د ځېنـو ځـایونو د خوښـېدو او یـا نـه خوښـېدو لـه املـه سر ښـوراوه، پرتـه لـه هغـه چې پـه دغـه اړه خپـل ژور خیـالات چې ددې د پریکړو بنسټ یـې جـوړاوه، خپـل مـل کسـانو یـا جنرالانو ته ووایي، ددغو څېړنو وروستې پایله یې د فرمانونو په بڼه هغو ته اوروله. د داوو (چې په ګیرځوک اکمولسکي پېژندل شوی و) ددغـه وړاندیز چې لـه کینې خوا بایـد د روسي پـوځ نـه راتـاو شـو ، پـه اوریدو وویل چې دغه کار باید ونه شي، خو په دې اړه یې چې ولې ونـه شي، هېڅ نه ویل. د جنرال کمپـان دغـه وړاندیز یې چې د هغـه لـه مخې باید په فلیشی یرغـل او خپـل پوځونـه د ځنګـل لـه لارې قومانده کړي، ومانه. که څه هم مارشال نې، چې پـه ګیرځوک الخنګینسـکی مشـهور شوی و او زړه یې وکړی شو ووایي چې په ځنګله کې پرمختګ کېدای شي، د پوځ د تباهۍ سبب شي،له دغه وړاندیز سره یې په ډاګه مخـالف کړی و.

د شواردینو د شاوخوا د سیمو تر کتنې وروسـته یـو څـه وخت چـپ پـاتې شـو ، پـه خیـالو کې ډوب شـو او د توپونـو د ډزو لپـاره دوه هغـه ځایونه چې سبا ته باید د روسـیې مورچلونـو ،تر اور لانـدې نیولـو لپـاره جوړ شي او د هغه تر څنګ هغه ځایونه چې صحرایی توپونه په کې ځای پر ځای شي، په نښه کړي.

وروسته له هغه چې یې دغـه او نـورې څـه سپارښـتنې وکړې، ببرتـه خپلې قوماندانۍ ته راستون او هلته یې د دغې جګړې د نظم کړنلاره د لیکلو لپاره خپل منشي ته واوروله.

دغـه کـړنلاره چـې فرانسـوي او ځېنـو نـورو درنـاوی وړ تـاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکونکو په خورا درنښت د هغه یادونه کړې، داسې وه:

هغه دوه مورچله چې د شپې له خوا د ګیرځوک اکمولسکی له خوا په لاندې شوې دښته کې جوړ شوي وو، له سهاره د دښمن پر هغو دوو مورچلونو برید پیل کړ، چې مخامخ ورته پراته وو.

له دې سره هم مهاله د لومړې توپخانې قوماندان جنرال پیرینتي، له کمپان دیرشو توپونو او د بسې او فریان له وسایلو سره، یعني په ټولیزه توګه دوه شپېته عرادې (په هغو کې څلور ویشت د ګارد توپونه، د برش د کمپان د پوځ زغروال، او اته د بسې او فریان د پوځ زغروال و) وړاندې ځي او د دښمن مورچلونه او توپخانه تر اور لاندې نیسي.

جنرال سوربیه باید دې ته چمتو وي چې د لومړنۍ قوماندنې په اوریدو، خپل ټول مهمات د دښمن د مورچلونه پلو ورولېږي.

شهزاده پنیتوفسکي د همدغو ډزو په لړ کې د ځنګله له لورې، باید کلي ته لاړ او د دښمن پر مورچلونو راتاوشي.

جنرال کمپان باید په ځنګل کې وړاندې لاړ شي، چې لومړي سنګرونه لاندې کړي. په دې توګه جګړه پیل او وروستې قوماندې به دنا پلیون له خوا په خپله د دښمن د عملیاتو په لیدو ورکول کېږي.

د ښۍ خوا د توپخانې د ډزو په پیل سره پر کینې خوا باید ډزې پیل شي. د موران د پوځونو وسلوال او د ولیعهد لښکر د ښي اړخ د اوربل په لیدو، باید په چټکۍ برید پیل کړي. د ولیعهد لښکر به کلی (بارادنیو) لاندې کوي او د هغه د درې پلونونه، تر اوښتونه وروسته به، د جنرال موران او جنرال ژی رار، له پوځونو سره چې دده تر قوماندې لاندې دي، د دښمن پر مورچلونو یرغل کوي. وړاندې به ځي او هلته به له نورو پوځونو سره یوځای پاتې کېږي.

دغه ټولې یادونې به په خورا ځیر تر سره کېږي او د هغه تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بايد پوره احتياط پوځونه هم چمتو وساتل شي.
موژآسيک ته نېږدې
د ټولواک اردو د ۱۸۱۲ کال د سپتمبر ۲ مه

که ځان ته اجازه ورکړو او د ناپليون دغه کړنلاره د هغه د نبوغ په وړاندې د هر ډول مذهبي ويرې نه لرې، وځېړو. په ډاګه به څرګنده شي، خورا ناڅرګنده او پېچلې ده. هغې څلور خبرې او څلور سپارښتنې لرلې، خو له هغو نه يوه هم عملي کېدای نه شو او عملي هم نه شو.
په دې کړنلاره کې راغلي و چې:
-لومړی بايد هغه ځايونه چې ناپليون په ننبه کړي، تر برید لاندې راشي..
دويـم، جنـرال پنيتوفسـکي بايـد د ځنګلـه لـه لارې د کلـي پلـو وخوځېږي..
درېيم دا چې جنرال کمپان له ځنګله نه تر تېريدو وروسته بايد کلی اشغال کړي..
او څلورم دا چې: د وليعهد لښکر به کلی (بارادنيو) لاندې کوي او دري پلونو ته به اوړي..
دغـه کـړنلارې لکـه د هغـه د نـورو سپارښـتنو او غوښـتنو پـه شـان عملي نه شوې او عملي کېدای هم نه شوې. لـه بارادنيو نـه تر تېريدو وروسـته، وليعهـد د کالوچـا پـه سـيمه کې پـه شـا وتمبـول شـو او نـور وړانـدې تـلای نـه شـو. د مـوران او فريـان لښـکرې، نـه يـوازې کـوم مورچلونه لاندې نه شو کړای، بلکې شا تګ ته اړ وتل او د هغو خپل مورچلونو روسانو ولکه کړل (دا هغه څه و چې ناپليون په هېڅ ډول نه شو کولای د هغو اټکل و کړی او تصوريې هم نه کاوه).. په کړنلاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هـم راغلي و چې تر دغـو سپارښـتنو وروسـته، نـورې قومانـدې بـه نـاپليون پـه خپلـه د دښـمن د عمليـاتو پـه ليـدو او د هغـو د بهيـر د پرمختـګ لـه مخې وركوي، خـو دا كـار هـم ځكـه ناشـونى و چې د دغـو جګړيزو پېښـو د پېښـېدو په ټوله موده كې نـاپليون دومـره لـرې و، چې لـه هغو نه دده خبريدل خـورا ګـران و (دا هغـه څـه و چې وروسـته څرګنـده شـوه) او هغـه فرمانونـه چې ده پـه دې اړه وركـول، هـم لـه پېښـو نـه د ناخبرتيا په حال كې وركول كېـدل، نـو ځكـه د هغـه عملي كېـدل، خـورا ګرانه خبره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

ډېر تاریخ لیکونکي داسې وایي چې د بارادنیو جګړه ناپلیون ځکه ونه ګټله چې هغه، د هغې په ترڅ کې والګي نیولی و ، که هغه والګي نه وای نیولای، تر جګړې مخکې او د هغه په لړ کې به د هغه فرمانونو د لا لوړ نبوغ نه سرچینه اخیستې وای، روسیه به نابوده او د نړۍ نقشه او څېره به بدله شوې وای.

د هغو مورخینو لپاره چې وایي روسیه د یوه سړي، ستر پتر، په خوښه او تکل جوړه شوې، فرانسه د یو تن ناپلیون، په امپراتوری بدله شوې او د فرانسې پوځونه د یو تن په قوماندې روسیې ته راغلل او جګړه یې پیل کړه او روسیه ځکه ستر او بریالۍ شوه چې ناپلیون د اګست په ۲۲ مه نېټه په سخت والګي اخته شوی و ، دا د هغو لپاره د منلو وړ ده.

که د بارادنیو د جګړې پیل یا نه پیل، د ناپلیون ارادې پورې اړه لرلای، که ددې یا هغه فرمان ورکول د هغه په خوښه یا نه خوښه کېدای، نو په دې توګه دا په ډاګه ده چې د ناپلیون والګی د روسیې ژغورونکی وګڼل شي، خو له دې کبله چې د اګست په ۲۴ مه د هغه له یو چوپړ هېر شوي و ، چې هغه ته تودې او نه لمد بدونکي موزې ورکړي، باید دغه چوپړ د روسیې اصلي ژغورونکی وګڼو... له بله پلوه که دغه دلایل چې روسیه یوازې د یوه تن (ستر پتر) په اراده جوړه شوې امپراتوری ده، د فرانسې د امپراتوری جوړیدل او پر روسیې د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېواد د پوځ يرغل، د يوه تن ناپليون په خوښه او اراده تر سره شوې ده، هغه دلايل دي چې يوازې ناسم او له عقله لرې، بلکې له انساني طبيعت سره هم اړخ نه لګوي، خو د دغې پوښتنې چې د تاريخي پېښو دلايل دا دي چې د نړۍ د چارو بهير له مخکې د لوی خدای په اراده ټاکل شوی او د ټولو هغو انسانانو د ارادې محصول ذی، چې په دغه بهير کې يې ګډون کړی دی او د دغه شان کسانو لکه د ناپليون د ارادې اغېز رښتينی نه برېښي. ..

د بارادنيو په جګړه کې ناپليون نه څوک وويشتل او نه يې څوک ووژل، دا کارونه ټول سرتېرو تر سره کړل او دا هغه څوک نه و چې خلک يې وژل.

فرانسوي سرتېرو د بارادنيو په جګړه کې روسي سرتېري نه له دې کبله چې ناپليون فرمان ورکړی وژل، بلکې هغوی له دې کبله روسي سرتېري وژل چې هغوی هيله لرله هغه ووژني. د فرانسې ټول پوځيان، فرانسويان، ايتالويان، المانيان، هنګريان، ټول او ټول وړې، بې جامو او له جګړو ستړي وو، دوی، د هغه پوځ په وړاندې چې مسکو ته يې د دوی د تګ لاره ترلې وه، ځان داسې انګېره چې ګواکې د بوتل سر خلاص شوی او بايد مې يې هرومرو وځکل شي، که هغه وخت ناپليون هغوی له جګړې نه منع کړي وای، هغوی به هغه وژلی وای او خپله به يې د روسانو وژلو ته وردانګلي وای، ځکه هغو دا کار خپله دنده ګڼله. .. هغوی ناړې وهلې: ژوندی دې وي ټولواک ! د هرې اپلتې په اوريدو سره يې بيا هم همداسې ناړې وهلې او چغې يې آسمانو ته رسېدلې. هغوی له دې نه پرته چې چغې ووهي: ژوندی دې وي ټولواک ! او ځان د مسکو تر لاندې کولو وروسته ښه خوړواو کالو ته ورسوي بله لاره نه درلوده. نو ځکه دوی د ځان په شان نور انسانان يوازې د دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره چې ناپلیون یې غوښتونکی و ،نه وژل. په دې جګړه کې دا ناپلیون نه و ، چې د جګړې لارښوونه کوي، ځکه د هغه یو فرمان هم عملي نه شو... که څه هم دې جګړې ته جوړه شوې کړنلاره ، په هېڅ ډول تر نورو هغو کړنلارو نه چې پخوا له دې د نورو جګړو لپاره جوړې شوې وې، خرابه نه وه بلکې تر هغو ښه هم وه او د جګړې په موده کې ورکړل شوي فرمانونه هم تر پخوانو هغو خرابه نه وه ،خو د بارادنیو د جګړې فرمان له دې کبله دې ته،ورته پخوانیو فرمانونونه توپیر درلود ،چې د بارادنیو جګړه، لومړې جګړه وه چې په هغه کې ناپلیون ماته کړې وه. ټولې ښه او غوره بې ساري کړنلارې او فرمانونه، چې کله بری رانه وړي، تل ناوړه او احمقانه برېښي او دهغو پوځي کارپوهانو له خوا غندل کېږي، چې جګړه ونه شي ګټلی او برعکس که څومره ناوړه او بیکاره کړنلاره او فرمان جګړه وګټي، هغه خورا ښه د پام وړ او غوره ګڼي او خورا ښه پوهان د هغو د ښېګڼو او غوره ځانګړتیاو د اثباتولو لپاره کتابونه پرې لیکي.

هغه کړنلاره چې (وای روتر) د اوسترلیځ د جګړې لپاره جوړه کړې وه، د پوځي کړنلارو په تاریخ کې غوره او بېلګیزه وه، خو هغه یې د زیاتې پاملرنې، بشپړتیا او هر اړخیزتوب له امله سره وغندله. ناپلیون د بارادنیو په جګړه کې د واک د ستر استازي په توګه په هماغه شان غوره او تر پخوا هغه ښه او لا ښه تر سره کړه، آن د جګړې د بهیر لپاره یې کوم ناوړه څه هم ونه کړل. هر غوره وړاندیز یې ومانه، هغه کومه تېروتنه ونه کړه، خپله یې هم متناقض نظریات او څرګندونې نه لرلې، نه ډار شوی و او نه د جګړې له ډګره وتښتېد ، په جګړه کې د خپلې پوهې او تجربې په مرسته یې، په کراره او عزت خپله جګړیزه مشري او غوره دنده په پوره ایمانداری تر سره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کلـه چې نـاپلیون د جګړې د کربنـو ،تر دویمـې هـر اړخیـزې کتنـې وروسته راستون شو ،وې ویل:

-د شطرنج دانې ایښودل شوې او ټولې شوې دي. لوبه بـه سباتـه پیـل شي.

هغه هیله وکړه چې تودې جامې ورکړي او دوبوسیت، یـې هـم ځانتـه راوغوښت، له هغه سره یـې د پـاریس پـه اړه خبرې اترې پیـل کړې او د هغو بدلونونو په هکله یې د هغه نظر وغوښت چې د ملکې په کور کې د راوستلو هیله لرله. د تشریفاتو رئیس د ټولـواک د حـافظې قدرت ځکـه حیران کړی و ، چې د ژوند ورځنـي خورا واړه شـیان او د هغـوی ځـای او بدلول یې هم په یاد و.

لـه ډېرو وړو او بې معنا شیانو سره یې لېوالتیا ښودلـه، لـه سفر سره د دوبوسیت، پر بې پایه مینې ټوکې کولې او د هغـه ډاکتـر پـه څېر چې ښه په ځان ډاډمن او په خپـل کـار ښـه پـوهېږي، بې پـروا غږېږي، خپلـه چپنه اغوندي او د نـاروغ پر سر درېږي او وایي:

-هـر څـه زمـا پـه واک او ذهـن کې دي، مـا تـه هـر څـه څرګنـد دي، هـر وخت چې وړ وي، پیـل کـوم او لـه بـل هـر چـا نـه ښـه پـرې پـوهېږم. اوس کولی شم ټوکې هم وکړم، څومره چې په کراره کراره زیاتـه ټوکې کـوم، په هماغه اندازه باید تاسو ډاډمن، آرام واوسئ او زمـا نبـوغ مـو حیـران کړي.

د خپل دویم جام تر څکلو وروسته، ناپلیون لاړ چې دده تر نظره سبا تـه دمهـم کـار د سـرته رسـولو نـه مخکې بایـد ویـده شـي. هغـه د خپـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتلونکي کار له امله دومره سودايي و چې خوب يې ترينه تښتولی و. سره له هغه چې د شپې د لمدبل له مخې د هغه والګی لا زيات شو ، د شپې تر نيمايي وروسته په درې بجو له خپلې کېږدۍ نه، بلې لويې کېږدۍ ته ورووت. او وې پوښتل:

- روسان شته که لاړل؟

هغه ته يې ځواب ووايه چې د دښمن ډزې له هماغه ځايه روانې دي. او د ښه ده ، په نښه يې سر وښوراوه.

د ځارنې ياور کېږدۍ ته ورننوت.

ناپليون له هغه نه وپوښتل:

- ښه راپه ! ته څه فکر کوئ، زمونږ ننني کارونه به ښه وي؟

راپه ځواب ورکړ:

-بښکه چې به ښه وي، معظم ټولواکه !

ناپليون هغه ته وکتل.

راپ وويل:

-ستاسو به په يادوي معظم ټولواک چې په سمولينسک کې مو ماته ويار راوباښه او راته ومو ويل چې بوتل خلاص شوی دی او بايد وڅکل شي. ناپليون وروځې ګونځې او تندی تريو کړ، سر يې په منګلو کې کېښود ، تريو مودې پورې چپ شو او بيا يې وپوښتل.

-دې خوار پوځ له سمولينسکه، تردې ځايه پورې ډېره مرګ ژوبله ليدلی ده، و ګوره ! ما تل ويلي دي راپه ! بخت دوکه ماره کمچنۍ غوندې ده او اوس دغه حال خپله احساسوم. ربښتيا پوځ خو لا تر اوسه بشپړ دی؟

راپ ځواب ورکړ:

-هو کې معظم ټولواکه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون یو تابلیت راواخیست، هغه یې په خوله کې کښنود. او خپل ساعت ته یې وکتل. خوب نه ورته او سهار هم لا لرې و. داسې فرمان نه و چې د وخت د تېرولو لپاره ولیکل شي، ځکه ټول فرمانونه ورکړ شوي و او اوس یې د عملي کېدو وخت و.

ناپلیون په ټینګه او ځېرې و پوښتل:

-پوځ ته ډوډۍ او وریځې ورکړل شوي دی؟

-هو کې، ټولواکه !

-وریځې څنګه !

راپ ځواب ورکړ چې د وریځو په اړه یې هغه د ټولواک سپارښتنې ټولو ته رسولي دي، خو ناپلیون د نه رضایت په نښه سر وښوراوه، ګواکې هغه په دې باور نه لاره چې د هغه سپارښتنې دې تر سره شوي وي. چوپړ جام په لاس رارنوت. ناپلیون ورته وویل چې راپ ته هم یو جام ورکړئ، کرار چپه خوله کښناست او په خوند خوند یې غړپ غړپ خپل جام څکه.

هغه خپل ګیلاس بوی کړ او وې ویل:

- زه خو نه په مزه پوهېږم او نه په بوی. نور نو ،له دې وا لګی نه ستومانه شوی یم، ټول د ډاکټر خبرې کوي او د یوې وا لګې دارو نه شی کولی ! کورودیزار، دغه تابلیتونه راکړل، خو د ناروغۍ علاج هسې تشه خبره ده.

زموږ ځان د ژوند لپاره د یوه ماشین په څېر دی، هغه د همدې لپاره جوړه شوی دی. هغه باید په خپل حال پرېږدو. هغه باید خپله د خپل ځان ساتنه او پالنه وکړي. هغه تر هغه نه چې موږ دارو پرې کوو ، کله چې یو ازې وي، زیات کار کوي، زموږ ځان لکه ساعت دا سې دی چې باید هماغه خپل ټاکلی وخت ووهي. ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې برېښېده چې ګواکې لاره يې پيدا کړې وه، دا هغه څه و چې ناپليون له هغه سره خورا لېوالتيا لرله، هغه بيا ناڅاپه يوه پوښتنه او تعريف رامنځ ته کړ او وې پوښتل:

-راپه ! تاسو پوهېږئ چې د جګړې هنر څه شی دی؟

او خپله يې ځواب ورکړ:

-د جګړې هنر هغه دی چې په ټاکلي شېبه کې تر دښمن نه پياوړی او قوي واوسي.

او راپه، ځواب ورنه کړ.

ناپليون وويل:

-سبا به موږ له کوتوزوف سره مخامخ کېږو، ګورو به چې څه کېږي، يادېږي مو، هغه پر براونا، کې قوماندانې کوله، خو د درې اونيو په اوږدو کې يو وار هم نه پر آس سپور شو او نه يې د جبهې کرښې وکتلې، ګورو به چې څه کېږي؟

هغه ساعت ته وکتل، د شپې څلور بجې شوې وې، خو خوب نه ورته او جام يې ټول څکلی و. کوم کار يې نه درلود چې وې کړي. پاڅېد، ښکته پورته وګرځېد، يو تود کوټګی يې واغوست، خولې يې پر سر کړه او له کېږدۍ نه د باندې ووت. هوا تياره او لړې خورې وې. لړې له آسمان نه په سختۍ راشبوه وې. د فرانسوي پوځيانو د قطعاتو مخې ته بل شويو اورونو شغلې نه لرلې، خو هلته لرې لرې د روسي پوځونو، د بل شويو اورونو شغلې د لوګو په منځ کې ځلېدلې. چوپه چوپتيا خوره وه، خو د فرانسوي آسونو د سمونو تکهاري او څښهاري وو، چې مورچلونو ته خوځېدلي وو، هغه له ورايه اوريدل کېدل.

ناپليون د کېږدۍ تر مخې ګرځېده راګرځېده، د اور شغلو ته يې کتل، د سرتېرو ګامونو او د آسونو د سمونو غږ ته غوږ و، کله چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښږدی مخې ته د ولاړ ساتونکی له مخې چې د ښکوخولی يې پر سر و ،تښږده ،هغه د ټولواک په لیدو په وچه تښږه بدل شوی و ، د هغه مخې ته ودرید او په هماغه پوځي قهرجن،خو هم مهاله له خواخوږی سره مل، غږ چې تل به سرتښرو سره په دې ژبه غږیده له ساتونکي نه وپوښتل:

-ته له څه وخت راهیسې خدمت کوي؟ همدا چې ځواب يې واورید ، وې ویل:

-ښه ! پخوانی يې، په غونډ کې يې تاسو ته وریځې درکړئ؟

-هو ! ټولواک، رایې کړې.

ناپلیون سر وښوراوه او له هغه نه لرې شو.

د سهار پنځه نیمې بجې وې چې ناپلیون سپور شو او د شواردینو کلي ته لاړ.

هوا مخ په رڼیدو وه، آسمان که څه هم تک شین و ، خو یوازې یو کنډک وریځ په ختیځ کې ولاړې وې. پرښودل شوی نغري د سبايي په رڼايي کې کرار کرار په سړو کښدو و.

ښي اړخ ته د توپ یو درونده غږ انګازې جوړې کړې، په آسمان کې يې کرښه جوړه او بېرته چوپتیا خوره شوه. یوځو دقیقې وروسته دویم او بیا درېیم غږ واوریدل شو. فضا ولړزیده او بیا څلورم او پنځم ډزونه، نږدې او نږدې چېرته ښی خوا ته يې په پرتم پرتم انګازې جوړولې.

لا د لومړیو ډزو غږ نه و ورک شوی، چې نورې ډزې او نورې نورې یو په بل پسې پرله پسې پیل شوې.

ناپلیون له مل چوپړانو سره د شواردینو د کلي مورچلونو ته ورغی او هلته له آسه کوز شو ، لوبه پیل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

پېير چې له سردارانډې نه ګورکي ته راستون شو ، خپل ځاروان ته يې سپارښتنه وکړه چې سبا سهار د وخته آسونه چمتو او دی هم د وخته راويښ کړي. او سمدلاسه د باريس له خوا به هغه کنج کې ويده شو چې دده لپاره يې جلا کړی و.

کله چې پېير بله ورځ سهار پوره راويښ شو ، هېڅوک د باريس په جونګړو کې نه و ، د وړې جونګړې هيندارې لړزيدې او دده ځاروان ده ته ولاړ او ښوراوه يې.

داسې ښکاريده چې ځاروان د هغه له راوښبدو ناهيلی شوی دی، پرته له هغه چې پېير ته وګوري، هغه يې له اوږې نيولی، په ښوريدو ، ښوريدو کې يې ويل:

-تاسو حضور، ستاسو حضور، ستاسو حضور ! د ډزو غږ اورئ..

پېير چې نور پوره راويښ شوی و ، وويل:

-څه وايې، پيل شوه !

د جونګړې مخې ته ناست ساتونکی وايي، ستاسو حضور لکه چې اورئ، ډزې پيل شوې. ټول ښاغلي تللي او په خپله والاحضرت هم پخوا له همدې ځايه تېر شو.

پېير، په تلوار جامې واغوستې او د جونګړې مخې برنډې ته ورووت. د باندې هوا صافه، تازه شبنم پروت، طبيعت او آسمان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښۍ ننښي ورولي. لمر چې همدا شېبه د وريځو له پردې نه ځان راژغورلی و، خپلې نيمايي شغلي يې کړې، د وريځو له کړې نه راځلولې، د کوڅې د بل پلو بامونو له شانه، په لاروکې پر پرتو خاورو د پراته شبنم، پر کورونو او د هغو پر کړکيو او د پېيړ پر آسونو چې د هغه جونګړې ته نېږدې ولاړ و، د رڼا شغلې شيندلې، د باندې د توپونو غړمبهار، دم په دم ښه اوريدل کېده، يو ياور له خپل قزاق ملګري سره په کوڅه کې روان و.

ياور چغې کړل:

-ښاغلی ګرافه ناوخته شوې ده، ناوخته شوې !

پېيړ، خپل ساروان ته وويل چې آس يې ورپسې ورولي، خپله لاړ او پر هغې غونډۍ وروخوت چې پرون يې له هغې نه د جګړې د ډګر ننداره کوله. پر دغې غونډۍ خورا ګڼ شمېر پوځيان راټول شوي وو، د قوماندانۍ د افسرانو د غږيدا غږ، چې په فرانسوي ژبه غږيدل، اوريدل کېده. د کوتوزوف سپين سر چې سپينه سره پټاره لرونکې خولۍ يې پر سره وه او سپين څټ يې د اوږو په منځ کې ډوب و، له ورايه ښکاريده. د کوتوزوف لرليد (دوربين) په لاس کې و او تر غونډۍ لاندې لويه لاره يې څارله.

پېيړ، پله په پله پر غونډۍ وروخوت. هغه د سترګو په وړاندې منظر ته وکتل او دی د هغه له پرتم هک پک پاتې شو. هماغه پرونۍ دښته او ډاګ و او ښکلا يې دده زړه وړی و، خو اوس ټوله دښته له سرتېرو ډکه او د توپونو له ډزو نه راولاړ شوی کنډک کنډک لوګي هغه پوښلې وه. د لمر زريني وړانګې چې د هغه د شا له کينې خوا راپورته کېدې، لکه زريني ګلابي رنګه نيزې له اوږدو سيوريو سره غږېږې غځولې او د سهار په سپېڅلي هوا کې يې د دښتې پر لمنه د رڼا لړې خپرولې. .. هلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـړې لـړې زريـن فصـلونه او يـو نـيم خـال، شـنه هغـه لـه ورايـه ځلېـدل. وړاندې، مخکې، ښې او کينې خوا ته دښته کې، د سرتېرو ګڼه ګوڼه وه. دا او نور ټول هر څه داسې د ژوند له خونده لېواله وه چې پېيـر ددغـه شان يو پرتمين حال هيله نه لرله، خو له هر څه زيات هغه د جګړې ډګر او د هغې دواړه خواته د بارادنيو کلی او د کالوچا، ډزو حيران کړی و.

د کالوچ، پر سر، په بارادنيو کې د هغه په دواړو خواوو کې په تېره بيا د هغه کين څنګ ته د ککړ ساحل په خوا کې ولاړې لـړې چې د رانه لمر په راځلېدو او خوريدو، دغو لړو لمن ټولوله.. د توپونو لـوګي بـه د لـړو سره ګډ شو، د لـوګي او لـړو پـه دغـه سـيند کې بـه د لمـر سـهارنيو شغلو کله د اوبو پر څېر، کله د شبنم پر بستر، کله د بارادنيو او د سيند پر سواحلو د خپرو سرتېرو د سرنيزو پـر څوکـو، د ځلاوو رڼا خورولـه. ددغو لړو په منځ کې به کله سپينه کليسا، يـو نـيم ځای بـه د بـارادنيو د کلي، ديو نيم کور بامونه او يا د توپونـو لـه شـنوبخونو صـندوقونو سره دولاړو سرتېرو ډلې ليدل کېدې. دا هر څه پـه ښـوريدا او پـه خوځېدا ښکاريدل. ځکه چې د لوګي او لړو څپې په دغې ټوله بې پايه سيمه کې په کراره روانې وې..

که څه هم عجيبه برېښېده، خو ددغـه منظر ښـکلا د توپونـو همدغـه لوګي او د هغو د ډزو غړمبهاری وو.

ناڅاپه ګړز شـو او لـه هغـه سـره هـم مهالـه، يـو ګـرد، پنډ، سـپين خړ رنګه لوګی پورته او بيا ګړز!

ګړز، ګړز! بيا دوه کنډ که لوګي په هوا کې رانښکاره شول، پـه هوا کـې سـره مخـامخ، وړانـدې لاړل او ګـړز ګـړز! او غړمبهـاری، هغـه څـه رښتيا کول چې سترګو ليدل.

کينې خوا ته د کروندې او بوټو پر سر، همدا سې پرله پسې د لوګيـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنډکونه رانښکاره او لړې لړې چېرى روان وو. او هلته په ځنګلونو کې د توپکو نریو نریو لوګیو ټوټو، د ګردیدو او وړاندې تګ وخت نه شو پیدا کولای، خو دهغه نرې نرې غږونو خپل آوازونه تر غوږونو پورې رسول..

پېیر غوښتل همالته، د همدې لوګو، د همدې سرنیزو په ځلا او شروشور کې او د همدې خوځښد او منډو په منځ کې پاتې شي. هغه کوتوزوف او له هغه سره مل چوپړانو ته ددې لپاره وروکتل چې له هغو سره له پښو نه د اخښتل شوي احساس آزموینه وکړي. ټولو کټ مټ لکه دده په شان، یا ده ته داسې وبرښېدل، په هماغه شان لکه دده احساس مخ وړاندې کتل، مخامخ د جګړې ډګر ته. د هغو ټولو په بشړو کې هماغه پټه او ناڅرګنده توده لېوالتیا راځلېدله چې ده پرون شپه احساس کړې وه او د سردار اندرې سره تر غږېدا وروسته د هغه په رښتینتوب پوه شوی و.

کوتوزوف، چې هماغه شان ډګر ته کتل او پرته له هغه چې له هغه ځایه بلې خوا ته وګوري، هغه جنرال ته چې تر ځنګه یې ولاړ و، وویل:

-درځه! درځه ګرانه! خدای دې مل شه.

جنرال د قوماندې په اوریدو، له غونډې نه شبوه شوې لاړې پلو وخوځښد او د قوماندانۍ د یو افسر ددې پوښتنې په ځواب کې چې چېرې ځي، په خواشینۍ او قهر ځواب ورکړ:

-د سیند آپلو!

پېیر چې په خیالو کې زنګیده، د جنرال پسې وخوځښد او په زړه کې وویل:

- او زه؟ زه څه وکړم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پر هغه آس سپور شو ، چې قزاق ورکړ. پېير هم د خپل څارو ان پلو چې د آس جلو يې نيولی و ، ورغی. له هغه نه يې وپوښتل چې کوم آس تر نورو آرامه دی. هغه پر آس سپور شو ، د خپل آس يال يې راونيو ، د آس پـر ګېډه يـې د خپلـو پرانسـتو ځنګنـو او وسـپنيزو پونـدو نـه احساس کړه ، چې عـينکې يې له سترګو لوېږي ، خو نه يې شو کـولای ، د آس له يال نه لاس راپورته کړ ، هماغسې يې جنرال پسې آس يرغـه کړ او پر غونډۍ د قوماندانۍ د ولاړو افسرانو خندا يې راولمسوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

هغه جنرال پسې چې پېير لـه غونډې نه راشـوه شـوی و ، د غونډې په لمن کې په خورا چټکۍ کینې خوا تـه تـاو شـوی او پېير هغـه ورک کړی او خپلـه د پلیـو سرتېرو کرښـو تـه چې د هغـه مخې تـه ور روان و ، ورګډ شو.

هغه هڅه کوله چې د هغو له ډلې ځان وباسي، کلـه بـه ښـې او کلـه بـه کینې خوا تـه تاوراتاو شو ،خو هرې خواتـه ګـن شـمېر سرتېري ولاړ وو... د هغـو پـر څېـرو يـو ډول خواشـينې راخـوره وه. هغـوی ټـول پـه ناڅرګندو ،خو مهمـو کـارونو لګيـاوو. ټولـو پـه ناراضي،خو پوښـتنيزه غلچک دغه څورب سواره تـه چې سپينه خولې يې پر سر وه او هېڅ څرګنـده نـه و چې ولې او د څـه لپـاره پـر آس سـپور و ، د دوی کرښـو تـه ورننوتلی دی، کتل. ،يو تن چغه کړې:

-دا ولې د کنډک په منځ کې سپور ګرځي؟

-بل تن د توپک په قنداق د هغه آس پـورې واهـه، پېيـر ځـان پـر زيـن برابر کړ او په خورا ستونزو يې متې ځان ټينګ کړ، د سرتېرو لـه منځـه ووت او ځان يې آزاد او پراخ ډګر تـه ووښت.

د هغه مخې تـه يو پل ورغـی، پلـه تـه نېږدې نـور سرتېري ولاړ وو او ډزې يې کولې، پېير هغو تـه ورنېږدې شو. هغـه پرتـه لـه هغـه چې خپلـه پوه شوی وي، لـه هغـه پلـه نـه چې په کالوچا ،کې د بارادنيو او ګورکی تر منځ پروت و ورنېږدې شوی و. دا فرانسويان و چې د جګړې په لومړيو شـېبو کې يې د بـارادنيو د لاندې کولـو وروسـته، ډزې کـولې. پېيـر تـر خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې او د هغه دواړو خواووته سرتېري لېدل چې په ریبل شویو پرتو وښو چې ده پرون لېدلی و، د ډزو سختو لوګو په منځ کې هلې ځلې کوي. سره له هغه چې د هغه شاوخوا او په سرپوري بې ساري ډزې روانې وې، په هېڅ ډول یې دا فکر نه شو کولای چې هغه د جګړې په ډګر کې دی.

هغه نه ډزې اوربدې او نه یې هغه مرمۍ او ګولۍ لېدلې چې له هرې خوا او دده له سره تېریدې. دښمن هم چې د رود آپلو او تر ډېرې پورې یې وژل شوي کسان چې په بې شمېره توګه دده شاوخوا پراته وو، نه لېدل. د هغه داسې یوه موسکا وه چې له شونډو یې نه ورکېده، خپل شاوخواته یې کتل، یو تن ببا پر ده ورچغه کړل:

-دا د څه لپاره، لومړۍ کرښې ته راغلي دي؟

پر هغه یې غږ وکړ:

-زغله، ښې خواته زغله کینې خواته!

پېښې کینې خواته تاو شو او بې خبره له یاور جنرال دایوسکی سره چې پخوا یې هم پېژانده، ټکر شو. دغه یاور په کرکه هغه ته وکتل او د خپل طبیعت له مخې یې غوښتل لکه د بل هر چا په شان پر هغه هم وربرګ شي، خو هغه یې وپېژاند، سر یې وښوراوه او وې ویل:

-تاسو دلته څه کوئ؟ او سمدلاسه په منډه له هغه ځایه لاړ.

پېښې چې پوه شو، دا په رښتیا هم دده ځای نه دی، هلته کوم کار نه لري، له دې ویرې چې د چا د کارو خنډ نه شي، هماغسې یې دغه یاور پسې ور هه کړل.

هغه ته یې ځان ورورساوه او ترې وې پوښتل:

-دا څه خبره ده؟ اجازه لرم چې له تاسو سره لاړ شم؟

یاور ځواب ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کولای شئ، همدا شېبه کولای شئ ! او د هغه څورب جنرال خوا ته يې چې هلته د وښو په منځ کې ولاړ، ورودانګل، يو څه شی يې هغه ته ورکړل او تر هغه وروسته يې پېيرته مخ وروړاوه او په موسکا موسکا يې هغه ته وويل:

-ګرافه ! تاسو څنګه دلته راغلی ياست؟ همداسې، د نندارې لپاره که څنګه؟

پېيرووويل:

-هو، هو ! خو ياور د خپل آس مخ تري واړاوه او په خپله مخه وخوځېد، هغه ورته وويل:

-د خدای شکر دی، دلته کراري ده. خو د کينې خوا په کرښه کې، د باګراتيون په قطعه کې قيامت دی، خدای دې تري ساته !

پېيروپوښتل: دا څه وايي؟ خدای مه کړه، دا چېرې؟

ياوروويل:

-له ما سره راځه، د غونډۍ سرته لاړ شه، د مورچه ځايه ،هو زمورچه مورچله هر څه ښه ليدل کېږي، څه کوئ؟ راځئ او کنه؟

پېيرخپل شاوخوا ته ددې لپاره وکتل چې وګوری څاروان يې چېرې دی، او ځواب يې ورکړ:

-ښه، درځم درسره.

او په همدې وخت کې يې د لومړي ځل لپاره تېيان وليدل چې ګوډ و مات روان دي او يا يو نيم چې د تګ نه دي، په بسترو کې وړل کېږي. په هماغه شنيليو کې چې پرون شپه له هغو تېر شوی و او د هغو ريبل شويو وښو د کودو کتارونه په ځمکه ليدل کېدل، چې خوندور عطرجن بوی تري لګيده، پر ځمکه د پرتو وښو پر همدغو عطرجنو ريبل شويو وښو پر کودو يو وژل شوی سرتېری غځېدلی پروت و. سر يې کوږ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويدلې خولې تر څنګه معلومېده. پېير غوښتل وپوښتي چې هغه ولې نه راپورته کوي، خو کله چې يې د ياور برګو سترګو ته چې هماغه خوا ته ځير و، وکتل. چپ پاتې شو.

پېير چې ونه شو کولای خپل څاروان پيدا کړي، له ياور سره د تنګې درې د لوړو، ژورو ترشا، د رايوسکی د غونډې پلو روان شو. د پېير آس د ياور د هغه نه ببرته پاتې کېده او په هر ګام کې ريږديده.

ياور وپوښتل:

-داسې برېښې چې تاسو له سورلې سره ررږدي نه ياستئ ګرافه !

پېير وپوښتل:

- نه، نه، هېڅ خبره نه شته ! خو تر لږې حيرانتيا نه وروسته يې وويل:

-خو د دې آس مزه نه شته، سم نه زغلي.

ياور وويل:

-هو کې، هغه ټپي شوی دی. د مخې ښې پښې زنګون يې لګېدلی، کېدای شي مرمۍ پرې لګيدلې وي، مبارکي درته وايم، ګرافه ! دا په لمبو د مبارکۍ اودس دی.

د لوګو په منځ کې د شپږم پوځ د موضع په اوږدو کې، د يوه نښه ويشتونکی پسې چې پرله پسې ډزې يې کولې وړاندې لاړل او يوه واړه ځنګله ته ورسېدل. په ځنګله کې هوا سړه، آرامه او د مني بوی يې درلود. پېير او ياور له آسونه راکوز او پلي د غونډې پلو وخوځېدل.

ياور چې غونډې ته نږدې کېده، وپوښتل: جنرال دلته دی؟

هغه ته يې ښې خوا وښودله او وې ويل:

- دغې خواته لاړ، تر اوسه پورې همدلته و.

ياور پېير ته داسې وکتل، چې ګواکې نه پوهېده اوس له هغه سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وکړي.

پېير وويل:

-هو، تاسو مه نا آرامه کېږئ، زه ځم، غونډې ته ورځېږم ! اجازه ده؟

-ځه، لاړشه، له هغه ځايه هر څه ښه ښکاری او هلته ګوابن هم کم دی، زه هم درپسې درځم.

پېير د مورچل پلو ته وروخوت او ياور مخ ته لاړ. هغوی بيا سره ونه ليدل، خو وروسته بيا پېير خبر شو د دغه ياور لاس د هغه ورځ په ډزو کې پرې شوی و.

هغې غونډې ته چې په هغه ورځ پېير ورختلی و، هغه پېژندل شوی ځای و چې (وروسته روسانو هغه د اوربل مورچل او يا د رايوسکي د مورچل په نامه يادوه او فرانسويانو هغه د ستريا مرګ مرکزي مورچل په نامه پېژانده) شاو خوا يې په لسګونو زره وژل شوي خلک پراته وو او فرانسويانو هغه د جګړې تر ټولو اغېزمن او غوره مورچل ګانه.

د دغه غونډې پر سر درې خواته مورچلونه، کيندل شوي وو او د دغو درې مورچلونو په اوږدو کې لس عرادې توپونه خښ شوي وو، چې د هغومخې نه ولاړو ديوالونو له سيوريو نه يې ډزې کولې..

پېير چې د غونډې سرته وروخوت، د يوه هغه سنګر په پای کې چې توپونه په کې ځای پر ځای شوي وو، کېناست او په موسکا موسکا، له ځان او جهانه ناخبره يې شاو خواته کتل. کله ناکله به هماغه موسکا پرشونډو له خپل ځايه پاڅېد او هڅه يې کوله د هغو سرتېرو خنډ نه شي، چې توپونه يې وړاندې وروسته کول، په هغو کې يې ګولې کېښودې او په تلوار تلوار به يې د باورتو کڅوړې ښکته پورته زغلولې او دده له څنګه به تېريدل. دغو توپونو پرله پسې ډزې کولې، داسې غړمباری او شراوشور چې غوږونه يې کڼول او د هغو لوګي ټوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضا تیاره کړي وه.

برعکس پلي سرتېري چې د مورچلونو د ساتنې دنده یې لرله او ښکاره وه چې له ډاره ناآرامه او ګبنۍ اخېستي دي د مورچلونو د چارو د سرته رسولو، د چوپړانو په منځ کې چې تل په خپلو چارو لګیا او تل په خپلو مورچلونو کې را ایسار شوي او له نورو جلاوو، یو ډول ګډه ولوله لیدل کېده، داسې یوه ولوله لکه چې د یوې کورنۍ ټول غړي سره نېږدې کوي.

د پېیر، راتګ هغه هم په ولسي جامو او سپینه خولۍ پر سر په لومړی سر کې په سر تېري بده اغېزه وکړه، د هغه له څنګه به چې تېریدل هک حیران او آن په ډار ډار به یې هغه ته کتل. د توپ قوماندان چې یو اوږد لینګی لوړونی احمق وزمی افسر و، په دې پلمه چې د وروستي توپ حال ګوري، د پېیر پلو ته ورغی او په ځیر ځیر یې ورته کتل.

یو ځوان ګرد مخی افسر چې لا تنکی ماشوم برېښېده او داسې ښکاریده چې نوی حربي ښوونځي نه فارغ شوی وي او د هغو دوو توپونو په ساتنه پالنه کې یې خورا هڅه کوله چې ده ته سپارل شوی وو، په زغرده پېیر ته وویل:

-اجازه راکړئ تاسو ته ووایم، چې دا لاره پرېږدئ، دلته مه دربړئ، دلته اجازه نه شته.

سرتېرو به په شک او ګمان پېیر ته کتل او سرو نه به یې ښورول، خو کله چې ټول په دې پوه شول چې دغه سپین خولی سړی کوم ناوړه کار نه کوي، بلکې په مینه پر خاورو پلتړی وهي. په درناوی ټولو ته موسېږي، د دښمن تر ډزولاندې داسې ګرځي ګرځي، لکه په باغ کې چې روان وي، د هغوی کرکه او حیرانتیا کرار کرار د هغه په وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه د هغو په منځ کې له ګرځېدونکو سپیانو چرګانو او وزو سره په خواخوږۍ او ټوکو بدل شول. دغو سرتېرو سمدلاسه هغه د کورنۍ دغړې په توګه ومانه، هغه یې خپل وګانه، هغه ته یې د زمور ارباب نوم ورکړ، په خپل منځ کې به پر هغه غږېدل او خندیدل. یوه ګولۍ راغله او له پښیره دوه ګامه لرې ولګېده او وچاودیده. هغه، هغه خاورې چې د دغې ګولۍ چاودنې دده پر جامو ورشیندلې وې، له جامو پاکې کړې، وې خندل او شاوخوا یې وکتل.

یو سور مخی پنډ سرتېری چې ټینګ او تک سپین غاښونه یې له ورایه څرګند وو، وویل:

-څنګه اربابه! ته په رښتیا نه ډارېږې؟

پښیر وپوښتل:

- ته ډارېږې، که څنګه؟

سرتېری ځواب ورکړ: څنګه ونه ډارشم؟ ګولۍ ده، ږنده ده، رحم نه لري، یو وار سړی ټوټې ټوټې کوي، که په چا ولګېږي، نور نو ژوند نه پاتېږي، آیا کېدای شي ونه ډارشو؟

یو څو تنه سرتېري د پښیر له شاوخوا نه راتاو شول، هغوی داسې نه انګېرله چې ګواکې دی دې هم د نورو په شان وغږېږي او له دې چې دوی په دې پوه شوي وو له خپلې دې خبرتیا نه خوشاله و، د هغوی نه یو تن وویل:

- دا عسکري خو زمور کار دی، دی خو ارباب دی، خو عجب ارباب!

ځوان افسر د پښیر شاوخوا ته پر راتول شویو سرتېرو غږ وکړ او قوماندې یې ورکړه:

-خپلو ځایونه ته! له ورایه څرګنده وه، چې دا لومړی یا دویم وار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، چې ورسپارل شوې چارې ترسره کو ،نو له همدې کبله هر څه يې په خـورا ځيـر او پـه خپـل وخـت کـول، لـه دود سـره سـم يـې سـرتېرو تـه سپارښتنې او مشرانو ته ګزارش ورکاوه.

د توپونو د ډزو غړمبهاري او د توپکو د ډزو آوازونه، په ټولـه دښـته په تېره بيا د هغې په کين اړخ کې، چېرى چې د باګراتيون قطعـه مېشـت او په سنګرونو کې يې سرښندنه کوله، لاپسې زياتېدل، خو چېرى چې پېيرولاړ و ، د ګڼ ټينګ لوګي له کبله څه کم هېڅ نه ليدل کېدل. دغـه راز د پېيـر ټـول خيـال د تـوپچي د سـنګرونو د چوپړانـو د وړې ډلـې، يووالى ته چې له نورو نه جلا د يـوې کـورنۍ د غړوپـه شـان برېښـېدل، اختـه و ، هغـه لـومړنۍ لېوالتيـا او خونـد چې د پـوره نـاخبرۍ له املـه د جګړې د ډګر د لومړي وار له ليدنې او د هغه له ډزونه هغه ته پيدا شـوي و ، اوس پـه شـنيلوکې د وژلـو شـويو سـرتېرو مـړو پـه ليـدو ، ځـاى بـل احساس ته پرېښې و ، اوس له مورچلونو نه د راا ېستل شويو خـاورو پـر سرناست او خپل شاوخوا کې يې د سرتېرو څېرو ته کتل.

څه کم لسو بجو پورې يې شل تنه وژل شوي يا د غوندۍ پر سر ټپيـان د توپچي له مورچله لرې يووړل. دوه توپونه هم له منځه تللي وو ، لـه هر ځايه زيات پر توپونو زيـاتې ګولۍ وريـدې. د مورچـل سرتېرې ګـواکې دا ډزې او غړمبهـارى نـه اوريـد ، ځکـه د هغـو د خنـدا ، ټوکـو ټکـالو او مستۍ د غړېدا شور له هر پلوه اوريدل کېده.

يـوه سرتېرې، يـوې ګولۍ تـه چې پـه غړمبهـاري رارواتـه و ، اشـاره کوله او نارې وهلې:

- ګولۍ !

بـل سـرتېرې چې ليـدل، ګـولۍ د دوى لـه سـره تېرېـږې او د مـدافع سرتېرو منځ ته لوټېږي، په کړس کړس خندل او نارې يې وهلې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دې خواته نه راځي، پلیو ته ور روانه ده، پلیوته !

بـل سرتېري ولیـدل چې یـو اربکـي د را روانـې ګـولۍ لـه املـه سـر ټیټوي، او کینې، وې خندل او وې ویل:

-څنګه !ورسره آشنایې که څنګه؟

څو تنه نور سرتېري دیوال ته نېږدې راټول شوي او د هغه څه نند اړې یې کولې چې د دوی تر مخې تېرېږي.

هغو له دیوال نه لرې مخامخ اشارې کولې او ویل یې:

-وینئ، کرښه یې ماته شوې، شاته تللي.

یو زوړ بریدګي په دوی غږ وکړ او وې ویل:

- خپل کار ته ګورئ، هغوی څه کوئ، شاته لاړل، نو لاړل، ستاسو یې څه، شا کې به کار لري. هغه یو سرتېری له اوږې راټینګ کړ، هغه یې په زنګانه پورې واهه او نور سرتېري له خندا نه شنه شول.

قوماندان له کومې خوا راغږ کړل:

-پنځم توپ راکش کړئ !

د توپ د راکش کوونکي غبرګ مست غږ واوریدل شو او ټولو په ګډه توپ را پر ځای کړ.

سورمخي ټوکمار چې له خندا نه یې غاښونه له وړایه برېښېدل وویل:

-نېږدې وه چې د هغه له سره ولوېږي !او په ښکنځلو ښکنځلو یې هغې ګولۍ ته چې د توپ څرخ او د یوه سرتېري پښه یې الوزولی و، ښکنځلې کولې:

-نو، ګېډرانو !وویشتل !

یو بل، دغو کلیوالو اربکیانو ته چې زړه نازړه راغلی و چې خپل ټپیان پورته کړی، په خندا خندا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ای دوکه ماره !دوکه ماره !

سرتېرو چې ولیدل، اربکیان د هغه چا په پورته کولو کې چې پښه یې الوتې زړه نا زړه دی، ورچغې کړې او وې ویل:

-څه ته ګورئ !زمونږ ورغستلي خوند نه درکوي، که څنګه؟..

پېښیر لیدل چې د هرې ګولۍ تر لګیدو او د هر سرتېرې د وژل کېدو نه وروسته، ټولیزه لېوالتیا لاپسې زیاتېږي.

د سرتېرو په ګوګل کې پټ اورونه، شغلو کېدو ته نېږدې وو، داسې لکه د تورو ګنو وریځو د زړه په تل کې د برېښنا په شان..

پېښیر هغه څه ته چې دده تر مخې د جګړې په ډګر کې تېریدل نه کتل او لېوالتیا یې هم نه درلوده چې په هغه خبر شي، د هغه ټولـه پاملرنه د سرتېرو په ګوګل کې راپسـخېدونکي اور ته چې دم په دم را په بلیدو و، وه. (هغه دا احساسوله). داسې برېښېده چې دده په ګوګل کې هم دا اور رابلیدونکی دی.. نور نو پېښیر ته چا نه کتل، یو دوه ځله چا پـر هغه چغې کړې چې د لارې خنډ نـه شي.. سـرتېرو ګـولۍ او مهمـات وړل راوړل. تلل راتلل. په توپونو کې یې ګولۍ اېښودې، خپلې چارې یې د زړه له کومې او کله ناکله په ځانښودنې تر سره کولې. د هغو تـګ راتـګ نڅا ته ورته وو او داسې برېښېده چې ګواکې په فنرونو روان وو.

دغه له تندره نه ډکه وریځ رانېږدې شوې وه او هغه اور و چې پېښیر یې د لګېدو په تمه و، په ځلېدونکو شغلو، د ټولـو پـر ځېرو رڼا خپره کړه. هغه د توپچي د قوماندان تر څنګ ولاړ و. په دې وخت کې یو ځوان افسر په سلامۍ راوړاندې شو او وې ویل:

-ویاړمن یم، تاسو تـه خبر درکړم ښاغلیه ډګروالـه چې د تـوپ اتـه ګولۍ پاتې دي، ډزو تـه دوام ورکړو که څنګه؟

مشر افسر پرته له هغه چې سترګې له هغه دیوالـه چې ده په ځیر ځیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کتل، راوړاوې چغه کړل:

-ډزې ! ډزې !

ناڅاپه کوم څه پښې شول، ځوان افسر اخ کړل او لکه مرغه چې په هوا کې په غشی لګېدلی وي، تاوراتاو شو او پر ځمکه کښاست. هر څه د پېښیر تر سترګو عجیب، تیاره او تت شول. ګولۍ یو په بل پسې راوریدلې او په سرتېرو او د هغو په مخ کې په ولاړو دیوالونو او توپونو لګېدلې. پېښیر، چې تر دې پورې د دغو غرمبهارو او ډزو آوازونو ته پام نه کاوه، اوس یې پرته له هغه نه بل څه نه اوریدل. د مورچل له ښۍ خوا سرتېرو د هورا ناړې وهلې، منډې منډې وې او پېښیر داسې انګېرله، چې سرتېري نه مخکې بلکې شاته زغلي.

ګولۍ مخامخ هغلته، د دیوال پر څوکې د پېښیر مخې ته ولګېده او په ده یې خاورې ایرې راوشیندلې. د برېښنا د چټکۍ په شان یې یو تیاره پر سترګو راخوره شوه.. یو بریدګی قوماندان ته په منډه ورغی (او د هغه چوپړ په څېر، په داسې ژبه یې کوربه ته خبر ورکاه چې دده د خونې شراب پای ته رسېدلي دي) په ویر او زګیروی یې وویل:

-ګولۍ خلاصې شوې.

مشر افسر د پېښیر پلو راتاو شو او چغه یې کړل:

- دا داړه ماران څه کوي؟

د هغه بشره تکه سره اوښتې، خوله خوله و او برندې سترګې یې ځلېدلې. د هغه سترګو او غلچک غوښتل چې د پېښیر له سترګو سره مخامخ نه شي.

پر سرتېري یې ورچغه کړل:

-منډه کړه، منډه کړه، وسلتون ته ورشه ! د ګولیو صندوقونه راوړه.

پېښیر وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-زه ځم.

افسر پرته له هغه چې هغه ته څه ووایي په چټکو او لوړو ګامونو بلې خواته لاړ او چغه یې کړل:

-هغه سرتېری چې ورته ویل شوي و د ګولۍ صندوقونه راوړي، د پېښور سره ټکر شو او وې ویل:

-اخ، باداره، دلته څه کوئ؟ دلته خو د تا ځای نه دی.

سرتېری دا وویل او د غونډۍ نه ښکته شپوه شو.

پېښور سرتېري پسې رامنډه کړه او له هغه ځایه چې ځوان افسر ناست و لږ ورتاو شو، یو، دوه، دري ګولۍ یې له سره تېره شوې، د هغه تر مخې شاوخوا او شاته ولګېدې، د غونډۍ لمنې ته ورورسېدې. کله چې د مهماتو شنه صندوق ته ورورسېده، پام یې شو او وې ویل:

-زه چېرې روان یم؟

هغه ځای پر ځای ودرید او نه یې شو کولای ځانته ځواب ورکړي، مخې ته لاړشي او که شاته وګرځي. خو ناڅاپه یو ګړز او د ځمکې درنې ریږدیدا هغه شاته وغورځاوه او پر ځمکه ولګېده، خو په همدې شیبه کې د یو ستر اور ځلا، د هغه سترګې وبرېښولې او د یوې چاودنې داسې درانه کنې ونکی غږ په فضا کې وچورلید، چې غوږونه یې کنول. پېښور چې را په حال شو، پر ځمکه ناست او په لاسونه یې تکیه کړې وه، د مهماتو هغه صندوقونه یې چې تر مخې ایښي وو، نښه یې هم نه وه پاتې، یوازې د شنو اور اخېستو تختو زړې ټوټې پر شنیلو، خوړې وړې پرتې وې او لوګی تړې پورته کېده او یو آس چې د بار څه برخې یې تړې ځړېدې، ځان پسې کشکوه او په ځغاسته زغلیده. یو بل آس لکه د پېښور په شان په ځمکه لګېدلی پروت او زړه زورونکی زګیروی یې کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

پېير، چې له ډاره ځان هېر کړی و، پاڅېد او له ځانه شاخوا ته د توپ مورچل ته چې هلته، يو ازيني پناه ځای و، ورمنډه کړل.

پېير، چې کله مورچل ته ورننوت، پوه شو چې نور نو له هغه ځايه ډزې نه کېږي او هلته يې يو ازې ځو تنه وليدل چې په کوم څه اخته دی. پېير، ددې لپاره وخت پيدا نه کړ، چې پوه شي دغه خلک څوک دي، هغه د مورچل ډګروال قوماندان وليد چې ديوال ته مخامخ پروت او شا يې ده ته ده، داسې چې ګواکې د غونډې په لمن کې څه ته ګوري او يو سرتېری يې ليده چې څو تنو له څنګلو نيولی، او دی له هغو نه د ژغورنې هڅه کوي، هغه سرتېری چغې وهلې:

-ورونو !

او کوم نور ډېر عجيب شيان يې وليدل.

خو دی لا په دې پوه شوی نه و چې ډګروال وژل شوی دی او هغه سرتېری چې چغې وهلې، ورونو ! دهغه اسير شوي د سترګو تر مخې يې د بل د اوږو په منځ کې نيزه ورومنډل شوه، خو لا سنګر ته پوره ننوتلی نه و چې يو ډنګر وچ ژيړ بشړ سړی يې وليد چې له څېرې نه يې خولې رارواني وې، شنه دريشي يې پرغاړه او توره يې په لاس، دده خواته راروان او چغې يې وهلې، پرته له هغه چې يو بل سم ووينې، يو او بل پلو ته يې سره ودانګل. پېير، چې هغه ته ورنېږدې شو، پر خپل سر يې له هغه سره د ټکر د مخنوي لپاره خپل لاسونه وروغځول، د ځان او د هغه تر منځ يې خنډ کړل او هغه سړی يې(چې فرانسوي افسر و) راونيو. يو لاس يې پر اوږې او بل يې د ستوني پر بيخ ورکېښود، له هغه سره غېږ په غېږ شو، افسر هم خپله توره وارتېرله او پېير يې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګريوانه راونيو.

يو څو شېبې هغو دواړو، له ډاره په ډکو سترګو د يو بل نا آشنا څېرو ته کتل، دواړه حيران و چې څه کوي او څه بايد وکړي او هر يو له ځانسره ويل:

-زه د هغه اسير يم او که دی زما اسير دی؟ خو فرانسوي افسر ځکه زيات ګمان کاوه چې اسير شوی دی، چې د پېير له وحشته ډک زورور لاس پر هغه لاسبری دی او پرله پسې يې د هغه ستونی پسې کېښکود. فرانسوي افسر غوښتل چې څه ووايي، خو ناڅاپه د دوی له سره د يوې تېريدونکې ګولۍ غږ دواړه له ډاره ورېږدول. فرانسوي افسر په داسې يو چټکۍ ولويد چې پېير فکر وکړ د هغه اورمېرمات او سر يې له ځانه جلا شوی دی.

پېير سر خم کړ او د هغه ګريوان يې پرېښود، پرته له هغه چې فکر وکړي چې څوک د چا اسير دی. فرانسوي د مورچل پلو منډه کړې او پېير د غونډۍ د لمنې پلو راشېوه شو. په منډو منډو کې يې په وژل شويو او ټپيانو کې پښې بنديدې او داسې يې انګېرله چې پراته کسان يې له پښو رانيسي، خو پېير لا د غونډۍ لمنې ته رسېدلی نه و چې تصور يې وکړ، د روسي سرتېرو يوه ډله چې مخامخ ده ته په ځغاسته ده، په چغو نارو منډې راوهي، په شروشور اله ګوله او مستۍ کې يو بل کېښکاږي، يو له بله غږ چاپېروي، يو بل ته پښې ږدي، لوبږي، پاڅېږي او لکه يو نه ايساريدونکی توفان د مورچلونو پلو وردرومي. (دا هماغه يرغل و چې يورمولوف ځان پسې ليکلی دی او دعوا لري چې يوازې دده دمېرانې او زړورتيا له برکته و چې دغه يرغل ته لاره آواره شوه. ويل کېږي چې په همدې يرغل کې و چې د ګيورکي صليب چې ده په جيب کې درلود، د غونډۍ د لاس ته راوړلو په ويار ګټلی و)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه فرانسويانو چې غونډې يې لاندې کړې وه، په تښتېدو شول، زمونږ پوځيان د هورا ،هورا په چغو چغو هغوی دا سې پسې واخېستل چې د هغو درول او نيول هم خورا ګران کار و.

له مورچلونو نه يې ټپيان رابښکته کړل چې د هغو په منځ کې يو فرانسوي جنرال هم و او فرانسويان ترې راتاو شوي و.

ډېر اسيران پېښ هغه پېژندل او ډېر هغه يې نه پېژندل، که روسان و او که فرانسويان، بشړې يې خورا رنځېدلې او کړېدلې بربنډې، ټولو هڅه کوله ځان له مورچلونو نه لرې کړي، ځينې په خپلو پښو روان و، ځينې په ځمکه رغړېدل او ځينې يې پر کراچيو اچولې وو. پېښ غونډې ته وروخوت او له يو ساعت نه زيات هلته پاتې شو، خو له هغې ډلې نه يې چې د يوې کورنۍ غړي ګڼل کېدل او ده يې هم خپل غړی ګاڼه، هېڅڅوک پيدا نه کړل. ډېر دا سې مړي (وژل شوي) يې وليدل چې ده هغه پېژندل، خو يو څو تنه هغه يې ونه پېژندل. يو ځوان افسر چې د ديوال بيخ ته د وينو په ډنډ کې کروپ ناست و، سورمخې سرتېرې، که څه هم لا نښوريده ،خو چا راجګ نه کړ.

پېښ مخ نښکته منډه کړه، له خو ځانسره يې ويل:

-نه، نور نو هغوی له دې لاس اخلي، نور به دوی له هغه څه نه چې کړي دي، په وحشت کې شي. او په لالهانده توګه هغو ګڼو کراچيو پسې چې د جګړې له ډګره وتلې، لاړ.

لمر، چې لوګې يې پر مخ پرده غورولې وه، لا لوړ ولاړ او مخې ته وراندې په تېره بيا کينې خواته سيمونو سکايا ته نږدې په لوګيو کې يو څه ايشيدل، د توپونو او ټوپکو ډزې نه يوازې کرارې شوې نه وې، بلکې په وار وار لا پسې زياتې شوې وې، دا سې بې کچې چې تا به ويل کوم ناهيله مند انسان په خپل وروستي قوت سره چغې او رمبارې وهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د بارادنیو د جګړې اصلي عملیات د زرو ساڑینو (۲/۱۳ کیلومتره) په اوږدو کې د بارادنیو او د باګراتیون د پوځونو تر منځ په واټن کې پېښـه شوه، لـه دغـه ډګره بهـر، د ماسپښـین پـه وخت، یـو خـوا روسي پوځونه او د اووارووا، سوروځان وښود او له هغې بلې خوا ،لـه اوتیځیـه نه آپلو، د پنیتوفسکي او توچکوف پوځونه سره ولویدل،خو دا د هغـه څه په کچه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېریدل، دوه واړه او کمزوره عملیات وو. تر ټولو سخت عملیـات د بـارادنیو او د بـاګراتیون د مورچلونو تر منځ، ځنګلـه تـه نېږدې، پـه پراخـه فضـا کې چې دواړو خوا ته پرانستې وه، په خورا ساده او له دوکو او چل ول نه لرې، روان و.

جګړه د دواړو خواوو نه په ډزو چې په سلګونو توپونو په کې ګډون درلود، پیل شوه.

وروسته له هغه چې لوګی پر ټولې دښتې وغوړید، د فرانسویانو لـه خوا د دیسي او کمپان دوې قطعې له ښي پلوه ،د بـاګراتیون پلو، او د کینـې خـوا د ولیعهـد غونډ د بـارادنیو پـه لـور د لوګیـو پـه غبـرګ کې وړاندې ورروان شول.

د شواردینو له سنګرونو نـه چې نـاپلیون هلتـه ولاړو، د بـاګراتیون مورچلونه یو ورسته او د بارادنیو هغه دوه ورسته (ښي پلو) لرې لیـدل کېدل، نو له دې کبله یې هغه څه چې د جګړې د ډګر په منځنۍ برخه کې تېریدل نه شو لیدلای. په تېره بیا چې لوګی او لړو ټولـه دښتـه پوښلې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوسه د پوځ سرتېري چې د باګراتیون د هغو خوا ته ورروان و ، تر هغه وخته پورې لیدل کېدای شو چې د دوی او مورچلونو تر منځ شیلې ته ورکوز شوي نه وو. همدا چې دوی شیلې ته ورکوز شول، د توپونو او توپکو لوګی دومره ګڼ شوي وو چې د غونډې آپلو ته یې د هغو ورختل چور له سترګو پناه کړي و ، کله ناکله به توري ننبې هرومرو د سرتېرو سیوري، او کله ناکله به هم د سرنیزو د سرونو ځلاوې د لوګو په منځ کې ولیدل شوې، خو له شواردینو نه، نه شو کېدای په دې پوه شي چې آیا دغه کسان خوځېږي، ولاړ دي، فرانسوي دي او که روسان. ختلی لمر، د هغه شغلې او ځلا مخامخ د ناپلیون پر مخ ورځلېده. هغه چې لاس یې سایوان کړی و ، په ځیر یې د باګراتیون د پوځ څارنه کوله. لوګی د دغه پوځ په وړاندې پرده شوی و ، کله به داسې وبرېښېد چې لوګی خوځېږي او کله به ښکاره شوه چې پوځ روان دی. او کله به هم د توپونو د ډزو د غړمبهارې په منځ کې د خلکو چغې واوریدل شوې، خو دا نه پوهېدونکې وه چې دوی هلته څه کوي. ناپلیون د غونډې پر سر ولاړ و او په لرلید (دوربین) کې یې کتل. د لرلید په وړه کړۍ کې یې لوګی لیده او د لوګي په منځ کې یې کله خپل او کله هم روسي پوځیان تر سترګو کېدل، خو کله به یې که لرلید له سترګو لرې کړ، په دې به نه پوهېده چې په لرلید کې لیدلی څه، چېرې و.

هغه له غونډې راکوز شو ، کله به شا ، کله به مخې ته وخوځېد ، کله به ودرید ، د ډزو غږ ته به غوږ شو او د جګړې د ډګر خوا ته به یې وکتل. نه یوازې له هغه ځایه ښکته چې دی پرې ولاړ و ، نه یوازې پر هغه غونډې چې اوس دده څو تنه جنرالان پرې ولاړ وو ، بلکې په خپله د نیزوالو سرتېرو په سنګرونو کې چې اوس روسي یا فرانسوي پوځیان وژل شوي یا ټپي یا ژوندي، یا له ډاره ،له عقله وتلي سرتېري په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټول شوي وو ، نه پوهېدل کېدل چې په دې ځای کې اوس هلته څه تېرېږي او څه کېږي.

د څو ساعتونو په اوږدو کې په دې ځای کې د توپونو او توپکو د نه آرامه کېدونکو ډزو په منځ کې کله روسان او کله هم فرانسویان، کله پلي او کله سواره، پر غونډې راښکاره کېدل، لویدل به، پر یو بل به یې ډزې کولې، سره نښتل به او نه پوهېدل به چې څه غواړي او څه کوي، چغې به یې وهلې او بېرته به ستنېدل.

د ناپلیون له خوا د جګړې ډګر ته لېږل شوي یاوران او هغه ریباران چې ده خپلو مارشالانو او قوماندانانو ته ورلېږلي وو ، راستنېدل او د جګړې د حال او جاج خبرونه یې ورته رارسول، خو دغه خبرونه تول دروغ او ناسم وو ، ځکه د جګړې په اور کې څوک په بشپړه توګه نه شي کولای ووایي چې په دې شېبه کې اوس څه، چېرې تېرېږي. او هم له دې کبله چې دغه یاوران او ریباران د جګړې تر خونړیو کرښو پورې نه تلل او هغه خبرونه یې چې ناپلیون ته راوړل، نه د دوی خپل د سترګو لیدلی حال بلکې له بل چا به یې په بل ځای کې اوریدلي و. بله خبره دا وه چې د جګړې له ډګره تر ناپلیون پورې دوه درې ورسته لاره به چې کله دغه استازو وهله، جګړې به د خپل زور له کبله بله بڼه او تګ لاره پیدا کولو ، او ده ته رارسېدلی خبر به نور نو سم نه و. د ساري په توګه، هغه یاور چې له ولیعهده دا خبر راوړی و چې بارادنیو لاندې شوې ده، د کالوچا پر سر ولاړو پلیو فرانسویانو نیولې ده او له ناپلیونه یې پوښتنه کوله، چې آیا دی قوماندې ورکوي چې له پله نه واوړي او کنه؟ ناپلیون فرمان ورکوي چې له پله واوړي، هلته مېشت او دده بل فرمان ته سترګې په لاره پاتې شي، خو نه یوازې هغه وخت چې ناپلیون دغه فرمان ورکړ، بلکې آن هغه وخت چې د دغه خبر یاور ناپلیون ته ورروان

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، دغه پل روسي پوځيانو ببرته له فرانسويانو نه نيولی او لا د وخته يې هغه ته اور ورته کړی و. دا د دغې جګړې د هغو لومړيو يرغلونو نه و چې پيير هم ګډون په کې کړی و. ياورانو او ريبارانو د نيزوالو پوځونود مورچلونو نه په خورا ډار او وحشت ناپليون ته راغلل او خبر يې راوړ چې د فرانسويانو يرغل په شا تمبول شوی، کمپان ټپي شوی او داوو ، وژل شوی دی، حال دا چې هماغه وخت د نيزوالو مورچل، نورو پوځيانو نيولی و او په هماغه شيبه کې چې ناپليون ته ويل کېده چې داوو وژل شوی، هغه ژوندی او ډېر کم ټپي شوی و. د دغو ناسمو خبرونو له امله و چې ناپليون به د دا سې چارو په اړه فرمانونه ورکول چې يا له دغه فرمانه مخکې تر سره شوې وې او يا د سرته رسېدو وړ نه وه او يا خو نه سر ته رسېدونکې پاتې کېده. هغه فرانسوي مارشالان او جنرالان چې د جګړې ډګر ته نېږدې، خو هغو هم لکه د ناپليون په خبر خپله په جګړې کې ګډون نه درلود او يوازې به يې کله ناکله تر اور لاندې هلته ورغلل، پرته له هغه چې د ناپليون خوښه او مشوره تر لاسه کوي خپله به يې ځينې فرمانونه ورکول چې څوک او کوم پلو ډزې وکړي، سپاره پوځونه چېرته لاړشي او پلي هغه څه وکړي. نو آن د هغو فرمانو نه کټ مټ لکه د ناپليون د فرمانونو په خبر هغه هم په ناسم او بې پايه توګه ترسره کېدل او زياتره وخت خو به د هغه فرمان د غوښتنو برخلاف کړه کېدل. د سرتېرو زياترې برخې چې د پرمختګ سپارښتنه ورته شوې وه ، ببرته راتښتېدل او هغو ته چې د دريدو حکم يې شوی و ، د دوی له هيلې نه لرې د روسي پوځيانو په ليدو به يا شا ته تلل، يا به يې په خپل سر يرغل پيل کړ. او يا به سورو پوځو د روسي تښتېدونکو سرتېرو په ليدو په خپل سر هغو پسې منډې وهلې. .. هغو قوماندانانو چې په جګړه کې و ،هم دغه شان ټولې پرېکړې، په خپل سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خپله خوښې کولې. هغوی نه یوازې له نا پلیون نه بلکې له نې، داوو یا مورا ،نه هم پوښتنه نه کوله. هغوی نور نو د خپل سرچارو او پریکړو نه، نه ډاریدل. ځکه په جګړه کې پریکړه د انسان له ټولو نه ګران څیز یعنې ژوند پورې اړه لري. کله داسې برېښي چې ژغورنه په تېښته کې ده او یا مخې ته تګ کې، نو ځکه سرتېرو د جګړې په خونړو شېبو کې د وخت او خپلې خوښې له مخې پریکړه کوله، خو رښتیا خبره دا و چې دا شا یا مخې ته خوځېدا ،د سرتېرو حال ته څه ګټه نه رسوله، د هغو پېښې یې نه سپکاوه او د هغو حالت پلي نه شو بدلولای. پر یو بل د سورو یا پلیو یرغل هومره مرګ ژوبله او ژوند ته ګواښ نه پېښاوه، د مرګ ژوبلې او ټپي کېدو ګواښ، له توپونو او توپکو وو ، د هغو له ګولیو او مرمیو نه، چې له هرې خوا نه په هوا کې چورلیدې.

همدا چې سرتېري به له هغه ځایه چې ګولې او مرمۍ وریدلې ځان ووېسته، د قوماندانانو د قوماندې غږ به هغو پسې انګازې جوړولې، او د نظم او ګواښ تر سخت اغېز لاندې به یې په منډه، تر اورلاندې سیمې ته راستانه کړل، خو هغو به ببرته د مرګ د ګواښ له املې د قوماندان ګواښ هېر او د ټولو او ډلیزو کړو تر اغېز لاندې به یې خپله پریکړه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

د ناپلیون جنرالان، داوو، نی او میورات چې جګړې ته نږدې وو او کله ناکله به هغې ته ورګډیدل، څو وار یې د جګړې سیمې ته لویې منظمې قطعې ور استولې وې، خو د هغه څه برخلاف چې پخوا به په ټولو جګړو کې پېښېدل، دښمن د تښتې پر ځای دا وار له وحشت او ډاره په ډک حالت، په ډله ایزه توګه خپل پوځیان ببرته تښتې ته هڅول. هغوی به بیا راتلل او منظم کېدل به، خو وار تر وار به یې شمېر په کمېدو و، غرمې ته نږدې میورات خپل استازی ناپلیون ته ورولېږه او د مرستندوی پوځ هیله وکړه.

ناپلیون د غونډې په لمن کې ناست و او جام په لاس، (پونس) یې څکل چې د میورات استازی ورته راورسېد او په ډاډ یې ووې، که ټولواک دوی ته یوه بله مرستندویه قطعه ورکړي، نو دوی به وکولای شي په ډاډ روس پوځ مات کړي.

ناپلیون په حیرت د میورات ځوان او ښکلي استازي ته چې د میورات په شان یې توري اوږدې کړې، ځنې لرلې وکتل او داسې چې ګواکې د هغه په خبره پوه شوی نه وي، په ځیرې ژبه د هغه خبره تکرار کړه:

-مرستندویه قطعه! ناپلیون له ځانسره فکر وکړ او وې ویل:

-کوم مرستندوی پوځونه؟ څنګه هغوی مرستندوی قوتونه غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې نیم پوځ له دوی سره دی او د دوی په وړاندې یوازې د دښمن یوه خواره ضعیفه او بې مورچله خوا ولاړه ده، هغه په خورا ترخه ژبه دغه استازی ته وویل: د ناپل شاه ته ووایه چې لا غرمه شوی نه ده او زه لا په ښه توګه د شطرنج د تختې پر مخ، دانې ښې لیدلای نه شم. مارش، درځه!

ښکلي، تنکي، ځوان استازي چې لا لاس له خولې نه کوز کړی نه و، یوه سوړ ژور اسویلی یې ووېست او بیا یې هغې خوا ته ورودانګل چې خلک وژل کېدل. ناپلیون پاځېد او ځانته یې د کولینکور او بیرتیه په نامه افسران وروغوښتل او له هغو سره یې د هغه څه په اړه د زړه خواله پیل کړه چې جګړې پورې یې اړه نه لرله. د هغو خبرو په نیمایي کې چې د ناپلیون ټول پام یې ځانته وراړولی و، بیرتیه ولیدل چې یو سپور جنرال له خپلو یاورانو سره په خولو کې خیشت، په ځغاسته د غونډۍ پلو ورنېږدې کېږي. دا سړی جنرال بیلیار و. هغه له آسه راکوز، په چټکو ګامونو ټولواک ته ورنېږدې شو او په خورا زړورتیا او لوړ آواز یې د مرستندوی پوځونو اړتیا ثابتوله. هغه په خپل شرف قسم وخوړ که ټولواک دوی ته یوه بله قطعه ورکړي، روسي پوځ به تالا والا کړي. ناپلیون اوږې پورته واچولې او پرته له هغه چې څه ووایي، خپلې ګرځېدا ته یې دوام ورکړ. بیلیار په لوړ آواز او لېوالتیا هغو جنرالانو ته غږیده چې ترې تاو شوي وو.

ناپلیون ببرته، رارسېدلی جنرال ته راستون شو او وې ویل:

-بلیاره! تاسو یې ډېره توده خورئ! د جګړې په لمبو کې سړی په آسانۍ تبروزي، ځه لاړ شه، هر څه ښه وګوره او بیا ببرته ما ته راشه!

بلیار، لا له سترګو پناه شوی نه و چې د جګړې د یوې بلې خوا، یو بل نوی استازی دوی ته راورسېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناپلیون په داسې یوه ژبه چې له ستونزو په تنګ شوی وي، وویل:
-نور څه شوي دي؟
استازی پیل وکړ:
-ټولواک، شهزاده...
ناپلیون په داسې یوې خوځېدا چې قهر ترې څرګنديده وویل:
-مرستندوی پوځ غواړئ؟
استازی د هو په نښه سرښکته خواته وښوراوه او د حالاتو په اړه يې خبرې پیل کړې، خو ټولواک مخ ترې واړاوه، څو ګامه لرې شو، ودریدا او بیا يې هغه ته مخ راواړاوه، بیرتیه، يې ځانته وروباله. خپل لاسونه يې له خواری نه وښورول او وې ویل:
-بایـد لـه احتیـاطو نـه یـو څـه مرسـته ورولېږو ! بیـا یـې بیرتیـه ته(وروسته بیا ناپلیون ویل دا هغه هیلی و چې ما باز ترې جوړ کړ) مخ وروااړاوه او له هغه نه يې وپوښتل:
-څه فکر کوئ، کوم قوتونه ورولېږو؟
بیرتیه ،چې له ټولو قوتونو، کنډکونو او نورو ټولو نه نښه خبرتیا لرله، وویل:
-معظم ټولواک د کلاپارید، فرقه ورولېږئ.
ناپلیون د تایید په نښه سر وښوراوه.
استازي د کلاپاریـد فرقـې پلـو تـه ورغـی، دغـه فرقـه څـو دقیقـې وروسته د غونډې شا ته ولاړه وه، نـاپلیون چیـه خولـه ولاړ او د فرقـې د خوځېدو بهیر ته يې کتل، خو ناڅاپه يې مخ بیرتیـه ،تـه وروااړاوه او وې ویل:
-نه، د کلاپارید، فرقه ورلېږلی نه شم، د فریان فرقه ورولېږئ.
که څه هم د کلاپاریـد د فرقـې پـر ځـای د فریـان د فرقـې لېږل، کومـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړې ګټه نه لرله او آن په ډاګه يې دا تاوان لاره چې د کلا پاريد د فرقې د ښپرته درولو او د نوې فرقې د خوځښدو ،د پوځيانو په لښړلو کې څه ځنډ راوست،خو بيا هم د ټولواک فرمان کټ مټ ترسره شو. ناپليون دا نه ليدل چې د خپل پوځ په وړاندې اوس د داکتر دنده لري او په خپلو دغو درملو د هغو روغتيا ته تاوان رسوي،خوبيا هم هغه په خپلې دغې دندې ښه پوهېده او هغه يې غندله.

د فريان، فرقه هم د نورو هغو په شان د جګړې د ډګر په تورو لوګو ګې ورننوته او هلته د لوګو په غبړ کې ورکه شوه. له هر پلو په منډه منډه د استازو رارسېدل دوام درلود ،تا به ويل چې ګواکې دوی په ګډه سره پريکړه کړې وه. ټولو يوه خبره کوله او هغه د نويو مرستندويو قوتونو غوښتل و. هغوی ټولو په يوه ژبه ويل چې له روسي پوځونه پر خپل ځای، ځای پر ځای ولاړ دي او پر دوی يې د لمبو باران جوړ کړی دی. داسې اور چې د هغه له تودوخې نه فرانسوي پوځ ويلي کېږي.

ناپليون پر يوې ټيټې څوکې کښناست او په چرتونو کې ډوب و.

لا له سهاره وړې پاتې شوی ښاغلی دوبوسيت، هماغه څوک چې د ټولواک په وينا د سفر ښه لېواله و ، ټولواک ته راغی، زړه نازړه يې زړه وکړ او په خورا درناوي يې ټولواک ته د سهارنۍ د خوړلو وړاندیز وکړ او وې ويل:

-زه هيله لرم اوس د دې وخت رارسېدلی دی چې ستاسو حضور ته د بري مبارکي ووايم.

ناپليون په پټه خوله، د نه په نښه سر وښوراوه، ښاغلی دوبوسيت په دې ګمان چې د سر ښورول د بري د مبارکۍ نښه ده، نه د سهارنۍ د نه خوړلو ، په خورا درناوی يې د ټوکې په ښه وويل:

-کله که څوک غواړي سهارنۍ وکړي، په نړۍ کې داسې دليل نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته چې د هغه د دغې چارې خنډ شي.

ناپلیون په تریو تندی ناڅاپه وویل:

- څه ورکېږه ! او مخ یې ترې واړاوه.

د ښاغلي دوبوسیت، پر غم لړلې څېرې، ساده خو هم مهاله د خواشینۍ او پښېمانۍ موسکا راخوره شوه او په داسې خوځېدا چې ګواکې د اوبو پر سر روان وي، د نورو جنرالانو پلو ورغی.

ناپلیون د هغه جوارګر په څېر احساس درلوده چې تل نیکمرغه ګټل لري، تل یې خپلې ناشمېره پیسې په بې پروایۍ پر میز ارتیږلې، هغه یې ګټلې، خو هغه کله چې په دې تصور بیا هر څه سنجوي، د لوبې ټولې لارې چارې په پام کې لري، داسې انګېري چې هر څومره زیات په دې اړه فکر کوي، په هماغه کچه د هغه بایلودل هرومرو کېږي.

هماغه پوځ و ،هماغه جنرالان وو ،جګړې ته چمتووالی هماغه شان و ،د جګړې تګلاره په هماغه ځیرکتیا شوې وه، هغه هماغه ډول هر اړخیزه او لنډه وه، دی هم هماغه و چې و ، هغه په دې پوهېده، هغه پوهېده چې دده تجربې او پوهه تر پخوا زیات شوي دي، آن دښمن هماغه دښمن و ، هماغه د اوسترلیڅ او فریدلاند په څنډو کې دښمن، خو دده پر توان چې فرمانونه یې ورکول، څه کوډې شوي دي.

پخوا به تر دوو ، دري فرمانونو او تر دوه دري خبرو نه وروسته مارشالان او د هغو یاوران په خورا خواشینۍ او نیکمرغه څېرو په توپکو او ځغاسته شول، د بریو مبارکۍ به یې ویلې او د سر او مال د نیولو زیري به یې کول او ویل به یې:

-سرتېري مو اسیر کړي، د دښمن بې شمېره جنډې او علمونه یې نیولي او د هغو توپونو او ګاډۍ یې تر لاسه کړي دي. میورات به اجازه غوښتله چې د دښمن د پوځي کتارونو او مهماتو د نیولو لپاره سواره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځونه ولېږي .. هر چېرى حال همدغه حال و ، خو اوس څه شوي او پر پوځ څه بلا رالويدلې ده؟

که څه هم هغه ته د نيزوال پوځ د ماتې او دده د پوځ له خوا د لاندې کولو خبر را رسېدلى و ،خو ناپليون ليدل چې د جګړې حالت پخوانى نه و ، هغه وليدل، هغه احساس چې ده احساساوه، دده شاوخوا ټولو نورو هغو کسانو چې په جګړې کې يې تجربه لرله هم احساسوه. ټولې څېرې خواشينې او ټولو سترګو هڅه کولو چې يوله بل سره مخامخ نه شي. يوازې دوبوسيت، په دې نه پوهېده چې څه تېريږي، ناپليون په جګړه کې د خپلو تجربو له مخې په دې پوهېده چې تر اتو ساعته جګړې وروسته، له ټولو هڅو سره سره د يرغليز پوځ نه برى څه معنا لري، هغه په دې پوهېده چې دغه حال څه کم د ماتې معنا لري، هغه په دې هم پوهېده چې په دې کړکيچن بې انډوله حالت کې يو کمکى تصادف هم کولاى شي، دى او دده پوځ نابود کړي.

کله به چې هغه د روسيې دغه عجيبه جګړه له پيل نه تر دې ساعته پورې په خيال کې راخرګنده کړه، ليدل به يې چې په دې جګړه کې آن يوه نښته هم دوى نه ده ګټلې، دوى،د دوو مياشتو په هلوځلو کې آن يوه جنډه يا کوم توپ هم غنيمت کړى نه دى، يا يې يو تن اسير نيولى نه دى، خو کله به يې چې خپل شاوخوا کسانو ته کتل د هغوى پټ غم به يې ليده، د روسي پوځ په اړه به يې د هغو خبرونه اوريدل، نو له دې ټولو نه به يې داسې ويره په زړه ورننوته لکه چا ته چې په خوب کې په زړه ورننوزي او هغه غمړلي خيالونه به يې پر ذهن ورخوريدل، چې کېداى شي دده د تباهۍ سبب شي. دده په خيال کې ګرځېدل چې روسان کېداى شي، د پوځ له کينې خوا يرغل وکړي، کېداى شي دده د پوځ پر منځنۍ برخه يا زړه وروخټي او يا په ښوې مرمۍ دى خپله نښه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژني. ددې ټولو پېښـو امکان و. هغـه پـه پخوانيـو جګړو کـې يـوازې د هغـو اټکلونـو پـه اړه فکـر کـاوه چې د بـري زيـرى بـه يـې راوړ، خـو اوس ډېرې بې شـمېرې نـاوړې پېښـې خيـال تـه ورتلې او دى د هغـو هـر يـوې پېښـېدو تـه سـترګه پـه لاره و، هوکې، هغـه د هغـه چا احسـاس لاره چې خوب وينې، کوم جانې غواړي هغه ووژني او ده په ټول تـوان هڅـه کـړې ده، په خپل سوک هغـه تـه داسې ګـوزار ورکـړي چې ډاډه وي، هغـه بـه لـه منځه يوسي، خو دى احساسوي چې لاس يې نرم او ناتوانـه شـوى و لکـه يـو زوړ ټوکر چې د لاندې لوېږي، ځان بيچاره احساسوي او د حتمـي مرګ ويره پرده لاسبره کېږي.

دغـه خبر چې روسـان د فرانسـوي پـوځ پـر کينې خـوا بريـد کـوي، همدغه وحشت د ناپليون په زړه کې راولمساوه، د غونډې پـه لمـن کې پر څوکې چپ ناست و. سر يې ښکته اچولى و او څنګلې يې پـر زنګنـو ايښې وې. جنرال بيرتيه، هغه ته راغى او هغه ته يې وړاندیز وکړ، چې ټولواک خپله د جګړې لومړى کرښې تـه لاړ شـي او د جګړې جاج خپلـه واخلي.

ناپليون وويل:

-څه شى؟ څه مو وويل؟ ښه ده، ښه ده، ووايئ چې آس مې راولي.

پر آس سپور شو او د سميونوفسکايا خواته لاړ.

ناپليون هغې سيمې ته ورغى چې د بـاروتو لوګى لـه هغـه ځايـه کـډه بارولـه او په ټولو ځايو کې آسونه ،يا يو نيم سړي يا هم ډلـه ډلـه پـه وينـو کې لټ پټ پراته وو. دغه شان وحشتناک منظر او په لنډ تنګ ځاى کې دومره زيات وژل شوي کسان، نه ناپليون کله ليدلي و او نـه يې کـوم يـو جنرال .. ناپليون د سميونوفسکايا پر لوړو ورپورته شو او له هغه ځايـه يې د لوګو د لړو تر شاو د سرتېرو داسې کتارونه ليـدل چې د ريشـې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته نا آشنا وې، دا روسي پوځيان وو.

د روسي سرتېرو منظم کتار د سيميونوفسکايا د لوړو آپلو ولاړوو، د هغو د توپونو غړمبهاری نه کراريده او له هغو نه پورته کېدونکو لوګيو هغه ټول کتارونه پټول، هغه څه چې ناپليون ليدل، نور نو جګړه نه وه، پرله پسې انسان وژنه وه چې نه يې روسانو ته ګټه لرله او نه يې فرانسويان خپل ارمان ته نېږدې کول. ناپليون خپل آس ودراوه او بيا په هغو خيالونو کې ډوب شو چې جنرال بيرتيه، له هغه راوبستلی و. هغه نه شو کولای هغه جګړه ودروي چې دده تر مخې دده شاوخوا ته روانه وه، ده يې لارښوونه کوله، ده پورې يې اړه لرله، دا لومړی ځل و چې دغه جګړه د ناکامۍ له املې دده تر پامه بېهوده او وحشتناکه وبرېښېده.

يوتن جنرال چې هغه ته نېږدې شوی و، دا زړه يې وکړ چې هغه ته ووايي هغه پخوانۍ زړه فرقه، جګړې ته ورمخ ته کړئ. مارشال، نې او بيرتيه چې د ناپليون تر ټولو ګران وو، يو بل ته وکتل، او د هغه جنرال پر بې معنا وړاندیز يې له سپکاوي نه ډکه يوه خندا وکړه. ناپليون سر ښکته واچاوه، يوه شېبه چپ پاتې شو، او بيا يې وويل:

-د فرانسې د پولو نه درې زره او دوه سوه ورستي لرې، نه شم کولای خپل پخوانۍ زړه فرقه تباه کړم.

هغه د خپل آس مخه راواړوله او بېرته شوارديو پلو ته ستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

کوتوزوف، خپل سپین سر ښکته اچولی او په درانه او خوږ ځان پر هغې اوږدې څوکۍ چې قالینه پرې پرته وه او د هغې ورځې پرسهار یې پېښ هلته لیدلی و، ناست و. هغه هېڅ ډول سپارښتنې نه کولې او یوازې یې هغه وړاندیزونه چې ورته کېدل، یا منل او یا یې نه منل.

د بیلابیلو وړاندیزونو په ځواب کې چې ده ته کېدل، ویل به یې:

-هو، هو، همداسې وکړئ! خپله به یې دې یا هغه چوپړ ته ویل:

-هوکې د زړه سره لاړ شه، پام کوه! بیا به یې ویل:

-نه، دا مه کوه، ښه به دا وي چې صبر وکړو!

هغو خبرونو ته به یې په خورا ځیرتیا غوږ نیو چې دلته ویل کېدل او هر کله به چې له ده نه، د څه غوښتنه کېده ده به سپارښتنې کولې، خود خبرونو د اوریدو په لړکې به داسې برېښېده چې د دغو خبرونو کلماتو او جملو ته چې ده ته ویل کېږي، پام نه کوي، ډېرو نورو شیانو لکه دوینا وال د خبرې یا د وینا حالت او ډول دده پاملرنه ځانته وراړوه.

د پوځي اوږد ژوند له تجربو نه دی پوهېده او د پاخه عمر د عقل په مرسته ده کولای شول دا درک کړي چې د سلګونو زرو هغو وګړو مشري او لارښوونه چې د جګړې په ډګر کې له مرګ سره جنګېږي، باید یو تن ونه کړي، هغه په دې پوهېده چې د جګړې بهیر او برخلیک، نه د ستر قوماندان پریکړو او سپارښتنو، نه د پوځیانو د ځای پر ځای کېدو د ځای، نه د توپونو شمېر، یا د مرګ ژوبلې کچې پورې، یوځه پورې، هم اړه نه لري، بلکې د جګړې بهیر هغه نه لیدونکی او نه لاس ته راوړونکی قوت ټاکي چې د وګړو روحیه نومېږي. هغه همدا قوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

څاره، پسې کتل يې او تر هغه ځايه پورې چې دده په واک کې و، د هغه لارښوونه يې کوله.

د کوتوزوف، د بشړې ټولیز حالت آرامه، ځیرکه او د هڅې هاند څرګندونه کوله چې په سختۍ يې د هغه د پاخه عمر او درانه ځان نه په پیدا شوي ستومانۍ لاسبرې کاوه.

د سهار پر یوولسو بجو يې هغه زیرې راوړې چې د نیزوالو پوځونو هغه سنګرونه چې فرانسویانو نیولي و، ببرته روسي پوځونو لاندې کړې دي، خو دهغو قوماندان شهزاده باګراتیون ټپي شوی دی، کوتوزوف سوړ اسویلی ووېست او سر يې وښوراوه.

خپل یوه یاور ته يې وویل:

-ځه لاړشه، پیوتر ایوانوویچ (باګراتیون) ته ورشه، ځان ښه پوه کړه چې هغه څنګه دی، تر هغه وروسته يې مخ شهزاده ویرتمبرګسک، ته چې دده ترشا ولاړو، وروړاوه او ورته وې ویل:

-والاحضرت! دا به ښه نه وي که تاسو د لومړۍ فرقې قوماندانې وکړی؟

د شهزاده تر خوځېدا نه دېر ژر وروسته د هغه استازی، سیمیونوفسکایا ته راغې او وې ویل چې شهزاده د مرستندویو قوتونو غوښتنه کوي.

کوتوزوف تندی تریو کړ او دوختورف، ته يې فرمان ورکړ چې د لومړۍ فرقې قوماندې واخلي او شهزاده ته يې خبر ورکړ چې په دغه شان مهمو شېبو کې به ښه دا وي چې دی یوازې پرې نه ږدي او ببرته دده څنګ ته ورستون شي. کله چې يې د فرانسوي جنرال میورات د اسیرولو خبر ورته راوړ، د سترې قوماندانۍ افسرانو هغه ته مبارکي وویله، دی وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-صبر وکړئ ښاغلو ! جګړه ګټل شوې ده او د میورات اسیریدل، کوم غوره او لویه پېښه نه ده، ښه به دا وي چې له وخته مخکې خوشالي ونه کړو، خو له دې سره سره یې خپل یاور وګماره چې لاړ شي او په ټولو مورچلونو کې مېشتو پوځیانو ته دغه خبر ورورسوي.

کله چې له کینې خوا شیرېینین، په چټکۍ راغی او د فرانسویانو له خوا یې د مورچلونو او سیمیونوفسکایا د لاندې کولو خبر راوړ، کوتوزوف د جګړې د ډګر له شروشوره او د شیرېینین د بشړ له حالت نه دا اټکل کړی و چې ښه خبریې نه دی راوړی. هغه له ځایه پاڅېد او د پښو د شخۍ د ابستلو په پلمه لږ وړاندې لاړ، شیرېینین، یې له ځنګلې ونیو، هغه یې لږ ځنګ ته کړ او یرمولوف ته یې وویل:

-لاړ شه د زړه سره، وګوره څه کولی شو او کنه؟

کوتوزوف، د ګورکي په ښارګوټي، د روسي پوځ په زړه کې و، زمونږ د پوځ پر کینو کرښو دناپلیون یرغل، څو واره په شا تمبول شوي و. په منځنۍ برخه کې فرانسویانو ونه شو کولای، له بارادنیو نه وړاندې د کینې خوا په پای کې د اوراروف سواره پوځ وکولای شو، فرانسویان پسې واخلي.

تر دوبجو نه وروسته، د فرانسوي پوځ یرغلونه بند شول. کوتوزوف د ټولو هغو کسانو چې له جبهې نه راستنېدل او دغه راز دهغو کسانو په څېرو کې چې دده په شاوخوا کې وو، یو ډول ګڼۍ او تلوار لیده، دی د هغه ورځې له بري نه خورا خوشاله و، خو ددغه بوډا ځانی توان نور نو پای ته رسېدلی و، څو واریې سرښکته راولوید، تا به ویل چې خوب وړی دی. هغه ته یې غرمنۍ راوړه.

جنرال یاور ولخوګین، هماغه جنرال چې د سردار اندرې له څنګه د تېریدو په وخت کې یې په المانې ویلي و:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-جګړه بايد آوار ډګر ته وبستل شي، هماغه چې باګراتيون د هغه له ليدو کرکه لرله، هماغه جنرال د غرمنۍ په وخت کې کوتوزوف ته راغې. ولځوګين، له بارکلي نه راغلی و. له دويتو بارکلی نه. او د جګړې د کينې کرښو په اړه يې ګزارش راوړی و. منطقی بارکلي دويتولي، چې هر څه د عقل په تله تلل، د ډلو ډلو تښتېدونکو او ټپي سرتېرو د پوځ ترشا اله ګولې په ليدو او د جګړې د ټولو شرايطو په پام کې نيولو سره دې پايلې ته رسېدلی و چې جګړه روسانو بايللې ده، نو ځکه يې خپل ګران ياور، ستر قوماندان ته ورلېږلی و، چې دغه خبر هغه ته ورسوي. کوتوزوف چې په سختۍ الول شوی چرګ ژووه، له خوښۍ نه په ډکو سترګو ولځوګين ته کتل. ولځوګين په احتياط پښې خښولې او په داسې يوې موسکا چې د سپکاوی نښې په کې څرګندې وې، وړاندې ورغی او په نرمۍ يې د درناوي په ننښه لاس خولۍ ته ورپورته کړ.

ولځوګين، له والاحضرت ستر قوماندان سره په يو ډول بې پروايۍ مخامخ شو او غوښتل يې داسې څرګنده کړي، دغه جنرال چې زده کړې يې کړي او په جګړيزو پوهې کې د نظر خاوند دی، روسانو آزاده پرېښی دی چې دغه زوړ بې ګټې او ناتوان بوډا ته د يو لارښود بت په توګه، د لمانځنې ترکچې درناوی وکړي. دی خپل هم پوهېده چې له چا سره مخامخ دی، هغه له ځانسره ويل:

-دغه بوډا (المانيانو په خپل منځ کې کوتوزوف داسې ياداوه) دغه بې باغلی بوډا ځانته بنه ژوند جوړ کړی دی.

د کوتوزوف مخې ته ايښی قاب ته يې وکتل او د جبهې د کين اړخ د حالاتو (هغه شان چې بارکلي سپارښتنه کړې وه) په اړه يې خبرې پيل کړې. کوتوزوف ته هغه شان چې ده انګېرله، دغه عمر خوړلي قوماندان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته:

-زما ټولې کرښې دښمن لاندې کړئ او د هغو شاته وهل ناشونی دی، ځکه موږ نور نو پوره سرتېرې نه لرو، پوځیان تښتي او د هغو د نښتې د مخنوی وړتیا نه لرو. کوتوزوف له ژولو پاتې شو، داسې حیران شو چې ګواکې په دې نه دی پوه شوی چې هغه ته څه ویل شوي هغه ولڅوګین ته هک حیران کتل، ولڅوګین چې د بودا حیرت ته وکتل، وموسبد او وې ویل:

-ما ځانته دا حق نه شو ورکولی، هغه څه له تاسو والاحضرته پټ کړم، چې په خپلو سترګو مې لیدلي دي. زموږ د سرتېرو کرښې چور ماتې شوي دي..

کوتوزوف تندی تریو کړ، په چټکۍ پاڅېد، د ولڅوګین خواته ورغی او چغه یې کړل:

-تاسو ولیدل؟ تاسو خپله ولیدل؟ د ګوانې په نښه یې خپل ریږدیدونکی لاس د هغه پلو ورپورته کړ، په چغو چغو یې وویل:

-څنګه؟ تاسو څنګه؟ دا زړه کولای شی ما ته داسې خبره وکړئ؟ تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ، ځه، وزه! زما له خوا جنرال بارکلي ته ووایه چې ستا ټول معلومات ناسم دي او تر تاسو نه ستر قوماندان د جګړې له بهیر نه ښه خبر دی.

ولڅوګین غوښتل چې د هغه برخلاف څه ووایي، خو کوتوزوف د هغه خبره پرې کړه او وې ویل:

-دښمن په کینې خوا کې شاته تمبول شوی او ښې خوا کې یې ما ته خوړلې ده. تاسو ښاغلی! که سم لیدلای نه شئ، باید ځانته اجازه ورنه کړئ، هغه څه ووایئ چې نه پرې پوهېږئ. هغه په خورا ترخې ژبې دوام ورکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-لاړ شئ او جنرال برکلي ته ورشئ او پر دښمن د سبا د يرغـل فرمـان ورته ووايئ.

ټول هک پک او د بوډا ، ستر قوماندان له ژوړې ستمهاري نه پرتـه، بل غږ نه اوريدل کېده. کوتوزوف چې پر ځان يې صليب انځـوراوه دوام ورکړ:

-د جګړې په ټولو کرښو کې دښمن په شا تمبول شوی دی، زه لـه دې کبله د لوی خدای او بيا د خپل پوځ من منت باره يم. دښمن ماتـه خوړلې ده او سبا بـه يې د روسيې لـه سپېځلې ځمکې نـه باسو. او ناڅاپـه يې سـاندو سـتونی ونيـو او پـه سـترګو کـې يـې اوښـکې راشـبوه شـوې. ولڅوګين اوږې پورته واچولې، خولې يې کړه او پـه پټـه خولـه د هغـه بوډا ځانستاينې او غرور ته هک حيران او ځان يې له هغه نه يو پلو کړ.

کوتوزوف، په دې وخت کې څورب ښکلي تور څنې جنرال تـه چې د غونډې له خوا راروان و ، اشاره وکړه او وې ويل:

-هغه دی، هغه دی، زما اتل !

دغه سړی جنرال رايوفسکي و چې ټوله ورځ يې د بارادنيو د جګړې په ډګر کې تېره کړې وه.

رايوفسـکي خبر راوړی و چې د دوی پوځيـان پـه خپلـو ځـايو او پـه مورچلو کې په ټينګه ولاړ دي او نور نو فرانسويان له يرغله پاتې دي.

کوتوزوف د هغه خبرې واورېدې او په فرانسوي ژبه يې وپوښتل:

-نو تاسو د ځښنو نورو پـه شـان داسې فکر نـه کوی، چې مـوږ بايد شاته لاړ شو ؟

رايوفسکي ځواب ورکړ:

-نه، والاحضرته ! په هغو چارو کې چې لاپـای تـه نـه دي رسـېدلي، بری د هغه چا په برخه وي چې ټينګار کوي او زما په اند....

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو کوتوزوف د هغې خبرې پرې کړې، خپل یاور ته یې ورغږ کړ:
-قیصروف !راشه او کینه !د سبا ورځې فرمان ولیکه !او بل یاور ته یې وویل:
-او ته لاړ شه، ټولو جبهاتو او کرښو ته خبر ورکړه چې سبا ته یرغل کوو. د کوتوزوف او رایوفسکي خبرو لا دوام درلود او فرمان لاپوره لیکل شوی نه و چې ولځوګین بېرته له بارکلي نه راستون شو او وې ویل چې بارکلي دویتولي هیله لري چې د سبا د یرغل فرمان په لیکلي بڼه ترلاسه کړي، خو کوتوزوف پرته له هغه چې ولځوګین وګوري سپارښتنه وکړه چې پخوانی ستر قوماندان په رښتیا له ځان نه د مسوولیت د پټتې د لرې کولو لپاره له هغه غوښتنه کوله، نو فرمان دې ولیکل شي. هغه ناڅرګند او مرموز اړیکي چې په ټول پوځ کې یې یو ګډوالی او خواخوږي رامنځ ته کړي وو او د سرتېرو د روحیې نوم یې ګټلی و د جګړې زړه بلل کېده. د جګړې په اړه د کوتوزوف خبرې یو ورځ وروسته په خورا لنډه موده کې په ټول پوځ کې انګازې جوړې کړې وې. هغه څه چې د کوتوزوف د خبرو په نامه د پوځ وروستیو کړیو ته ورسېدلي وې، په هېڅ ډول د هغه د فرمان وینا و ته ورته نه وې، آن د هغو خبرو معنا یې هم نه لرله چې کوتوزوف ویلي او اوس سرتېرو یو بل ته اورول، خو سره له دې هم د هغه موخه، د هر سرتېرې او پوځي زړه ته ځکه ځان ورساوه چې هر څه کوتوزوف ویلی، هغه نه د دلایلو بلکې له هغه احساسه سرچینه اخېسته چې د سترقوماندان له زړه نه راپاڅېدلي و، هغه احساس چې دده او د روسي د هروګرې په زړه کې و.
هغه سرتېرې او پوځیان چې لا تر اوسه په شک او تردید کې و، له پوځي مشرانو نه، پر دښمن د سبا ورځې د یرغل د خبرتیا د رښتیاوالي په اوریدو، خوشاله او لاپسې زړور شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۶

د سردار اندړې، غونډ ،په هغو احتیـاطي غونډونوکې و چې د شپې تر دووبجو پورې د سیمینوفسکایا تر شا وزګاره د دښمن د توپونو تر سختو ګوزارونو لاندې انتظار ولاړو. دغـه غونډ چې پـه دوو بجو لا جګړې تـه ورګډ شوی نـه و او لـه دووسوو نـه زیـات وژلـي یـې لـرل،د مختـګ امـر تـر لاسـه کړ. د اوربشـو تـر پښـو لانـدې شـویو کرونـدو او د سیمیونوفسکایا او د مورچلونو د غونډې ترمنځ یې چې په دې ورځ پـه زرګونو کسان هلتـه وژل شوي وو او اوس هلتـه د دښـمن پـه سلګونـه اور ورووونکي توپونه ځای پر ځای شوي و ،سنګر ونیو.

پرتـه لـه هغـه چې غونډ لـه دغـه ځایـه وخوځېږي یا یو ډز وشي، درېیمه برخه سړي یې دلتـه ووژل شول. هلتـه وړاندې پـه تېره بیا ښـې خواتـه چې نه خوریدونکی لوګی ولاړو ، د توپونو غړمبهـاري همداسې روان و او د لوګي لـه رازه ډکې پردې لـه منځـه تـر مخې ټول منظر یې لـه سـترګو پنـاه کړی و ، لـه توپونو ګولې پـه چټکـۍ او لـه شـر او شـوره ډک غږونـه او لاسي بمونه، دې پلـو رااالوتـل. کلـه بـه تـا ویـل لـس پـنځلس دقیقې دمـه ورکوي، دغـه ګولې او ګوزارونه خطا وتل او کلـه بـه یې د څـو دقیقـو پـه اوږدو کې څو تنه د غونډ پر سرسړي لـه پښـو وغورځول او مړي او ټپیان بـه دجګړې لـه ډګـره راټول شول. لـه هر نوي ګوزار سره دهغـه چا لپـاره چې پـه تصادفي توګـه، ژوندی پاتې وو ، د ژونـدي پـاتې کېـدو هیلـه کمېـده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کمښه...

په هر حال د غونډ د ټولو پوځيانو طبيعت يو ډول وو. ټول خلک په يو ډول چپ او په يو ډول خواشيني وو. کله ناکله به د کتارونو تر منځ د غږيدا غږ اوريدل کېده، خو د غږيدا دغه شروشور به هر وار د ګولۍ تر لګېدو وروسته په دې غږ چې کراچۍ راوړئ ! چپ شو. بل ځل يوه ناڅاپه ګولۍ يو سپي ته نږدې ولګېده، وچاوديده، سپي خپله لکۍ تر ګيډې لاندې ورټوله کړه ،په وحشت او زګيروي ډوله غپا يوې خواته وتښتېد. پر ټول غونډ د خندا او د کړسهارې څپه خوره شوه،خو د ټوکو او خندا دغه شان شېبې زياتې نه اوږديدې، ځکه دوی ټول داده، اته ساعته کېدل چې بې خوړو او اوبو د مرګ ترنه بشپړيدونکي ډار لاندې ولاړ وو او د هغو لـه وږې او ډاره سـپينې تښـتېدلې څېـرې لاپسـې سپينېدلې او ګونځېدلې.

سردار اندرې، هم د خپل غونډ د نورو وګړو په څېر خواشينی او رنګ الوتی، لاس ترشا سر ښکته د اوربشو د کروندې تر څنګ په شنيليو کې ښکته پورته ګرځېده. نه يې د سرته رسولو او نه يې د سپارښتنې لپاره څه درلودل. هر څه په خپل سر تر سره کېدل. وژل شوي يې وړل، ټپيـان يې وبسـتل او کربنې بيا سـمبدلې او ډکېـدلې. هغـه سرتېرې چې له کوم کبله له خپل ځای لرې کېدل، ډېر ژر به بېرته په خپل ځای ولاړ وو. په لومړيو وختونو کې سردار اندرې خپله دنده ګڼله چې په سرتېرو کې مېړانه راولمسوي او خپلـه د هغو لپاره بېلګه واوسي، له دې کبله به د هغو په کتارو کې ګرځېده راګرځېده، خو وروسته دی په دې ډاډه شو ، دې ته اړتيا نه شته چې هغو ته مېړانه وروښودل شي. د هغه ټوله روحي پياوړتيا لکه د بل هر يو سرتېرې د روحي پياوړتيا په شان، د دوی له ارادې پرته، پر دې ولاړه وه چې د خپل وحشتناک حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لیدو نه سترګې پټې کړای شي. د هېڅ شي په اړه یې فکر نه کاوه، ستومانه غوږونه به یې هماغه آوازونو ته، هماغه شان چې و، غوږ غوږ کړل. هڅه یې کوله د ګولیو غږ د توپونو له آوازونو توپیر کړي. کله به یې د لومړي غونډ خورا زیاتو آشنا څېرو ته وکتل او انتظار به پاتې شو. هغه د ګولیو غږ ته، چې د لوګیو تر شا له کوم لرې ځایه را روانه وه، غوږ نیو او له ځانسره یې وویل:

-هغه ده، هغه بیا زموږ پلو راروانه ده. دا وار زموږ لپاره ده،،، یوه بله، بله ! دا وار بې ځایه نه لګېږي. ودرید ،لږ شېبه یې د خپلو سرتېرو کرښو ته وکتل، له موږه واوښته، خو دا بله خطا کېږي نه ... او بیا په ګرځېدو شو، هغه هڅه کوله چټک او لوړ ګامونه اوچت کړي، چې په شپاړلسو ګامونو کې د دوو پوځونو جلا کېدونکې پولې ته ور ورسېږي.

ګړز او ګړوز !

تر ده نه پنځه ګامه وړاندې ګولیو ولګېده، خاورې یې وشیندلې او هماله ته ورکه شوه. سرې یې پر شا راخوره شوه، بیا یې د سرتېرو کرښو ته وکتل، دا ښکاره وه چې مرګ ژوبله ډېره شوې وه.، په دویم کنډک کې اله ګوله پیل شوې وه.

سردار اندرې چغه کړل:

-ښاغلیه یاوره ! سپارښتنه وکړئ چې سره ټول نه شي !

یاور د دغې سپارښتنې د سرته رسولو وروسته ببرته سردار اندرې ته راستون شو او له بلې خوا د سواره کنډک قوماندان چې پر آس سپور و راورسېد.

د یو سرتېرې له ډاره ډکه چغه پورته شوه:

- پام کوه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـولی پـه غړمبهـاري لکـه الوتـونکي مرغـی چې ناڅاپـه پرځمکـه ولـوېږي، لـه سـردارانـدرې نـه دوه ګامـه وړانـدې، د سـواره کنډک د قوماندان څنګ ته بې له کومې درنې چاودنې پر ځمکه ولګېده. آس تر ټولو د مخه، پرته له هغه چې پروا یې وکړي چې د ډار ښکارول ښه دي او که بد، په لوړه وشنیده، پښې یې لوړې کړې، او څه پاتې نه و چې جګړن وغورځوي او یوې خوا ته وتښتېد.

د یاور چغه پورته شوه: ځان واچوه !

او خپله پرځمکه وغځېد، سردارانـدرې پـه شک او ګمان کې ولاړ و، ګولی د سردارانـدرې او پـر ځمکـه غځېدلی یـاور او د کولبـه شـوي پټې او شـنیلیو تـر مـنځ لکـه څرخېـدونکی لاټو د لوګو پـه لړه کې پـر ځمکې ولګېده.

سردارانـدرې لـه رخې نه په ډک غلچک، چې دده لپـاره یې سـاري نـه لاره، شنیلیو بوټو او څرخېـدونکي لـوګي تـه چې لکـه تـور تـوپ داسې برېښېده وکتل او له ځانسره یې ویل:

-رښتیا مرګ راغی که څنګه؟ زه نه شم کولای، زه نه غواړم ومرم. مـا ته ژوند ګران دی، ما ته دغه شنیلیي ګران دي، دغه ځمکه او دغـه هـوا. .. هغه په دغو خیالو کې ډوب و او دا یې هـم نـه هېرولـه چې ټول هغـه تـه ګوري.

هغه یاور ته وویل:

-شرم دی نباغلیه افسره.

هغه دا وویل ولې ونه یې ویل چې له څه شي یا له چا شرم.

هـم مهالـه د څـو چـاودنو، د ګولیـو د لګېـدو، د هینـدارو د ماتېـدو شرنګهاری او د خفه کوونکي دود لړې پورته شوې. سردارانـدرې یـوې خوا ته ولوید، لاس یې پورته کړ او پر ټټر پـه ځمکه ولګېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو تنو افسرانو هغه ته ورمنډه کړې، د هغه ښې خواته پر شنیلیو د وینو لوی څاڅکي لیدل کېدل. راغوښتل شوي اربکیان له کراچیو او بسترو سره د افسرانو تر شا ولاړ وو. سردار اندړي چې پر تېټر پروت و، مخ یې په شنو شوی و، په سختۍ یې سا وېسته او خرهاری یې کاوه.

-نو څه ته ګورئ راوړاندې شئ !

کلیوال اربکیان راوړاندې شول. سردار اندړي چا له لاسه، چا له پښو او چا له تخرګه راونیو او راپورته یې کړ، خو هغه سخت زګیروی کاوه. کلیوالو یو بل ته وکتل او هغه یې ببرته پر ځمکه کېښود.

کوم چا غږ کړل:

- درپورته یې کړئ، پر کراچۍ یې کېږدئ، چاره څه ده؟

هغه یې ببرته راپورته کړ او پر بستره یې واچاوه، افسرانو په خپل منځ کې سره ویل:

-لویه خدایه !لویه خدایه !دا لا څه وشول؟ ګیډه یې، خلاص دی ! اخ اخ خدایه !یو یاور وویل: ګولۍ زما د غوږ له څنګه تېره شوه.

کلیوالو اربکیانو بستره راپورته او اوږو ته یې کړه او په چټکۍ په شنیلیو کې پر هغې جوړه شوې لاره چې راغلي وو، ببرته، د صحرایي روغتیاوو مرستنځای خواته وخوځېدل.

یو تن افسر د هغو اربکي کلیوالو نه، دیوه تن اوږه راتینګه کړه چې په خورا چټکۍ او بې احتیاطۍ روان وو، او ورته وې ویل:

-پام کوه !ګامونه څه کاږه واږه ږدې، سم ځه، چې ونه غورځي.

هغه چې تر ټولو مخکې روان و، خپل اړیوال ته یې وویل:

-رښتیا وایي پام کوه، وا دې وریدل، څه یې وویل.

او هغه چې وروستی روان و، خپل ګامونه یې له مخکې هغه سره برابر کړل او په خندا خندا یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-هو کې، ربښتيا هم، همدا سې ښه ده.

تيموخين چې په منډه يې ځان راورسوه، هغه بسترې ته چې اندرې په کې پروت و وکتل او په لړزيدلي آواز يې وويل:

-عاليجناب سردار ه !

سردار اندرې سترګې پرانستې، له هغه بسترې نه چې دی پرې اچول شوې و او سرې يې ښکته لويدلی و، هغه چا ته چې غږ يې پرې کړی و، وکتل او بېرته يې سترګې وترلې.

کليوالو اربکيو سردار اندرې هغه ځنګل ته چې څومرستندويه کراچی په کې ولاړې او د روغتيايي مرستو مرکز ترې جوړ شوی و، ورساوه. د روغتيا مرستو مرکز، هغه درې وړې کېږدی وې، چې د ځنګله په يوه کنج کې د بلوطو لرګيو په مرسته دريدلې وې. د کېږديو پردې پورته شوې وې. څو ګاډی او آسونه هم هلته ولاړ وو. د آسونو توبری پرغاړه او وربشې يې خوړې. مرغی، تر توبرو لاندې د شنيدل شويو اوربشو په ټولولو لګيا وې. کارغان چې د وينو بوی دې خواته راهڅولي وو په خورا بې صبری له دې ونې نه هغې ته او له هغې نه ،هغې بلې ته الوتل. تر شلو زيات په وينو لړلي ټپيان چې رنګارنګه جامې يې اغوستې وې، ددغو کېږديو شاوخواته، څوک پراته، څوک ناست او څوک ولاړ وو. بستر کشوونکي سرتبرې د ټپيانو شاوخوا ته په خورا غم لړلو څېرو، مګر پوره پاملرنه ولاړ وو. د نظم څارونکو افسرانو هڅه کوله چې هغه خپلو چارو ته ولېږي، خو هغوی هومره د دوی خبرو او سپارښتنو ته پام نه کاوه. هغوی په خپلو بسترو ډډې لګولې وې او په خورا ځير يې هغه څه ته کتل چې د دوی په شاوخوا کې تېريدل. ګواکې دوی هڅه کوله ددغه منظر په معنا ځان پوه کړي، خو داسې برېښېده چې د هغو سر نه پرې خلاصېږي. له کېږديو، کله له

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرکې نه ډکې چغې او کله هم د عذرو زاری، زګیروي اوریدل کېدل. کله ناکله به کوم روغتیا پال له کېږدی، نه د باندې اوبو پسې راووت او پر هغه چا به یې ورچغه کړې چې باید اوبه یې راوړې وای. ټپیان له کېږدیو نه د باندې په زګیرو زګیرو خپل وار ته سترګه په لاره وو، چا ژړل، چا زاری او چا چغې وهلې. چا ښکنځلې کولې او چا هم ودکا غوښته. چا هم چټیات ویل، ځینې هم هسې سرګردانه وو. سردارانډې یې د غونډ د قوماندان په توګه د هغو ټپیانو له منځه چې لا تر اوسه یې ټپونه تړل شوي نه وو، راتېر کړ، د یوې کېږدی، مخې ته یې ورساوه او هلته سپارښتنې ته سترګې په لاره شول. سردارانډې سترګې پرانستې، خو تر ډېرې پورې په دې نه پوهېده چې شاوخوا یې څه تېرېږي. شنیلي، کولبه شوي پټې، لکه څرخېدونکی لاټو د لوګیو تور توپ او له ژوند سره بې پایه لېونی مینه، ټول او ټول وریاد شول. تر ده دوه ګامه لرې، ښکلی، لوړ، تور څنې افسر چې سریې په ټوکر تړلی و، ونې ته ډډه لګولې وه او د لوړې غږیدا له املې یې د خلکو پام ځانته وراړاوه، هغه سر تر پښو د مرمیو له لاسه ټپي ټپي و. له هغه نه زیات شمېر ټپیان او بستره وړونکي راټول شوي وو او د هغه خبرې یې په خورا تلوسې اورېدې.

د هغه تورې ځلېدونکې سترګې له شوقه لاپسې ځلېدلې، شاو خوا ته یې کتل او چغې یې وهلې:

-کله چې مورډ هغو مخه ونیوله، هر څه یې پرېښودل او وتښتېدل، او هغوی مې پسې واخېستل، که احتیاطي قوتونه په خپل وخت رارسېدلي وای، هوکې ورونو ! د هغو تخم به مو تباه کړی وای. که رښتیا راباندې وایي ورونو...

سردارانډې هم د کیسه کوونکي شاوخوا ته د نورو ولاړو کسانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څېر، په ځلېدونکو سترګو هغو ته ورکتل، خبرو ته يې غـوږ غـوږ، د آرامۍ او خوند احساس يې کاوه او له ځانسره يې ويل:

-آيا نوره نو بې تفاوتـه نـه ده؟ هلتـه بـه څـه وي او دلتـه څـه و؟ ولـې زه داسې لـه مرګـه ويريـدلم؟ پـه دې ژونـد کـې کـوم څـه و چـې زه نـه پـرې پوهېدم او نه پرې پوهېږم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

یو ډاکتر چې په وینو لړلې چپن او ښکلو په وینو ککړ لاسونه، چې په یوه لاس کې یې د لویې او وړې ګوتو په منځ کې سګرټ نیولی و (ددې لپاره چې په وینو نه شي) له کېږدۍ نه راووت. داکټر سر پورته کړ او له ټپیانو نه آپلو لړ لوړ یې وکتل. داسې بربښېده چې غواړي لږ استراحت وکړي. یو څو موده یې خپلې ښې او کینې خواته وکتل، یو سوړ اسویلی یې ووېست او سر یې ښکته واچاوه.

د یوه روغتیا پال د پوښتنې په ځواب کې یې څه وویل، بیا یې سردارانډرې ته اشاره وکړه او وې ویل:

-همدا اوس ! او سپارښتنه یې وکړه چې کېږدۍ ته یې راوړئ.

د انتظار ولاړو ناروغانو په منځ کې یو شروشور پاڅېد او د هغو یو تن وویل:

-داسې ښکاري چې په هغه دنیا کې هم باداران، باداران دي.

سردارانډرې یې پر هغه میز چې هماغه شېبه وزګار شوی و او یوه روغتیاپال له هغه نه څه لرې کول، څملاوه. سردارانډرې نه شو کولای پر هغه پوه شي او په ځانګړي توګه پر هغه څه یې سر خلاص شي، چې په کېږدۍ کې و. له هرې خوا زګیروي اوریدل کېدل، خو د هغه د ورانه په لوړه برخه، په ګېډه او په ملا کې یې بې ساري دردونو پام په ځان اخته کاوه. ټول هغه څه چې هغه شاوخوا کې لیدل، هغه ته، د هغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال کې د یوه بربنډ په وینو لړلي انسان دځان په شان بربښـنده چې، تر ټیټې کښړدی لاندې ټوله فضا یې ډکوله، دا هماغه اندامونه وو چې څو اونۍ د مخه یې د اګست د میاشتې په همدا سې یوې تودې ورځې کې د سمولینسک په لارو کې یوه ګډه چینه ډکوله. هو کې، دا هماغـه بدن و، هماغـه د تـوپ د خولې غوښـه، چې لا هماغـه وخت یې دده پـه زړه کې ویـره او وحشـت راویښ کړی و، نـن یې بیـا پـه هغـه کې دغـه احسـاس راپارولی و.

په کښړدی کې دري میزونـه وو، لـه هغـو نـه پـر دوو نورو، نورټپیـان پراتـه وو او پر درېیم هغه یې سردار اندرې څملاوه. د یو څو دقیقو لپـاره یې هغه یـوازې پرېښـود، هغـه پـه دې وخت کې بې ارادې لیـدل چې پـر هغـو دوو نور میزونو څه کښړي. د هغه میز پر سر چې ده تـه نښـړدي و، یـو تاتاري ناست و. له هغې دریشي نه چې د هغـه تـر څنګ پرمیـز پرتـه وه، ښکاریده چې قزاق دی. څلور سرتېرو هغه نیولی و او یو عینکي ډاکتـر د هغه له قوي او څوربې ملا نه څه پرې کول.

تاتـاري سـړي لکـه دخنځیـر پـه شـان رمبـاړې وهلـې: اخ، اخ، اخ! ناڅاپه یې خپله توره او غټ غومبورې بشره له هغه لنډې سر پورته پـزې سره لـوړه کـړه، خولـه یـې پرانسـته، سـپین غاښـونه یـې ښـکاره شـول، پاڅېد، تاوراتاو شو، دا سې چغې او رمبـاړې یـې وهلې، چې غوږونـه یې کنډول.. هغه عینکي ډاکتر چې له تاتاري سړي نـه وزګـار شـو، د هغـه کـوټ یـې پـرې وروا چـوه، پـه دا سې حـال کې چې لاسـونه یـې پـاکول، سردار اندرې ته ورنښـړدې شو، د هغه بشرې ته یې وکتل او سمدلاسه یې ببرته مخ وارا وه، په روغتیا پالو یې ورچغه کړل او وې ویل:

-څه ته ګورئ، کالي تري وباسئ!

کله چې روغتیا پال په چټکۍ د هغـه تنې خلاصولې او کمیس یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړي وو بست سردار اندړي ته ،دهغـه د خورا وړکتوب او ماشومتوب خاطړي وريادې شوې. داکټر پر هغـه ورخم شو ، د هغـه پر ټپ يې لاس ورکښښود ، يو ژور اسويلی يې وو بست او بيا يې چا تـه اشاره وکړه ، د ګډې مرګني درد سردار اندړي بيسده کړ. کله چې را په حال شو ، پوه شو چې د هغه له ورانه نه يې مات شوي اړوکي راوبستلي دي. د هغـه ټپ يې ورګنډلی او وينې يې ورپاکې کړې وې. پر مخې يې اوبـه ورشيندلې وې. همدا چې سردار اندړي سترګې پرانستې، داکټر پرې ورټيټ شو ، چپه خوله يې د هغه شونډې ښکل کړې او په چټکی ترې لرې شو.

سـردار اندړي، تردغـه شـان زوريـدنې وروسـته ځـان داسـې ښـه احساساوه چې ډېره مـوده يـې دغـه شـان احسـاس نـه و ليـدلی. د ژوند خورا ښې شيبې په تېره بيا د هغه د هماغه لرې ماشومتوب نه، چې کله به مينځې له ده نه جامې وبستلې، هغه به يې پـه واړه کټ کې ځملاوه، هغه به يې پـه للو للو ويـده کـاوه.. دا ټول او ټول دده پـه خيـال کې نـه د پخواني او تېر ژوند بلکې د اوسني ژوند په څېر انځوريدل. د هغـه ټپي پر شاو خوا چې سره يې سردار اندړي ته آشنا برښـېده، داکټران راټول شوي وو ، د هغه پالنه يې کوله، رالوړاويې اوخواخوږي ورسره کوله.

د هغه د ژړا او زاريو غږ اوريدل کېده: هـ هـ هـ هغه روحيات بايللي او د هغه دژړا او زګيرويو غږ پورته و او ويل يې:

-وای وای، ما ته يې راوښيئ.

سردار اندړي، ددغه زورونکي ژړا او زاريو په اوريدو نېږدې و چې خپله په ژړا شي. آيا دا حال له دې کبلـه و چې هغـه بې ويـاړه مـرګ ورپـه برخـه کېـده؟ آيـا دا لـه دې کبلـه و چـې هغـه لـه ژونـد ببليـده؟ يـا د ماشومتوب، هغه يادونـه چې ده راستنولی نه شو؟ يا له دې کبله چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه د نـورو پـه زوريـدو ، زوريـده؟ او يـا لـه دې کبلـه چې دده تـر څنـګ ددغه سړي زګيروی دده زړه سوری سوری کـاوه؟ هر څه چې و ،و ،خو هغه غوښتل په ماشوم وزمـه سادګۍ ، مهربانۍ او خواخوږۍ د زړه لـه کومي وژاړي.

هغه ټپي سړي، خپله پرې شوې پښـه چې لا پـه وينو ککړه مـوزه کې وه ، هغـه تـه وروښـوده. دغـه نـاروغ لکـه ښـځې داسې هـې هـې ژړل او ساندې يې وهلې. داکټر چې د هغه مخې ته ولاړ و او د هغه څېره يې پناه کوله ولاړ او لرې شو. سردار اندرې د هغه په لېدو وويل:

-لويه خدايه ! دا څه وينم؟ هغه دلته څه کوئ؟

دغه بدمرغه، ژړيدونکی او بيچاره انسان چې همدا اوس يې پښـه تړې پريکړه .. ده وپېژاند. هغـه انـاتولي کوراګين و. دکوراګين مـلا تـه يې لاسونه تکيه کړي وو ، هغه ته يې په ګيلاس کې اوبـه ورکولې. هو د هغـه ريږديدونکو ،خو پرېسـبدلو شـونډو نـه شـو کـولې د ګـيلاس څنډه خولې ته کړي. د هغه زګيروي او ساندې سختۍ زورونکې وې.

سردار په چرت کې لاړ او لا تر اوسه هم په هغـه څه چې دده تـر مخې تېريده نه پوهېده ، وې ويل:

-هو ، دا هغه دی، دا سړی له ما سره څه نېږدې او دردونکي اړيکي نيږدې کوي. دا څه دي چې دغه سړی زما له ماشومتوب او زمـا لـه ژوند سره نېږدې کوي؟

سردار اندرې له ځان نه دا پوښتنې کولې، خو هغه ته يې ځواب پيدا کـولای نـه شـو. ناڅاپـه سـردار اندرې تـه نـوې او دده لـه انتظـار لـرې سپېځلی د مينې او صفا د نړۍ او ماشومتوب خاطره وريادە شوه. هغـه ته ناتاشا هغه شان وريادە شوه چې ده د لومړي ځل لپاره په ۱۸۱۰ کال ،د نڅا پـه يـوه بنډار کې ليدلې وه، نرۍ غـاړه، ښکلي تاند لاسونه، لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوالتيا مسته، ويريدلې خو نيکمرغه بشره، هو همدا سې همدا حال له پخوانه لا ژوره، لا ژوندې او هڅوونکې مينه د هغې په وړاندې دده په ګوګل کې راوينبه کړه. اوس ده ته هغه څه وريادشول، چې دی يې دغه سړي سره نېږدې کاوه، د هغې پردې له شا نه چې اوښکو دده په پرسېدلو سترګو کې راځرولې وه، په تته تته ده هغه ته کتل. سردار اندرې ته هر څه ورپه ياد شول. ټول هغه څه چې دغه دوه کسان يې سره نېږدې کول. له دغه سړي سره يې د زړه خواخوږي او له مينې ډکه لېوالتيا او نيکمرغي په زړه کې راولمسېدل.

سردار اندرې، نور نو ونه شوه زغملای، هغه وژړل. هغه په مينه مينه او د زړه له کومې د ټولو او ځان په حال د هغو او پر خپل بې لاريو او تېروتنو ژړل.

ترحم، له ورونو سره مينه، له هغو سره چې موږ ورته ګران يو، له هغو سره چې له موږه کرکه کوي، له دښمن سره مينه، هوکې، مينه، هغه مينه چې خدای موږ ته په دې دنيا کې د هغه لارښوونه کوله. هماغه مينه چې شهزادګۍ ماريا زه په هغې روزلم. هغه مينه چې زه نه پرې پوهېدم. اوس پوه شوم چې ولې ما نه شو کولای له ژوندې لاس واخلم. دا دی هغه څه چې په ما کې پاتې دي. که زه ژوندی پاتې وای، ما به هغه ته پنا ورړې وای، خو نو اوس وخت له وخته تېر دی. پوهېږم زه په دې پوهېږم چې ناوخته شوې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۸

د جګړې د ډګر وحشتناک منظر له مړو او ټپیانو نه ډک له سرسامتیا سره مل د شلو پېژندل شویو جنرالانو تپي او وژل کېدو خبر او د خپل پخواني قوي مټ په ناتوانی پوهېدل، په هغه ناپلیون کې چې تل یې د مړو او ټپیانو له لیدو خوند اخیست، او په هغو کې (هسې چې ده فکر کاوه) ده خپله روحي پیاوړتیا موندله، یو ناآشنا احساس راژوندی کړی و په هغه ورځ د جګړې د ډګر وحشتناک او ډارونکی منظر د هغه پر هغه واک لاسبری شوی و چې ده د خپلې پیاوړتیا او لوړتیا ننبه ګڼله. هغه په چټکی د جګړې له ډګره لرې د شوارد ینو غونډې ته ورستون شو. بشره یې تکه ژیړه، پرسېدلې، ځړېدلې، سترګې یې تتې او پزه یې سره شوې وه، آواز یې ځیر، جړ او پر خپلې اوږدې څوکې کېناست او پرته له هغه چې وغواړي، په داسې حال کې چې سریې ځوړند و، د توپونو او توپکو غړمبهاري او آوازونو ته غوږ شو. هغه په خورا زورونکې خواشینی د دغې جګړې د پای ته رسېدو په تمه و چې دی په کې را ایسار شوی و او د هغې مخه یې نه شوه نیولې. د هغه ځانګړی انساني احساس د یوې لنډې شېبې لپاره د هغه د ژوند پر هغه لاسي او ناخرګند تصویر لاسبری شو چې هغه ډېره موده د هغه په خدمت کې و. هغه د زوربدنې کړبدنې او مرګ هغه پېښې د زړه له کومې احساس کړ چې د جګړې په ډګر کې یې لیدلی و. د سرسامتوب او د سینې درد، هغه ته ور په یاد کړل چې مرګ او دغه زوریدنه له ده نه هم لرې نه دي. په هغه شېبه کې ده، نه مسکو غوښت نه بری او نه ویاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(نور نو د هغه څه ویاړ په کار و) هغه یوازینی شی چې ده اوس غوښت، استراحت، آرامي او آزادي وو، خو کله چې دی د سیمیونوفسکایا په غونډیو کې و، د توپونو د قوماندان هغه وړاندیز یې ومانه چې دغو لوړو ته دې څو توپونه ددې لپاره ولېږدول شي چې د کنیازکوا، په څنډو کې پر روسي قواوو ګوزارونو لا پسې زیات شي. ناپلیون نه یوازې دغه وړاندیز ومانه، بلکې سپارښتنه یې وکړه چې د هغو اغېزو خبرونه ده ته رواړي چې دغه ګوزارونه یې کوي.

یو یاور راغی او وې ویل چې دوسوه توپونه د روسانو په وړاندې جګړې ته ورلېږل شوي، خو بیا هم روسان په ټینګه د خپلو پولو او مورچلونو ساتنه کوي، دغه یاور زیاته کړه:

-زموږ توپونو مخامخ د هغو په کرښو ډزې کوي، پر هغو لګېږي، هغو ته مرګ ژوبله رسوي، خو هغوی هماغه شان د خپلو ځایونو ساتنه کوي، ناپلیون په ډډ غږ وویل:-نور غواړي، ورزیاته یې کړئ. یاور چې د ټولواک خبره سمه نه اوریدلې، وویل:

-معظم ټولواک څه وفرمایل؟

ناپلیون چې تندی یې تریو کړی و په ډډ آواز یې وویل: -نور غواړي، ورې کړئ.

که څه هم د ناپلیون له دې سپارښتنې نه پرته هم هغه څه تر سره کېدل چې ده یې غوښتنه کوله، خو بیا هم ده دغه سپارښتنه ځکه ورکړه چې فکر یې کاوه له ده نه ددغه فرمان غوښتنه کېږي او بیاد خپلې ځان غوښتنې هغې خیالي موهومي نړۍ ته راستون شو او بیا یې (هغه آس چې په کوم څرخبدونکي ځای کې ګرد چاپېر ګرځي، لکه په درمندو کې چې ګرد ګرځي او فکر کوي چې د ځان لپاره څه کوي او آزاد دی) لکه مطیع بنده هغه بې رحمه غمړلي، غیر انساني او زورونکي کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې برخليک ورپه برخه کړي و ، دوام ورکړ.

يـوازې پـه دې ساعت او پـه دې ورځ نـه و چې د دغـه سړي د وجدان رڼا ، چې د دغې جګړې تر ټولو نـه زيـات پيټې تر نورو نـه زيـات دده پر اوږو بار دی، تته شوه، بلکې د ژوند تر پايه پورې يې ونه شو کولای، نه د رحم، نه د رښتيا او نه د خپلو کړو په معنا پوه شي، ځکه د هغـه کړه دومره له رښتيا او ښو سره پـه ضد کې او د هر انسـاني تکل برخلاف و چې هغه وکولای شي، د هغه په معنا پوه شي. هغه نه شو کولای په خپلو کړو ځکه سترګې پټې کړي چې نيمې نړۍ د هغو ستاينه کوله، نو لـه دې کبله دی اړ و چې له رښتينتوب، حقيقت او ښکلا نه مخ واړوي.

يوازې نن نه و چې د جګړې د ډګر د کتنې پـه لړ کې او پـه هغـه ډګر کې يې د پرتو وژل شويو او ټپيانو (هغـه تصور کـاوه چې دده پـه فرمـان وژل شوي دي) شمېر د دې لپاره کاوه، چې څو روسي وژل شويو مړي د يوه فرانسوي ارزښت لري. هغـه ځان پـه دې غـولاوه او دا يې د خوښۍ سبب هم کبده چې د يـو فرانسـوي مړی تر څنګ پنځـه روسـان کېږدي. يوازې هغه ورځ نه و چې هغه فرانسې ته ليکل:

تر جګړې وروسته ډګر ځکه خورا پرتمين و چې په هغه کې پنځوس زره جنـازې پرتې وې، بلکې هغـه د سـنت هلن پـه وچـه کې پـه کـراری، آرامۍ او يوازيتوب کې هم ويل چې تکل لري، خپل وزګـاره وختونـو د هغو سترو چارو پلټنې او شننې تـه وروښـي چې ده خپلـه ترسره کړي دي، هغه په دې اړه ليکل:

د روسيې جګړه بايد د نوې زمـانې تر ټولـو سـتره او نـه هېريدونکې جګړه وای، دا جګړه د رښتينو ګټو لپاره د عقل جګړه وه، د آرامـۍ او د ټولو د ژغورنې جګړه او هغه د سولې او ساتنې جګړه وه.

دده يو ستر ارمان، د تصادفونو د پای او د آرامۍ د پيل جګړه وه. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نویو چارو او نوښتونو د لارو چارو لپاره د ښه نیت جګړه وه. د اروپایي نظام جوړښت او د هغه عملي کېدل به پیل شوی وای.

ددغو اصولو په رڼا کې د لاس ته راغلي رضایت له برکته به هر چېرې آرامي او سوله خوره وای، ما به هم ځانته یوه جرګه ګې جوړه کړې وای او خپله سپېځلي ټلواله به مې لرلای. زما اند ښېنې وې چې را نه غلا شوي دي. مورږ به د سترو هېوادنو د ټلوالې په دغې جرګه کې خپلې ګټې، د خپلې کورنۍ د چارو په څېر څېړلای او له ملتونو سره به مو اړیکي لکه د بادار او منشي اړیکي وای.

اروپا به ډېر ژر په رښتیا د یوه ملت په څېر وای او هر چا به کولای شول هر چېرې سفر وکړي او هر ځای به ځان لکه په خپل وطن کې وانګېري.

ما به هیله کړې وای چې ټولو، په ټولو سیندونو کې د ببړې، د چلولو حق لرلای، ټول سمندرونه د ټولو وای. او دایمي لوی پوځونه د شاهانو د ګاردونو په کچه کم شمېره شوی وای او نور...

کله چې فرانسې ته خپلې مېنې ته، سترې، پیاوړې، ښکلې، آرامې او ویاړمنې خاورې ته ستون شوی وای، د هغې بریدونه به مې ټاکلي او نه بدلیدونکي ګټلي وای. راتلونکې جګړې به یوازې د ساتنې او دفاع لپاره وای او هر ډول نوې پراخ پالنه او د نورو پر خاورو یرغل به ضد ملي ګټل شوی وای. خپل زوی به مې د ټولواک چوپړ ته ګمارلی وای. زما مطلقه واک به پای ته رسېدلای وای او مشروطه ټولواکي به پیل شوې وای... پاریس به د ټولې نړۍ پلازمېنه وای او له فرانسویانو سره به ټولو قامونو او ملیتونو رڅه کولای.

بیا به زمورږ ټول وخت او زما د ژوند وروستۍ ورځې د ملکې په مرسته، زما د زوی د شاهانه روزنې په چوپړکې ددې لپاره وای، چې لږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر لږه د کلیوالي کورنۍ په شان په خپلو آسونو، د هېواد په ټولو سیمو کې ګرځېدای، د خلکو شکایتونه به مې اوریدلای، د ظلم مخه به مې نیولای، هر چېرې به مې ودانۍ کولې او خیریه کارونه به مې سرته رسولای.

له هغو څلور سوه زره تنو نه چې د ویسلا له سیند نه واوښتل، نیمایي اتریشي پروسي، ساکساني، پولندي، باویري، .. اسپانوي، ایتالوي او یا ناپلي و. د پوځ درېیمه برخه هالندي، بلژیکي او د راین او پیه موتي د غاړو سویسي، ژینوي، ، ،رومي.. او نور وو. په دې پوځ کې فرانسوي ژبې، په سختۍ یوسلو څلوېښت زرو پورې رسېدل. پر روسیې یرغل فرانسوي پوځ ته څه کم د پنځوس زرو په مرګ تمام شو، روسي پوځ او له ویلنا نه مسکو پلو ته شا تګ او نورو ببلابېلو جګړو کې د فرانسویانو د مرګ ژوبلې په کچه څلور برابره زیات پوځیان له لاسه ورکړل. د مسکو سوځېدل روسي پوځ ته د سلو زرو کسانو په مرګ تمام شو او له لوړې او سړو نه هم په ځنګلونو کې مړه شول. په پای کې روسي پوځ له مسکو نه د اودر پلو ته د خوځېدو په وخت کې، د سختیو سړو او لوږو له امله بې مرګ ژوبلې پاتې نه شو، د روسي پوځ چې په ویلنا کې یې شمېر پنځوس زرو تنو ته رسېده، کله چې کالیش ته ورسېد له هغو نه اتلس زره پاتې وو.

بناپارت داسې تصور کاوه چې په روسیه کې جګړه دده په ارادې پیل شوې وه، خو دغه وحشت دده روح نه آزاراوه، هغه په زړورتیا د دغې جګړه مسوولیت ځکه پرغاړه واخېست چې د هغه ناقص عقل داسې انګېرله چې په هغې کې د سلګونو وژل شویو کسانو په منځ کې د فرانسوي وژل شویو کسانو شمېر تر لیسنیانو او باواریانو نه کم وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

په لسګونو زره تنه وژل شوي کسان په بېلابېلو بڼو او په ډولا ډولو دریشـیو کـې د جګـړې پـه ډګـر بـاغلي داوويـوف پـورې اړونـدو ځمکو ،غونډو او شـنیلیو کې پراتـه وو. بزګرو اومالـدارانو پـر هماغـه ځمکو د بارادنیو ، ګورکي، شواردینو او سیمیونوفسکایا په کلیـو کې په سلګونه کلونه کرکېله او مالداري کړې وه او فصلونه یې په کې کرل رېبل.

د یوه دسیاتین (۱. ۹ هکتاره) په واټن شنو کې ټولـه ځمکـه پـه وینـو لړل شوې وه. ټپي او نـه ټپي سرتېري ډلـه ډلـه لـه وحشـته پـه ویریـدلو څېرو ، ګوډمات، په تګ او منډه یا په څښېدو له یـوې خـوا موژاسـیک او له بلې خوا والویف ته ستنېدل. نورې سترې ستومانې او وږې ډلې، د قوماندانانو په امر وړاندې روانې وې، درېیمه برخه پوځ پرخپل ځای پاتې او ډزو ته یې دوام ورکاوه.

په ټول هغه ډګر کې چې څو ساعتـه وړانـدې د سـهارنې ژیړ لمـر تـر شغلو لاندې د نیزو څوکې ځلېدلې او د توپو د ډزو لـوګې ولاړو او هـره خـوا خوښـۍ خپـرې وې، اوس د لوګـو تـور څـادر غوړیـدلی او دوینـو خوسا بوی تړې راته.

بـارانې وریځـې راغوړیـدلې او نـرې نـرې بـاران پیـل شـوی و ، دغـه اورښت، پر وژل شویو ، پر ټپیـانو ، پـر ډار شـویو ، پرسـتومانه شـویو او شک لرونکو وریده، تا به ویل دغه باران ګواکې وایي:

-بس دی، بس دی، اې خلکو بس دی،نور نو وژل پربرېدئ، لږ په حال

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ. تاسو څه کوئ.

دې او هغې خوا عذاب لیدلو، وږو ستړو ستومانو وګړو ته یو ډول شک پیدا شو او فکر به یې کاوه چې آیا دا ښایي چې نور هم پر یو بل ډزې وکړي.

په ټولو څېرو کې دغه شک څرګند و او په هر زړه کې دې پوښتنې آواز پورته کاوه چې زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟

تر مازدیګره پورې دغه شان خیالونو د هر چا په خیال او ګوکل کې ځای ونیو، هغو به ویل:

-ولې؟ زه ولې او د چا لپاره څوک ووژنم او ولې ووژل شم؟ هر څوک چې غواړي چې څوک ووژني، وژني دې. هر څوک چې هر څه غواړي، کوي دې، خو زه یې نور نه کوم. دغو خیالو هره شېبه دوی ټول دې ته هڅول چې له هغه څه په وحشت کې شي چې تر او سه پورې یې کړي دي، دا ټول پرېږدي او هرې خواته چې کولای شي وتښتي.

که څه هم ټول خلک د جګړې په پای کې د خپلو کړو په ټول وحشت پوه شوي وو، که څه هم هغوی په دې خوشاله و چې کولای یې شول د وژلو له وحشت نه لاس واخلي، خو لا تر او سه هم یوه ناپېژندل شوی او مرموز قوت د هغو لارښوونه کوله، که څه هم د توپچیانو له دریو نه دوه برخې لګېدلي وو، خو بیا هم په خولو لامده خیشته، سر تر پښو په وینو ککړ، له پښو لویدلي ستړي ستومانو، په ټول قوت مهمات راوړل، ګولي یې په توپونو کې کېښودې او دوارو خواوو په شیطاني چټکتیا او خورا بې رحمۍ د پخوا په شان پر یو بل ډزې روانې کړې وې. انسانان په وینو کې لمبېدل او هغه وحشتناکه کار چې نه د انسانانو په خوښې او ارادې بلکې د هغه چا په غوښتنه چې د انسانانو او د نړۍ لارښوونه یې کوله، تر سره کېده او دوام درلود. که چا د روسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردو د کرښو ترشا اله ګوله او خورو ورو پوځیانو ته کتلي وای، ویل به یې چې کـه فرانسـویان خپلې هلې ځلې او قـوت لږ زیـات کړي، نـو د روسي پوځ نښه به هم نوره پاتې نه شي.

خو نه فرانسویانو خپلې هلې ځلې او قوت لږ زیات کړ او نه روسانو.

روسانو له دغه شان قوتـه ځکـه کـار وانـه خښست چې دا دوی نـه وو چې پر فرانسویانو یې یرغل کړی و. د جګړې پـه پیـل کې هغـوی یـوازې مسـکو تـه پـه تلونکـو لارو کـې ددې لپـاره ولاړ و چـې دغـه ښـار تـه د فرانسویانو د تګ لار بنده کړي. دوی د جګړې په پای کې هم کټ مټ په هماغه حالت ،چې ولاړ وو، خپلې دریـدا تـه دوام ورکړ. آن کـه روسـانو دغه تکل هم لرلای، چې فرانسوي پوځ په شا وتمبوي او مات یې کړي، هغوی به په خپل ټول او وروستي تـوان سره هـم دا نـه شـو کـولای، ځکـه چې د روسي پوځ ټول قطعات مات شوي، مرګ ژوبلـه یـې لیـدلې او یـوه داسې قطعه هم نه وه چې روغه رمتـه وای او د جګړې تـاوان یـې نـه وای لیدلای. روسان که څه هم ځای پر ځـای ولاړ وو، خـو بیـا هـم هغـوی خپـل نیمایي پوځیان له لاسه ورکړي وو.

خـو فرانسـویانو چې د تبرو پنځلسـو کـالو د بریـاوو یادونـه ورسـره وو، د ناپلیون په نه ماتبدونکي دریځ یې بـاور درلـود، پـه دې پوهیـدل چې د جګړې ډډګر پریـوې برخې یـې ولکـه درلـوده، پـه دې چې دوی د خپل پوځ لا څلورمه برخه پوځیان له لاسه ورکړي نه و او په دې هیله چې دوی لا شل زره داسې احتیاطي پوځیان لري، چې هـېڅ کـارول شـوي نـه دي په آسانۍ کولای شو، دغه شان یو زیاتي خوځون پیل کړي.

پـه روسـانو د فرانسـویانو د یرغـل موخـه او هـدف دا و چـې بایـد روسان مسکو ته د تلونکو مورچلونو نه چې لا هماغه شان په کې ولاړ و وباسي، دوی باید دغه شان خوځون ځکه کړی وای چې دوی خپلې دغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

موخې ته نه وو رسېدلي او ددوی دومره مرګ ژوبله هسې خړو اوبو وړې وه، خو فرانسویانو دغه وروستې هڅه ونه کړه. ځینې تاریخ لیکونکي په دې باور دي، چې د دغې جګړې د ګټلو لپاره دا هم بس و، چې ناپلیون خپل شل زریزه د ګارد پخوانۍ قطعه جګړې ته ولېږي. کله چې وایو څه به شوی وای که ناپلیون خپل ګارد لېږلی وای، په هر حال دا معنا لري چې ووایو څه به شوی وای، که منی، پسرلی شوی وای. دا کارناشونی و. ناپلیون خپل ګارد ځکه جګړې ته ونه لېږه. چې نه یې غوښتل، بلکې دا کار یې ځکه ونه شو کړای چې ناشونې وه. د فرانسوي پوځ ټول جنرالان او سرتېري په دې پوهېدل چې دا کار ناشونی دی، ځکه د فرانسوي پوځ تښتېدل او خرابه روحیه د دې کار اجازه نه ورکوله. نه یوازې ناپلیون ته هغه خوب وریادوه چې د وژنې ګوزار ته اوچت شوی وحشتناک لاس، په ناتوانۍ ببرته رالوېږي بلکې ټول جنرالان، په جګړه کې ورګډو او نه ورګډو سرتېرو، له ټولو پخوانیو تجربو نه چې په جګړو کې یې (چې تر دې نه په لس وار کم قوت یې ټول تښتول) لرلې، ټولو له دښمن نه د ویرې یو ډول داسې احساس درلود چې دښمن د خپل پوځ د نیمایي ګړو د وژلو کېدو سره سره بیا هم د جګړې په پای کې د هغې د پیل په شان پر خپل ځای او دریځ کلک او ګواښمن پاتې دی.

د فرانسوي یرغل کوونکي پوځ روحیه خورا ضعیفه شوې وه. روسي پوځ د بارادنیو په ډاګونو کې بری ګټلی، خو دا بری هغه بری نه و چې غنیمت اخېستل شوې جنډه چې بیرق نومول کېږي په نیزې یا لکړې پورته کوله، یا د هغې پراخې ځمکې د لاس ته راوړلو له امله چې پوځ پرې ولاړ و یا ولاړ دی، وټاکل شي، بلکې دا بری روحي او روانې بری و. دا هغه ډول بری و چې پوځ د دښمن د روحیې په لوړوالی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې روحيې په ناتوانۍ باور پيدا کوي. فرانسوي يرغلګر پوځ لکه ترهېدلي ځناور چې د بريد په وخت کې ټپي شوی وي، خپله رارسېدونکي تباهي ليدله، خو نه يې شو کولای ودرېږي، لکه هغه شان چې روسي پوځ سره له بې ساري مرګ ژوبلې د هغو له مخې لرې شي. فرانسوي پوځ تر دې خوځون نه لا وروسته هم کولای شو مسکو پورې ورسېږي. خو هلته د روسي پوځ د نوې پياوړتيا نه پرته هم، په مرګ محکوم و. هغه بايد ځکه تباه کېدلی چې د بارادنيو په جګړه کې د ټپي کېدو له امله د مرګنيو ټپونو نه ويني بهېدلې.

د بارادنيو د جګړې پايله او اغېز نه يوازې له مسکو نه د ناپليون د بې علتې تېښتې مخامخ پايله وه بلکې د سمولينسک د پخوانۍ لارې نه شا ته تګ او بېرته ستنېدل، د پنځه سوه زريزه يرغليز پوځ ماته او د ناپليوني فرانسې تباهي هغه څه و چې د لومړی ځل لپاره فرانسويانو له روحي پلوه د دښمن د پياوړې لاس د ګوزار نه احساس کړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم کتاب

درېیمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

د انسـاني عقـل لپـاره د خوځـون مطلـق پرلـه پسـې والـی نـه پوهېدونکی دی.

د انسان لپاره د هر خوځون قـانون، يـوازې هغـه وخت د پوهېدو وړ دی، چې ذهن وکولای شي دغه پرله پسې خوځون پر هر هغه چې دی يې غواړي وتلي او وڅېړي، خو د خوځون دغه په خپل سراو تصادفي ويش او د هغـه ارزونه، پرلـه پسـې د انسـاني ذهـن د بـې لاريتـوب بنسـټيزې سرچينې دي.

که څه هم د لرغونو صوفيانو (په روسي متن کې صوفي راغلی دی) ويونکو دا خبره چې دعوا لري، د باد په څېر الوتونکی اخيلوس چې تر کيشپ (سنګ پشت) نه لس برابر چټک خوځېږي، هېڅکله به کيشپ پسې ونه رسېږي، ځکه تر هغه پورې چې آخيلوس د ځان او کيشپ تر منځ واټن وهي، کيشپ بيا د دغه واټن يو په لسمه برخه وړاندې تللی وي او چې آخيلوس بيا دغه واټن ووهي، کيشپ بيا هم د دغـه واټن يو په سلم لاره وهلي وي او آخيلوس به هېڅکله سنګ پشت تـه ورونـه رسېږي. .. دغه معما به هېڅکله حل نه شي، دغـه هم چې اخيلوس به هېڅکله کيشـپ تـه ورونـه رسـېږي پـه دې کې ده، چې د آخيلـوس او کيشپ د خوځون د کچې د اندازې لپاره د خپلې خوښې تلې چې دواړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل په خوځون کې دي کارول شوي دي.

د هغـو تلـو (تـرازو) ټاکنـه چې پرلـه پسـې وړېـږي او وړېـږي، مـوږ يوازې حل ته ورنېږدې کوي، خو هېڅکله هغه پوره حل کولای نه شو، د مسالې حل يوازې هغه وخت کېدای شي چې د سنجش خورا کوچنۍ اندازه د اندازه کولو لپاره وټاکو... د رياضياتو په نويـو سنجشـونو کې چې د سنجولو د خورا کوچنيـو معيـارونو لـه مخې اندازې کېږي، د خورا پيچلي خوځون مسايل چې پخوا نه حل کېدونکي بلل کېدل، حل کېږي..

د رياضي نوې څانګه چې پخوانيو خلکو له هغه سره پېژند ګلوي نه لرلـه، د انـدازه کولـو د خوراکوچنيـو هنـري معيـارونو او نـورو پېچلـو مسـالو پـه مرسـته د خوځـون مطلـق پرلـه پسـې والـی راڅېړي او هغـه تېروتنه چې بشـري ذهـن د خوځـون مطلـق پرلـه پسـې والـی پـه جلا جلا معيارونو څېړې نه تکراروي.

د تاريخ د خوځون د قوانينو په څېړنه کې هم کټ مټ همدغه تېروتنه تکرارېږي، د تاريخ تګلوری او د بشريت خوځون چې د بې شمېره وګړو د پريکړو محصول دی، په بشپړه توګه پرلـه پسـې دی. د دغـه خوځـون د قوانينو پېژندنه د تاريخ موخه ده. خو بشـري ذهـن د تـاريخ د پرلـه پسـې خوځـون د قوانينـو د پېژندنې، يعنـې د ټولـو انسـانانو د ټولـو پريکړو لپـاره د خپلـې خوښـې د سـنجولو معيـار ټاکي. د تـاريخ پېژنـدونکو لـومړنی کـړنلاره دا وه چـې د خپلـې خوښـې يـو لـړ پرلـه پسـې پېښـې خوښوي او هغه له نورو پېښـو نه جلا څېړي، خـو دوی لـه دې نـه نـاخبره وي چې هېڅ پېښه نه شته چې مطلق پيل ولري، ځکه هره پېښـه پـه پرلـه پسـې او نه جلا کېدونکې بڼه له بلې هغې نه رازېږي. هغـه دويـم کـار چې تاريخپوهان کوي دا دی چې د يـو چـا، ټولـواک يـا پـوځي سـردار کـړه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت او خلکو د ارادې نښه ګڼي، حال دا چې د خلکو يا ملت د آزادې ارادې کړه او پريکړه، هېڅکله د يو تاريخي شخصيت په پريکړو کې نه څرګندېږي. ..

د نولسمې پېړۍ په لومړيو پنځلسو کالو کې په بې ساري بڼه د ميليونونو وګړو خوځون پيل شو. خلک خپل دودېز ورځني کارونه پرېږدي او په تلوار د اروپا له يوې څنډې نه بلې او له بلې نه بلې ته درومي، تالانونه کوي، او يو بل وژني. څوک پر بري ويارې او څوک ناهيله کېږي او د ژوند بڼه د څو کلونو په موده کې چوربدلېږي. دغه خپله د تاريخ د چټک خوځون نښه ده چې په پيل کې خورا زيات او وروسته په کرارېږي. انساني عقل پوښتي:

ددغه خوځون علتونه څه وو او د کومو قوانينو پر بنسټ رامنځ ته شول؟

تاريخ ليکونکي ددې پوښتنو په ځواب کې دهغو څو لسګونو خلکو خبرې او چارې چې د پاريس په کومه وداني کې راټول شوي، مورِ ته رايادوي او د هغو خبرو او کړو ته د انقلاب نوم ورکوي. بيا د ناپليون او د هغو د څو تنو پلويانو د ژوند بېلابېل اړخونه او کړه وړه راسپړي او دهغو پر هغه اغېز چې کوم تن يې پر نور درلو، د خبرې کوي او پايله داسې راسپړي:

دا دي هغه څه چې له هغه نه دغه غورځنګ رامنځ ته شوی او دادي د هغه قوانين.

خو انساني تفکر نه يوازې په دغو ډول سپړنو باور نه لري، بلکې په ډاګه وايي چې دا ډول سپړنې سمې نه دي، ځکه خورا وړې پېښې د خورا لويو چارو سرچينه ګڼل کېږي.

د خلکو ګډې ارادې انقلاب او ناپليون رامنځ ته کړل. او يوازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغې ګډې ارادې هغه وزغمل او بیا یې نابود کړل.

تاریخ وایي:

هر وار چې یو بری او فتح وه، یو فاتح هم و او هر وار چې کوم انقلاب کېده لوی خلک هم رامنځ ته کېدل.

انساني ذهن ځواب ورکوي:

رښتیا هم هر وار چې فاتحان راپیدا شوي دي، جګړه هم پېښه شوې ده، خو دا ثابتولی نه شي چې دغه فاتحان د جګړې عاملین وو او یا د جګړې قوانین د یو تن په ځانګړو چارواکي پیدا کړې. هر وار چې زه خپل ساعت ته ګورم او وینم چې د ساعت ستنې لس بجې ښیي، زه اورم چې د ګاونډې کلیسا زنګونه خلکو ته د لمانځنې بلنه ورکوي، خو له دې کبله چې هر وار د ساعت ستنې لس بجې ښیي په کلیسا کې لمانځنه پیل کېږي، زه حق نه لرم ووایم چې زما په ساعت کې د ستنو لس بجې ښودل، د کلیسا د زنګونو د شرنګهاری علت دی..

کلیوال بزګر په دې باور دي چې د پسرلي په وروستیو ورځو کې د سړې وربرمې لګېدلې، د څېړې د ونو د غوټیو ګل کېدل. په رښتیا هم هر کال د پسرلی په وروستیو وختونو کې چې کله د څېړې د ونو غوټې کېدو لامل دی، سړه وربرمه لګېږي. که څه هم د پسرلي په وروستیو وختونو کې د څېړې غوټیو د ګل کېدو په وخت کې د سړې وربرمې د لګېدو په علت نه پوهېږم، خو نه شم کولای د کلیوالو دا خبره هم ومنم چې د پسرلي په وروستیو وختونو کې د سړې وربرمې لګېدل د څېړې د غوټیو غوړیدل وګڼم، دا ځکه چې د وربرمې لګېدل د غوټیو له اغېز نه وتلې خبره ده.. ددغو علتونو د پوهېدنې لپاره باید زه چور خپل نظر او د څېړنې ډول بدل کړم، او د.. زنګونو د شرنګهار او باد قوانینتو ته ځیر شم. د تاریخ په اړه هم همداسې ده او په دې برخه کې هڅې هم شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي.

پر تاریخ د ځارونکو قوانینو د پېژندنې لپاره موږ باید چور خپل نظر بدل کړو، پادشاهان، جنرالان او وزیران په کراره پرېږدو او یو رنګه، بې ساري واړه عوامل چې د پرګنو لارښوونه کوي، وڅېړو، هېڅوک نه شي کولای دا ووایي چې انسان تر کومې اندازې کولای شي له دغې لارې د تاریخ په قوانینو پوه شي، خو دا څرګنده ده چې پر دغو قوانینو پوهېدنه، له دې لارې پرته ناشونې ده او دا هم څرګنده ده چې په دې لارو کې، لا د انساني تفکر د هغو میلیون میلیون هڅو نه چې تاریخ لیکونکو د پادشاهانو، پوځي سردارانو او وزیرانو د چارو په ستاینو او د هغو د چارو او اندېښنو په سپړنه کې یې کړي دي، لا یوه هم کارولې نه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲

هغـه پـوځي قوتونـو چې پـه دولسـو اروپـايي ژبـو خبرې کـولې، پـر روسيې يرغل راوکړ، روسي پوځ او خلک شاتګ او تښتې ته اړوتل او هغوی د روسيې له پولونه نيولې، تر سمولينسـکه، لـه سمولينسـکه تر بارادنيو پورې له دغو پوځونو سره له نښتې مخ اړاوه. دفرانسـوي پـوځ د يرغل قوت لاپسې زياتېده او د مسکو يعنې د خپلې موخې په لور يې تلوار کاوه. ددغه يرغلګر پوځ قوت لکه د رالويدونکي جسم د قوت پـه شان څومره چې ځمکې ته رانږدې کېږي، لا درنږي، خپـل هدف تـه پـه نږدې کېدو لا پسې زياتېده. د قحطي وهلي هېواد پـه زړګونـه ورسـته لاره وو هل شوه ،دهغه له کرکه ډک وګړي شاته پاتې شوه،او څو ورست لاره لا هدف ته پاتې نه ده. دا د ناپليون د پوځ د هرسرتېرى احساس دى او هغه پرمختګ او لاندې کول چې په کومې چټکۍ شوي و ، پـه خپـل سر روان و. د روسيې په پوځ کې د پرمختګ په انډول چې څومره شاته تمبول کېږي، په هماغه کچه د دښمن په وړاندې کرکـه زيـاتېږي. څومره چې شاته تلل په هماغه اندازه دوی لا ځيرکه کېدل. د بارادنيو پـه څنډو کې نښتې پيل کېږي. بل هېڅ يو پوځ له نښتې سره سم داسې نه تالا والا کېږي لکه روسي پـوځ، چې د نښـتې سره سم سمدلاسـه شـاتګ تـه اړه کېـږي، داسـې لکـه يـوه پوقانـه چې لـه بلې هغـه سـره د لګېـدو سـره سمدلاسـه چټکتيـا زيـاتوي او لـه خپلـې بـې ارادې چټکتيـا نـه شـاته لوېږي..

روسي پوځ د مسکو تر سلو شل ورسته پورې په شا ځي. فرانسويان

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر مسکوه رارسېږي او هلته درېږي. تر دغه پنځه ورسته د پنځو اونيو په اوږدو کې يوه نښته هم نه کېږي. فرانسوي پوځ وړاندې نه راځي. د هغه ځناور په څېر چې مرګنی ټپي شوی وي، له ټپو يې وينې څڅېږي، خپل ټپونه څټي، فرانسوي پوځ هم پنځه اونۍ په مسکو کې ولاړ پاتېږي. هېڅ تکل او کړه نه لري او ناڅاپه له هر نوي لاملـه پرته، بېرته زغلي او تښتي. فرانسوي پوځ د کالوژسکايا لارې ته ورداننګي (ځکه تر بري نه وروسته ،مالايا روسلاوسکايا ، کې د جګړې ډګر د دوی تر ولکې لاندې پاتېږي) او پرته له هغه چې په يوې نښتې کې هم ونښلي، په زياتېدونکې چټکتيا تر سمولينسکه او بيا له سمولينسکه تر ويلنا او له هغه ځايه تر برزينا پورې او بيا شاته او شاته تښتي.

د اګست د ۲۲ مې ورځې په مانښام کوتوزوف او د روس ټول پوځ په دې ډاډه کېږي چې جګړه ګټل شوې ده. کوتوزوف ټولواک ته په همدې توګه وليکل. کوتوزوف امر وکړ چې ټول د دښمن د بشپړې ماتې لپاره يوې جګړې ته چمتو شي، خو نه لـه دې کبله چې دی خوک وغولوي، بلکې دی د جګړې د نورو ټولو ګډونکوونکو په شان پوهېده چې دښمن مات شوی، خو هغه بايد په بشپړه توګه مات شي.

نو د هغې ورځې په مانښام او بله ورځ يو په بل پسې د زياتې مرګ ژوبلې خبرونه رارسېدل. نيم پوځ نابود شوی او د نوې جګړې دوام دانساني قوت له مخې ناشونی و.

څنګه دې خبرې امکان لاره چې د اطلاعاتو د نه لرلو ، د ټپيانو د نه راټولولو ، د وسلو او مهماتو د نه برابرولو ، د وژلوشويو د شمېر د نه معلومولو او د وژلو شويو قوماندانانو پر ځای د نويو هغو له ټاکنو نه پرته او مخکې له هغه چې سرتېرې مارې، ويده او هوسا شي، بيا د اوربـل فرمان ورکړ شي؟ خو ددې پر ځای، د بلې ورځې پر سهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسوي پوځونو په هماغه پخوانی قوت او چټکتیا... په خپل سر پر روسي پوځ ورودانګل. کوتوزوف هم غوښتل بله ورځ یرغل وکړي او نور ټول پوځ هم همداسې غوښتل، خو د یرغل لپاره یوازې هیله او غوښتنه پوره نه دي، بلکې د یرغل لپاره باید امکانات چمتوشي، خو دغه امکانات نه و. پوځ په داسې حال و چې باید یو مزل شاته تللی وای، بیا بل سهار هم کټ مټ د همداسې یو بل مزل، شاته تګه پرته نه کېده او بل وار بیا درېیم مزل ته شاته تګ. په پای کې د سپتمبر په لومړۍ ورځې، چې کله پوځ مسکو ته ورسېد، سره له هغه چې د ټولو په زړه کې لېوالتیا او د سرښندنې مینه هڅېدله، یو نه ایلیدونکی قوت، پوځ شاته، د مسکو بلې خواته تګ ته اړ کړ. او پوځ یو بل مزل چې وروستی مزل و، شاته لاړ او مسکو یې دښمن ته پرېښود.

دهغو کسانو لپاره چې د عادت له مخې ګمان کوي، قوماندان د ننښتو او په ټولیزه توګه د جګړې نقشه، هماغه زمور د هر یو په شان طرحه کوي، یعنې په خپل دفتر کې د نقشې په وړاندې کینې، خریطې جوړوي، چې څنګه او چېرې به دا یا هغه برید کوي او یا څنګه به دا یا هغه جګړه پیل کېږي. او دا پوښتنې کوي چې ولې کوتوزوف د شاتګ وخت داسې یا هسې ونه ټاکه؟ یا ولې هغه د فیلي له سیمې مخکې دریځ او سنګر، ونه نیو؟ یا ولې هغه د مسکو د پرېښودو نه سمدلاسه وروسته د کالوژسکایا لارې ته ورودانګل، او نورې نورې پوښتنې، هغه کسان چې په دغه راز فکر کولو عادت شوي دي، دا هېروي او یا په دې نه پوهېږي چې قوماندان یا ستر قوماندان په څه جبري شرایطو کې دندې ترسره کوي، د قوماندانانو کار او پریکړې د هغه څه سره هېڅ ورته نه دي، چې مور یې فکر کوو او یا په خپلو کوتو کې ناست یو او په هغه یا دغه ډګر کې ددې یا هغه شمېر پوځیانو په ګډون په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاکلي،وخت کې د جګړې تصویر باسو. هېڅ کله، هېڅ ستر قوماندان د جګړې په پیل کې په هغه حالت کې نه وي، چې موږ ولسي خلک یې تصور کوو، هغه تل د یو شمېر پرله پسې وده په حال پېښو په منځ کې راګیر وي، چې آن یوه شېبه هم نه شي کولای د پېښو اهمیت او ارزښت وموندلی شي او هغو ته ځیر شي. پېښې په نامحسوسه بڼه، شېبه په شېبه راڅرګندېږي او اهمیت پیدا کوي. او ستر قوماندان د دغې پرله پسې ودې په هرې یوې شېبه کې د کړکیچونو جړولوبو، دوکو، خیالونو، ناوړه اړیکو تراغبزو لاندې، وړاندیزونو، لارښوونو، ګواښونو او د سیمو ناپېژندنې په منځ کې راګیر وي او تل دې ته اړ وي چې بې شمېره متضاد او یو له بل سره بې اړونده بې شمېره پوښتنو ته، بې شمېره ځوابونه ووایي.

پوهان او پوځي څېړونکي په خورا زغرده وایي چې کوتوزوف باید د بر پخوا پوځ د کالوژسکایا د لارې پلو ته خوځولای وای، او ویل کېږي چې آن چا داسې وړاندیز هم ورته کړی و، خو قوماندان په تېره بیا په سختو شېبو کې نه یوه، بلکې هم مهاله لسګونې طرحې لري، دغه طرحې چې ټولې یو له بله توپیر هم لري، قوماندان، د دغو طرحو هر یوه د تاکتیکي او ستراتیژیکي څېړنو په رڼا کې سنجوي او د ستر قوماندان دنده داده چې د دغو طرحونه یوه وټاکي، خو هغه دا کار نه شي کولای. وخت او پېښې د چا انتظار نه کوي، د ساري په توګه هغه ته وړاندیز کوي چې د میاشتې په اته ویشتمه نېټه د کالوژسکایا د واټ پلو خوځېږي، خو په دې وخت کې د میلارادوویچ له خوا ناڅاپه او په چټکۍ یو استازی راځي او پوښتنه کوي چې آیا سمدلاسه پر فرانسویانو ورودانګي او یا شاته لاړ شي؟ هغه باید په همدې شېبه کې پریکړه وکړي او ځواب ووایي. که د شاتګ قوماندې ورکړي، له هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واټه به لرې شي، چې دوی يې د ورنېږدې کېدو وړاندیز کړی و، بيا سر ياور پوښتنه کوي خواړه او کالي چېرې يوسي؟ او بل ډاګي استازی د ټولواک يو ليک راوړي او په هغه کې د مسکو په نه تسليمېدو ټينګار کـوي، او د صـحرايي روغتـون مشـر بيـا پوښـتي چـې ټپيـان چېـرې ولېږدوي؟ لـه بلـه پلـوه د هغـه سـيال د کالوژسـکايا د لارې پـه اړه نـوي وړاندیز کوي چې په دې اړه د لومړي هغـه سره چور تـوپير لري. د سـتر قوماندان ستوماني او سترې داسې ده چې خوب او آرامـی تـه اړتيـا لري. په دې وخت کې يـو زوړ او د درنـاوی وړ جنـرال راځي وايـي چې د هغه حق خوړل شوی، هغه ننښان او سوغات يې چې بايد اخېسـتی وای، چا نه دي ورکړي. .. هغه افسر چې د سېمې څار ته لېږل شوی و، راځي او د هغه څه برخلاف خبرونه راوړي، چې همدې څارنې تـه پخـوانی ګمـارل شوی افسر راوړي وو. ..

او داسې کسان هم شته چې عادت شوي، د ستر قوماندان د کار پـه دغو شرايطو يا نه پوهېږي او يا هغه هېروي. د سـاري پـه توګـه هغـوی د فيلي په سيمه کې د پوځ حال څېړي او تصور کوي چې ستر قوماندان د سپتمبر په لومړۍ نېټه کولای شو په لوی لاس او آزاده توګـه د مسـکو د ساتنې يا تسليمي په اړه پريکړه وکړي، حال دا چې کلـه روسي پـوځ د مسکو په پنځه ورستۍ کې و، اصلا دغـه شان پوښتنه چا يادوله هم نـه. نو ويل کېږي چې دغـه پريکړه څـه وخت شوې ده؟ دا دريسـا پـه څنډو کې، هم د سمولينسک په شاوخوا کې او لـه ټولـو نـه د پـام وړ د اګسـت په ۲۴ مه نېټه په شواردينو کې او د اګسـت پـه ۲۲ مـه نېټـه پـه بارادنيو کې، او د بارادنيو نه د فيلي پلـو تـه د شـاتګ پـه هـره ورځ هر سـاعت او هره دقيقه کې شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

روسي پوځونـو د بـارادنيو تـر پرېښـودو وروسـته پـه فيلـي کـې ودريـدل. يورمولـوف چې د ځـايونو او سـيمې د کتنې او ځـارنې لپـاره تللی و، راستون شو. فيلد مارشال ته ورغی او وې ويل:

-په دې موضع او ځای کې جنګېدل ناشوني دي.

کوتوزوف، په خورا تعجب هغه ته وکتل او له هغه يې وغوښتل چې خپله خبره تکرار کړي. کله چې هغه خپله خبره وکړه، کوتوزوف هغـه تـه لاس ورورواندې کړ او وې ويل:

-لاس دې راکړه !

د هغه لاس يې داسې وارړاوه چې نبض يې وګوري او ورته وې ويل:

-ته خو جوړ يې ګرانه ! پام دې ده، چې څه وايئ ؟

کوتوزوف، د پاکلونايا لـه غونډې سره د دارګاميليوفسـکي لـه تـم ځايه شپږ ورسته لرې، له خپلې ګاډۍ نه کوز او د واټ څنګ تـه پـر يـوې اوږدې څـوکې کېناسـت. د جنرالانـو يـوه لويـه بـې شـمېره ډلـه يـې شاوخوا ته راټول شول. ګراف راستوپچين لـه مسـکوه راورسـېد او لـه دوی سره يو ځای شو. د مشـرانو ټولـه دغـه غـوره ټولنـه چې پـه څـو ډلـو ويشل شوي وه، په خپل منځ کې د دغې پوځي موضع د ګټې او تـاوان، د پوځونـو د دريـځ او موقعيـت، د يادوشـويو وړانديزونو، د مسـکو د حـالاتو او پـه ټولې ډول د جګړې پـه اړه غږېـدل. کـه څـه هـم ټول پـه دې پوهېدل چې په پوځي شورا کې د ګډون لپاره رابلل شوي نه دي، کـه څـه هـم غونډه يـې د شـورا پـه نامـه نـه يادېـده، خو پـه حقيقـت کـې د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولیدل پوځي شورا ته ورته و. ټولې خبرې اترې د عمومي حالاتو په اړه وې. که چا د خپل ژوند یا کومه بله ځانګړه خبره کوله، هغه به یې په پټه پټه او په کراره کوله او سمدلاسه به ټولیزو خبرو اترو ته راستنېدل. ددغو ټولو خلکو په منځ کې نه کومه ټوکه، نه خندا او نه آن کومه موسکا لیدله کېدای شوه. داسې برېښېده چې ټول هڅه کوي، له حالاتو سره سم ځان برابر کړي. ټولو ډلو د غړیدا او خبرو اترو په لړ کې هڅه کوله، ځان ستر قوماندان ته نېږدې وساتي. (هغه اوږده څوکۍ چې دی پرې ناست و، ددغو ډلو په منځنۍ برخه کې اېښودل شوې وه). دوی داسې غړیدل چې هغه کولای شول، د دوی خبرې واوري. ستر قوماندان د هغوی خبرې اوریدې، که څه هم کله به یې د هغه څه په اړه چې دده په شاوخوا کې غړیدل، پوښتنې کولې، خو خپله به یې په هغو کې نه ګډون کاوه او نه یې خپل نظر په کې څرګند اوه. کله به یې چې ډېر وخت د یوې ډلې خبرې واوربدې، په ناخوښۍ به یې له هغې نه داسې مخ واړاوه چې ګواکې هغوی اصلا د هغه څه په اړه چې دی یې غوښتونکی دی، نه غړېږي. که کوم چا به، د غوره شوي دریځ او موضع په اړه، هغه هم نه ددغه دریځ د پوځي ځانګړتیاوو، بلکې د هغه چا فکري توانایي ته ګوته نیوله، چې دغه دریځ یې غوره او ټاکلی دی. بلې ډلې هڅه کوله دا په ډاګه کړي چې تېروتنه لا د مخه شوې ده، ځکه د جګړې د پیل پریکړه باید درې ورځې د مخه شوې وای.. په بله ډله کې ګراف راستو پچین په دې اړه غړیده چې دی چمتو دی د مسکو له اربکیانو سره د پلازمینې د ساتنې لپاره ددغه ښار په کوڅو کې ځان ځار کړي، خو دی به خپله هغه خوابدي هېره نه کړي چې دده د نه خبرتیا له امله ده ته پیدا شوې وه او زیاته یې کړه، که دی په هر څه پوره خبر وای، نن په حالات بل ډول وای.. یوې بلې ډلې هسې اپلتې غړولې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوتوزوف پر څېړې دم په دم د خواشینۍ او پریشانۍ نښې زیاتېدې، له دغو ټولو خبرواترو نه یو څه کوتوزوف ته څرګندیدل.

د مسکو ساتنه په هېڅ ډول امکان نه لري..

افسران څه چې آن سرتېرو هم په دې اړه خبرې کولې او د پوځ دریځ یې خورا ژوبل او خراب او داسې ګانې چې د دفاع کولو نه دی، نو له همدې کبله دوی نه شي کولای هغه ځای کې وجنګېږي چې هلته ماته هرومرو ګڼي. که څه هم چې بینیګسین پر دغه نظر ټینګار کاوه او نورو هم لا په دې اړه خبرې کولې، خو دې خبرې په اصل کې هېڅ معنا نه لرله، دا یوازې د خبرو اترو لپاره یوه پلمه او د لوبې دوکې لپاره یوه وسیله وه. او کوتوزوف په دې نه پوهېده.

بینیګسین د دې دریځ په غوره کېدو، په ټینګه د خپلې روسي هېواد پالنې یادونه کوله (دا هغه څه و چې نه یې شو کولای د کوتوزوف تندی تریو نه کړي) اوله مسکوه یې د دفاع په دریځ سخت ټینګار کاوه. کوتوزوف ته لکه د لمر په شان د بینیګسین نظر څرګند او په دې پوهېده چې که دا جګړه بایلودل شي، د ماتې ګناه به د کوتوزوف پر غاړه وراچوي. ځکه چې پوځ یې پرته له هغه چې کومه نښته کړې وي، د وربیووې (مرغیو غرونو) پورې رسولې دی. او که جګړه وګټل شي ټول ویاړ به یې ځکه دده وي چې خریطه دده ده او که چور دده وړاندیز منل شوای نه وای، د مسکو د تسلیمۍ د دوکې له پړې به یې ځان خلاص کړی و، خو بوډا قوماندان اوس د یوې دوکې خیال هم نه ساته، هغه د یوې وحشتناکې پوښتنې په اړه فکر کاوه او د دغې پوښتنې ځواب ده له هېڅ چا نه اوریده، د هغه لپاره اوس دې پوښتنې ځواب نه شو پیدا کولی چې:

- آیا دا زه وم چې پرې مې ښودل، ناپلیون تر مسکو پورې راشي؟ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه وخت مې دا کار وکړ؟ پرون شپه مې چې پلاتونوف ته د شاتګ قوماندې ورکړه؟ یا دې ورځې مخکې چې یوه شپه ویده شوم او قوماندې مې بینیګسین ته وسپارله؟ او یا لا له هغه نه مخکې؟ نو څه وخت؟ څه وخت دغه وحشتناک کار شوی دی؟ په هر حال مسکو باید پرېښودل شي، پوځ باید شاته لاړشي او دا قوماندې باید ورکړل شي، د دغه شان قوماندې ورکول او له سترې قوماندانۍ نه لاس اخیستل هغه ته یو شان وبرېښېدل. د دې ترڅنګ هغه د واک لېواله او له هغه سره ږېدی شوی و. (هغه درناوی چې په ترکیه کې شهزاده پرازروفسکي چې ده خدمت ورسره کاوه، کېده، د ده رخه راپاروله) هغه په دې ډاډمن و چې د روسیې د ژغورنې برخلیک ځکه د ده په نامه لیکل شوی دی چې دی سترې قوماندانۍ ته د ټولواک د خوښې برخلاف، ولس ګمارلی دی. هغه په دې ډاډمن و چې دی دی، چې په او سنیو سختو شرایطو کې کولای شي د پوځ د مشر په توګه پاتې شي، هغه په دې ډاډه و چې هغه په نړۍ کې یو له هغو یوازینو کسانو نه دی چې توان لري، نه ماتېدونکی ناپلیون خپل دښمن وګڼي، نو له دې کبله د هغو قوماندو له خیاله به په ویره کې شو چې ده باید ورکړې وای.

نو باید کومه پریکړه شوې وای، باید هغه خبرې اترې چې د ده په شاوخوا کې روانې وې او کرار کرار یې د واده د جرګومرکو بڼه غوره کوله، پای ته رسېدلی وای.

هغه مشر جنرالان ځانته وروبلل، له خپلې اوږدې څوکۍ نه پاڅېد او د فیلي خواته چې ګاډۍ یې هلته ولاړه وه ورغی او وې ویل:

-دا زما ککره ښه ده او که خرابه ده، هر څه چې ده، ده. په بل هېڅ چا باور نه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴

د ورځې په دوو بجو د کلیوال اندړې سوآستیانوف په کور کې چې د کلي تر ټولو لوی او غوره کور و ، جرګه راټوله شوې وه.

بزګر کلیوال، ښځې او ماشومان د ساده کلیوالو بزګرو لویه کورنۍ، په لوګي وهلې توره کوټه کې، له دالانه آپلو راغونډ وو. یوازې د اندړې شپږ کلنه لمسۍ، کمکۍ مالاشا ، چې والاحضرت (کوتوزوف) پر هغې لاس تبر کړی و او د چای څکلو په وخت کې یې یوه ټوټه قند ورکړی و ،د لویې کوټې د بخارۍ ښۍ خواته ناستې پاتې وه. کمکۍ مالاشا ،د بخارۍ له څنګه، په حیا خو خوشالۍ د هغو جنرالانو دریشو ، نښانونو او صلیبونو ته کتل،چې یو په بل پسې کوټې ته راننول او د کوټې په کنج کې د سپېځلي شمایل تر لاندې پر ولاړې اوږدې څوکۍ کښاستل. مشر بابا (مالاشا په زړه کې کوتوزوف په دې نامه یاداوه) له نورو نه جلا ، د بخارۍ شاته، په یوه تیاره کنج کې پر یوې ټیټې څوکۍ ناست و. پرله پسې یې غاړې تازه کولې او د خپلې دریشۍ غاړه یې سره له هغه چې تنۍ یې خلاصې وې، او ګواکې غاړه یې تخنوله، پرله پسې لاپسې خلاصوله. رارسېدونکي کسان یو په بل پسې فیلد مارشال ته ورنږدې کېدل. کوتوزوف به د یونیم تن لاس کښکوده او یونیم تن ته یې یوازې سر ښوراوه. ددې یاور قیصروف غوښتل د کوتوزوف تر مخې د کړکۍ پرده لرې کړي،خو کوتوزوف په خواشینۍ د هغه خواته لاس وښوراوه او قیصروف پوه شو ، چې والاحضرت نه غواړي چې څوک یې څېره وویني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نښتر دلرګي نه د جوړ شوي ميز شا او خواته، چې خريطې، نقشې، پنسلونه او کاغذونه پرې پراته وو، دومره خلک راټول شوي وو، چې ګمارل شوي لاړل او نورې څوکۍ يې راوړې او ميز ته يې کښېنودې. پر دغو اوږدو څوکيو د راغلو کسانونه، يورمولوف، قيصروف او تول کښاستل. بارکلي دوتولي، چې رنګ يې الوتی، ناروغو ته ورته، سپين تندی، چې د شنه سر له املې پر اوږد برېښېده، او د ګيورګي ننبان يې په غاړه کې پروت و، تر شمايل لاندې دغونډې تر ټولو نه په بر سر کې ناست و. دا دويمه ورځ و چې تبې په عذاب کړی و او د هغه له بدمرغۍ نه همدا اوس ريږديدا پسې اخبستی و او ځان يې سخت خوږېده. اووا روف، يې تر څنګه ناست و. د تل په شان په چندان نه لوړ آواز يې (د ټولو په شان) په داسې حال کې چې لاسونه يې يو د بل سره غږېده. ګردی دختوروف چې لنډ ونې او څورب و، وروځې پورته وړې، لاسونه يې پر ګيډه ايښي وو او په خورا پام يې غوږ نيولی و. بلې خواته يې ګراف آسترمان تولستوی ناست و، خپل ځيرسر يې چې غبرګې ځيرکې سترګې يې ځلبدلې، په لاس تکيه کړی او په خپلو خيالونو کې ډوب و. رايوفسکي، چې د عادت له مخې يې خپلې څرونديې څنې تر غوږو تاوولې په تلوار سره کله کوتوزوف او کله ناکله د کوټې دروازې ته کتل. د کونوفينځينه، زغرده، ښکلې او مهربانه ښځه تانده ځلبدله او ځيرکه موسکا يې پر شونډو خوره وه، سترګې يې د مالاشا له سترګو سره ولګېدې، هغې ته يې سترګه کښېکودې او هغه يې په خندا کړه، ټول بينيګسين ته چې د جبهې د کتلو په پلمه يې خپله خوږه غرمنۍ پای ته رسوله، سترګه په لاره وو. له څلورو نه تر شپږو بجو پورې د هغه د راتګ په هيله غونډه پيل نه شوه او په هسې خبرو چې جګړې پورې يې هېڅ اړه نه لرله، وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر شو.

همدا چې بینیګسین کوتې ته راننوت، کوتوزوف له ناست کنج نه راووت او میز ته په دې اندازه ورنېږدې شو چې دده پر مخ، پر میز د لګېدلو شمعونو رڼا نه لګېده. بینیګسین جرګه په دې پوښتنې پیل کړه:

-آیا د روسیې سپېځلې پخوانۍ پلازمېنه بې جګړې تسلیم شي او یا له هغې نه دفاع وشي؟ پر ټولو یوه اوږده او درنه چوپتیا خوره شوه، پر ټولو څېرو خواشیني راپریوته او په دې چوپتیا کې د کوتوزوف د خریدو او ټوخېدو کرار جړ او خواشینی غږ اوریدل کېده. ټولو سترګو هغه ته کتل. مالاشا هم بابا ته ځیر وه. هغه تر ټولو نه هغه ته نېږدې ناسته او وې لیدل چې څنګه یې مخ ګونځی ګونځی او تکل یې کړی و چې وژاړي، خو ناڅاپه یې په خورا قهر په دې تمه چې د هغه دوکه والی راڅرګند کړي، د بینیګسین خبره تکرار کړه:

-د روسیې سپېځلې او لرغونې پلازمېنه ! جلالتمابه اجازه راکړئ درته ووایم چې د یوه روسي لپاره دا پوښتنه چور بې معنا ده. (خپل درونده ځان یې لږ راوړاندې کړ). دا پوښتنه باید داسې ونه شي او دا پوښتنه بې معنا پوښتنه ده. هغه پوښتنه چې تاسو مو د هغې په اړه خبرو ته دلته رابللي یاستئ، هغه د جګړې خبره ده. پوښتنه یا خبره داسې ده: روسیه یوازې د هغې پوځ ژغورلی شي، ښه به دا وي چې جګړه پیل شي؟آیا دا به مو په ګټه وي چې ګوابن ومنو، پوځ او مسکو له لاسه ورکړو او یا مسکو بې له جګړې پرته تسلیم کړو؟ هو، د دغې پوښتنې په اړه مې غوښتل ستاسو نظر واورم. (او هغه ببرته په خپله څوکۍ کې شاته تکیه وکړه)

خبرې اترې تودې شوې. بینیګسین لا لوبه بایللې نه وه ګڼلې. که څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د فیلي له سیمې نه د باندې یې د دفاعي جګړې د ناشوني والي په اړه، د بارکلي او ځینو نورو نظر ومانه، هغه د روسي هېواد پالنې او د مسکو په مینه کې تر لېونتوبه ډوبتیا په ښودنې، دا وړاندیز وکړ چې د شپې له خوا نه پوځونه د جبهې له ښې خوا نه کینې خواته ولېږدوي او سباته د فرانسوي کرښو په کینې خوا یرغل وکړي. دلته نظرونو، خورا توپیر درلود، ځوک ددې نظر په پلوي او ځوک هم له هغه سره په مخالفت کې ودریدل. یورمولوف، دوخت ورف او رایوفسکي د بینیګسین ملاتړ وکړ. د مسکو د تسلیمې نه مخکې، د سرښندنې د احساس یا د ځینو ځانګړو خبرو له مخې د دغو جنرالانو په دې سر نه خلاصېده چې دغه جرګه ددې واک نه لري، چې د روانې جګړې بهیر بدل کړای شي او په دې نه پوهېدل چې مسکو لا وخته تسلیم شوی دی. نور جنرالان په دې پوهېدل او د مسکو په اړه له خبرو نه په ډډه کولو سره یې غوښتل په دې اړه پریکړه وشي. چې پوځونه تر شاتګ نه وروسته څه وکړي. مالاشا چې دا ټول یې تر مخې تېریدل، دې جرګې او د هغو مرکو او خبرو ته په بله سترګه کتل. هغې دا سې تصور کاوه چې ټوله خبره د لوی بابا (کوتوزوف) او د اوږد لمنې (دې په زړه کې یې بینیګسین په دې نامه نومولی و) بینیګسین تر منځ روانه ده. هغې لیدل چې خبرو د ناندریو بڼه پیدا کړې او دې په زړه کې د بابا ملاتړ کاوه. د خبرو اترو په منځ کې یې د بابا یو ځیر خو له ملنډو سره مل غلچک ته پام شو، چې بینیګسین ته ګوري او تر هغه نه وروسته یې پام او په دې خوشاله هم شوه چې بابا اوږدلمنې ته څه وویل، د بابا تردې خبرې وروسته، بینیګسین تک سور شو، پاڅېد او دې خوا هغې خوا په ګرځېدو شو. هغې خبرې چې په بینیګسین دومره اغېز کړی و، د کوتوزوف هغه یادونې وې چې د بینیګسین د هغه وړاندیز په اړه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته کړې وې، چې ده ویلي و:

-د شپې له خوا به د جبهې د ښې خوا پوځونه کښې خوا ته ولېږدول شي او سبا به بیا د فرانسویانو د جبهې په ښې خوا یرغل وشي.

کوتوزوف وویل:

-زه نه شم کولای د ګراف ورانديز ومنم. دښمن ته نېږدې د پوځونو ځای پر ځای کول، تل ګوابنمن کار او د جګړو تاریخ ددې خبرې خورا ښه شاهد دی. د ساري په توګه .. (کوتوزوف ګواکې چې په فکر کې ډوب او د خپلو خبرو د تایید د لټولو لپاره په ساده غلچک بینیګسین ته وکتل) هوکې ! د ساري په توګه دا به ښه ببلګه وي چې د فریدلاند جګړې ته وګورو. زه داسې تصور کوم چې د ګراف به ښه په یاد وي چې په دغې جګړې کې زمونږ د ماتې یوازینی علت دا و چې زمونږ پوځونه دښمن ته خورا نېږدې پراته او خپل دریځ یې بدل کړی و. تر دې وروسته یوه چوپتیا چې ټولو ته خورا اوږده وبرېښېده، راخوره شوه.

خبرې اترې بیا پیل شوې، خو لېوالتیا یې ځکه نه درلوده، چې ټولو داسې احساسوله چې نور نو د غږیدو لپاره څه پاتې نه دي.

ددغو پرله پسې چوپتیاوو نه د یوې په اوږدو کې، کوتوزوف یو ژور سوړ اسویلی ووېست، داسې برېښېده چې هغه غواړي څه ووایي، ټولو هغه ته وروکتل، هغه وویل: ښاغلو !

-لاس چې مات شي غاړې ته راځي، اوس د هر شي تاوان باید زه ورکړم.

هغه په کراره پاڅېد، د میز خوا ته ورغی او وې ویل:

-ښاغلو ! ما ستاسو خبرې واوربدې، کېدای شي ستاسو ځینې له ما سره دا ومنې چې (لږ ځنډنی شو او بیا یې وویل) د هغه واک له مخې چې ټولواک او ولس راکړی د شاتګ قوماندې ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوتوزوف تر دغې خبرې وروسته، جنرالان په داسې، رسمي، چوپې چوپيا او احتياط خواره واره شول، لکه په ادیرې کې چې د مړې تر خښېدو وروسته خلک خوربوي.

ځېنې جنرالان په ټيټ او داسې ژبه له هغه سره غږيدل چې له همیشني حالت نه يې زيات توپير لاره.

مالاشا (له پخوا نه ورته سترګه په لاره وه، چې ما بنامنې وخوري) چې پښې يې په تبې تبلې او شا يې ديوالـه تـه لګولې وه، له تبې نه راکوزه شوه د جنرالانو له منځه راتېره او په تلوار له دروازې نه ووته، له هغه وروسته چې جنرالان ووتل، کوتوزوف تر ډېرې پورې هلته پاتې شو، څنګلې يې پر مېز لګولې وې او په پرله پسې ډول په خيال کې له هماغې وحشتناکې پوښتنې سره لاس و ګريوان و: څه وخت؟ څه وخت د مسکو تسليمېدو ته اړ شوو؟ هغه څنګه پرېښود ل شو؟ په هغه کې د چا ګناه وه؟ په تلوار يې خپل شنايدر، نومي يا ورته چې د شپې ناوخته ده ته رانوتلی و، وويل:

-ما ددې هيله نه لرله، نه ما ددې هيله نه لرله ! ما اصلا په دې اړه فکر هم نه کاوه.

شنايدر ده ته وويل: والاحضرت، تاسو بايد استراحت وکړئ.

پرته له هغه چې د هغه ځواب ورکړي، ميز يې په پرسېدلي سوک وواهه او چغه يې کړل:

-نه، نه، د آسونو غوښه به يې خواړه شي، لکه هماغه شان چې ترکان يې خوړو ته اړ وتل، هوکې، دوی به يې هم وخوري، ای کاشکې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

هماغه وخت، د مسکو د پرېښودو او هغه ته د اور د ورته کېدو سره هممهالـه چـې لـه جګـړې پرتـه د پـوځ شـاته تـګ لا ډېـر ګوانښـمن و ، راسـتو پـچين چـې زمـوږ پـه انـد ددې ټولـو پېښـو لارښـوونکی ګڼـل کېده، چور نور څه کول.

د مسـکو پرېښـودل او هغـه تـه اور ورتـه کـول، همدا سـې ضـروري و لکه د بارادنيو تر جګړې وروسته پرتـه لـه جګړې نـه پـوځ تـه د شـاتګ قوماندە ورکول.

هر روسي د منطقي دليل له مخې، بلکې د هغه احساس له مخې چې مـوږ هـر يـو يـې لرو ، زمـوږ پلرونـو درلـود ، کېـدای شـول دا احسـاس او اټکل کړی وای، چې څه کېدونکي دي.

له هماغه سميلينسکه رانيولې، د روسيې د خاورې په ټولو ښارونو او کليو کې د راستو پچين له ګډون او د هغه له خپرونه پرته، هماغه څه پـېښ شـول چې پـه مسـکو کـې پـېښ شـول. خلـک بـې پـروا دښـمن تـه سترګې په لاره وو ، نه يـاغي شـول، نـه چـا څوک وداړل، پـه کـراره يـې د خپل قسمت انتظار درلـود او داسـې يـې انګېرلـه چې پـه خـورا سـختو شېبو کې به هغه څه پيدا کړي چې بايد وې کړي. او همدا چې دښمن رارسېده، بډايانو به چې څه درلـودل، هغـه يـې پرېښـودل، او تلـل، بـې وزلي او خواران پاتې کېدل او هغـه څه چې بـه پـاتې و ، هغـو تـه يـې اور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته کاوه او نابودول يې.

دغـه انګېرنـه، چې دا بـه داسې کېږي او تـل بـه همداسې کېږي، د روسي انسان په خټه کې نغښتې ده او وروسته له دې به هم نغښتې وي. او دغه احساس او لـه هغـه نه لا غـوره دا چې دغـه اټکل چې مسکو بـه دښمن ته تسليميږي، د مسکو د روسي ټولنې پـه زړونـو کې لا پـه ۱۸۱۲ کال کې څرګند و، هغـه کسـان چې د جولای او د اګست پـه پـای کې لـه مسکوه وتل پيل کړل. دا وښودله چې هغوی دې ورځې تـه سترګې پـه لاره وو. هغو دا وښودله چې هغوی هر څه کولای شول، څه لـه ځانسره واخلي، څه يې چې غوښتل، هغـه يې واخيستل، مسکو يې پرېښود، خپـل کورونـه او نيمـايي شـتمني يې پرېښـوده، هغـوی پـه ځـان کې د نغښـتې هېواد پـالنې لـه مخې داسې وکړل. هغـو دا کـارنـه د هېـواد د ژغـورنې، د ځـان او ماشـومانو د قربـانولو او ځېنـو نـورو د لـوړو چغـو سورو پـه بـه، بلکې بې له چغو او نارو او پـه سـاده توګه دا څرګنده کړه، نو له همدې کبله دهغو کړو ښه پايله لرله. هغوی ته ويل کېدل:

-لـه ګوابنه ځان ژغورل او تښتېدل شرم دی، يـوازې ډارن لـه مسکوه تښتي، راستوپچين بـه پـه خپلـو خبري پـانو کې هغـو تـه ويـل چې لـه مسـکوه وتـل، رسـوايي او بې ننګي ده. هغـوی تـه لـه مسـکوه وتـل او تښتـه ننګ و، شرم و، هغوی نه غوښتل د ډارن او بې ننګه نوم وګټي، خو بيا هم هغـوی وتښـتېدل، لـه مسـکوه ووتـل، ځکـه هغـوی پوهېـدل، چې بايد همداسې وشي. ولې هغـوی لاړل؟ نه شو کـولای تصـور وکړو چې دراستوپچين او ناپليون لـه خـوا پـه لاندې شـويو سـيموکې د پيـدا شـوي وحشـت بيـان وکـولای شـي، د اوسـيدونکو پـه زړه کې د تښـتې ويره راوسپړي. هغوی تښتېدل او له هر چا نـه د مخـه، عمرخوړلي او د لـوړو زده کـړو خاونـدان وتښـتېدل او لاړل. دوی ښـه پوهېـدل چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسويانو، ويانا او برلين وران کړي نه دي، هغه سم پاتې دي، هغوی پوهېدل چې د ناپليون له خوا د دغو ښارونو دلاندې کولو په وخت کې خلکو له ښکلو فرانسويانو سره چې د روسانو په تېره بيا د هغو د ښځو خوښېدل، وخت په خوښۍ او کرارۍ تېر کړی و. هغوی تلل، هغوی له دې کبله تلل چې د روسي وګړو لپاره دا مهمه نه وه چې د فرانسوي پوځ تر واک لاندې په مسکو کې ژوند ښه تېريږي او که بد؟ هغه تلل او تښتېدل، ځکه تر فرانسوي واک لاندې ژوند د هغو لپاره د زغم وړ نه و. دغه ژوند تر بل هر څه نه دوی ته سپک برېښېده، هغوی د بارادنيو تر جګړې مخکې تښتېدلي او تر دغې جګړې وروسته، سره له هغه چې د مسکو مشر قوماندان هغوی له مسکوه دفاع ته راهڅول، لازيات او په تلوار تلل او تښتېدل. د مسکو ستر قوماندان ويلي و چې دی تکل لري په ايفيرسکايا (خورا دقدر وړ شمايل) شمايل لوړ او ورپوي او د هغه تر سيوري لاندې به د ښمن جګړې ته ورځي. هغه ويلي و چې بالونونه به هوا ته الوزوي او فرانسويان به نابود وی، مسکويانو د راستوپچين هغو خبري پانو ته چې دغه راز ملنډې يې خپرولې، پاملرنه نه کوله او تښتېدل. هغوی پوهېدل چې جګړه او ساتنه د پوځ کار دی، پوځ بايد وجنګېږي او هلته چې پوځ نه شي جنګېدلی، دوی به له خپلو ښځينه او چوپړانو سره پاڅېږي، د مسکو دريغوندیو ته به وخېژي او د ناپليون په وړاندې به ودرېږي. هغوی پوهېدل چې بايد وتښتي، سره له هغه چې د خپلو شتمنيو په پرېښودو او د هغو پر تالان والان کېدو يې سخت زړه خوړېده. هغوی تښتېدل او په دې اړه يې فکر نه کاوه چې د هغوی د لوړو معناوو شاهانه، پرتمينه، لويه، بډايه پلازمېنه په اور کې ايره کېږي (ځکه دغه لوی ښار چې له لرګيو جوړ شوی او اوسېدونکي يې هغه پرېږدي، خود به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوځي) هغه وتښتېدل، هغوی لاړل، هر یو په خپل سر لاړل، خو یوازې همدغه لېرېدیدل، کوچیدل ستره پېښه وه چې تر ابده پورې به د روسي ملت د ویاړ شمله شي. هغه بډایه مېرمن چې لا د جون په میاشت کې پاڅېده، له خپلو تورو مریانو او چوپړانو سره یې مسکو پرېښود او د خپلو جایدادونو په تکل د سراتوف د ولایت په لور وخوځېدله، همدا پټ احساس یې په زړه کې نغښتی و چې د ناپلیون واک ته به غاړه نه ږدي، خو له دې ډاریده چې دراستو پچین په سپارښتنه د هغه تګ ته خنډ پېښ نه شي، په خورا سادګۍ او رښتینتوب یې په هغه لوړه چاره کې ګډون وکړ چې روسیه یې وژغورله، خو ګراف راستوپچین چې له یو پلوه مسکوه تېښته بې ننګي بلله له بله پلوه یې خپلې دولتي ځانګې له مسکوه لېرېدولې، هغه، هغه وسلې چې له کاره لویدلې وې، نشیانو او لوچکانو ته ویشلې، کله به یې خپله شمایل لوړول او ډلې به یې جوړولې او بیا یې خپله د پاپ اګوستین له خوا له ښاره د شمایلو او د هغه د سپېځلو شیانو د لېرېدولو مخنوی کاوه، کله به یې په ملنډو ویل چې مسکو ته اور ورته کوي او خندل به یې چې خپل کور یې خپله سوځولی دی، بیا یې په یوه پانه کې لیکل چې دده روزنتون ته فرانسویانو اور ورته کړی دی.. کله به یې مسکویانو ته حکم وکړ چې، که په هر چا د جاسوس ګمان وشي، هغه دې ونسي او ده ته دې وسپاري او کله به یې د دغه شان چاروسرته رسوونکي په خپلو کړو ملامتول. کله به یې ټول فرانسویان له مسکوه شړل او کله به یې بیا مېرمن اوبرشالمي، ته چې د فرانسویانو مرکز یې په مسکو کې جوړ کړی و، اجازه ورکوله په دې ښار کې پاتې شي. یا به یې په زغرده سپارښتنه وکړه چې د پوستې د اداري سپین ږیری مشر کلوچاروف چې د درناوی وړ بوډا و، پرته له هغه چې ګناه یې معلومه وي، ونیسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له ښار يې وشړي، کله به يې د ښار خلک د ښار درې غونډيو (يو ځای نوم دی) ته له ناپليون سره د جګړې لپاره وروبلل او کله به يې بيا کوم ځوان فرانسوي يوازې پرېښود. هغه به ووژل شو او دی به د کور د شا دروازې له لارې وتښتېد، کله به يې ويل چې د مسکو تر سقوط وروسته به ژوندی پاتې نه شي او کله به يې د فرانسوي شعرونو په کتابګوتې کې په دې جګړه کې د خپل ګډون په اړه شعرونه ليکل. دغه سړی، د دغه شان پېښو په اغېز او اهميت نه پوهېده، هغه غوښتل يوازې داسې يو څه وکړي چې دده له خوا شوی وي، دی په کې څرګند شي او دی په کې د پام وړ وي. هغه غوښتل داسې يوه چاره تره سره کړي چې هېواد پالنه او اتلوالې وګڼل شي او لکه د ماشومانو په څېر ديوې سترې هېواد پالنې او اتلوالې لپاره، لکه له خلکو نه د مسکو تشيدو ته خوښي وکړي، وخاندي او د هغه د سوځېدو اور ته وګد بړي. هغه هڅه کوله په خپلو وړو لاسونو د ولس د هغه سيلاو مخه ونيسي، لږ يې وځنډوي، هغه سيلاو چې دی يې هم لکه نيزه ولی له ځانسره وړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶

ایلـین ،لـه دربارياـنو سـره مل،لـه ویلنا نـه پترزبـورګ تـه راسـتنه شوه،خو دحال مزه يې نه وه.

هغه،په پترزبورګ کې د يوه داسې لوړ پوړي چاروا کې تر ځانګړي ملاتړ او پاملرنې لاندې وه چې په دولت کې يې خورا لوړ دريځ درلود. هغې په ویلنا کې له يوه بهرنی شهزاده سره هم پېژند ګلوی پيدا کړې او دې بـر سـره خـواړه شـوي وو. کلـه چـې ایلـین پترزبـورګ تـه راسـتنه شوه،شهزاده او دغه بډای مخور دواړه په پترزبورګ کې وو ، دواړو لـه هغې سره د دوستۍ خبرې کولې، ایلـین تـه پـه ژوند کې د لـومړي ځل لپـاره داسـې سـتونزه چـې دې تـه يـې نـوی والـی لاره راپيـدا شـوه، دې غوښتل له دواړو سره خپلې نېږدې اړيکي وساتي او يو هم له ځانـه خفـه نه کړي.

دغـه شان ستونزه چې بلې هرې ښځې تـه ګرانـه برېښـېده ،يو ځل هم ګرافينه بيزاوخوفا (ایلین) پريشانه نه کړه، هغې هسـې د خورا ځيرکې او هوښيارې ښځې نوم، نه و ګټلی. که هغې غوښتای هر څه پټ کړي او په دوکـو دوکـو لـه دغـه کړکيچن دريځـه ځـان وژغـوري او ځـان ملامـت وګڼي، هـر څـه بـه خـراب شـوي وای، خـو ایلـین ددې بـرخلاف، لکـه د رښتينې لوړ انسان په توګه چې هر څه کولای شي، ځـان پـه بشـپړه توګـه يو په يو هغه رښتينتوب ته چې دې باور پـرې لاره وسـپاره او ټولـه ګنـاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په نورو وروا چوله.

لومړی ځل چې ځوان شهزاده، زړه وکړ او هغه ته يې د هغې د کړو له امله د ملامتۍ په نښه څه وويل، هغې خپل ښکلی سر راوچت او نيم پلو يې هغه ته وروکتل او په زغرده يې وويل:

-دا هم د نارينو بې رحمه ځانغوښتنه ده، البته ما هم تر دې نه نښه هيله نه لرله. ښځه له تاسو نه ځان ځاروي، زورپرې او دا يې هم پالنه او آفرين، تاسو والاحضرت ته وايم ! تاسو څنګه ځان ته دا حق ورکوئ، چې نور زما د دوستۍ او پېژندګلوئ په اړه وپوښتئ ؟ دا سړی پر ما تر پلاره هم زيات حق لري.

بهرنې شهزاده غوښتل څه ووايي، خو ايلين د هغه خبره پرې کړه او وې ويل:

-نو ،نښه ده، کېدای شي. زما په وړاندې د هغه احساسات د پلار احساساتو ته ورته نه دي، خو دا ددې دليل نه دی چې زه د خپل کور دروازه د هغه په وړاندې وترم، زه نارينه نه يم چې د نښو ځواب په ناشکرۍ ادا کړم. خپل لاس يې پر خپل ښکلي او وتلي ټټر کېښود، سترګې يې آسمان پلو ته وغړولې او زياته يې کړه:

-تاسو والاحضرت بايد پوه شئ، چې زه د خپلو ژورو احساساتو حساب يوازې خدای او خپل وجدان ته ورکوم.

-نه، نه د خدای لپاره، زما خبرو ته لږ غوږ شئ.

-نښه ده، له ما سره واده وکړئ، ستاسو مينځه به شم.

-آغلې ! دا خو ناشونې خبره ده.

ايلين په ژړا شوه او وې ويل:

-تاسو ځانته دا حق نه ورکوئ چې ما سره د واده کولو تر کچې راټيټ شئ، تاسو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزاده هڅه کوله هغه آرامه کړي، ایلین چې اوښکې یې راتوییدې (هغې ګواکې ځان هېر کړی و) ویل چې هېڅ څوک نه شي کولای د هغې د مېړه کولو خنډ شي، ځکه د څو وار واده کولو ډېرې ښېلګې شته (که څه هم په هغه وخت کې د څو ښځو درلودل، خورا کم و، خو هغې د ناپلیون او څو نورو لوړ پوړو چارواکو نوم واخیست) هغې زیاته کړه، چې هغې هېڅکله داسې رښتیني مېړه نه درلود او دا تل د نارینو قرباني شوې ده.

بهرني شهزاده چې تسلیمې ته چمتو و، وویل:

-خو قوانین څنګه کېږي، مذهب..

ایلین ځواب ورکړ:

-قوانین، مذهب.. که قوانین او مذهب ونه شو کولای دا ستونزې حل کړي، نو د څه لپاره دي.

ځوان شهزاده هک حیران و چې څنګه یې دغه ساده دلیل ته، تر هغه وخته پورې پام شوی نه و، نو له دې کبله په دې اړه د مشورې لپاره یوې روحاني ټولنې ته چې ده له هغې سره نېږدې اړیکي لرل، ورغي.

تر دغې پېښې څو ورځې وروسته په یوې هغې پرتمینې مېلمستیا کې چې ایلین د کامني په وچه کې په خپل یوه کلیوالې باغچه کې جوړه کړې وه، هغې ته یو سړی چې لنډ روحاني کمیس اغوستی و، سره وروپېژاند. هغه ښاغلی، ژوبر نومېده. ښاغلی دوژبر ژوزوییت په عمر پوخ او څنې یې سپینې وې، تورې ځلېدونکې سترګې درلودې او د هر چا پر زړه یې سخت اغېز کاوه.

هغه د څراغونو تر ځلېدونکې رڼا او د موسیقۍ په شروشور کې تر ډېرې مودې پورې په باغ کې له ایلین سره د زړه خوالې وکړه. دوی له خدای او مسیح او مریم سره د لېوالتیا او هغو لذتونو په اړه چې په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغې دنیا کې د مومنانو په برخه کېږي، وغږېدل او د هغه یو ازیني رښتینتوب په اړه یې چې د کاتولیک په دین کې دی، خبرې وکړي. دغو خبرو په ایلین خورا بې ساري اغېزه وکړه او څو واره د دواړو په سترګو کې اوښکې راخرګندې او آوازونه یې ورېږدیدل. نڅا دوام درلود او یو ځوان راغی ایلین ته یې د نڅا بلنه ورکړه او له دغه روحاني او د وجدان له وېښوونکی سره یې د هغې خبرې وشلولې. خو بله ورځ مانښام دغه ښاغلی ژوبر یو ازې د ایلین کورته راغی او دغه راتګ یې وروسته په وار وار تکرار شو. دغه روحاني مشر یوه ورځ، ایلین یوې کاتولیکې کلیسا ته بوتله، ګرافینه یې د لمانځنې ځای ته بدرګه کړه، هغه د لمانځنې ځای کې په ګونډو شوه. زړه راښکوونکی بوډا فرانسوي، د هغې پر سر لاس، ورکېښکود، ایلین خپله وروسته ویل:

-دې په ګوګل کې داسې یوه خوږه پسرلنۍ ورځمه احساس کړه چې د هغې د زړه تر تله پورې یې لاره وموندله او هغې ته یې وښوده چې دا د خیر او ثواب نښه ده. بیا وروسته یو اوږد کشیش چې اوږد کمیس اغوستی و، راغی، ایلین هغه ته په خپلو ټولو ګناهونو اعتراف وکړه او ټول ګناهونه یې وبښل شول.

ټول هغه څه چې په دې اوږده موده کې د هغې په شاوخوا کې تېریدل، هغه پام چې دې پوه او ځیرکو خلکو دې ته کاوه او په دې خوږو ژبو او بې ساري ادا تر سره کېدل او هغه معصومانه سپېڅلتیا چې دې خپله شاوخوا کې احساسوله (په ټوله دې موده کې د هغې په سپینو پتارو سپین کمیس پرغاړه و) خورا خوند یې تري اخېسته. خو دغه خوندونه هغه څه نه و چې له خپلې موخې ددې پام بلې خواته واړوي. لکه هغه شان چې تل څرګنده ده، د چالاکۍ په چارو کې، احمق، تل پوه او ځیرک خلک غولوي. ایلین چې پوه شوه چې ددې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو خبرو او زړه راښکوونکو چارو موخه دا ده چې له دې نه کاتولیکي ټولنو ته مرسته ترلاسه کړي (هغوی په دې اړه څه یادونې کړې وې) خو هغې مخکې له هغه چې مرسته وکړي، په دې ټینګار کاوه چې داسې دلایل دې پیدا شي، چې دا وکولای شي، له مېړه طلاق ترلاسه کړي. (پخوا په روسیه کې طلاق اخېستل خورا ګران کار و). هغې له روحاني سره په خپلې یوې مرکې کې ټینګار وکړ چې دوی، به دې پوښتنې ته ځواب ووایي چې نکاح ترکومې اندازې مېړه پر دې واکمنه وي.

هغوی ماښام مهال په مېلمستون کې کړکۍ ته ناست وو، تیاره په خوریدو وه، له کړکۍ نه د ګلو بوی راته. ایلین سپین نازک کمیس اغوستی و او تر هغه لاندې د هغې سپینې اوږې او ټټر له ورایه ښکاریدل. روحاني چې د ځلېدونکي غومبوري یې د ښه خوړو نښه وه، ږیره یې ښه رخیلې، غاښونه یې ښکلي، خوله او شونډې یې زړه راښکوونکي و، خپل سپین لاسونه یې په زنګونو ایښي وو، ایلین ته نېږدې ناست و. په داسې حال کې چې خوږه موسکا یې پر شونډو خوره وه، په مینه ناک غلچک یې کله کله هغې ته کتل او د هغې موضوع په اړه یې خپل نظر څرګندو، چې دوی خبرې پرې کولې. ایلین چې نازکه موسکا یې پرشونډو نخښدله، د هغه خورو پرانستو کړې، راځړیدلو څنګ، څوربو غومبورو او ښې خرڅیلې ږیرې مخ ته کتل او هره شېبه یې د دې هیله لرله چې خبرې بل پلو واړوي، خو کشیش چې په څرګنده د خپلې مرکچې له خبرو او ښکلا نه خوند اخېست، په دې هڅه کې و چې خبرې په استادي مهارت هغه شان چې دده هیله ده پای ته ورسوي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

ایلین پوهېده چې له روحاني پلوه کار خورا ساده او آسانه دی، خو روحاني مشرانو په داسې ډول کړکیچن او ستونزمن کړی دی، چې غیر روحاني ټولنې او ولسي مشران د هغې په اړه څه فکر کاوه.

ددې خبرو پایله ته په پام کې ایلین پریکړه وکړه، لومړی ددې کار د منلې لپاره ټولنیز افکارچمتو کړي، هغه د مخور بډای چارواکي رخه راپاروله او هغه ته یې هماغه څه وویل، چې دې، خپل لومړي سیال بهرني شهزاده ته ویلي و. هغې دا خبره داسې یاده کړه چې که هر څوک غواړي، ددې شتمنی وګټي یو ازینی لاره یې دا ده چې له دې سره واده وکړي. بوډا مخور چارواک بډای هم د بهرني شهزاده په څېر ددې خبرې چې له داسې ښځې سره، چې مېړه یې جوړ او ژوندی دی، واده وکړي، لومړی له حیرته هک پک شو ،خو د ایلین ډاډ چې دا هم کولای شي، د یوې پېغلې په څېر واده وکړي، پرده هم هغه شان اغېږ وکړ لکه پر شهزاده یې چې کړی و. که ایلین په خپلو کړو کې کوم د پام وړ شرم او پټ پټوني کړای وای، ټولې چارې به یې هسې هدر تللې وای، خو خبره نه په شرم کې وه نه په تګې او دوکو کې. او د ایلین په چارو کې نه یوازې د شرم او حیا نښې نه لیدل کېدل، بلکې په خورا سادګۍ او بې پروایی یې خپلو ټولو دوستانو او آشنایانو ته(د پترزبورګ ټول مخور) ویل چې شهزاده او بوډا مخور چارواکي دې ته رییاران

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورلېږلي او غواړي له دې سره واده وکړي. هغې دا هم ويلي و چې دغه دواړه دې ته ګران دي او نه غواړي چې يو هم له ځانه خپه کړي.

په پترزبورګ کې د ايلين په اړه آوازې خورا په چټکۍ او په لنډه موده خپرې شوې، خو دا آوازې په دې اړه نه وې چې ايلين له خپل مېړه نه جلا کېږي (که دا آوازه خوره شوې وای، دا به ډېرو ناقانونه ګڼلی وای او دا به يې ملامته کړې وای) خو آوازې دا وې چې بدمرغه زړه رابنکوونکې ايلين هکه حيرانه ده او دا پريکړه نه شي کولای چې د خپلو ريبارانو نه، له کوم يو سره واده وکړي. نور نو خبره په دې کې نه وه چې دا کار څومره کېدونکی دی او کنه؟ بلکې خبره په دې کې ده، چې ددغو کوم يو ددې په ګټه دی او دربار هغه ته څنګه ګوري؟ څوک په دې اړه نه غږيدل، چې مېړونه ښځه د واده اجازه لري او کنه؟ ښه دی او که بد؟..

يوازې ماريا ديميتريوفنا اخروسيموا، وه چې سر کال اوړی، د خپل زوی ددين لپاره پترزبورګ ته راغلې وه، هغې زړه وکړ چې په ډاګه د ټولنيز نظر پر ضد ودرېږي، د نڅا په يوه بنډار کې هغه له ايلين سره مخامخ شوه، هغه يې ځای پر ځای ودروله او همدا چې ټول چپ شول، په قهر سره يې وويل:

-ستا مېړه ژوندی دی او تا د بل واده تکل کړی دی. دا سې تصور کوې چې نوښت دې کړی دی؟ تاسو نه پخوا هم دا کارونه شوي دي، دا نوښت تر تا نه مخکې شوی دی. په هرحال.. داکار کوي.

ماريا ديمتريوفنا دا وويل او په خپل ځانګړې ګوابنمني خوځېدا يې، خپل لستوني پورته وهل، برند برند يې شاوخوا ته وکتل او د بل تالار خوا ته لاړه..

سردار واسيلي چې په دې وروستيو وختو کې هر څه ويل هغه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېرول او په دې ډول يې هره خبره سل وار تکرارولـه، هر وار بـه يې چې خپلـه لـور (ايلـين) ليدلـه، هغـه بـه يې ګونبـه کړه، لاس بـه يې راونيـو، نبکته به يې کېنبکود او ويل به يې:

-ايلين، غـواړم لـه تاسـره وغږيـږم او څـه درتـه ووايـم. سـتا د ځېنـو پريکړو په اړه خبرې مې اوريـدلي دي، هوکې ګرانې ! تـه پـوهېږې زمـا زړه له پلارنۍ مينه ډک دی. پوهېږم چې تا پـه ژوند کې ډېر زغـم لـرلای دی، خو پوهېږې د زړه سره ! تـه پـه ژوند کې يـوازې د زړه آواز تـه غـوږ اوسه، دا هغه څه دی، چې زه يې تا ته ويلی شم.

هغه د تل په شان د خپل يوازيتوب ګېنۍ پټه کړه، خپـل غومبوري يې د لور په غومبوري ورکېنبکود او لاړ.

بيلبين چې لا تر اوسه هم د خورا ځيرک او هوښيار سړي نوم ساتلی و، له پخوا نـه د ايلـين نېږدې او بېغرضـه ملګری و، داسې يـو ملګری چـې نبـکلې مخـورې نبـځې يـې لـرې او د هغـو اړيکـي هېڅکلـه لـه ملګرتوبه، مينتوب ته نه لوړيږي. بيلبين يـوه ورځ پـه يـوې کوچنۍ ډلـه او دوستانه فضا کې خپلې دغې نبکلې ملګرې ايلين ته د دغو پېښو په اړه خپل نظر څرګند کړ. ايلين خپل سپين او پـه ډېرو نبـکلو ګوتـو ګانېل شوی لاس، د هغه د جمپر په لستونې ورکېنبود او وې ويل:

-بيلبين (هغې خپل دغه شان ملګري لکه بيلبين تل د هغـو د کـورنې نوم په نامه نومول) ګوره ! راتـه ووايـه، تا به دې خورتـه څـه ويلـي وای، زه څه وکړم؟ په دغو دوو کې کوم يو؟

بيلبين تندی ورين او موسکا يې پرشونډو خپـره کړه، پـه چرت کې لاړ او بيا يې وويل:

-تاسو ما په دې پوښتنو مه سرسـامه کوئ، تاسـو پـوهېږئ، زه د يـوه رښتينې دوست په توګه تاسو تـه وايم، مخکې له هغه چې تاسو لـه مـا نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وپوښتئ ،ما ستاسو ددې ستونزې په اړه ډېر فکر کړی دی، ګوره ! کـه تاسو له دغه ځوان شهزاده سره واده وکړئ (هغه چې دا خبره کولـه، یـوه ګوته یې قات کړه) له هغه بل سره د واده کولو بخت د تـل لپـاره لـه لاسـه ورکـوي او دا خبـره بـه د دربـار خوابـدي هـم راوپـاروي، دلتـه یـو ډول خپلوي هم شته، او که له دغه بوډا بډای مخور سره واده وکړی، د هغه د ژوند وروستي ورځې به نیکمرغه شي،خو بیا بـه دغـه ځوان شـهزاده د بډای سړي له کونډې سره واده کول ځانته سپکاوی ګڼي.

ددغو خبرو په اوریدو دایلین څېره وغوړیده او بیـایې خپـل لاس،د بیلبین پر لستونې ورکېښود او وې ویل:

-دې ته رښتینی دوست وایي. خو ګورئ ! ما ته هم دا ګران دی او هم هغه بل، او نه غواړم چې یو هم خپـه کړم. او چمتـو یـم چې خپـل ژوند د دواړو له نیکمرغۍ نه ځار کړم..

بیلبین په زړه کې وویل:

-آفرین دې په دې ښځه وي ! دغه ته زغردې او په ډاګ خبرې وایي ! هغه غواړي هم مهاله د ټولو درې واړو ښځه واوسي.

هغه چې د خپـل ښـه نامـه لـه برکتـه، لـه دې نـه ویریـده چې پـه داسې ساده پوښتنو به یې څوک وغندي، وپوښتل:

-دا راته ووایه چې مېړه دې په دې اړه څه وایي؟ هغـه دا بـه ومنـي او کنه؟

ایلین چې ښکاره نـه وه، ولـې پـه دې ډاډه وه چې مېړه (پېیر) تـه هـم ګرانه ده، ځواب ورکړ:

-اخ ! څه ووایم، هغه ته خو زه داسې ګرانـه یـم چې هر څه زه غـواړم هغه یې منې.

د بیلبین څېره بیـا وغوړیـده او دا ددې ننبـه وه چې غـواړي پـه ټوکـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ووايي او وې پوښتل:

-آن طلاق به هم ومني؟

ايلين کړس وخندل.

د هغو کسانو په ډله کې چې کولی شي په دې اړه څه ووايي او دغه واده په روا والي(قانوني والي) کې يې شک درلود، يوه هم شهزادګۍ کوراګين، د ايلين مور وه. هغې نه يوازې تل د لور له کړو په عذاب وه، بلکې له خپلې لور سره يې رخه هم کوله. او اوس چې د هغې رخه ددې زړه ته دغه شان يوه نېږدې ستونزمنه خبره وه، چې په پاتې کېدای نه شوه، هغې له روسي کشيش سره په دې اړه مشوره وکړه او وې پوښتل چې دا څنګه شونې ده، چې له ژوندي مېړه نه دې څوک طلاق واخېستلی شي او له بل سره دې واده وشي، کشيش هغې ته وويل چې دا خبره هېڅ امکان نه لري او روا، نه ده. کشيش د خپلې خبرې د ښه تاييد لپاره د انجيل هغه څو ټکي وښودل چې دده په ګمان، له ژوندي مېړه نه جلا کېدل او له بل سره واده کول يې چور ناروا ګڼل. د کشيش دې خبرې، شهزادګۍ کوراګينا ډېره خوشاله کړه.

شهزادګۍ د کشيش له دغو دلايلونه په ملاتړ، ځکه سهار د وخته د خپلې لور کوټې ورغله، چې وکولی شي، هغه يوازې وګوري.

ايلين چې د خپلې مور خبرې واوربدې او له خپل تکل سره يې د هغې مخالف نظر واورېد، له ملنډو ډکه موسکا يې پرشونډو خوره شوه.

مشرې شهزادګۍ وويل: ګوره دلته په زغرده او په لنډه ويل شوي دي چې هر هغه څوک چې مېړونې نښځې سره واده وکړي..

ايلين په غږيدا کې له روسي ژبې نه فرانسوي ته ځکه واوښته چې هغې ته روسي ژبه د خپلو خيالونو د څرګندولو لپاره، بشپړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بربښېده، نو په فرانسوي ژبه يې وويل:

-اخ ادکې ! اپلټې مه غږوه ! تاسو په هېڅ شی نه پوهېږئ، زه په دې حالت کې خپلې دندې لرم.

-نو زما ګرانې !..

-آه مورجانې ! ته ولې په دې نه پوهېږې، چې د سپېڅلی واک خاوندان کشیشان حق لري د هر ناروا کار اجازه..

او په دې وخت کې له ایلین سره او سېدونکې ښځه کوټې ته راننوته او هغې دې ته خبر ورکړ چې والاحضرت په صالون کې دې ته ستر ګې په لاره او ددې د لیدو هیله لري.

-نه، نه هغه ته ووایه، چې زه نه غواړم هغه وویني. زه د هغه له لاسه ډېره په عذاب شوې یم، ځکه هغه په خپله خبره ونه درید.

په دې وخت کې یو ژیړځنی، چې اوږد مخ او پزه یې لاره، راننوت او وې ویل:

-ګرافینې ! داسې ګناه نه شته چې د ببنې وړ نه وي.

مشره ګرافینه د درناوی په نښه پاڅېده او ببرته کښاسته، راغلی ځوان هغې ته هېڅ پاملرنه ونه کړه. شهزادګی لور ته سر وښوراوه او د دروازې پلو وخوځېدله. د والاحضرت په لیدلو یې ټول باور او عقیدې ریږدلې او پرزیدلې وې. مشره ګرافینه چې کله په خپله ګاډی کې کښاسته وې ویل:

-هو کې، هغه برحقه ده ! خو مورږ ولې په خپله نه راستنېدونکي ځوانی کې په دې نه پوهېدو؟

د اګست د میاشتې په پیل کې چې په پوره توګه د ایلین چارې څرګندې شوې، هغې خپل مېړه ته (چې تصور یې کاوه ډېره هغه ته ګرانه ده) ولیکل چې پریکړه یې کړې ده، له ن. ن. سره واده وکړي. هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هم ویلي و چې هغه یوازینی رښتینی مذهب کاتولیک منلی دی. او هغه ته یې دا خبر لیکلی و چې غواړي له ده نه جلا شي او دا هیله لري چې د طلاق لپاره د ټولو لازمو آسنادو په راټولولو کې له دې سره مرسته وکړي، دې (ایلین) د لیک په پای کې مېړه (پېیر) ته لیکلي و:

په پای کې له خدایه هیله کوم چې تاسو د خپل سپېځلي دربار په پناه کې له هر ډول غم او درد نه په امان وساتي.

ستاسو دوست

ایلین

دا لیک د پېیر کورته هغه وخت ورورړل شو چې دی د بارادنیو د جګړې په ډګر کې و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸

پېير، د بارادنيو د جګړې په وروستيو وختونو کې د دويم ځل لپاره د رايوفسکي له مورچله وتښتېد. هغه له يوه ډله سرتېرو سره يو ځای د غونډيو له لمن نه د کنيازووا پلو ته ور روان شو. د مرستو يوې څانګې تـه وروړسـېد او هلتـه يـې وينـې وليـدې، د سـلګونو ټپيـانو چغـې او زګيروي يې واوريدل، په چټکۍ وړاندې لاړ او د سرتېرو په ډله کې يې ځان ورک کړ.

يوازينی څه چې اوس پېير په ټول قوت او د زړه له کومې غوښتل، دا و چې څومره ژر کېږي، لـه هغـه وحشـتناک حالـت نـه راووزي چې پـه هغه ورځ دی په کې راګير و. هغه هيله لرله چې هر څنګه کېږي هغه خپـل ورځنۍ ژوند ته راستون او په خپله کوټه کې، په خپـل کټ او بسـتر کـې په کراره او آرام ويده شي. هغه احساسوله چې يوازې پـه دوديـز ورځنـي ژوند کې کولای شي، پر ځان، پر خپل روان او ټول هغه څـه پـوه شـي چې ده په هغه ورځ وليـدل او ويـې زغمـل، خـو د ژونـد هغـه دوديـز حالـت نـه چېړې و او نه پيدا کېده.

که څه هم په دې لارو کې چې دی روان و، نه ډزې وې او نه ګولۍ، نـه چاودنې او نه د هغو شروشور خو هرې خواته هغه څه ليـدل کېـدل لکـه د جګړې پـه ډګر کـې چې ليـدل کېږي، هماغـه لـه رنځـه او درده زورېـدلې څېړې، لـه تعجبـه ډکـه بـې دردي، هماغـه هر چېړې ټوپې شـوې وينـې، هماغـه د سرتېروشلېدلي پراته کوټونه، آن کله ناکله هماغه شـان پـه زړه کـې بېـره اچـوونکي ډزې او ددې تـر څنـګ دوړې، درنـه او ولاړ سـاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګوونکې هوا.

پېير چې درې ورسته د موژايسک په ښارګوټي کې وړاندې لاړ، د واټ څنګ ته کېناست.

د تيارو لمن خوره او د توپونو ډزې ويدې شوې. پېير څنګله ولګوله، وغځېد او تر ډېرې پورې همداسې پروت او هغه تيارو ته ځير و چې په تته تياره کې دده له څنګه تېريدې. پرله پسې يې داسې انګېرله چې مرګنۍ ګولۍ يې پر سر راوريږي. هغه به وريږديد او ټکان به يې وخوړ. د هغه هېڅ په ياد نه و چې څومره وخت هلته پاتې شو. شپه چې نيمايي شوه، درې سرتېرې چې وچې لښتې يې ځان پسې راکشولې، راغلل او ده ته نېږدې يې اور ولګاوه.

سرتېرو به کله ناکله پېير ته مخ وروړاوه او خپل اور کې به يې اور لړونی وواهه. ديګ يې پر اور کېښود. په هغه کې يې وچه ډوډۍ وړه کړه او لږ د لم وازده يې هم وروا چوله. د خوړو ښه او زړه راښکوونکی بوی له لوګي سره يو ځای شو. پېير سر را هسک کړ او سوړ اسويلی يې ووېست. سرتېرو (هغوی درې تنو) پرته له هغه چې پېير ته پام وکړي، خپله ډوډۍ خوړه او خبرې يې کولې.

له سرتېرو نه يو تن ناڅاپه پېير ته مخ وروړاوه او وې پوښتل: ته، د کومې ډلې نه يې؟ پېير فکر وکړ چې له دې پوښتنې نه د سرتېرو موخه دا ده چې ډوډۍ غواړي او کنه؟ که غواړي يې، ووايه ته ښه سړی يې او يا څوک يې؟

پېير وويل: زه، زه،

هغه داسې انګېرله چې خپل دريځ ددې لپاره ټيټ وښيي، چې سرتېرو ته ورنېږدې او هغو ته د پام وړ واوسي. هغه وويل:

-که رښتيا غواړئ، زه يو اربکي افسر يم، خو زما پوځي ډله دلته نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته، زه په جګړه کې وم او خپل کسان مې ورک کړل.

یوه سرتېري وویل:

-ګوره !ته خو !

بل سرتېري سر وښوراوه.

لومړي سرتېری پېیر ته وویل: که زمونږ آش خوړې، مهربانې وکړه، هغه خپله لرګینه کاچوغه وځټله او هغه ته یې ورکړه.

پېیر، نغري ته نږدې کېناست او د آش په خوړو شو. دغه خواړه ده ته په ټول عمر کې د خوړو شویو خوړو په منځ کې تر ټولو خواږه خواړه و. په هغه وخت کې چې دی پر دیګ ور خم و، په اشتهایې آش خوړ، کاچوغه یې ډکوله او پرله پسې خولې ته رسوله، د هغه ځېره د اور د شغلو په رڼا کې ښه څرګنده وه، سرتېرو په چوپه خوله هغه ته کتل.

له هغو نه بیا یو تن وپوښتل:-ته ووایه، ته چېرې روان یې؟

-زه موژایسک ته ځم.

-ښه، ښه ته ارباب یې؟

-هو کې !

-نوم دې څه دی؟

-پیوتر کیریلوویچ

-ښه پیوتر کیریلوویچ !درځئ چې ځو، مورږ به تا موژایسک ته ورورسوو.

په تپه تیاره کې سرتېري له پېیر سره مل د موژایسک پلو وخوځېدل. سپېدې او چرګ بانګ و چې هغوی موژایسک ته ورسېدل. پر هغو لارو چې ښار پروت و، ورختل. پېیر له سرتېرو سره ګډ روان و او چوریې هېره شوې وه چې دده انګړ ډوله مېلمستون د دغو لورو په لمنه کې دی او دوی له هغه ځایه تېر شوی دی. د هغه چرت داسې خرابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، که دده چوپړ چې دده په لټه پسې ښار ته تللی او اوس ببرته انګړ ډوله مېلمستون ته راستنېده ، د غونډې په نیمایي کې ده ته پر مخ نه وای ورغلی ، دده بـه نـه و پـه یـاد شـوی ، چې چېرې روان دی. دی بـه همداسې وړاندې تللی وای. د هغـه چـوپړ ، پېیـر د هغـه لـه ځـانګړې سپینې خولې نه چې تل به یې پر سر وه ، د شپې په تیاره کې وپېژاند. او غږ یې پرې وکړ:

-والاحضـرته ! مـوږ نـو ناهیلـه شـوي وو ، تاسـو ولـې پلـي روان یاستئ؟ چېرې ځئ مهرباني وکړئ !

پېیر وویل: اخ، رښتیا هم، چېرې روان یم؟

سرتېرې ودریدل.

له هغو نه یو تن وویل: -نو څنګه؟ تاسو خپل سړي پیدا کړل؟

د یو بل سرتېرې غږ پورته شو:

-د خـدای پـه امـان پیـوتر کیریلېـوویچ ! پـه مخـه ښـه پیـوتر کیریلوویچ !

پېیـر وویـل: د خـدای پـه امـان. او لـه خپـل چـوپړ سـره د کـور پلـو وخوځېد.

پېیر لاس جیب ته کړ او ځانسره یې وویل: یو څه باید هغو ته ورکړم، خو کوم غږ، غږ پرې وکړ:-نه، مې یې ورکوئ !

په دغه انګړ ډوله مېلمستون کې ځای پاتې نه و ، ټولې کوټې ډکې وې. پېیـر انګړ تـه ننـوت، خپلې ګـاډۍ تـه وخـوت او وغځېـد. سـر یـې ومروړه او ویده شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹

پېيـر سـر پـر بالښـت ايښـی و ، پـه ويـده کـبدو و چـې نا څاپـه يـې د ټوپونـو د ډزو غړمبهـاری، بـوم، ډز، ډوز، د ټپيـانو د زګيـرو نـه ډکـې زاری او چغې د لګبدو نـه مخکـې د ګولی وحشـتناکو آوازونـو يـې پـه غوږو کې شرنګهاری جوړ کړ، د باروتو او وينو بوی يې تر سپږمو شـو ، په زړه يې د مرګ وحشت او ګبنی ورننوته او د مرګ ويرې وويراوه. سر يـې لـه مـرورل شـوي کـوټ نـه راووبسـت او غـاړه يـې هسـکه کـړه. د مېلمستون ډوله کور په انګړ کې آرامه آرامي وه. يـوازې د مېلمسـتون د دروازې سـاتونکی ګرځېـده راګرځېده او پـه خټـه کـې د هغـو د ګـامونو آواز او د لويې دروازې له ساتونکو سره د غږيدا غـږ راتـه. پـه ګـراچ کـې چې د پېير سر پورې دده ګاډی ولاړه وه، د کوترو په جاله کې، دده د سر پورتـه کـبدو سـره کـوترې وډارې شـوې. پـه تپـه تيـاره کـې يـې وزرونـه وپړکول. په ټول انګړ کې د تازه ريبل شويو وښو بوی، چې د سـوله ايز وخت زيری يې درلـود او د پېيـر ډېر خوښـېده، ولاړو. د دوو تـر څنګ ولاړو انبارونو ، تر منځ. له ستورو ډک شين آسمان ځلېده.

پېيـر پـه زړه کـې وويـل: د خـدای شـکر دی، چـې دا هـر څـه پـای تـه ورسېدل او ببرتـه يې سر په کوټ کې ومروړه. بيا په زړه کې وويل:

-دا ډار څومره وحشتناکه دی او څومره شرم دی، چې زه وډار شوم. او هغوی .. هغوی تر پايه ټينګ ودريدل، آرام ودريدل.

له هغوی نه د پېير موخه سرتېرې وو. هغه سرتېرې چې په مورچلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې ولاړ وو او هغه سرتېرې چې ده ته يې ډوډۍ ورکړه او هغه سرتېرې چې د شمايلو په وړاندې ګونډه او د خدای دربار ته يې دعا کوله. هغوی، هغه عجيب کسان چې تر هغې ورځې پورې ده نه ووليدلي، ده نه پېژندل، هغوی، په ډاګه او برالا دده په خيال کې د نورو نه توپير پيدا کړ.

پېير چې بيا د ويدو کېدو هڅه کوله، په زړه کې يې ويل:

-څومره ښه دی چې سړی سرتېری وي. ساده سرتېری. د زړه له کومې د هغو دنيا ته ورننوتل او هغه څه چې دوی يې داسې زړور کړي دي، په ځان کې روزل او نغښتل ! خو دا څنګه کېږي چې، دا شيطاني ناولتوب، اوپر انساني اوږو دا اضافي پېټی له ځانه لرې کړای شو؟ يو وخت و چې ما کولای شول، د دوی په شان واوسم. کولای مې شول، هغه شان چې مې کولای شول، د پلار له کوره وتښتم. آن له دولوخوف سره تر دوئيل نه وروسته کېدای شي چې ما جبرا پوځ ته ولېږي. هغه ته د هغه ورځ غرمنی وريادە شوه چې په هغې کې يې دولوخوف ته د دوئيل بلنه ورکړه او هم يې په تاوژک کې له خپل روحاني مشر سره کتنه لکه بربښنا داسې په خيال کې وروځلېدله. د لوژ پرتمينه غرمنی وريادە شوه. دغه غرمنی په انګريزي کلوب کې جوړه، هغه ده، يو څوک آشنا نېږدې ګران سړی د ميز سرته ناست دی. هوکې دا، دی دی. دا روحاني مشر دی. پېير له ځانسره وويل: ګوره ! هغه مړ شوی نه و، هوکې مړ شو، خو زه خبر نه وم چې هغه ژوندی دی. او زه څومره غمجن وم چې هغه مړ شو او اوس څومره خوشاله يم چې هغه بېرته ژوندی شوی دی ! د ميز يوې خواته اناتول، دولوخوف، نيفيځکي او دينيسوف او څو تنه نور ناست وو او ددغه ډلې خلک پېير ته په خوب کې هماغه شان څرګنده ښکاريده لکه هغه بله ډله چې ده (هغوی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول. دغـه خلـک انـاتول، دولوخـوف، لـوړ لـوړ غږيـدل، سـندرې يـې ويلې، خو د روحاني مشر غږ تر هغو نه هم لوړ و. پرلـه پسـې غږيـده او د هغه د غږ انګازې هماغه هيبت او غړمبهـاری درلـود، لکـه د جګړې پـه ډګر کې د توپونو اواز، خو د روحاني آواز له دې ځانګړتياوو سره سره، خـوږ او آرامـوونکی و، پـېير پـه دې نـه پوهيـده چې روحـاني مشـر څـه وايـي، خـو پـه دې پوهيـده (ځکـه د هغـه خبرې هم پـه خـوب کې خـورا څرګنده وې) ځکه هغـه دنيکی پـه اړه او پـه دې اړه چې کـېدای شـي د هغوی په شان شي، غږيده.. که څه هم هغوی مهربانـه وو، خـو پـېيـر تـه يـې نـه کتـل، هغـوی پـېيـر نـه پېژانـده. پـېيـر غوښـتل د هغـو پـام ځانتـه راواړوي، له هغوی سره وغږيږي، غواړي ودرېږي، خو پـه همدې شـېبه کې يې پښې لوڅېږي او يخېږي.

وشرمېد او په ړښتيايې پښې ځکه لوڅې شوې وې، چې کوټ تـرې ښوييدلی و او ده بېرته په لاس راپټې کړې. په يوه شـېبه کې پـېيـر کوټ راسم کړ. سترګې يې وغړولې، هماغه انبار، هماغه پـه انبـار کې ولاړې ستنې، او هماغه انګړ يې وليدل، خو اوس هر څه په تور تم کې ډوب نه و، لږه رڼا شوې وه، او پـر هر څـه شـبنم او لـړې ليـدل کېـدل او د يخنـی احساس کېده.

پـېيـر فکـر وکـړ: سـېبدې شـوې دي! خـو پروانـه لـري، زه بايـد د روحاني مشر خبرې تر پايه واورم، بيا يې سر په کوټ کې ومروړه، خـو نه هغه غرمنی او نه روحاني مشر يو هم نه و، يوازې خيالونـه پـاتې وو، هغه خيالونه چې په څرګنده ويل شوي، هغه خيالونو چې چا ويـل او يـا په خپله پـېير په خپل ذهن کې تصورول.

پـېير، وروسته دغه خيالونه وريادول، که څه هم دغـه خيالونـه دده د هغې ورځې د سترګو ليدلی حال، خبرې وې، خـو دی پـه دې ډاډه و چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته، دا دده له خیاله بهر چا ویلي دي. هغه داسې انګېرله چې هغه هېڅ کله دا توان نه درلود چې په ذهن کې ددغه شان خیالونو تصور او داسې یې څرګنده بیان کړای شي.

دغه غږ هغه ته ویل:

-جګړه د خدای د قانون په وړاندې، د انساني آزادۍ د تسلیمي تر ټولو خورا ګرانه بڼه ده. سادګي د خدای اطاعت دی، له هغه ټبنسته نه شته، او هغوی ساده دي. هغوی غږېږي نه، هغوی کړه کوي. ویل شوې خبره سپین زر دي. او ناویل شوي وینا سره زر. تر هغه پورې چې انسان ډاریږي پر هېڅ څه لاسبری کېدای نه شي او هغه څوک چې نه ډاریږي هر څه د هغه دي. که زوریدل، نه وای، انسان به نه خپلې پولې، نه به یې خپل ځان، یو هم نه پېژاند. تر ټولو نه ګرانه خبره (هغه لا په خوب کې لیدل یا اوریدل) داده چې وکولای شو د ټولو اند ښنو معنوي یووالی په روح کې ونغاړو. پېیر په روحي تلوسې یې تکرار کړه: د ټولو شیانو یووالی، نه، یووالی نه، اند ښنې نه شو کولای سره یو ځای او یو کړو، هغه باید سره پیوند کړو. هوکې، باید پیوند شي، هوکې باید پیوند شي، باید پیوند شي ! پېیر هغه داسې انګېرله، چې یوازې په دغو، کټ مټ په دغو کلمو او تورو، یوازې او یوازې په دغو کلماتو، هغه څه چې دی یې ویل غواړي، انځوریدای شي. او هغه زوریدنه چې دی یې زغمي، پای ته نه رسېږي. هغه زیاته کړه:

-هوکې اند ښنې باید سره پیوند شي، نور نو باید پیوند شي.

یو غیبي اواز تکرار وله:

-ښاغلی والاحضرت ! باید پیوند شي ! نور نو باید پیوند شي ! والاحضرت ! باید پیوند شي ! نور نو ددې وخت راغلی چې سره وټرل شي.. والاحضرت.. باید وټرل شي..

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د پېير د څاروان غږ و چې هڅه يې کوله، پېير راويښ کړي. لمر مخامخ د پېير په مخ ورلګېده. هغه ناولي او له دوړو خاورو ډک مېلمستون ته وکتل. د مېلمستون د انګړ د څاه په شاوخوا کې سرتېرو ډنګرو ډنګرو آسونو ته اوبه ورکولې. او ګاډی د مېلمستون له دروازې وتلې، پېير په کړکۍ کې ددې ټولو تر ليدلو، مخ واړاوه، سترګې يې وترلې، په تلوار يې د ګاډی پر څوکۍ کې بيا ځان وارتيږه او وې ويل:

-نه، نه زه دا نه غواړم، زه نه غواړم دا وويnم او نه غواړم پرې پوه شم. زه غواړم په هغه څه پوه شم، چې په خوب کې راته څرګند شوی دی. که يوه شېبه نور نه وای راويښ شوی، په ټولو به پوه شوی وای، اوس نو څه وکړم؟ پېير په وحشت دا احساسوله، هغه څه چې ده په خوب کې ليدلي او دی پرې پوه شوی ټول رژيدلي او پرزيدلي دي.

څاروان او څوکېدار پېير ته ويل چې يو افسر راغلی او خبر يې راوړی دی، چې فرانسويان موژايسک ته نېږدې کېږي او روسان شاتګ ته اړ شوي دي. پېير پاڅېد او سپارښتنه يې وکړه، ځان جوړ، آسونه چمتو او ده پسې راشي او خپله پلی د ښار پلو وخوځېد.

پوځ له ښاره په وتو و او د لس زرو په شاوخوا کې ټپيان يې په ښار کې پرېښودل، دغه ټپيان په انګړو کې، د کورونو په کړکيو کې او ډلو ډلو په کوڅو کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. په کوڅه کې دهغه ګاډی تر څنګ چې بايد ټپيان يې وړي وای، چغې، ښکنځلې او د وهلو ټکولو غږ اوريدل کېده. پېير ده پسې خپله رارسېدونکې ګاډی خپل ټپي شوي آشنا جنرال ته ورکړه او دی هم له هغه سره په ګډه مسکو ته لاړ، هغه د لارې په اوږدو کې د خپل اوښي او د سردار اندرې له مرګه خبر شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰

پییر د اګست په ۳۰ مه نېټه مسکو ته راستون شو. د مسکو رسېدونکي تم ځای ته نېږدې، د راستو پچین یاور دی ولید.

یاور وویل:

-مورِ هره خوا تاسو لټوو، ګراف غواړي هرومرو له تاسو سره وګوري. ښه به دا وي چې همدا اوس هغه ته ورشئ، ځکه هغه هیله لري، له تاسو سره د یو مهم کار په اړه وغږېږي.

پییر پرته له هغه چې خپل کور ته لاړ شي، یوه ګاډی یې ونیوله او مخامخ د مشر قوماندان کور ته ورغي.

ګراف راستو پچین د همدې ورځې پر سهار د سکولنیکي په سیمه کې له خپل کلیوال کور نه ښار ته راغلی و. د مشر قوماندان کور له هغو بېشمېره مامورینو نه چې د سپارښتنو او آوامرو د اخېستو لپاره راغلي وو، ډک و. هغو د انتظار په خونه او دهلیز کې راټول شوي وو. وآسیلچیکوف او ګراف پلاتوف لا د مخه له مشر قوماندان سره کتلي و او هغه ته یې ویلي و چې د مسکو ساتنه ناشونې ده او هغه به تسلیم شي. که څه هم دغه خبرونه له ولس نه پټ ساتل کېدل، خو د ببلابېلو ادارو چارواکي او مامورین هم د ګراف راستو پچین په څېر پوهېدل چې مسکو به د دښمن لاس ته لوېږي. هغوی ټول راغلي وو چې له خپلو دندو استعفا وکړي او له مشر قوماندان نه وپوښتي چې د هغوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واک لاندې ادارو سره څه وکړي.

کله چې پېير د ګراف د هرکلي کوټې ته ورننوت په دې وخت کې له پوځه راغلی استازی له هغه ځایه راووت.

دغه استازي، د هغو پوښتنو په ځواب کې چې له هغه نه کېدې، په خورا ناهیلۍ لاسونه وښورول او له تالاره ووت.

پېير د انتظار په کوټه کې پاتې شو، په ستومانه او سترګو سترګو یې په هغه ځای کې ناستو ببلابېلو کسانو، زړو، ځوانانو، پوځیانو ولسي او نورو خلکو ته کتل. د ټولو په څېرو کې د ناآرامۍ او ناخوښۍ نښې څرګندې وې. پېير د مامورینو یوې ډلې ته چې یو تن یې په کې پېژانده ورنېږدې شو. هغوی، له پېير سره تر سترې مشي وروسته خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړ.

-هماغه شان یې چې لېږلي دي، هماغه شان دې راستانه کړي. څه ټکه خو نه رالوېږي، خو خبره په دې کې دی چې اوس هېڅوک د هېڅ شي ځواب نه وایي.

یو بل تن، هغې چاپ شوې پانې ته چې په لاس کې یې وه، اشاره کوله او ویل یې:

-ګورئ ! دلته لیکل شوي دي کنه؟

هغه لومړي تن وویل:

-دا بیا بله خبره ده، دوی اړ دي چې دا د خلکو لپاره ولیکي.

پېير وپوښتل: دا څه شی دي؟

-نوې اعلامیه ده.

پېير هغه راواخېسته او په لوستو یې پیل وکړ:

« ددې لپاره چې والاحضرت دې خواته له راتلونکو پوځونو سره ژر تر ژره یوځای شي، له موژایسک نه اوښتی او په یوه ټینګ او ډاډمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای کې يې مورچل نيولی دی، په داسې ځای کې چې دښمن پر هغه ناڅاپي برید ونه شي کولای. هغه ته له دې ځايه اته څلوېښت عرادې توپونه او څه نور مهمات ورلېږل شوي دي. والاحضرت وايي چې د وينې تر وروستي څاڅکي پورې د مسکو ساتنه کوي او آن چمتو دی چې کوڅه په کوڅه وجنګېږي. ورونو ! تاسو دې ته هم پام کوئ چې دولتي اداري ترڅ شوي دي، مورږ بايد هغه منظمې کړو ، ډاډمنو ځايونه ته يې واستوو او يا به ظالمانو او شر اندازو سره ګورو ،خو ددې لپاره چې خبرې دې ته ورسېږي، زه ښاري او کليوالو زړو او ځوانانو ته اړتيا لرم. ددې لپاره به مو دوه ورځې مخکې خبر کړم، خو اوس دې ته اړتيا نه شته، نو ځکه څه نه وايم. تبرونه راواخلئ، نېزې هم بدې نه دي، خو شاخې تر ټولو بيا ښې دي. يو فرانسوي خو د جودرو تر يوې بوجې درونده نه دی. سبا تر غرمنۍ وروسته يو(افيرسکانومی) شمايل را اخلم او د ټپيانو د ديدن لپاره د ايکاترين روغتون ته ورځم. هلته به اوبه مبارکې کړو او هغوی به ژر روغ شي. زه اوس روغ يم،زما سترګې خوږېدې اوس مې دواړه سترګې وينې.»

پېير وويل: خو ما ته پوځيانو ويلي و چې په ښار کې جګړه ناشونې ده او مورچلونه هم ..

هغه لومړنې چاروا کې وويل:

-مورږ هم په همدې اړه غږېدلو.

پېير وويل: دا بيا څه معنا لري چې ليکلي يې دي، زما سترګې خوږېدې او اوس دواړه وينې.

ياور په موسکا موسکا وويل: د ګراف پر سترګو بخار راختلی دی،کله چې ما هغه ته وويل خلک راغلي چې تا وګوري، هغه خورا نا آرامه شو. او ناڅاپه يې هماغه موسکا پرشونډو خپله پېير ته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ربنتيا ښاغلی ګراف موږ اوريدلي چې تاسو هم له کورنيو ستونزو سره لاس ګريوان ياست؟ داسې ويل کېږي چې ستاسو مېرمن ګرافينه ...

پېير بې پروا وويل: ما خو څه نه دي اوريدلي، ښه وايه، تاسو څه اوريدلي دي.

ياور چې هماغه موسکا يې پر شونډو خوره وه، وويل:

-نه، نه، پوهېږئ ! خلک هسې آوازې هم خپروي، خو زه وايم ما هسې اوريدلي دي.

-وايه څه دي اوريدلي؟

ياور بيا په هماغې موسکا وويل: هوکې، داسې ويل کېږي، چې ګرافينه ستاسو ميرمن تکل کړی دی، بهر ته لاړه شي، کېدای شي، دا هسې آوازه وي ..

پېير په ګڼې ګڼې خپلې شاوخوا ته وکتل او وې ويل:

-کېدای شي ! هغه، هغه لنډ ونې زاړه سړي ته چې پاکې جامې يې اغوستې، تکه سره بشره يې لرله، لوړه ږيره، او ګڼ بانه يې لکه واوره تک سپينې و ، اشاره وکړه وپوښتل:

-دا بوډا څوک دی؟

-دا يو سوداګر دی، هوتلي، هغه ويريشيا ګين نومېږي. تاسو به د هغې خبرپانې کيسه اوريدلې وي؟

پېير د بوډا آرامې، ټينګې څېرې ته وکتل او په داسې حال کې چې په هغې کې يې د خيانت نښې ليدې وويل:

-ښه ويريشيا ګين همدا دی !

ياور وويل: نه دا خپله هغه نه دی، دا يې پلار دی، دا هماغه څوک دی چې خبرپانه يې ليکلې ده، هغه ځوان دی، هغه نيول شوی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاري چې تور يې دروند دی.

يو بوډا چې يو ستوری يې پر ټټر ځړيده او يوبل په ختـه المـاني مامور، چې صليب يې په غاړه کې پروت و، لـه دغې ډلې سره يو ځای شول.

ياور کيسه کوله: ګورئ ! دا جړه کيسه ده، دا خبر پاڼه دوه مياشتې مخکې راپيدا شوه دا پاڼه چا ګراف تـه راوړه او هغـه سپارښتنه وکړه چې دا دې وخښل شي. هماغه و چې ګاوريل ايوانوويچ د څښنې لپـاره وګمارل شو، تر هغه پورې دغه خبرپاڼه د درې شپېتو تنو لاس پـه لاس ګرځېدلې وه. ګاوريل ايوانوويچ يو تـه ورځې او پوښتنه تـرې کوي: دا پاڼه مو له کومه کړه؟ هغـه ورتـه وايي: پلانې راکړه. بيا هغـه پلانې تـه ورځې او ورنه پوښتي چې دا پاڼه تاسو له چا نـه اخيسـتې ده؟ همداسې خوله پـه خولـه، تـر هغـه چې خبره او وار ويريشـياګين تـه رسـېږي. دلتـه ياور وخندل او وې ويل: پوهېږئ، يو چا چې ښوونځی هم پای تـه نـه دی رسولی، يو سوداګر ګوتی، له هغه نه پوښتي: تاسو دا خبر پاڼه له کومـه کړه؟ خو غوره خبره دا وه چې مورږ پوهېدو چې هغـه خبرپاڼه يې لـه چا اخيستې وه، هغه د پستې له مديره پرته لـه بل چا نـه اخيسـتی نـه شـوه. خو هغو، په خپل منځ کې جوړه کړې وه، نو ځکه وايي:

-له هېڅ چا مې نه ده اخيستې، ما خپله ليکلې ده. کـه هـر څومره يې وپوښتو، هر څومره يې وګواښوه، هغه پـه خپلې خبرې ټينګـار کـاوه او ويل يې:

- خپله مې ليکلې ده. خبره يې په همدې ډول ګراف تـه سره ورسوله. ګراف هغه وروغوښت. دا پاڼه تا له کومه ځايه راوړې ده؟

-خپله مې ليکلې ده.

د ياور پرشونډو لـه غروره ډکـه د خوښـۍ موسکا خوره شوه او وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل:

-ګوره ته خو ګراف پېژنې، هغه خورا په قهر شو او وې ویل:

-دا سپین سترګی ګوره، دروغ او تېنګار د څه لپاره !

پېیر وویل:

-ښه ښه پوه شوم ! ګراف غوښتل چې هغه دکلوچارف په لاس ورکړي او د هغه نوم یاد کړي.

یاور په ډار سره وویل: نه، هېڅکله نه ! د کلوچارف له توره پرته، نور تورونه هم ډېر وو، دې تورونو ته هېڅ اړتیا نه وه. هغه لا پخوا شړل شوی و. خو خبره په دې کې وه چې ګراف سخت په قهر شوی و او وې ویل:

-تا څنګه کولی شول هغه ولیکي ! هغه له میز نه، د هامبورګ ورځپاڼه راواخېسته، او وې ویل: وګوره ! دلته خپره شوې ده. تا هغه لیکلې نه ده، تا هغه ژبارلې ده، هغه هم ناسمه ژباړه، ځکه ته احمق خو په فرانسوي هم نه پوهېږې. تاسو څه فکر کوئ ؟

هغه ځواب ورکړ: نه، هېڅکله نه، ما هېڅ کومه ورځپاڼه لوستې نه ده، دا پاڼه ما خپله لیکلې ده.

-ښه چې داسې ده، ته خایین یې، تا محکمې ته سپارو چې ځړوند دې کړي. ګوره ! ووایه خبر پاڼه دې له چا اخېستې ده؟ خو ځوان ویل:

-ما هېڅ کومه ورځپاڼه لیدلې نه ده، ما هغه خپله لیکلې ده. څېړنه او پلټنه ځای پر ځای ولاړه او تر دې نه مخکې لاړه نه. ګراف د هغه پلار راوغوښت، خو هېڅ ګټه یې ونه کړه. محکمې ته یې سپاره، تورن یې کړ او شاقه کار ته یې ولېږه. اوس یې پلار راغلی او د هغه د بښنې شفاعت کوي. خو لچک ځوان، هسې یو باغي یاغي د سوداګر زوی، د نجونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غوړو جامو لپـوال اوس داسې کبرجن شوی چې لـه شـیطان نـه ځـان زیات ګڼي. ګورئ ! داسې زلمی دی ! پلار یې د کامن پله ته نږدې یـوه کافي لري، په دې کـافي کـې یـې د حضرت مسـیح یـو شـمایل .. ځړولـی دی چې پـه یـو لاس کـې یـې یـوه سـپېځلې لکړه او پـه بـل لاس کـې نـړۍ نیولې ده. هغه دغه انځور کورتـه وړی دی، څو ورځې یـې هلتـه سـاتلی دی او یو احمق انځورګر یې پیدا کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

د دغې نوې کیسې په منځ کې و چې پېیر یې مشر قوماندان ته وروغوښت. پېیر د ګراف راستوپچین دفتر ته ورننوت. راستوپچین د پېیر ورننوتلو سره په داسې حال کې چې سترګې او تندی یې منبل، سترګې برندې او تندی یې تریو کړ. لنډ ونې سړي چې هغه ته څه ویل د پېیر د ننوتلو سره سم چپ شو.

همدا چې هغه لنډ ونی سړی ووت، راستوپچین وویل:

-سلام علیکم ستر جنګیاله ! ستاسو د سترو سرښندنو په اړه مې اوریدلي دي، خو اوس نه ددې په اړه ،خبره دې زما او ستا ترمنځ یې ګرانه.

ګراف راستوپچین وپوښتل:

- دا راته ووایه چې ته ماسون (یو مذهبي ډله) یې؟

د راستوپچین خبرې له داسې یوې ملنډې نه ډکې وې، چې تا به ویل ماسون والی کومه ګناه ده او دی غواړي، هغه وښیي. ګراف راستوپچین وویل:

-ما ته په پوره توګه څرګنده ده، ګرانه ! چې ماسون تر ماسونه پورې دی، زه هیله لرم تاسو له هغو ماسونانونه، نه یاستی، چې د بشر د ژغورنې په نامه غواړي روسیه ووژني.

پېیر ځواب ورکړ: هو زه ماسون یم.

-دغه ده، ګورې ګرانه ! تاسو به هرومرو خبر یاستي چې ښاغلي سپرانسکي، ماګنبځکي هغه ځای ته چې لېرل شوی وای، ولېرل شول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغـه راز ښـاغلی کلوچـاروف سـره هـم همداسې وشول او لـه نورو هغـو کسانو سره چې د سلیمان د معبد د جوړولو تر نامه لاندې یې هڅه کولـه د خپل هېواد معبد وران کړي. تاسوباید پـوه شوي وای چې لـه هغـوی سره د دغـه راز کړو لپـاره کلـک دلایـل و، کـه د دې ځـای د پسـت مـدیر ناوړه ګواښمن سړی نه وای، ما هسې بې دلیلـه تبعیـد ولی نـه شو. اوس دا هم راته څرګنده ده چې تا له ښاره د هغـه د لېرېدلو لپاره خپله ګاډی هم هغه ته ورلېږلې او د هغه ځښې کاغذونه دې هم د ساتنې لپـاره لـه هغـه اخېستي دي. تاسو ما ته ګران یاست، زه نـه غـواړم تـا تـه کومـه ستونزه پیـدا کـړم، زه ترتاسـو دوه برابـره مشـریـم او تاسـو تـه د پـلار پـه څېر لارښوونه کوم چې له دغه راز خلکو سره خپلې اړیکي بند کړئ او خپلـه هم ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شي.

پېیر وپوښتل: ښه ښاغلیه ګرافه، د کلوچاروف ګناه څه ده؟

راستوپچین چغه کړل:

-د هغه په ګناه زه پوهېږم، دا ستاسو په صلاحیت کې نه دی، چې په دې اړه له مانه پوښتنې وکړئ.

پېیر پرته له هغه چې راستوپچین ته وګوري، وویل:

- که هغه مو د نـاپلیون د خبر پـانو، پـه خپرولـو تـورن کړی دی، ښـه ده، نو دوی څنګه دا ثابتولی شي؟

راستوپچین له پخوانه لا په لوړ آواز، د پېیر خبرې پرې کړې او وې ویل:

-داهمداسې ده، هغـه لا پـه قهـرجن آواز چې د سـپکاوی ننبـې یـې یادولې، وویل:

-ویریشیاګین خائین دی او وطن پلورونکی دی او پـه حق سر یـې خپله جزا لیدلې ده. خو ته ما دلته د دې لپاره نه یې راغوښتلی چې زمـا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارونو په اړه وغږېږو ، بلکې ددې لپاره مې راغوښتلی یې چې تا ته مشوره درکړم او یا سپارښتنه درته وکړم چې ته دې له دغو شان کسانو لکه کلوچاروف سره خپل اړیکي وشلوې او بیا ژر تر ژره له دې ځایه لاړ شې. د هر چا په سر کې چې داسې لېونتوب وي، زه به یې تر خلاص کړم،خو ناڅاپه یې دې ته پام شو چې ببزاوخوف سره له هغه چې هېڅ ګناه یې نه ده کړې، غږېږي او پر هغه چغې وهي. په مینه یې د هغه لاس راونیو او وې ویل:

- مورِ د یوې ستړې بدمرغۍ. په درشل کې یو ،زه د ټولو هغو کسانو د نازولو او پاللو وخت نه لرم چې زما دیدن ته راځي، ما به وبښې، اوس ستاسو خوښه چې هر څه کوئ ګرانه ! تاسو اوس څه کوئ؟ زما موخه داده چې تاسو خپله څه کوئ؟ تاسو خپله؟

پېیر پرته له هغه چې سر پورته او د بشرې حالت بدل کړي، وویل:

-هېڅ، هېڅ څه نه کوم.

ګراف تندی تریو کړ او وې ویل:

-د یو دوست مشوره واوره، ځنډ پرېږه مه، ژر تر ژره له دې ځایه ځان باسه، ځه څومره ژر چې کولای شئ، له مسکوه ووزه، روغ او نیکمرغه به هغه څوک وي چې خبره اوري او غوږ ورته نیسي، د خدای په امان ګرانه ! کله چې پېیر له کوټې نه وت، هغه له دروازې نه ورپسې غږ کړ:

-هو ، رښتیا له یاده مې ووتل، له تاسونه وپوښتم، دا رښتیا ده چې ګرافینه (د هغه مېرمن – ایلین) د مسیحي کاتولیک کشیشانو منګلو ته ورلویدلې ده؟

پېیر هېڅ ونه ویل،تندی یې تریو او خوا یې داسې شنه شوه چې هېڅکله هغه چا په دې ډول نه و لیدلی او همداسې لاړ او ووت.

کلـه چـې کورتـه راورسـېد ،هوا تیـاره شـوې وه. پـه هغـه مابنـام

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګارنګ کسان دده دیدن ته راغلي وو. د کمیټې سکرتر، د هغه د کنډک ډګروال، د اداري مشر، دوه چوپړان او یو څو تنه ګدایان. هغو ټولو هر یو خپله هیله لرله او د اسې غوښتنې یې کولې چې د هغو د ستونزو لپاره پېیر باید پریکړه کړې وای، پېیر په دې خبرو هېڅ نه پوهېده، پروایې نه لرله او پوښتنو ته یې یوازې ددې لپاره ځوابونه ورکول چې د هغو له غمه ځان وژغوري، خو وروسته له هغه چې پېیر، د هغو ارباب یوازې پاتې شو، هغه د خپلې ښځې لیک پرانست او هغه یې ولوست.

هغوی – په مورچلونو کې سرتېري، سردار اندري ووژل شو... بوډا...

سادګي د خدای تابعیت دی، باید وزور ښوو... ټولې معناوې باید سره پیوند شي... ښځه غواړي مېړه وکړي... باید هېر کړو او پوه شو... هغه د کټ پلو ته ورغی. پرته له هغه چې کالي وباسي، ځان یې پر کټ وروغاړه او سمدلاسه خوب یور.

کله چې بل ورځ سهار راویښ شو، د هغه د چوپړانو مشر راغی او ده ته یې خبر ورکړ چې د ګراف راستو پچین نه یو مشر پولیس راغلی او غواړي پوه شي آیا ګراف ښزاوخوف له مسکو نه وتلی دی او کنه؟

تر لسو پورې ببلابېل کسان چې د پېیر دیدن ته راغلي وو، د هرکلو په تالار کې هغه ته سترګه په لاره وو. پېیر په تلوار کالي بدل کړل او ددې پر ځای چې هغو ته ورشي، د ودانۍ د شا د لارې له زینو ښکته شو او له دروازې ووت.

له هغه ورځې، بیا د مسکو د تالان اوورانولو تر پایه پورې، د ښزاوخوف د کورنۍ له غړو نه یو هم، سره له ټولو هڅو او لټولو نه، هېڅ چا نور هغه ونه لید او په دې نه پوهېدل چې هغه چېرې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲

د رستوف کورنۍ د سپتمبر تر لومړۍ نیټې یعنې پر مسکو د دښمن د یرغل تر درشله پورې په دې ښار کې پاتې شوه.

وروسته له هغه چې پیتیا د قزاقانو په ابالنسکي نومې غونډ کې دنده واخیسته او بیا (د بیلایا څرکوف) کلیسا ته چې هلته د غه غونډ په کې جوړیده دده تګ، د ګرافینې په زړه کې تلوسه راوپارولـه. دې خیال چې د هغه دواړه زامن، جګړې ته تللي، دواړه ددې له پامه لرې شوي، نن یا سبا کېدای شي یو یو یا دواړه یو ځای ددې د یوې خورلنډې د درې زامنو په شان ووژل شي، دا ډېره زوروله او سږ کال په اوړي کې دا د لومړي ځل لپاره و چې دې تصور د هغه خیالونه په خورا عذابوونکی ډول په ځان اختـه کړي وو. دې غوښتل او هڅه یې کوله نیکولای له جګړې راوغواړي، دې هیله لرله چې خپله پیتیا تـه ورشي او هغه یو ښه ځای لکه پترزبورګ ته واستوي، خو نه دا کار وشو او نه هغه.. هېڅ معلوم نه و چې نیکولای چېرې دی او تر خپل وروستي لیکه چې په هغه کې یې له شهزادګۍ ماریا سره د خپلې کتنې یادونه کړې وه، هېڅ حال معلوم نه و.

مشرې ګرافینې هېڅ خوښ نه درلود او که به ویده شوه خوب به یې لیده، چې دواړه زامن یې وژل شوي دي. ګراف تر ډېرو مشورو او خبرواترو نه وروسته په پای کې د ګرافینې د کرارولو لپاره لاره پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. هغه پيتيا د ابالنسکي له غونډه د پېير ببزاوخوف غونډ ته چې د مسکو په څنډو کې مېشت و رابدل کړ. که څه هم پيتيا بيا هم په پوځ کې پاتې کېده، خو د خدمت د ځای په دغه بدلون کې، ګرافينه ځکه لږ آرامه شوه چې لږ تر لږه د هغه يو زوی دې ته نېږدې او د دې تر څارنې لاندې وي. او هيله يې لرله داسې يو چاره وکړي چې پيتيا داسې په يوه ځای کې وګماري چې نور له هغې لرې نه شي. او هغه په داسې يوه قطعې کې وساتي چې هغه هېڅکله په جګړه کې ګډون ونه کړي. تر هغه پورې چې نيکولای تر ګوابښ لاندې و، ګرافينې داسې انګېرله چې د هغه مشر زوی دې ته د هغې تر نورو ټولو اولادونو ګران دی. دې به له دې امله ځان ډېر ملامتاوه، خو کله چې به پيتيا ورياد شو، د هغې کمکي زوی، هغه شيطان پيتيا چې سبقونه يې نه ويل، په کور کې يې هر څه ماتول، ټول يې له ځانه ستومانه کړي وو، هغه پيتيا چې تورې سترګې، خندنی څېره او لوړه پزه يې درلوده او پر اننګو يې سورواڼی ناست و، ددغو پخو، بې رحمو او قهرجنو خلکو لاس ته ورلويدلی و، هېڅ څرګنده نه وه چې د څه لپاره جنګېږي، خو بيا هم له هغه خوند اخلي، هوکې هغې ته خپل پيتيا ورياد شو، نو داسې به يې انګېرله چې هغه تر ټولو اولادونو نه زيات ورته ګران دی. هر څومره به چې مسکو ته د پيتيا د راستنېدو موده لنډيده، په هماغه اندازه به د ګرافينې ناآرامی لا زياتېده او زياتېده. هغې داسې تصور کاوه چې دغه نيکمرغه ورځ به هېڅکله راونه رسېږي. هغه نه يوازې د سونيا بلکې د ګرانې ناتاشې او آن د خپل مېړه تر مخې به بې صبري او ناآرامي کوله. هغې به په زړه کې ويل:

-دا ټول څه کومه، زما له پيتيا پرته بل يو هم په کار نه دی.

د اګست په وروستيو ورځو کې د نيکولای بل ليک راورسېد. هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لیک له ورونژ نه رالېږلی و. هلته یې دی، د آسونو پلورلو پسې استولی و. دغه لیک ګرافینه آرامه نه کړه. وروسته له هغه چې پوه شوه چې یو زوی یې له ګوابښ نه لرې شوی دی، د بل زوی، پیتیا د ژوند په اړه یې زوریدنه لا پسې زیاته شوه.

سره له هغه چې لا د اګست په شلمه د رستوف ټول نېږدې خپل خپلوان او پېژندګلوي له مسکو نه وتلي وو، سره له هغه چې ټولو پر مشرې ګرافینې ټینګار کاوه چې څومره ژر کېدای شي دوی هم له مسکو نه ووزي، خو هغې تر هغه پورې چې ددې د ژوند پانګه، د هغې کمکی زوی پیتیا له مسکوه را ونه رسېږي، اصلا له مسکوه د وتلو په اړه د چا خبره هم نه اوریده. د اګست په ۲۸ مه نېټه پیتیا مسکو ته راورسېد. د مور له خواخوږۍ، ناز او اند ېښنې نه ډک هرکلی، د ځوان شپاړلس کلن افسر خوښ نه شو. که څه هم مور خپل دغه تکل چې زوی، نور له ځانه، نه لرې کوي، له هغه نه پټ ساته، خو پیتیا د مور په دغه خیال پوه شو او د مورنۍ احساس او غریزې له مخې په دې پوهېده چې د مور نازول او پالل به دی له کاروباسي او نور به یې هم نازولی کړي. (دده په وینا) دده د مېړنتوب اور به آرامه کړي. هغه مسکو ته د راتګ په وخت کې له مور سره خورا سوړ تګ راتګ کاوه او له هغې سره د مخامخ کتنې نه یې ډډه کوله. او تل یې له خپل خور، له ناتاشا سره چې پر ده ډېره مهربانه وه او د ورورګلوۍ مینه یې ورسره کوله، خپل وخت تېراوه.

ګراف د خپل همیشنۍ دریځ له مخې د اګست تر ۲۸ مې پورې له مسکوه د وتلو لپاره هېڅ ډول چمتووالی نه درلود، خو د اګست په ۳۰ مه د ریزان له ولایت او د مسکو له څنډو نه د دوی لېږدولو ته ګاډی راورسېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اګست لـه ۲۸ مـه تـر ۳۰ مـې پـورې ټـول مسـکو پـه شروشـور او خوځبدا کې و. د ګاډیو کتارونو هر ورځ د بارادنیو د جګړې پـه زرګونـو ټپیان، د دراګـامیلووا لـه دروازې نـه مسـکو تـه راوړل، پـه ښار کې دې خوا هغې خوا رسول. د مسکو په زرګونو او سبدو نکي او د هغـو کـډې یې د ښار د نورو دروازو له لارې له ښاره ووبستل. د راستو پچین د خبر پانو سره سره، یا له هغو پرته، یا دهغـو د اغبز لـه مخـې ډولاډول ضـدو نقیض او عـجیبې غریبې آوازې به په ښار کې خورېدې. یوه، به ویل چې څوک له ښاره وتلو ته نه پربږدي، بل به برعکس ویل چې ټول شمایل یې د ښار له کلیساوو نه راټول او ټول خلک پـه زوره لـه ښاره باسي. چا بـه ویـل چې د بـارادنیو تـر جګړې وروسـته روسي پـوځ د پخـوا پـه شـان جګړې ته دوام ورکړي او فرانسویانو ماته کړې ده، کوم تن به بیا د هغـه ضد خبره کوله او ویل به یې چې روسي پـوځ تـالا شوی دی، بل بـه ویـل چې د مسـکو اربکیـان، لـه روحـانیونو تـر مخـې شـوي دي او ځـان درې غونډیو ته رسوي، چا بیا په پټه پټه ویـل چې کشـیش اګوسـتین تـه لـه مسکو نـه د وتلو اجازه نـه ده ورکـړ شوې، د وطـن خایینـان نیـول شـوي کلیوالو پـاځون کړی او هغـو کسـانو چې کډه کړې ده، پـه کورونـو یـې تـالان ګـد کـړی دی، داسې او داسې نـورې آوازې، خـو دا ټـولې آوازې وې، پـه اصـل کې ټول هغـه چې کډه شـوي وو او هغـه څوک چې پـاتې شـوي وو (او هغـه جرګـه چې پـه هغـه کـې د مسـکو د تسـلیمي پریکـړه کښده، لا په فیلي کې جوړه شوې نه وه) ټولو داسې احساسوله (او خپـل احساس یې پټاوه) چې مسکو به هرومرو تسلیمیږي. هر څوک بایـد ژر تر ژر وتښتي او خپلې شـتمنۍ خونـدي ځـای تـه ورسـوي. خلکـو داسې ګڼله چې او سني هر څه باید راوپرزبږي او د هغه پر ځـای بـل دولـت جـوړ شي، خـو د سپتمبر تر لومړې نېټې پورې هیڅ شی بدل شـوی نـه و، هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان چې يو جاني د پانسۍ رسۍ ته بدرګه کېږي او هغه په دې پوهېږي چې اوس بايد هر څه بدل او دی اعدام شي، خو بيا هم شاوخوا ګوري او خپله کړه خولۍ راجوړولي، دغه شان مسکو هم سره له هغه چې انګېرل کېده، ژر به سقوط وکړي او ټول هغه اړيکي چې خلکو د هغو له مخې ژوند کاوه او ورسره روږدی و، وشلېږي خو بيا يې هم بې ارادې خپل ورځني ژوند ته دوام ورکاوه.

د مسکو تر سقوطه د دري ورځو په اوږدو کې د رستوف د کورنۍ ټول غړي هر يو د خپل ژوند په ببلابېلو غمونو کې ډوب وو، ګراف الیا اندريوويچ د کورنۍ مشر پرله پسې د ښار ببلابېلو سيمو ته تګ راتګ کاوه، هلته به يې رنګارنګ آوازې اوريدې، بېرته به کورته راستنېده او په تلوار سره به يې له ښاره وتلو ته د چمتووالی سپارښتنې کولې.

ګرافينه د کالو او د کپړو د ټولولو څارنه کوله، له ټولو نه خپه و او پرله پسې پيتيا پسې، چې له هغې نه تښتېده، دې خواته او هغې خواته تلله راتلله. ناتاشې سره به يې ځکه رخه کوله چې پيتيا به ټول وخت له هغې سره و. يوازې سونيا وه چې په رښتيا يې کارونه کول، کالي يې ټولول، خو هغه هم په دې وروستيو وختو کې ټول وخت ځکه خواشينې وه. چې د نيکولای هغه ليک يې ددې په مخ کې لوستې و، چې په هغه کې له شهزادګۍ ماريا سره د هغه د کتنې يادونه شوې وه. ګرافينه، د ليک تر لوستلو ډېره خوشاله شوې وه او ويل يې و چې د نيکولای او شهزادګۍ په دغه کتنه کې د خدای اراده وينې.

ګرافينې ويلي و:

- زه هېڅکله په دې نه وم خوشاله چې سردار اندري بالکونسکي (د ماريا ورور) له ناتاشې سره کوژده وکړه، تل مې داهيله لرله، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیکولای له شهزادګۍ ماریا سره واده وکړي.

سونیا داسې احساسوله چې د ګرافینې دا خبره رښتیا هم ده، ځکه د رستوف د کورنۍ د دیوالي کېدو د مخنوی یوازینۍ لاره دا وه چې نیکولای له یوې بډایې نجلۍ سره واده وکړي، له شهزادګۍ ماریا پرته، بله نبه ناوې نه پیدا کېده، خو د سونیا لپاره دا ستره بدمرغي وه، ددغې خواشینۍ او د غم له لوی پېښې سره سره بیا هم هغې په ځان کې دا توان پیدا کړ چې د چوپړانو لارښوونه وکړي، د پړو او پېټیو په ترڅ او راټولولو کې ونډه واخلي، نو ځکه ټوله ورځ همداسې اخته وه. ګراف او ګرافینې به چې کله غوښتل کومه سپارښتنه او غوښتنه وکړي، هغې ته به یې ورغږ کړ. پیتیا او ناتاشا نه یوازې له خپلې مور او پلار سره مرسته نه کوله، بلکې په خپلو نازونو او کړو وړو به د نورو خندې کېدل. ټوله ورځ د هغو د خندا کړسهاری شروشور او خپل منځ کې د هغو د ناندریو غږ او چغې پورته وې. خوشاله به وو، خندل به یې، خو دې خندا کوم ځانګړې علت نه درلود... پیتیا وروسته له هغه چې پوځ ته تللی و، نور نو هغه وړوکی هلک نه و (لکه هغه شان ټولو ورته ویل) بلکې پوه تکړه او زړور زلمی و. هغه له دې کبله خوشاله و چې له (بیلې ځرکوې) له سیمې نه چې هلته نن سبا جګړه پیل کېده، مسکو ته را بدل شوی دی، خو دا ځای هم ژر د جګړې ډګر کېدونکی و، خو دی له ټولو نه زیات په دې خوشاله و چې ناتاشا هغه څوک چې د دې ساعت به ورسره نبه تېروه خوشاله و. ځکه ناتاشا له دې امله خوشاله وه چې تر اوږدو غمونو وروسته اوس، بې غمه شوې وه، او داسې څه نه و، چې هغه ته څه غم ورپه یاد کړي او خوا یې شنه کړي. د هغې روغتیا هم نبه شوې وه، ددې تر څنګ هغه په دې خوشاله وه چې یو څوک یې تر څنګ و چې د دې ستاینه یې کوله... پیتیا سر تر پایه د دې په ستاینو لګیاو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپیتیـا د خوشـالۍ بـل غـوره علت دا و چې جګړه د مسـکو دروازو تـه رارسـېدلې وه، ډېـر ژر ددغـو دروازو تـر شـا ډزې پیـل کېـدونکې او د خلکو تر منځ بـه وسلې ویشـل کېدونکې وې، خلک تښـتېدل، کومې خواته تلل او کوم عجیب غیـر معمـول څه پېښـېدل. دا ټول د هر چا پـه تېره د ځوانانو لپاره یو عجیب څه برېښـېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

د اګست په یو د برشمه د سه شنبې په ورځ، د رستوف په کور کې هر څـه لانـدې بانـدې او ګـډوډ وو. تـولې دروازې پرانیسـتې، څوکۍ او میزونه یې راتول کړي او یا یې د باندې راپسـتلي وو او یا یـې همالتـه ځای پر ځای کړي وو. هینداري او تابلو ګانې یې لـه دیوالونو نـه ښکته کړې وې. هرې خواته صندوقونه ایښي و او دې خوا هغې خوا واښه ،د پوښولو کاغذونـه او رسۍ پرتـې وې. هغـو کلیوالـو او چوپړانـو چې دا ټول شیان او کپړې ځای پر ځای کول، پـه درنـو درنـو قدمونو پـه لرګین غولي، دې خوا هغې خواتـه تلل راتلل. د کور پـه انګړ کې بې شمېره کلیـوالي ګـاډۍ او کراچـۍ چې ځینـي یـې بارشـوې او ځینـې لا تشـې ولاړې وې.

د کـور او انګړ فضـا د هغـو چوپړانـو او کلیوالـو لـه غږیـدا، نـارو او شروشور نه چې له خپلو ګاډیو او کراچیو سره له کلي نه راغلي وو، ډکه وه. هغوی یو بل ته نارې وهلې او پر یو بل به یې غږ کاوه. دا ښکاره نـه وه چې ګراف لا سهار د وخته چېرې تللی و. ګرافینه چې له شروشور نـه یـې سر په درد شوی و او په لامده شوي دستمال یې تړلی و، پـه واړه تـالار کې ویده وه. پیتیا په کور کې نه و او هغه د خپل هغه ملګري کورته چې دواړو غوښتل د اربکي پوځ نه ځان رسمي پوځ تـه بدل کړي، تللی و. سونیا په تالار کې وه، د چینـو او کربسـتالو د کپړو د تړلـو شویو پیټـو ساتنه یې کوله. ناتاشا په خپله کوټه کې چې تـالان شـوې هغې تـه پـاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدله، د خپلو کمیسونو او د غاړې د دستمالونو په منځ کې ناسته وه. .. هغې خپل ځېنې کالي چوپړانو تـه وروبښـل، خو کله چې خبره دې تـه ورسېده چې یو څه باید ټول کړي، هغه ښه او بد جلا کړي، حوصله یې په تنګه شوه او دونیاشا ته یې وویل:

-ته، ګرانې دونیاشا، ته به یې راته ټول کړې، هـ؟

همدا چې دونیاشا ژبـه وکړه چې پـه مینـه بـه دا کـار ورتـه وکړي، ناتاشا پر غولي کېناسته او د نڅا هغه پخوانی کمیس یې راواخیست او په خیالونو کې ډوب شوه. .. بیا ببرته له ځایه پاڅېده، له کړکۍ نه یې د باندې وکتل. په کوڅه کې، له ټپیانو نه ډکه یوه کراچۍ ولاړه وه.

مینځې، چوپړان، آشـــپزان، ګاډیوانان، تحویلداران، دګاډیوانانو ملګري د آشپزانو شاګردان، ټول او ټول د دروازې خواته ولاړ او ټپیانو ته یې کتل.

ناتاشې سپین دستمال پر سر واچاوه، د دستمال دوه څوکې یې په لاس ټینګې ونیولې او لاړه کوڅې ته ووتله.

بوډۍ ماوراکوزمینیشنا، پخوانۍ تحویلداره د دروازې پـه شـا و خوا کې له ګڼه ګوڼې راجلا او هغې ګاډۍ تـه چې پـه پـړو تـړل شوې او کېږدۍ ډوله وه، ورنېږدې شوه. هغې په ګاډۍ کې لـه ځوان پراتـه افسر سره چې رنګ یې الوتی و، خبرې پیل کړې. ناتاشا څو ګامـه وړاندې لاړه په داسې حال کې چې خپل د سر دستمال یې، هماغـه شـان پـه دواړو لاسونو کلک نیولی و، په حیا ودریده او د ځوان افسر هغو خبرو ته یې غوږ ونیو چې هغې زړې کلي دارې ته یې کولې.

ماورا کوزمینیشنا وویل:

-ښه، ته نو په مسکو کې هېڅوک نه لرئ؟ ښه به داوي چې پـه کـوم کور کې آرام وکړئ، بلکه بل ځای نه وي، له موږ سره واوسه، زمـوږ خـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادارن هسې هم روان دي.

افسر په خورا ناتوانه غږ وويل:

-نه پوهېږم ما به څوک پرېږدي او کنه؟ دغه زمونږ قوماندان دی، له هغه نه وپوښتئ. هغه یو څورب جګړن ته چې په کوڅې کې د ولاړو کراچیو له کتاره راستنېده اشاره وکړه.

ناتاشې چې له وحشته یې سترګې وتلې وې. د ټپي افسر مخ ته یې کتل، په هماغه شېبه کې د جګړن خواته ورغله او وې ویل:

-کولی شي دغه ټپیان زمونږ په کور کې پاتې شي؟

افسر چې موسېده، لاس یې خولې ته ورپورته کړ. سترګې یې له خندا نه تنګې شوې او وې پوښتل:

-دا پېغله څه هیله لري؟

ناتاشا خپله پوښتنه په آرامۍ تکرار کړه، که څه هم د سر دستمال یې په دواړو لاسونو کلک نیولی و، څېره یې داسې ځیره وه چې د جګړن له شونډو موسکا ورکه شوه، په فکر کې لاړ، ګواکې په دې اړه یې فکر کاوه چې آیا دا کار شونی دی او کنه. هغه وویل:

-آه، هوکې، څه وایي، هو، اجازه ده.

ناتاشا په کراره سرو ښوراوه، په چټکۍ د ماوراکوزمینیشنې خواته چې د افسر تر څنګ ولاړه او په خواخوږۍ یې هغه ته کتل، ورغله. هغې په کرار او نرۍ آواز د ماوراکوزمینیشنې په غوږ کې وویل:

-کېدای شي، اجازه ده، هغه وویل اجازه ده.

په ګاډۍ کې پروت افسر د رستوف دوی انګړ ته ورننوت. او له ټپیانو نه ډکې په لسګونه ګاډۍ او کراچۍ د خلکو په غوښتنه، د پاورسکایا کوڅې (هلته د رستوف کور و) پلو ته ورروانې او د کلا د دروازې خواته ورنېږدې شوې. د ناتاشا دغه غیر معمول کړه خوښېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او له دغو ناپېژندلو شويو وګړوسره اړيکو خوند ورکاوه. هغې هڅه کوله چې د ماوراکوزمينيشنې په مرسته، لازيات شمېر تپيان د خپل کور انګړ ته بدرګه کړي.

ماورا کوزمينيشنا وويل:

-هر څه چې وي، ښه به دا وي چې پلار دې خبر کړې.

-نه، نه هېڅ پروا نه لري ! مورِ کولي شو يوه ورځ په مېلمستون کې تېره کړو. کولي شو، خپل نيمايي کور هغو ته ورکړو.

-دا ته څه وايې؟ لږ فکر وکړه ! کله دې خواته، هلته د چوپړانو په کوټو کې يا د مينځو په کوټو کې. هر چېرى چې ځای ورکوې، بايد له پلاره اجازه واخلې.

-ښه ده، اجازه به واخلم.

ناتاشا په چټکۍ خو د پنجو پر سر، د هغه تالار له لارې چې دروازه يې نيمه خلاصه او د سرکې او کوفمان د څاڅکو بوی ترې راته، تالار ته ورننوتله او وې پوښتل:

-مورجانې ته ويده يې؟

ګرافينه چې هماغه شېبه يې سترګې پټې شوې وې، راويښه او وې ويل:

-څه بد خوب.

ناتاشا د هغې مخې ته ګونډه ووهله، مخ يې د هغې مخ ته ورنږدې کړ، پرله پسې، پرته له هغه چې ساه بدله کړې، وې ويل:

-موږې ګرانې ! وښښې چې راويښه مې کړې، ډېره ښښنه غواړم، ډېره ملامته يم، بيا به دا کار نه کوم. زه ماوراکوزمينيشنې راولېږلم. پوهېږې تپيان يې راوستلي دي، تپي افسران، اجازه راکوې؟ هغوی هېڅ ځای نه لري، پوهېږم چې اجازه ورکوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرافيني وويل: کوم افسران؟ چا راوستي يې؟ زه خو په دې هېڅ نه پوهېږم !

ناتاشا وموسېده او ګرافيني هم وخندل.

-پوهېدم چې هغوی پرېږدئ، زه به همدا سې ورته ووايم. ناتاشا خپله مور ښکل کړه، پاڅېده او په منډه د دروازې پلو لاړه. په تالار کې له خپل پلار سره چې د بدو پېښو خبرونه يې درلودل، مخامخ شوه. ګراف په خورا تريو تندي او قهر او بې له ارادې وويل:

-مورډ پر ځنډ يدلي يو، دلته هسې تر اوسه پورې پاتې يو، کلوپ ترل شوی او پوليس وزي.

ناتاشې هغې ته وويل:

-پلار جانه ! پروا خو نه لري چې ما ته يې افسران کورته راوستل؟

ګراف په خواشيني هغې ته وويل:

- نه، نه هېڅ پروا نه لري، خو اوس د دې وخت نه دی، تر دې نه لا مهم کارونه تر مخې دی. هيله ده چې ته دغه کارونه پرېږدې او بارونو په ترلو او بارولو کې مرسته وکړې، ځکه ژر تر ژره بايد له دې ځايه لاړ شو، لاړ شو، لاړ شو. هغه چوپړانو او د کور ساتونکو ته هم دغه سپارښتنه ورکړه. پيتيا چې غرمنی ته راستون شوی و، هم نوي خبرونه درلودل.

هغه ويل چې خلک کرملين ته تللي او وسلې يې اخېستې دي. که څه هم راستو پچين په خپلو خبرپانو کې ويلي دي چې خلکو ته به دوه ورځې مخکې خبر ورکوي، خو له همدې اوس يې سپارښتنه کړې ده چې خلک دې سره له وسلو د ښار درې ګونو غونډيو ته لاړ شي. ځکه ويل کېږي چې هلته به سخته جګړه پېښه شي.

ګرافيني په حيرانتيا او وحشت د خپل زوی ځېرې ته چې په خورا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ والتیا یې خبرې کولې او د خبرو په وخت کې لاپسې ځلېدله، کتل. هغې انګېرله او غوښتل یې له زویه هیله وکړي چې دې جګړې ته لاړ نه شي، (هغه پوهېده چې زوی یې په دې جګړه کې د ګډون له شوق په جامو کې نه ځاپړي) هغه د مېړنتوب، ویاړ، خاورې او داسې نورو په اړه خبرې پیل کړې. لنډه دا چې هغه پوهېده چې هغه اوس دې ته دسیالۍ، تربورګلوۍ او هسې د نارینوب، بې ګټې او بې معنا خبرې چې ځواب هم نه لري، وایي. ګرافیني هڅه کوله، داسې یو کار وکړي چې مخکې تر بل هر کاره دوی له دې ځایه لاړ شي او پیتیا دخپل ساتونکي په نامه له ځانسره بوزي. هغې پیتیا ته هېڅ ونه ویل او تر غرمنۍ نه وروسته یې ګراف یوې خواته کړ، په ژړا او عذروزاریو یې له هغه هیله وکړه چې که کېدای شي باید همدا نن شپه هغه له دې ځایه بوزي. ګرافیني چې تر هغه پورې د ګوابښ په وړاندې بې اعتنا وه، په نښځینه دوکې چې د مینې زیږنده وه، وې ویل:

-که هغوی نن شپه لاړ نه شي، دا به له ډاره ومرې. هغې ټکې نه کوله، هغه په ربښتیا اوس له هر څه ډاریده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴

مېرمن شوس چې د خپلې لور دیدن ته تللې وه، همدا چې کور ته راستنه شوه، د میانسکایا په کوڅه کې، د چینې خرڅولو د مغازې تر مخې د لیدلې پېښې په اړه خبرویې ،ګرافینه لا په وحشت کې واچوله. هغې نه شو کولای کورته د راستنېدو په وخت کې د چینې خرڅولو د مغازې په وړاندې د نشیانو د مستۍ او ګنه ګونې له املې، ځان کورته ورسوي، هغې کورته د رسېدو لپاره، یوه ګاډۍ کرایه کړې وه، او د کوڅو، وړو کوڅو او نا آشنا کوڅو له لارو یې ځان کورته رسولی و. ګاډیوان هغه ته کیسې کولې، چې څنګه وګړو د څکلو ګیلاسونه او خمونه ماتول او سپارښتنه ورته شوې وه چې پاڅون وکړي.

تر غرمنۍ نه وروسته، د رستوف د کورنۍ ټولو غړو په خورا تلوار او چټکۍ د کالو او کېړو په ټولو او د سفر د چمتووالی لپاره، منډې وهلې. بوډا ګراف چې تر غرمنۍ وروسته ښه په ولولو راغلی و، کله به انګړ ته ووت او کله به ببرته راغی. هسې به یې نارې سورې وهلې او هغه چوپړان به چې د دروازې خواته تلل. لا چټکۍ ته هڅول. پیتیا په انګړ کې ولاړ و او چوپړانو ته به یې سپارښتنې کولې. سونیا نه پوهېده چې د ګراف له ډېرو سپارښتنو سره سره څه وکړي، ډېره ستړی ستومانه برېښېده. د کور چوپړانو نارې سورې جوړې کړې وې، یو له بل سره په ناندرۍ وو، شروشور یې کاوه او په ټولو کوټو او انګړ کې یې منډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وهلې..

هر څومره چې ټولو چوپړانو هڅه کوله، خو د شپې تر ناوخته پورې د کالیو ټولیدل او په ګاډیو کې د هغو ځای پر ځای کېدل خلاص نه شول. ګرافینه ویده شوه، ګراف هم خوځېدل سبا ته وځنډول او خپله هم کټ ته لاړ.

سونیا او ناتاشا پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، په کوچني تالار کې ویدې شوې.

په هغه شپه یې بل ټپي د پاورسکایا له کوڅې نه چېرته وړ او ماورا کوزمینیشنا چې د دروازې په خولې کې ولاړه وه، هغه یې له ځانسره رستوفیانو ته راوست. دغه ټپي د ماورا کوزمینیشنا په خیال، خورا مخور سړی و. هغه یې په داسې یوې ګاډۍ کې چې ښه پوښل شوې وه، وړ. هغه څوک چې د ګاډیوان تر څنګ ناست و، یو خورا د درناوی وړ چوپړ و. یو ډاکټر او دوه سرتېري هم د ګاډۍ د شا په څوکۍ کې ناست وو.

ماورا کوزمینیشنا بوډا سړی ته مخ وروړاوه او وې ویل:

-راځئ، راځئ، زمونږ بادارانو هسې هم روان دي. کور تش دی، مهرباني وکړئ، هیله کوم راځئ.

بوډا یو سوړ اسویلی وکړ او وې ویل:

-هوکې، څه وایم. رسولی یې نه شو، زمونږ تر کوره په مسکو کې لاره لرې ده، هېڅوک هلته ژوند نه کوي.

ماورا کوزمینیشنا وویل:

-راځئ، راځئ، له مونږ سره راشئ، زمونږ د بادارانو هر څه پریمانه دي.

هغې زیاته کړه: حال یې ډېر خرابه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاډيوان لاس وښوراوه او وې ويل:

- د رسولو هيله يې نه شته، ښه به دا وي چې ډاکټر وپوښتي.

ګاډيوان له ګاډۍ نه راکوز شو، کراچۍ ته ورنږدې او څه يې وويل:

ډاکټر وويل: ډېر ښه..

ګاډيوان بيا د کراچۍ خواته ورغی، د هغې منځ ته يې وروکتل. سر يې وښوراوه او کراچيوان ته يې وويل چې انګړ ته راننوزي او خپله د ماورا کوزمينيشنا تر څنګ ودريده.

ماورا کوزمينيشنا وويل:

-يا حضرت مسيح مرسته راسره وکړي.

هغې هيله وکړه چې ټپي کورته ولږدوی او وې ويل:

-باداران به هېڅ ونه وايي.

خو له زينو نه د ټپي پورته کول، څه آسانه کار نه و، نو ځکه دې ته اړ شول چې هغه د څنګ کوټې ته چې پخوا هلته مېرمن شونس اوسېده ورسوي. دا ټپي سردار اندرې بالکونکسي و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

په مسکو کې د اوسېدو وروستۍ ورځ راورسېده. د مني صافه او له خوښۍ نه ډکه هوا وه، د یکشنبې ورځ وه. د هرې یکشنبې په څېر د کلیسا زنګونو خلک لمانځنې ته وربلل. داسې برېښېده چې ګواکې لا تر اوسه پورې هم په دې نه پوهېدل چې پر مسکو څه راتلونکی دی.

یوازې دوه ځانګړتیاوې وې چې د مسکو د حالت نه څرګندونه یې کوله. د کوڅې او بازار یعنې د بې وزلو خلکو حالت او بل د خوړلو او کالو لوړه بیه.

د فابریکو کارګران، چوپړان او هسې کلیوال بزګر. د بې شمېره ډلو په شان چې د نووونځو زده کوونکي د دیني علومو د مدرسو طلاب او آن مخور خلک هم ورسره مل شوي وو، د مسکو د درې ګونو غونډیو پلو روان وو. هلته یو څه موده ودریدل، خو دا چې د راستو پچین پته ونه لګېده، په دې ډاډه شول چې مسکو به تسلیم شي. هغوی بېرته مسکو ته راستانه او د ښار په هوتلونو او سماوارونو کې خواره شول. د مسکو دغه حالت په دې ورځ په قیمتونو هم خپل اغېز کړی و. د وسلو، زرو، ګاډیو او آسونو قیمتونه آسمان ته رسېدلي و او د پیسو، ښاري اړتیاوو او نورو شیانو قیمت سخت لویدلی و. د ساري په توګه د غرمې په شاوخوا کې د قیمتي ټوکرو بیه له نیمایي راولویده او د ګاډیو او آسونو بیه ډېره لوړ او آن پنځه سوه روبله ته لوړه شوه، حال داچې میز، څوکۍ، هینداري او نور د ښکلا وسپنیز یا برنجي شیان آن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړيا ورکول کېدل.

د رستوف په پخواني او پرتمين کور کې د ژوند کچه هومره د پام وړ نه و. د خلکو په اړه دغه حالت داسې څرګند شو، چې د رستوف د کورنۍ د بې شمېره چوپړانو له ډلې نه هم درې تنه په دې شپې ورک شول. يا لاړل، خو هېڅ شی نه غلا شوي او نه ورک شوي و او د شيانو د بيې په اړه خبرې داسې وې چې هغه ديرش ګاډي او کراچۍ چې له کلي نه راغلې وې، خورا دسترو شتمنو کسانو کېړي بلل کېده. ډېرو خلکو د هغو د لرلو ارمان لاره، ډېرو د رستوف پر کورنۍ رخه کوله او د هر څه په بدل کې يې نېې بيې ورته وړاندې کولې. دغه راز د پرون شپې او د سپتمبر د لومړۍ نېټې د سهار راهيسې چې کله ټپيان د رستوف او د هغه په ګاونډيو کورونو کې مېشت شول. هر يوه دا هيله لرله چې کوم يوه ګاډۍ ده ته ورکړل شی، چې ځان له مسکوه د باندې چېرې ورسوي. هر چوپړ ته چې به دغه وړاندیز کېده، که څه هم پر ټپي به يې زړه خوږېده، خو دهغه خبره او هيله به يې ځکه نه منله چې خپل بادار ته يې آن د دغه شان وړاندیز د ويلو زړه هم نه شو کولای. که څه هم د دغو ټپيانو حال خوار د زړه سوی و، خو دا ښکاره خبره وه که يوه کراچۍ يا ګاډۍ يې کوم يوه ته ورکړې وای، بايد نور نو دويم، دريم او بيا ټولو ته ګاډۍ ورکړل شوې وای .. خو دغه ديرش ګاډۍ د ټولو ټپيانو د وړلو لپاره پوره نه وې. له بله پلوه دا هغه ورځ نه وه چې د ځان او خپلې کورنۍ بدمرغۍ ورځې ته ونه کتل شي، چوپړانو هم د خپلو بادارانو په اړه دغه شان فکر کاوه.

د سپتمبر په لومړۍ ګراف ايليا اندريوويچ د راويښېدو سره سم ځکه په خورا کراره د خوب کوټې نه ووت چې متې د سهار پلو ته ويده شوې ګرافينه له خوبه راويښه نه کړي، دهغه سپين وريښمين د خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمیس پرغاړه برنډې ته ووت. بار شوې کراچۍ. په انګړ کې او سورلو ته ستر ګه په لارې ګاډۍ. یې د برنډې مخې ته ولاړې وې. یو چوپړ تر زینو لاندې ولاړ له بوډا ګاډیوان او رنګ الوتي افسر سره چې لاس ترلی و، غږیدل.

چوپړ د خپل بادار ګراف په لیدو، هغه ته زغرده اشاره وکړه چې له دې ځایه لرې شي.

ګراف په خپل تک شین سر لاس تپر کړ، په خورا لږ والتیا یې ګاډیوان او افسر ته وکتل، هغوی ته یې سر وښوراوه (ګراف د نویو څېرو په لیدو خوشالیده) او وې ویل:

-ښه واسیلیچه ! څنګه؟ هر څه چمتو دي؟

-هو کې، جلالتمابه ! تاسو امر وکړئ، همدا اوس آسونه ترل کېږي.

-ښه ده، ډېره ښه ده ! همدا چې ګرافینه راوینه شي، تو کل په خدای، بیا نو خوځېږو ! هغه افسر ته مخ ورواړاوه.

-ښه ښاغلو ! تاسو زما کور ته راغلي یاستئ؟

افسر ورو ورو اندې شو، په رنګ بایللې څېرې کې یې ناڅاپه وینه وچلېده او وې ویل:

-جلالتماب ګراف ! که مهرباني وکړئ او اجازه راکړئ.. په خپله یوه ګاډۍ. کې ځای راکړئ. د خدای لپاره ! دلته زه هېڅ شی له ځانسره نه لرم. هر ځای چې وي، آن که د بارونو پر سر، بل هر ځای..

هغه لا خپله خبره پای ته نه وه رسولې، چې ګاډیوان هم همدغه شان غوښتنه ترینه وکړه.

ګراف ګبنۍ پسې واخېست او په تلوار یې وویل:

-هو، هو، ولې نه.. زه به په دې کار ډېر ډېر خوشاله شم. واسیلیچه ته وګوره، جوړه یې کړه، یوه یا دوې کراچی به له مالونو نه تشې کړې..

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه نو.. تشې يې کړه.. ښه نو، څنګه يې کوئ؟

ګراف په يو ناڅرګنده ډول دغه سپارښتنه وکړه، خو افسر په هماغه شېبه کې د تودې مننې په توګه دغه خبره پسې ټينګه کړه. ګراف خپلې شاوخوا ته وکتل او په هره خوا کې يې ټپي افسران، د هغو اردليان (چوپړان) وليدل. په انګړ کې، د دروازې په خوله کې، د ګاونډي ودانۍ د کړکيو مخې ته، هرې خواته به يې چې کتل، دغه شان کسان ټول د ګراف او برنډې پلو ته ور روان و.

چوپړ ګراف ته وويل:

-جلالتمابه ! د دالان د تابلو ګانو په اړه څه سپارښتنه کوئ؟

ګراف هغه له ځانسره کورته را دننه کړ، خپله سپارښتنه يې هغه ته تکرار کړه او وې ويل:

- هغه ټپيان چې له دوی سره د تګ غوښتونکي دي، بايد دلته پاتې نه شي. ګراف خپل غږ راټيټ او ګواکې کوم پټ څه ويل غواړي، ډاريده چې آواز يې څوک وانه اوري، وويل:

-کېدای شي څه صندوقونه يا شيان له کومې ګاډۍ راکوز کړئ؟

نهې بجې وې چې ګرافينه راوينښه شوه او ماترينه تيموفييونووا چې پخوا يې ددې اشپزه وه، اوس يې ددې د پټې خبر لوڅې دنده هم پيدا کړې وه، خپلې باداړې ته خبر ورکړ چې ماريا کارلونا، سخته خوابدې شوې ده او وايي چې د نجونو اوړنې کالي بايد دلته پاتې نه شي. د ګرافينې تر پوښتنو او پلټنو وروسته څرګنده شوه چې مېرمن شوس، له دې کبله خوابدې ده چې د هغې صندوق يې له کراچۍ نه راښکته کړی دی، نورو کراچيو نه هم پنډونه راښکته کوي او هغو ټپيانو ته ځای پيدا کوي، چې ګراف د زړه خوږې له مخې له ځانسره د هغو د اخښتلو سپارښتنه کړې ده. ګرافينې وويل چې ژر تر ژره ګراف

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورغږ کړئ. هغې خپل خاوند ته وویل:

-ښـه ګرانـه ملګریـه ! دا څـه پېښـه ده، مـا واوریـدل چې بیـا بارونـه رابنکته کېږي؟

-ګراني ما غوښتل تا ته ووایم .. زما ګراني ګرافیني جانې ! یو تـن افسر راغی او له ما یې هیله وکړه چې یو څو ارابې کراچی د ټپیـانو د وړلو لپاره جلا کړم. ګوره ! ګراني دا شیان، شیان دي، خو هغـه ژونـدي کسان، ټپیان څنګه دلته پریږدو، لږ فکر وکړه. رښتیا خبره خو دا وه چې خپل انګړ ته مورږ هغوی خپله راباللي دي، د هغـوی پـه منځ کې افسـران هم شته .. پوهېږی ګراني ! ښه به دا وي چې هغوی سپاره کړو، مورږ سره لاړ شي، څه ته تلواره کوو؟ ګراف دا خبرې په ویره او حیا کولې، داسې ډار او حیا چې دی به کله د پیسو په اړه غږیده، دی هم همداسې کېده. ګرافیني د مېړه له دغه حالت او ژبې سره چې دده د ماشومانو د ژوند د خرابیدو سبب کېده ښه آشنا وه. ګرافیني له دې سره عـادت کړی و چې تر دغه شان حالت وروسته بـه یـا کـوم نندارتون جوړیده یـا بـه د کـومې نوې باغچګۍ خبرې وې یا به د کومې نڅا او موسیقي او یا د کـوم لـوی بنډار مېلمسـتیا وه. نـو ځکـه یـې دا خپلـه دنده ګڼله چې د ګراف د دغـه شان کړو په وړاندې ودرېږي.

هغې خپله آرامه ښه غوره کړه او په ژړغونې اواز یې وویل:

-ګوره ګرافـه ! تـا زمـوږ ژونـد دې تـه راورسـوه چې اوس زمـوږ کـور څوک په یوه ټنګه هم نـه اخلي او دغـه څو کـالي او شـیان هـم چې زمـوږ ماشومانو ته پاتې دي، ته دا اړه مارانو ته پرېږدې. ته خپلـه وایـې چې پـه دې کـور کـې د سلو زرو پـه شـاوخوا کـې کـالي او کـپړې شـته دي. ګـوره ګرانه ! زه دا ستا خبرې نه منم او نه منم، نور نو خپله پوهېږې، د ټپیـانو ساتنه د دولت کار دی، چارواکي پـوهېږي چې لـه هغـو سره څـه وکـړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته وګوره، زمونږ مخامخ کورته، د لاپوخين، کور ته وګوره، لا دري ورځې د مخه يې چې هر څه درلودل، بار يې کړل او لاړل. ښه ګوره چې خلک څه کوي او مونږ څه کوو؟ نور خلک څه کوي او مونږ لکه باځاري او داسې يو او خدای خبر په څه لګيا يو... هيله کوم که په ما رحم نه کوې لږ خو په ماشومانو رحم وکړه.

ګراف لاسونه وښورل، پرته له هغه چې څه ووايي له کوټې نه ووت.

ناتاشا چې پلار پسې د مور کوټې ته راننوتلې وه، پلار پسې يې غږ کړ:

-پلار جانه ! دا څه خبره ده؟

پلار په ترخه ژبه ځواب ورکړ:

-هېڅ خبره نه شته، ستا يې څه؟

ناتاشا وويل: نه، ما هر څه واوريدل، ولې مور نه غواړي؟

ګراف چغه کړل: تا پورې څه اړه لري؟

ناتاشا د کړکۍ خواته لاړه، په خيالو کې ډوبه شوه، د باندې يې کتل او غږ يې کړ:

-پلار جانه ! بيرګ زمونږ کره راغی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶

د رستوفیانو زوم بیرګ اوس ډګروال شوی و ، هغه د ولادیمیر او انا ښانونه ګټلي او د پوځ د درستیزوال د مرستیال آرام دریځ او د دویم پوځ د مشری دنده یې لرله. هغه د سپتمبر په لومړۍ نېټه له پوځ نه مسکو ته راغلی و.

ده په دې ښار کې کوم ځانګړی کار نه درلود ،خو خپله یې دې ته پام شوی و چې ټول له پوځ نه رخصت اخلي، مسکو ته ځي او هلته کوم څه شی کوي. هغه هم د ځښنو کورنیو چارو لپاره مسکو ته تللی و. هغه په خپلې ښکلې پاکې ګاډۍ کې چې د شهزادګانو د آسونو په څېر دوو یرغه آسونه کشوله، راغلي و. هغه په انګړ کې دریدلو کراچیو او ګاډیو ته په ځیر ځیر وکتل. پورته خواته پر زینو د ختلو په وخت کې یې یو سپین دستمال له جیبه راووېسته او د دستمال څنډه یې غوټه کړه.

بیرګ په نرمو چټکو ګامونو له دالانه تالار ته راننوت، له ګراف سره یې سترې مشي وکړه، هغه سره یې ښکل کړل، د ناتاشا او سونیا لاسونه یې مچ کړل او د ګرافینې د روغتیا جاج یې واخېست.

ګراف وویل:

-کومه روغتیا؟ ښه به دا وي چې راته ووایي، پوځ څه حال لري؟ پوځ شاته راځي، که به جګړې ته دوام ورکړي؟

بیرګ وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-پلار جانه ! یوازې لوی خدای پوهېږي، چې زمونږ د وطن برخلیک وټاکي. پوځ د اتلوالی په اور کې سوځي او مشران ګواکې اوس په خورا لېوالتیا جرګې کوي. دا چې راتلونکې کې به څه کېږي نه پوهېږم، خو غواړم تاسو ته ووایم پلار جانه ! د روسي پوځ د دغه شان کلیوالي مېړنتوب او لېوالتیا روح، هغه مېړنتوب او لوړ روح چې هغوی د اګست په ۲۲ مه نېټه ښودلی دی، هغه رښتنې سرښندنه او مېړانه ده چې لـه پخوا راهیسې روسي میړنې او زړورو سرتیرو ښودله، هغه سرښندنه او مېړانه ده چې په هېڅ ډول تورو او کلمو کې انځوریدای نه شي. غواړم تاسو ته ووایم پلارجانه ! خپل تېر یې وډباوه، هغه تېرباید د((روسي زړور پوځ)) د کلمې د ویلو په وخت کې ډبولی وای،... ناتاشا په خورا ځیر هغه ته کتل. هغه، د هغې همدې کتلو نا آرامه کاوه، خو دا ښکاره نه وه چې په دې کتلو کې هغې له ده نه د کومې پوښتنې ځواب غوښت.

بیرګ به کله ناکله ناتاشې ته داسې وروکتل چې ګواکې غواړي هغه لږ نرمه او د ځان خواخوږې کړي. دی چې د هغې له تندو او پرله پسې کتو نه موسېده او وې ویل:

-هغه مېړانه او سرښندنه چې روسي پوځیانو ښودلې، په آسانۍ انځوریدای نه شي، هغه د روسي پوځیانو دغه کړه، هغه شان چې ښایي ښه وستایل. هغه ګراف ته مخ وروارړاوه او وې ویل:

-روسیه په مسکو کې نه ده، هغه د هغې د زامنو په زړه کې نغښتې ده، داسې نه ده پلارجانه !

په دې وخت کې ګرافینه چې خورا ستړې او ستومانه برېښېده، له کمکي تالاره راووته، بیرګ په چټکۍ له ځایه پاڅېد، د هغې لاسونه یې ښکل کړل، د هغه د روغتیا او حال پوښتنه یې وکړه. له هغې سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواخـوږی ځرګنـده، سـر يـې ورتـه وښـوراوه او پـه څنـګ کـې يـې ودريده، هغه وويل:

-هـوکې ! ادې جـانې ! غـواړم د زړه خبـره درتـه ووايـم، د هـر روس لپـاره، خـورا کـړکيچن او لـه غمـه ډک وختونـه دي، تاسـو ولـې داسې ناکراره ياستئ؟ تر اوسه لا وخت ډېر دی، لاړ به شئ.

ګرافينې خپل مېړه ته مخ وروارۅاوه او وې ويل:

-زه نه پوهېږم دا خلک څه کوي؟ ما ته يې همدا اوس سره وويل چې هېڅ شی چمتو نه دی. ګوره ! يو څوک بايد پر هغو څارنه وکړي..

ګراف غوښتل څه ووايي، خو داسې برېښېده چې خوله يې پټه کړه. هغه له خپلې څوکۍ پاڅېد او د دروازې پلو لاړ.

بيرګ په دې وخت کې خپل دستمال، د دې لپـاره چې خپلـه پـزه پـرې پاکه کړي له جيبه راووبست. د دستمال غوټې تـه يې وکتـل، پـه چرت کې لاړ، په خواشينۍ او چرت چرت کې يې سر وښوراوه. هغه وويل:

-پلار جانه ! زه له تاسو نه يوه لويه هيله لرم.

ګراف ودريد او وې پوښتل: څه... پو...؟

بيرګ وخندل او وې ويل:

-همدا اوس د يوسوپوف د کور له مخې تېريدم، د هغه د چارو مشر زما آشنا دی، هغه له کوره رامنډه کړل. او وې ويل:

-تاسو کوم شی نه اخلئ؟

زه د ننه ورغلم، هسې د زړه تلوسه مې وه، هلتـه مې يـوه د کـالو او د سينګار الماری وليـده، هغـه شـان چې د ويروچکا (ويـره جانې) هغـه خوښېږي. (په هغه شېبه کې چې د دغې الماری پـه اړه غږيده، ژبـه يـې لا خوږه کړه) نـه پـوهېږې څومره ښکلې وه، څـه ښـې دړې يـې درلـودې، انګريزي قفلونه، پوهېږئ ! له ډېرې مودې راهيسې ويروچکا داسې يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي پسې ګرځېده، زړه مې غواړي چې دغه ورنه واخلم. دا به هغې ته یوه ناڅاپي ډالۍ وي. یو نابېره زیری، ماولیدل په انګړ کې مو کلیوال بزګر خورا ډېر دي، یو تن به له ما سره ملګری کړې، مهرباني وکړئ، ورته ووایئ چې راسره لاړ شي، زه به یو څه مزد هم ورکړم او... ګراف تندی تریو کړ او ژور ژور وټوخېد او وې ویل:

-ګرافینې ته ووایئ، زه ددې چارو واک نه لرم.

بیرګ وویل: که څه ستونزه پیدا کوي، پروا نه لري، زه یوازې د ویرو چکا لپاره دا غواړم.

بوډا ګراف چغه کړل: ووزئ، ټولو پسې مو بلا، بلا درپسې، بلا درپسې، بلا درپسې. سرسام مو کړم. دا یې وویل او له کوټې نه ووت.

ګرافینه په ژړا شوه.

بیرګ وویل: هوکې ادکې، ډېره سختې ورځې دي.

ناتاشا له پلار سره غبرګه ووته. هغه هم سخته پریشانه وه، هغه له خپل پلار سره ووته، بیا ببرته راستنه شوه او بیا ښکته لاړه.

پیتیا په برنډې کې ولاړ او هغو کسانو ته یې وسلې وبشلې چې له مسکوه وتل. په کالو، جامو او کپړو ډکې بارګاډی او کراچی. هماغه شان په انګړ کې ولاړې وې. له دوو ګاډیو نه پرې خلاص شوي و او یو افسر چې ګادیوان یې له تخرګه نیولی و، ددغو ګاډیو نه یوې ته وروخوت.

پیتیا له ناتاشې نه وپوښتل: ته پوهېږې څه خبره ده؟

ناتاشا پوه شوه چې له دې پوښتنې نه د پیتیا مقصد د مور او پلار ناندرۍ او خوابدي ده، نو ځکه یې هېڅ ځواب ورنه کړ.

پیتیا وویل: او که له دې کبله په قهر شوه، چې پلار غوښتل ټولې ګاډۍ ټپیانو ته ورکړي. واسیلیچ راته وویل زما په اند...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا له قهره تکه سره شوه، ناڅاپه يې مخ ورور ته وروړاوه او په داسې غږ لکه چغې چې وهي، وويل:

- زه فکر کوم، زه فکر کوم، دغه شان رذالت او دغه شان سپکاوی... زه نه پوهېږم ! مورې خو څه المانيان نه يو؟

ستونی يې له سلګيو نه ريږديده، هغه ډاريده چې کېدای شي ډار او قهر يې هسې تش تبر شي، ببرته ستنه شوه او مخ پورته پر زينو يې منډه کړه. بيرګ د ګرافينې څنګ ته ناست و او د يوه خپل په توګه يې په درناوی له هغه سره خواخوږي کوله او آرامولـه يې. ګراف چې پيپ يې په لاس کې و، په کوټه کې ګرځېده، په دې وخت کې ناتاشا له قهره تکه سره اوښتې، کوټې ته راننوته. په چټکو ګامونو د مور خواته ورغله، په لوړه يې چغه کړل:

-دا رذالت او سپکاوی دی، دا امکان نه لري چې چا دغه شان سپارښتنه کړې وای.

بيرګ او ګرافينې په وحشت او حيرانتيا هغې ته کتل. ګراف د کړکۍ تر څنګ ولاړ او غوږ يې نيولی و.

هغې چغې وهلې: مورجانې ! دا ناشونې خبره ده، ته يو وار انګړ ته وګوره، هغه دلته پرېږدي.

-دا په تا څه شوي دي؟ هغه يعنې څوک؟ ته څه غواړې؟

-ټپيان يعنې څوک؟ مورجانې ! داسې مه کوئ ! دا ستاسو کړو ښو خلکو ته ورته نه دی. ته ګرانې مورې ! ما به وبښئ دا کارونه چې تاسې کوئ، د نه منلو دی، مورجانې ! ته دا راته ووايه چې دغه شيان چې مورې بار کړي او وړو يې. دا زمورې څه په کار دي؟ ته يو وار انګړ ته وګوره، مورجانې ! دا امکان نه لري چې دلته يې پرېږدو.

ګراف مخ کړکۍ ته ولاړ و، پرته له هغه چې مخ راواړوي، د ناتاشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو ته غوږ و ، ناڅاپه يې پزه وسوغوله او سر يې کړکۍ ته ورنږدې کړ.

ګرافيني لورته وکتل، د هغې څېرې ته چې د مور له لاسه شرمېدلې برېښېده، له قهره تکه سره شوې وه، په دې پوه شوه چې ولې يې مېړه ده ته نه ګوري. هغې په پريشانۍ او خواري خپل شاوخوا ته کتل. پر ته له هغه چې د هغو خبرو ته پوره غاړه کېږدي، وويل:

-ښه ده، ښه ده، هر څه چې کوئ، کوې يې، آيا زه د چا د کړو خنډ شوی يم؟

-مورجانې !ګرانې !ماوښه !

ګرافيني لور پورې وهله، ګراف ته ورنږدې شوه، د ملامتۍ په نښه يې سرښکته واچاوه، او وې ويل:

-ګرانه !خپله هر کار چې کوې، کوه يې. زه خو ګوره په دې خبرو نه پوهېږم. ګراف چې له خوښۍ نه اوښکې نه شوې تېنګولې، د خپلې ښځې شرمېدله څېره چې ددې پر ټټر يې ور ايښې وه، کښکوده او وې ويل:

-اوس هګۍ چرګوړوته زده کړې ورزده کوي. (کشران مشرانو ته لار ښيي)

ناتاشا وپوښتل:

-پلارجانه !مورجانې !اجازه راکوئ چې دا ټولې چارې زه وکړم؟

-اجازه ده؟ بې غمه اوسئ زه هغه شيان اخلم چې ډېره اړتيا ورته لرو.

ګراف د سر په ښورولو ، هغې ته هو کړل او ناتاشا په هماغې چټکۍ چې کله يې د ماشومتوب په لوبو کې منډې وهلې، له تالاره واوښته.. او له زينو نه انګړ ته ورښکته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چوپړان د ناتاشا شاوخوا ته ورټول شول، خو هغوی چې تر هغو په خپله د ګراف نه وانه وریدل چې ټپیانو ته کراچی پربردئ او صندوقونو تحویلخانو ته یوسئ. د ناتاشا سپارښتنو ته په شک کتل.

د کور ټولو غړو ددې لپاره چې تر اوسه پورې یې د ټپیانو پوره غم نه دی خوړلی، په خورا لېوالتیا په دې کار لګیا شول. ټپیان له هرې خوا، په څنبدو، پاڅېدو او لویدو له کوټو نه راوتل او په الوتو بڼو او هیله د کراچیو خواته ورتلل. دغه خبر چې د رستوف په کور کې د ټپیانو د لېږدولو لپاره کراچی او ګاډی ولاړې دي، ګاونډو کورونو ته ورسېد او ټپیانو له هرې خوا نه هغه پلو مخه کړه. د هغو ډېرو نه غوښتل چې له کراچیو نه بارونه راښکته شي، بلکې یوازې دوی ته اجازه ورکړل شي چې کېږي د کالیو پر سر هم کیني، خو د کالیو راښکته کول پیل شوي و او مخه یې چا نه شوه نیولې..

ګرافینې وویل:

-هغه کراچی چې زما کالي په کې بار دي هغه هم واخلئ، دونیاشان دې له ماسره کیني.

د ګرافینې د کالیو صندوقونه یې راښکته کړل او لاړل، له ګاونډو کورونو نه یې څو تنه ټپیان راوستل او په هغې کې یې ځای پر ځای کړل. د کورنۍ غړي او ټول چوپړان په لېوالتیا او مینه لګیا وو. ناتاشا په داسې خوښۍ او مینې سره چې له ډېره وخته یې داسې لېوالتیا نه درلوده، بیا هلې ځلې کولې. چوپړانو چې د یو کراچی شاته په یوې نرۍ څوکۍ ایښي یو صندوق ایښی و، پوښتل یې هغه چېرته کېږدي؟ کاشکې یې یوه کراچی ورته پریښي وای.

ناتاشا وپوښتل:

-په دې صندوق کې څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-د ګراف کتابونه دي.

-پرېږدئ، واسیلیچ به یې پورته کړي.

کراچي له خلکو ډکې شوې وې، هېڅوک نه پوهېدل چې پیوتر کیریلېووېچ چېرې کیني.

ناتاشا وویل:

-د ګاډیوان تر څنګ ! پیتیا داسې نه ده؟ ته د ګاډیوان تر څنګه کینې !

سونیا هم هلې ځلې کولې او لګیا و، خو د هغې د هلو ځلو هدف د ناتاشا برخلاف بل هدف و. هغې هیله لرله هغه شیان چې پاتې کېږي راټول کړي او د ګرافینې د سپارښتنې له مخې ټول پاتې شوي شیان یې لیکل، هغه یې حسابول او هڅه یې کوله، څومره چې کېږي، په هماغه اندازه زیات شیان له ځانسره واخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

یوه بجه او څو دقیقې وې چې د رستوف د کورنۍ څلور بار ګاډۍ، د دروازې خواته ولاړې وې، له ټپیانو نه ډکې ګاډۍ او کراچۍ. یو په بل پسې له انګړ نه وتلې.

هغه ګاډۍ چې سردار اندرې په کې اچول شوی و او د برنډې تر مخې تېریده، د سونیا پام هغه وخت ځانته وراړاوه چې دې په هغې ښکلې او پرتمینې ګاډۍ کې د ګرافینې د ناستې ځای جوړ اوه.

سونیا سر له ګاډۍ نه ووېست او وې پوښتل:

-دا د چا ګاډۍ ده؟

یو چوپړ ځواب ورکړ: څنګه یې نه پېژنې؟ د سردار ګاډۍ ده. هغه ټپې شوی دی. پرون شپه له موږ سره و او اوس هم له موږ سره روان دی.

-کوم سردار؟ نوم یې څه دی؟

یوې مینځې سوړ آسویلی ووېست او ځواب یې ورکړ:

-زما او ستا پخوانی زوم، سردار بالکونسکي.

سونیا له ګاډۍ نه ودانګل او د ګرافینې خواته یې ورمنډه کړل. ګرافینې د سفر جامې اغوستې وې، شال یې په اوږو او خولۍ یې پر سر وه، ستړې ستومانه په تالار کې ګرځېده راګرځېده. دې ته سترګه په لاره وه چې د کورنۍ ټول غړي سره راټول شي، دروازې وتړي، کیني (روسان هر سفر نه مخکې یو وار کیني) د سفر دعا وکړي، ناتاشا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه کې نه وه...

سونیا وویل: آغلې ګرافینې ! سردار اندرې دلتـه دی، ټپـي شـوی دی، د مرګ په حال دی، هغه له مورِ سره روان دی.

د ګرافینې سترګې لـه وحشـته ووتې، د سـونیا لاس یـې راونیـو او شاوخوا یې وکتل. هغې وویل:

-ناتاشا؟

د ګرافینې او سونیا لپاره دې خبر یـو ډول اغـېز درلـود. هغـو ناتاشـا ښه پېژندله او له دې نه ویریدل که هغه دا خبر واوري ځه به وشي. هغـوی په دې حیرت کې پر هغه چا چې ورته ګران و، د خواخوږۍ احسـاس هېر کړ.

سونیا وویل:

-ناتاشا لا تراوسه خبره نه ده، خو سردار اندرې له مورِ سره روان دی.

-تا وویل چې مرګنی حال لري؟

سونیا د هو په نښه سر وښوراوه.

ګرافینې له سونیا نه غېږ تاو کړه، وې ژړل او وې ویل:

-د خدای حکمت زمورِ لپاره د پوهېدو وړ نه دی.

هغې احساس کړه، هر هغه څه چې اوس تر سره کېږي، پـه هغـه کـې د خدای نغښتې اراده، کرار کرار رابرالاکېږي.

ناتاشا په لېوالتیا او شوق په منډه کوټې ته راننوته او وې ویل:

- مورې ! هر څه چمتو دي، خو تاسې ولې؟

ګرافینې وویل:

- هېڅ، هېڅ چې چمتو دی، درځئ چې ځو، هغې سر پـر خپلې لاسـي کښوړې د دې لپـاره ورکېنـود چـې خپلـه تښـتېدلې بشـره پټـه کـړي، سونیا له ناتاشې نه غېږ تاو او ښکل یې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناتاشا په پوښتنيز غلچک هغې ته وکتل او وې پوښتل:

-څه درشوي؟ څه پېښ شوي دي؟

-نه، نه هېڅ څه نه دي پېښ شوي.

ځيرکې ناتاشې وپوښتل:

-ما ته کوم بد څه پېښ شوی دی که څنګه؟ راته ووايه څه شوي دي؟

سونيا سوړ اسويلی ووېست او ځواب يې ورنه کړ. ګراف، پيتيا، مېرمن شوس، ماروا کوزمينيشنا او واسيليچ تالار ته راننوتل. دروازې قفل شوې، ټول چپ کښاستل او پرته له هغه چې يو بل ته وګوري، يو څو شېبې چوپه چوپتيا خوره شوه.

ګراف تر ټولو نه د مخه پاڅېد، د شمايل په وړاندې ودريد او پر ټټر او تندی يې صليب ووېست. نورو ټولو هم دا کار وکړ. تر هغه وروسته ګراف تر ماوراکوزمينيشنا او واسيليچ نه، له هر يو نه جلا جلا غېږ تاو کړه، هغوی په مسکو کې پاتېدونکي وو، هغه يې نښکل کړل او ددې په لړ کې چې د هغوی لاسونه يې کښېکودل، پر اوږو يې مچول، په کرار کرار يې هغوی پر اوږو ډبول او د هغو د آرامۍ لپاره يې د خواخوږۍ څه داسې خبرې ورته کولې چې د پوهېدو وړ نه وې. ګرافينه د لمانځنې کوټې ته ورننوتله. سونيا هغې پسې ورغله، وې ليدل چې هغه د لمانځنې په کوټه کې د بيلابيلو شمايلو په وړاندې چې پر ديوالونو ځړيدلي پاتې وو، ګونډه وهي (هغوی يوازې هغه شمايل چې خورا قيمتي و او يا هم د نيکه او غور نيکه نه ورته پاتې وو، له ځان سره اخېستی و).

هغو، چوپړانو چې له پيتيا نه تورې او چړې تر لاسه کړې وې په برنډې او انګړ کې ولاړ وو. هغوی پايځې په موزو کې منډې او ملايې تړلې وې. ټول روان وو او له هغو کسانو سره چې پاتې کېدل، مخه ښه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله..

ګرافینې وویل:

-هیڅ وخت مو کار زده نه شو. ولې ته نه پوهیږې چې زه داسې کښاسئ نه شم؟ دونیاشا، غابنونه کښښکودل او د ملامتۍ ننبې یې په بشره کې څرګندې وې. ځواب یې ونه ویل او په چټکۍ ګاډۍ ته وروختله او په هغې کې یې هغه ځای چې ګرافینه باید په کې کیني هغه شان جوړکړ چې هغې یې غوښتنه کوله.

ګراف سرښوراوه او ویل یې:

-آه، عجیب خلک دي.

زوړ ګاډیوان ایفیم، یوازینی ځوک و چې ګرافینې پر هغه د خپلې ګاډیوانۍ باور کاوه، پر خپل لوړ ځای ناست و. او هغه څه ته چې دده تر شا تېریدل، آن ورکتل هم نه. په ګاډیوانۍ کې تر دیرش کاله تجربې نه وروسته هغه په دې پوهېده ډېر ژر پر هغه د وروستي ځل لپاره (د خدای په امان) غږ ونه شي. او که دا غږ هم وشي بیا به هغه ودرول شي، بیا به یې ځوک هېر شویو شیانو پسې ولېږي، بیا به هغه ته یو دوه واره د (صبر وکړه) غږ نه کېږي او بیا به یې ځوک هېر شویو شیانو پسې ولېږي، تر دې نه وروسته به متې ګرافینه له ګاډۍ نه سر وباسي، هغو ته به له خدای نه د پناه غوښتنه او دا سپارښتنه وکړي چې په سختیو ،لوړو او ژورو کې احتیاط وکړي، نو له دې کبله دی تر خپلو آسونو نه هم (په تېره بیا د کین سره بخوند هغه نه چې شهباز نومېده چې سم شخوند یې واهه) زیات ځیرک و... بالاخره ټول ځای پر ځای شول.. یو ځوک یې بیا هېر شوی صندوقچې پسې ولېږل. ګرافینې سر راهسک او وروستې سپارښتنه یې وکړه، هغه وخت و چې بوډا ایفیم خولۍ له سره پورته کړه، پرځان یې صلیب ووېسته، دهغه شاګرد او نور ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه کار وکړ.

ایفیم خولی ببرته پر سر کښښوده او وې ویل:

-د خدای په امان !.. د ګاډیو کتار وتړل شو او کتار پورته خوا ته وخوځېد. کله چې هغوی د کور له مخې کلیسا نه تېریدل، په ګاډیو او کراچیو کې ناستو ټولو کسانو په ځان صلیبونه ووېستل. هغه چوپړان چې په مسکو کې پاتې کېدل، د ګاډیو دواړو خواو ته روان وو او مسافریې بدرګه کول.

دېره کمه داسې پېښېده چې ناتاشا داسې د خوښۍ احساس وکړي لکه د هغې ورځې په شان چې په ګاډۍ کې د ګرافینې تر څنګ ناسته وه. هغې د مسکو د کورونو دیوالونو ته چې کرار کرار ددې تر مخې تېریدل، کتل. کله ناکله به یې د ګاډۍ له کړکۍ نه سر ووېست، تر دوی شاته او تر دوی مخې ته له ټپیانو نه دډکو کراچیو اوږده کتار ته به یې وکتل، څه کم تر ټولو نه د مخه د سرداراندرې ګاډۍ چې چور له هر پلو ترل شوي او دریچې یې هم پورې شوې وې او پردې یې ښکته وې، روانه وه. ناتاشا نه پوهېده چې په هغې ګاډۍ کې څوک سپاره دي. هغې به چې هر وار د کتار د اوږدوالي اندازه معلوموله، همدا ګاډۍ به یې لټوله، هغه یوازې په دې پوهېده چې هغه لومړنۍ ګاډۍ ده.

د کودرین په ډګر کې د نیکیتسکایا، پرسنیا او پادنووینسکي له کوڅو نه هم د دوی ګاډیو ته ورته ګاډۍ د دوی له کتار سره یوځای شوې. ګاډۍ داسې ډېرې شوې چې د سادوویا په واټ کې نور نو ګاډۍ او کراچۍ په دووکتارونو کې روانې وې.

کله چې کتار د سوخاروف له برجه راتاویده، ناتاشا په خورا لېوالتیا او ځیرکو سترګو ټولو خلکو سورو او پلېو ته کتل، خو ناڅاپه یې په حیرانتیا چغې کړل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وای مورجانې ! سونیا ! وګورئ، هغه دی، په خپله هغه.

-څوک؟ څوک دی؟

ناتاشا چې د ګاډۍ له وړې کړکۍ نه سر اېستلی و، هغه لوړونی او شډل سړي ته چې ګاډیوانانو ته ورته کالي یې اغوستي، خو کړه وړه یې بادارانو ته ورته و، کتل. هغه له یوه زړه مخې بوډا سره چې کوسه ږیره یې او وریښمیني جامې یې اغوستې وې، د سوخاروف د برج لاندې د دوی خواته را روان وو.

ناتاشا چغه کړه:

-بیزاوخوف دی (پېیر) په خدای قسم دی چې بیزاوخوف دی. هغه د ګاډیوانانو په جامو کې دی. دا هلک، له هغه سره دا بوډا څوک دی، له هغه سره؟ تاسو او خدای ورته وګورئ.

-نه، دا امکان نه لري، دا بیزاوخوف نه دی، دا کړه وړه یې هغه ته ورته نه دي.

ناتاشا چغه کړې: موري ! مورجانې ! زما دې په خپل سر قسم وي، که به دروغ وایم، خپله دی دی. زه تاسو ته ډاډ درکوم چې هغه دی. اوپر ګادیوان یې غږ وکړ:

-ودرېږه ! ودرېږه !

خو ګادیوان ځکه دریدای نه شو چې د میشانسکایا له کوڅې نه د ګاډیو بل کتار د دوی خواته را راون و او د رستوفیانو پر ګاډیوانانو یې چغې وهلې چې خوځېږه ! لاره مه بندوه.

په رښتیا هم د رستوف د کورنۍ غړي که څه هم اوس لږ وړاندې تللي وو، ټولو، پېیر یا هغه ته، خوراورته سړی چې د ګاډیوانانو جامې اغوستې وې، ولید. دهغه بشره ځیږه او سر یې ښکته اچولای و. هغه چې چوپړانو ته ورته و، په واټ کې د ټیټونې او کوسه سړي تر څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

روان و. د بوډا هغه سر ته چې د ګاډۍ له کړکۍ نه راوتلی و، پام شو، په درناوی یې پېیر په څنګه ووا هه، څه یې هغه ته وویل او ګاډۍ یې هغه ته وروښوده. پېیر داسې په خپلو خیالونو کې ډوب و چې تر ډېرې پورې د هغه په خبره پوه نه شو، خو په پای کې چې کله هغه پوه شو، هغې خواته چې بوډا ورښودلی و وکتل، ناتاشایې وپېژندله، د لیدنې لومړنی اغېز یې احساس کړ او د ګاډۍ پلو خواته ورغی. هغه لس ګام لا نه و تلي چې کوم شی وریاد شول او ودریدل. له ګاډۍ نه د ناتاشا راوتلې بشرې، په مینې، خواخوږۍ چې له ملنډو سره مل وه وځلېدله. خپل لاس یې د هغه خوا ته وروغځاوه او چغه یې کړل:

-پیتر کیریلېوویچ ! راځه کنه، ولې نه راځې؟ مور تاسو وپېژندلئ ! دا عجیبه ده ! دا څه حال دی؟ دا څه شی مو اغوستي دي؟

پېیر په تګ تګ کې د ګاډۍ نه راوتلې لاس راونیو (ځکه چې ګاډۍ همدا سې روانه وه) او هغه یې بې ارادې ښکل کړ.

ګرافینې په مینه ناک خو حیرانې غږ وپوښتل:

-څه درشوي دي، ګرافه !

پېیر وویل: څه شوي دي؟ څه شوي؟ ما نه پوښتنې مه کوئ. او ناتاشې ته چې ځلېدونکې زړه رابښکونکې ښکلا او سترګو یې (هغه پرته له هغه چې هغې ته وګوري) دی یې لېونی کړی و، وکتل.

هغې وپوښتل: څه کوئ ؟ تاسو په مسکو کې پاتې کېږئ که څنګه؟

پېیر هېڅ ونه ویل، خو یوه شېبه وروسته یې په پوښتنیزه بڼه ځواب ورکړ:

-په مسکو کې؟ هو کې په مسکو کې، د خدای په امان !

ناتاشې وویل:

-اخ، که زه نارینه وای، زه به هرومرو له تا سره پاتې شوې وای. اخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخ چې څومره به ښه وای ! ناتاشې زیاته کړه:

-مورجانې ! اجازه راکړئ چې زه هم پاتې شم.

پییر په حیرت ناتاشې ته کتل او غوښتل یې چې څه ووایي خو ګرافینې د هغه خبره پریکړه او وې ویل:

-مورِ اوریدلي چې تاسو په جګړه کې وي؟

پییر ځواب ورکړ: هو ومه، سبا ته بیا جګړه پیل کېږي او.. خو ناتاشې د هغه په خبرو کې ورولویده: ښاغلیه ګرافه ! څه درشوي دي؟ ته هېڅ آن ځانته ورته نه یې..

هغه وویل: اخ ! مه پوښتئ، ما مه پوښتئ، زه خپله هم په هېڅ نه پوهېږم. سباته.. هوکې.. نه، نه ! د خدای په امان.. د خدای په امان، څه بده زمانه ده.

هغه له ګاډي نه لرې او ښېرته یې د پلیو لار ته ځان ورساوه.

ناتاشې تر ډېرې پورې خپل سر د ګاډي له دریخې راوښتلی و او خپله مینه ناکه له خوښۍ او خواخوږۍ نه ډکه موسکا یې د هغه پلو ورخورولە.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸

پېير له خپل کوره تر تري تم کېدو نه وروسته، دا دويم ورځ و چې د خدای بښلي بيزاوخوف په تش شوي کور کې اوسېده. دا هر څه داسې پېښ شوي و.

پېير، مسکو ته تر راستنېدو او له راستو پچين سره تر کتنې وروسته بل ورځ سهار وختي چې کله له خوبه راويښ شو، تر ډېرو پورې په دې سر نه خلاصېده چې دی چېرې دی او له هغه نه دوی څه غوښتل.

کله چې ده، د هغو خلکو دنومونو په منځ کې چې له ده سره يې د ليدو هيله لرله، دهغه يو فرانسوي نوم وليد چې ده ته يې د ګرافينې ايلين وآسيلوفنا (ددې نېغه) ليک راوړی دی، هسې يوه پريشاني او ناهيلي پرې راخوره شوه، چې کله ناکله يې دی له پښو اچاوه. ناڅاپه يې داسې وانګېرله چې نور نو هر څه پای ته رسېدلي دي، هر څه پرزيدلي دي، هر څه تالا والا شوي دي. نور نو نه حق معنا لري او نه ګناه، په راتلونکې کې به هم هېڅ حق او ناحق نه وي او له دې کړکېچ نه وتل به خورا ګرانه خبره وي. يوه روسي موسکا يې پر شونډو راخوره شوه، ترشونډو لاندې به يې څه وويل او په خورا حيرانۍ او خواری کې به کله پر اوږدې څوکۍ کېناست او کله به پاڅېد ددروازې خواته به ورغی، د دروازې له سوري نه به يې د ننه د انتظار کوټې ته وروکتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله به يې لاسونه وغورځول، بيا به راستون شو، او کوم کتاب به يې راواخېست. دده چوپړ بيا راغی او ده ته يې خبر ورکړ، هغه فرانسوي چې له ګرافينې نه يې ليک راوړی دی ډېره زياته هيله لري چې که څه هم د يوې دقيقې لپاره وي ورسره وګوري. د ا. بازدييوف د کونډې له خوا هم يو څوک راغلي او غواړي چې تاسې يې ومنئ او هغه کتابونه چې راغلي هغه واخلئ. هغه ويل چې مېرمن بازدييوفه خپله کلي ته تللې ده.

پېير چوپړ ته وويل:

-هوکې، هوکې! يوه شېبه صبر وکړه! ځه ورشه! ورته ووايه چې اوس راځي.

خو همدا چې چوپړ له کوټې نه ووت، پېير پر ميز خپله پرته خولۍ راواخېسته او د کوټې د شا دروازې له خوا ووت. په دهليز کې هېڅ څوک نه و. پېير د دغه اوږده دهليز لاره ووهله، زينو ته ورسېد، تندی يې تريو کړ، په داسې حال کې چې په دواړو لاسونو يې تندی سولاوه، په زينو کې د لومړي پوړ تر دالانه پورې ښکته شو. د دروازې مخې ته يو ساتونکی ولاړ و. له دغه دالانه چې پېير ورښکته شوی و، د ودانۍ د شا دروازې پورې زينې ورښکته شوې وې. پېير پر همدې زينو ورښکته او انګړ ته ورسېد. هېڅ چا هغه ونه ليد، خو همدا چې له ګرځنی نه تاو شو، هلته ولاړ ګاډيوان او څوکبدار خپل بادار (پېير) وليد او د هغه په درناوي يې خپلې خولۍ له سره پورته کړه. کله چې پېير د دغو کسانو د کتو اغېز احساس کړ، هغه، لکه فيل مرغ چې له خلکو نه د پټېدو په وخت کې سر په بوټو کې منډې، سرښکته واچاوه، ګامونه يې چټک کړل او همداسې په کوڅه کې وخوځېد.

له ټولو هغو چارو او کارونو نه چې بايد هغه ورځ پېير سرته رسولي واى، د يوسف الکسي يوويچ د کتابونو او پاڼو سمول او ځای پر ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو تر پامه غوره ورغلل.

پېير مخ ته ورغلې په لومړی ګاډی کې سپور شو او ورته وې ويل چې د پاترايا شي د چينو د واټ پلو ته چې هلته د بازدييوف کونډه اوسېده لاړه شي.

پرله پسې به يې شا ته مخ اړاوه، چې له مسکوه، دهرو راتلونکو او وتونکو ګاډيو او کراچيو د کتارونو نندارہ وکړي. هغه دې ته هم پام و چې د هغې زړې ګاډی ته چې د زوړوالي نه يې له هر پلو نه چغې پورته وې، دده څورب او شډل بدن ونه غورځېږي او يا ونه ښويېږي. د ښوونځي نه لکه د تښتېدلی ماشوم په شان خوښ او خوشاله و او له ګاډيوان سره يې مرکه پيل کړه.

ګاډيوان ورته وويل چې نن په کرملين کې وسلې ويشل کېږي او سبا به ټول د درې غونډيو تم ځای ته مرش کړي او هلته به لويه جګړه پيل شي.

پېير چې د پاتريارشي د چينو کوڅې ته ورسېد، هلته يې د بازدييوف کورځکه ډېر ولټاوه، چې ډېره موده کېده چې دی هغې خواته نه و، ورغلی. کله چې د هغوی د کور دروازې ته ورورسېد ګراسيم هماغه ژيړ مخی کوسه بوډا چې پنځه کاله مخکې پېير هغه له الکساندر يوسيفوويچ سره په تاوژک کې ليدلی و، د دروازې ټکولو نه وروسته راووت.

پېير وپوښتل: په کور کې ده؟

-جلالتمابه ! په دې بده ورځ، تاسو هرومرو پوهېږي چې حال څنګه دی. سوفيا دانيلوفنا له ماشومانو سره کلي ته لاړل. تاوژک ته.

پېير وويل:

-په هر حال، زه کورته ورننوزم. زه بايد کتابونه وګورم او سره جلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې کړم.

بوډا چوپړ وويل:

-مهرباني، هرکله راشئ ! جنتونه دې ځای شي، د هغه خدای ښـلي پلار ماکار الکسيوويچ په کور کې دی، خو هغه شان چې تاسو پـوهېږئ لږ ژوبل او ناتوانه غوندې دی.

پېير په دې پوهېده چې ماکـار الکسـيوويچ د يوسيف الکسـيوويچ ورور لږ څه باڅاری او نشه يې غوندې دی.

پېيـر وويـل: هو ،هـو پـوهېږم ! درځه، درځـه چـې ځـو... او کورتـه ورننوت. تـک شـين سر، يـو لـوړ ونی سور پزيي بوډا چې کميس يې پرغاړه و ، جورابې يې نه درلودې او کلوشې يې په پښو وې د کور په بر سر کې ولاړ و. د پېير په ليدو يې طبيعت تريخ شو ، وښګېده او وړاندې دهليز ته ورننوت.

ګراسيم وويل:

-خورا هوښيار سړی و ،خو اوس لکه هغه شان چې ګورئ، اعصاب يې نا آرامه دي، مهرباني وکړئ دفتر ته ! پېير سر وښوراوه، خو بوډا دوام ورکړ:

-د دفتـر کوټـه مهـرلاک شـوې او هماغـه شـان پـاتې ده. سـوفيا دانيلوفنـا ويلـي و کـه ستاسـو لـه خـوا څـوک راشـي، کتابونـه ورتـه وسپارو.

پېير هماغې غملړلې کوټې ته ورغی چې لا د خپل استاد د ژوند په وخت کې په به په ويرې او ريږديدا ورننوت. دغه دفتر ته چې د يوسيف الکسيوويچ تر مرګه وروسته څوک ورننوتلي نه و ، لـه دوړو ډک او لـه پخوا نه لا غمړلی برېښېده.

ګراسيم د يوې کړکۍ نه پرده لرې کړه او خپله له کوټې نه ووت. پېير

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې وګرځېد ، يوې الماري ته ورنږدې شو چې هلته خطي نسخې په کې اېښودل شوې وې او له دغو خطي نسخو نه يې، يو هغه ،چې يو وخت د ماسون د ډلې يو له پخوانيو او غورو اسنادو نه يو سند ګڼل کېده، راواخېسته. دغه سند د ماسون د ډلې د آسکاتلنډي تګ لارې او د اسنادو له اصلي نسخو نه يوه نسخه وه، چې د بازدييوف سپرنې او شننې په کې راغلې وې. د ليکنې د دوړو لړلي ميز تر شا کېناست، هغه خطي نسخه يې تر مخې کېښوده، خلاصه يې کړه، بېرته يې وتړله او په پای کې يې هغه له مخې پورې وهله، سر يې په لاسونو کې کېښود او په خيالونو کې ډوب شو.

ګراسيم څو واره په احتياط سره دفتر ته ورو کتل او هر وار به يې چې ورکتل، هغه به، په هماغه فکرونو کې ډوب و. دوه ساعته په همدې حال تېر شو. ګراسيم يو زړه سل زړونه کړل، دروازې يې ددې لپاره خلاصه کړه چې د هغه پام راواړوي، خو پېير د هېڅ شي او هېڅ چا غږ نه اوريده، ګراسيم وپوښتل:

-که اجازه وي، ګاډيوان رخصت کړم؟

د پېير پام بدل شو، په چټکۍ پاڅېد او وې ويل:

-اخ، ګوره ! واوره ! ګراسيم يې له ګريوان نه راونيو، په داسې حال کې چې سترګې يې له اوښکو ډکې وې او په ګبنۍ يې بوډا ته کتل وې ويل:

-اوربې، ته اوربې او پوهېږې، سبا به دلته جګړه پيل شي.

ګراسيم ځواب ورکړ: هو، ويل کېږي.

-زه له تا نه هيله کوم چې هېڅ چا ته مه وايه چې زه څوک يم، ته به هغه څه کوې چې زه درته وايم.

ګراسيم وويل: ډوډۍ ته مو خوښه کېږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير چې ناڅاپه يې رنګ تک سور شو، وې ويل:

-نه، خو زما يو بل څه په کار دي، زما کليوالي کالي او يوه تومانچه په کار دي.

ګراسيم فکر وکړ او وې ويل: وا مې وريدل.

پېير د دغې ورځې پاتې ټول وخت يوازې د خپل مشر په دغه کوټه کې تېر کړ، په خورا ناآرامۍ د کوټې له يوې خوا نه بلې او له بلې خوانه بلې خواته، ته او راته او ګراسيم يې د ګامونو غږ اوريده. هغه له ځانسره غږيده. هغه د شپې هم په هماغه کوټه کې په هغه کټ ويده شو چې ګراسيم همالته ورته جوړ کړ.

ګراسيم چې په خپل ژوند کې خورا عجيبې پېښې ليدلې وې، د ژوند له خوږو ترخو سره عادت و، په هغه ځای او کوټه کې نه يوازې د پېير مبشته کېدو حيران نه کړ، بلکې ډېر خوشاله و چې يو بادار يې پيدا کړ چې چوپړ يې وکړي. ګراسيم په هماغه شېبه پرته له هغ چې په دې اړه فکر يا له ځانه پوښتنه وکړي، د پېير لپاره کليوال کالي او خولۍ راوړل او ژبه يې وکړه چې سبا به تومانچه هم ورته پيدا کړي. ماکار الکسيوويچ چې کلوشې يې په پښو وې او ګامونه يې ځان پسې کشول، په هغه شېبه دوه واره د دفتر دروازې ته نېږدې شو، ودريد او په غوږ مالۍ يې پېير ته وکتل، خو همدا چې پېير مخ وروړاوه وشرمېد، خپل کميس يې راټول کړ او په خورا قهر او چټکۍ له هغه ځايه لرې شو.

په هغه ورځې چې پېير د ګاډيوان هغه جامې چې ګراسيم ورته راوړې وه، واغوستلې او له هغه سره ګډ د سوخاروف د برج خواته د تومانچې د اخېستلو لپاره تللي و، د رستوف له کورنۍ سره مخامخ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

کوتوزوف، د سپتمبر په لومړي نېټې فرمان ورکړ چې روسي پوځ له مسکو نه د تېریدو وروسته د ریزان د واټ پلو ته، په شا لاړ شي.

د پوځ لومړی ډلې د شپې وخوځېدلې..

د سپتمبر په دویمه نېټه په لسو بجو د اراګامیلوفسکي په سیمه کې یوازې د شا ډلې د استراحت په حال کې وې، د پوځ نورې ټولې ډلې د مسکو له سیند نه اوښتې او ددې ښار بلې څنډې ته رسېدلې وې. کټ مټ په همدې وخت کې یعنې د سپتمبر په لسمه د سهار په لسو بجو ناپلیون د پاکلونیا د غونډۍ پر سر د خپل پوځ په منځ کې ولاړ او خپلې مخې ته د پراته ښکلی پرانستی منظر ننداره کوله. د اګست له ۲۲ مې نه د سپتمبر تر ۲ مې پورې آن د بارادنیو د جګړې له پیله تر هغه وخته پورې چې دښمن مسکو ته راننوت، په ټولو دغو له ګېښیو نه ډکو ورځو او نه هېریدونکې اونۍ کې، داسې ښکلې غیر معمولي هوا وه چې هر څوک ورته حیران پاتې کېده. لمرد پسرلی تر لمره کوز او تود و، هر څه په پاکه هوا کې داسې ځلېدل چې سترګې یې سوځولې، ګوګل د منې پاکه هوا وېستله او له دې کبله انسان د خوښۍ او توان احساس کاوه، آن د شپې له خوا هم هوا توده وه، او پرله پسې په تورو تیارو شپو کې له آسمان نه زرین ستوري راوریدل. د سپتمبر د دویمې نېټې د سهار پر لسو بجو همداسې هوا وه. د سهار ځلا کوډې کولې. د پاکلونیا د غونډیو نه به دې چې ښکته کتل، مسکو له خپل سین، باغونو او کلیساوو سره لمن غوړولې وه او داسې برېښېده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ورځني ژوند کې ژوند کوي. د کلیساوو ګنبدې یې د لمر تر شغلو لاندې د اسې ځلېدې لکه ژوندي ژوي.

ناپلیون د دغه غیر معمولي ښار د هغه د نالیدونکو غیر معمولي زړه رابنکوونکی ودانیو په لیدو، په زړه کې رخه او یوه ناآرامه تلوسه احساس کړه. دا هغه احساس او تلوسه وه چې خلک یې د ژوندیو ناپېژندل شویو شیانو، په لیدو چې خپل لیدونکو ته هېڅ پام نه کوي په زړه کې احساسوي. د اسې برېښېده چې ښار په خپل ټول قوت سره خپل ژوند ته دوام ورکوي. ناپلیون د هغو نه بیانیدونکو نښو له مخې چې آن له لرې یې کولی شو ژوندي له مړو توپیر کړي، د همغې پاکلونیا له غونډې نه د دغه ښار د ژوند تلوسه لیدله او د اسې برېښېده چې د دغه ستر او ښکلي ژوندي بدن ساه وېستل احساسوي.

روسانو د مسکو په لیدو هلته خپله مور لیدله، خو پردي چې له مورنۍ عاطفي نه بې خبره وو، په هغه کې یوازې د ښځتوب ځانګړتیاوې موندلې. او ناپلیون هم یوازې همدا ځانګړتیا په کې لیدله.

ناپلیون وویل:

-دا آسیایي ښار سره له خپلو بې شمېرو کلیساوو سره، مسکو سپېځلی مسکو ! هغه دی ! هغه ! بالاخره هغه پېژندل شوی ښار. نور نو راورسېد !

هغه له آسه راکوز شو او سپارښتنه یې وکړه چې د دغه ښار، د مسکو نقشه دده تر مخې وغوړوي. هغه خپل ژباړونکی لیلورګین دلیدیفیلی، ځانته راوباله، هغه په زړه کې وویل:

-هغه ښار چې د دښمن لاس ته ورولېږي، هغې نجلۍ ته ورته دی چې پېغلتوب یې بایللی وي. (هغه دغه خبره په سمولینسک کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

توچکـوف تـه هـم کـړې وه) او اوس يـې دده پـه وړانـدې دپراتـه، نالیدونکي ښکلي ختیځ شمایل ته هم په دې سترګه کتل. هغه ته د نه منلو وړ وه چې بالاخره دده خورا پخوانی او لاس ته نه راتلونکی ارمان تر سره شوی و. پر سهارنۍ صافې او سپېځلې هوا کې يې کله ښار او کله نقشې ته کتل. ددې ښار ټولې خواوې، لاندې باندې يې څارل، ددغه ښار پر لاندې کولو يې باور نه راته او له دې کبله يې وحشت کاوه.

هغه له ځانسره وویل:

- خو آیا پرته له دې بل ډول هم کېدای شو؟ هغه ده، دغه پلازمېنه، دا دی زما تر ګامونو لاندې خپل برخلیک ته سترګې پـه لاره ده. چېرې دی اوس الکساندر؟ چېرې دی او څه فکر کوي؟ دغه عجیب، ښکلی او پرتمین ښار! هغه اوس پـه دې شېبه کې هم عجیب او پـرتمین دی. هغه ته خپل پوځیان او سرتېري وریاد شول او وې ویل:

- اوس به، زه هغو ته څنګه خیال ته ورځم؟

هغـه خپلـو هغـو سـرتېرو نـه چې رانېږدې شـوي وو، هغو تـه چې رارسېدونکي وو، هغو ته چې کتارونه يې جوړول، ټولـو تـه کتـل او لـه ځانسره يې ویل:

-هغه ده، ددغو ټولو سست ایمانو لپاره ډالۍ! زما یوه خبره او زما د لاس یـو خوځېدا ددې لپـاره بـس دی چې د څارانو(شاهانو) دغـه لرغونې پلازمېنه تالا والا شي، خو زما د ښېنې او رحم ښاپیرۍ په خورا چټکۍ پر پرزیدلو نازلېږي. زه باید با رحمه او په رښتیا لوړ او ستر واوسم. ناڅاپه يې په خیال کې تېر شول چې:

-نه، نه، دا رښتیا نه ده، دا زه په مسکو کې یم؟ مګر هغه ده، مسکو زما تر پښو لاندې پروت دی. مسکو له خپلـو زرینـو ګنبدو او د هغـو لـه صلیبونو سره د لمر تر شغلو لاندې راپرزېږي او ریږدي، خو نـه، زه هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلې مهربانۍ او زړه سوي نه، نه بې برخې کوم، د ظلمت، بربريت او وحشت په يادګارونو به د عدالت او ښېنې رانه توري انځور کړم. الکساندر له ټولو په زوريدلي احساس ما احساسوي او پوهېږي زه هغه پېژنم، هغه مې په خبره پوهېږي (ناپليون داسې انګېرله چې د دغو پېښو تر ټولو نه غوره اغېز له الکساندر سره دده په سيالۍ کې ده) د کرملين له څوکو، هو، د دغه کرملين، هوکې د دغه کرملين له څوکو به زه د عدالت قوانين نافذ کړم، زه به هغوی ته د رښتيني تمدن معنا وښېنم. زه به د روس سپېځلی نسل دې ته اړ کړم چې د خپل فاتح او ايلوونکي نوم په درناوی او مينې سره په ياد ولري. د خلکو استازو ته به ووايم چې ما جګړه نه غوښته او نه يې غواړم. زه به هغوی ته ووايم چې ما يوازې د هغوی د دربار له رښتيا او حقيقت نه لرې سياست سره جګړه پيل کړې ده، زه به هغو ته ووايم چې الکساندر ماته ګران دی او درناوی يې کوم. زه به په مسکو کې داسې سوله ټينګه کړم چې زما او زما د خلکو وړ وي. زه نه غواړم د جګړې نيکمرغي، د درناوي وړ ټولواک د سپکاوی لپاره وکاروم. زه به ووايم چې د روس نومياليو ! زه د جګړې غوښتونکی نه يم، زه د خپل ټول رعيت لپاره سوله او نيکمرغي غواړم. تر دې سر ببره د هغوی شته والی به ما لا پسې لېواله کړي او زه به له هغوی سره لکه هغه شان چې زما دود دی، په ډاګه، په پرتم او په لوړتيا وغږيږم، خو آيا دا رښتيا دی چې ما مسکو لاندې کړی او زه په مسکو کې يم؟ هوکې، هغه دی. هغه دی مسکو !

هغه خپلو ياورانو ته مخ وراړاوه او وې ويل:

-لاړ شئ او د مسکو مخور راولئ.

جنرال له يوې ډلې غوره افسرانو سره د مسکو د مخورو د راوستلو لپاره لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ساعته تېر شول. ناپلیون سهارنۍ وخوړه، بېرته خپل پخواني ځای د پاکلونایا غونډۍ ته راستون شو او د مسکو مخورو ته سترګه په لاره پاتې شو. د مسکو مخورو ته یې خپله وینا په خیال کې جوړوله. دغه وینا د هغه پرتم او ځانستاینې انځور وه چې ناپلیون احساسوله. هغه مېړنې بڼه چې ده یې په مسکو کې د ځان لپاره د سرته رسولو تکل کړی و، په خپله دی په ځان مین کړی و. هغه په خیال کې هغه ورځ ټاکلې وه چې د روس د ټولواک په مانۍ کې به د روسي مخورو او نومیالي د فرانسې د امپراطورۍ له مخورو سره ګوري. په خپل ذهن کې یې مسکو ته داسې یو والي وټاکه چې خلک پرې راټول شي. کله چې پوه شو چې په مسکو کې خورا ډېرې خیریه موسسې د خلکو په چوپړ کې دي، هغه په تصور کې دا پریکړه وکړه دغه ټولې ټولنې به په یې سارو مرستو سره له ځانسره ملګرتیا ته وهڅوي. هغه تصور کاوه هماغه شان چې ده په افریقا کې اوږد کمیس اغوستی او جومات ته تللی و، په مسکو کې هم باید د ځار په شان سخاوت وبښي. ددې لپاره چې په بشپړه توګه د هر روس زړه ته لاره پیدا کړي، د ټولو فرانسویانو په ځېر چې نه شي کولای هېڅ ښکلی احساس زما د ګراني، مهرباني اوخواري مور له یادونې پرته تصور کړي. پریکړه یې وکړه چې امر وکړي د دغو ټولو خیریه ټولنو د دروازو پر سر په زرینو تورو ولیکي:

-زما د ګراني مهرباني مور په ویار! زما د مور خونه! د هغه په خیال کې همداسې ګرځېده:

-آیا په رښتیا زه په مسکو کې یم؟ هو! هغه دی، مسکو زما تر مخې دی، خو دغو د خلکو مخورو استازو او نومیالو ولې دومره ځنډ وکړ؟ ولې رانعلل؟

خو په همدې لړ کې دده د پوځ جنرالانو او مارشالانو په ګونګسې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه پټه دا خوا هغه خوا مشورې روانې کړې وې. د مسکو مخورو پسې لېږل شوي استازي راستانه شول او خبر يې راوړ چې له مسکوه ټول خلک او په تيره بيا مخور وتلي او دغه ښار تش شوی دی. د جرګمارو رنګونه الوتي او ګڼې اخېستي وو. د هغو ډار نه له دې کبله چې د مسکو اوسېدونکو ښار پرېښی (که څه هم دا خبره ډېره زورونکې وه) بلکې دوی له دې ډېر ډاريده چې معظم ټولواک ته دغه خبر څنګه ووايي. په څه ډول پرته له هغه چې د ستر ټولواک خاطر له هغه وحشت سره مخامخ کړي، چې فرانسويان يې د ملنډو وړ بولي او هغه ته ووايي چې هسې دومره ډېر ځنډ د مسکو مخورو ته سترګه پـه لاره پاتې شوی دی. هغه ته څنګه خبر ورکړي چې په مسکو کې له يو څو ډلو نشيانو نه پرته بل هېڅوک پاتې نه دي. يوې ډلې به ويل هر څنګه چې کېږي په کـوم ډول نه کـوم ډول، څو تنـه د مسـکو د مخـورو د اسـتازو پـه نامـه ټولواک ته راټول کړي، بلې ډلې به بيا ويل چې نه، ښه به دا وي چې ټولواک په خورا احتياط د رښتيا اوريدو ته چمتو شي. دغه ځانګړی حالـت لـه دې کبلـه کـړکيچن و چې ټولـواک د خپلـو سـترو تـګ لارو د څېړلو په لړ کې، د خپلې کېږدی په وړاندې ګرځېده راګرځېده، کله به يې لاس لمر ته سايوان کړ، مسکو ته تلونکي واټ تـه بـه يې وکتـل او د کبر موسکا به يې پر شونډو خوره شوه.

دله هغه سره مل مشاورينو اوږې پورته واچولې، هغوی چې نه شو کولای څه سپکه سپوره خبره وکړي، يوازې دا يې ويل:

-د شرم خبره ده، دا ناشونې ده، څنګه داسې شول؟

په دې وخت کې ټولواک لـه ځنډنۍ انتظار او چوپتيـا نـه ستومانه شـو او د خپـل احسـاس لـه احساسـه يـې داسـې انګېرلـه چـې د دغـې پرتمينې شـېبې رارسـېدل، دومـره ځنډنۍ شـوې، چې کرار کرار خپـل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـرتم لـه لاسـه ورکـوي، نـو ځکـه يـې لاس وښـوارو. د تـوپ د ډزيـو غـږ واوريدل شو. دغه ډزې د خوځېدو نښه وه. فرانسوي پوځ چې مسـکو لـه درې خـواوو کلابنـد کـړی و، د مسـکو پلـو وخوځېـد. دغـه پـوځ د توريسـکايا، کالوژسـکايا او دروګاميلوسـکايا د دروازو لـه لارو، مسکو ته ورننوت. د سورو او پلو ډلو يو بل نه دوړاندې تګ سيالي کوله، ژر ژر يو له بل نه مخ ته کېدل، هغه دوړې چې د دوی لـه خوا ځېدا نـه پورتـه کېدې، فضـا تتـه کړې او د دوی شروشور او چغـو، غوږونـه کنول.

ناپليون لـه خپلو مشـاورينو سره چې د پـوځ خوځېدا او پرمختـګ لېوالـه کـړی و، لـه هغـو سـره د دروګاميلوسـکايا تـر تـم ځايـه پـورې وړانـدې لاړ. هلتـه بيـا ودريـد، لـه آسـه راکـوز شـو. تـر ډېـرو پـورې د کامرکلوژسـکي پـه نـرۍ کـوڅې کـې ګرځېـده راګرځېـده او د مسـکو د مخورو راتګ ته يې شېبې شمېرلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰

خـو مسـکو تـش و ، پـه دې ښـار کـې لا د پخوانيـو او سـبدونکو پنځو سمه برخه خلک پاتې وو ، هغـه تش و ، د انګبينـو د هغـه کندو پـه شـان تـش و چې ملکـه يـې تـرې کـډه شـوې وي او کـرار کـرار لا پسـې تشـېږي.

بې ملکې کندو ، د ژوند له نښـو بـې برخـې وي، کـه څـه هـم پـه لـومړي نظر دغه کندو ، د نورو کندوانو په څېر لـه ژونـده ډک برېښـي، خوبياهم هغـه لـه ژونـده تـش وي. د شـاتو مچـي د غرمـې د لمـر تـر زرينـو او تـودو شـغلو لانـدې د بـې ملکـې، کنـدو پـه شـاوخوا کـې د هماغـه ژونـديو کندوانو د مچيو په شان، په هماغه شروشرنګ الوزي را الوزي. له هغـه نه هماغه شان د شـاتو د خونـد بـوی راځـي او هماغـه شـان مچـي پـه کـې وزي، ننوزي، خو د ډاډ لپاره بايد په ځير دغـه کندو تـه وکتـل شـي چې پوه شو چې په دغه کندو کې نور نو ژوند نـه شـته. ددغـه کنـدو ژونـد يـو کنـدو تـه ورتـه نـه دی، ددې کنـدو د مچيـو الوتـل، د نـورو کنـدوانو د مچيو الوتو ته ورته نه دی، نه يې د شاتو بوی هسې دی اونه يې د مچيو شروشور هغه ته ورته وي. پر دغـه کندو کې د مچيـو خاونـد د پخـوا پـه شان د خواخوږي او د ډله ايز غږ پر ځای، د لسګونو زرو مچيـو د آوازو پر ځای او ددې پر ځای چې خپلې لکـۍ يې پـه ګوا ښـمنه توګـه پـر ځـان خښولې، وزرونـه يې رپـول او د ژونـد لـه ولولـو ډک غږونـه يې جـوړول. ددې ټولـو پـر ځـای د کنـدو د بيلابيلـو ځـايونو نـه سـاړه او بـې خونـده آوازونه اوريدل کيږي. د کندو د وتلو او الوتو له دريچې نه، نورد پخـوا پـه شـان مسـتونکی او پـالونکی بـوی چې لږ پـه زهرو هـم لړلـی وي، نـه اوريدل کېږي. نور نو له خونده ډک بوی له هغـه نـه راځـي بلکې د داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګبينو بوی تړي راځي چې ورسټېدو ته نېږدې شوی وي. د دريچې په شاوخوا کې نور سرښندونکي ساتونکي چې لکی يې ځېږي کړي وي او د چغو غږونکو استازو په څېر د خوښۍ چغې پورته کوي، نه ليدل کېږي..

دلته غلې تور اندامې مچۍ د کندو د تالانولو لپاره پټې پټې راځي او په شاتو کې په لړو شوي ځان په چټکۍ ببرته له هغه ځايه راوزي. هغوی نور چيچل نه کوي، هغوی خپله له ګوانښه تښتي. پخوا به مچۍ له شاتو ډکې درنې درنې کندو ته راتلې او د بار له ښکته کېدو نه وروسته به تشې ببرته وتلې. اوس خالي راځي او له انګبينو ډکې ببرته وزي. د مچيو خاوند د کندو سر خلاصوي، د هغه لاندنۍ برخې ته ورګورئ، تورې له شاتو ډکې مچۍ چې د هڅوله شوقه به مستې وې او يو له بل به سره تښتېدلې او لکه کړۍ به سره ځړوندې وې او تل به يې په بنګېدو بنګېدو کې دزبښلو په شان له ځانه انګبين نښتيځل، خو اوس د هغو مچيو پر ځای ستومانه له ژوند پاتې او خوبولي کارګران ليدل کېږي چې د کندو په غولي هرې خواته بې هدفه روان دي او لکه د مستو نشه يې سرسامو په څېر د کندو له يوه ديواله په بل او له بله په بل لګېږي.

د کندو غولی چې يو وخت په خورا ځير او ښکلا ،د مچيو له خوا ګاڼل شوی او دهغو په وزرونو به جارو شوي و او د موم شويو او بويناکو شاتو ،هغه سرينښناک شات چې نيم ځانه مچيۍ ،هغه د مرګ په حال مچۍ چې په خورا ستونزو لاس او پښې وهي او هغه مړې مچې يې چې اوس يې څوک خيال نه ساتي هلته پرې پرتې دي..

مچۍ پالونکی د کندو لوړ پوړ ،پورته کوي او د هغه ښکتنۍ برخه ګوري، خو د مچيو د کتارونو پر ځای، چې د شاتو د ږمنځو واټنونه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هګيو د تودولو لپاره ډکول اوس د ښه کار او استادۍ په لاس جوړې شوې ږمنځې وينې، نور هغه د پېغلتوب ډوله پخوانی سپېڅلتيا کومه ننښه نه ليدل کېږي، هر څه ګډوډ او لړلي دي. تالانګرې غلې مچۍ بې شروشوره په چټکۍ هر پلو الوزي، خپل تالان کوي خو کوربني وچې ډنګرې بې حسه او بې حاله لکه د زړو او عمر وهلو په شان متې متې خوځېږي، نه چاته ګوابن پېښوي او نه له چا نه هيله کوي، د مرګ په سرسامۍ کې شپې ورځې تېروي. ډولاډول مچۍ سرې، توربې وړې او غټې په ناخونده او ګډوډو الوتو کې د کندو په ديوالونو لګېږي، کله ناکله خو له دې يا له هغې خوا نه د شاتو له ږمنځو، او يا نويو زوکړ، خو مړو شويو مچيو له مينځه کوم قهرجن آواز راپورته کېږي. يو چېرې خو دوه کارګرۍ مچۍ د پخوانيو يادونو په ياد کندو پاکوي او په ټول قوت سره د مړو شويو مچيو مړې د باندې باسي، هغوی دا کار کوي، خو په دې نه پوهېږي چې دا ټولې هلې ځلې د څه لپاره دي. د کندو په بلې خوا کې دوه زړې مچۍ په خورا تربګنۍ يا يو بل سره وهي يا يو بل پاکوي او يا ډودۍ خوري، خو په دې نه پوهېږي چې دا کار له خواخوږۍ کوي اويا له تربګنۍ. او د کندو په بله خوا کې درېيمه ډله پر يو بل وارونه کوي او بيا ټول په ګډه يوه بله بدمرغه تر مرګه وهي، هغه خپه کوي او دغه د مرګ په حال کې مچۍ لکه کراره الوتونکې ښاپيرۍ د نورو مړو په سر رالوېږي. د مچيو خاوند دوه منځنۍ ږمنځې لرې کوي. چې د کندو يا ځالې منځ وګوري، د پخوانيو زرګونو مچيو پر ځای چې پخوايې يوې سترې تورې کړۍ ديوه رازمن او ستر ارمان لپاره کار او ځارنه کوله، څوسوه غمړلې او خواشينۍ مچې وينې. هغوی ټولې پرته له هغه چې خپله پوه شي، وړې شوي دي. هغوی د خپلې سپېڅلې خزانې د ساتنې په لاره کې ژوند بايللی او نور خزانه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار نه ده. له هغوی نه د مرګ او خوساوالي بوی لګېږي. د هغو څو دانې خوځېږي، پاڅېږي، الوزي د دښمن په لاسونه کيني او پرته له هغه چې د مرګ توان ولري، نېښونه وهي. نورې ټولې مړې شوې دي او لکه د کبانو د پوټکي په شان سولېږي او تويږي. د مچيو خاوند د کندو سر ټرې دغه کندو د ګچ په انځور سره د دې لپاره په نښه کوي چې وروسته يې مات کړي.

کله چې ناپليون سترې ستومانه ناآرامه وړاندې وروسته د کامروکالوژسکي په کوخه کې ګرځېده او د مسکو مخورو ته سترګې په لاره و او لږ تر لږه د ورځني درناوي له مخې بايد هغوی دده هرکلي ته راوتلي وای. مسکو تش تش و.

د مسکو په ببلابېلو څنډو کې يوازې هغه خلک چې هسې يې موخه او د ورځني عادت له مخې چکرې وهلې، ګرځېدل راګرځېدل. لا تر اوسه هم په ښار کې ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه.

کله چې يې په ډېر احتياط ناپليون ته خبر ورکړ چې مسکو له خلکو تش شوی دی، هغه په تند غلچک خبر لوڅ ته وکتل، بيا يې له هغه مخ واړاوه او په پټه خوله يې ګرځېدو ته دوام ورکړ او وې ويل:

-ګاډی مې راولئ.

هغه په ګاډی کې د خپل نوکريوال يا ور تر څنګ کېناست او د لومړي کرښې پلو وخوځېد او له ځانسره يې ويل:

-مسکو تش شوی دی، د نه منلو وړ خبره ده.

هغه ښار ته نه لاړ او دروګو ميلوفسکي د تم ځای په يوه مبلمستون کې پاتې شو.

هغه تياتري نندارې چې هغه جوړل غوښتل، جوړه نه شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱

روسي پوځ د شپې له دوو بجو نه د ورځې تر دوو بجو پورې له مسکو نه تېر او له ښاريې وروستي تلونکي اوسېدونکي او ټپيان هم له ځانسره واخېستل.

د پوځ د تېريدو په وخت کې د خلکو تر ټولو زياته ګڼه ګوڼه د کامن مسکواريځکي او يوزوفسکي د پلونو پر سر وه.

کله چې پوځ له کرملين نه د راتاويدو لپاره دوه ډلې شو، ډېرو سرتېرو د مسکواريځکي او کامني پر پلونو ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه، يو زيات شمېر سرتېرو له تمبدو او ګڼه ګوڼې نه ګټه واخېسته، په کرار او په پټه د واسيلي بلژانسکوا او باراويځکي د دروازې له لارې پورته غونډيو ته وروختل، ځان يې سره ميدان ته ورساوه او هلته يې دوی داسې وانګېرله او ځانته يې اجازه ورکړه، چې هر پردی شی چې پر مخه ورځي، اخېستی يې شي. د خلکو داسې ډلې او ګڼې ګوڼې لکه د بازار د ورځو په شان د ګاستني دفور(د مېلمستونو مانې) ټول دالانونه او لارې ډکې کړې وې. ،خو نه د پلورونکو د غولوونکو آوازو شروشور، نه د ګرځندو سوالګرو غږ او نه د ښځو ببلابببلې ډلې، يو هم نه ليدل کېدل. يوازې بې وسلې دريشي لرونکي سرتېري چې پوځي کوټونه يې پرغاړه وو، تش لاس راننوتل او له درنو پېټيو سره وتل.

دوکانداران او د هغوی شاګردان (شمېر يې هومره زيات نه و) هک حيران پاتې او د سرتېرو او پوځيانو په ګڼه ګوڼه کې ګرځېدل، کله به يې دوکانونه ټرل او کله به يې هغه ددې لپاره خلاصول چې له خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاګردانو سره خپل کالي او سودا کوم خوندي ځای ته ورسوي. د ګستيني دفور (د مسکو لوی بازار) په لوی ډګر کې سازيانو ډولونه غږول، خو د ډول غږ د دود برخلاف سرتېري، په تېره بيا تالانګر هغه د پخوا په شان نه د ساز او په کتار کې دريدو ته، بلکې له هغه ځايه لرې کېدو ته هڅول. په دوکانونو او د بازار په دالانونو کې د سرتېرو په منځ کې ځېنې کليوال چې خړ کالي يې اغوستي او سرونه يې خريلي و، هم ليدل کېدل. دوه تنه افسر چې ديوه يې د غاړې دستمال پر اوږه او ټټر پروت و، پر خړ ډنګر آس سپور و او بل يې کوټ اغوستی، خو پلی و، د ايلينکا د واټ څنډې ته ولاړل او سره غږېدل. درېيم افسر هغو ته په ځغاسته راغی او ورته وې ويل:

-جنرال امر وکړ چې هر څنګه کېږي، بايد ټول سمدلاسه له بازاره ووېستل شي. دا څه حال دی؟ دا کړه، د چا کړو ته ورته دي، نيمايي سرتېري تنبستېدلي دي.

هغه، پر هغو درې بې وسلو سرتېرو چې د کوټونو لمنې يې په منګلو کې رانيولې وې، او په چټکۍ د هغو له څنګه د بازار دالان ته ورننوتل غږ وکړ:

-چېرې روان ياستئ؟ تاسو ته وايم چېرې؟

بل افسر ځواب ورکړ:

-هوکې، اجازه راکړئ هغوی سره راټول کړو، دا د راټولېدو نه دي، ژر تر ژره بايد لاړ شو، ټولی وتنبستېدل، چې دا نورې يې هم ونه تنبستي.

-څنګه لاړ شو؟ د پله پر سر لاره بنده شوې ده، څوک مخکې تلای نه شي. څه وکړو؟ اوس خځير ترې کړی کړو، چې ونه تنبستي.

مشر افسر غږ وکړ:

-هلته ورشئ! ټول، له هغه ځايه، له بازاره وباسئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه افسر چې د غـاړې دستمال يې پر اوږې او تېتر غـوړولی و ، لـه آسه راکوز شو ، ډولچي ته يې ورغـږ کړ او له هغه سره يو ځـای د بـازار د لوبې درواې خواته ورغـی. يو شمېر سرتېري په ډله ايزه توګه وتښتېدل. يو سوداګر چې د پـزې څنګ تـه يې پـر مـخ سره بخارونـه راوتلي وو ، د هغه له مړې څېرې نه آرامي او تکل کډه کړې وه ، د ځانښودنې لپـاره يـې تند تند لاسونه څنډول، افسر ته ورنېږدې شو او وې ويل:

-جلالتمابه ! پر مورږ رحم وکړئ،مورږ وساتئ. زمورږ په دوکان کې څه نـه شـته، خـو هـر څـه چې شـته،هغه لـه تاسـو نـه ځـار. کـه غـواړئ تاسـو عـاليجناب تـه بـه همدا اوس، وريښمينې جامې راوړم، مـورږ پـه حق او حق پالنه پوهېږو ، خو هغه څه چې دوی کوي، دا خو غـلا ده، تـالان دی. مهربانی وکړئ مورږ له دغو وساتي، لـږ تـر لـږه دومـره وخت راکړئ چې دوکانونه وتړلای شو.

څو تنه سوداګر پر دغه افسر راټول شوي وو.

د هغو له ډلې نه يو تن چې ډنګر و او قهر يې له خېرې وريده ، وويل:

- بس کړه، اپلټې مـه غـږوه، سر يې ور پـرې کـړه او تـه د ويښـتو غـم کوې. پرېږده هر څوک چې هر څه وړې شي، وړې دې. هغـه پـه ډېر قـوت لاس وخوځاوه او له افسر نه يې مخ واړاوه.

لومړی سوداګر په خواشينی. وويل:

-ايـوان سـېدوريووېچ ! تـا تـه هسـې خبـرې آسـانې دي، تاسـو جلالتمابه مهرباني وکړئ !

ډنګر سړي چغه کړل:

- کومې خبرې آسانې دي؟ د څه شي خبرې؟ زما پـه درې دوکـانونو کـې د سـلو زرو روبلونـو مـال پـروت دي، کـه پوځونـه لاړ شـي، بيـا دا ساتلی شئ؟ هی هی، څه خلک يو؟ دا به د خدای اراده وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی سوداګر په درناوی وویل:

-مهرباني وکړئ، جلالتمابه!

افسر هک پک ولاړو، په څېره کې يې د شک او تردید حالت څرګند و، خو ناڅاپه يې چغه کړل:

-زما يې څه؟ او په چټکو ګامونو د دوکانو د کتار خوا ته وړاندې روان شو.

د يوه خلاص دوکان نه د وهلو او ښکنځلو غږونه اوريدل کېدل، کله چې افسر د هغه مخې ته ورورسېد يو سړی چې خړ کلیوال کالي يې اغوستي او سر يې خريلی و، له هغه نه د باندې راودانګل، سر يې تیت او ځان يې خم خم کړ، د سوداګرو او افسر له څنګه تېر شو. افسر هغو سرتېرو ته چې په دوکان کې و، ورودانګل، خو په دې وخت کې د مسکواريځکي د پله له خوا د بې پايه ډلې د شروشور يو وحشتناک غږ واوريدل شو او افسر په چټکۍ څلور لارې ته راستون شو. هغه پرله پسې په لوړ آواز وپوښتل:

-څه شوي دي؟ څه خبره ده؟ خو د هغه ملګرو د واسيلي بلاژنسکي د کلیسا له څنګه هغه پلو ته چې چغې ترې راتلې ځغاستل. افسر پر آس سپور شو او هغه پسې وروخوځېد. پل ته چې ورورسېد، وې ليدل چې دده توپونه له توپ کشونو نه جلا شوي وو. سرتېرې پلي پر پله روان او څو کراچۍ اوښتې پرتې وې. څو تنه يې وليدل چې ګېنۍ اخېستې او ورخطا وو، خو څو تنو سرتېرو په کړس کړس خندل. د توپونو تر څنګ يوه ګاډۍ ولاړه وه. دوه آسونه پورې تړلي وو، د ګاډۍ ارابو پورې څلور پټاره لرونکي آسونه هم تړلي وو. پر کراچۍ ډېر شيان بار وو، د بار پر سر د ماشومانو د څوکۍ څنګ ته چې پښې يې پورته وې، يوه ښځه ناسته وه. هغې له خواشينۍ او ناهيلۍ نه زګيروی کاوه. افسر ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه ملګـرو افسـرانو وويـل چـې د خلکـو د چغـو او د دغـې ښـځې د زګيروی علت دا دی چې جنرال يورمولوف دغه ګڼه ګونې تـه پـه رسـېدو سره پوه شو چې سرتېري په بـازار کـې خـواره شـوي، تـالان يـې ګډ کړی دی، نو ځکه خلکو د ښار پر پله پاتک اچولی او هغه يې ترلی دی. نو لـه دې املـه هغـه سپارښـتنه کـړې ده چـې توپونـه راخـلاص کـړي او داسـې څرګنـده کـړي چـې غـواړي پـر پلـه ډزې وکـړي، د خلکـو دګڼـه ګـونې لـه ډاره، کراچـی او ګـاډی اړوي، يـو بـل سـره نانـدری کـوي او وهـي، لـه نـاهيلی نـه يـې چغـې سـورې ګـډې کـړې، د پلـه لاره يـې آزاده کـړې او سرتېري بريالي شوي دي چې خپل پرمختګ پيل کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

په دې وخت کې ښار چور تش و ، په کوڅو کې هېڅ څوک نه لیدل کېدل، د دوکانونو او کورونو دروازې تړلې وې، یو نیم ځای په یو نیم سماوار(کافی) کې یو نیم غږ یا د مستانو له مستۍ نه پوهېدونکې سندرې اوریدل کېدې. په واټونو کې هېڅ ګاډی یا کراچی نه لیدل کېده، خو کله ناکله به د کوم پلي د ګامونو غږ واوریدل شو. د پاورسکایا کوڅه چور تشه او چوپه چوپتیا په کې خوره وه. د رستوف د کور د سترې مانۍ په انګړ کې، د ګاډیو او کراچیو آسونو وانښه او خوشایي پاتې وو ، خو هېڅ څوک هلته نه لیدل کېدل. له رستوفیانو نه د پاتې شوي کور په مېلمستون کې دوه تنه لیدل کېدل، یو ایګنات، چې څوکېدار و او بل د واسیلي لمسی میشکا چې په مسکو کې له خپل نیکه سره پاتې شوی و. میشکا د پیانو درې پورته کړې وه او په یوې ګوتې یې غږوله. ساتونکي څوکېدار لاسونه تر ملا نیولي وو ، د هینداري تر وړاندې ولاړ و او په خوښۍ خوښۍ موسېده.

هلک ناڅاپه په دوو لاسو د پیانو په وهلو پیل وکړ او وې ویل:

-ګوره ! کاکا ایګنات، څومره ښه پیانو وهم.

ایګنات له دې چې خپله څېره یې په هینداره کې لیده، لا پسې خوښېده، موسېده، هغه ته په تعجب ځواب ورکړ:

-راته ګوره ! راته ګوره !

ماوراکوزمینیشنا چې په کراره کورته راننوتې وه، د هغو له شانه په ټیټ آواز پرې غږ وکړ:

-بې وجدانو ، رښتیا وایم بې وجدانو ! ته یې اوربوز ته ګوره، خولۍ ته یې ګوره ! دی څنګه خاندي، یوازې همدې کارونو ته خدای

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا کړي یاست. هلته هر څه ګډوډ پراته دي، واسیلي لـه پښـو ولویـد ، اوس به زه درسره ګورم !

ایګنـات مړاوسـتی(کمربنـد) تینـګ کـړ، موسـکا یـې لـه شـونډو وتښتېده، سر یې په اطاعت ښکته واچاوه، له کوټې ووت، زلمي وویل:

- تروریې ! زه ښه پیانو وهم.

ماورا کوزمینیشنا پر هغه لاس پورته او چغه کړل:

-زه به اوس ښه پیانو وهل درونښیم، ځه، پاڅېږه بابا ته دې سماوار ولګوه.

ماوراکوزمینیشنا له پیانو نه دوړې پاکې کړې، هغـه یې وتړلـه، یـو سوړ آسویلی ووېست له مېلمستون نه ووته او دروازه یې پورې کړه.

انګړ تـه چې ووتـه پـه دې فکـر کـې شـوه چې اوس څـه وکـړي، لـه وآسیلېوویچ سره د څنګ پـه مـانې کې چای وڅکي او یـا انبـار تـه لاړه شي او هلته ګډوډ پراته شیان سره ټول کړي.

د آرامې کوڅې نه د چټکو ګامونو غږ واوریدل شو ، دغـه ګامونـه لـه کـوره د چـاپېرې وسـپنیزې کتـارې دروازې تـه ورسـېدل، ودریـدل، د لاسونو د هغو هڅو غږ تر غوږه شو ، چې د دروازې د خلاصـول تکـل یـې درلود.

ماوراکوزمینیشـنا د کتـارې دروازې تـه ورنېـږدې شـوه او وې پوښتل:

-څوک مو په کار دي؟

-ګراف، ګراف الیه اندریوویچ رستوف.

-تاسو څوک یاستئ؟

یو روسي بادار وزمي خواږه غږ وویل:

-زه افسر یم، باید هغه ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماوراکوزمینیشـنا د کټـارې دروازه خلاصـه کـړه او یـو اتلس کلـن افسر چې ګرده بشره یې رستوفیانو ته ورته وه، انګړ ته راننوت.

ماوراکوزمینیشنا په مهربانۍ وویل:

-هغوی لاړل پلار جانه ! پرون مانښام یې کډه بار کړه او لاړل.

ځوان افسر د وسپنیزې دروازې مخې ته ودریـد ، زړه نـازړه شـو چې راننوزي یا رانه ننوزي، وبنګېده او وې ویل:

-وي دې، افسوس دی، کاشکې پرون راغلی وای، بد کار و شو.

ماوراکوزمینیشنا په دې لړ کې خورا ځیر او خواخوږۍ ددغـه ځـوان څېرې ته چې دې ته یې د رستوفیانو د آشنا څېرې څرګندوله کوله، کتل او د هغه څېرې کوټ او شلیدلي موزې یې څارلې، هغې وپوښتل:

-له ګراف سره مو څه کار و؟

افسر دروازې ته داسې لاس ورور، چې ګواکې غواړي لاړ شي او په خواشینۍ یې وویل:

-افسوس دی، نه پوهېږم څه وکړم.

بیا زړه نازړه شو ، خو ناڅاپه یې وویل:

-پوهېږئ زه د هغو خپلوان یم، هغـه تـل لـه مـا سـره ډېـره خواخوږۍ کوله، خو اوس ګورئ چې (هغـه پـه موسکا او مهربـانۍ خپـل شـلیدلی کوټ او موزې ته کتل) کالي مې شلیدلي، پیسې هم نه لرم، ما غوښتل چې له ګرافه..

ماوراکوزمینیشنا د هغه خبره پرېکړه او وې ویل:

-یـوه دقیقـه بـه مـو صـبر کـړی وای پـلار جانـه ! یـوازې یـوه دقیقـه ! همدا چې افسر لاس له دروازې پورته کړ، ماوراکوزمینیشنا راستنه او پـه چټکـو ګـامونو ، د شـا انګـړ تـه خپـل کورتـه لاړه. کلـه چـې ماوراکوزمینیشـنا خپـل کورپلـو روانـه وه، افسـر سرښکته اچولی، پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځير او موسکا يې خپلو شليدلو موزو ته کتل، په انګړ کې يې قدم واهه او په زړه کې يې ويل:

-ډېره بده شوه او افسوس دی چې له کاکاجان سره مې ديدن ونه شو، خو خير، ډېره مهربانه بوډی ده. خو دا مهربانه بوډی اوس چېرې لاړه؟ خير، خو نه پوهېږم. د کومو کوڅو له لارو به زه ژر خپل غونډ ته ورسېږم. اوس به غونډ روګوڅ سکايا ته رسېدلی وي. ماوراکوزمينيشنا له ډاره په ډکې خو زغردې څېرې چې يو چارخانه مروړل شوی دستمال يې په لاس کې له ګرځنې بېرته راتاو شوه. لا څو ګامه افسر ته پاتې و چې د دستمال غوټه يې خلاصه کړه يو سپين پنځه ويشت روبلی لوټ يې تري راووېست او په چټکی يې افسر ته ورکړ.

-که جلالتماب خپله په کور کې وای، دا ښکاره ده چې هغه به هرومرو د خپلوان په توګه کولای شول.. خو خير سمدلاسه خو همدغه...

ماوراکوزمينيشنا شرمېده او ګېنې اخېستې وه، خو افسر هېڅ نه او نو ونه کړ. پرته له تلوار يې لوټ واخېست او ماوراکوزمينيشنا نه يې مننه وکړه. هغې پرله پسې ښېنه غوښته، عذرا يې کاوه او ويل يې:

-که خپله ګراف په کور کې وای... حضرت مسيح مو مل شه پلارجانه! خدای دې له بدې ورځې وساته!

هغې په درناوی درناوی افسر بدرګه کړ، افسر موسېده او داسې برېښېده چې خپل ځان او حال پورې خاندي. هغه خپل سر ښوراوه او لاړ، له چوپتيا نه په ډکو کوڅو کې په دې هيله چټک روان و چې د يا اوزرسکي له پله سره ځان خپل غونډ ته ورسوي.

ماوراکوزمينيشنا تر ډېرو پورې په لمدو سترګو د ترلي دروازې مخې سره ولاړه پاتې، په فکر کې وه، سر يې ښوراوه او له دغه ناآشنا افسر سره يې غير منتظره مورنی خواخوږی او زړه خوږي احساساوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

د واورکا د کوڅې تر یوې ودانۍ لاندې چې لا پوره جوړه شوې نه وه، په یوه سماوار کې د مستو نشیانو د مستۍ او سندرو ویلو غږ اوریدل کېده. په یوه هومره نه لویې مرداړې کوټې کې د میزونو شاوخوا کې پر څوکیو تر لسو پورې کارګران ناست وو. هغه ټول مست او نشه وو. بشړې یې له خولو نه لمدې، سترګې خړې خړې، په زور یې خولې ښورولې، په خورا زحمت، بې پروایۍ او بې سُره یې کومه سندره ویله.

هغوی هر یو جلا او د زړه په زور سندرې ویلې، خو هغوی نه ددې لپاره سندرې ویلې چې زړه یې غوښت، بلکې دوی ددې لپاره سندرې ویلې چې غواړي وښیي چې نشه دي او تفریح کوي. له هغو نه یو لوړ ونی، ژیړ څنې چې ښکلې شین بخونې ښایسته جامې یې اغوستې وې، پر هغو ولاړ و. که د هغه نازکې سره نښتي پرله پسې خوځېدونکې شوندې او تتې ناځلېدونکې او ناخوځېدونکې سترګې نه وای د هغه څېره به د هغه په دې نړۍ او وتلې پزې سره خورا ښکلې وای. هغه د هغو کسانو پر سر ولاړ و چې سندرې یې ویلې. داسې برېښېده چې په خپلو سپینو لاسونو چې لستونې یې تر څنګلو پورې بډ وهلي، خپلې ناولې ګوتې یې په زور سره جلا کړې، په خورا زغرده او لاسي خوځېدا او کړېدو وړېدو د دغو سندرغاړو لارښوونه کوي. دغه لستونې پرله پسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رابښکته کېدل او هغه هر وار او په ډېر ټینګار په خپل کین لاس هغه ببرته بډ وهل، داسې چې ګواکې تصور يې کاوه دده دغه سپين او په هغو کې له ورايه د ليدونکو مراندو او خوځېدونکو لاسونه بربنډوالي ځانګړې ځانګړتيا لري.

سندره لا نيمايي ته رسېدلې نه وه چې د کور د زينو د سر په دالان کې د اخ و ډب او وهلو شروشور واوريدل شو.

لوړونې ځوان لاسونه وارتيرې او په مشر وزمه بڼه يې چغه کړل:

-هلکانو ناندرۍ بس دي !

هغه چې هماغه شان لستونې بډ وهل، د زينو د سر دالان ته ووت، کارګران هم ورپسې وو. دغو کارګرانو چې هغه سهار دد غه ځوان په مشرۍ په هغه سماوار کې مستي او ځکل کول، له فابريکې نه د سماوار د خاوند لپاره يوه ټوټه چرم راوړی او د هغه په بدل کې يې ځکل اخېستي و. د سماوار په ګاونډ کې د پښ (آهنګر) په دوکان کې ناستو کارګرانو په دې ګمان چې پر سماوار تالان ګډ شوی، هڅه کوله په زور، سماوار ته ورننوزي او دوی هم برخه وکړي.

د سماوار خاوند له پښ سره لاس و ګريوان و، خو همدا چې کارګران له سماوار نه ووتل، پښ ځان له سماوارچي، نه وژغوره، خو پر مخ پر غولي ولويد. يو بل پښ د دروازې پلو ورودانګل، سماوارچي يې راونيو او پر خپل ټټر يې هغه ته ګوزار ورکړ.

لستونې بډ وهلي ځوان له سماوار نه د راوتلو په شېبه کې هغه پښ ته چې له دروازې نه يې رادانګلي و، پر مخ څپېړه ورکړه او چغه يې کړل:

-هلکانو زمور اندېوالان وهي !

په دې وخت کې لومړي پښ له غولي راپورته شو، خپل ژوبل شوی مخ يې نور هم وشکاره، مخ يې وينې وينې شو او په ژړغوني آواز يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چغه کړل:

-پيره داره ! وې واژه ! سړي يې وواژه ! ورونو مرسته وکړئ !

يوه ښځه چې له ګاونډي ګرځني نه، راوتلې وه چغې وهلې:

-اې پلارکه ! په مرګ يې وهلی، وژلی دی، سړی يې وژلی !

پر وينو لړلی پښې د خلګو ګڼه ګوڼه راجوړه شوه، يو تن ،سماوارچي يې ته مخ وروړاوه او وې ويل:

-نه يوازې دا چې په خلکو يې تالان جوړ کړی، اوس آن جامې هم تړې باسي، دا دې څه وکړل سړی دې وواژه داړه ماره !

هغـه لـوړ ونـی ځـوان پـر برنـډه ولاړ و ، پـه تتـو سـترګو يـې کلـه سماوارچي او کله پښې ته کتل، زړه نازړه و چې له چا سره لاس و ګريوان شي، خو ناڅاپه يې پر سماوارچي غږ وکړ:

-قاتله ! اوس سړي وژنې، هلکانو ! وې تړئ !

سماوارچي چغې کړې:

-څه شی، څو مـو داسې تړلي؟ ځان يې پـر ده د يرغـل راوړونکو خلکو نه وژغوره، هغوی يې پورې وهل، خپله خولې يې له سره پورته او کلکه يې پر ځمکه ووهله. دده دغو کړو ، ګواکې کوم له رازه ډکه ښښه درلوده چې سمدلاسه پر ده راولويدلي کـارګران، پـه خپلو کړو کې زړه نازړه شول.

سماوارچي خپله خولې ، له ځمکې راپورته کړه او چغې يې کړې:

-قانون، ورونو ، زه په قانون ښـه پوهيږم. اوس د پوليسـو ماموريت ته ورځم، تاسو فکر کوئ، نه ورځم؟ نن هيڅ څوک نه شي کولای د چا په شتمنې تالان ګډ کړي.

لوړ ونی ځوان او سماوراچي دواړه په ګډه په کوڅې کې وخوځېدل او يو بل ته يې تکرارول:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-درځه چې ځو !اوس به وګورو ، درځه، درځه چې ځو !

هغه په وينو لړلی پښ هم د دوی تر څنګه روان و. کارګران او هغه نور کسان چې په اخ و ډب کې ورګډ شوي نه وو ، هغوی پسې وررروان وو.

د ماروسیکا د کوڅې په یوه کنج کې، د یوې لویې ودانۍ تر مخې چې کړکۍ یې ټړلې او یوه لویه لوحه چې موچي پرې لیکل شوي ولاړه وه، د شلو په شاوخوا کې موچیان ولاړ وو. ټول ډنګر ډنګر خواشیني، وچ کلک، جامې یې شلیدلې، او زړې وې.

یو موچي چې نرۍ ږیره او وتلې وروځې یې لرلې، وویل:

-هغه شان چې ښایي خلک یې تالان کړل څه ووایم، هغه،زموږ وینې وزبېښلې، او اوس حسابونه پوره ګڼي. پوره یوه اونۍ یې کار راباندې وکړ، وې زورولو ، وې زورولو ، موږ یې خواري ته کینولو ، او خپله لاړ.

غږید ونکی موچي چې په وینو لړلی سړی ولید ، چپ شو او ټول شل تنه موچیان په خورا پاملرنې له دغې راتلونکې ډلې سره یو ځای شول، هغوی ویل:

-دا خلک چیرې روان دي؟

-ښکاره ده چیرې ځي، ماموریت ته ورځي !

-دا څه وایې، دارښتیا ده چې زموږ د انډیوالانو زور نه دی پرې رسېدلی؟

-نو تا څه فکر کاوه؟ ته راشه چې خلک څه وایي؟

هر پلو نه پوښتنې او ځوابونه اوریدل کېدل. سماوارچې له دغې ګڼې ګونې نه ګټه واخېسته، له خلکو وروسته پاتې شو او په کراره خپل سماوار ته راستون شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړونی ځوان پرته له هغه چې د خپل سیال سماوارچي ورکېدو ته پام شي، خپل بربنډ لاس څنډاوه او ځانته یې د خلکو د پام را اړولو لپاره پرله پسې همداسې غږیده. او خلک د خپلو ستونزو د آواز او خپلو ټولو پوښتنو ته د ځوابونو د اوریدو په هیله پر هغه ورټول شوي وو.

د لوړونې ځوان پرشونډو چې د پام وړ موسکا خوره وه، ویل:

-قانون باید راوښودل شي، نظم باید وښودل شي، دا چاروا کې د همدې لپاره چاروا کي دي او ورونو تاسو وایئ زه برحقه یم او کنه؟

هغه داسې فکر کاوه چې چاروا کي نه شته که څه بلا؟ که چاروا کي نه وي، هر څه به تالا والا شي، غلا او داړه ماران خو ډېر دي.

یو چا د ګڼه ګونې له منځه غږ وکړ:

-داڅه اپلتې غږوي؟ څنګه؟ څنګه کېدای شي مسکو پرېښودل شي؟ تا ته یې په ټوکه وویل او تا ومنله، پریږدئ چې پوځیان لاړ شي، ځي دې، ته دا منې چې هغو پریږدي چې دښمن رانونوزي؟

هغه چې لوړونې ځوان ته اشاره کوله، او ویل یې:

-وګوره ! خلک څه وایي؟

د چینایي دیوال خواته یوه بله ډله پر یوه سړي چې شین بخون کوټ یې اغوستی او یو کاغذ یې په لاس کې و، ورټول و.

د ګڼه ګونې نه یو چا غږ وکړ:

-فرمان، فرمان لولې ! فرمان سره لولې !

شین کوټي سړي د اګست د ۳۱ مې نېټې خبرتیا ولوستله. خلک ښه پرې ورټول شول، لږ ګډې وا خېست، خو کله چې لوړونی ځوان د خلکو له ګڼه ګونې نه ځان هغه ته ورورساوه، له هغه نه یې هیله وکړه چې خبرتیا بیا ولولي، ببرته لږ ډاډمن او غږیې، نور نه ریږدیده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرتیا یې بیا ولوستله.

-زه سبا ته د جلالتماب شهزاده حضور ته ورځم.

لوړونی ځوان چې موسکا یې پر شونډه خوره وه، خو تندی یې تریو و، ورپسې یې تکرار کړه:

-جلالتماب !

لوستونکي دوام ورکړ:

-چې له هغه سره خبرې وکړم، مورې باید له پوځیانو سره مرسته وکړو، مرسته وکړو چې د ظلمت او شیطنت جړې وباسو. هغه لوړونې ځوان د بري له خوند په ډکه ژبه چغه کړې، ودې لیدل؟ اوس به د ټولو غم درته وخوري.

لوستونکي دوام ورکړ:

ددې مېلمنو جړې باید ووېستل شي او بلا پسې ولېږل شي. زه به د غرمنۍ په وخت کې ببرته راستنیږم، کار به پیل کړو، کار به پای ته ورسوو او دغه شر به خاورو ته وسپارو.

کله چې لوستونکي وروستې خبرې ولوستلې، ټول چپ شول، هغه لوړونې ځوان په خواشینۍ سر ښکته واچاوه. داسې برېښېده چې په دې وروستیو خبرو په تېره بیا ددې خبرې – زه سبا ته د غرمنۍ په وخت کې راستنیږم، په معنا هېڅوک پوه نه شول. په ډاګه څرګنده وه ټول د خبرتیا په اوریدو خواشیني وو. هم د خبرتیا لوستونکي او هم د هغې اوریدونکي. د خلکو د احساساتو کچه خورا لوړه، خو دا خبرتیا ډېره ساده او د نه پوهېدو وړ وه، داسې ساده چې د هغو هر یو کولای شول داسې ووایي او دوی له واکمنو نه د داسې فرمان د اوریدو تمه نه لرله.

ټول خورا خواشیني او چپ وو. لوړونې ځوان شونډې ژوولې او خوځېده راخوځېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکو د ګبنې ګونې په وروستیو کتارونو کې ناڅاپه څه غږونه واوریدل شول:

-له هغه باید پوښتنه وشي !.. مهرباني وکړئ، دا هم دی په خپله ! څنګه پوښتنه تري وشي؟ ښکاره ده چې پوښتنو ته به یې.. خپله بیا هر څه ووایي، د ټولو پام د پولیسو د سرمامور ګاډي ته چې په ډګر کې راروانه او دوو دراګونو سورو بدرګه کوله، وروا وښت.

د پولیس سرمامور د ګراف په سپارښتنه نن سهار د سیند پرغاړه څو ببډیو ته اور ورته کړی او ښې پیسې هم ترلاسه شوې وې. دغه پیسې همدا اوس دده په جیب کې وې. کله چې هغه ولیده چې ګڼه ګونه ټوله دده خواته وررواندې. خپل ګاډیوان ته یې د دریدو امر وکړ.

د پولیسو مشر دغو خلکو ته چې په حیا او زړه نازړه د ګاډي پلو ورنږدې کېدل ورغږ کړ:

-دا خلک څوک دي؟

کله چې هغه ځواب وانه ورید، بیا یې وپوښتل:

-زه تاسو ته وایم، څوک یاستئ؟

هغه افسر چې کوټ یې پرغاړه و، وویل:

-جلالتمابـه ! دا ستاسـو خـدمتګاران دي.. جلالتمابـه هغـوی د ښاغلي ګراف داعلامیې تر لوستلو وروسته، ستاسو له اطاعتـه پرتـه د بل څه هیله نه لري، دا څه یاغیـان باغیـان نـه دي، هغـه څه بـه کـوي چې جلالتماب ګراف ویلي دي.

د پولیسو مشر وویل:

- ګراف دلته دی، هغـه چېرې تللی نـه دی، د تاسو پـه اړه یې بـه هـم پریکړه وشي. او خپل ګاډیوان ته یې وویل درځه خوځېږه !

ګڼه ګونه ځای پر ځای ودریده. هغوی د هغو څو تنو شاوخوا ته چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغـه چـاروا کې خبـرې يـې اوريـدلې وې، ورتـول شـول او لـه دوی نـه خوځېدونکې ګاډی پسې يې وروکتل.

يو ځوان غږ واوريدل شو:

-هلکانو دوکه يې کړئ !مې پرېږدئ !هماغه غږ لاپسې زورور شو: پرېـږدئ حسـاب ورکـړئ !راونيسـئ !او ګنـه ګونـه ګـاډی پسـې وروخوځېده.

دغه ګنه ګونه چې پـه شور او چغو سورو سره غږيدل، د پوليسـو د مشر د تګ پلو، د لوبيانکا دکوڅې خواته ورروانه شوه.

پـه ګنه ګونه کې پرله پسې غږونه پورته وو:

-څه نبه کار، سوداګر او بـاداران وتښـتېدل او مـوږ دلتـه پـاتې شـو، موږ سپيانو که څه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴

د سپتمبر د لومړۍ نېټې په مانښام ګراف راستوپچین له کوتوزوف سره تر کتنې وروسته، له دې کبله چې دی یې د جګړې جرګې ته نه و وربللی، خواشینی او ځان یې سپک شوی ګاڼه، له دې کبله چې کوتوزوف دده دې وړاندیز ته چې د مسکو د ساتنې په چارو کې دی ګډون وکړي، هېڅ پاملرنه نه وه کړې، او دې خبرې هم حیران کړی و چې د پلازمېنې د آرامۍ موضوع او د هېوادپالنې روحیه ددغو بښاغلو لپاره نه یوازې لومړی دریځ نه درلود، بلکې چور د نه اړتیا وړ او بابیزه ګڼل شوی و. لنډه دا چې ګراف راستوپچین خواشینی، سپک شوی او هک پک مسکو ته راستون شوی و. هغه مانښامنۍ وخوړه او پرته له هغه چې دریشي بدله کړي، همداسې په ناسته او پرهماغې اوږده څوکۍ غځېدلی او ویده شوی و. د شپې له دولسو بجو نه اوښتې وې چې له کوتوزوف نه راغلي یو استازي راویښ کړ او هغه ته یې یو لیک وسپاره. په لیک کې غوښتنه شوې وه: له دې کبله چې پوځ د مسکو نه آپلو د ریزان د واټ پلو ته په شا کېږي، باید د پوځ د لارښودنې لپاره هغو ته د پولیس قوتونه وروستول شي. دې خبر د راستوپچین لپاره نویوالی نه لاره. ګراف راستوپچین نه یوازې له کوتوزوف سره د پاکلونیا په غونډۍ کې تر کتنې بلکې د بارادنیو تر جګړې وروسته چې مسکو ته ټولو راتلونکو جنرالانو په یو آواز ویل چې له دښمن سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا تر اوسه مخامخ کېدل امکان نه لري، او اجازه ورکړې چې دولتي اداري دې د شپې له خوا له مسکو نه کرار کرار ووزي او د مسکو تر نیمایي نه زیات اوسېدونکي له پلازمېنه وتلي وو، په دې پوهېده چې مسکو به تسلیمیږي. خو ددې ټولو خبرو سره سره ده ته د پام وړ ټکی دا و چې دغه خبره ده ته د کوتوزوف له خوا د یوه ساده یاددښت په توګه هغه هم د سپارښتنې په ډول بیا د شپې له خوا هغه وخت چې دی کلک ویده دی، رسېږي. دی سخت حیران او خوابې ورشنه کړې وه.

وروسته بیا ګراف راستوپچین ددې مودې په اوږدو کې د خپلو کړو وړو په اړه څو ځله لیکلي و چې ده هغه وخت دوه غوره هدفه لرل:

په مسکو کې د آرامتیا ساتنه او له دې ښاره په کراره د خلکو بدرګه کول. که د راستوپچین ددغو دوو هدفونو په اړه خبرې وشي، د هغه پر هېڅ کړو نه شو کولای نیوکې وکړو. ولې د مسکو د سپېڅلو معابدو قیمتي شمایل، وسلې، کارتوس، باروت، د غنمو زېرمې، نه وې لېږدول شوې؟ او ولې ددې ښار زرګونه اوسېدونکي دوکه شوي وو؟ ولې هغوی ته ډاډ ورکول شوی و چې مسکو نه تسلیمیږي او نه به دوی قحطي. او خواري ته سپارل کېږي..

خو ۱۸۱۲ کال په مسکو کې د خلکو له پاځون او ناآرامي. نه د ګراف راستوپچین د ډار علتونه څه وو؟ د خلکو پاځون د پېل لپاره کوم علتونه ښودل کېدل؟ خلک له مسکوه وتل او پوځ له مسکوه په تېریدو د هغو ځایونه ډکول. ،نو ولې خلک ددغه چارو په نتیجه کې پاځون وکړي؟

نه یوازې په مسکو کې بلکې په بل هېڅ ځای کې د دښمن ولکه پاځون ته ورته کومه پېښه نه وه رامنځ ته کړې. د سپتمبر په لومړۍ او دویمه له لسو زرو نه زیات وګړي په مسکو کې پاتې شول، خو که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستر قوماندان د قوماندانۍ په وړاندې له ګڼه ګونې نه ستړګې پټې کړو (هغه خلک هم ده په خپله هغې خوا ته هڅولي و) بل کوم څه د پام وړ پېښـه نـه وه پېښـه شـوې. دا ښـکاره خبره ده چې کـه د بـارادنيو تـر جګړې وروسته چې د مسکو د تسليمېدو امکان زيات شوی و، په خلکو کې يې د وسلو په ويشلو او د خبر پانو په خپرولو ډار لاپسې نه وای لمسـولای، د کليسـاوو ټـول سـپېځلي شـمايل، نـورې وسـلې، بـاروت، مهمـات او پيسـې په کـراره لـه ښـاره لېږدول شوي وای او په رښتيني او زغـرده توګـه خلکـو تـه ويـل شـوي وای چې ښـار پرېښـودل کېږي، نو د خلکو د پاڅېدو امکان به لاپسې کم شوی وای.

راستو پچين چې خورا تند مزاجه او احساساتي سړی و، خپل ټول ژوند د لوړو اعيـانو، اشرافو او مخورو سره تېر کړی و، کـه څـه هـم د هېواد پالنې له احساساتو بې برخې و، خـو د هغـو خلکـو لـه ژونـد سره چې ده يې د مشری او لارښوونې دعوا لرله هېڅ ډول آشنايي نه لرلـه. لـه هماغـه پيلـه، لـه هماغـه شـېبې نـه چې د ښـمن سمولينسـک لانـدې کړ، راستو پچين ځان لپاره د خلکـو د ملي احساساتو د لارښـوونې مشـري يعنې د روسيې د زړه مشري وټاکله. هغه ته داسې برېښـېده (داسې چې بل هر مشـر تـه برېښـي) چې نـه يـوازې دی د مسـکو د خلکـو د مـادي او ورځنی ژوند مشري کوي، بلکې داسې يې انګېرله چې په خپلو خبرپانو او لارښـوونو کـې چې هسـې پـه بـازاري ژبـه ليکـل کېـدې، د هغـوی د روحياتو او ولولو لارښوونه هم کوي. پـه داسې ژبې چې خلـک يـې هـر ورځ په ورځني ژوند کې په سپکاوی اوري، خو کله که هغـه د کـوم مشـر لـه خـولې اوري، بيـا يـې سـمې نـه اوري او نـه يـې منـي. د خلکـو د احساساتو د مشری ښکلې دنده داسې د راستو پچين خوښـه او داسې ورسـره رږدی شـوی و چـې د دغـې دنـدې پرېښـودل او بـې لـه هـر ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرښندنې د مسکو تسلیمېدل، هغه ته د تصور وړ نه و. هغه په دې توګه ناڅاپه ځان د پاڼ پرغاړه احساس کړ او هېڅ په دې نه پوهېده چې څه وکړي. هغه که څه هم په دې پوهېده، خو تر پایه یې په دې باور نه لاره چې مسکو به تسلیمیږي، نو ځکه یې د دې لپاره هېڅ ډول هڅه او هاند هم نه کاوه. خلک دده د ارادې برخلاف له ښاره وتل. دولتي ادارې ځکه له ښاره ولېږدول شوې، چې مامورینو هغه غوښتل او دې اړ شو په درناوي دې غوښتنې ته غاړه کېږدي. هغه خپله ځان په هغې ونډې او دریځ اخته کړی و چې خپله یې په خپل خیال کې ځانته جوړ کړې و. داسې خیال او چاره چې زیاتره هغو کسانو ته پېښېږي چې تند مزاجه او دژور خیال خاونده وي..

د هغه ټولـه هڅـه او هانـد ددې لپـاره و چـې پـه خـورا لېوالتیـا او پیاوړتیا (دا چې دا هڅه څومره د خلکو په ګټه او د هغو د زړه غوښتنه وه، دا بله خبره وه) په خپل زړه کې د هېواد پالنې او په ځان باور او د فرانسویانو په وړاندې دکرکې احساس نورو ته وروليږدوی، خو کله چې پېښو رښتینی تاریخي بڼه پیدا کړه، خو کله چې فرانسویانو سره کرکه یوازې په وینا کې بس نه وه، خو کله چې نور ددغې کرکې د څرګندولو جګړه هم ښه دلیل نه و، خو کله چې نور په ځان باور او مېړانې مسکو ژغورلی نه شو، خو کله چې د مسکو ټولو اوسېدونکو لکه دیو تن په شان خپله شتمنی پرېښوده او ښار یې پرېښود او په دې توګه یې خپل ناوړه کړه څرګند او ملي احساساتو ته شا کړه، نو هغه وخت و چې د راستوپچین ځانته غوره کړی دریځ چور بې معنا شو. ناڅاپه یې ځان بې کسه یوازې او د خندا وړ احساس کړ، داسې ناتوانه چې تا به ویل له پښو لاندې یې ځمکه تللې وي. کله چې راستوپچین له خوبـه راویښ کـړل شـو او هغـه تـه د کوتـوزوف یاددښـت او ترخـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنه وسپارل شوه، هغـه ځـان د قهـر پـه اور کې ډوب ولیـد ، نـه یوازې د قهر په اور کې بلکې ځان یې ګنهکار هم احساس کړ. هر هغـه څه او اداري چې دده تر لارښوونې لاندې وې، ټولې په مسکو کې پـاتې او ژغورل او لېږدول یې هم نور نو ناشونی و ،هغه فکر کاوه:

-څوک ملامته دي؟ چا خبره تر دې ځایـه راورسوله؟ خو دا ښکاره خبره ده چې نه مـا ، زمـا هر څه چمتـو و. مـا مسـکو لکـه د سترګو تـور داسې ساته ! خو ته ګوره چې هغو څه وکړل او په موږ یې څه راوستل ! دا سپک ! دا خائینان !

هغه فکر کاوه،خو دایې نه شو ویلای چې دغـه سپک او دا خائینـان څوک دي. هغه یوازې دا انګېرله او تصور یې کاوه چې له دغو خائینـانو سره کرکه لري. هغه خائینان چې په دې پېښه کې ملامتـه او دی د هغـو د کړو له کبله اوس دغې بدمرغۍ ته رارسېدلی دی.

ګراف راستو پچین ټوله دغـه شپه پـه هغـو سپارښتنو او لارښـوونو تېره کړه چې د مسکو د ټولـو برخـو سیمه ایز مشـران د هغـو د اخېسـتو لپاره ده ته راتلل. هغه ته نېږدې کسانو ګراف هېڅکله داسې خواشینی او قهریدلی نه و لیدلی.

ټوله شپه به یې هغـه تـه خبر ورکـاوه چې: جلالتمـاب ! د املاکـو لـه څانګې نه راغلي، د سپارښتنې غوښتنه کوي .. د ښاروالي نه راغلي او د کتنې هیلـه لري .. د روحانیونو لـه ټولنې راغلي او پوښتنه کـوي. لـه مشرانو جرګې .. له پوهنتـون نـه .. لـه وړکتـون نـه .. راغلي او پوښـتنې کـوي. لـه اطفـایې نـه. جلالتمـاب تاسـو څـه امـر کـوي؟ لـه زنـدان نـه، لـه روغتـون نه .. ټولو دغـو پوښـتنو تـه ګراف لنډ او پـه خوابدۍ ځوابونـه ویـل. دده ځوابونـه ددې څرګندونـه کولـه چې نـور نـه دده لارښـوونو او سپارښتنو ته، هېڅ څه تـه، اړتیـا نـه لیـدل کېږي. هغـه داسې انګېرلـه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څه چې ده په پاملرنه او مینې چمتو کړي و ، کوم بل چا بل ډول خراب کړي او اوس باید دغه نور ددغو پېښېدونکو ناوړه بدمرغه پېښو مسوولیت ومني.

هغه د املاکو د اداري د مشر د غوښتنې په اړه وویل:

-دې احمق ته ووایئ چې هغه دې پاتې شي او د خپلو دفترو او کاغذونو پیره او ساتنه دې وکړي. او د اطفایې ډله بیا ولې پوښتنې کوي؟ هغوی خو آسونه لري، لاړ دې شي، ولادیمیر (د مسکو د څنډو یو ښارګوټی) ته دې لاړ شي، فرانسویانو ته خو به یې نه پریږدي.

د لېونتون د روغتون د مشر په ځواب کې یې وویل:

-څه سپارښتنه، سپارښتنه دا ده چې ټول دې لاړ شي او لېونیان دې په ښار کې خوشې کړي،ولې؟ ولې،دا چې زموږ د پوځ مشري لېونیان کوي، خدای دوی ته هم ورکړي ده.

د هغو زندانیانو په اړه یې چې په کوټه قفلیو کې زنځیر او زولانه ناست دي، په خورا قهر او چغې وویل:

-څه وکړم، اوس د هغو د ساتنې لپاره دوه کنډکه درکړم؟ زه سرتېري نه لرم، پرېږدئ پرېږدئ چې لاړ شي.

-جلالتماب د زندانیانو په منځ کې سیاسي زندانیان هم شته، مکشوف او ویریشیاګین؟

راستو پچین چغه کړه:

-څه وایئ؟ ویریشیاګین لا ځړول شوی نه دی؟ هغه ماته راولئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵

د سهار تر اتو بجو وروسته چې پوځونو نور نو له مسکو نه تېریدونکي وو، نور نو هېڅوک ګراف راستوپچین ته د لارښوونو او سپارښتنو د اخېستو لپاره نه ورتلل. ټولو هغو کسانو چې کولای شول له مسکو ه لاړ شي، خپله تلل. هغه څوک چې پاتې و، هغوی خپله د پاتې کېدو او دا چې څه وکړي، پریکړه کړې وه.

ګراف سپارښتنه کړې وه چې آسونه چمتو شي، هغه غوښتل د سکولنیک سیمې ته لاړ شي. هغه تریو تندی، رنګ الوتی، چپه خوله، یو لاس یې په بل ایښی د خپل کار په کوټه کې ناست و.

په سوله ایز او آرام وخت کې هر چا رواکي ته داسې برېښي چې د خلکو د ژوند ټوله اداره، خوځون او واک ده ته سپارل شوي دي، یوازې دده په قوت چورلېږي او په دغه بهیر کې دده د اړتیا تصور، دده د ټولو کړو او هڅو لپاره تر ټولو نه غوره پالنه او ډالۍ ده. دا څرګنده ده چې تر هغه پورې چې د تاریخ سمندر آرامه دی، مشران او چارواکي آن خپل بیکاره ببړۍ د ولس له ببړۍ سره نښلوي او په مخ روانه وي، خو کله چې توفان راولوزي، د سمندر لېونۍ څپې غاړې وغړوي، ببړۍ د هغو په څپو کې راګیره شي، نور نو دغه انګېرنې او تصور ناشونی کېږي. ببړۍ په خپل ناپېښلی واک روانه وي، واکمن او لارښود پر هغه واک له لاسه ورکوي او په یوه شېبه کې د واک دغه چینه ړنده او په خپله هم د یوه واکمن له دریځه، په یوه ساده، ناتوانه او چا ته ګټه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوونکي سړي بدلېږي.

راستوپچين دغه حالت احساساوه او سخت يې عصبي کاوه.

د پوليسـو مشـر چـې د خلکـو ګنـه ګـونې درولـی و ، د ګـراف راستوپچين له ياور سره په ګډه راغلی و ياور ددې لپاره راغلی و چې هغـه تـه خبر ورکړي چې آسونه خوځېدا تـه چمتـو دي. د دواړو رنګ الوتی و. د پوليسو مشر خبر ورکړ چې ده ته سپارل شوې دنده يې سرته رسولې ده او دا يې هم ورته وويل چې زيات شمېر خلک د ودانۍ انګړ ته راغلي او غواړي چې ګراف ووينې.

راستوپچين يوه کلمـه هم ونـه ويلـه، پاځېد او پـه چټکو ګامونو د خپل پرتمين مېلمستون پلو ته وخوځېد ، د مېلمسـتون دبرنډې دروازه يې خلاصه کړه، ورتېر شو ، د هغې کړکۍ شاته ودريد چې لـه هغې نـه د خلکو دغـه ګڼه ګوڼه ليدل کېده. هغه لوړونی ځوان پـه لـومړي کتـار کـې ولاړ و ، له څېره يې قهـر وريـده ، لاسونه يې ښورول او څه يې ويل. پـه وينو لړلی پښې چې غم لړلی او خواشينی برېښېده ، د هغه څنګ تـه ولاړ و. د ترلي کړکۍ له شا نه د د غې ګڼه ګوڼې شروشور اوريدل کېده.

راستوپچين له کړکۍ نه را لرې شو او وې ويل:

- ګاډۍ چمتو ده؟

ياور يې ځواب ورکړ:

-هو جلالتمابه ! چمتو ده.

راسـتوپچين بيـا د برنډې د دروازې خواتـه ورغـی او د پوليسـو لـه مشر نه يې وپوښتل:

-دغه خلک څه غواړي؟

-جلالتمابه ! دوی وايي چې راتول شوي او ستاسو پـه قومانـدې بـه له فرانسويانو سره جګړې ته ورشي. هېڅ څرګنده نه وه خـو دا ښـکاره نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې هغه د کوم خیانت پر ضد یې نارې وهلې، خو جلالتمابه ! خورا باغي ګڼه ګوڼه ده. ما په سختې خواري ځان ترې راوژغوره. ما به وښې چې ځان ته اجازه ورکوم او وړاندیز کومه چې..

راستو پچین په خواشینۍ چغه کړل:

-مهرباني وکړئ، ووزئ، ووزئ، زه ستاسو لارښوونو ته اړتیا نه لرم.

هغه د برنډې د دروازې تر څنګ ودرید او ګڼه ګوڼې ته یې کتل. داسې یې انګېرله چې د هغه چاپه وړاندې یې نه ایلیدونکې کرکه په زړه کې رالمسېږي چې ددې ټولو بدمرغیو پړه پرې وروا چوي، هغه له ځانسره ویل:

-وګورئ، هغوی له روسیې سره څه وکړل ! وګورئ، هغوی له ما سره څه وکړل !

لکه هغه شان چې زیاتره د تند مزاجه او عصبي وګړو ځانګړتیا وي، تر هغه نه هم د عصبیت لمبې چاپیرې شوې وې، مګر دی د هغو د څرګندولو لپاره د پلمو په لټولو لګیاو. هغه ګڼه ګوڼې ته کتل او فکر یې کاوه:

-ښه ورته وګورئ ! دا سپک داړه مار ! د ټولنې ناولتیا، څه ناولې او ډاړه مار چې دوی رالمسولي او هغوی هم له دوی سره راپاڅېدلی دی.

هغه لوړ ونی ځوان ته یې وکتل، چې لاسونه یې ښورول او په خیال کې یې تېره شوه:

-سرښندنه او قرباني غواړي !

دغه خیال یې ځکه ذهن ته ورغی، چې ده خپله قربانۍ ته اړتیا لرله، هغه د خپلې کرکې د څرګندولو لپاره پلمه لټوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بيا يې وپوښتل: ګاډی چمتو ده؟

ياور ځواب ورکړ:

-جلالتمابـه ! چمتـو ده، خـو تاسـو بـه د ويريشـيا ګين پـه اړه څـه سپارښتنه کوئ، هغه د برنډې څنګ ته ولاړ دی.

راستو پچين په داسې حيرانتيا چې ګواکې ناڅاپه يې څه شی ورپه ياد شوي وي، نابېره چغه کړل:

-آه !

هغـه پـه تلـوار دروازه ببرتـه کـړه او پـه چټکـو او غوڅو ګـامونو د مېلمسـتون برنډې تـه وروت. د ګڼه ګونې شروشور ناڅاپه خاموشـه شو، ټولو خولې له سره پورته او سترګې يې په برنډې کې رانښکار شوي ګراف پلو ورپورته کړ.

هغه په لوړه او چټکی وويل:

-سلام هلکانو !لـه تاسو مننـه چې دلتـه راغلـي. زه اوس تاسو تـه دروزم، خو تر هرڅه نه د مخې بايد مورږ ځان له جانيانو او خائينانو وژغورو، مورږ بايد هغـه شر اچوونکي او خائينينو تـه جزا ورکړو چې مسکو د هغه له لاسه تباه او تالان شو. تاسو يوه شېبه تم شئ.

او ګراف په هماغې چټکی دروازه پورې وهله، وې ټرله او راستون شه.

د خلکو د ګڼه ګونې پـه منځ کې د مننې او قناعت څپـه خوره شوه، هغوی ويل:

-وينئ، د ټولو ظالمانو غم به وخورئ !او تا ويل چې فرانسويانو ته کار کوي.. هغـه بـه اوس هر څه راڅرګند کړي، تجربـه لري، ګڼه ګونه داسې سره غږيدل چې ګواکې يو بل سره ملامتوي.

يو څو دقيقې وروسته له تشريفاتي دروازې نه يو افسر راووت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوماندې ورکړه او د تشریفاتو پوځیان تیارسئ شول. ګنډه ګونډه د برنډې له مخې نه د زینو پلو وروخوځېده، راستوپچین چې په چټکو او ټینګو ګامونو د زینو سر ته راوتلی و، په تلوار یې خپل شاوخوا ته داسې کتل، چې ګواکې څوک ګوري، هغه وویل:

-هغه چېرې دی؟ دده د پوښتنې سره سم د ودانۍ له یوه کنجه یو لوړ نرۍ غاړی ځوان چې دوو تشریفاتي سرتېرو بدرګه کاوه رابښکاره شو، د څنډې په منځ کې یې د ککړې خریل شوې ویښتان، بیا څه رالوړشوي وو. دغه ځوان د ګېدړې شغال ډوله پوست، پوستین اغوستی و او د پوستین مخ یې شین بخوند، بل ټوکر درلود. داسې ښکاریده چې یو وخت به ښه ښاپسته و، خو اوس له کاره لویدلی و. ناولی د زندانیانو ځانګړی دخمتا پرتوګ چې پایځې یې. ،په پونده سولیدلو موزوکې ورننښستلي وې، اغوستی و، نریو او ضعیفو پښو ته ،وراچول شویو درنو کړیو او زولنو یې تګ ګران او بې نظمه کاوه.

راستوپچین د ګېدړ له پوسته جوړ شوی پوستین خاوند ځوان ته غلچک راواړاوه او د خپلې مخې زینې لومړې زینې ته یې اشاره وکړه او وې ویل:

-دلته یې راولي !

ځوان د زنځیرو زولنو له دروندوالي د عذاب له امله په سختۍ ده ته ښودل شوې زینې ته وروخوت. د پوستین تنګه غاړه یې چې دده ستونی په عذاباوه په ګوتو لړځه پراخه کړه او خپله اوږه او اورمبړ یې دوه واره وخوځاوه، سوړ آسویلی یې ووښت، په خورا اطاعت یې خپل نرۍ او کار نه کړل شوي لاسونه په خپله ګېډه کښودل.

یوه څو شېبې تر هغه پورې چې دغه ځوان ده ته پر ښودل شوې زینې ته، ځان برابراوه چوپه چوپتیا خوره شوه. یوازې دګنډه ګونډې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروستیو کتارونو کې چې ټولـو یـو ځـای تـه زور واهـه، بنګهـاری، توخهاری او د پښو د څسهاری غږونه اوریدل کېدل.

راستو پچین دې تـه سترګې پـه لاره و چې ځـوان هغـه تـه پـه ښـودل شوی ځای کې ځای پر ځای شي، وروځې یې برندې او لاس یې پر مـخ وښه.

راستو پچین په رسا او کلک و سپنیز غږ وویل:

-دا سړی ویریشیاګین نو مېړې. دا هغـه بد مخی سپک انسـان دی چې د هغه له لاسه مسکو تسلیمیږي.

ځـوان چـې د ګېـډې پوسـتین یـې پرغـاړه و، د اطاعـت پـه نښـه سرښکته اچولی، نري خوار لاسونه یې یو پر بل پر ګېډه ایښي و. لـه ملنډو نیم خریل شوی سر یې ښکته ځوړند او په نـاهیلی سرښکته ولاړ و. د ګراف د لومړیو خبرو په اوریدو یې په کرار سر راجګ او لـه ښکته یې پورته ګراف تـه وروکتل. داسې چې ګواکې غواړي یو څه شی ګـراف تـه ووایـي اویـا لـږ تـر لـږه لـه هغـه سره سترګې پـه سترګو شي، خـو راستو پچین هغه ته نه کتل، د ځوان په اوږده نري غاړه کې، یـوه مرانده (رګ) لکه رشمه تر څټه پورې پرسېدلی وه او ناڅاپه یې بشړه تکـه سره شوه.

ټولې سترګې هغه ته وراوښتې وې، هغه ګنډه ګونې ته کتـل، ګـواکې د هغو د څېرو پـه کتلو کې دی یـوه هیلـه وینـي، پـر شونډو یې یـوه غـم لړې، خو له حیا ډکه موسکا راخوره شوه، بېرته یې سرښکته وځړاوه او پښې یې په زینه کې برابرې کړې.

راستو پچین په یورنګي، خو تند غږ وویل:

- هغه خپل څار(شاه) او وطن تـه خیانت کړی دی. هغـه پـر بناپـارت ځان پلورلی دی. هغه په ټولو روسانو کې یوازینی څوک دی چې د روس

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم يې شرمولی او د هغه له لاسه مسکو سقوط کوي.

خـو ناڅاپـه يـې پـه تلـوار ښـکته وکتـل او وې ليـدل يـې چـې ويريشـياګين سـر ځوړنـد پـه اطاعـت او نرمـه غـاړه ولاړ دی. دا سـې وبرښـېده چې دغـو کتـو راستو پچين تـه اور ورتـه کړی وي، لاس يې پورته کړ، خلکو ته يې مخ ورواړاوه او چغه يې کړل:

-د هغه محکمه ستاسو پرغاړه ده، زه هغه تاسو ته در تسليموم !

خلک ټول خاموشه و او يو ازې لاپسې سره نږدې کېدل. دومره سره نږدې او کېښکودل شوي وو چې په هغه لړې او خفه هوا کې سا ابسـتل او ښوريدل ورته ګران و. د کوم ناڅرګند، ناپوهېدونکي او وحشـتناک څه پېښېدو انتظار، نور نو د زغم نه و...

راستو پچين چغه کړه:

-وهی يې ! پرېږدئ دا خائينين ومري. ومري چې بيا د روس نوم ونه شرموي ! وژنه يې ! زه امر کوم !

خلکو د راستو پچين خبرې نه اوريدې، هغوی د هغـه د خبرو د قهر شـور اوريـده، خلکـو زګيـروی وو بسـت لـږ وړانـدې وشـېبـدل او بيـا ودريدل.

ويريشيا ګين د ګراف پلو سر ور اوچت کړ او بيـا يې د نرمې غـاړې پرسېدلی رګ لا وپرسېد، مخ يې تک سور شو او پـه هغـه لنډه چوپتيـا کې چې بيـا پـر ټولـو راخـوره شـوې وه، د هغـه ږېږدېدونکی غـږ چې نندارېزه ژبه يې لرله واوريدل شو، چې وايي:

-ګرافـه، يـو ازې خـدای مـو پـر سـر ولاړ دی... او هغـه څـه يـې چـې غوښتل ووايي، نيمګړی پاتې شول او بيا يې رنګ تک سپين شو.

د راستو پچين د بشړې رنګ هم چې ناڅاپـه د ويريشـيا ګين د رنګ په شان تک سپين شوی و، چغې کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-وهئ يې ! توپه توپه يې کړئ، تاسو ته امر کوم !

يو افسر چې خپله يې هم خپله توره راووېسته، خپلو درګونو ځانګړو سرتېرو ته قوماندې ورکړه:

-په توره يې ووهئ !

يو بله خو تر پخوا قوي څپه پر خلکو راخوره شوه، دغه څپه تر لومړيو کتارو وروسېده، هغو ته يې ټکان ورکړ، څپېړانده شول او هغوی يې تر زينو پورې پورې وهل. هغه لوړونی ځوان چې لوړ کړې لاس يې ځای پر ځای پاتې شوئ و او بنه يې لکه تيږه وچه شوې وه، د ويريشيا ګين تر څنګه ولاړ و.

افسر په ټيټ زګيروی ډول آواز خپلو سرتېرو ته وويل:

-توپه توپه يې کړئ !

او يو تن سرتېري په تريو تندي او غضب لړلې څېرې، ناڅاپه په توره د ويريشيا ګين ککرۍ ته ګوزار ورکړ.

لنډه، خو له حيرته ډکه چغه د ويريشيا ګين له ستوني پورته شوه:

-اخ !

له وحشت او ډاره په ډک غلچک يې مخ واړاوه او ګواکې غواړي ووايي، نه پوهېږي ولې، له ده سره داسې کوئ. د وحشت او ډار هماغه څپه پر ټولو ورخوره شوه.

د يو چا غمړلي آواز له کومې خوا واوريدل شو: يا خدايه !

د ويريشيا ګين له حيرت او ډکې چغې نه وروسته، يو وژونکی درد د هغه ګوګل لکه چاړه داسې وځېره او همدغه درد د هغه چاره وکړه. د انساني احساس هغه ولوله چې ترپايه يې د وحشت او شرارت نه ډک د غو خلکو مخنوی کاوه، په يوه شېبه کې ولويده. پيل شوی جنايت چې پيل شوی و، بايد بشپړ شوی وای. د ياغيتوب او شکايت چغه د ګوانښ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

غضب په څپو کې ډوبه شوه.. هغه سرتېري چې ویریشیاګین ته د تورې ګوزار ورکړی و، غوښتل یې بل ګوزار ورکړي. ویریشیاګین له ډار او وحشته چغې کړې، لاسونه یې د ساتنې لپاره تر سر تاو کړل او ګڼه ګونې ته یې ځان ورو ارتیږه. هغه لوړ ځوان سره له هغه چې لګېدلی و، د ویریشیاګین نرۍ غاړې ته لاس ورواچاوه، چغې سورې ګډې شوې، او ویریشیاګین له یو ډول چغیو او سورو سره په ګډه د هغو خلکو ترپښو لاندې ورولویدچې دده خواته یې یرغل کړی و.

چا ویریشیاګین واهه او چا یې کالي څېرول، خو چا هغه لوړونی ځوان، د هغو کسانو چغې او سورې چې د خلکو تر پښو لاندې وو او هغو کسانو چې د لوړو نیې ځوان د ژغورنې لپاره یې هلې ځلې کولې، د خلکو قهر لاپسې زیاتوه.

جلادو سرتېرو تر ډېرو پورې نه شو کولای په وینو لړلی تر مرګه ژوبل کارګر د خلکو له پښو لاندې راوباسي. خلکو تر ډېرو پورې ونه شو کولای هغه په وینو لړلی کارګر چې تر وهلو لاندې تر مرګه پورې رسېدلای و، سره له ټولې کرکې او تربګنې نه ونه شو کولای ویریشیاګین مړ کړي.. یو تن وویل:

- په تبر یې ووهو که څنګه؟ خپه کړل شوی دی! خائین، ده مسیح ته خیانت کړی دی! لا ژوندی دی؟ اوه ساګانې لري. خپل حق یې تر لاسه کړ، ژوندی دی، که مړ شو؟

دوی تر هغه وهل کول، چې ویریشیاګین له زاریو ولویدل، د هغې دفاع او زارۍ په یو رنګ او پرله پسې خرهاری بدل شو، خلک په تلوار پر ځمکه د لویدلی په وینو لړلی مړي له څنګه لرې شول. هر څوک را تلل کتل یې چې څه پېښ شوي دي او په وحشت ملامتۍ او تعجب یې د لرې کولو هڅه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګڼه ګونې غږونه راتلل:

-لويه خدايه ! خلک دځناور په شان دي، څنګه به ژوندي پاتې شوي وي؟ ځوان و، خوار په خټه سوداګر و، وايي دا دده کار نه و، د چا کار و؟ خدای دې مور ترې وساتي ! يو بل يې سره وواژه، چا ويل چې لا ژوندی دی..

يو غيرتي پوليس چې د جلالتماب په انګړ کې پروت مړی، د هغه د دريځ سپکاوی ګانه، خپلو سرتېرو ته سپارښتنه وکړه چې هغه له انګړه د باندې لارې ته وباسي. دوو سرتېرو، مړی له ماتو پښو راونيو او هغه يې د باندې يوړ. کله چې ويريشيا ګين پر ځمکه ولويد او د خلکو ډلې په وحشت او اله ګولې د هغه خواته يرغل راوړ، ناڅاپه د راستو پچين له بشړې رنګ وتښتېد، هغه ددې پر ځای چې د مانۍ مخې ته ده ته انتظار ګاډی ته ورشي، سرښکته واچاوه او پرته له هغه چې پوه شي، چېرته او د څه لپاره روان دی، په چټکو ګامونو هغې لارې ته ځان برابر کړ چې د کور لاندنې پوړ ته رسېدلې وه، د هغه رنګ الوتی و او نه يې شو کولای د خپلې لاندنې زنې ريږدیدا ودروي.

يو ريږدیدونکی او له وحشته ډک غږ يې له شانه واوريدل شو:

-جلالتمابه ! دې خواته، چېرې ځئ؟ دې خواته راشئ !

ګراف راستو پچين ددې توان نه درلود، چې ځواب ورکړي، هغه د خبرو په اوريدو په اطاعت سره راوګرځېد او هغې خواته لاړ چې ده ته ښودل شوې وه. ګاډی د مانۍ د شا د زينو مخې ته ولاړه وه، د خلکو ګڼه ګونه او شروشور له لرې اوريدل کېده، راستو پچين په ګاډی کې کېناست، خپل ګاډيوان ته يې امر وکړ چې د دوی کليوال کور، سکولنيکي خواته لاړ شي. کله چې د ميانيځکايا واټ ته ورسېد، نور يې د خلکو د ګڼه ګونې غږ وانه اورید. ګراف د پښيمانۍ احساس وکړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته په خورا ناآرامۍ هغه تلوار، ډار او ګبنیتوب وریاد شو چې د خپلو لاس لاندې مامورینو تر مخې يې احساس کړی و. په فرانسوي ژبه يې له ځانسره وویل:

-د خلکو پاڅون خورا وحشتناکه دی، هغه کرکجن دی، هغه لکه دلبوانو په څېر دی، تر هغه چې غوښه وروانه چوې، نه آرامېږي. ناڅاپه هغه ته د ویریشیاګین خبره وریاده شوه:

-ګرافه !یوازې خدای دی چې زموږ په سر ولاړ دی. او یوه نا آرامه او خواشینی احساس يې پر ځان راخپور ش، خو دغه احساس ډېر اوږد نه و او پرشونډو يې پر ځان له ملنډو نه ډکه موسکا راخوره شوه. هغه له ځانسره وویل:

-زما دنده دا وه چې باید خلک آرامه کړم، زیات شمېر خلک د ولسي ګټو له پاره قرباني شوي دي او باید نور هم قرباني شي !هغه د خپلو هغو مسوولیتونو په فکر کې شو ،چې د خپلې کورنۍ، د خپلې پلازمېنې (چې د ساتنې واک يې، ده ته سپارل شوی و) او د خپل ځان په اړه يې لرل، خو د ځان په اړه يعنې نه د فیودرواسیلوویچ راستوپچین (له ځانسره به يې ویل چې فیودرواسیلوویچ جان ځان د ولس او ملت تر ګټو خاوري) هوکې، د ځان په وړاندې مسوولیت يعنې د پلازمېنې د ستر قوماندان د واکمن واک او د څار د ستر استازي په توګه.

-کـه زه يـوازې فیـودرواسیلوویچ وای، زمـا کـړه وړه بـه بـل ډول وای،خو زه باید د سترقوماندان د دریځ نوم او ژوند ساتنه او درناوی وکړم.

د ګاډۍ پر پستې څوکۍ، نرمې خوځېدا ، د خلکو او ګنه ګونې د شروشور نه اوریدل، دی جسما آرامه کړ. راستوپچین جسما آرامه شو ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه هغه شان چې تل همداسې وي، جسمي آرامتیا هم مهالـه د روحي آرامتیا سبب شي. هغه څه چې راستوپچین د روحي آرامۍ سبب و، څه نوې خبره نه وه، له هغه ورځې چې دنیا پیدا شوې ده، هېڅکله داسې نه دی شوي چې کوم انسان څوک وژلی وي او ځان یې ملامت ګڼلی وي. هغوی تل په دې خیال ځان آرامه او تسلا کوي چې دا کار د ولسي ګټو لپاره کوي، هوکې دنورو د ګټو لپاره.

هر هغه انسان چې پر انساني هوسونو لاسبری پیدا نه کړي، هغه پر دغو ګټو نه پوهېږي، خو هر هغه څوک چې کوم جنایت کوي، تل ښه په دې پوهېږي چې انساني خیر او ګټې په څه کې دي. او راستوپچین اوس په دې پوهېده.

هغه نه یوازې په خپلو دلایلو کې، دده له خوا د سرته رسولو شویو چارو له املهځان نه غانده، بلکې په هغو کې یې د ځان ستاینې او ډالۍ دلایل هم پیدا کول او دا یې ویل چې د دې ټولو نه یې د چارو د بریالي سرته رسولو لپاره ګټه هم اخېستې ده. ده د یوه جاني ته په جزا ورکولو دغه ګټه ګونه آرامولـه.

راستوپچین له ځانسره ویل:

-ویریشیاګین محکمه او په مرګ محکوم شوی و (حال دا چې هغه یوازې په اجباري کار محکوم شوی و) هغه خائین او هېواد پلورونکی و. ما نه شو کولای هغه ته جزا ورنه کړم، نو له دې کبله مې په یوه غشي دوه نښې وویشتې. هم مې یو خائین مجرم ته جزا ورکړه هم مې خلک آرام کړل.

راستوپچین چې کله خپل کلیوالي کورته ورسېد او په خپلو کورنیو چارو اخته شو، خپله بشپړه هوسایي او آرامي یې پیدا کړه.

نیم ساعته وروسته ګراف، په خپله ګاډي کې چې یرغه آسونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځغلولـه د سـکولنيکي لـه دښتې تېريـده، تېرې پښې يې چـور هېرې کـړې وې، هغـه يـوازې د راتلـونکې پـه اړه فکـر کـاوه. اوس دهغـه پلـه خواتـه چـې ده تـه ويـل شـوي و کوتـوزوف هلتـه دی، روان و. ګـراف راستوپچين پـه خپـل تصور کې هغـه کرکجنې او د ملامتـی خبرې را جوړولې چې دی بـه يې کوتـوزوف تـه دده د غولولـو لـه املـه وايي. هغـه غوښتل دغه عمر خوړلې درباري ګېدړې تـه داسې خبرې ووايي چې هغه، هغه مسوولیت احساس کړي چې د مسکو د تسلیمېدو (او د هغـه پـه انـد) او د روسيې د تبـاهی نـه وروسـته پـه خلکـو راغلـی دی. دا مسوولیت ټول دده پرغاړه دی. د هغه چا پرغاړه، چې د ډېر زړښت نه يې خپل عقل له لاسه ورکړی دی. راستوپچين هغه څه چې کوتوزوف ته يې ويل غوښتل، په تصور کې يې لاندې باندې کړل، پـه قهـر يې پـه ګاډی کې ډډه وا ړوله او په خواشينی يې شاوخواته وکتل.

د سکولنيکي دښته خالي وه، يوازې د دښتې په پای کې د مرستون او روغتون سره يو څو تنـه چې سپينې جامې يې اغوستې وې، راټول شوي وو او د دغو سپين جامو څو تنه هغه هم جلا جلا په دښته کې روان وو ،نارې سورې يې وهلې او لاسونه يې ښورول. د هغـو يـو تـن مخـامخ دګراف د ګاډی پلو منډې راوهلې. ګراف راستوپچين د هغـه ګـاډيوان او سـاتونکو ټولـو ،د وحشـت، حيـرت او ځيرتيـا پـه احسـاس هغـو لېونيانو ته چې له لېونتون نه راخوشې شوي و ، په تېره بيا هغـو تـه چې د دوی خواته په ځغاسته وو ، کتل.

يو لېونی چې ډنګرې وچې پښې وې، کالي يې بـاد تـر ده نـه تـاوول، مخامخ دوی ته په چټکی منډې راوهلې. هغه مخامخ ګراف ته کتل، پـه جړ او شړل آواز يې چغې وهلې، څه يې ويل او لاسونه يې ښورول چې ګاډی ودروي. ژيړ ډنګر مـخ چې ببره خـو نـاجوړه شـوې ږيره يې لرلـه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېښانه خو خورا عصبي ښکاريده. د سترګو تور او ځلېدونکو ګاټو يې ښکته کتل. .. هغه په زوره او زړه ريږدېدونکی غږ چغه کړل:

-ودرېږئ ! تاسو ته وايم ودروئ ! زه درته وايم ! غږ يې ټيټ شو ،خو ببرته يې په ټينګ او دچارواکي په شان غږ وکړ.

هغه ګاډی ته وورسېد ، د هغې تر څنګ يې منډې وهلې او ويل يې:

- زه يې دې ځله ووژلم، دې ځله ببرته له مرګه راژوندی شوم، سنګسار يې کړم، په دار يې وځړوم، خو زه ببرته را ژوندی کېږم. .. ببرته به ژوندی شم. ، بيا به راژوندی شم. زه يې ټوټه کړم، د خدای جنت به ونړېږي، دې ځله به هغه ړنګ او دې ځله به هغه ودان کړو ، همدا خبرې يې کولې او غږ يې لا پسې کړکجن او زورونکی کېده. د راستو پچين رنګ ناڅاپه تک سپين شو ، لکه هغه وخت چې ګڼه ګوڼې پر ويريشيا ګين يرغل کړی و ، هغه مخ راواړاوه.

هغه په لړزيدلي آواز پر ګاډيوان چغه وکړه:

-ځه، ځه ژر ځه !

آسونو په ټول قوت سره ګاډی کشوله، خو ګراف راستو پچين تر ډېرو پورې د هغه لېونې ناهيلې چغې او بې معنا وينا وې له شانه اوريدې. هغه کرار کرار لرې کېده، خو د هغه خائين ځوان په وينو لړلې او حيرت وهلی بشره او د هغه د ګېدړو له پوسته جوړ شوی پوستين يې تر سترګو ګرځېده راګرځېده.

که څه هم دغه خاطره خورا تاندې وې، خو په راستو پچين د هغه اغېز دومره ژور و چې د هغه په زړه انځور شوې او له هغه يې وينې څڅولې وې. هغه په ډاګه دا احساسوله چې د دغو وينو ياد او انځور به هېڅکله د هغه له يادونه وزي. او برعکس د دغې غمړلې او وحشتناکې پېښې ياد چې هر څومره زړېږي د هغه عذاب او زوريدنه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاپسې زیاتیږي او دی به هېڅکله په کرار پرې نه ږدي. هغه داسې انګېرله چې د خپلو خبرو غږ اوري:

-وژنه یې، ځواب یې زه ورکوم ! څنګه ما دا خبره کولای شوه؟ هسې نابېره ! ما کولای شو، هغه ونه کړم، اوس به هېڅ پېښه نه وای، هغه په خیال کې هغه سرتېري ته کتل چې ویریشیاګین یې وهلی و. هغه ډار اخېستی او ځناور ډوله شوی و. هغه ته د هغه ځوان د سترګو غلچک وریاد شو چې د ګېډې د پوست نه جوړ شوی پوستین یې اغوستی و. د هغه غلچک وریاد شو او له ځانسره یې وویل:

-خو ما دا کار نه د ځان لپاره، دا زما ولسي دنده وه چې باید هغه مې کړای وای. دا ډه مار، وطن پلورونکی، ولسي ګټې...

د یااوزا ،د پله شاوخوا ته بې شمېره سرتېري راټول شوي وو. هوا ډېره توده وه. کوتوزوف د پله څنګ ته پر یوې اوږدې څوکۍ خواشینی او شین زړه ناست و. هغه د خپلې متروکې په څوکه له شګو سره لوبې کولې چې په دې وخت کې په یرغه آس ده ته په شرنګ و شرونګ یوه ګاډی راورسېده. یو سړی چې جنرالي دریشي یې اغوستې وه، په خولۍ کې یې بنې ټمبلې، سترګې له غضبه ډکې، خو هم مهاله له ډاره وارخطا په چټکو ګامونو ده ته رانږدې او په فرانسوي ژبه یې له هغه سره غږېدا پیل کړه. دا سړی راستوپچین و. هغه کوتوزوف ته وویل:

-هغه ځکه دلته راغلی چې نور نه مسکو شته او نه پلازمېنه. یوازې پوځ پاتې دی. هغه زیاته کړه:

-اوس به حال بل ډول وای، که جلالتماب ماته ویلي وای چې مسکو پرته له جګړې نه تسلیموي، دا پېښې به اوس چور بل ډول وای.

کوتوزوف راستوپچین ته داسې کتل چې ګواکې د هغه په هغه خبرو نه پوهېږي چې هغه یې ده ته وایي. هغه هڅه کوله ده ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غږيدونکي سړي په څېره کې ځانګړی څه ولولي. راستو پچين چې ګېښې اخېستی و، همداسې چپ پاتې شو. کوتوزوف لږ شانته سر وښوراوه او پرته له هغه چې خپلې پوښتېدونکې سترګې د هغه له څېرې واړوي، په کراره وويل:

-هوکې ! زه مسکو نه تسليوم ،زه به له جګړې پرته هغه تسليم نه کړم.

آيا ددې خبرو د ويلو په وخت کې کوتوزوف چورد بل شي په اړه فکر کاوه يا يې قصدي دا خبره ځکه وکړه چې د هغو په بې معنا والی پوهېده، خو ګراف راستو پچين پرته له هغه چې څه ووايي، په تلوار له کوتوزوف نه لرې شو. عجيبه خبره ده، د مسکو ستر قوماندان، مغرور ګراف راستو پچين خپله متروکه راواخېسته، د پله خوا ته ورنږدې شو او په چغو چغو او د متروکو په ګوزارونو يې له هغه ځايه راکوته شوې کراچې لرې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۲

د ماسپښـين دړې بجـې او څـو دقيقـې وې چـې د ميـورات پـه قوماندانۍ پوځونه مسکو ته رارانوتل. د ورتيمبيرګسيکي د سورو ډله تر ټولو نه مخکې روانه وه. او تر هغه وروسته خپله ټولواک ناپليون پر آس سپور، سره له خپلو ساتونکو او ملګرو سره روان و.

د اربات (دمسکو يوه تاريخي کوڅه) د کوڅې په منځنۍ برخه کې، د نيکولای کليسا ته نږدې ميورات ودريد او دې ته سترګې په لاره شو چې د لومړيو کرښو نه خبرونه راورسېږي چې د ښار کلا، کرملين په څه درېځ او حالت کې ده.

په مسکو کې له پاتې کسانو نه يوه کمکۍ ډله خلک د ميورات شاوخوا ورټول شوي وو. ټولو له شرمه په ډک حالت او حيرانتيا دغه اوږد څنې عجيب قوماندان ته چې په خولۍ کې يې بڼکې وهلې وې او ځان يې په زرو او ګانو ګانلی و، کتل.

په کرار يې يو له بله پوښتل:

-دا څوک دی؟ دا د هغوی خپل ټولواک (څار) دی که څنګه؟

ژباړونکي دغو خلکو ته راغی.

خلکو يو بل ته ويل:

-خولۍ خو دې پورته کړه، خولۍ دې..

ژباړونکي يوه بوډا څوکېدار ته مخ ورواړاوه او وې پوښتل:

-کرملين لرې دی که نږدې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا څوکېدار چې د ژبارن پولندي لهجه ورته پردې برېښېده، ښه ورته غوږ شو، خو همدا چې د هغه وينا ورته روسي ونه برېښېده، په دې پوه نه شو چې هغه څه وايي، ځان يې د نورو تر شا وواهه.

ميورات خپله د ژبارونکي خواته وروړاندې شو او هغه ته يې وويل چې له خلکو وپوښتي چې روسي پوځ چېرې دی؟ يو روس په دې پوه شو چې له هغو نه څه پوښتي او ناڅاپه څو آوازونو ژبارن ته ځواب ورکړ، يو فرانسوي افسر د لومړيو کرښو نه راستون شو او خبر يې راوړ چې د کرملين دروازې تړل شوي او کېدای شي د هغو شاته برېد نيول شوی وي.

ميورات وويل:

- ډېر ښه !

او سمدلاسه يې د خپلو مشاورينو يوه ته سپارښتنه وکړه چې څلور عرادې توپونه هلته وروليږي او پر دروازو اور بل کړي. د ميورات له شا نه د توپونو د ولاړ کاروان نه توپونه جلا او د اربات په واټ کې په چټکۍ وړاندې وخوځېدل او وزدويژنکي د واټ تر پايه لاړل او هلته ودريدل. په مېدان کې ځای پر ځای او مورچلونه يې جوړ کړل، خو فرانسوي افسرانو توپچيانو ته د توپونو د پوره ځای پر ځای کېدو او ډزو ته د چمتووالي قوماندە ورکړه. دغو افسرانو په لرليد (دوربين) کې د هدف يعنې کرملين ليدنه او څارنه پيل کړه.

په دې وخت کې د کرملين د کليساوو زنګونه وجرنګېدل او خلکو ته يې د ماښام د لمانځنې بلنه ورکړه. فرانسويان د دغو جرنګونو د آوازونو په اوريدو ځکه وډارشول چې فکر يې وکړ د زنګونو دغه جرنګهاری خلکو ته د ولسي پاڅون د پيل کېدو ننبه ده. د پلي پوځ څو تنو سرتېرو مخ پورته د کوتافيوفسکي د لويې دروازې پلو منډه کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه دروازې د لرګیو او تمبو په اچولو ، بندې شوې وې. د دروازې پلو د افسرانو له خوځېدو سره هم مهاله د دروازې له شانه د توپک دوه ډزې وشوې. د توپ تر څنګ ولاړ جنرال چغه کړې ، پر افسر یې غږ وکړ او هغه له سرتیرو سره ببرته راستون شو.

د دروازې له شا ، د توپک درې نورې ډزې هم واوریدل شوې. یو ډز د یوه فرانسوی په پښه ولګېد او له هغه سره د دروازې له شانه د څو تنو نورو سرتېرو غږ واوریدل شو. د فرانسوي جنرال، افسرانو او سرتېرو په خبرو کې د پخوانۍ آرامۍ او خوشالۍ ځای، تابه ویل په قوماندې، ناڅاپه ژوړې ځیرتیا ، سیالۍ ته چمتووالی او زوریدا ونیو. د هغو ټولو لپاره له مارشاله نیولې بیا تر وروستي سرتېرې پورې دغه ځایونه نور نو د وزدویژنکا ، میخواوایا ، دکوتایوا او تریوخکي دروازې نه وې، دا دهغو لپاره په نویو ځایو کې د جګړې نوي ډګرونه وو ، د نوې تویید ونکې وینې، جګړې ډګرونه. ټول د دغې جګړې لپاره چمتو شوي وو. د دروازو له شانه چغې آرامې شوې، توپونه وړاندې وخوځول شول، توپچیان اور بل ته چمتو وو ، افسر قوماندې ورکړه:

-اور بل !

دوه انګازه لرونکو ډزو یو په بل پسې په فضا کې انګازې خورې کړې او څو شېبې وروسته پر هغو دروازو چې د دستک لرګي او تمبو بندې کړې وې، د توپونو ګولۍ ولګېدلې. اوله هغه سره سم په ډګر کې د لوګیو دوه کرښې پورته پورته شوې.

څو شېبې وروسته چې د ډزو غږمبهار او انګازې د کرملین د دیوالو تر منځ په کراره شوې، پر فرانسویانو یو له شوره ډکه غوغا جوړه شوه. د کرملین په دیوالونو په زرګونه کارغان راوالوتل، په فضا کې یې الوتنې کولې، دکارغانو د کیغیدو او وزرونو شور یو بله غوغا

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه کړه. د دوی ددې غوغا سره هم مهاله د دروازې نه د ننه یوه چغه واوریدل شوه او یو سړی چې نری کوټ یې اغوستی و او سر یې تک شین و ، له هغه ځایه راووت. د هغه توپک په لاس کې و او فرانسویان یې په ننبه کړي و. توپچي افسر بیا د اوربل قومانده ورکړه او هم مهاله د توپک یو وزری او د توپ دوه غبرګ ډزونه واوریدل شول. او دروازه بیا په لوګیو کې ورکه شوه، په هغه دروازه کې چې د توپونو ډزې شوې وې،نور هېڅ څوک او هېڅ شی نه ښوریدل. فرانسوي پلي سرتېري له خپلو افسرانو سره یو ځای دروازې ته ورننوتل، هلته یې درې تنه تپي او څلورتنه وژل شوي ولیدل، دوو تنو نورو هم چې کلیوالي جامې اغوستې وې، د دیوال له بیخ نه د زنانسکا د دروازې پلو په منډه مخه وکړه.

افسر وژل شویو او د تمبو لرګیو ته اشاره وکړه او وې ویل:

-دا ټول کړئ !ګورو به !

فرانسویانو ټپیان په ډزو له درده بې غمه کړل او د هغو مړي یې،له دیوالـه، لاندې وارتیرېل.

دا د کرملین ساتونکي څوک وو؟ هېڅوک په دې پوه نه شو ،خو یوازینی خبره چې د هغو تر مرګه وروسته هغوی پسې واوریدل شوه، هغه دا وه چې وویل شو:

-دا ټول کړئ، بیا به ګورو ! هغوی یې له دیوال نه د باندې واچول. هغه یې لرې وارتیرېل چې د هغو له بویه ځان وژغوري. یوازې (تېیر) و چې په رښتیا یې د خپلې وینا څو خوړې کړنې دهغه په ویاړ ولیکلې:

دغو بدمرغو ،دغه سپېځلې ودانۍ لاندې کړه، توپک او وسلې یې واخېستل او په فرانسویانو یې ډزې کولې. او بیا ددغو بدمرغو څوتنو ،فرانسویان په تورو ووهل او کرملین یې ترې پاک کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میـورات تـه خبـر ورکـړ شـو چـې لاره پاکـه شـوې ده. فرانسـویان لـه دروازې نه کرملین ته ورننوتل او د سنا په ډګر کې ځای پر ځای شول. سرتېرو له کړکیو نه څوکی ـ ددې لپاره ارتیرلې چې ځانته اور بل کړي.

د فرانسویانو بله ډله د کرملین لـه لارې تېر شول او د ماروسکایا، لوبیانکا او پکروفسکایا په کوڅو کې ځای پر ځای شول. درېیمـه ډلـه فرانسویان د وزدویژنکا، زنامینکا او نیکولسکایا او تفریسکایا په سیمو کې موضع ونیوله. هرې خواتـه چې فرانسـویان لاړل، هېڅڅوک یې په ښار کې ونه لیدل، داسې برېښېده چې دوی نه پـه ښار، نـه د هغـو په کورونو بلکې په ښار کې جوړ شویو کمپونو کې ځای پر ځای شوي وي.

فرانسوي سرتېري که څه هم وږي تږي، جامې یې زړې او څېري و، ستړي او ستومانه وو، خپـل درېیمـه برخـه ملګري یـې لـه لاسـه ورکړي وو، خو بیا هم هغوی په ډېره منظمه بڼه مسکو ته راننوتل. دغـه پـوځ کـه څه هم ستړی ستومانه او جګړه ځپلي و خو بیـا هم جنګیـالی او مېړنی برېښېده. دغه پوځ تر هغـه وختـه پـورې کېدای شو پـوځ وبلل شي چې سرتېرې یې د مسکو کورونو ته خواره واره شوي نه وو. همدا چې دوی دمه شول او د ښار تش او پرتمین کورونه یې لاندې کړل، د پـوځي دود له مخې نور هغوی ته پوځیتوب ورپـاتې نـه شـو. هغـوی هغـو کسـانو تـه ورته شول چې نه پـوځي و نـه ولسي. هغـوی د همدې دوو ډلـو پـوځي او ولسي خلکو تر منځ یو څوک و: غله او تالانګر. دغه ډله غله او تـالانګر په مسکو کې تر پنځو اونیو پاتې کېدو وروسته چې کلـه لـه دغـه ښاره وتل، هغوی سرتېرو تـه ورتـه نـه وو، هغـوی یـوه ډلـه غلـه وو چې هر یـو پلي او سورو د خپل توان او واک په کچه هغه شیان چې دوی ته قیمتي او اړتیـا وړ برېښـېدل لـه ځانسـره اخیسـتي وو. لـه مسـکو نـه د وتلـو پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت، نور نو هغوی د پخوا په شان پر ښار د ولکې او بري هیله نه لرله، د هغوی یوازینۍ هیله دا وه چې تالان او غلا کړي شیان څنګه وساتي. هغـوی هغـې بیزوتـه ورتـه و چې پـه یـوه خـم یـا منګـي کـې یـې لاس ننو بستلی، له هغه یې یو موټی مندکې را اخیستي، خو موټی لـه خمـه راوبستی نه شي، که موټی خلاص کړي را اخیستل شوې مندکې نه شي راوبستي او که خلاص یې کړي، لاس تـه راغلی شی یـې لا لاسـه ځي. فرانسویانو هم له مسکوه د وتلو په وخت کې همدا ستونزه لرله، هغوی باید له هغه لامله تباه شي چې له مسکو نه یې د تالان پـه وخت کې ځان پسې ترلي وو. هغوی د بیزو په شان تالان شوي شیان نه وړی شول او نـه یې د پرېښودلو امکان و. مسکو ته تر ننوتلو وروسته د فرانسې د پوځ، یو پوځي هم پوځي پاتې نه و. د کورونو له کړکیو دا سې کسـان لـه ورایـه ښکاریدل چې کوټونـه یـې اغوسـتي، مـوزې یـې پـه پښـو او پـه خـورا خوشالۍ او خندا کور پـه کـور او کوټـه پـه کوټـه ګرځـېدل. دې تـه ورتـه کسانو په زیرخانو او ګدامونو کې د کالیو او خوړو پـه تـالان لګیـا و، هغو د ترلو کورونـو، انګړونـو، دروازې مـاتولې، اور یـې ورتـه اچـاوه، وړه یـې لمـدل، ډوډۍ یـې پخولـه، بنډارونـه یـې کـول، ماشـومان یـې ډارول، ښځې یې نازولې، دغه شان وګړي هرې خواتـه پریمانـه وو، پـه دوکـانونو کـې وو، پـه کورونـو کـې وو، هـر هـر چېـرې وو، خـو نـور نـو هغوی، پوځیان نه وو.

مسـکو تـه د فرانسـویانو د ننوتلـود لـومړي ورځـې نـه، فرانسـوي قوماندانانو پرلـه پسـې فرمانونـه ورکـول چې ښار تـه د سرتېرو د تـګ مخنوی وکړي، ښار کې تالان او وهل ټکول ونـه کړي. د خلکـو شـتمني ته درناوی ولـري. هغـوی فرمـان ورکړ چې نـن شـپه بـه عمـومي حاضـري وي، خو سره له دې ټولـه پریکړو او سپارښـتنو هغـه وګـړي چې تـر هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته پورې با نظمه او فرمان ته غوږ سرتېرې وو ، اوس په بډای خو له او سبدونکو نه په تش ښار کې چې د خوړو او څکلو پریمانه زېرمې یې لرلې، خواره واره ګرځېدل. هغوی هغې وړې ګلې ته پاتې کېدل چې په ګډه په وچه او له وښو نه په تشه دښته کې خوځېدل، خو کله چې به شنه څړځای ته ورسېدل، د دې ګلې مخنوی به ګرانه وه او خوره وره به شوه. فرانسوي پوځونه هم چې کله بډای ښار ته ورننوتل، ټول له واکه ووتل، او مخنوی یې ګران و.

مسکو له خپلو او سبدونکو نه تش شوی و. سرتېرې لکه او به چې په شګه کې ننوزي، داسې په دې ښار کې ورکېدل. دوی له کرملین نه چې لومړی ورننوتلي و ، لکه د ستورو پلوشې هرې خواته خوریدل. سواره پوځیان به بې خاونده کورنو ته چې له کپړو او قیمتي کالو نه ډک پاتې و ، ورننوتل. که څه هم دوی به له خپلو اړتیا او هوس نه زیات شیان هلته موندل، خو بیا به یې هم که بل کور تر سترګو شکلی او بډای ورغی، هغه به یې هم لاندې کاوه. زیاتره خو بیا څو کورونه لاندې کول، پر یو نیم کور خو به یې په تباشیر د ځان لپاره کومه نښه هم وویسته او له نورو ډلو سره به یې پرې وهل کول. لا سم به په کور کې ځای پر ځای شوي نه و ، کوڅو ته به یې منډې کړې او د ښار په نندارې به شول ځکه هغو اوریدلي و چې د مسکو او سبدونکي کورونه پریښي او تښتېدلي دي. دوی به په دې تمه چې کوم قیمتي شی یا ګانې ترلاسه کړي هر پلو ته یرغل کاوه. قوماندانان به هرې خوا ته د دې لپاره تلل چې د خپلو سرتېرو مخنوی وکړي، خو خپله به بې ارادې په چور او تالان ورګډ شول.

په کریتني ریدو (د کریت ګذر=کوڅه) کې اوس هم یو شمېر ګاډی او کراچي ولاړې وې، جنرالانو هغه پلو ګڼه ګوڼه جوړه کړې او ورتلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی هر یو ځان لپاره ګاډی او کراچی خوښولې. په مسکو کې ځینې پاتې ښاریانو به ځینې فرانسوي قوماندانان په دې هیله خپلو کورونو ته وربلل چې د دوی په کور کې د دغه فرانسوي، په لیدو به د دوی کور له تالان نه وژغورل شي. شتمنی دومره ډېره وه چې پای یې نه لیدل کېده. هغه ځایونه چې فرانسویانو لاندې کړي وو، شاوخوا ته یې لا ډېر داسې ناولکه شوي کورونه او ځایونه پیدا کېدل چې دوی تصور کاوه هلته به شتمنی تر ولکه شوي هغو نه زیاته وي. مسکو دم په دم او لاپسې دوی په ځان کې رانغښتل. کله چې او به پر وچه ځمکه تویېږي، سمدلاسه ورکېږي، هم او به او هم وچه ځمکه دواړه ورکېږي. دغه شان اوس کله چې د وړیو سرتېرو یوه ډاړه ماره ډله، بډای ښار ته ننوتل، نه سرتېرې پاتې شول او نه بډای ښار. هغه څه چې پاتې شول هغه مرداري وه، غلا وه، تالان و او سوځېدل.

فرانسویانو د مسکو سوځېدل د راستو پچین د وحشت نه ډکې هېوادپالنې پایله ګڼله او روسانو هغه د فرانسوي تعصب نښه، خو که د مسکو سوځېدل په رښتیا داسې وګڼو چې ملامتي یې د یوه یا څو تنو پر غاړه وروا چوو، بېشکه چې دغه شان لامل نه شته او نه شي کولای وا وسي. مسکو له دې کبله وسو چې د بل هر ښار په شان چې له لرګیو جوړ او په دې حال پاتې شوی وای، او سره له هغه چې د اور وژنې نښې یا بدې ۱۳۰ څانګې یې لرلای یا یې نه لرلای، سوځېدلای به وای. مسکو ځکه باید سوځېدلای چې د هغه اوسېدونکو هغه پرېښې وو، هغه باید د هغو لرګیو د ټوټو (پرخچې) په شان ځکه باید سوځېدلې وای چې د څو ورځني اور ترسپخنکو لاندې پاتې شوی و.

هغه لرګین ښار چې اوسېدونکي یې په کې اوسېدل، پولیسو په کې څارنه کوله، په اوړي کې داسې ورځ نه و چې په هغه کې اور ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لګېږي، نو څنګه کېدای شي په کې اور ونه لګيږي چې او سېدونکي يې تللي، پردیو هغه لاندې کړی، دغه پردي په کې پیښونه څښوي. پوځونه يې آن د هغه د سنا په ډګر کې د سنا د دفترونو د څوکیو په سوځېدلو، نغري تودوی. که يو پوځ په يوه کلي کې يا بل هر چېرې چې وي مېشت شي، دا به آن په سوله ایز وخت کې د دې لپاره بس وي چې په هغه کې د اورلګېدل څو برابره زیات شي، نو ځکه په هغه لرګین ښار کې چې بې څښتنه پاتې او پردي پوځیان په کې دیره شوي، هرومرو د اورلګېدل زیاتېږي. نو ځکه د مسکو اور اخېستنې نه د راستوپچین وحشیانه هېواد پالنې پورې اړه لرله. نه د فرانسویانو تعصب پورې، مسکو د فرانسویان د پیپ څښولو، په پخلنځیو کې د اورونو د بلولو، په هر ځای کې د نغریو د لګېدلو، د دښمن د پوځیانو د بې احتیاطۍ، د هغو پوځیانو د بې احتیاطۍ چې د کورونو خاوندان يې نه وو او پردي په کې مېشت وو، سوځېده او ایره کېده. کېدای شي چې څوک ووایي، مسکو د لاسي اور اچونې له امله سوځېدلای وي (خو دا خبره ځکه په شک کې ده چې هېڅ چا لاسي اور اچونې ته لامل نه درلود. ځکه هر څنګه چې وي ښارونو ته لاسي اور اچونه خورا کړکیچن او ستونزمن کار دی) نو ځکه د مسکو سوځېدل، د لاسي اور اچونې پایله نه شو ګڼلی، ځکه له لاسي اور اچونې نه پرته هم هغه سوځېده.

هر څومره چې فرانسویان د راستوپچین وحشي وزمه هېواد پالنه د مسکو د سوځېدو لامل خپل ویاړ وګڼي، په هر کچه چې روسان د بناپارت ظلمت او وحشت ددې ښار د ایره کېدو دلیل وګڼي او ددې عوامو له امله هر یو ځان او خپل ولس ویاړمن وبولي، نه شو کولای په رښتینې لامل سترګې پټې کړو، نه شو کولای ووایو چې دغه سوځېدلو لپاره کوم په ډاګه علتونه په کار وو، ځکه مسکو هرومرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بايـد سـوځېدلی وای، هـره کلـی، هـره فابريکـه او هـر کـور چې د هغـه ځښـتنان، له هغـه کـډه کـېږي، هـر هغـه ځوک چې خپـل نغـری بـل چا تـه پرېږدي، پر هغه کې به بل ځوک خپل ديګ باره وي. رښتياني خبره داده چـې مسـکو ته، نـه د هغـه اوسـېدونکو اور ورتـه کـړ، خـو نـه هغـو اوسېدونکو چې پـه کې پـاتې شول، بلکې هغـه اوسـېدونکو چې تـرې وتښـتېدل، تـرې لاړل او تـرې ووتـل. مسـکو د بـرلين، ويانـا او نـورو ښارونو په شان د دښمن تر ولکې وروسته ځکه آباد پـاتې نه شو چې د هغه اوسېدونکو ډوډۍ او مالګه (روسانو مېلمنو ته د هرکلي په وخت کې هغه وړاندې کوي) په لاس، فرانسويانو ته وړاندې نه کړه. د مسکو ښاريان له هغه لاړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

له کرملین نه د فرانسویانو خوریدل چې لکه د ستورو د پلوشو په شان د مسکو شاوخوا ته خوریدل، د سپتمبر په دویمه نېټه مانبام مهال د دغه ښار هغې سیمې ته ورسېدل چې اوس پېیر په کې اوسېده.

پېیر، دغه دوه وروستۍ ورځې په داسې یو ازیتوب تېرې کړې وې چې دی ورسره ربړدی نه و، نو ځکه نېږدې و چې لېونی شي. د هغه ټوله هستي په یوه سودایي حالت کې راګیره وه. خپله دی هم په دې نه پوهېده چې څنګه او کله، خو دغه حالت اوس په ده داسې لاسبری و چې د هغه نه پخوانۍ څه په یاد و، نه یې په اوسنیو پېښو سر خلاصېده او هغه څه یې چې لیدل، یا یې اوریدل، لکه د خوب لیدل داسې و.

پېیر، یوازې د دې لپاره له خپل کوره ووت چې ځان د ژوند د اړتیاوو له دغه نه پوهېدونکی کړکیچن حالت نه راوباسي، هغه حالت نه چې دی په کې راګیر او ژغورل له هغه نه ده ته ګران و. هغه د یوسف الکسیوویچ کورته د هغه خدای ښېلي د کتابونو او کاغذونو د جوړولو په پلمه د دې لپاره لاړ چې خپله یوازینۍ هیله پوره کړي او هغه دا وه چې د ژوند له ناآرامو نه پریشانو نه په هلته خپله آرامي ولټوي.

د یوسف الکسیوویچ، له یادونو سره د هغه روحي حالت غوټه و، د هغه آرام او ښکلي یادونه، د هغو پریشانه او نا آرامه یادونو ضد چې ده اوس ځان په کې راګیر احساساوه. هغه یو آرام ځای لټاوه او هغه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رښتيا د يوسف الکسيوويچ په کوټه کې وموند. کله چې هغه د دغې کوټې په مرګنۍ آرامتيا کې د هغه خدای ښېلي د درو لړۍ ميز ترشا کښناست، په لاسونو يې تکيه وکړه، هغه په خيالونو کې په آرامه، خو په ښکاره يو په بل پسې د څو وروستيو ورځو په تېره بيا د بارادنيو د جګړې او د هغه ډلې د صفا او رښتينتوب په وړاندې چې ده به په ذهن کې "هغوی "بللـه، خپـل هغـه ناڅرګنـد يـاغي او لـه سـپکاوی ډک احساسات يو په بل پسې وريادا و په ګوګل کې راژوندي کړل. کله چې ګراسيم دی له دغو خيالونو نه راووښت، پېير تکل وکړ چې دی به په هغې ټاکل شوې ولسي جګړه کې ګډون کوي چې د مسکو خلک يې د خپلې ساتنې لپاره پيل کوي. په همدې هيله يې سمدلاسه له ګراسيم نه غوښتنه وکړه چې دده لپاره يو جوړه کليوالي کالي او يوه تومانچه پيدا کړي. هغه ته يې خپل دغه نيت هم ووايه چې غواړي همداسې په ناآشنا نوم د يوسف الکسيوويچ په کور کې پاتې شي. بيا يې د دغه يوازيتوب او بيکارۍ ورځې د تېريدو نه وروسته (پېير څو ځله هڅه وکړه خو ونه يې شو کولای خپل پام د ماسوني خطي نسخو نه وروړوي) څو ځله يې په تته بڼه د خپل او ناپليون د نومونو تر منځ مرموزه اړيکي وريادا کړل. د مخه هم څو ځله دغه خيال، خيال ته ورغلی و، خو دغه هيله چې تقدير د زمانې د انسان خوړونکي ځناور واک پای ته رسولی، ده (اوس ښزا وخوف) هېره کړې ده. دغه هيله يوازې او يوازې په يوه خيال بدله شوې چې هسې يې په خيال کې ګرځي او پايله نه لري.

کله چې پېير کليوالي کالي واخښتل (يوازې له مسکوه په ولسي دفاع کې د ګډون لپاره) او په هغو کې دی د رستوف د کورنۍ له غړو سره مخامخ شو، ناتاشې هغه ته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تاسو پاتېږئ؟ څومره ښه !

د هغه په خیال کې راتېر شو ، په رښتیا به دا ښه خبره وای چې دښمن پر مسکو ولکه وکړي، دی به پر ښار د دښمن د ولکې پر وخت هلته پاتې شي او هغه پور به ادا کړي چې دده پر غاړه ایښودل شوی دی.

بله ورځ دهغه یوازینی خیال دا و چې پر ځان یې زړه خوږ نه شي له هغو نه هم ببرته پاتې نه شي، ځان یې خلکو پسې د مسکو د ښار د دریې غونډیو سیمې ته ورساوه، خو کله چې ببرته کورته راستون شو ، دی په دې ډاډه شو چې له مسکو ه دفاع کېدای نه شي. هغه ناڅاپه دا احساس کړه، هر هغه څه چې تر اوسه ده ته یوازې کېدونکي ،هممهاله او یوه اړتیا برېښېدل اوس باید هرومرو تر سره شي. هغه باید خپل نوم پټ وساتي او په مسکو کې پاتې شي،له ناپلیون سره مخامخ شي او هغه ووژني، یا خپله ووژل شي او یا هم ټوله اروپا له دغې بدمرغۍ نه چې د پېیر په خیال د یوه سړي، ناپلیون له لاسه دی وژغوري.

پېیر ته، د هغه المانې محصل ټولې هڅې معلومې وې چې پر ۱۸۰۹ کال په ویانا کې د ناپلیون د وژلو لپاره تر سره کړې وه. هغه له دې نه خبر و چې هغه محصل چانواري شو ، هغه ګوانې چې دی به د خپل دغه تکل د سرته رسېدو نه وروسته ورسره مخامخ شي، دی لاپسې لمساوه.

دوو ژورو او یو رنګه قوي احساساتو پرله پسې پېیر خپل دغو کړو ته هڅاوه. لومړی احساس د سرښندنې د اړتیا او د رنځ د زغملو احساس و چې د بدمرغۍ د راتګ په وخت کې یې هرڅوک احساسوي. دا هماغه احساس و چې د اګست په ۲۵ مه نېټه یې دی د موژایسک سیمې او د بارادنیو د جګړې ډګر ته، تګ ته وهڅاوه. اوس همدغه احساس دی له کوره تېښتې ته هڅولی او ده خپل ورځنۍ پرتمین او ارام ژوند ته شا کړې وه. پرته له هغه چې جامې بدلې کړي، پر وچه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه څوکی ویده کېده او ده هم هغه ډوډۍ خوړله چې ګراسیم خوړله. دویم احساس هغه احساس و چې د روسانو ځانګړتیا ده، او هغه دا چې دوی ټول هغه لاسي شرایط او قواعد چې دنړۍ نور خلک، هغه د نړۍ تر ټولو غوره ښېګڼه ګڼي، په سپکه کتلي و. پېیر دغه عجیب او له ادا نه ډک احساس، د لومړي ځل لپاره د سلبودسکي په مانې کې احساس کړ. ده هلته ناڅاپه احساس کړه چې دغه بډایتوب، واک، ژوند او هر هغه چې خلک د هغو د ساتلو لپاره بې پایه هڅې کوي، ټول دا که کوم خوند او ارزښت ولري، هغه په دې کې دی چې له هغو نه ستړګې پټې کړي.

دا هماغه احساس دی چې اربکي (داوطلب سرتېری) خپله وروستۍ ټنګه (کپیک) تر شرابو ځاروي، نشه سړی سره له هغه چې پوهېږي دی به خپلې وروستې پیسې دهغه په تاوان کې ورکوي، خو بیا هم پرته له هر دلیله، هیندارې او آیینې ماتوي. دا هماغه احساس دی چې هغه په چور لبونتوب (د هغې په بدې معنا) سرته رسوي..

که څه هم له هماغې ورځې چې پېیر د سلبودسکي په مانې کې د لومړي ځل لپاره، دغه احساس احساس کړ، هغه پرله پسې د دغه احساس تر اغېز لاندې و، خو یوازې اوس په دې پوه شو چې ده په هغه کې خپل پوره قناعت موندلی دی. د دې تر څنګ پېیر په اوسني وخت کې هغه څه چې ده په دې لاره کې ترسره کړي و، دی لاپسې ډاډه کاوه، او په دې لاره کې یې لا پرمختګ ته هڅاوه، له خپل کوره د پېیر تېښته، د هغه کلیوالي جامې اغوستل، تومانچه پیدا کول، د رستوف کورنۍ ته په ماسکو کې د پاتې کېدو یادونه، دا ټول ټول به هسې ده ته د سپکاوی او خندا وړ شوي وای، که دی هم د نورو په شان له مسکوه د وتلو تکل کړی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پېير جسمي او روحي حالت، د تل په شان، يو له بـل سره پـوره اړخ لګـاوه، غيرعـادي سـخت خـواړه ،هغـه ودکـا چې ده پـه دې ورځـو کـې څکلـه، د وايـن (نرمـو شـرابو) او سـيګارو نشـتوالی، نـاولې او نـه بدليدونکې بسـتره، دوه بې خوبـه شـوګيرې شـپې، بې لـه توشـکې او برسـتنې پر وچې څوکۍ ويديدل، دې ټولو پېير د ګېنې او عصبيت په حالت کې ساته او تر لېونتوبه پورې يې رساوه.

د غرمنۍ نه وروسته د يوې بجې نه اوښتی وخت و چې فرانسويان مسکو ته ننوتل. پېير له دې کاره خبر و ،خو ددې پر ځای چې څه وکړي، هغه د خپل تکل د پوره سرته رسېدو په تړاو فکر کـاوه. پېير پـه خپـل خيال او هيله کې نه د ځان د ژوندي پاتې کېدو ، نه پـر نـاپليون د ګوزار او ډزو او نه د ناپليون د وژل کېدو تصور کاوه، خو په بې ساري څرګند ډول او غمرلي لذت يې د ځان د وژل کېدو ، او خپلې اتلوالې او مېړانې تصور کاوه.

هغه له ځانسره فکر کاوه:

-هوکې ! يو له ټولو ځار ! زه بايد يـا دا کـار وکړم او يـا ووژل شـم ! هوکې، زه ځم ..

خو وروسته يې بيا فکر وکړ:

-په تومانچه که په توره؟ په هر حال پروا نه لري او هغه خبرې يې چې د ناپليون د وژل کېدو (ده تکل کړی و نـاپليون ووژنـی) پـه وخت ويـل غوښتل، له ځانسره وويلې:

-دا زه نه يم، چې تا وژني، دا تقدير دی چې تا ته جزا درکوي !

بيا يې د ناپليون تر وژلو کېدو وروسته د وخت تصور وکړ، پـه تريـو تندي، غمرلې خبرې خو ټينګې ارادې يې سرښکته واچاوه، خپلـه يـې ځانته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-نو څه ته ګورئ؟ واخلئ اعدام مې کړئ !

کله چې پېير د کوټې په منځ کې ولاړ و ، په خپلو خيالونو کې ډوب و ، د کوټې دروازه راخلاصه شوه او ماکار الکسيوويچ چې تل به حياناکه او خواشينی برېښېده ، چور په بل بدل حالت راننوت. د هغه د کميس تنې خلاصې او داسې برېښېده چې ښه نشه دی. مخ يې تک سور او له حاله وتلی و. د پېير په ليدو د څو شېبو لپاره وشرمېد ، خو همدا چې د پېير په څېره کې يې ناآرامي او ګڼيټوب وليد لږ څه زړور شو او په ناسمو ناسمو ګامونو د کوټې تر نيمايي پورې وړاندې راغی ، په ټيټ خو هيلمند آواز يې وويل:

-وډار شول ، زه وايم چې زه خو نه تسليميږم ، زه وايم ! داسې نه ده ښاغليه ! هغه په چرت کې لاړ ، پر ميز پرتې تومانچې ته يې پام شو ، ناڅاپه او په چټکی يې هغه راواخېسته او دهليز ته يې منډه کړه.

ګراسيم او ساتونکی چې ماکارالکسيوويچ پسې ورغلل هغه يې وډراوه او له هغه نه يې د تومانچې د اخېستو هڅه کوله.

پېير دهليز ته راووت. په زړه سوی او کرکه يې لېونتوب ته رسېدلی ، دغه بوډا ته کتل. ماکارالکسيوويچ چې له زوره يې مخ ګونځې ګونځې شوی و ، تومانچه يې کلکه نېولې وه ، په خړپهاری يې چغې وهلې او ځان ورته برحق او غوره برېښېده

-وسله واخلئ ، ببډی ولکه کړئ ، دا ومنئ ، اخېستی يې نه شی !

ګراسيم په احتياط ماکارالکسيوويچ له څنګلې راونيولی و ، هڅه يې کوله هغه د دروازې خواته پورې وهي او ويل يې:

-ښه ده ، ښه ده مهرباني وکړه ، هيله لرم چې دا پرېږدئ ، مهرباني وکړئ ، باداره ، پرېږده ، هيله کوم !...

ماکارالکسيوويچ چغې وهلې: ته څوک يې؟ بناپارت يې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ګوره دا ښه کار نه دی باداره ! مهرباني وکړئ، تاسو کوټې ته راشئ. تاسو استراحت وکړئ، هیله کوم تومانچګی راکړئ.

ماکارالکسیوویچ تومانچه ښورولو او چغې یې وهلې:

-لرې شه، سپکه مرییه ! ما ته لاس رانه وړې. دا دې نه ده لیدلې (تومانچې ته یې اشاره کوله) ببډی ولکه کړئ.

ساتونکي په کرار ګراسیم ته وویل:

-وې نیسه !

ماکارالکسیوویچ یې له لاسه راونیو او د دروازې پلو یې بوت.

په کوټه کې د مست نشه سړي، د ډډ آواز چغې سورې اوریدل کېدې.

ناڅاپه له دهلیز نه د یوې ښځې زړه زورونکي چغې واوریدل شوې او د کور آشپزې ورمنډه کړه.

هغې چغې وهلې: هغوی، پلارجانه ! راغلل ! د خدای لپاره، هغوی څلورتنه سواره دي.

ګراسیم او ساتونکي ماکارالکسیوویچ پرښود او په آرام دهلیز کې له ورایه پر دروازې د څو لاسونو د وهلو ټکهاری واوریدل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸

پېير چې له ځانسره يې پريکړه کړې وه، د خپل تکل د سرته رسېدو پورې، هم خپل نوم پټ وساتي او هم په دې بايد څوک پوه نه شي چې دی په فرانسوي ژبه پوهېږي، ددهليز د دروازې يوه پټه شانته ځای کې ولاړ و، تکل يې وکړ د فرانسويانو له راننوتلو سره همهاله ځان څرګند کړي. فرانسويان راننوتل، خو پېير ددروازې له شان نه رادې خواته نه شو، يوې ناپېژندلې تلوسې هغه له ځايه راوتلو ته نه پرېښود.

راننوتي فرانسويان دوه تنه وو، يو تن افسر، لوړ زړور ښکلی سړی و او بل تن ښايي يا سرتېری او يا هم د افسر ساتونکی و. هغه ټيټ ونی ډنګر لمر وهلی سړی چې غومبوري يې لويدلي او ساده څېره يې لرله. افسر چې لکړه يې لګوله او ګوډګوډ کېده لومړی راننوت. هغه څو ګامه وړاندې راغی، ګواکې خپله يې له ځانسره پريکړه وکړه چې کور ښه کور دی، ودريد، ببرته هغه سرتېرو ته چې د کلا له دروازې سره ولاړ و، ورستون شو. په آمرانه لوړ آواز يې هغو ته ورغږ کړل چې آسونه انګړ ته راننباسي. تر دغې سپارښتنې نه وروسته يې، په يوې ځانښودنې خوځېدا خپلې څنګلې لوړې کړې، خپل بريتونه يې تاو کړل، او لاس يې تر خولې پورې وروړساوه، وموسېد، شاوخوا يې وکتل او په خوښۍ يې وويل:

-پر ټولو سلام!

۱۹۹۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅ چا ، هېڅ ځواب ورنه کړ.

افسر له ګراسیمه وپوښتل:

-د کور خاوند تاسو یاست؟

ګراسیم په ډار او پوښتنیز غلچک افسر ته وکتل.

افسر له خوښۍ او خواخوږۍ نه په ډکې موسکا له پاسه ښکته دغه واړه سړي ته وکتل او وې ویل:

-کور ! دا کور ! دا فرانسویان ښه هلکان دي، بیا یې له ډاره چپ ګراسیم پر اوږو وواهه او وې ویل:

- بلا ورپسې، هر څه چې شوي شوي، ناندرۍ ماندرۍ به نه کوو بابا جانه !

تر هغه وروسته یې دې خوا هغې خواته وکتل، په پېښو یې سترګې ولګېدې، پېښو د دروازې له شا راووت. فرانسوی وویل:

-څه کوئ، رښتیا دلته داسې څوک نه شته چې په فرانسوي ژبه پوه شي او بیا یې ګراسیم ته مخ ورواړاوه. هغه له ګراسیم نه غوښتنه وکړه چې هغه ته د کور کوټې وروښیي.

ګراسیم په دې هیله چې دغه فرانسوي سړی په خبره پوه کړي شي، خپلې روسي خبرې یې داسې ادا کولې چې ناسمې او جلاجلا وې:

-د کور.. خاوند.. نه.. شته.. نه پوهېږ... ی... زما... ستا...

فرانسوي افسر چې موسکا یې پرشونډو خوره وه، لاسونه د ګراسیم تر مخې خلاص او غوښتل یې هغه پوه شي چې دی یې هم په خبرو نه پوهېږي. ګوډ ګوډ د هغې دروازې خواته ورنږدې شو چې پېښو یې تر شا ولاړو. پېښو غوښتل دباندې ووزي، له هغه نه ځان پټ کړي، خو وې لیدل چې له پرانستې دروازې تومانچه په لاس ماکارالکسیوویچ رانوت. په ځیر خو باځاري ډول یې فرانسوي افسر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وځاره. تمانچه يې د هغه پلو ورپورته او هغه يې په نښه کړ. دغه بوډا چې ښه نشه و غوښتل د تومانچې ماشه کښښکارې، چغه کړل:

-ببډی لاندې کړئ !

فرانسوي افسر د چغې په اوريدو مخ راواړاوه او په همدې شېبه کې پېيـر پـر هغـه مست سړي ځـان وروارتيـږه. هغـه وخت چې پېيـر تومانچـه ټينګـه او راپورتـه کړه، ماکـار الکسـيوويچ ګوتـه ماشې تـه برابره، د ډز کېوونکی غږ پورتـه او د ډز لـه بـاروتو پيـدا شوی دود هره خوا خور شو. د فرانسوي رنګ تـک سپين واوښت او د دروازې خواتـه يې ودانګل.

پېيـر چـې پـه فرانسـوي د پوهېـدو د پټولـو تکـل يـې هېـر کـړی و ،تومانچه واخېسته اولړې يې واچوله. پېيـر د فرانسـوي پلـو ورمنـډې کړل او په فرانسوي ژبه يې له هغه وپوښتل:

-تاسو ټپي شوي ياست؟

فرانسوي افسر په ځان لاس تېر کړ او وې ويل:

-ښکاري چې نه ! هغـه د ديـوال هغـه ځـای چې مرمـی پـرې لګېـدلې وه، وروښود ، او وې ويل:

-خو دا وار نېږدې و چې ټپي شم. هغـه تنـدی تريـو کړ او پـه قهـر يـې پېيـر ته وکتل او وې ويل:

-دا څوک دی؟

پېيـر چې د ځان په اړه هر څه هېر کړي وو ، وويل:

-اخ، پـه ربښـتيا هـم د زړه لـه کومې پـه دې خواشينی يـم، دا بدمرغـه لېونی په دې نه پوهېږي چې څه وکړي.

افسر د ماکار الکسيوويچ خواته ورنېږدې شو ، هغـه يې لـه ګريـوان نه راونيو ، خوله يې واړه پاتې شوه ، داسې چې ګواکې خوب يې وړی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوږو ږکېده او دیوال ته یې ډډه ولګوله.

فرانسوي افسر د هغه ګریوان پرېښود او وې ویل:

-حرمونیه ! اوس به درسره وګورو !

وروسته یې په تریو تندي، خو لږ ځیرې مګر ښې څېرې، په خورا چټک او ښکلي انداز وویل:

-مورږ فرانسویان تر بري وروسته ډېر خواخوږي یو، خو خائین نه شو ښښلی.

پېیر په فرانسوي ژبه هماغه شان هڅه کوله فرانسوي افسر په دې قانع کړي چې دغه نشه بدمرغه باخاري سړي ته جزا ورنه کړي، فرانسوي همداسې چوپه خوله غورږ غورږو، خواشینه ښه یې نه بدلیده، خو ناڅاپه وموسېد او پېیر ته یې مخ وروارړاوه. پرته له هغه چې څه ووایي، څو شېبې یې، هغه ته کتل. د هغه ښکلي څېرې، خواشینې خو خواخوږې ښه غوره کړه، خپل لاس یې پېیر ته ور اوږد کړ او وې ویل:

-تاسو زما ژوند وژغوره ! تاسو فرانسوي یاستئ؟ دغه شان تصور د فرانسوي لپاره یوه عادي خبره وه، ځکه دهر کار ښه سرته رسول یې د فرانسویانو ځانګړتیا ګڼله، د هغه د ژوند ژغورنه، د ښاغلي رامبال د فرانسوي د ۱۳ غونډ د تورن، ژغورنه د هغه لپاره یو له غورو نه غوره چاره وه.

که څه هم د فرانسوي افسر دغه خیال د شک وړ نه و، خو پېیر دا ښه وګڼله چې دغه زورونکی رښتیا هغه ته په ډاګه کړي او په ترخه ژبه ورته ووایي:

-زه روس یم !

فرانسوي چې خپله ګوته د خپلې پزې په وړاندې ښورولې، وموسېد او وې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا کیسې دې نورو ته کوه، اوس به رښتیا خبره راته وکړئ، ډېر خوشاله یم چې خپل وطندار وینم !

فرانسوي بیا مخ پېیر ته وروړاوه، داسې چې ګواکې له خپل وروره سره غږېږي او زیاته یې کړه:

-نو له دې سړي سره اوس څه وکړو؟

فرانسوي د څېرې په څرګندونې او دځانګړې فرانسوي افسر په ادا ویل که پېیر فرانسوي هم نه وي، خو آن که یو وار هم دغه د نړۍ تر ټولو نه غوره او ویاړمن ویاړ(فرانسوي ګڼل) هغه ته وروښېل شو، بیا نو ده ته نه ښایی چې ځان تر ې خلاص کړی.

پېیر د فرانسوي افسر د وروستې پوښتنې په ځواب کې وویل چې ماکارالکسیوویچ څوک دی، هغه یو لېونی نشیي دی او آن د هغوی، تر راتک نه مخکې دده تومانچه چې چوپړ سمه ځای پټه کړې نه وه، د هغه په لاس ورغلې وه.

فرانسوي ټټر وړاندې کړ، په شاهانه خوځېدا یې لاس وښوراوه، په درانه خو تند غږ یې وویل:

-تاسو زما ژوند وژغوره، تاسو فرانسوي یاستئ او تاسو غواړئ چې زه هغه وبښم؟ زه هغه بښم، دا سړی بوزئ.

فرانسوي افسر پېیر چې ده خپل ژغورونکی باله، له تخرګ لاندې راونیو او په ګډه کورته ننوتل.

هغه سرتېرو چې د ډزو غږ په انګړ کې اوریدلي و، دهلیز ته ننوتل او پوښتل یې چې څه پېښه ده. هغوی دې ته چمتووالی ښوده چې ګنهکار ته جزا ورکړي، خو افسر په خورا مهربانه د هغو مخه ونیوله، آرام یې کړل او وې ویل:

-هرکله چې تاسو ته اړتیا پیدا شوه، درغږ به کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـرتېري ووتـل، چـوپړ چې لـه دې وخـت نـه پـه ګټې اخېسـتو بيـا پـخلنځي ته ننوتلی و ، ببرته راستون، فرانسوي ته ور نېږدې شو او وې ويل:

-تورن صاحب ! د هغو پـه پـخلنځی کې سوپ او د پسـه سـره شـوې غوښه شته، امر کوئ چې رايي وړو ؟

تورن وويل: هو کې، له شرابو سره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

کله چې فرانسوي افسر او پېير په ګډه کورته ننوتل، پېير غوره وګڼله چې يو ځل بيا فرانسوي افسر ته ډاډ ورکړی چې دی فرانسوي نه دی او غوښتل يې چې لاړ شي، خو هغه نه غوښتل چې د پېير خبرې واوري. هغه تر هغې کچې خواخوږی، مهربانه، زړه سواند او د خپلې ژغورنې له کبله منت باره و چې پېير نه شو کولای د هغه په خبره سترګې پټې کړي او له هغه سره. په هغه لومړنی کوټه کې چې دوی ورننوتلي و، کيننې...

فرانسوي چې د پېير ککړو خو نازک جامو او د هغه په ګوتې ګوتمی ته کتل، وويل:

-فرانسوي يې يا روسي شهزاده، هر څه چې يې زه د خپل ژوند د ژغورنې له املې ستا پورې يم او تا ته د دوستی لاس درغځوم. يو ربښتيني فرانسوی نه د چا سپکاوی هېروي، نه د هغه خدمت. هيله لرم چې زما درغځېدلی لاس کېښکاږې او نور نو څه ونه وايې.

د فرانسوي په غږ او د بشړې په حالت کې دومره خواخوږي او مهرباني نغښتې وه (د هغه په فرانسوي معنا سره) چې پېير د هغه خندا ته په خندا ځواب ورکړ او بې ارادې يې د هغه ورغځېدلی لاس کېښکود.

فرانسوي افسر چې کبرجنه موسکا يې د بريتو لاندې شونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونځې کولې، ځان پېير ته وروپېژاند:

-تورن رامبال، د ديارلسم خفيفه غونډ پوځي، د سپتمبر د اوومې نېټې د جګړې په ويار د مډال ګټونکی. (د روسي د پخوانۍ جنترۍ له مخې د بارادنيو د جګړې ورځ) زه ډېره خوشاله يم هر څه چې و، که تاسو نه وای زه به د هغه لېونې د مرمۍ نښکار شوی وای، تاسو مهرباني وکړئ اوس راته ويلی شی چې له چا سره د خبرو ويار لرم؟

پېر ځواب ورکړ چې نه شي کولای خپل نوم ووايي. تک سور واوښت. او ځانته د يوه نامه او يوې کيسې د جوړولو په فکر کې شو چې د نوم د ويلو علت په کې پټ کړي، خو فرانسوي سړی ژر د هغه خبره پريکړه او وې ويل:

-تاسو ناآرامه کېږي مه ! زه ستا په خبرو نښه پوهېږم، تاسو افسر ياست، کېدای شي لوړپوړی افسر، تاسو زموږ په وړاندې جنګېدلي ياست، زه ستا منت داره يم، تاسو زما ژوند ژغورلی دی، زه له همدې امله له تاسو نه خورا خوشاله او ټول ستاسو په چوپړ کې يم، تاسو د کومې مخورې کورنۍ ياست، کنه؟

پېير سرښکته خواته وښوراوه.

تاسو خپل نوم ووايا ست، نور نو زه بله پوښتنه نه لرم، تاسو څه وويل، ښاغلي پېير؟ ډېر ښه، همدا زما په کار واو بس.

کله چې د پسه دغوښې کباب، پخې شوې هګۍ، سماوار، ودکا، واين او هغه شراب چې فرانسويانو د روسي کورونو له زېرمځايو نه راخېستي و، ټول دسترخوان ته راوړل شول، رامبال پېير ته بلنه او ست وکړ چې دی دې په دې غرمنۍ کې له دوی سره ګډون وکړي. فرانسوي ځوان په خپله، هماغه شېبه کې، په وړېستر ګۍ او تلوار لکه د بل وړې ځوان په شان په خوړلو پيل وکړ. هغه هره مړۍ تر خپلو پياوړو غاښونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې په مزه مزه ژوولـه، خولـه يې شړپـدلـه او پرلـه پسې يې ويل:

-خورا ښـه ده، بـه يې ساړې توګـه ښـه ده !

د هغـه بشره تکه سره او وروسته هم خولې خولې شوه. پـېـيـر هـم چې وړې و، په خورا لـېـوالتيا يې لـه هغو سره ډوډۍ وخوړلـه..

د فرانسوي تورن ګـډه مـړه شوې وه، شـراب هغـه زړور کړی و، هغـه چې د ډوډۍ په ټولـه موده کې يې خپلې غـږيدا ته دوام ورکړ، وويل:

-هو کې زما مهربانه ښاغلـيه پـېـيره ! زه بايد د تا پـه ويـاړ لـه دې کبلـه يوم شمع ولګـوم چې تاسو زه د دغـه لـېـونې نـه وژغـورلـم. پـوهـېـږئ، زمـا بـدن ډېـرې ګـولـۍ خـوړلـې دي، د ا وينـې (ځانتـه يـې اشـاره وکـړه) دغـه ګـولـۍ مـې د واګـرم د جګـړې ټـپ دی. دا بـل ټـپ بـيـا د سمولينسـک د جګـړې دی، دا پښـه مـې ګـوره ! نـه غـواړي وخـوځـېـږي. دا د مسـکو پـه څنډو کې د سپـتمبر پـه اوومـه د بـارادنيو د لـويې جګـړې سوغات دی. واه، واه، څـه پرتمينـه وه ! دا دې بايد ليـدلای وای، يـو اورنی بـاران و. لوی کار ته مو وهڅولو، بايد تاسو پـه ځـان وويـاړی.. زه چمتـو يـم، يـو ځـل بـيـا دا ټـول راپـيـل کـړم چې دا جګـړه يـې نـه ده ليـدلې، هغوی اصـلا جګـړه نه ده ليدلې.. هرچا..

پـېـير وويل:

- زه خپلـه پـه دې جګـړه کې وم.

افسر وويل:

-ښـه ! رښتيا وايي؟ ډېـره ښـه ده کنـه؟ بايـد اعتـراف وکـړو چې تاسو مېـړني دښمنان ياستئ ! سـخت مورچلونـه مـو جـوړ کـړي وو او پـه هغـو کې څـه جانانه جنګـېـدئ. بلا پسې، ورکـه وه يې. مـوږ مـو اړ کـړو چې ډېـره قيمتـه راتـه تمامـه شـي. هغـه شـان چې ګـورئ زه هلتـه دړې واره وم، دړې واره، تر توپونو پـورې ورسـېـدلو او دړې واره يـې لکـه دلرګيونـه دجـوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي سرتېري په شا وتمبولو. خدای دې ساتي، ستاسو ګرنادیران سیال نه لري. ما خپله په خپلو سترګو ولیدل چې شپږ ځله کرښې ماتې شوې، خو بېرته یې سره جوړې او داسې منظم شول لکه د پریټ لپاره. مېړني خلک دي. زمونږ د ناپل ټولواک چې په دې چارو کې بې ساري تجربې لري، د هغو په لیدو چغې وهلې: ها ! ها ! تاسو زمونږ وروونه یاست ئ سرتېرو !

هغه وخندل او تریوې لنډې چوپتیا نه وروسته یې وویل:

-خورا ښه ! خورا ښه ! ښاغلیه پېښره ! فرانسویان په جګړه کې بې رحمه او له ښکلو سره خورا مهربانه دي، همداسې نه ده ښاغلیه پېښره !

د فرانسوي تورن خوښي تر هغې کچې له ساده والي او رښتینتوب سره ملګرتیا لرله او له ځان راضیتوب یې دومره بې اندازې و چې پېښر له خندا نه نېږدې و چې سترګګ ته اړوزي. پېښر په خوشالۍ هغه ته کتل. کېدای شي د ښکلو د زړونو لاس ته راوړل، دغه فرانسوي تورن ته د مسکو حالات وریاد کړل، هغه وویل:

-او، مهرباني وکړه، دا رښتیا ده چې له مسکو نه ټولې ښځې وتلي دي؟ عجیبه ده، دوی له څه شي ډارېږي؟

پېښر وخندل او وې ویل:

-که روسان پاریس ته ننوتي وای، فرانسوي ښځې به له هغه ښاره نه وای وتلې؟

فرانسوي چې په لمسونکې شهواني بڼې خندل، پېښر یې په اوږه وواهه او وې ویل:

-ها، ها، ها، ته هم خبره کوه ! پاریس؟ نو پاریس.. پاریس..

او پېښر د هغه خبره وربشپړه کړه:

-او پاریس د نړۍ پلازمېنه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن، پېير ته وکتل. هغه دا عادت لاره چې د خبرو په منځ کې چپ شي او په خوشالۍ او مينه ناک غلچک هغه چا ته چې ورسره غږېږي وګوري.

هغه وويل:

-که تاسو ما ته ويلي نه وای چې روس ياست، زه به چمتو وای چې شرط وواهم چې تاسو پاريسي ياستئ، خو په هر حال په دې کې کومه خبره نه شته.

تر دغو ستاينو نه وروسته بيا چپ او هغه ته ځير شو.

پېير وويل:

- زه په پاريس کې وم او څو کاله مې هلته ژوند کړی دی.

-آه، دا څرګنده خبره ده، پاريس ! هر سړی چې پاريس ليدلی نه وي، هغه وحشي دی. پاريسي له دوه ميله لرې پېژندل کېږي، پاريس يعنې تالما، دوشنوا، پوتيه، سورين او باغي کوڅې...

د هغه دې ته پام شو چې وروستې خبرې يې تر لومړنيو هغو کمزورې وبربښېدې، په تلوار يې زياته کړه:

-په ټوله نړۍ کې يو پاريس دی. تاسو په پاريس کې ژوند کړی دی، خو بيا هم روس پاتې شوي ياستئ، خو زما لپاره ستاسو درناوی هماغه دی، چې دی.

پېير د شراب څکلو او له دې املې چې په دې څو ورځو کې زورونکو او غمړلو خيالونو کې را ايسار کړی و، بې ارادې يې د دغه خوشاله او نيک زړي سړي له خبرو خوند اخېست.

فرانسوي وويل: ښه اوس به، ببرته د روسي ښځو په هکله خبرو ته، راوګرځو ،وايي چې هغوی خورا ښکلي دي. دا به څه حماقت وي چې فرانسوي پوځ په مسکو کې وي او څوک لاړ شي په دښتو کې ځان خښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي. هغوی داسې نیکمرغه بخت له لاسه ورکړ. ستاسو کلیوال بزګر خو خیر، خو تاسو پوه کسان باید مورږ درک کړئ ! مورږ ویانا، برلین، مادرید، ناپل، روم، وارسا، د نړۍ ټولې پلازمینې مو لاندې کړي، له مورږه خلک ډارېږي خو بیا هم ورته ګران یو. زمورږ نسه پېژندنه هېڅ تاوان نه لري. او بیا ټولواک خو...

د پېیر پر بشړي د غم څپه راخوره شوه، د افسر خبره یې پرې کړه او وې ویل:

-ټولواک، په ټولواک څه شوي دي؟

-ټولـواک، یعنـي رحـم، مهربـاني، عـدالت، نظـم او نبـوغ، هـوکې ټولواک دغه شان دی. دا زه رامبال درته وایم. دغه شان چې کټ مټ مې ویني، زه اته کاله د مخه د هغه دښمن وم ! زما پلار یو کډوال ګراف و، خو دغه سړي زه د ځان تابع کړم، داسې تابع لکه یو اسیر چې څوک تابع کوي. زه د هغه ویاړ او پرتم په وړاندې ونه شم دریدی چې ده فرانسې ته وبانبه، کله چې ما هغه څه غوښتل، کله چې ما ولیدل هغه څه وایي او مورږ ته د بري لارې آواروي، ما ځانته وویل: دغه ته ټولواک وایي او د هغه تسلیم شوم. هوکې، همداسې ده ! هوکې ګرانه ! دا د اوسنۍ او راتلونکو پېړیو تر ټولو ستر انسان دی.

پېیر له ګناه نه په ډکې ادا وویل: څه وایې، هغه په مسکو کې دی؟

فرانسوي د پېیر د ګناه نه ډک مخ ته کتل، وموسېد او وې ویل:

-نه، سبا ته یې د راتلو تکل کړی دی.

هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ.

د هغو مرکه، هغه شروشور ماته کړه چې له دروازې نه د څو غږونو په اوریدو واوریدل شول. مورل کوټې ته راننوت او تورن ته یې خبر ورکړ چې د ورتمبرګسکي سواره راغلي او غواړي خپل آسونه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغـه انګړ کـې ودروي چـې هلتـه د تـورن آسـونه ولاړ دي. خـو اصـلي ستونزه په دې کې ده چې هغه په ژبه نه پوهېږي.

تـورن، لـومړی بريـد من راوغوښت او پـه قهرجن آواز يـې لـه هغـه نـه وپوښتل چې څوک دی؟ کوم غونډ پورې اړه لري؟ قوماندان يـې څوک دی، او څنګه يې ځان ته دا اجازه ورکړې هغه ځای لاندې کړي چې لا د وخته بل چا لاندې کړی دی؟

لومړيو دوه پوښتنو ته المانې افسر چې په فرانسوي ښه نه پوهېده، ځوابونه وويل، خپل غونډ يې ياد او د قوماندان نوم يې ووايـه، خـو پـه وروسـتې پوښـتنې پـوه شـوی نـه و. مـاتې ګـودې فرانسـوي او المـاني کلمې يې سره ګډې وډې کړې، ځواب يې ورکړ او وې ويل چې د خپل غونډ د جايدادونو د چارو مسوول دی او قوماندان يـې ورتـه ويلي دي چې ټولې ودانۍ لـه يـوې مخـې لاندې کـړي. پېيـر چـې پـه المـاني ژبـه پوهېده... تورن ته د المـاني خبرې وژبـاړلې او هغـه المـاني افسـر تـه يـې هغه څه وويل چې تورن ويلي و. المـاني افسـر پـه خبـره پـوه شـو، اطاعـت يې وکړ او خپل کسان يې له انګړ نه ووبسـتل. تـورن لـه کـوټې راووت، د زينو پر سر ودريد او په لوړ آواز يې څه سپارښتنې ورکړې.

کله چې هغه ښرته کوټې تـه راسـتون شـو، پېيـر پـه هماغـه ځـای کـې چې مخکې ناست و، همالته ناست او خپل سر يې په لاسونو کې کلک نيولی و. د هغـه پـر بشـرې د غـم څپې خـورې وې. هغـه پـه رښـتيا پـه دې شېبو کې زوريده. کله چې تورن ووت او پېيـر يـوازې پـاتې شـو، هغـه تـه ناڅاپه خپل دريځ وريـاد شـو او پـه خپـل هغـه حالـت پـوه شـو چـې اوس دی پـه کـې راګيـر و. نـه دا چـې مسـکو دښـمن ولکـه کـړی و، نـه دا چـې دغـو نيکمرغو فاتحانو پر هغه واکمني کوله او آن پر ده يې هم حکم چلاوه، د دې ټولـو ليـدل او احساسـول د پېيـر لپـاره خـورا عـذابوونکي وو، خـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا هم دده اصلي درد... دا و چې څنګه خپل ارمان ته ورسېږي او خپل تکل تر سره کړي. د هغه تومانچه، توره او کلیوالي کالي چمتو و او ناپلیون هم سبا ته مسکو ته رارسېده. پییر اوس هم د دغه جاني وژل ګټورا و ښه کار ګانه، خو دا سې یې انګېرله چې دغه کار به اوس نه کوي، ولې؟ هغه نه پوهېده، خو دا یې احساسوله چې ګواکې خپل تکل نه ترسره کوي. هغه د خپلې دغې ناتوانۍ په وړاندې جنګېده، خو په تته ښه ورته برېښېده چې د نفس په وړاندې به په دغې جګړه کې بریالی نه شي.

د وژنې، غـچ او سرښندنې پـه اړه د هغـه پخـواني غـم لړلـي او خواشیني خیالونه د لومړي سړي په لیدو لکه د باد وړیو ایرو او دوړو په شان تري تم شوي وو.

فرانسوي تورن چې ګوډ ګوډ کېده او کومه سندره یې تر شونډو لاندې ویله کوټې ته راننوت. هغه فرانسوي چې د مخه یې خبرو خوند ورکاوه، اوس ورته کرکجن وبرېښېد. د هغه سندره، د هغه ګوډ ګوډ تګ، د هغه د بریتو تاوول، ټول او ټول پییر ته سپکاوی برېښېده. پییر ځانته وویل:

زه اوس تر یې ځم، نور به له هغه سره یوه خبره هم ونه کړم.

هغه په همدې خیالونو کې ډوب و او همالته چې ناست و، ناست و.

د ناتوانۍ کوم عجیب احساس په خپل ځای کې کلک کینولی و. هغه غوښتل چې پاځي او لاړ شي، خو نه یې شو کولای.

تورن د پییر برخلاف خورا خوشاله برېښېده او دوه ځله په کوټه کې ښکته پورته وګرځېد. سترګې یې ځلېدلې، بریتونه یې نرم نرم ښورول. داسې برېښېده چې ګواکې دی خپله له ځانسره پر کوم څه خاندي.

ناڅاپه یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا د ورتمبر ګسکیانو ډګروال یادوم ! سره له هغه چې المانې دی، بیا هم بد سړی نه دی ! هو کې، هغه المانې دی.

راغی او پیر ته مخامخ کښناست.

-رښتیا دا سې ښکاره شوه چې تاسو په المانې هم پوهیږئ؟

پیر پرته له هغه چې څه ووایي، هغه ته کتل.

-د پټیدو ځای ته په المانې څه وایي؟

پیر د هغه پوښتنه تکرار کړه: د پټیدو ځای؟ د پټیدو ځای ته په المانې یونتر کونفت وایي.

تورن په نه ډاډمن آواز او تلوار وویل:

-څنګه؟ یو وار بیا یې ووایه !

پیر تکرار کړه: یونتیر کونفت.

تورن وویل: یونتیر کونفت. او څو شیبې یې په موسکا موسکا پیر ته کتل، خو په پای کې یې وویل:

-دا المانیان هم عجیب ځناور دي، رښتیا نه وایم ښاغلیه پیره؟

هغه وویل:

-اوس به یو بل بوتل مسکوي بوردو شراب راوړي، څنګه؟ مورل به مو به یو بل بوتل راته تاوده کړي او چغه یې کړل:

-مورل !

مورل یو بل بوتل شراب او یوه شمعه راوړل. تورن د شمعې تر رڼا لاندې، پیر ته کتل او دا سې برېښېده چې له هغه سره دده د مرکچي غم لړلې څېرې او خواشینۍ دی حیرانه وي، د رامبال په څېره کې هم د رښتینې خواخوږۍ او غم نښې راڅرګندې شولې، پیر ته ورنږدې شو، سر یې ورټیټ کړ، د هغه مړوند یې راونیو او پوښتنې یې تر پیل کړې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-دا څه شی دي، خواشيني يو؟ کېدای شي، ما خپه کړی يې؟ نه، نه، رښتيا ووايه، کېدای شي له ما نه څه تېروتنه شوی وي؟ يا کېدای شي د جګړې له غمه وي؟

پېير که څه هم هغه ته ځواب ونه وايه، خو په مينه يې د فرانسوي سترګو ته کتل، دده لپاره د فرانسوي د ځېرې دغه حالت نېه پوهېدو وړو.

تورن وويل:

-که رښتيا درته ووايم، زه ستا د منت پوروړی يم، زه ستا سره د دوستۍ احساس کوم. دا راته ووايه چې آيا تاسو ته زه کوم خدمت کولای شم؟ زه ستاسو په چوپړ کې يم. د مرګ او ژوند، هره خبره چې وي. لاس يې پر زړه کېښود او زياته يې کړه:

-زه دا خبره د زړه له کومې کوم.

پېير وويل:

-مننه کوم!

تورن، پېير ته هماغه شان کتل، لکه هغه وخت چې هغه د پټېدو د کلمې په معنا په المانې پوه شوی، د هغه ځېره ناڅاپه وغوړېده.

فرانسوي دوه پيالې له شرابو ډکې کړې او په خوښۍ يې چغې کړې:

-چې داسې ده، نو زه يې د خپلې دوستۍ په ويار څکم.

پېير جام پورته کړ او پر سر يې واړاوه. رامبال هم خپله پياله تشه کړه، بيا يې د پېير لاس کېښکوده، په خواشينۍ او په نشه يي ډول يې پر مېز څنګل ووهله او وې ويل:

-هوکې ګرانه! ژوند هم څه لوبې لري. چا کولای شو دا تصور وکړي چې زه به سرتېری شم او د ناپليون په چوپړ کې پوځي و اوسم؟.. وينئ؟ د هغه په چوپړ کې مسکو ته راغلی يم. هغه په خواشينۍ خو زغرده ژبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه چا په شان چې غواړي لويه کيسه ووايي، خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-زه بايد تاسو ته ووايم چې زمونږ کورنۍ د فرانسي يو خورا مخوره لرغونې کورنۍ ده.

هغه د زړه له کومې او فرانسوي سادګۍ د خپلو نيکونو، د خپل ماشومتوب، د زلميتوب، روغتيا، خپلو خپلوانو، شتمنيو او کورنيو اړيکو په هکله کيسې ورته وويلې. هغه زياته کړه چې په دې ټولو خبرو کې يې د خدای ښېلې مور ونډه تر ټولو زياته اغېزمنه وه.

هغه زياته کړه:

-خو دا ټولې خبرې، يوازې ژوند ته د ننوتلو درشل دی، خو د ژوند جوهر بل شی دی، هغه مينه ده ! مينه، داسې نه ده، ښاغليه پېيره !

هغه خپل آواز لاپسې لوړ کړ او وې ويل:

-يو بل جام !

پېير هغه جام پر سر واړاوه او ځانته يې بل جام ډک کړ.

-آه، څه ووايم، ښځې، دا ښځې !

فرانسوي لکه چې په کوچو کې يې سترګې غوړې او ځلېدلې وي، پېير ته په کتو کتو کې د مينې او د خپلې مينې داستانونه پيل کړې. دا کيسې ډېرې او په آسانۍ د باور وړ وې. د هغه ښکلې څېرې، ځانستاينې د ښځو په اړه د هغه د خبرو ولولو او تلوسو په پام سره داسې په آسانۍ د باور وړ وې. که څه هم د رامبال د مينې ټولې کيسې داسې وې چې فرانسويان په هغه کې د مينې ښکلا او شعر وينې. تورن خپلې کيسې داسې د زړه له کومې او ګروهمنه ښه ويلې چې ګواکې يوازې دی، دی چې د مينې داسې له خونډه ډک خوند يې څکلی دی. هغه ښځې داسې ستايلې او انځورولې، چې پېير په خورا ځير هغه ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوږ نیولی و.

داسې ښکاریده هغه مینه چې دغه فرانسوي یې لېوالـه و، نـه هغـه ټیټه او مهربانۍ نه لرې. هغه، مینه چې هغه، هو هغه چې یـو وخت پېیـر له خپلې ښځې سره لرلـه او نـه هغـه لوړه شاعرانه مینـه ده چې ده پـه زړه کې له ناتاشې سره کوله (رامبال دغـو دواړو مینـو تـه پـه یـوه او هغـه هـم سپکه ستر ګه کتـل، یـوه یـې د ګاډیوانـانو او بلـه یـې د سادګانو مینـه ګڼله) هغه مینه چې فرانسوي هغه غوره ګڼله، زیاتره لـه ښځو سره غیر طبیعي اړیکي او دوکې وې چې خورا ښه احساسات یې رامنځ تـه کـول. د هغـه دمینـې پـه داسـتانو کـې یـو هـم لـه زړه رابنـکوونکی ۳۵ کلنې مارکیز او هـم مهالـه د هغې لـه ۱۷ کلنې زړه رابنـکوونکې لـور سره دده مینه وه. له ده سره د مـور او لـور د مینې سیالي پـه دې پـای تـه ورسـېده چې مور ځان ځار کړ، په خپلې مینې یې ستر ګې پټې کړې او خپلـه لـور یې خپل لونډ تـه ورکړه. لور یې ددې له لونډ سره واده وکړ. که څه هم دغه داستان خورا پخوا تېر شوی و، خو تورن هغه په خوراخوند وایـه او پـه ویلو یې لا تر اوسه هم احساساتي کېده...

وروستی داستان یې په پولند کې تېر شوی و. دا کیسـه لا تـازه وه او ده تـه ښـه پـه یـاد وه. هغه، دغـه کیسـه پـه چټکې خوځېدا او اورنی مخ کوله. کیسه داسې وه چې هغه د یوه پولنډي ژوند ژغورلی و. (په ټولیزه توګه د دغه فرانسوي تـورن پـه کیسـو کـې د یـو چا ژوند ژغـورل کېـده) دغه پولنډي چې دغه تورن دهغه ژوند ژغورلی و، کله چې د فرانسې په پوځ کې خدمت پیل کړی و، خپلـه زړه وړونکې ښځه یې ده تـه سپارلې وه. تورن ځکه ځان نیکمرغه ګاڼه چې دغې زړه وړونکې او ښکلې ښځې غوښتل چې له ده سره وتښتي... خو دا چې دی د لـوی زړه او پـت خاونـد وه، ده، دغـه ښـځه ببرتـه خپـل پولنـډي مېـړه تـه ورسـپارلې وه. تـورن

(c) ketabton.com: The Digital Library

پولنډي ته ويلي و:

-مـا يـو وار سـتا ځـان ژغـورلی او دا وار دې عـزت ژغـورم. کـله چې تـورن دغـه خبرې کـولې، خپلې سـترګې يـې مښلې او سـر يـې ښـوراوه ګواکې هغه غوښتل هغه ناتواني له ځانه لرې کړي، چې د دغـو خبرو د ويلو په وخت کې پر ده راخوريده.

پـيير د تـورن دکيسـې تـر اوريدو وروسـته، لکـه هغـه شـان، پـه تـبره بيـا چې ماښـام ناوخـته چې د شـراب تـر څکلو وروسـته کـېږي، د تـورن خبرو ته ښه غوږ او په هر څه ښه پوهېده، خو لـه دې سره هـم مهالـه ده تـه ناڅاپه ولې خپل ځېنې يادونه هم وريـاد شول. کله چې هغـه د مينې دغـه کيسې اورېدې، ده ته ناتاشا او لـه هغې سره خپلـه مينـه وريـاده او پـه خيال کې يې دغه مينه د رامبال لـه هغـه سره پرتله کړه. لـه مينې سره د سيالۍ دندې ته په پـام، ده تـه د سوخاروف برج تـه نېږدې لـه ناتاشې سره خپل وروستی ديدن او د هغـه ټول يادونـه وريـاد شول. دغـه ديدن هغـه وخت پـر ده کـوم اغېزنـه و کړی، هغـه هېڅکلـه هغـه آن يـو وار هـم رايـاد کړی نه و، خو اوس هغـه تـه داسې برېښـېده چې هغـه ديدن خورا اغېزمن او شاعرانه و.

پـيير ته داسې برېښـېده چې د ناتاشـا خبرې چې ده تـه يې ويلي و، اوس يې اوري:

-پـيوترکيريلوويچ ! دلته راشئ، مـا تاسو وپېژندئ، هغـه د خپلو سترګو پـه وړاندې، د هغې سترګې د هغې موسکا، سـفري خولې او لـه هغې نه د هغې د ويښتو راوتلي کوڅې ليدل...

او پـه دې ټولـو کـې هغـه تـه څـه زړه راښـکوونکي او مينـه نـاک څـه راڅرګنديـدل. فرانسـوي تـورن چې کلـه د پولنـډي زړه ورونکـې ښـځې داستان پای ته ورساوه، لـه پـيير نه يې وپوښتل چې هغه هم کلـه د خپلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشـوقې د مېړه پـه وړانـدې د رخـې او سرښـندنې دغـه شـان احسـاس احساس کړی دی او کنه؟

دغې پوښتنې پېښ یوې آزموینې ته رابللی و ، هغـه سر پورتـه کړ او داسې یې احساس کړه، هغه څه ووایي چې دده خیالونه او زړه یې خپـل کړي وو ،نو هماغه و چې هغه په خبرو پیل وکړ او وې ویل چې لـه ښـځې سره مینې کول دده لپاره بله معنا لري. هغـه وویـل چې هغـه تـه پـه ټول ژوند کې یوه ښځه ګرانه وه او ګرانه به وي او دا ښځه بـه هېڅکلـه دده نـه شي.

تورن وویل: دا څه وایې؟ عجیبه ده !

وروسته پېښر وویل چې هغه ته دا ښځه له تنکی زلمیتوبه ګرانـه وه، خو ده ځکه نه شو کولای د هغې په اړه فکر وکړي چې هغـه خورا ځوانـه او دی هـم حرمـونی، بـې نومـه زوی و. او بیـا وروسـته چې دی د نـوم او شتمنۍ خاوند شو ، بیا یې هم د هغې پـه اړه فکـر نـه شـو کـولای دا ځکـه چې هغه ډېره ورته ګرانه وه، دا ځکه چې هغه یې په نړۍ کې تر هر څه نـه لوړه ګڼله، په تېره بیـا هغـه یـې تر ځانـه هـم غـوره او لـوړه ګڼلـه. کلـه چې پېښر خپل نقل دې ځای تـه راورسـوه، هغـه مـخ تـورن تـه وروړاوه او وې پوښتل چې دی په دې پوهېږي او کنه؟

تورن داسې وخوځېد چې ګواکې آن کـه نـه پـوهېږم هـم دی هیلـه لـري چې باید پېښر خپل نقل ته دوام ورکړي.

پېښر وبنګېد او ترشونډو لاندې یې وویل:

-معنوي غیر شهواني مینه، پر وریځو ګرځېدل.

اوس د شراب تر اغېز لاندې و ، یا یې غوښتل زړه تـش کړي یـا ددې تصـور لـه املـه چې دغـه سړی بـه هېڅکلـه دده د مینـې د داسـتان یـو لوبغاړی هم ونه پېژني، یـا دې ټولـو پـه ګډه د پېښر ژبـه جـاري کړې وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په پرانسته خولې او ځیرمنو سترګو کوم ځای ته ځیر و. کتل یې او خپله ټوله کیسه یې ویله، د خپل واده راز یې راسپړه او دده له خوا نېږدې ملګري سره د ناتاشا مینه دده له دوست سره د ناتاشا خیانت او له هغې سره د خپلې خواخوږۍ او مینې په اړه یې خبرې کولې.

د رامبال پوښتنو دی دې ته وهڅوه چې ټول هغه څه، خپل ټولنیز دریځ، آن خپل نوم چې ده په پیل کې پټ کړی و، هغه ته په ډاګه کړي، خو تر ټولو نه زیات فرانسوي تورن د پېیر په خبرو کې دې ټکي حیران کړی و چې پېیر خورا بډای او په مسکو کې دوې مانۍ لري هغه دا ټول پرېښي، خو هغه له مسکوه وتلی نه دی او خپل نوم او دریځ یې هم پټ کړي دي.

د شپې ناوخته هغوی دواړه په ګډه کوڅې ته ووتل، شپه رڼه او توده او د واټ په چپه خوا کې د پتروفسکا په کوڅه کې په مسکو کې د لومړني اورلګېدو لمبو آسمان رڼا کړی و. ښۍ خواته د نوې میاشتې فولادي لور ولاړ و او سپوږمۍ ته مخامخ هغه رونړ ستوری چې د پېیر په زړه کې یې د مینې خیالونه راوښول، ولاړ و. ګراسیم، آشپز او دوه فرانسویان، د دروازې مخې ته ولاړ وو. د هغود خندا او یو بل ته په نه پوهېدونکي ژبې د غږیدا غږ له ورایه اوریدل کېده. هغوی هم د هغه اور لمبو ته چې ښاریې رڼا کړی و، کتل. په دې لوی ښار کې دوی دغه نه چندان لرې لوی اور ګوانښمن کړي نه و.

پېیرله ستورو لوړ ډک آسمان، سپوږمۍ، رانه لکۍ لرونکي ستوری او په ښار کې لګېدلي اورته په کتلو سره په ګوګل کې د خوښۍ او مینې احساس کاوه، هغه په زړه کې ویل:

-ګوره ! څومره ښه ده، نور نو څه غواړئ؟

خو ناڅاپه هغه ته خپل تکل ورياد شو، سر یې وګرځېد، حال یې بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول شـو ، دا سـې بـل ډول چـې اړ وت دیـوال تـه ډډه ولګـوي، چـې ونـه لو ېږي.

پرتـه لـه هغـه چې لـه خپـل نـوی آشـنا سره مخـه بنـه وکـړي، پـېيـر پـه ږېږد بدونکو ګامونو لـه دروازې ووت، خپلې کوټې تـه سـتون شـو ، پـه کټ کې ولوید او سمدلاسه خوب یووړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰

له ببلا ببلو لارو نه د مسکو نه تښتېدونکو اوسېدونکو او شاته تلونکو پوځیانو، د سپتمبر په دویمه په دې ښار کې د لومړي لګېدلې اور لمبو ته کتل.

د رستوف د کورنۍ ریل په هغه شپه د مسکو د شمال ختیځ په شل ورستۍ (۱۰۲ K) کې د میتیشي په سیمه کې ولاړو. د سپتمبر په لومړۍ نېټه لږ څه په ځنډ ځکه وخوځېدل، چې نورو کاروانونو، پوځي ډلو لارې بندې کړې وې هېر شوي کالي او کپړې هومره زیات وو چې هغه پسې دلېږل شوي کسانو د رارسېدو په تمه، دوی اړوتل هغه شپه د مسکو د څنډو په ۵ ورستۍ واټن کې تېره کړې. بل سهار ریل ډېر ناوخته وخوځېد او تم ځایونه دومره بې شمېره وو چې دوی متې تر لوېې میتیشې پورې ورسېدل. په لسو بجو د رستوف د کورنۍ ښاغلي غړي او هغه ټپیان چې له دوی سره ملګري وو، د یوه نه لرې کلي په مانېو او کورونو کې مېشت شول. چوپړانو، د رستوف د کورنۍ څارونیانو د ټپیو وړونکو ګاډیو ګاډیوانانو، وروسته له هغه چې اربابانو او افسرانو ته یې ډوډۍ ورکړه، نوره اړتیا یې نه لرله، دوی هم ډوډۍ وخوړله، آسونو ته یې وانښه واچول او لاړل برنډې ته ووتل.

د رایوفسکي ټپي یاور په ګاونډه کوټه کې پروت و، د هغه لاس مات شوی و، لېونی درد او خوږو هغه زګیروی ته هڅاوه او دغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زګيرويو د شپې په تيـاره کې زورونکې او ډارونکې ښه درلوده. دغـه يـاور لومړی د شپه په هماغه کور کې ويـده شو چې رستوفيان ځای پر ځـای او ويـده وو. ګرافينې وويـل چې د دغـه سړي لـه زګيـروی نـه يـې سترګې نه شوي پټولې او د ميتيشي يوه تر ټولو خراب کورته هغه ځکه راغله چې له دغه ټپي نه لرې واوسي.

يو تن چوپړ چې د دهليز د دروازې د زينو تر څنګ د ګاډۍ تر شا ولاړو، د يو بل لګېدلي اور رڼا يې ولېدله. هغه بل اور له پخوا نـه ليـدل کېده او ټول په دې پوهېدل چې په کمکی ميتيشه کې اور لګېدلی دی. اور هلته مامونفسکي قزاقانو لګولی وو.

د افسر چوپړ وويل:

-ورونو ! دا هم يو بل اور !

ټولو د اور شغلو ته وکتل.

-هوکې، وينئ ! کمکی ميتيشـه تـه مامونفسـکي قزاقـو اور ورتـه کړی دی.

-نه، نه دا ميتيشه نه ده، لرې ده.

-وګورئ ! په مسکو کې دی.

دوه ته چوپړان له زينو نه راکوز، له ګاډۍ نه تـاو او د ګـاډۍ پـر زينـو کښاستل..

يو تن وويل:

-ګـوره ! عجـب سـوځي ! نـه ښـاغلو ! دا بايـد مسـکو وي؟ دا د سوشوفسکايا پلو ته دی. او يا په روګوژشکايا کې دی؟

چا دغـو پوښـتنو تـه ځـواب ورنـه کړ، دغـه خلـک تر ډېرو پـورې خاموشه پاتې شول او هغه نوي اورتـه يـې کتـل چې شغلې يـې دم په دم زياتېدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا دانیلو تیرینتیچ چې د ګراف ځانګړی چوپړ و او ټولو هغه په همدې نامه یاداوه، دغې ډلې ته رانږدې شو او میشکا ته یې ورغږ کړ:

-تا ونه لیدل، احمقه ! ګراف پوښتنه کوي، ځه لاړ شه کالي ټول کړه.

میشکا وویل: هو ! زه یوازې اوبو پسې ووتم.

یو تن له چوپړانو نه وویل:

-دانیلو تیرینتیچ تاسو څه فکر کوئ؟ دا اور په مسکو کې دی؟

دانیلو تیرینتیچ هېڅ ونه ویل او تر ډېرو پورې همداسې چپ پاتې شو.

د اور شغلې شېبه په شېبه خوریدې او لوړېدې.

یو غږ بیا واوریدل شو: خدای دې رحم وکړي، هر څه وچ او باد هم لګښې.

-ګورئ ! څه حال دی او خدایه ! اور له ورایه ښکاري، لویه خدایه پر مورږ ګنهکارانو رحم وکړه !

-مړ به یې کړي، فکر مه کوئ !

دانیلو تیرینتیچ چې تر هغه پورې خاموشه پاتې و، آواز پورته کړ او وې ویل:

-څوک به یې مړ کړي؟ د هغه غږ آرام او کرار و:

-مسکو دی، ورونو ! زمورږ سپین مخې ادکه ! د هغه غږ پرې پرې شو او د بوډا په شان ژړا زګیروی یې پیل کړ. داسې برېښېده چې دوی ټول دې ته سترګه په لاره وو، د هغه څه په معنا پوه شي چې دغه لرې لګېدلی اور ددوی لپاره لاره. د ګراف د بوډا چوپړ د زړه له کومې زاري او ددعا آوازونه، د هغه د ژړا او نارو سورو سره مل شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

چوپړ چې راستون شو ، ګراف ته يې وويل چې مسکو اور اخېستی دی. ګراف خپل کميس واغوست او د باندې ووت چې خپله يې وګوري. له هغه سره مل سونيا چې لا جامې يې نه وې بدلې کړې او مېرمن شوس هم د باندې ووتل. ناتاشا او ګرافينې په کوټه کې يوازې پاتې شول. (پيتيا نور نو له کورنۍ سره نه و ، هغه له خپل غونډ سره وړاندې، تر تريوخې ته تللی و).

ګرافينې چې د مسکو د سوځېدو خبر واورېد ، وې ژړل. ناتاشا چې رنګ يې الوتی او سترګې يې لويدلې وې، تر شمايل لاندې پر څوکۍ (هماغه ځای کې چې د راننوتلو په وخت کې ناسته وه) پاتې وه. هغې د پلار خبرې ته هېڅ ډول پاملرنه ونه کړه او د چوپړ زاريو او ژړاوو ته چې درې کورونو نه لرې اوريدل کېدې، غوږ نيولی و.

سونيا چې ويرې او يخنۍ پسې اخېستې وه، له انګړنه ببرته راستنه شوه، وې ويل:

-وای وای چې څومره وحشتناکه ده ! فکر کوم ټول مسکو سوځي، هغې زياته کړه:

- ناتاشا راشه وګوره ! اوس له دې کړکۍ نه هم ښکاري، خو د ناتاشې سترګې داسې وې چې ګواکې نه پوهېږي هغې ته څه ووايي او بيا يې د بخارۍ پلو، کوم ځای ته کتل. ناتاشا له هماغه سهار راهيسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې معلومه نه وه ولې سونیا د ګرافینې د مخالفت سره سره دا وړ ګڼلې وه چې د سردار اندرې د ټپي کېدو او دا چې هغه له دوی سره، په همدې کاروان کې دی، ورته ووایه، هکه پکه وه او نور هر څه تر ې هېر شوي وو. داسې ډېره کمه برېښېده چې ګرافینه دې په سونیا داسې سخته په قاره شي. سونیا ژړلي و، بښنه یې غوښتې وه او اوس د خپلې ګناه او تېروتنې د جبران لپاره د ناتاشا، شاوخوا ته ګرځېده او د هغې څارنه یې کوله، هغې ناتاشا ته وویل:

-ناتاشا وګوره ! څه وحشتناکه سوځي !

ناتاشې ځواب ورکړ:

-څه شی سوځي؟ اخ، هوکې، مسکو.

ددې لپاره چې نه په خپل ځواب سونیا خفه کړي او یا هم له هغې نه لرې شي، سر یې د کړکۍ خواته وروړاوه، هغې خواته یې داسې وکتل چې ګواکې هېڅ شی لیدای نه شي او ببرته په خپل پخوانی حالت کښاسته.

-بښه تا ونه لیدل؟

هغې په زاري وزمه او آرامه بڼه وویل:

-نه، ربښتیا وایم، ومې لیدل.

ګرافینه او سونیا دواړه پوهېدل چې مسکو، د مسکو سوځېدل او نور بل هر څه چې وای، البته د هغو لپاره ارزښت نه لاره.

ګراف بیا شا پلو لاړ او هلته وغځېد. ګرافینه ناتاشې ته ورنږدې شوه، د لاس په شا یې هغه پر سر ونازوله هوکې ! ده به هروخت چې لور به یې ناروغه وه، نازوله. بیا یې خپلې شونډې په کاره د هغې پر تندي ځکه ورکښودې چې وګوري هغه تبه لري او کنه؟ او بیا یې مچ کړه.

هغې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

-ستا سړه شوي دي، ته ټوله ربړدې، ښه به دا وي چې ویده شوې وای.

ناتاشې وویل: ویده شم؟ ښه ده، زه به ویده شم، زه به اوس ویده شم.

له هغې شېبې چې نن سهار یې ناتاشې ته وویل، چې سردار اندرې سخت ټپي او په همدې کاروان کې له دوی سره روان دی، لومړی یې دا پوښتنې ګروېزنې کولې چې چېرې، څنګه، آیا ټپ یې ګوابنمن دی؟ آیا کولای شي هغه وویني؟ خو کله چې یې هغې ته سره وویل چې د ټپي د ټپ د سختۍ له امله ،هغه څوک لیدلای نه شي، خو ښه خبره داده چې ژوند ته یې ګوابن نه شته، هغې په دې خبره باور ونه کړ ،ځکه هغه ډاډمنه شوه وه چې هره پوښتنه چې دایې وکړي ،له دې پرته به بل کوم ځواب وانه اوري. ،چې ورته ووایي ،هغه ښه دی، نور یې نه کومه پوښتنه وکړه او نه کومه خبره. د ټولې لارې په اوږدو کې په شکمنو غلچکو او هغو کتلو چې د ګرافینې لپاره خورا آشنا و او دا د هغې له دغه شان حالته ډېره ډاریده، د هغه شېبې د حالت په شان چې آرامه او بې خوځېدا به د شمایل په وړاندې ناسته وه، د ګاډۍ په کنج کې ناسته وه. تل په چرت کې وه، داسې تصور کېده چې کوم تکل وکړي اویا کېدای شو چې وخته به یې لا دا تکل کړی وي. ګرافینه په دې پوهېده ،خو په دې نه پوهېده چې هغې به له ځانسره څه پریکړه کړې وي او همدې خبرې نه دا ډاریده او زوروله یې.

ګرافینې هغې ته ویل:

-ناتاشا ! جامې دې بدلې کړه د زړه سره ! راشه زما پر کټ ویده شه ! یوازې د ګرافینې لپاره کټ جوړ شوی و ،مېرمن شوس او دواړه نجونې پر ځمکه د وچو ونبو پر سر ویدې کېدې.

ناتاشې په خواشینۍ سره وویل: نه مورې ! زه غواړم همدلته په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاګ ویده شم. د کړکۍ خواته ورغله، او هغه یې راخلاصه کړه، د خلاصې کړکۍ نه د چوپړ دزګیروي غږ له ورایه اوریدل کېده. ناتاشې سر له کړکۍ نه ووېست، هوا خړه پړه وه، ګرافینې لیدل چې د لور نرۍ غاړه یې څنګه له سلګیو او ژړا نه رېږدي او د کړکۍ په چوکاټ لګېږي. ناتاشا په دې پوهېده چې دا زګیروي د سردارانډرې نه دی. هغه په دې پوهېده چې سردارانډرې د دوی د کور په خوا کورکې چې د یوه دالان له لارې د دوی کورسره نښتی پروت دی.

خو دغو وحشتناکونه آرامه کېدونکو زګیرویو، د هغې ژړا او سلګۍ لاپسې زیاتولې. ګرافینه به له سونیا سره سترګو په سترګو شوه.

ګرافینې د ناتاشې اوږو ته لاس ور وړ او وې ویل:

-ویده شه ګرانې! زما د زړه سره ویده شه! تا ته وایم نو ویده شه!

ناتاشې په تلوار جامې بدلولې، د خپلې لمنې تنۍ یې په چټکۍ خلاصولې، کمیس یې له غاړې وارتیږه او د خوب کالي یې واغوستل. پښې یې راټولې کړې او په ډاګ هغې ته په جوړ شوي بستر کښاسته. هغې له اوږو نه، خپلې نه چندان اوږدې نرۍ کوڅۍ مخې ته راوړولې او هغه یې بیا واوبدلې. د هغې نریو اوږدو او معمولي ګوتو په چټکۍ او مهارت کوڅۍ راټولولې او اوبدلې. د ناتاشا سر په عادي بڼه کله یوې او کله بلې خواته خوځېده، خو د هغې له تلواره تبې اخیستو، نه خوځېدونکو سترګو مخامخ چېرته کتل. کله چې د شپې سینګار پای ته ورسېد ناتاشا په آرامۍ پر هغه بستر چې پر ډاګ، پر وچو وښو د انګړ په کنج کې دې ته جوړ شوی و، وغځېده.

سونیا وویل: ناتاشې ته په منځ کې څملە.

ناتاشا وویل: نه، نه، زه همدلته څملم. هغې په خواشینۍ زیاته کړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ځملی، او هغې مخ په بالښت پټ کړ.

ګرافینې، مېرمن شوس او سونیا پـه چټکـی جـامې بـدلې او ځملاستې، په کوټه کې یوه شمعه پـاتې شوه، خـو د باندې د هغـه اور د لمبو نه چې کمکی میتیشې کې د دوو ورستو په واټن لګېدلی و، هوا رڼا کړې وه، د واټ آ پلو میکدې نـه چې مامونفسکي قزاقـانو ورانـه کړې وه، د نشیانو شروشور د خلکو شورماشور او د چوپړ د زګیروی غږونه راتلل.

ناتاشا تر ډېرو پورې هغو غږونو ته چې لـه انګړ نـه د باندې او دننـه راتلل غوږ وه. ،له ځایه نه ښوریده، هغې لـومړی د خپلې مور د دعـا او زاریـو او د هغـې لانـدې د کـټ د شړقېدو شروشـور واوریـد. بیـا یـې د مېرمن شوس د خرپهارې غږ چې له اور سره آشنا وه او وروسته تر هغه د سونیا د نرمې ساه وبستلو آوازونه واوریدل. ګرافینې پـر ناتاشې غږ وکړ، خو هغې یې ځواب ورنه کړ.

سونیا په آرامۍ ځواب ورکړ: موږ د اسې ښکاري چې ویده ده.

ګرافینه څو شېبې خاموشه وه، بیا یې غږ وکړ، خو دا وار یې هېڅ چا ځواب ورنه کړ.

لا څو شېبې تېرې نه وې چې د مورد ساه ا ېستلو پرلـه پسې منظم غږونه واوریدل شول، که څه هم د ناتاشې وړې پښـې د بړستنې لانـدې راوتلې او پر سارې ډاګ پرتې او یخې شوې وې، خو دا هېڅ نه ښوریده.

د دیوال له سورې نه د چرچوړې اواز پورته شو، د اسې برېښېده چې ګواکې پر نورو یې د خپل بري سندرې پیل کړې. چېرتـه لـرې کـوم چرګ اذان وکړ او دلتـه نېـږدې بـل هغـه د هغـه ځواب ورکړ. پـه میخانـه کـې د نشیانو شروشور آرام شو، خود چوپړ د زګیروي غږ هماغـه شـان انګازه کوله. ناتاشا په بستره کې کېناسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بنګهاري يې وپوښتل:

-سونيا ته ويده يې؟ موري؟ هېڅ چا ځواب ورنه کړ. ناتاشا په کرار او خورا احتياط پاڅېدله، پر ځان يې صليب وکښښ، لوڅې نازکې او بربنډې پښې يې پر ساړه او ناولي ډاګ کېښودې. په ډاګ د فرش شويو تختو شغهاری پورته شو. څوګامه يې د پيشو په شان يې منډې کړې او د دروازې سړه کړۍ راونيوه. هغې ته داسې برېښېده چې يو کوم درونده او سندريز او يو رنګه شی پر ټولو ديوالونو لګېږي. دا ددې رپيدونکی زړه و چې له مينې او وحشت نه درزيده.

دروازه يې خلاصه کړه، له هغې وا وښته او پر ساړه او لامده دهليز يې قدم ورکېښود. سړو هغه راتازه کړه. بربنډه پښه يې په ويده سړي کې ونښته، له هغه وا وښته د هغې کوټې دروازه يې پرانسته چې سردار اندرې هلته پروت و. په کوټه کې تيه تياره وه. د کوټې په کنج کې يو کټ ولاړ و چې کوم شی پرې پروت و او د هغه څنګ ته پر ولاړې اوږدې څوکۍ يو لويه شمع لګېده. شمعه دډېرو سوځېدو او ويليدو له امله لکه مرخړی داسې برېښېده.

ناتاشا چې له هماغه سهاره د سردار اندرې د ټپي کېدو او د دوی په کاروان کې د هغه د تګ خبر اوريدلی و، غوښتل يې هغه ووينې. هغه په دې نه پوهېده چې دغه ديدن ته څه ارتيا ده، خو په دې پوهېده چې هغه به ډېر زورونکی وی. په تېره بيا چې هغه په دې باور وه چې دغه ديدن خورا ضروري دی.

هغه ټوله ورځ دې ته سترګې په لاره وه، چې د شپې به هغه ووينې، خو اوس چې دغه شپه را رسېدلې وه، دې له هغه څه نه وحشت درلوده چې دې ته تر مخې وه. هغې ويل:

-هغه به اوس څنګه بدرنګه شوی وی؟ له هغه نه به څه پاتې وي؟ آيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه زګيروی، به دهغه چوپړ نه آرامه کېدونکو زګيرويو ته ورته وي؟ هوکې، هوهغـه همداسې و. هـوکې، د هغـه پـه خيـالونو کـې اوس سردارانديې، ددغو وحشتناکو زګيرويو حالت ته ورته و. کله چې هغې پـه کنج کې يو تت بدن وليد او د ځادر لاندې يې لوړ شويو ځنګنو باندې د اوږو ګمان وکړ. ويرونکې ځپره يې ترخيالـه ورغلـه ،لـه ډاره ودريـده، خو د هغـه نـه ايليدونکی تکل هغـه تـګ تـه هڅولـه، هغـه پـه احتيـاط يـو قـدم وړانـدې اخيسـت او بيـا بـل او چـې کتـل يـې يـوې خاموشې کوټې تـه چې د خوځېدا ځای پـه کې نـه و، ورسـېده. پـه دې کوټه کې يو بل څوک د شمايل په وړاندې پر اوږدې څوکۍ ويـده و. (دا تيمـوخين و) پـه ډاګ يـو دوه تنـه نـور هـم پراتـه وو. (دا ډاکتـر او د هغـه چوپړ و).

چوپړ سر راجګ کړ او وبنګېد. تيموخين تـه چې د پښـې لـه ټپ او د هغې له سخت درده خوب نه و ورغلی، پـه دې شـپه کې د دوی پـه کوټه کې د سـپين جـامې نجلۍ ګرځېدا چې د خـوب کمـيس او جـامې يـې اغوسـتې وې، حيـران کـړې و. د داکتـر چـوپړ پـه ډار او خوبـولي آواز وويل:

-څه غواړئ، څه لپاره دلته راغلي ياست؟ خو د دوی دغـو پوښـتنو ناتاشې دې ته اړ کړه چې ژر تر ژره په کنج کې ناست اېښـودل شـوی کټ ته پراته شي ته ورنېږدې شي، که څه هم پرکټ پراته اندام ډارونکی و او انساني بدن ته يې ورته والی نه درلـود، هغې پـه دې ټينګـار کـاوه چې هغـه وګوري. ناتاشـا لـه چـوپړ نـه تېـره شـوه، د شـمعې څـاڅکې چـې د شمعې شاوخوا کنډک کنډک روان و، ښکته وڅڅېدل او هغې د هغې تر رڼايې لاندې سردارانديې چې لاسونه يې پر بېرسـتنې پراتـه و، هغـه شان وليد چې تل يې ليدلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هماغه شان و لکه تل چې و ، خو د هغې تبې اخېستی تک سور مخ او ځلېدونکې سترګې، چې بې له کومې لېوالتیا دې ته ځیر وې. په تېره بیا د هغه نازکه، ماشوم وزمه غاړه چې د کمیس له پرانستې او اوښتې غاړې د باندې راوتلې وې. هغه ته داسې ماشوم وزمه بڼه ورکړې وه چې ناتاشا په ژوند کې هېڅکله سره اړاندې هغه شان نه و لیدلی. ناتاشا په چټکو ټینګو ګامونو اود ځوانۍ په خوځېدا د هغه خواته ورغله او ترمخې یې ګونډه شوه.

هغه وموسېد او هغې ته یې لاس ور اوږد کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲

لـه هغـې ورځـې چـې د بـارادنیو پـه ډاګ کـې سـردارانـدرې پـه روغتیایي څانګې کې له بېسدی نه راپه حال شوی و ، اوه ورځې تېرې شوې وې. هغه په دې ټوله موده کې تل بېسده و. هغه داکتر چې له دوی سره پـه سفر کې ملګرتیا کوله، ویل یې چې سختې تبې او د کولمو پرسوب بایـد هغـه تـر مرګـه رسـولی وای، خـو پـه اوومـه ورځ هغـه پـه لېوالتیا یوه ټوټه ډوډی له چایو سره وخوړه او د داکتر دې ته پـام شـو چې د هغه تبه ماته شوې ده. د سهار پلو و چې سردارانـدرې پـه سـد شـو. له مسکو نه تر وتلو وروسته، لومړی شپه هوا په پوره اندازه توده وه او سردارانـدرې یې په خپله هماغه کراچۍ کې پرېښود ، خو د میتیشي پـه سیمه کې ټپي خپله وغوښتل چې له کراچۍ نه یې یوسي او چای ورته راوړي. له کراچۍ نه د هغه لېږدول هغه ته دومره سخت او دردمند و چې چغې یې وختې او ببرته بېسده شو. هغـه وخت چې یې هغـه پـه ګرځنده کټ کې څملاوه، تر ډېرو پـورې یې سترګې پټې او ناخوځنده پـاتې شوې. کله چې یې سترګې پرانستې، په بنګهاری یې وویل:

-او چای څه شو؟

د ژونـد وړ خبـرو تـه د هغـه هر اړخیـز پـام داکتـر هـک پـک کـړی و. داکتر د هغـه نبض ونیـو پـه تعجب او ناخوښـۍ یې ولیدل چې د نـبض ټکان یې نېه دی. د هغه ناخوښي له دې کبله وه چې دی د خپلې تجربې له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخې ډاډه و چې سردار اندرې به ژوندی پاتې نه شي او که اوس ونه مري، لږ وروسته به ومري، خو د هغه د مرګ عذاب او زوریدنه به بیا زیاته وي. د وړې خو سرې پزې خاوند جګړن تیموخین چې د بارادنیو په جګړې کې یې پښه لګېدلې وه او په مسکو کې له دوی سره یوځای او هم په دې کاروان کې له ده سره روان و. یو تن ډاکتر، د سردار چوپړ، د هغه ګاډیوان او یاوران هم له دوی سره مل وو.

سردار اندرې ته یې چای ورکړ. هغه په تلوسې چای څکه، او تبجنې سترګې یې داسې دروازې ته نیولې وې، چې ګواکې هڅه کوي کوم شی ولټوي او یا غواړي څه شی وریاد کړي،. هغه وپوښتل:

-نور مې بس دی، تیموخین دلته دی؟

تیموخین د اوږدې څوکۍ له سره د هغه خواته وروخوځېد.

-زه دلته یم جلالتمابه !

-ټپونه دې څنګه دي؟

-زما ټپ؟ دی نو، ښه دی او ستا؟

سردار اندرې بیا په خیال کې ډوب شو، داسې ډوب چې ګواکې کوم څه وریادوی، هغه وویل:

-کوم یو کتاب به پیدا نه شي؟

-کوم کتاب؟

-انجیل، زه انجیل نه لرم.

ډاکتر ژبه وکړه چې انجیل ورته پیدا کړي او بیا یې له سردار اندرې نه پوښتنې ګرویږنې پیل کړې. سردار اندرې په ناخوښۍ خو د داکتر ټولو پوښتنو ته عاقلانه ځوابونه ورکول. بیا یې وویل چې د هغه شا ته بالښت کېږدئ، ځکه هغه ناآرامه او ټپ یې خورا خوږیده. داکتر او د هغه یاور له هغه نه، هغه کوټ چې پر ده پروت و، جګ کړ، د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډډوزونه يې چې د ټپ له خوسا کېدو نه پورته کېدې، سپږمې برندې کړې او دهغه وحشتناک ټپ ته يې وکتل. داکتر کوم شي خورا ناراضه کړ، د ټپ، ټپې يې بدله کړه، ناروغ يې په اړخ واړاوه، خو سرداراندړې ددغو اړولو راړولو زغم نه درلود، بيايې له درده زګيروی او زاری پورته او بېسده شو. هغه په بېسدی کې اپلتې غږولې. هغه پرله پسې ويل چې څومره ژر کېږي، هغه کتاب ورته راوړي او دده تر سر لاندې يې ورته کېږدي.

هغه ويل: تاسو ته د کتاب راوړل ګران دي؟

هغه په داسې آواز چې خورا د زړه سوي و، ويل:

-زه دغه کتاب نه لرم، مهرباني وکړئ، هغه راته پيدا کړئ او شېبه مې هغه تر سر لاندې راته کېږدئ.

داکتر له کوټې ووت چې لاس پرېمنځي. هغه، هغه چوپړ ته چې او به يې پر لاس وراچولې، وويل:

-اخ، تاسو په رښتيا وجدان نه لرئ، يوه شېبه مې پام بلې خواته شو او تاسو مخامخ د ټپ په خوا څملولی و، ته خو ګوره ! دا داسې درد او خوږ دي چې نه پوهېږم څنګه يې زغمي.

چوپړ وويل: مسيح دې رحم پرې وکړي، مورږ تصور وکړ چې هغه بالښت يې چې غوښت تړې لاندې مو کړ.

دا لومړی ځل و چې سرداراندړې پوه شوی و چې چېرې دی او څه ورپېښ شوي دي. هغه ته وريادشول چې ټپې شوی دی او هماغه شېبه چې دوی په ميتيشي کې ودريدل، هيله يې کړې وه چې کوټې ته يې بوزي. هلته له درده بيا څه بېسده شوی و، خو په کوټه کې ببرته په سد شو. کله چې يې چای څکه، ټول هغه څه يې وريادکړل چې پرې تېر شوي وو، تر ټولو نه هغه څه نبه وريادشول چې د روغتيايي مرستو په مرکز

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې و او هغـه دا چې هغـه ته،دهغـه سړي د عـذاب پـه لیـدو چې دده نـه خوښېده، داسې خیـال ذهـن تـه ورغـی چې ده تـه یې د نیکمرغـي زیری درلـود. دغـه خیالونـه کـه څـه هـم ناڅرګنـد او جړو، خـو هغـه بیـا پـر ده راخواره شوي وو. هغه ته وریاد شول چې هغـه نوی روحاني نیکمرغـي لري او دا هغه نیکمرغي ده چې له انجیل سره یې څه ګډه ځانګړتیا لرله. له همدې امله هغه وغوښتل چې انجیـل ورتـه راوړي، خـو د هغـه حالـت خورا ژوبـل و. کلـه چې یې هغـه پـه ارخ واړاوه، د هغـه د تـپ درد دومـره زیات و چې بیا بېسده شو. درېیم وار هغـه وخت پـه سد شو چې تیـاره خوره او په کوټه کې چوپه چوپیا وه...

هغه فکر کاوه:

-ما ته داسې نوې نیکمرغي را په برخه شوې چې له انسان نه، نه جلا کېدونکې ده. دا له مـادي او دنیـایي شتـو نـه لرې نیکمرغـي ده، داسې نیکمرغي چې پر انسان لـه مـادي بهرنـي اغېـز نـه خپلواکـه ده، دا د روح او مینې نیکمرغي ده، په دې نیکمرغۍ هر څوک پوهېدای شي، خـو د هغه درک او فهم یوازې له خدای سره ده. خو دا قانون خدای څنګه انشـا کړ؟ ولې مسـیح؟.. او ناڅاپـه ددغـو خیـالونو لړلـی وشلیده، ناڅاپـه (پرتـه لـه هغـه چې انـدرې پـوه شـي چې هغـه پـه ربـتـینی یـا د اپلتـو او باڅارتوب په دنیا کې دی) هغه یو څه واوریدل. هغـه آرامـه او زګیـروی ډولی غږ واورید، پرله پسې او تکرارید ونکی غږ: پیتي، پیتي، پیتي او بیا پیتي، پیتي، پیتي او بیـا پیتي، پیتي، پیتي او سرداراندرې داسې وانګېرله چې د هغه پر بشرې مخامخ د هغـه د بشرې پـه منځنۍ برخه کې د همدې غږونو تر انګازو لاندې د نریـو سـتنو او ښکلو ټوټو یوه حیرانوونکې ودانۍ جوړېږي. هغه داسې احساسوله چې باید (کـه څه هم ګرانه وه) خپل انډول ددې لپاره وساتي چې دغـه ودانـۍ را ونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړېږي، خو دده د ټولو هڅو سره سره دغه ودانۍ رانړېده او بيا ببرته د هماغه انګازو د سندريز او نرم غږلاندې له سره جوړېده. سردار اندرې ځان ته ويل:

-زنګېږي، اوږد ږي، زنګېږي، اوږد ږي ببرته رازنګېږي او اوږد ږي.

سره له هغه چې هغه د زړه له کومې او په ټول قوت، دغه خوارې آواز ته غوږ او خپل ټول پام يې د ستنو دغې ښکلې ودانۍ جوړېدو او رالويدو ته وراړولی و، هغه له شمعې نه چاپېره شوې سره رڼا هم ليدله. د مادرکیک خوځېدا او د مچانو د الوتو بزيدل چې کله ناکله به دده پر مخ کښاستل اوريدل. هر وار به يې چې کوم مچ پر مخ کښاست، پر هغه به يې سوځنده اغېز وکړ، خو دی دې ته حيران و چې مچان که څه هم دده پر بشړې پر جوړېدونکې ودانۍ لګېدل خو هغه يې نه ړنګوله. ددې تر څنګ يو بله د پام وړ خبره هم وه او هغه د دروازې تر څنګ يوه سپينه لکه او داغ و چې د وهم د يوې مجسمې په توګه پر هغه پېښې شوې وه.

سردار اندرې له ځانسره ويل:

-دا ناشونې ده، زما کميس پر ميز پروت دی؟ نه. دا زما پښې دي، دا دروازه ده، دا ولې هر څه زنګېږي او کشېږي، هغه هم په دې انګاز چې پيتي، پيتي، پيتي. هغه له چا نه، هغه هم معلومه نه وه، له چا نه په درانه آواز هيله وکړه: بس دی، نور يې ودروئ. او ناڅاپه د هغه فکر او احساس بيا، په لا قوت سره وخوځېدل.

هغه بيا په ژورو څرګندو خيالو کې ډوب شو:

-هو کې، مينه، خو دا هغه مينه نه وه چې، د څه شي لپاره د چا لپاره يا ولې لپاره وي په زړه کې احساسوي، بلکې دا هغه مينه وه چې ما په ربړتينه توګه د لومړي ځل لپاره ددښمن په ليدو په زړه کې احساسوله،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د مینې هغه احساس، احساس کړ چې د انساني روح جوهر دی، هغه مینـــه چـــې کومـــه پلمـــه او موضـــوع نـــه غـــواړي. زه همـــدا اوس،ددغو احساساتو نېږدیوالی احساسوم،د دوستانو ګرانښت، د دښمنانو ګرانښت، د ټولو ګرانښت،له خدای سره باید دهغه په هره بڼه مینه ولرو. انسان کولای شي ځان ته له ګران چا سره انساني مینه ولري، خو له دښمن سره کولای شو یوازې خدایي مینه ولرو، نو له دې کبله ما دهغې خوښۍ احساس وکړ چې ما احساس کړه چې له هغه سړی سره مینه لرم، چې په هغه څه شوي دي؟ آیا هغه ژوندی دی؟ کله چې څوک مړ ته په انساني مینه ګران وي، کېدای شي مینه په کرکه بدله شي، خو خدایي مینه، نه بدلیدونکې ده. هېڅ شی، آن مرګ هم نه شي کولای دغه مینه له منځه یوسي. هغه د ځان جوهر دی. څومره خلک ووچې ما په ژوند کې له هغو سره کرکه لرله.)) په ټولو خلکو کې داسې څوک نه و چې ما دې له هغه سره داسې مینه او داسې کرکه لرلې وای، لکه له هغې سره چې ما مینه او کرکه لرله. هغه په خورا څرګنده ناتاشا تصور کړه، خو نه هغه شان چې پخوا هغه تصوروله، هغه، د ځان لپاره هغه د هغې له ښکلاوو او خوشالۍ سره تصور کړه، د لومړي ځل لپاره یې د هغې روح د ځان لپاره تصور کړ. هغه د هغې احساسات درک کړل، د هغې زغم، د هغې شرم او د هغې پښیماني یې درک کړه. هغه اوس د لومړي ځل لپاره له هغې سره د خپلو اړیکو د انکار په بې رحمۍ پوه شو. هغه له هغې سره د جلا کېدو بې رحمي احساس کړه. ای کاش که یوازې یو وار هم وای چې هغه مې لیدلې وای. یوازې یو وار د هغې سترګې وګورم او ووایم ..

ای، پیتـي، پیتـي، پیتـي، پیتـي ای، تـي، تـي ای، پیتـي، پیتـي، پیتـي، بوم، مچ یې پر مخ ولګېده او ناڅاپه یې پام هغې بلې دنیاګۍ ته، هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاګی ته چې رښتیا او اپلتې سره ګډې وډې وې او ځانګړې څه هلته پېښېدل، وروا وښت په هغې دنیاګی کې چې هر څه لوړیدل، خو هېڅ شی نه راپرزیدل، پر هغې یو څه کشیدل، شمعه هماغه شان کړی کړی، تکه سره سوځېده، هماغه کمیس د دروازې په خوله کې د انسان په څېر د زمري په پرتې مجسمې پروت و، خو سره له دې هم د غولي د تختو زګیروی واوریدل شو، سړه وږمه وچلېده، او هماغه شان یوه نوې سپینه مجسمه په دروازې کې راڅرګنده شوه، او د دغې مجسمې په سر یې، د هماغې ناتاشې رنګ الوتې څېره او ځلېدونکې سترګې چې همدا اوس دده په خیالونو کې راتاویده، ولیده.

سردار اندرې هڅه وکړه چې دغه څېره له خپله خیاله وشړي، نو ځکه یې له ځانسره وویل:

-دا نه پرېښودونکی باڅاروالی څومره ګران دی؟ خو دغه بشره د هغه په وړاندې ولاړه او د یوه رښتیني واقعیت په بڼه ده ته ورنږدې کېده. سردار اندرې غوښتل د خپلو سپېڅلو خیالونو دنیاګی ته ورستون شي، خو هغه نه شو کولای، هغه باڅارتوب ،هغه هم هغه خپلې کړی ته ورکشاوه. آرام بنګهاری وزمي آواز خپل بنګهاري ته دوام ورکاوه، کوم شي پر هغه فشار راوړ او هغه عجیبه بشره دده په وړاندې ولاړه وه. سردار اندرې خپل ټول قوت راټول کړ چې را په حال شي، ځان ته یې ټکان ورکړ، ناڅاپه یې په غوږونو کې شرنګهاری شو، سترګې یې تتې شوې او دهغه چا په شان چې په اوبه کې ډوب شوی وي، بېسده شو. کله چې هغه په سد شو، ناتاشا نه د خیالونو، هغه ژوندی ناتاشا، چې ده د نړۍ د ټولو خلکو په منځ کې، تر ټولو زیات غوښتل په نوې پاکې خدایي مینې ورته ګرانه وي، هغه مینه چې په ده نازله شوې وه، ده تر مخې په ګونډو ولاړه وه. هغه پوه شو چې دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندی او رښتینې ناتاشا ده. هغه نه یوازې حیرانه نه شو ، بلکې مینه او خوښي يې پر زړه خواره شول. ناتاشا په ګډۍ او ډار اخېستي توګه، ځای پر ځای ګوندې وهلې ولاړه وه (هغې نه شو کولای وخوځېږي) هغه ته يې کتل او هڅه يې کوله د خپلو سلګيو مخه ونيسي، رنګ يې تک سپين اوښتی او مخ يې وچ کلک او ناخوښنده و ،خو يوازې د هغې د بشړې يوې لاندنې برخه کې يو ځای الوته.

سردار اندرې يوه آرامه بښوونکې سا ووښتله، وموسېد ، لاس يې وړاندې کړ او وې ويل:

-تاسو ؟ څومره نيکمرغه يم !

ناتاشا په چټکۍ خو احتياط نه ډکې خوښدا ، په ګونډو ګونډو هغه ته ورنږدې شوه په احتياط يې د هغه لاس راونيو ، د هغه پر مخ ورتېته شوه او هغه يې ښکل کړ، داسې ښکلول چې متې شونډې هغه يې د هغه پر مخ لګېدلې.

هغې سر راپورته کړ، هغه ته يې وکتل او په کراره يې وويل: وښښه ! ما وښښه !

سردار اندرې وويل: تاسو ما ته ګران ياست.

-وښښه !

سردار اندرې وپوښتل: څنګه دې وښښم؟

ناتاشا په ټيټ، متې اوريدونکی غږ چې پرې پرې کېده، وښکېده او وې ويل:

-ما به د هغه څه له امله چې کړي مې دي. ..

او بيا يې پرله پسې او په کراره د هغه لاسونه ښکلول.

سردار اندرې په خپل لاس د هغې سر، ددې لپاره راپورته کړ چې د هغې سترګې وويني او وې ويل: ته ما ته له پخوا لا زياته ګرانه يې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د نیکمرغۍ اوښکو نه په ډکو سترګو په حیا ، په زوریدونکې خو د مینې په خوښۍ هغې ته کتل. د ناتاشا رنګ الوتې، ډنګرې څېرې او پرسېدلو شوندو هغه بدرنګه کړې نه وه، هغه چور وحشتناکه برېښېده. سردار اندرې دغه څېره نه لیدله. هغه یوازې ځلېدونکې سترګې لیدلې، چې خورا ښکلې وې. په دې وخت کې له شا نه یو غږ واوریدل شو.

د سردار ځانګړي چوپړ چې لا د مخه له خوبه راویښ شوی و ، داکتر یې راویښ کړ، تیموخین چې د پښې له درده هېڅ ویده شوی نه و ، له پیل نه ټول هغه څه ولیدل چې دلته تېر شوي وو او پر څوکۍ یې خپل بربنډ ځان چې په څادر کې مروړلی و ، لاپسې مروړه.

ډاکتر چې په خپل بستر کې راکښناست، وویل: دا څه کوئ؟ آغلې مېرمنې، هیله کوم مهرباني وکړئ، لاړه شیئ.

په دې وخت کې د کوټې دروازه وټکېده. دا د ګرافینې مینځه وه چې هغه یې د خپلې لور په لټولو پسې لېږلې وه.

ناتاشا لکه د خوب لیدونکې په څېر چې په خوب کې په لاره روانه وي، خو د خوب په نیمایي کې یې راویښه کړې وی، له کوټې ووته، خپلې کوټې ته ورستنه شوه او په ژړا ژړا په خپل بستر کې ولویده.

له هغه ورځې وروسته د ټول سفر په اوږدو کې هرځله به چې کاروان چېرې دریده او یا به یې شپه کوله، ناتاشا د ټپي بالکونسکي، نه لرې کېده او داکتر دې ته اړ شو په دې اعتراف وکړي چې دا انتظار یې نه درلود چې دغه پېښغله دې داسې په ټینګه د ټپي خواخوږي او په داسې هنر دې د هغه پالنه وکړي.

د تعجب وړ وه چې د ګرافینې لپاره دا خیال پیدا شو ، چې کېدای شي د لارې په اوږدو کې سردار اندرې مړ شي (د داکترانو په خبره) خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا يې هم نه شو کولای د خپلې لور د دغو کړو مخه ونيسي. کـه څـه هـم د ټپي سردار اندرې او ناتاشې د اوسني ديدن او د هغو بيـا نـېږدې والـی، هـر څوک پـه دې فکـر کـې اچول کـه نـاروغ جوړ شـي، د دوی تـرمنځ بـه پخـوانې اړيکـي بيـا تـازه شـي، خـو پـه دې اړه هـېڅ چـا آن ناتاشـا او سردار اندرې هم هېڅ ډول خبره نه کوله. د ژوند نه آوارېدونکې پوښـتنې نـه يـوازې پـر بالکونسـکي بلکـې پـر ټولې روسـيې لمـن غـوړولې وه او نورې ټولې چارې او اتکلونه يې له پامه لرې کړي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

د سپتمبر په دربیمه پېښه ځه ناوخته له خوبه راویښ شو، سر یې خوږیده، پرته له هغه چې خپل کوټ وباسي، په کې ویده و، کوټ دده بدن کښېکوده، په ګوګل کې یې یو تت خیال د هغو ناڅرګندو او شرم وړ چارونه چې پرون شپه، له ده نه ترسره شوې وې، د هغه روح زوراوه. دا د شرم کار، له فرانسوي تورن رامبال سره د هغه خبرې اترې وې.

ساعت د ورځې یوولس بجې ښودلې، خو د باندې هوا تر یو اندازې پورې تیاره وه. پېښې پاڅېدې، سترګې یې ومښلې، هغه تمانچه یې ولیدله چې لاستی یې کنده کاري شوی و او ګراسیم ببرته هغه د لیک پر میز ایښې وه، هغه ته وریاده شوه، دی او هغه څه یې ټول تصور کړل چې نن یې باید سرته رسولي وای.

پېښې، له ځانسره فکر وکړ:

-آیا پرما ناوخته شوې نه ده؟ نه، امکان نه لري، چې ناوخته شوې وي، مسکو ته د هغه راتګ له دولسو بجو نه مخکې امکان نه لري. پېښې ځانته دا اجازه نه ورکوله د هغه څه په اړه فکر وکړي چې هغه ته تر مخې و، نو ځکه هغه تلوار درلوده چې خپل کار پیل کړي.

خپل کمیس یې جوړ کړ، تومانچه یې په لاس کې راواخېسته او د خوځېدو تکل یې وکړ، خو د لومړۍ ځل لپاره یې دا په زړه کې وګرځېد چې څنګه هغه هم په لاس کې، د ښار په کوڅو کې دغه وسله وګرځوي. آن د لوی او پراخ کمیس لاندې هم په دغه اندازه د لویې تومانچې پټول ګران کار و. نه یې په ملا کې پټولی شوه او نه ترتخرګ لاندې، تر ټولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مهمه لا دا چې تومانچه تشه وه، پېير ددې وخت پيدا نه کړ چې هغه ډکه کړي. هغه له ځانسره وويل:

-په هر حال، توره خو شته !

که څه هم د ناپليون د وژلو د لاروچارو د موندلو په لړ کې هغه دې پايلې ته رسېدلی و چې په ۱۸۰۹ کال کې د ناپليون د وژلو لپاره د يوه محصل د برید اصلي تېروتنه دا وه چې هغه محصل غوښتل ناپليون په توره ووژني، خو بيا هم د هغه اصلي موخه دا نه وه چې خپل تکل تر سره کړي، بلکې د هغه اصلي موخه دا وه، ځان په دې ډاډه کړي چې دی له خپل تکله نه تېرېږي او د هغه د سرته رسولو لپاره به هر څه، که څه هم خورا ګران وي، ترسره کوي. هغه په تلوار په شنه غلاف کې پخه توره او تومانچه راواخېستل او د خپل واسکټ لاندې يې پټ کړل. خپل اوږد کميس يې جوړ او خولې يې پر سر سمه کړه. پېير هڅه کوله بې شروشوره داسې ووزي چې له فرانسوي تورن سره هم مخامخ نه شي. دهليز ته لاړ او کوڅې ته ووت. هغه اور چې تېر ماښام ده په بې پروايي هغه ته کتل، د شپې په اوږدو کې لاپسې زورور شوی و. مسکو اوس له څو خواوو نه اور اخېستی و.

د سيند آپلو، د سوداګرۍ سرای.. د پاورسکايا کوڅې او د داراګاميلو پله ته نېږدې، د لرګيو د خرڅولو بازار ټول او ټول سوځېدل. د پېير لاره د وړوکوڅو له لارې، پاورسکايا او له هغه ځايه اربات ته رسېده او له هغه ځايه بايد نيکولي کليسا ته چې ده لا ډېره موده پخوا پر ناپليون د برید لپاره په خيال کې خوښه کړې وه، تللی وای. د زيـاترو کورونـو کړکـۍ او دروازې ترلـې وې. کـوڅې او وړې کوڅې له خلکو تشې وې. د لوګي او سوځېدو بوی په هوا کې خپور و. کله ناکله به کوم روسي چې ډارنی او ګبنۍ اخېستې څېرې به يې لرلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یا فرانسویان چې د کوڅو په منځ کې به د کلیوالو په شان روان وو، لیدل کېدل. دې او هغو په حیرانۍ پېیر ته کتل. روسانو پېیر ته نه یوازې د هغه د لوړې ونې او څورب ځان له امله کتل، نه یوازې هغوی د هغه په څېرې کې د تعجب خواشینی پاملرنې او زورېدنې د څرګندیدو له امله کتل چې هغوی نه پوهېدل، بلکې هغوی غوښتل په دې پوه شي چې هغه په روسي ټولنه کې کوم دریځ لري. فرانسویانو بیا په کتو کتو کې په تعجب ځکه هغه بدرګه کاوه چې پېیر د نورو روسانو بر خلاف چې په ډار او ځار دوی ته کتل، هغوی ته هېڅ ډول پاملرنه نه کوله. د یوه کور د دروازې په خوله کې درې تنه فرانسویانو چې له روسانو سره یې خبرې کولې، پېیر ودراوه او له هغه نه یې وپوښتل، په فرانسوي به نه پوهېږي؟

پېیر د نه په نښه سر وښوراوه او وړاندې لاړ. په یوې بلې وړې کوڅې کې یوه ساتونکي چې د یو شین لرګي څنګ ته په خپله پوسته کې ولاړ و، پر هغه غږ وکړ، خو پېیر چې کله د توپک په لاس ساتونکي ګوانبمنه تکراري چغه واوریدله، پوه شو چې دی باید د کوڅې آپلو ته واوړي. هغه په خپله شاوخوا کې نه څه لیدل او نه یې اوریدل. په ویرې او تلوار روان و او خپل رازیې په خپل ګوګل کې د یوه ګوانبمن او پردې څیز په شان ساته. هغه، پرونۍ شپې ته په خیال سره له دې نه ډاریده چې څوک په کوم ډول پرې پوه نه شي، خو دا قسمت نه و چې پېیر خپل دغه راز تر هغه ځایه پورې چې ور روان دی و، په بشپړه ورورسوي. له دې پرته آن که هغه ته په لاره کې څه خنډونه نه وای پېښ شوي، د هغه تکل ځکه تر سره کېدای نه شو چې ناپلیون لا څلور ساعته د مخې د دارا ګامیلووا له سیمې خوځېدلی او د اربات د کوڅې له لارې د کرملین مانۍ ته تللی و. اوس ناپلیون په خورا بد طبیعت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرملین د مانۍ د ټولواک په کوټه کې ناست و. او په ښار کې د اورونو د وژلو، د غلاو او تالان د مخنوي اود خلکو د آرامولو لپاره يې هر اړخيزه او د پام وړ سپارښتنې ورکولې، خو پېير په دغو ټولو خبرو نه پوهېده، هغه ټول د هغه کار په خيالونو کې ډوب و چې ده ته تر مخې و، هغه ډېر زوريده. دا زوريدنه د هغو خلکو زوريدنې ته ورته وه، چې د کوم ناشوني کار د سرته رسېدلو تکل يې کړی وی. د هغه زوريدنه او د کار ناشونيتوب له دې امله نه و چې کار ناشونی دی، بلکې له دې امله و چې دغه کار دده له وجدان او طبيعت سره اړخ نه لګاوه او په دې ويريده چې کېدای شي د کار د سرته رسېدو په کومه ټاکونکي شېبه کې سست نه شي او ځان ته درناوی له لاسه ورنه کړي. که څه هم د ځان شاوخوا ته يې، نه څه ليدل او نه يې اوريدل، خو د غريزې له مخې يې لاره وېستله او د پاورسکايا کوڅې ته په تلونکو تنګو کوڅو کې يې لاره ونه ورکوله. په هماغه کچه چې پېير د پاورسکايا کوڅې ته نېږدې کېده، په هماغه کچه لوګی دم په دم زياتېده او آن د اورونو د شغلو له امله د هوا تودخه زياتېده. کله ناکله خو به د اور لمبې د کورونو تر چتونو لاندې يو بل پلو سر هسک کړ. ددې وړاندې تګ سره په کوڅو کې د خلکو ګڼه ګوڼه هم زياتېده، خو ټول وارخطا او ګډبډی اخېستي بربښبدل. پېير که څه هم دا احساسوله چې څه نادوده او غير معمولي څه يې په شاوخوا کې تېربږي، خو په دې نه پوهېده چې اورته ورنېږدې کېږي. هغه چې کله د پاورسکايا د کوڅې او د ګرجي شهزاده د کور تر منځ په شاړه ځمکه کې په يوې نری لاره تېرېده، ناڅاپه يې له ځانه يو څه لرې د يوې ښځې د ژړا ناهيلې چغې واوربدې. هغه ودريد، تا به ويل لکه له خوبه چې راپاڅېدلی وی او سر يې پورته کړ.

د دغې نری لارې څنګ ته په وچو او دوړو وهلو شنيلو د کور بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمبره کړي، له توشکو، بڼستنو، سماوار او صندوقو نه نبولي، بيا تر سپېځلو شمايلو او نورو شيانو پورې کوتې شوي وو. د صندوقونو تر څنګ په ډاګ يوه زړه ډنګره بوډۍ چې پاسنۍ اوږدې داړې يې له ورايه ښکارېدې، تورې جامې يې په ځان او خولۍ يې پر سر وه، د صندوقونو نه لږ لرې پر ډاګ ناسته وه. بوډۍ کړه وړه کېده، په ناستې آواز يې کومه خبره تکراروله. دوې نجونې له لسونه تر دولسو کلونو پورې چې لنډ خرين کميسونه يې اغوستي وو، په ډاريدلو رنګ الوتو څېرو کې يې له ورايه وحشت برېښېده، مورته کتل. يو کمکی د اوو کلونو په منګ هلک چې کليوالي کميس يې په ځان او پردۍ خولۍ يې پر سر وه، د يوې ښځې غېږ کې ژړل. يوه چوپړه نجلۍ، چې پښې بربنډې او ناولې وې د صندوق پر سر ناسته وه، خپلې ژبې کوڅۍ يې راخوشې کړې، له خپلو کوڅيو نه يې سوځېدلي ويښته رابلول، هغه يې پزې ته رسول او بويول يې. د ښځې مېړه تېت ونې، کروپ چې دولتي دريشي يې اغوستې وه، له بشړې نه يې نرۍ ږيره تاوه شوې وه او پر سر باندې ايښۍ جګې خولۍ لاندې يې پاکې شقيقې له ورايه معلومېدې، که څه هم خبره يې وچه کلکه او ناخوښدونکې وه، خو د درد نښې نه په کې ليدل کېدې، هغه کوتې شوي صندوقونه لاندې باندې کول او له هغو لاندې نه يې څه جامې راوبستې.

دغې ښځې همدا چې پېيرولېد، د هغه پښوته يې ځان وروارتېړه او د سلګو او ژړا په منځ کې يې ويل:

-پلرونو، خپلو، با ايمانه ارتودوکسه مسيحيانو، ومو ژغورئ! مرسته وکړئ! قربان مو شم، د خدای لپاره يو څوک مرسته وکړئ. لور مې، ماشوم مې، هلته د اور په منځ کې پاتې دی، وې وی اور يې اخېستی... اور، لمبې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ښکاريده چې د ښځې مېړه يوازې ددې لپاره چې ددغه پردي سړي په وړاندې ځان برحقه وښيي، خپلې ښځې ته مخ وروړاوه او په کرار آواز يې وويل:

-ماريا نيکولايفنا ! هرومرو به دې خور هغه پورته کړی وی، هغه زياته کړه:

-کنه چېرې به وي؟

ښځې ناڅاپه ژړا بنده او په خورا قهر او غضب يې پر مېړه چغه کړل:

-بې رحمه، ظالمه ! زړه نه لرې، په خپل ماشوم دې زړه نه خوږېږي، لکه بت داسې ولاړ دی، هر بل څوک چې وای ماشوم به يې د اور له لمبو نه را ايستلای وای، دا بت دی، نه انسان، دا پلار نه دی.

هغې ژړل، سلګی يې وهلې او په ژړا انګولايې پېيرته ويل:

-داسې ښکاري چې تاسو مهربانه او خوږ زړی سړی ياستئ، د ګاونډي کور اور اخېستی او اوس اور زموږ کورته رارسېدلی دی. ښځې دوام ورکړ:

-ټولو منډې کړې، دچا چې څه په ځان و ، په هماغه کې يې ودانګل، دغه مو وژغورل، دغه يو سپېځلی شمايل او دغه پالنګ چې ماته د پلار کورنی په واده کې رابنلې و ،را واخېستل او نوره ټوله شتمني مو د اور په لمبو کې ايرې شول. اوس مې چې ماشومان راټول کړل، کمکی کاتيا نه شته، او بيا په ژړا شوه:

-زما ماشومې ! د زړه سړې ! اوريې واخېست ! وسوځېده !

پېيرووويل:

-چېرې؟ هغه چېرته پاتې شوه؟

د پېيرد څېرې له بدليدو او ډار نه ښځه په دې پوه شوې وه چې کېدای شي مرسته ورسره وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د هغه پښو ته ځان وروارتیږه او چغه یې کړل:

-پلار کیه ! پلار جانه ! مهربانه، لږ تر لږه زړه مې آرام کړه.

هغې له قهره خوله پرانسته او په دې توګه یې خپلې اوږدې داړې بیا ښکاره کړې او پر مینځې یې ورچغه کړل:

-تا ته وایم، انیسکا ! بدمرغې، لاړه شه ! بدرګه یې کړه، ځای ورته وښییه !

پیر چې سا یې بنده بنده کیده، په تلوار وویل:

-بدرګه کړه، بدرګه کړه، زه، زه یې راباسم..

دناولو جامو نجلۍ د صندوق له شا راووته، خپلې کوچنۍ یې ورټولې کړې، ژوره سا یې ووبسته، په بربنډو پلنو پښو په نرۍ لارې وړاندې لاړه. پیر چې تا به ویل ناڅاپه له ژوړې ښسدۍ نه را په سد شوی وی، سر یې پورته کړ، سترګې یې د ژوند له رڼا نه وځلېدې، په چټکو ګامونو نجلۍ پسې وخوځېد، تر هغې نه مخکې شو او دپاورسکایا واټ ته ورسېد. په ټوله کوڅه کې د ګڼو لوګیو څپې خورې وې. یو نیم ځای د لوګیو د وریځو او تیارو له منځه د اور لمبو شغلې پورته کولې. د اورونو تر مخې د خلکو سخته ګڼه ګوڼه جوړه وه. د کوڅې په منځ کې یو فرانسوي جنرال ولاړو او شاوخواته ولاړو کسانو ته یې څه ویل. پیر چې هغه نجلۍ بدرګه کاوه، غوښتل هماغه ځای ته چې فرانسوي جنرال ولاړ دی ورشي، خو فرانسوي سرتېرو د هغه مخنوی وکړ او وې دراوه.

یو آواز پرې چغه کړه:

-وړاندې تلای نه شئ !

نجلۍ وویل: کاکاجانه ! دې خواته راشه ! ددې کوڅې نه، د نیکولین د کور له مخې به لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير راستون شو ، نجلۍ پسې وخوځېد ، کله ناکله به يې يو نيم ګام هم ځکه واچوه ، چې هغې پسې ځان ورسوي ، نجلۍ د کوڅې بل پلو واوښته ، کينې خواته تنګې کوڅې ته ورتاوه شوه ، د درې کورونو له مخې نه تېره شوه ، ښي خواته د يوې دروازې پلو وروګرځېده ، هغې وويل:

-دغه دی ، راورسېدو ! يوه انګړ ته ورننوته ، وړاندې لاړه ، په يو لرګين ديوال کې يې يوه دروازه راخلاصه کړه ، ودرېد ، يوه لرګينه ودانۍ چې سخت اوريې اخېستی او شاوخوا يې رڼا او تودله ، سوځېده ، د اور لمبې د کور له کړکيو اوترچتونو لاندې راوتلې.

پېير چې له لرګينې پنجرې نه تېر شو ، د اور د لمبو تودخې هغه داسې په عذاب کړ چې بې واکه ودرېد.

هغه وپوښتل: ستاسو کور ، ستاسو کور کوم يو دی؟

نجلۍ په زاريو او سلګيو په داسې حال کې چې لرګين کورته يې اشاره کوله وويل:

-اوخ ، هغه همدا زموږ کور و.

انيسکا داسې احساسوله چې د اور په لېدو خپل احساسات څرګند کړي ، هغې وويل:

-وای کاتيا جانې ! زما ګرانې نازولې ! اور دې واخېست ، وای ، وای !

پېير د اور اخېستې کور خواته ورنېږدې شو ، خو تودوخه دومره زياته وه چې اړ وت له کوره راتاو شي ، د يوې داسې لويې ودانۍ مخې ته ورواوښت ، چې د يوې خوا چت يې لا سوځېده او فرانسوي پوځيانو يې څنګ ته ګڼه ګوڼه جوړه کړې وه. پېير لومړی پوه نه شو چې دغه فرانسويان چې هر يو له کوره يو څه راباسي ، په څه اخته دي ، خو کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يې ولیدل، چې يو فرانسوي سرتېري، يو کلیوال سړی په توره وواهه او د هغه د ګېډې له پوسته جوړ، پوستین يې تړې وو بست، پوه شو چې فرانسویان په تالان اخته دي. ،خو هغه وخت نه درلود چې ودرېږي او په دې اړه کې فکر وکړي.

د ديوالونو چاودیدل، د چتونو د رالويدو غړمبهاري، د اور د شغلو شغهاري، د ګېنې اخېستو خلکو شور، چغو او شروشور، د لوګيو د کنډک کنډک وريځو نندارە چې وړاندې وروسته خوځېدل، کله به تک تور، کله به سپين او ګوابمن شول، پورته به لاړل او د ويرې شغلې به يې د آسمان پلو ته ولېږلې. لمبې به کله ګنې شوې، سرو سرو شغلو به غاړې غړولې، او کله به زرينو کاغذو ته چې ديوالونه يې پوښول ورته شوې.. تودخې او د لوګي د تند بوی چټک خوځون پر پېير خپل ځانګړی اغېزو کړ او ددې اور او شغلو په ليدو يې ناڅاپه داسې احساس کړه چې له هغو خيالونو نه آزاده شوی، چې تر اوسه پورې په کې ډوب و. هغه ځان ځوان، خوشاله، مست او ډاډمن احساس کړ. د هغې لوېې ودانۍ له خوا د لرګين کور خواته راتاو شو، همدا چې غوښتل يې د کور هغې برخې ته چې لا ولاړه وه، ورننوزي چې ناڅاپه يې سر پورې شروشور واوريدل شو او تر هغه وروسته يې د کوم درانه شي د ماتېدو او خپل ځنګ ته د لويدلو غږ واورېد.

د اوريدل شوي غږ خواته يې وروکتل او څو فرانسوي سرتېري يې وليدل چې له يوې کړکۍ نه يو صندوق چې له کپړو او وسپنيزو شيانو ډک دی، را ارتېرلی دی. لاندې نور ولاړ فرانسوي سرتېري، صندوق ته ورنېږدې شول.

د فرانسوي سرتېرو نه يو تن پر پېير غږ وکړ:

-دا لا پسې څه غواړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېير وويل:

-يو ماشوم په دې کور کې پاتې دی، آياتاسو کوم ماشوم نه دی ليدلی؟

څو غږونو غبرګ وويل:

-اوهو، دا لا څه وايي؟ ځه بلا درپسې، ورکېږه !

يو تن له سرتېرو نه په دې خيال چې په صندوق کې د سپينو زرو او برنجي شيانو نه کوم شی، پېير تر پې وانخلي، په ګوابښ ګوابښ هغه ته ورنېږدې شو.

يو فرانسوي له پاسه ورغږ کړل:

-ماشوم؟ ما دباغ له خوا يو غږ واورېد، کېدای شي، دا د هغه ماشوم واوسي، څه وايې، هر څه بايد انساني وي، مور تول د خدای بندګان يو.

پېير وپوښتل:

-چېرې و، چېرې و؟

فرانسوي د ودانۍ شا ته، باغ پلو اشاره وکړه، او د هماغې لورې کړکۍ نه يې چغه کړل:

-دې خواته، دې خواته ! يوه دقيقه صبر وکړه، زه اوس درځم.

او رښتيا هم، يوه دقيقه وروسته يو فرانسوي تور سترګۍ، مهربان سرتېرې چې په غومبوري يې يو داغ هم لاره، په يوه کميس کې د لومړي پوړ له يوې کړکۍ نه راودانګل. پېير يې په اوږه وواهه او له هغه سره يو ځای يې د باغ پلو منډه کړل. هغه پر خپلو ملګرو غږ وکړ:

-تاسې هم ژر کوئ، کار خلاص کړئ. اور دم په دم لا خپرېږي.

فرانسوي د هغې لاره نه چې شګه پرې آواره وه، له پېير سره يو ځای د کور شاته ورمنډې کړې، هلته يې پېير له لاسه راونيو او يو دايره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوله ځای یې ورونبود.

تریوې څوکۍ لاندې یوه درې کلنه نجلۍ چې ګلابي کمیس یې اغوستی و ، پرته وه.

فرانسوي وویل:

-دا هم ستاسو ماشوم، اوهو ، دا خو نجلۍ ده، دا لا ښه، د خدای په امان څورېه ! نو څه پروا لري، هر څه باید انساني وي، آخر موږ ټول د خدای بندګان یو.

فرانسوي چې غومبورو یې داغ لاره، تر دې خبرې نه وروسته ببرته د خپلو ملګرو پلو ورمنډې کړې.

پېیر له خوښۍ نه ژوره ژوره سا ایسته، نجلۍ ته یې ورمنډه کړې او غوښتل یې هغه راپورته کړي، خو نجلۍ چې بدرنګي یې مورته ورته وه او ژیړي وهلې وه، د پردې سړي په لیدو یې چغې او منډه کړل. په هر حال پېیر هغه راونیوله او راپورته یې کړه. هغې له قهره په ډک آواز چغې وهلې، وړې منګولې یې اچولې، او له لاړو نه په ډکه خولې یې پېیر په غاښاوه، او هڅه یې کوله چې ځان تر خلاص کړي. که څه هم پر پېیر یو ډول وحشت او وېره، هغه شان چې له کوم واړه ځناور سره د مخامخ کېدو په وخت کې پرې راخور شوی و ، راخور شو ، خو هغه ټوله هڅه وکړه چې ماشوم پرې نه ږدي او له هغه سره یو ځای د هغې لوېې ودانۍ خواته ستون شو. خو له هغې لارې نه چې راغلی و ، ببرته ستنېدل ناشوني و ، انیسکا هم نور هلته نه وه، او پېیر هم مهاله د رحم او کرکې له احساس سرههغه نجلۍ چې ژړل یې، سلګۍ یې وهلې او ځان یې لوند کړی و ، په لا مهربانۍ په غېږ کې کېښکوده او د باغ پلو یې ددې لپاره منډه کړل، چې د وتلو نوې لاره پیدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴

کله چې پېير په انګړونو ، وړو او لويو کوڅو کې تر منډو وروسته بېرته د ګرزوفسکي باغ ته ورستون او ځان يې د پاورسکايا د کوڅې هغه څنډې ته ورساوه ، چې له هغه ځايه دی د نجلۍ په لټه پسې خوځېدلی و ، په لومړۍ شېبه کې هغه ، هغه ځای ځکه ونه پېژاند ، چې هلته د خلکو بې ساري ګڼه ګوڼه جوړه شوې وه او له کورونو نه د مالونو او کپړو د راوېستلو له امله لوی لوی داسې انبارونه جوړ و ، چې د قدم د اېښودو ځای هم پاتې نه و. له روسي کورنيو نه پرته چې د اور له ډاره راتښتېدلې وې او دلته يې خپلو کالو او کپړو سره پناه اخېستې وه ، څو فرانسوي سرتېري چې رنګارنګ کالي يې اغوستي وو ، هم دلته و. پېير هغو ته ځکه پاملرنه ونه کړه چې د هغه مامور د کورنۍ د پيدا کولو لپاره يې تلوار کاوه او غوښتل يې چې کمکۍ لور يې مورته ورکړي. او بېرته د کوم بل چا د ژغورنې لپاره ورستون شي. پېير داسې انګېرل چې دی بايد نورې ډېرې چارې ژر تر ژره ترسره کړي ، د تودخې اومنډو له زوره يې سخته ګرمي شوې وه. پېير د ماشوم د ژغورنې په وخت کې تر پخوا نه لا ، د ځوانۍ تاند توب او پريکړون احساساوه. نجلکۍ اوس نو ، آرامه شوې وه او د پېير د کليوالي کميس لستونی يې کلک نيولې وه. هغه د هغه په غېږ کې ناسته او کله يې لکه ځنګلي کمکي ځناور په شان خپلې شاوخوا ته کتل. پېير به کله ناکله هغې ته وکتل او نرۍ موسکا به يې پر شونډو خوره شوه. هغه داسې احساسوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په دې له ډاره اخبستې او ښاپیرۍ وزمه څېره کې کوم اغېزمن او ساده څه ویني. په پخوانۍ ځای کې نه هغه مامور و او نه یې ښځه. پېیر په چټکۍ د خلکو په منځ کې روان و، د هغو خلکو ببلابېلو څېرو ته یې کتل چې په مخه ورتلل. بې ارادې به یې هغو ګرجي یا ارمني کورنیو ته چې ښکلې ختیځ بڼه څېرې درلودې پام شو. لومړي یې یو ډېر بوډا سړی چې نوی اوږد پوستین او نوې موزې یې په پښو وې ولید، تر هغه وروسته، دې ته ورته یوه بوډۍ او یوه ځوانه ښځه، دغه خورا ځوانه ښځه وه، هغې له تورو زړه راښکوونکو اوږدو، کږو وږو لکه په قلم انځور شوې انځور، تورو وروځو او ګل ته ورته ښکلې څېره، چې پاسته غیر معمولي تاند او مینه ناک اننګۍ یې لرل، د ختیځ د بې ساري ښکلې ښکلا ببلګه وه. خو هغه د کوم حالت څرګندونه نه کوله. دغه ښځه د خلکو د شیانو او په ډاګ کې د ګڼه ګوڼې په منځ کې په خپل غاړه ترلې قیمتي اطلسي کوټ او خړ روښانه دستمال کې چې سر یې په کې مروړی و، په تودې ګلخانه کې ورته ګل ته پاتې کېده چې پر واورو ارتیږل شوی وي. هغه لږ لرې د بوډۍ شاته، په یوه کنج کې د کالیو پر یوې ګډۍ ناسته وه، سر یې ښکته اچولی و، تورو برندو سترګو یې، چې نه خوښدونکي، لوړ تور اوږده بانه یې لرل، ځمکې ته کتل. داسې بربښېده چې هغه په خپلې ښکلا پوهېده او په هغې ویریده. دغې بشرې پېیر ګوته په غاښ کړې و او له خپل ټول تلوارتوبه سره چې دد ېوال خواته روان و، څو ځله یې اورمېږ واړاوه او هغې ته یې وروکتل. د دیوال پای ته د رسېدو سره یې هغه کسان چې لټول پیدا نه کړل. پېیر ودرېد، دا خوا هغه خوا یې وکتل.

د پېیر څورب غټ ځان، ماشوم په غېږ کې، اوس له پخوانه لا د پام وړ و او څو تنه روسي ښځې او نارینه پرې راټول شوي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هغه نه پوښتنې کېدې:

- څوک مو ورک کړي دي؟ مهربانه ! تاسو خپله له مخورو کورنيو نه ياستئ که څنګه؟ دا ماشوم د چا دی؟

پېيرځواب ورکړ چې دا ماشوم د يوه ښځې دی چې تور کوټ يې په ځان و او له نور ماشومانو سره دلته ناسته وه او بيا يې وپوښتل:

-آيا څوک هغه نه پېژني او نه پوهېږي چې چېرې لاړه؟

د پاپ يو بوډا لاسمل يوې بدرنګې ښځې ته مخ وروارړاوه او وې ويل:

-دا ماشوم بايد د انفيروف د کورنۍ وي !

هغه وروسته په عادي ټيټ غږ وويل:

-خدايه رحم وکړې ! خدايه رحم وکړې !

ښځې وويل:

-د انفيروف کورنۍ چېرې ده؟ انفيروفيان لا سهار د وخته لاړل نه، نه، دا ماشوم يا د ماريا نيکولايفنا دی او يا هم د ايوانوف د کورنۍ.

يوه چوپړ وويل:

-دغه ماشوم د يوې ښځې دی، نه د ماريا ايوانوفنا چې خپله يوه محترمه مېرمنه ده، هغه خپله اربابه ده.

پېير وويل: هوکې تاسې يې پېژنی، اوږدې داړې او ډنګره.

ښځې وويل:

-هو، هو، هماغه ماريا نيکولايفنا ده، هغې چې فرانسوي سرتېرو ته اشاره کوله وويل:

-کله چې دغه لېوان راتويې شول، هغوی باغ ته لاړل.

د پاپ لاسمل وويل:

-اوه لويه خدايه رحم وکړې !

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې ییا وویل:

-تاسو هغې خواته ورشئ، هغوی هلته دي. هماغه دي.

هغې پرله پسې بدې ورځې کولې او ژړل ییې: هماغه ده، همالته ده !

خو پېیر د هغې ښځې خبرې نه اوریدې، هغه له څو شېبو راهیسې هغه څه ته کتل چې څو ګامه لرې له ده نه پېښېدل. هغه، ارمنۍ کورنۍ او هغو دوو تنو فرانسوي سرتېرو ته کتل چې دغه ارمني کورنۍ ته ورغلل. ددغو سرتېرو نه یو ییې لنډ ونې، چالاکه سړی و، چې شین بخون کوټ ییې اغوستی او نرۍ رشمه ییې تر ملا تاو کړې وه، خولۍ ییې پر سر او پښې ییې بربنډې وې. هغه بل سرتېری چې لوړ ونې، لږ ملاکړوپی، رونړ څنې، ډېر ډنګر، په کراره خوځېده او احمقانه څېره ییې لرله، هغه لنډ ونې و، پښې بربنډې او شین بخون کوټ ییې اغوستی و. سرتېری چې ارمنیانو ته ورورسېد، سمدلاسه ییې څه وویل، بوډا ییې له پښو راوغوېد او بوډا هم سمدلاسه او په چټکۍ له پښو نه د موزو په راوېستلو پیل وکړ. هغه بل سرتېری د ښکلې ارمنۍ مخې ته ودرید، له خوځېدا او غږېدا نه پرته ییې، لاسونه په جیب کې هغې ته کتل.

پېیر په داسې حال کې چې ماشوم ښځې ته ورکاوه، په تلوار او ترخه ژبه هغې ته وویل:

-واخله، درواخله ! ته ییې هغو ته ورکړه، هغه چې هغه نجلکۍ پر ځمکه کښوله، پر ښځې تقریبا چغه ووهله او وې ویل:

-هغوی ته ییې ورکړه.

او بیا ییې فرانسویانو او ارمنۍ کورنۍ ته وکتل. بوډا چې نورموزې تړې اخېستل شوې وې، بربنډې پښې ناست و. ټیټ ونې فرانسوي چې له هغه نه وروستۍ موزه راووېسته، هغه موزې ییې یو پر بل ووهلې. بوډا بنګېده او څه ییې وویل، خو پېیر هغه ته یوازې یو لنډ غلچک

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروړاوه او ټول پام يې هغه سرتېرې ته و چې کمیس يې اغوستی و او اوس په کراره، خو ټینګو ګامونو د هغې ځوانې ښځې خواته ورنږدې شو، لاسونه يې له جيبه راوويستل او هغه يې له غاړې راونيوه.

ښکلې ارمنۍ کراره بې خوځېدا په خپل ځای ناسته وه، اوږده بانه يې ښکته لويدلې وو او داسې برېښېده چې د دغه سرتېرې کړه چې له دې سره يې کوي، نه وينې او آن نه يې احساسوي. تر هغه پورې چې پېير دخان او سرتېرو تر منځ خو ګامه لاره ووهي، جګ ونې داړه مار چې کليوال کمیس يې اغوستی و، د ارمنۍ له غاړې نه يې غاړکۍ راشلولې وه، او ځوانې ښځې لاسونه تر غاړې، کړۍ کړې سوې سوې ساندې کولې او ژړل يې.

پېير چې آواز يې له قهره او خواشيني نه په چغو بدل شوی و، چغه کړې:

-پرېږدئ، دا ښځه پرېږدئ!

جګ ونې په ملا کړوپ سرتېرې يې له اوږې راونيو، هغې خواته يې وارتېره، سرتېرې پرځمکه ولويد، ببرته پاڅېد او وتښتېد. د هغه ملګري موزې وارتېرلې، توره يې راووېسته، په ګوانې ګوانې د پېير خواته ورورانديې شو او چغه يې کړل:

-ښه، اوس به ګورو، حماقت به نه کوې!

پېير د قهر او غضب په هغه لېونتوب کې و چې په هېڅ شی نه پوهېده او قوت يې په لسګونه وار زياته شوی و، په لوڅ پښې فرانسوي يې برید وکړ او مخکې له هغه چې هغه د توري د ګوزار وخت پيدا کړي، هغه يې راخملاوه او د سوکانو تر ګوزار لاندې ونيو. د شاوخوا له ګڼې ګوڼې نه يې د ستاينې او آفرين نارې واوريدې او له دې سره هم مهاله د کوڅې له کنجه، د فرانسوي سورو پوځونويوه ډله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رانښکاره شوه. فرانسوي پوځيان په چټکۍ د پېير خواته ورغلل او هغه نه راتاوو شول. د پېير تر دې نه وروسته هېڅ په ياد نه وو، خو يوازې دومره يې په ياد و چې د ه ځوک وهلي او نورو دی واهه. په پای کې هغه احساس کړه چې لاسونه يې ترڼ شوي او فرانسوي پوځيانو ترې تاو راتا او دده د کوټ جيبونه يې لټول.

پېير په هغو لومړيو خبرو چې پوه شو، د يوه سرتېري خبرې وې چې ويل يې:

-ښاغلی لومړی بريد من ! يوه چاړه لري.

افسر وويل:

-ښه، وسله وال دی ! او هغه سرتېري ته يې چې له پېير سره نيول شوی و، مخ وروړاوه، وويل:

-ښه ده، ښه ده، نورې خبرې به په محکمه کې وکړې. بيا يې مخ پېير ته وروړاوه او وې ويل:

-تاسو په فرانسوي خبرې کولای شئ؟

پېير چې خپل شاوخوا ته کتل، په سترګو کې يې وينې راخوټېدې، او ځواب يې نه وايه، داسې برېښېده چې څېره يې خورا وحشتناکه شوې ده چې افسر په بنګهاری څه وويل. څلور فرانسويانو له نورو جلا او د پېير تر څنګه دواړو خواته ودريدل.

افسر چې له پېير نه څه شانته لرې ولاړ و، وويل:

-تاسو په فرانسوي پوهېږئ؟ ژباړونکې ته ورغړ کړئ؟

يو لنډ ونی فرانسوي چې روسي جامې يې په ځان وې، له کتاره راووت. پېير د هغه له جامو او غږيدا نه سمدلاسه په دې پوه شو چې هغه د هغو فرانسويانو له ډلې نه دي چې د مسکو په مغازو کې کار کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړونکي چې پېير ته وکتل وې ويل:

-داسې برېښي چې هغه له مخورو نه وي.

افسر وويل:

- هغه اور اچونکو ته ډېر ورته دی، تري وپوښتئ، هغه څوک دی.

ژباړونکي وپوښتل:

-ته څوک يې؟ ته بايد د مشر پوښتنو ته ځواب ورکړې.

پېير ناڅاپه په فرانسوي ژبه ځواب ورکړ:

-زه به تاسو ته ونه وايم، چې څوک يم، زه ستاسو اسير يم، ځئ ما هم درسره بوزئ.

افسر تندی تريو کړ او وې ويل: آها، آها ! مخ وړاندې !

خلک له فرانسوي پوځيانو راتاوو شول. تر ټولو نېږدې پېير ته هغه بدرنګه ښځه چې نجلکی يې په غېږ کې وه، ولاړه وه. کله چې د پوځيانو ډله وخوځېده، هغه ښځه وړاندې راغله.

هغې وويل: د زړه سره چېرې دې بيايي؟ هغې زياته کړه:

-که دا نجلی د هغوی نه وي، په هغې څه وکړم؟

افسر وپوښتل:

-دا ښځه څه غواړي؟

پېير لکه نشه داسې سرسامه و، دهغه خوښي، د هغې نجلی په لیدو چې ده ژغورلې وه، دوه چنده شوه او وې ويل:

-څه غواړئ؟ زما لور چې ما له اوره ژغورلې ده، بيا له خدای په امانی پرته، خپله په دې پوه شي، چې څنګه يې دغه بې موخې دروغ ولې ويلي دي، په درنو او ويارمنو ګامونو د فرانسويانو منځ ته ورتېر شو.

دفرانسويانو دغه ډله، هغه پوځي ډله وه چې د ((ديورونيل)) په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپارښتنه، د ښار د واټونو ساتلو ته لېږل شوې وه، هغوی له ځارنې سره هم مهاله باید د خلکو د شتمنیو د تالان مخه هم نیولې وای او په تېره بیا د اور لګوونکو په نیولو کې یې مرسته کړې وای. دا ځکه چې په هغه ورځ فرانسوي لوړپوړو افسرانو تصور کاوه چې مسکو ته په خپله د هغه اوسېدونکي اور اچوي.

دغه پوځیان په څو کوڅو کې تر ګرځېدو او ځارنې وروسته یو پنځه تنه روسان د اور اچولو په تورونیول، په هغو کې یو تن دوکاندار، دوه تنه د کلیسا طالبان، یو کلیوال او یو څوکېدار وو، خو د ټولو مظنونانو په منځ کې پېښ تر ټولو مظنون و، کله چې یې ټول نیول شوي کسان د زویوفسکي د کوڅې یو لوی کورته چې په زندان بدل شوی و، د شپې تېرولو لپاره راوستل، پېښ یې د نورو نه جلا تر سختې ځارنې لاندې ونیو.

د درېیم ټوک پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library